کردارەکانیان شایەتحاڵی ئەوەیە

لەناو دڵیانە

نووسەر مامۆستا ئوسامە تەوحیدی شارەزووری

ئامادەکردنی : پێگەی الحق و پێگەی زەمهەریر

کردارەکانیان شایەتحاڵی ئەوەیە لەناو دڵیانە

نـــووسەر :

مامۆستا ئوسامە تەوحیدی (شارەزووری)

ئامادەکردنی لەلایەن :

پێگەی الحق و پێگەی زەمهریر

ساڵی :

١٤٤٨ ك

بسم الله الرحمن الرحيم

مناصري

الدَّوْلَةُ الإسْلَامِيَّةُ

خلافةٌ على مِنهاجِ النُّبوَّة

پێشەکی نووسەر

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده أما بعد

شێخ ی ئیسلام ابن تیمیە لەوەسف ی حاڵی ئەهلی بیدەع وگومڕایی ئـەفەرموێت : وهم يَظُنون أنهم يوافقون الشرعَ والعقلَ، فلا للإسلام نَصَرُوا ولا للأعداء كَسَرُوا وصار ما ابتدعوه في أصول الدين سببًا لضلال طوائفَ.
ئەوان واگومانەبن کە موافق ی شەرع وئەقڵیان کردووە بەڵام لەڕاستیدا نەئیسلامیان سەرخست نەدووژمنیان تێکشکاند ئەو داهێنانەشی کردیان لەدین دا بوە هۆکاری گومڕاکردن زۆرێـک لەتاقم وکۆمەڵەکان. [جامع المسائل 2/279]

بۆیە کەوابوو لەسەر ئێمەیە وەڵامی گومانکاران ی ئەهلی شیرک وبیدەع بەینەوە و لەسەرتۆی مناصریش ئەوەیـە گومانەکانیـان بزانیت و وەڵامەکەشت لەبەربێت وڕەدیـان بەیتەوە.

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم فەرموویـەتی : « ما مِن نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللَّهُ في أُمَّةٍ قَبْلِي إلَّا كانَ له مِن أُمَّتِهِ حَوارِيُّونَ، وأَصْحابٌ يَأْخُذُونَ بسُنَّتِهِ ويَقْتَدُونَ بأَمْرِهِ، ثُمَّ إنَّها تَخْلُفُ مِن بَعْدِهِمْ خُلُوفٌ يقولونَ ما لا يَفْعَلُونَ، ويَفْعَلُونَ ما لا يُؤْمَرُونَ، فمَن جاهَدَهُمْ بيَدِهِ فَهو مُؤْمِنٌ، ومَن جاهَدَهُمْ بلِسانِهِ فَهو مُؤْمِنٌ، ومَن جاهَدَهُمْ بقَلْبِهِ فَهو مُؤْمِنٌ، وليسَ وراءَ ذلكَ مِنَ الإيمانِ حَبَّةُ خَرْدَلٍ ». [رواه مسلم]
هیچ پێغەمـبەرێک نەبوە کە لەپێش مندا الله ڕەوانەی کـردبێت ئیلا لەناو ئومەتەکەیـدا کەسانێکی بەدەورەوە بوە و هاوەڵی بونە و دەستیان بەڕێبازی پێغەمبەرەکەیانەوە گـرتوە و کاریان بەفەرمانەکانیان کـردووە پـاشان نەوە لەدوای نەوە لەپاش ئەوان کەسانێ پەیدا ئەبن قـسەئەکەن بـەڵام کاری پێ ناکـەن وە شتانێک ئەکەن کەفەرمانیان پێ نەکراوە بەکردنی جاهەرکەسێ جیهادیان لەدژ بـکات بەدەست ئەوا ئیماندارە وەهەرکەس جیهادیان لەدژ بـکات بەزمان ئیماندارە هەرکەس بەدڵ جیهادیان لەدژ بـکات ئیماندارە لەپاش ئەوە ئەندازەی گەردیلەیەکـ ئیمان ی لەدڵ نیە.

وە هەروەها فـەرموویـەتی : « يحمل هذا العلم من كل خلف عدوله ينفون عنه تحريف الغالين وانتحال المبطلين وتأويل الجاهلين »
ئەم زانسـتە لەهەموو نەوەیەکدا کەسانێکی دادوەر ومتمانە پێکـراو هەڵی ئەگرن وە ئەم دینەی پێ ئەپـارێزن لەکەسانی زیادەڕەو ولەبانگەشەی پوچەڵکاران (لەوکەسانەی کەهەوڵی گۆڕینی مانای دەقەکان ئەیەن) و لە لاف وگەزافی ئەهلی بـاتڵ و تەئویل ناهەق ی نەفامەکان. [العواصم والقواصم 1/308، وذكر العلامة ابن القيم طرق الحديث في مفتاح دار السعادة ص 163-164]

والحمدلله رب العالمين
نووسەر : مامۆستا ئوسامە تەوحیدی (شارەزووری)
٤ صفر، ١٤٤٨ هیجری بەرامبەر بە ٢٠ / ٧ / ٢٠٢٦ زاینی

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامـێکی کـورت وپوخت بـۆ ناسراو بـە مەلا هـاوڕێی (ئیخوان ـی سرورِی)

پرسیارکار لەمەلا هاوڕێ ئەپرسێت و ئەو ئایـەتە ئەکات بەبەڵگە بۆ عوزر بەنەزان ـی : ﴿ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَل لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴾ [الأعراف : 138]

لەوەڵامیـدا مەلا هاوڕێ ئەڵێت :

من لەگەڵ ئەوەدانیم من سەدجارم وتوە کافرکردن ئیشی ئێوە نیـە ئەتوانیت بەکردارێـک بڵێیت کوفرە بـەڵام هەرکەس ئەوکردارەی لێ وەشایەوە بێ هیچ یـەک و دوویـەک عوزرێـکی بۆنەهێنیتەوە من لـەگەڵ ئەمەیا نیم بەهیچ شێوەیـەک.

لەسەردەم ـی حوکمی ئیسلام حەلاج یان ابن عربی کوفری وای کردوە بەئاشکرا شەیطانیش کوفری واناکـات کەچی زاناکان چەندین دانیشتینان لەگەڵ کـرد چەندان مانگ پاشان وێرایان تەکفیری بکەن.

مەبن بەهاوکاری شەیطان لەسەر تەکفیرکردن چونکە ئێوە تـەنها گەیاندنتان لەسەرە و تەکـــفیرکـاری ئێـوە نیــە حوکمـدان بەسەر خەڵکیـدا

دروست نیە تەنها ئاوێکیّ لێلی پیس ئەشڵەقێنیت وهیچ سودێکیشی نیە.

وەڵامێک بۆ ئەم سرووریە ئیخوانیە ڕوحیەت مەدخەلیە :

کەوا بۆکوفری ئاشکرای زۆر ڕوون وگەورەش بەڵگەئەهێنێتەوە لەسەر عوزرپێدان بەخاوەنەکەی سەرەتا لەوەڵامی پرسیار کەر دەست پێ ئەکەم ئەڵێم پشتیوان بەالله تعالی ئەو ئایەتە ﴿ قَالُواْ يَا مُوسَى اجْعَل لَّنَا إِلَـهاً كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴾ [الأعراف : 138]

وتیان ئەی موسا! دەسا تۆش خوایەکمان بۆ دانێ با بیپەرستین وەکو ئەوانە چەند خوایەکیان بۆخۆیان داناوەو دەیانپەرستن موساش وتی: بەڕاستیی ئێوە گەلێکی نەفام و نەزانن.

جائەم ئایەتە مەدخەلی وسروریەکان ئەیکەن بەبەڵگە ئەڵێن کەواتا جەهل لەتەوحیدی الله تعالی و پەرستنی غەیری الله تعالی هەمووکاتێک عوزرە !

لەوەڵاما ئەڵێم :

١ - موسا کەفەرمووی ئێوە گەلێکی جاهل ـن مانای ئەوەنیە ئێوە موسڵمانن و عوزرتان بۆهەیە بەنەزانین.

ئیمام ی الألوسي رحمه الله تعالى ئەفەرموێت : غرضهم إلهاً يعظمونه ويتقربون بتعظيمه إلى الله تعالى وظنوا أن ذلك لا يضر بالديانة وكان ذلك لشدة جهلهم كما أذنت به الآيات ، .. فيكون ذلك ردة منهم وأياً ما كان فالقائل بعضهم لا كلهم.

مەبەستیان ئەوە بوو پەرستراوێکیان بۆدانێت لەڕێگەی پەرستنی ئەووەوە لەالله تعالی نزیک ببنەوە ووایان گومان برد ئەمە زیان لەدینەکەیان نایات ئەمەش هۆکارەکەی زۆری جەهلەکەیان بوو وەکچۆن ئایەتەکە ئاماژەی یاوەتێ .. ئەمەش هەڵگەڕانەوەیە لەلای ئەوانەوە ئەوەشی ئەوداوایەی کرد هەنێکیان بوون نەک هەموویان.

ووتم ئیمام ـ الالوسی ئەوانە بەمورتەد وهەڵگەڕاوە ناوئەبات کەئەو داوایەیان کرد نەک جەهل ـەکەیان ڕێگربێت لەتەکفیرکردنیان.

٢ - فەرمووی ئێوە گەلێکی نەزانن واتا نەزانن بەالله تعالی نەک واتای ئەوەبێت عوزرتان بۆهەیە بەنەزان ـ.
ئیمام ـ ابن کثیر لەتەفسیرەکەیدا هێناویەت ـ ئەفەرموێت : ابن جریج فەرموویەت ـ واتا : تجهلون عظمة الله وجلاله وما يجب أن ينزه عنه من الشريك والمثيل.

واتا : ئێوە جاهل ونەزانن بەگەورەیی وشکۆمەندی الله تعالی وبەوەی کەپێویستە بەپاکی ڕابگرن لەهاوبەشدانان و هاوشێوە بڕیاردان بۆی.

کەواتا کەفەرموی ئێوە جاهلن واتا جاهلن بەالله تعالی وە جەهل بە الله تعالی خۆی لەخۆیدا کوفرێکی سەربەخۆیە وەک الله تعالی لەبارەی کافرانی قورەیشەوە ئەفەرموێت وبەنەزان ناویان ئەبات بەهۆی کوفر وشیرکەکانیانەوە.

قال تعالی : ﴿ قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِّي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴾

ئەی محمد -صلى الله عليه وسلم- بڵێ ئێوە فەرمان بە من ئــەکەن کە لەجـیات ـی الله تعالى شـتێکی تر بپەرستم ئەی نەزانەکان؟!

هەروەها پێغەمبەر لوط هەمان شت ـی بەگەلە کافرەکەی خۆی فـەرموو : ﴿ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴾
ئایا ڕەوایە ئێوە ئارەزووی خۆتـان لای پیاوان ئەنجام دەدەن و وازتـان لە ژنان هێناوە؟! بەڕاسـتی ئێوە هۆزوکۆمەڵە خەڵکێکی نەزانن.

جائایـا ئەتوانن بڵێن قورەیش وگەلەکەی لوط کـافرنین چونکە پێیان وترا ئێوە گەلێکی نەزانن و ئەم نەزانینەش ئەبێت بەعوزر بـۆیان تـاوەکو تەکفیرنەکـرێن !

بێگومان ناتوانن وابڵێن کەواتــا ئەوەی موسـاش فەرمووی هەمان شـتـە چونکە جەهل بەالله تـعالى لەهەموو حـاڵەتـێکدا کوفر و بێ باوەڕییــە.

ئیمام ـی محمد بن نصر المروزی لە 294 هجری وەفاتی کردووە لەکتاب ـی التعظیم قدر الصلاة ئەفەرموێت : وَالْجَهْلُ بِاَللَّهِ فِي كُلِّ حَالٍ كُفْرٌ قَبْلَ الْخَبَرِ وَبَعْدَ الْخَبَرِ.

نــەزان بون بە الله (بەتـەوحیـد) لەهەموو حـاڵەتـێکدا لەپێش هاتنـی هەواڵ لەلایەن الله و دوای هاتنـی هەواڵ هەر بـێ باوەڕییە.

کەواتــا موساش فەرمووی ئێوە نەزانن واتا نەزانن بەالله تـعالى وەک سەلەف بەوشێوە تـەفسیریـان کردوە وە نەزان بونیش بەالله تـعالى لەلای سەلەف پێش ئیقامە حوجە ودوای ئیقامە حوجە کـافربـوونە نـەک مانای عوزرپـێدان

بێت بەجەهل.

پاشـان لەوەڵام ـی مەلا هاوڕێ ئەڵێم :

ئەم قـسەیەت کەوا ئەڵێی بـەکردارەکە بڵێ کوفرە بـەڵام عوزر بهێنەوە بۆخاوەن کردار تەکفیری مەکـە لوتکـە و ئەوپەڕی جەهل ـە بەقـسەی من نا بـەڵکو بەقسەی گەورە زانایـان ـی تەوحیـد.

هەریـەک لەشـێخ ـی ئیمام الشیخ عبد الله و والشیخ إبراهیم ـی کوڕی الشیخ عبد اللطیف والشیخ سلیمان بن سحمان رحمهم الله فـەرموویـانە :
وأما قوله: نقول بأن القول كفر ولا نحكم بكفر القائل; فإطلاق هذا جهل صرف لأن هذه العبارة لا تنطبق إلا على المعين.

ئەو وتەیـەی کەئەڵێت ئێمە ئەڵێین وتەکە کوفرە بـەڵام حوکم بەکافربوونی خاوەن وتەکـە نایەین بەرەهایی بەکارهێنانی ئەم دەستەواژەیـە نەزانیەکەی تەواوە چونکە ئەم دەربڕینە تەنهـا بەسەر کەسی دیاریکراودا جێ بەجێ ئەبێت.

ومسألة تكفير المعين مسألة معروفة إذا قال قولا يكون القول به كفرا فيقال: من قال بهذا القول فهو كافر.

بابەتی تەکـفیرکردن ـی کەسی دیاریکراو بابەتێکی زانراوە ئەگەر هەرکەسـێک وتەیەک بڵێت کەبەو وتەیە ببێت بەکـافر ئەوا ئەوتری هەرکەس وابڵێت ئەوکەسە کـافرە.

لكن الشخص المعين إذا قال ذلك لا يحكم بكفره، حتى تقوم عليه الحجة التي يكفر تاركها وهذا في المسائل الخفية، التي قد يخفى دليلها على بعض الناس كما في مسائل القدر والإرجاء ونحو ذلك مما قاله أهل الأهواء.

بەڵام كەسی دیاریكراو كاتێ ئەوقسە كوفریەی كرد حوكم نادرێت بەكافربوونی تا ئیقامە حوجە ئەكرێت كەلەپاش ئیقامە حوجە وازنەهێنێت تەكفیرئەكرێت ئەم ئیقامە حوجەی بۆ ئەوبابەتانە ئەكرێت كەوا شاراوەن و بەڵگەكانی بابەتەكە لای هەنێ لەخەڵكی شاراوەو نادیارە وەك بابەتەكان ی قەدەر وئیرجاء و هاوشێوەی ئەوقسانەی كەوا ئەهلی بیدەع وهەواو ئارەزوو وتویانە. [الدررالسنيه فى الاجوبه النجديه]

كەواتا زانایان فەرموویانە هەركەس بەڕەهای بڵێت نابێت تەكفیری خاوەن قسە بكەین تا ئیقامە حوجەی ئەكەین ئەوا ئەوكەسە جاهلێكی تەواوە چونكە مەرج ی ئیقامە حوجە تەنها بۆبابەتە شاراوەكان دانراوە نەك بۆ بابەتە ئاشكراكان.

پاشان بۆزیاتر دەمكوتكردن ی تا بەناوی ئەهلی علم ـەوە واقسە نەكات كەمەزهەب ی زانایان بریتی بووە لەعوزرپێدان وحوكم نەدان بەسەر خاوەن وتە وكردارە كوفریەكان.

شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله ئەفەرموێت : (اسم الشرك يثبت قبل الرسالة لأنه يشرك بربه ويعدل به). [الفتاوى " 20/38 "]

ناونانی هاوبەشدانان ئەچەسپێت پێش هاتنی پەیام و دوای هاتنی پەیام چونكە ئەوكەسە هاوبەشی بۆپەروەردگاری داناوە وغەیری الله یەكسان

کردوه بەالله تعالی.

وتم سەرنج بەن کەچۆن شێخ ـی ئیسلام پێش گەیشتنی ئیقامە حوجه بەکەسەکە فەرمووی ناوی شرک دائەبەزێت بەسەریدا چونکه شەریکدانەره نەیفەرموو تەنها دوای ئیقامه حوجه ناوەکە دائەبەزێت بەسەریدا.

وەهەروەها فەرموویەتی رحمه الله تعالی : (فإن الله سماهم قبل الرسالة ظالمين وطاغين ومفسدين وهذه أسماء ذم الأفعال والذم إنما يكون في الأفعال السيئة القبيحة فدل ذلك على أن الأفعال تكون قبيحة مذمومة قبل مجيء الرسول إليهم لا يستحقون العذاب إلا بعد إتيان الرسول إليهم لقوله (وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا).

الله تعالی پێش ئەوەی پەیام بنێرێ بۆیان ناوی لێ ناون بەستەمکار و سەرکەش ولەسنور دەرچوو وبە خراپەکار وەئەم ناوانە سەرزەنشت ولۆمەکردن ـی کردەوەکانن وە لۆمەکردنیش تەنها لەسەر کرداری خراپ وناپەسەند ئەکرێت ئەمه بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کەکردارە ناشرینەکان پێش هاتنی پێغەمبەرانیش لۆمەکراون بەڵام شایستەی سزانابن تەنها دوای هاتنی پێغەمبەران نەبێت چونکەالله تعالی فەرموویەتی (ئێمە سزانایەین هەتا پێغەمبەرێکیان بۆنەنێرین). [الفتاوی 20/38،37]

سەرنج بە شێخ فەرمووی الله تعالی بەستەمکار و مفسد و طاغی ناوی بردن واتا ناوی کردارە خراپەکانی یا بەسەر کەسەکان بەڵام سزادان کاتێ جێ بەجێ ئەبێت کەئیقامە حوجە بکرێن کەواتا پێش ئیقامە حوجە ئەوەی کوفرکات کافرە ئەوەی شیرک بکات موشرکە ئەوەی ستەم بکات ستەمکارە ئەوەی خراپە بکات مفسدە بەڵام دوای ئەوەی کەوا پەیامیان پێ بگات

بل ويعتقد أنّ من لم تُقم عليه الحجّة يثاب على خطئه مطلقاً و هذه من الأعاجيب التي يضحك منها اللبيب فعدم قيام الحجّة لا يغيّر الأسماء الشرعيّة.

بەڵكو بڕوای وایە هەرکەسێ ئیقامە حوجە نەکرابێت لەسەر هەڵەکەی پاداشت ئەکرێت ئەمەش لەو سەیروسەمەرانەیە کەوا کەسی ژیر پێکەنینی پێ یەت چونکە نەکردن ی ئیقامە حجە هیــچ ناوێکی شەرعی ناگۆڕێت.

بل يسمّي ما سمّاه الشارع كفراً أو شركاً أو فسقاً باسمه الشرعيّ . و لا ينفيه عنه وإن لم يعاقب فاعله إذا لم تقم عليه الحجّة ، ولم تبلغه الدّعوة.

بەڵکو ناوی لێ ئەنرێت بەوناوەی شەرع لێی ناوە کوفر بێت یان شیرک یان فسق هەمووی بەناوی خۆیەوە ناوەشەرعیەکەی لێ ئەنرێت نابێت ئەو ناوە لەخاوەنەکەی لابدرێت ئەگەرچی سزای بکەرەکەشی نەدرێت کاتێک ئیقامە حوجە نەکرابێت وبانگەوازی پێ نەگەشتبێت.

کەواتا شیخ عبداللطیف ڕوونیکردەوە زانایان ئیقامە حوجەیان بۆ سزادان بەکارهێناوە لەبابەتە ئاشکراکان ی دین نەک بەو واتایەی پێش ئیقامەحوجە کەسەکەیان بەموسڵمان زانی بێت.

وە شێخ ی ئیسلام زۆر جوانتر ڕوونی ئەکاتەوە لە الرد على الأخنائي 206 ئەفەرموێت : وكذلك من دعا غير الله وحج إلى غير الله هو أيضا مشرك ، والذي فعله كفر ، لكن قد لا يكون عالما بأن هذا شرك محرم . كما أن كثيرا من الناس دخلوا في الإسلام من التتار وغيرهم.

بەهەمان شێوە ئەوکەسەی لەغەیری الله تعالى ئەپاڕێتەوە وحەج بۆجگە

لەالله تعالی ئەکات ئەوکەسە **موشریکە** وە **کارەکەشی کوفرە** بەڵام ئەکرێت نەزانێت کەوا کارەکەی شرک وحەرام ە وەک چۆن زۆرێک لەوانەی بون بەموسڵمان لەتەتار وجگە لەوانیش.

.... لا یستحق العقوبة حتی تقوم علیه الحجة).
شایستەی سزادان نیە تائیقامە حوجە ئەکرێت.

شێخ فەرمووی :

– کارەکەی کوفرە.
– خۆشی موشریکە.
– ئەگەر ئیقامەحوجە نەکرابێت سزانادرێت تادوای ئیقامە حوجە.

کەواتا بابەت ی ئیقامە حوجە ئێستا ڕوون بویەوە لای زانایان مەبەست پێی بۆسزادان بوە لەبابەتە ئاشکراکاندا.

کەواتا مەلا هاوڕێ ڕاست ی نەکرد کەوتی هەموو زاناکان چەندین مانگ دانیشتیان کردووە لەگەڵ حلاج وابن عربی پاشان حوکم ی کافربونیان بەسەر نەیاون بەڵگەش لەسەر ئەوەی مەلا هاوڕێ ڕاست ی نەکرد ئەوەیە :

عیسی بن بزول القزویني ئەڵێت پرسیارم لە **أبا عَبْد اللَّهِ بْن حفیف** کرد لەبارەی ئەم هۆنراوەیە :

سبحان من أظهر ناسوته
ثم بدا فِي خلقه ظاهرا
فِي صورة الآکل والشارب
حتی لقد عاینه خلقه

پاک وبێ گەردی بۆ ئەوکەسەی کەسروشت ـی مرۆیی خۆی دەرخست
پاشان لەناو دروســـتکراوەکانـــیدا دەرکـــەوت
لەوێنەی کەسێکی خواردن خۆر و خواردنەوەدا
تا گەشـــتە ئەوەی دروستکراوەکان ـی بیبینن

الشيخ فەرمووی : عَلَى قائلها لعنه اللَّه فقلت: هذا للحسين بن مَنْصُور فَقَالَ: إن كَانَ هذا اعتقاده فهو كافر. [تاريخ بغداد (8/ 709)]

لەعنەتـی الله تعالی لەوکەسەی ئەوەی وتوە منیش وتم ئەمە هۆنراوەی حسین بن منصورە (حلاج) ئەبو عبدالله ـش فەرمووی ئەگەر ئەوە بیروباوەڕیەت ـی ئەوا کـافرە.

وتم ببینە چۆن بێ ئیقامە حوجە وبێ هیچ شتێ حوکم ـی تەکفیری یـا بەسەریـدا کەچی مەلا هاوڕێ بـۆچەواشەکاری ئەیوت چەندین مانگ دانیشتون تائیقامە حوجەیان کردووە پاشان جورئەتیان بووە حوکم ـی تەکفیری بەسەربـەن لەکـاتێکدا حلاج کەسێکی جاهل یش بوە و عالم نەبوە و زاناکان جەهلەکەیان بۆنەکرد بەعوزرێـک.

وەک أبو بكر الصولي ئەڵـێت : قد رأيت الحلاج وجالسته فرأيت جاهلًا يتعاقل وغبيًّا يتبالغ وفاجرًا يتزهَّد.

حەلاج ـم بینیوە ودانیشتوم لەگەڵ ـی بینیم کەسێکی نەزان ـە خۆی بەکەسێکی ژیر پیشان ئەیات و کەسێکی گەمژەیـە لەقسەکانیدا زیادەڕەوی ئەکات وکەسێکی خراپکارە بەڵام وەک زاهدێـک خۆی ئەنوێنی.

مەبەستەکە بۆئەوەیە جەهلەکەی نەبوە هۆی تەکـفیرنەکردنەکەی.

بـەڵکو ئیقامە حوجە بۆکۆدەنگ ـی بوو لەسەر سزادان ـی وکوشـتنی أبو الوفاء بن عقیل (وقد قتل بإجماع فقهاء عصره، فأصابوا) بەئیجماع وکۆدەنگـی زانایان ـی سەردەمەکەی کوژرا وزانایان هەقیان پێکا.

لەهەمووی سـەیرتر بـەلامەوە ئەوەیە مەلا هاوڕێ ئەوکوفرە گەورانەی ابن عربی کەخۆی ئەڵێت کوفری وای کردووە شەیطانیش نایـکات کەچـی لای هاوڕێ بەدرۆو بوهتان ئەیەوێت بڵێ زاناکان تەکفیریـان نەکردووە تـادوای ئیقامە حوجە واتـا ئەمڕۆ موسڵمانان لەوکوفرانە گەورەتریشیان بینی نەکەن تەکفیربـکەن لەکاتێکدا چـی تەوحیدیـک ئەمێنێت بۆکەسـێک کەبڵێت من خوام وخواش مـنە و عوزری پێ بدرێت !!

شیخ الاسلام بن تیمیة رحمه الله ئەفەرموێت : ولهذا كان كل من لم يعبد الله وحده فلابد أن يكون عابدا لغيره يعبد غيره فيكون مشركا، وليس في بني آدم قسم ثالث. بل إما موحد ، أو مشرك.

هەربۆیە هەرکەس ـێ الله تـعالی بەتـەنها نەپەرست ـێ ئەوا بێگومان غـەیری الله تـعالی ئەپەرست ـێ وبەوشێوە ئەبێت بەکەسێکی موشـریک وە لەناو نەوەکان ـی ئادەم دا جۆری سێهەم نیە یـان موەحـد یـان مشرک.

[مجموع الفتاوى ج 14]

ئایا کەسێک بڵێت من خودام و خوداش منە ئەم کـەسە موەحیدە وتائیقامە حوجە نەکرێت لەلای هەموو زانایان نابێت تەکفیربکرێت ؟؟؟ وەکچۆن مەلا هاوڕێ ئەو مەزهەب ـە عاذریەی ڕاگەیاند.

ولاحول ولاقوة الا بالله

ئەمەش هەربەخێرای نوسیومە لەوانەیە هەڵەی نوسینەوە لەهەنێ پیت و ڕستەکانما هەبێت چونکە لەبەر خێرای و کەم ـی کات زۆر بەپەلە ئەم نوسینەم ڕێکخست ویستم ئەم بابەتە بەسەر مەلا هاوڕێ ـدا تێنەپەڕێت بۆیە خێرا ئەم نوسراوەم نوسی جائەگەر هەڵەیـەک لەپیت وڕستەیەکا هەبو ئاگادارمان کەنەوە ان شاء الله تعالی تاچاکی کەینەوە ان شاء الله تعالی لەکاتێکی گونجاو ومەجالێکی باشتر ئەوکات زیاتر وردتر وەڵام ـی ئەم شوبهانە و هاوشێوەکان ـی ئەیەینەوە بەئیزن ـی الله تعالی.

هەرچەندە هیچ بەڵگەیەکیشی نەهێنایەوە لەکتاب وسونەت و سەلەف بەڵکو وەک پیشەی ئەهلی کلام تەنها بەبۆچون و ڕەئی خۆی فەتواکەی یا ئەمەش پیشەی ئەهلی علم نیە کەلەفەتوادان تەنها بەڕەئ وبۆچونی خۆی قسەبکات بەڵکو فەتوا کاتێک سەنگی هەیە لەئایەت وسونەت وسەلەف و وتەی گەورە زانایان ـی ئەهلی سونەتەوە نەقڵ ـی بکەیت نەک ڕەئی ئەقڵی کورت ـی خۆت بکەیت بەدین.

وەڵامێکی پشت شکێن بۆ مەلا محمد عزالدین

ئـەم کۆڵکە مەلا ئەشعەریـە قبوریـە ماوەیەکە زۆر زمان ـی درێژکردووە بۆسەر عەقیدەی تـەوحیـد وشێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمـه الله تـعالی ئەیـەوێ هەڵەی مەدخەلیەت بکات بەهۆی عەیبدارکردن ـی دەعوەی تەوحیدەکەی شێخ محمـد وبەم شێوازە بەخەڵکی بڵێت بگەڕێنەوە سەر دینە گۆڕپەرستیـەکەی ساڵانی کۆن ! دینداری کوردی !

هەر لەسـەرەتـاوە ئەڵـێت :

وەڵامـێک بۆ عەوام خـانەی وەهابـیەکان !

منیش ئەڵـێم :

وەڵامێک لەلایەن وەهابیەکانەوە بۆ بتخانەی ئەشعەریـەکان.

ئەم جاهلە ناسراو بەمحمد عزالدین ئەڵـێت :

١ - ئەمانە واقسە ئەکەن کورد هەر خەریـکی شەخص پەرستی بـووە وەک بڵێی کورد لەســەر تـەوحید نەبــوون وەک بڵێـی ئـــەو کــوردە کـافربوونە

وەک قورەیشیەکانی سەردەمی پێغەمبەر بوون ئەوەی ئێوە ڕەواجی بۆئەکەن (مەبەستی عەقیدەی تەوحیدە) نامۆیە بەشوناسی کوردی.

٢ - لێتان ناگرین کەتەکفیری خەڵکی ئەکەن چونکە ئێوە نەوەی محمدی کوڕی عبدالوهاب ـن سەری خەواریجە ئەهلی ئیسلامی قەتل وعام کرد !!!

٣ - وە مەزهەبی ئەشعەری وماتریدی لەناو دڵی خەڵکیدا جێگەی خۆی کردۆتەوە.

٤ - پاشان ئەڵێت خەڵک ئەزانێت کێ مەوقیفی لەگەڵ ئومەت بووە وکێ پشتگیری ئەهلی ئیسلامی کردووە.

٥ - لەکۆتایدا خەڵک ئەهلی تەوحید ئەناسێتەوە وەئەوانەش ئەناسێتەوە کەدینێکیان هێناوە نامۆیە بەشووناسی خەڵکی کەئەویش بریتیە لەوەهابیەت کەهەتاکو وەهابیەت لەناو کۆمەڵگەی کوردی بوونی هەبێت دڵنیابن خەڵک لەخشتە ئەبردرێت وخەڵکی لەڕێگەی ڕاست لائەبرێن.

لەوەڵامدا ئەڵێم :

وەڵامی عەوامێکی وەهابی بۆ بەناو عالمێکی گۆڕپەرستی قبوری.

خاڵ بەخاڵ وەڵام ی ئەیەینەوە :

خاڵی ١

پێش وەڵامدانەوە ببینن ناوی پێغەمبەر ئەهێنن صلی الله علیه وسلم بەڵام صەلاواتی لەسەر نایەن چونکە ئەمانە تەنها ناوی ئیسلام بەکارئەهێنن نەک بەڕاستی دینداری بەئیسلامەوە بکەن پاشان ئەڵێم بەڵی کورد هەرخەریکی شەخص پەرستی وگۆڕپەرستی بووە ئێوەی ئەشعەری ئەوکاتانەی لەکوردستان دەستان باڵا بوو بەئێستاشەوە تەکیە وخانەقاکانتان شاهێدن لەسەر ئەوەی کەئێوە نەک ڕێگری شیرک وگۆڕپەرستیتان نەکردووە بەڵکو ئێوە دامەزرێنەر و برەو پێدەری شیرکی گۆڕپەرست ی وشەخص پەرستی بوون بەئێستاشەوە هەر زۆر دوورنەچین لەخانەقای بیارەی هەورامانەوە دەست پێ ئەکەین کەبەناو شێخ عوسمانی بیارە هەموو جێگە شیرکیەکانی خانەقاکەی نۆژەن کردەوە و نوێی کردەوە کەئەم خانەقایە لەسەر تەریقەتی نەقشبەندی بەڕێوە ئەچێت و قوتابیەکانتان و خەڵکی وشێخەکانتان لەبیارە بەدەوری گۆڕەکانی ناوخانەقا تەواف ئەکەن ودەست ئەهێنن بەگۆڕی مردووەکان ودووعای شیفا ومنداڵ بوون ولادانی زیانیان لێ ئەکەن وەخەڵکی بۆ چارەسەری سک ئێشە ونەخۆشی یەن ئەپاڕێنەوە لەلای گۆڕەکان.

ئەمە تەوحیدەکەی خەڵکی کوردستانە ؟
ئەمە شوناسی کوردە ؟

بەدرۆو وبوهتان چەند تاڵێکتان هێناوە خەڵکی یەن تەبەڕووکی پێوە ئەکەن وماچی ئەکەن ودەستی پێ ئەهێنن و ئەیخشێنن بەگیانی خۆیاندا بەبیانوی ئەوەی گوایە تاڵە مووی پێغەمبەرە صلی الله علیه وسلم کەئەصڵ ی نیە وهیچ ئاسارێکی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم لەئێستادا نەماوە وەک زانایانی تەحقیق باسیان کردووە بەڵکو خورافیاتێکە تا ئێوە خەڵکی توشی شیرک وبیدعە بکەن وتەبەڕوک کردن بەپاشماوەی شێخە

قبوریـەكانتان.

جـائەمە هەمووی لەبنكەی سەرەكی ئێوە ڕووئەیات كەناوتان لێ ناوە ئەزهەری كوردستان بـەڵێ هەرچـی گۆڕپەرستی وشێخ پەرستیە لەئەزهەرە درۆینەكەی بـیارە برەوی پێ ئەدرێت.

ئەمە جگە لەو هەموو شیركیـات وكوفرانەی لـەخانەقای تـەوێـلە ئەكرێت كەپارت ـی عەلمـانی پارەی یـا بەشێخ علی حسامەدین بۆ نۆژەنكردنەوەی ئەو شیرك وبت پەرستیـەی لەخانەقای باخـە كۆن ئەكـرێت و بەهەمـان شێوە لەبتخانەكەی بـەناو مزگەوتی گەوورەی سلێمـانی ! كەهەمووئـەمانە لەئێستـادا بـەڵگەی ڕوون ـی حاشا هەڵنەگرن لـەسەر ئەوەی ئێوەن كەبـرەو بەشیرك ئەیـەن و خەمی ئەوە گرتوونی كـەبانگەوازی تەوحیدەكەی شێـخ محمد بووە هۆی لاوازكردن و بنەبڕكردن ـی عەقیـدە كوفری وشـیركیەكەتـان.

كەواتـا بـەڵێ زۆربەی كورد پێش گەشتنی بانگەوازی تەوحیدەكەی شـێخ محمد لـەسەر شیرك وكوفر بوون لەقوڕەیش خراپتریش بـوون نەک وەک قوڕەیش بـن چونكە وەک شـێخ محمد ئەفەرموێت موشـریكانی سەردەمی ئێمە كوفرەكەیان توندترە لەموشـریكانی پـێشوتر چونكە موشریكانی قوڕەیش لەكاتی تەنگانەدا هاواریـان تـەنها لەاللە تعالـی ئەكرد بـەڵام ئەمانەی ئێستـا لەتـەنگانەو خۆشـیدا هاناو هاوار لەمردووان ئەكەن.

بـەڵێ ئێستاش پاشماوەی شیركەكانتان هەر ماوەتەوە ونموونەكـان بەچاو ئەبینرێن.

خاڵی ٢

کەئەڵێیت لێتان ناگرین کەتەکفیری خەڵکی ئەکەن چونکە ئێوە نەوەی محمدی کوڕی عبدالوهاب ـن سەری خەواریـجە ئەهلی ئیسلامی قـەتل وعام کرد !!!

لەوەڵامـدا ئەڵێین :

درۆتـکـرد شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب چەندین جـار بەرِائەتی کردووە لـەتەکفیرکردنی خـەڵکی بـەگشتی ولەتەکفیرکردن بـەتـاوان وشتانێک کەکوفری گەورە نەبێت.

شـێخ محمد عبدالوهاب فـەرموویەت ـی رحمە اللە تعالـی : بەڵام تـەکـفیر من تەکفیری ئەوکەسـە ئەکەم کەدینی پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم ئەناسێت پاش ناسینی جنێوی ئەیاتێ و ڕێگری لەخەڵـک ئەکات شوێن دینی هەق بـکەن وە دژایەتی ئەوانە ئەکات کەکار بەتەوحیـد ئەکەن ئائەمەیە کەمن تـەکفیری ئەکەم ... وە زۆرینەی ئوممەت بەو شێوەنین الحمـدللە.

ئەفەرموێت رحمە اللە : وأمَّا المسألة الثالثة وهي من أكبر تلبِيسِك الذي تلبِّس به على العَوَام أنَّ أهل العلم قالوا: لا يجوز تكفيرُ المسلم بالذَّنب وهذا حقّ ولكن ليس هذا ما نحنُ فيه وذلك أن الخوارجَ يكفِّرون من زنى أو سرق أو سفك الدم، بل كل كبيرة إذا فعَلَها المسلم كفروأما أهل السُّنة فمذهبهم أنَّ المسلم لا يكفُر إلا بالشِّرك ونحن ما كفّرنا الطواغيت وأتباعهم إلا بالشِّرك.

[الدرر السنية في الأجوبة النجدية (10/ 39)]

بابەتـی سێهەم کەیەکێـکە لەگەورەتریــن ئەوچەواشەکــاریانەی کەخەڵکی

عەوامت پێ چەواشەکـردووە ئەویش ئەوەیە کەزانایـان فەرموویـانە درووست نیـە موسڵمان بەتـاوان تـەکـفیربکرێت ئەمەش هەقە بەڵام ئێمـە موسڵمانمان بەتـاوان تـەکـفیرنەکردووە خەواریج بەزینا ودزی و ڕشتنی خوێن بەڵکو بەهەموو تـاوانێکی گەورە موسڵمان تەکفیرئـەکەن بەڵام ئەهلی سونەت مەزهەبیان بریتیە لەوەی موسڵمان کافرنابێت تەنها بەشیرک نەبێت ئێمەش طاغوتـان وشوێنکەوتوانیان تـەکفیرمـان نەکردون تـەنها لەبەر شیرک نەبێت.

کـەواتـا درۆتکرد شێخ محمد عبدالوهاب وشوێنکەوتوانی تـەکفیری موسڵمـانان ناکەن بەتـاوان وتەکفیری کۆمەڵگەی موسڵمـانان ناکەن لەبەر شیرکی خەڵکانێکی تر.

پـاشان درۆکەی تریشت ئەوەیە ئەڵێی قەتڵ وعامی موسڵمـانانیان کردووە ئەمەش درۆیـە بـەڵکو کاتێ شێخ محـمـد وسوپاکەی شەڕی ڕافیزە وگۆڕپەرستەکانیـان ئەکرد ابراهیم پـاشـای عوسمانیەکان کەلەمصرِ بـوو یارمەتی لەئنگلیز و فەڕەنسیەکان وەرگرت وئەوانی لەگەڵ خۆی هێـنا بۆکوشتنی موسڵمـانانی ئەهلی تەوحید و ڕووخاندنی دەوڵەتەکەی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب لەدرعیە (وەک مێژوونوسی مصرِی عبدالرحمن الرافعی باسـی کردووە).

خـاڵی ٣

ئەڵێیت مـەزهەبی ئەشعەری وماتریدی لـەناو دڵی خەڵکـیدا جێگەی خۆی کردۆتـەوە.

لەوەڵامـدا ئەڵێم :

ئەمە تەنها دڵدانەوەیـە لەکاتی شیوەنکردن بۆ نەمانی عەقیدەکەتان پڕوپاگەندەیـە بۆ دڵدانەوەی خۆتـان ئەگـینا بڕۆ لـەهەرتاکێـک لەوخەڵکە بپرسە بڵێ ئایا الله لەکوێیە ؟ پێت ئەڵێـت لەئاسمانە بەڵکو گەر باسی تەئویل ـی دەست بکەیت بۆقودرەت و تەئویلی استواء بەاستولی بکەیت خەڵکی عەوام هیچ لێت تێناگات وناشزانێت تۆباسی چی بۆئەکەیت کەواتـا بەفەزڵی الله تعالی عەقیدەی ئەهلی سوونەت ئەو عەقیدەیەیە کەفیطرەتی موسڵمـانانی تێکرا لەسەرئەو عەقیدەیەیە بۆیە عقیدەی ئێوەش لـەمەلاکانی خۆتـان وتەلەبەکانتان زیاتر وچوارچێوەی خانەقاکانتان زیاتر لـەهیچ جێگەیەکی تر بوونی نیـە وجێگەشی نابێتەوە لەدڵی خەڵکیدا.

خاڵی ٤ :

ئەڵێیـت خەڵک ئەزانێت کـێ مەوقیفی لـەگەڵ ئومـەت بـووە وکێ پشتگیری ئەهلی ئیسلامی کردووە.

لەوەڵامـدا ئەڵێم :

بـاسی کام مەوقیف ئەکەیـت ! ئەو مەوقیفەی بەهاوکاری فەرەنسی وئنگلیز دەوڵـەتی تـەوحیدی شێخ محمدتـان ڕووخان بەسەرکردایـەتی ابراهیم پاشا ؟ یـان ئەو مەوقیفەی کەعێراق بەلێشاوی هێرشی ئەمریـکا ڕادەستی ڕافیزە کـرا تەنها وەهابیەکان بـوون کەجەنگیـان ڕاگەیاند دژی ئەمریکا وڕافیزە تـا لەدوواجـاردا توانیـان دەوڵەتی ئیسلامی لەعێراق دروست بکەن و ببنە پـاڵپشت ـی ئەهلی سونەت دژ بەدەست درێژیــەکانی ڕافیــزە وئەمریــکا تـا تێکۆشانی

ماندوونەناسەی وەهابیەت پەلی کێشا بۆ شام و دژ بەنوصەیریەکان ودەوڵەتی ئیسلامی لەعێراق وسوریا دامەزراند وشەڕی شیرک وعەلمانیەت وداگیرکاری کرد بەڵام ئێوە و مەلاکانتان بوون بەپاشکۆی عەلمانیەت وفەتوای خەواریج بوون وحەلاڵکردنی خوێنی ئەو موسڵمانانەتان بۆ عەلمانیەت وئەمریکا یا ولەسەنگەرەکانی ئەوانەوە شەڕی ئەم موسڵمانانەتان کرد لەژێر هاوپەیمانی کوفر لەباغوز قەتڵ وعامی ژن ومنداڵی موسڵمانانتان کرد بەڵێ هەرئێوەی ئەشعەری بوون کەپاڵپشت ی بەشار ئەسادتان کرد کەئەحمەد حەسون ی موفتی سوریای سەردەم ی بەشار کەئەشعەریەکی پیس بوو دەست ودەمی سووربوو لەخوێنی ژن ومنداڵی موسڵمانان پێم بڵێ باسی کام هەڵوێست ئەکەیت چەندی تر بژمێرم لەنۆکەریەکانتان بۆڕافیزە و نوصەیری وعەلمانیەکان ؟ هەرئێوەن ئێستا لەباوەشی حوکمەتی عەلمانیەوە فەتوای گرتن وحەلاڵکردن ی خوێنی مووەحیدان دەرئەکەن.

خاڵی ٥ :

ئەڵێت لەکۆتایدا خەڵک ئەهلی تەوحید ئەناسێتەوە وەئەوانەش ئەناسێتەوە کەدینێکیان هێناوە نامۆیە بەشووناسی خەڵکی کەئەویش بریتیە لەوەهابیەت کەهەتاکو وەهابیەت لەناو کۆمەڵگەی کوردی بوونی هەبێت دڵنیابن خەڵک لەخشتە ئەبردرێت وخەڵکی لەرێگەی ڕاست لائەبرێن.

بەڵێ خەڵک ئەزانن سالانێک شێخەکانتان لەسەر حساب ی خەڵکی ڕەش وڕووتی کوردستان بەناوی شێخایەتی وتەریقەت ی شیرکی رفاعی ونەقشبەندی پارەیان لەخەڵکی وەرگرتوە و وایان کردووە خەڵکی ماچی پێڵاوی شێخەکانتان بکەن وسوجدە بۆشێخەکەتان بەرن وەک بەوێنەش هەیە چۆن

سوجدە بۆ محمد کەسنـــەزانی شێختـــان ئەبرێت بـەڵێ خەڵکی بۆی دەرکەوت ئەوە تەوحید نیە لەگۆڕی شێخ بپاڕێیتەوە و شمشێر بکەیت بەسکی خۆتا.

خەڵک ئەزانن تەوحید ئەوەنیە لەباوەشی نوصەیری وڕافیزە وعەلمانیەوە پاڵ بەیتەوە وخاکی موسڵمانان لەژێر دەست ی دووژمن بێت کەچی لەلای ئێوە نەبا هەیە نەباران.

خەڵک تێگەشتن تەوحید ئەوەنیە پاڵپشت ی حوکمەتێکی عەلمانی کافربکەیت بەبیانوی ئەوەی حوکمەتەکە بەخۆی ناڵێت من کافرم چونکە خەڵک بۆی دەرکەوتوە ئیمان تەنها وتەی زمان ودڵ نیە بەڵکو کردارە کەلای ئێوە ئیمان تەنها ئەوەیە لەدڵەوە بڕوای بەشەرع هەبێت وبەزمان دانی پێ بنێت.

بەڵام خەڵک بۆی دەرکەوت ئەوەی شێخ محمد هێناویەتی هەر ئەوەیە کەپێغەمبەری پێ ڕەوانەکراوە صلی الله علیه وسلم بەڵێ دژی شوناس وعادەت ی جاهلیەت ی کوردە چونکە کورد تێکەڵاوی ژن وپیاو و ڕەشبەڵەک لەلای حەلاڵە و جلی ڕەنگاو ڕەنگ وسەری ڕووت وسفوری لەلای کورد ئاساییە بەڵام دەعوەی شێخ فەرمان بەنیقاب و حیجاب ی شەرعی ئەکات وڕێگری لەحەرامکراوەکان وموسیقا وبیدعە وخوڕافیات ئەکات بۆیە شکاندنی عادەت ی جاهلی کوردی واجبی شەرعیە کوردایەتی دین نیە تاهەرشتێ پێچەوانەی نەریت ی کوردی جاهلی کافربێت مانای ئەوەبێت ئەوشتە ئیسلام نیە بەڵکو ئەمە دەرخەری ئەو ڕاستیەیە ئێوە دینێکتان ئەوێ لەگەڵ نەریتی کوردی جاهلیەت گونجاو بێت نەک دینێک کەبۆمحمد صلی الله علیه وسلم دابەزیوە.

بەڵێ تا وەهابیەت هەبێت خەڵکی لەخشتە ئەبرێت لەخشتە ورێگەی شەیطان لائەبرێت بەرەو رێگەی الله تعالی لەرێگەی شیرک وکوفر لائەبرێن بەرەو رووناکی تەوحید و ئیسلام وسونەت وطاعەت.

قال تعالی : ﴿ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴾

هەتا ئەوانەی باوەڕیان هێناوەو کاروکردەوەی چاکیان ئەنجامداوە لە تاریکییەکانی کوفرو نەزانیی و گومڕایی دەریان بێنێ بۆ ڕووناکی ئیمان وە هەر کەسێک باوەڕ بێنێ بە الله تعالی بەتاک وتەنها ئەوبپەرستێت و کاری چاک ئەنجام با ئەوا الله تعالی ئەیخاتە ناو باخەکانی بەهەشتەوە کە لە ژێر دارەکانیانەوە ئاوو و ڕووبار دێت و دەڕوا بە هەمیشەییش تێیاندا ئەمێننەوە بەراستیی الله تعالی ڕۆزیەکی پاکی چاکی بۆ فراوان ئەکات لە بەهەشتدا.

گەیاندنی ڕەددەکان و وەڵام
بە مـەلا ئــارام ی نــەفام

مـەلا ئارام مظفر نکۆڵـی لەئایەت ی قورئان ئەکات وئەڵێـت قورئان بەتۆی نەگوتوە ئەگەر نەبـوون بویت زواج بـکە !

لــەوەڵامـدا ئەڵێـــین :

ئەم قسانـەی مەلا ئـارام لـەدوو هۆکـار بەدەر نیـە :

١ - یـــان نەزانێـکی تــەواوە بــەقورئان.

٢ - یــان بەئەنقەست بۆڕازیکردن ی دڵی دیموکـراسی خوازان ئـەم نکۆڵیـە لەقورئان ئەکـات.

وە وەڵام ی گومانەکـانیش ئەیەینەوە.

سـەرەتـا لەو خاڵەوە دەست پێ ئەکەیـن کەوا...

مەلا ئــارام ئەڵـێت :

(الله تعالـی داوای لێنەکردووی زواج بکەیـت ئەگەر نەبـوون بویت چونکە گەر نەبونەکـان زواج بکەن ئـەوا کۆمەڵگایـەکی هەژار دروست ئەبێت (تـەنـانەت گاڵتە بەهەژارەکان ئەکـات) ئەڵێـت تۆ کەنەبـوونی و فگـوریت زواج مەکە).

لاحول ولاقـوة الا بالله هەژاران بـەفگور ناوببەیت و خۆشت پێ بانگخوازی ئیسـلام بێت.

١ - سـەرەتا ئایەتێکی هێناوە وەک پیشەی ئەهلی بیدەع نەهاتوە هەموو دەقەکـان کۆبکاتەوە پاشان حوکمی شەرعی لێ دەربهێنێت بـەڵـکو بەئایـەتێـک نکوڵـی لەئایەتـێکی تر ئەکات والعیـاذ بالله ئەم ئایەتەی هێناوەتەوە قـال الله تعالـی : ﴿ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ ﴾

ئەوانەش دەسەڵات وتـوانای ژن هێنانیان نیە بەردەوام بەپاکـی خۆیان رابگرن و بە پاکی ڕەفتار بکەن هەتاوەکـو الله تعالـی لە فەزڵ و بەهرەی خۆی دەروێکیان لێ ئـەکاتەوە دەوڵەمەندو بێنیازیان دەکا.

لێرەدا مـەلا ئارام ئەڵێت کەواتـا کەسی نەبـوو نابێت بەهیچ جۆرێ زواج بکات ئەو ئـایەتەی تر ئەشارێتەوە کـەالله تعالـی فەرموویەتـ ی : ﴿ وَأَنكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۚ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ الله مِن فَضْلِهِ ۗ وَالله وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴾

ژنە بێ مێردەکانتان بەشوو بەن بۆ پیاوە بێ هاوسەرەکانیشتان هاوسەر پەیدا بکەن بۆ بەندەوە کەنیزە چاک و صاڵحەکانیشتان هەروا بکەن ئەگەر هەژار ونەداریش بـوون ئـەوا الله تعالی لە فەزڵ و میهرەبانیی و بەهرەی خۆی بێنیازو دەوڵەمەندیان ئەکات وە الله تعالـی خۆی بەخشەرو، زۆر زانایە بە بەرژەوەندی بەندەکانی.

کـەواتـا لەم ئایەتەوە تێ ئەگەین خودی دەست کورتی ڕێگری زەواج نیـە لەشەرعدا گەر ئافرەتـێک هەبێت ڕازی بێت بەزواج کردن لـەگەڵ ئەو پیاوە نەدار وهەژارە ئەوا الله تعالـی خۆی بێنیازیان ئەکات ورزقیان ئەیـات بـەڵام گەر پیاوە هەژارەکـە هیچ ئافرەتـێکی وای دەست نەکەوت کەبەوهەژاریەوە زەواجـی لەگەڵ بکات و داواکاریەکان ـی ئافرەتەکە لەتوانای پیاوەکەدا نەبـوو لەمارەیی و دابینکردن ـی پێداویستیــەکانی ئافرەتەکە ئەوا لەم کاتەدا پیاوە

هەژارەکە خۆی پاکڕائەگرێت و پەنا ناباتە بەر حەرام تائەوکاتەی الله تعالی ڕۆزیەکی وای پێ ئەبەخشێت بتوانێت کاروباری زواجەکەی دابین بکات وەک سەردەم ی ئەمڕۆ کەزۆرێک لەئافرەتان وکەسوکارەکانیان داواکاری قورسیان هەیە بۆبەشوودانی کچەکانیان لەم کاتەشدا پیاوی هەژار ونەدار ناتوانێت داواکانی ئەوان جێ بەجێ بکات بۆیە کەسوکاری ئافرەتەکەش ئامادەنابن کچەکەی خۆیان ی بەنێ لەم حاڵەتەدا ئەم پیاوە هەژارە ئەبێت ئارامبگرێت تا الله ڕزقی ئەیات جا یان بەوەی کەسێکی باشتری پێ ئەبەخشێت بەو هەژاربونەشیەوە کاری بۆئاسان ئەکات بۆزەواج یان لەڕووی داراییەوە ڕۆزی ئەیات تا داواکاریەکانی کەسوکاری ئافرەتەکە جێ بەجێ بکات بۆ کاروباری زەواج.

کەواتا ئایەت ی یەکەم و فەرموودەکەش کەباس لەوە ئەکات ناتوانن زواج بکەن واتا کەسێک داواکاری ومەرجەکانی کەسوکاری ئافرەتەکەی پێ هەڵناسوڕێت یان کەسێک ئافرەتێکی چاک و بەقەناعەت ی دەست ناکەوێت نەک مانای ئەوەبێت گەر کەسەکە هیچ نەبوو نابێت زواج بکات ئەم تێگەشتنە دژی قورئان وسونەتە.

١ - ئیمام ی ابن کثیر لەتەفسیری ئەم ئایەتە ئەفەرموێت قال تعالى ﴿ إن يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله والله واسع عليم ﴾
زواج بکەن خۆئەگەر هەژار ونەداربوون ئەوا الله تعالی لەفەزڵ ی خۆی دەوڵەمەندیان ئەکات.

٢ - هاوەڵی بەڕێز ابن عباس لەڕاڤەی ئایەتەکەدا فەرموویەت ی : رغبهم الله في التزويج وأمر به الأحرار والعبيد ووعدهم عليه الغنى فقال (إن يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله).

الله تعالى هانى یاون بۆ زواج كردن وفەرمانى پێكردون بەكەسە ئازادەكان وكۆیلەكان وە بەڵێنى یاونەتێ بەدەوڵەمەند كردنیان وەكو الله فەرموویەت ى (خۆ ئەگەر هەژار ونەداریش بن ئەوا الله تعالى لەفەزڵى خۆی دەوڵەمەندیان ئەكات).

٣ - ابن أبي حاتم ئەفەرموێت : باوكم پێى وتم وتویەتى محمود بن خالد الأزرق پێى وتم ئەویش عمر بن عبد الواحد پێى وتوە لە سعیدى كوڕى عبدالعزیز وتویەتى پێم گەیشتوە ئەبوبەكرى صدیق فەرموویەت ى : أطيعوا الله فيما أمركم به من النكاح ، ينجز لكم ما وعدكم من الغنى قال (إن يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله).

گوێڕایەڵى الله تعالى بن لەو فەرمانەى پێى كردوون بۆ زەواج كردن ئەویش بەڵێنەكەى خۆیتان بۆ بەدى ئەهێنێ كەبەڵێنى پێ یاون دەوڵەمەندتان ئەكات وەک فەرموویەت ى (گەر هەژار ونەداربن لەفەزڵى خۆی دەوڵەمەندتان ئەكات).

٤ - وەهەروەها هاوەڵى بەڕێز ابن مسعود فەرموویەت ى : التمسوا الغنى في النكاح يقول الله تعالى (إن يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله).

بەدواى دەوڵەمەندیدا بگەڕێن لەرێگەى زواج كردنەوە چونكە الله تعالى فەرموویەت ى خۆگەر هەژار ونەداربن الله تعالى لەفەزڵى خۆی دەوڵەمەندیان ئەكات. [رواه ابن جریر]

٥ - عبد الرزاق گێڕاویەتیەوە هەروەها ئیمام ى القرطبي لەتەفسیرەكەیدا لە ئیمام عمرەوە رضي الله عنه فەرموویەت ى : عجبي ممن لا يطلب الغنى

في النكاح وقد قال الله تعالى (إن يكونوا فقراء يغنهم الله من فضله).
سەيرم لێ يەت لەكەسانێ بەدواى دەوڵەمەنديدا ناچن كەدەوڵەمەندى لەزواجكردنداية الله تعالى فەرموويەتى (گەر هەژار ونەداربن ئەوا الله تعالى بەفەزڵى خۆى دەوڵەمەنديان ئەكات).

وە هەروەها رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموويەتى : « ثلاثة حق على الله عونهم الناكح يريد العفاف والمكاتب يريد الأداء والغازي في سبيل الله ». [رواه الإمام أحمد والترمذي والنسائي وابن ماجه]

سێ كەس مافى خۆيانە كە الله تعالى يارمەتيان بات :

١ - ئەوكەسەى زواج ئەكات بۆپاكراگرتنى خۆى.
٢ - ئەو بەندەيەى لەگەڵ گەورەكەى رێكەوتنى كردوە لەبەرامبەر خۆئازادكردن.
٣ - ئەوكەسەى لەپێناو الله تعالى خەبات وتێكۆشان ئەكات.

كەواتا قورئان وسونەت و تێگەشتنى هاوەڵان لەسەر ئەوەيە گەر پياوێك هەژار ونەداربوو لەهەمان كاتدا ئافرەتێكى بەقەناعەت هەبوو تاوەكو زواج ى لەگەڵ بكات ئەوا نابێت بەبيانوى هەژارى زواج نەكات چونكە الله تعالى بەڵێنى ياوە خۆى دەوڵەمەندى ئەكات بەڵگەش ئەوەيە كەئيمام ى ابن كثير لەتەفسيرى هەمان ئايەت گێڕاويەتيەوە ئەفەرموێت : وقد زوج رسول الله صلى الله عليه وسلم ذلك الرجل الذي لم يجد إلا إزاره ولم يقدر على خاتم من حديد ومع هذا فزوجه بتلك المرأة وجعل صداقها عليه أن يعلمها ما يحفظه من القرآن.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم زواج ـی ئەو پیاوەی هاوسەرگیر پێکرد لەکاتێکدا پیاوەکە جگە لە پارچە جلێک هیچ ـی تری نەبوو تەنانەت نەیتوانی موستیلەیەکی ئاسنیش پەیدا بکات بۆئافرەتەکە لەگەڵ هەموو ئەمەشدا پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم هاوسەرگیری پێکرد لەگەڵ ئافرەتەکە مارەیی ئافرەتەکەی کرد بەوەی ئەو بەشەی لەقورئان لەبەری کردوە فێری ئافرەتەکەی بکات.

کەواتابەقسەی مەلا ئارام پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم کۆمەڵگەیەکی هەژاری بونیاد ناوە و والعياذ بالله زواج ـی بۆ ئەوکەسانە ڕێکخستوە کەمەلا ئارام بەبێ ئەدەبیانە هەژارەکان بەفگور ناوئەبات و گاڵتەیان پێ ئەکات !

لێرەوەشەوە تێ ئەگەین کاتێ پیاوێکی نەدار ئافرەتێکی بەقەناعەت وکەسوکاری بەقەناعەت ـی ئافرەتەکە ئامادەن کچەکەیان بەن بەو پیاوە هەژارە ئەوا پیاوە هەژارەکە نابێت لەترسی هەژاری زواج نەکات چونکە الله بەڵێنی یاوە کە دەوڵەمەندیان ئەکات بۆیە ئەبێت متمانەت بەبەڵێنی الله هەبێت نەک بڕوات بەقسەی مەلای مەفتون وهاوشێوەکانی مەلا ئارام بێت.

شێخ سەعدی رحمه الله تعالى لەوەڵامی گومانەکانی مەلا ئارام ـدا فەرموویەت ـی : فلا يمنعكم ما تتوهمون من أنه إذا تزوج افتقر بسبب كثرة العائلة ونحوه وفيه حث على التزوج ووعد للمتزوج بالغنى بعد الفقر.
بائەو گومانانە نەبن بەرێگر لەزواج کردنتان کەئەگەر زواج بکەیت بەهۆی زۆری خێزان ومنداڵ هەژار ئەکەوێت وهاوشێوەی ئەم گومانانە ئەمانە بانەبن بەرێگر چونکە الله تعالى بەڵێنی یاوە بەوکەسەی هاوسەرگیری ئەکات کەدەوڵەمەندی ئەکات لەپاش ئەوەی ئەوکەسە پێشتر هەژاربوە.

[تفسير السعدي (ص 567)]

پـاشان دەوڵـەمەندی دوو دەوڵەمەندیە :

١ - دەوڵەمەندی ماڵ وسامان.

٢ - دەوڵـەمەندی نەفس وقەناعەت ئەمەش ئەفزەڵترین جۆری دەوڵـەمەندیە.

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم فـەرموویەت ـی : « لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ ».

دەوڵەمەندی بەزۆری ماڵ وسامان نیە بەڵكو دەوڵەمەندی ڕاستەقینە دەوڵەمەندی نەفس ـە وڕازیبون ـی نەفسە. [رواه البخاري (6446)]

السمرقندي ئەڵـێت : والغنى على وجهين غني بالمال وهو أضعف الحالين وغنى بالقناعة وهو أقوى الحالين. [بحر العلوم (3/214)]

دەوڵەمەندی دووجۆرە :

١ - دەوڵەمەندی بەماڵ وسـامان ئەمە لاوازترین جۆرە.

٢ - دەوڵـەمـەندی بەڕازیبون وقەناعەت ئەمـە بەهێزترێن جۆرە.

كەواتـا مەلا ئارام وەک شیوعیە مادیەكان دەوڵـەمەندی تـەنها لەپارە وماڵ ئەبینێت وائەزانێت گـەر موسڵمان گیرفانی كەم ـی تـێدابـوو وەک خۆی ئەڵێت ئاوا فـگورە ! لاحول ولاقوة الا بالله بیری چۆتەوە دەوڵـەمەندی ڕاستەقینە بەدەقی فـەرمـوودە بریتیە لەقەناعەت وڕازیبون ـی نەفس كەالله تعالی ئەیبەخشێت وبەرەكـەت ئەخاتە ناو ژیان ـی ئەو دووهاوسەرە هەژارە و لەش ساغ ـی و بێ پێویستیان ئەكات لەخەڵكی ئەگەر لەزواج كردنەكەیان مەبەستیـان خۆپاكراگرتن بێت لـەحەرام ومەبەستیان بەدیهێنانی ڕەزامەندی الله بێت بـەڵام مەلا ئـارام شیوعی ئـاسا لەم بابەتە واتێگەشتوە دەوڵـەمەندی وژیـان تـەنها پارەیـە چونكە ئەوە قـسەی شیوعیەكان ـە ئەڵێن (والحياة مادة

ژیان تـەنها شتە مادیـەكان ـە.

تەنانەت زانایان باسـیان كردووە كەوا موسڵمـان بۆی هەیە قەرزبكات بـۆ زواج كردن.

ابن مفلح لـە الفروع فـەرموویەت ـی : قال الإمام أحمد يـقترض ويـتزوج.
ئیمام ـی احمد فـەرموویـەت ـی باقەرزبكات وهاوسـەرگیری پێك بهێنێت.

المرداوي لـە الإنصاف ئەفـەرموێت : قال الآمدي يستحب في حق الغني والفقير والعاجز والواجد والراغب والزاهد، فإن أحمد تزوج وهو لا يجد القوت.

الامدی وتویەت ـی موستەحەبە بۆ دەوڵەمەند و هەژار و نەدار و ئەوەشی كەهەیەت ـی و ئەوەی ئارەزووی لێیەت ـی وئەوەشی لێی بێ نیازە چونكە ئیمام ـی احمد هاوسەرگیری كرد لەكاتێـكدا بژێوی ڕۆژانەی نەبـوو.

پـاشان حوكم ـی زواج بەپێی جیاوازی باردۆخ ـی هەركەسێك بۆكەسێكی تر ئەگۆڕێت وجیـاوازی هەیـە لەڕووی واجب بوون یـان سونەت بـوون یـان موباح یـان حەرام بـوون.

١ - كەسێك ئارەزوو وشەهوەت ـی هەبێت لەهەمان كاتدا ترسی ئەوەی نەبێت بكەوێتە ناو زینـاكردن وتوش بون بەفیتنە ئـەوا لـەم باردۆخە زواج كردن بـۆی سونەتە وە وتراویشە واجبـە.

٢ - كەسێك ئارەزوو شەهوەت ـی هەبێت ولەهەمان كاتدا ترسی ئەوەی هەبێت توشی زینا و فیتنە ببێت بەهۆی ئارەزووەكەی ئەوا واجبـە زواج بكات.

٣ - کەسێک ئارەزووی نیە وپێویستـ ـی بەزواج نیـە یـان هەر ئارەزووی نەبوە لەبنەڕەتدا یـاخود بەهۆی ڕووداوێـکەوە ئارەزووی لەدەست یـاوە ئەمە لەشەرعدا بۆی موباح (حەڵاڵە زواج بکات یـان نەیکات) بەومەرجەی ئافرەتەکە ئاگادارکاتەوە پێش زواج گەر ئافرەتەکە بەو باردۆخەی ڕازی بـوو ئەوا بۆی حەڵاڵە زواج بکات لەگەڵیدا بڕوانە : المغني ابن قدامه (7/142).

٤ - مەکرڕوهـە بۆ کەسێک شەهوەت و ئارەزووی لەزواج نیە ولەهەمان کاتدا زواجکردن بۆی دائەبڕێنێ لەعیبادەت ـی سونەت (بۆنمونە وەک کەسانی بەساڵاچوو) ئەمەش وتەی مالکیەکان ـە یـان کەسێک هیچ پیشە وکارێـکی نیـە وهیـچ کارناکات (یاخود بەپێچەوانەوە کەسێکی زۆر سەرقاڵە بـەژیانەوە) ولەهەمان کاتیشدا ئارەزووی لەزواج نیـە وترسی فیتنە وزینای نیـە ئەم باردۆخە کەبەم شێوازەبێت ئەوا کەراهەتی هەیە زواج بکات چونکە هیـچ ئارەزوو ومەیلێکی بـۆ زواج نیـە.

٥ - کەسێک ترسی توش بونی نـیە بەزینا وفیتنە لەهەمان کـاتدا زواج کردنی زیان بگەیەنێت بەئافرەتەکە ودڵنیابێت کەناتوانێت مافی ئافرەتەکە بات یان ستەم ـی لێ ئەکات زواجکردن بۆی حەرامە ئەمەش وتەی زانایانی حەنەفیە یان بەهۆی نەبوون ـی توانای جوتبون وئاگادارنەکردنەوەی ئافرەتەکە بەو باردۆخەی یـان دابینکردنی بژێوی بۆئافرەتەکە لەرێگەی ماڵی حەرامـەوە یان دواخستنی نوێژە فەرزەکانی بەهۆی بەدەستهێنانی بـژێوی بۆئافرەتەکە ئەمەش لەسەر وتەی زانایـانی مالکی بۆئەم کەسە حەرامە بەوحاڵەتەوە زواج بکات (چونکـە لەشەرعدا ڕەچاوی مافەکانی ئافرەت کراوە نابێت پێشێل بکرێت وشەرعی نیـە پێشیل بکرێت).

کـەواتا ئەی ئەوکەسەی ئارەزووت هەیـە بۆ زواج بەڵام هەژاریت ئەوا ترست نەبێت لەهەژاری الله تعالی بەڵێنی پێ یاوی هاوکاریت بکات وسونەتە زواج بکەیت خۆگەر شهوەتەکەشت هێندە زۆربێت مەترسی توش بونت هەبێت بـەتاوان ئەوا لـەم باردۆخەدا واجبـە لەسەرت زواج بکەیت وهەژاریش نابێت بـەرێگر گەر ئافرەتـێـک لەخێزانێکی بەقەناعەت هەبێت ئامادەبن کچەکەیـانت پێ بەن ئەوا هەژاریت نەک رێگرنیـە بەڵکو دەوڵەمەندی بـەدوا یـەت وپشت بەالله تعالی ببەستە وە ئاوڕ مەیەنەوە بۆ قسەی مەلا نکۆڵیکارەکـان لەئایەت ـی قورئان.

هەنـێ بـرا پاسـاو ئەهێننەوە بۆمەلا ئارام واگومـانـیان بردووە کـەموەحیـدە بەڵام لەڕاسـتیدا ئەگەر ئەم مەلا ئـارامە لەژێر دەسـەڵاتـی دەوڵەتی ئیسـلامیدا بوایە تەنها لەسەر ئەم وتەیـە داوای تەوبەی لێ ئەکـرا تەوبەی نەکردبایـە لەگەردن ـی ئەدرا وئەکـوژرا وەکـو مورتەدێـک.

چونکـە مەلا ئارام لـەم ڤیدۆیـەدا ئەڵـێت کەسێک هاتوە بۆلام وتویـەتـی دوودڵم نازانم تەکفیری دایـک وباوکم بکەم یاخود نـا منیش پێم گوتوە بۆچی ؟ وتویەتـی چونکـە ڕۆشتون بـەشداریان لـەدەنگدان کـردووە وە تەکفیرکردن ـی هەق واجبـە منیش ووەڵامم یـاوەتەوە پێم وتوە تەکفیری هەق واجبـە قسەیەکی ڕاسـتە بەڵام مەبەستەکەی تـۆ باطل ـە وەکچۆن خەواریـج وتەی هەقیان بۆ تەکفیری ناهەق بەکارئەهێـنا (واتـا بەکارهێنانی وشەی تەکفیری هەق لەلای سەرخەرانی دەولە بۆبەکافردانانـی دەنگدەر مەبەستێکی باطلە لەلای مەلائارام وە هاوشێوەی قسەی خەواریجەکـانە).

پاشـان مەلا ئارام بۆتەکفیرکـردن مەرج ـی زۆری زانست ـی داناوە وپێی وایە کەسێک زانست ـی شەرعی پێ نەبوو ئەوا بۆی نیە نزیک ببێتەوە لـەتەکـفیر !

بـەکورت ـی لێرەدا بۆتان ئەسەلمێنم ئەم مەلایـە نەک هەر لەسەر عەقیدە ومەنهەج نیـە بـەڵکـو گەر دەولە دەستیان پێی بگات ئەوا دادگای ئەکرێـت لەسەر ئەم قسانە یان ئەبێت تـەوبە بـکات یـان لەملی ئەدرێت.

١ - لەبنەمای عەقـیدەی دەوڵەت ـی ئیسلام ـی بەهیچ جۆرێـک عوزر بەنەزانین نیـە بۆکەسێک پەیڕەوی لەغەیری ئیسلام بکات هەرکەس لەم بنەمایە موافق نەبێت ئەوا لەعەقـیدەی دەولـە لایـاوە.

دەوڵـەتی ئیسـلامی لەبڵاوکراوەیەکـیدا بەناونیشانی هذه عقیدتنا بڵاوکراوەی مەکتەبەی الهمة لەپەڕەی 3 ـدا لەڕوونکردنەوەی عەقـیدەی فەرمی دەوڵـەتی ئیسلام ـی فەرموویـانە : ونکـفر کل من کفره الله ورسـولـه وکل من دان بـغیر الاسـلام فهو کـافر سـواء بلغته الحجة ام لـم تبلغه.

هەرکەسێک کەالله تعالـی وپێغەمبەرەکەی صلی الله علیه وسلم بەکافریـان دانابێت ئێمەش تەکفیری ئەکەین وەهەرکەسێکیش کەپەیڕەوی بـکات لەغەیری ئیسلام ئەوکەسە کافـرە جا پەیامی ئیسلام وحوجەی پێ گەشتبێت یـاخود پێی نەگەشتبێت (عوزری بۆنیـە).

سەبـارەت بـەحوکـم ـی دەنـگدەرەکـان و ئەوکـەسـەی ئەوەسـتـێـت

لەتەکفیرکردنیان شێخ ابو بکری قحطانی تقبلە اللە تعالی فەرموویەت ی : هەرکەسێک بەشداری لەدەنگدان بکات بەلای ئێمەوە کافرە چونکە بانگەواز بەپاربووە وەهەرکەسێک تەکفیری دەنگدەرەکان نەکات ئەوکەسەش کافرە لەدوای ئیقامە حوجەکردن ی.

کەواتا مەلا ئارام لەلای دەوڵەت ی ئیسلام ی تەنها بەوقسەیەی لەکوفردایە داوای تەوبە و پەشیمان بوونەوەی لەوقسانەی لێ ئەکرێت وبەڵگەی پیشان ئەدرێت ئەگەر ملکەچ نەبێت تەکفیرئەکرێت ولەمل ی ئەدرێت.

پاشان ئایا ڕاستەکات بۆت نیە خۆت لەبابەت ی تەکفیربەیت تاوەکو زانست ی تەواوت پێ نەبێت ؟؟

شێخ ی ئیمام محمد ی کوڕی عبد الوهاب لە الدرر (8/119) فەرموویەت ی : وما أحسن ما قاله واحد من البوادي لما قدم علينا وسمع شيئا من الإسلام قال أشهد أننا كفار يعني هو وجميع البوادي وأشهد أن المطوع الذي يسمّينا إسلاما أنه كافر.

چەند جوانی وتو یەکێک لەدەشتەکیەکان کاتێک هات بۆلامان وشتێکی لێ بیستین لەسەر ئیسلام ووتی شاهێدی ئەیەم ئێمە واتا خۆی وهەموو دەشتەکیەکان کافرن وئەوکەسەشی ئێمەی بەموسڵمان ناوبردووە ئەویش کافرە.

سەرنج بەن ئەم دەشتەیەکە نەزانێکی تەواوبوو تەنها چەند وتەیەکی بیست لەشێخ محمد دەست بەجێ تەکفیری هەموو دەشتەکیەکان و وەستاوان لەتەکفیری دەشتەکیەکان ی کرد بەڵام ئەبینین شێخ پێی نەفەرموو لەسەرخۆبە تۆجارێ نازانیت ئیسلام چیە وئیمان چیە و دوونامیلەکەت نەخوێندۆتەوە وچۆن خێرا خۆتت کرد بەموفت ی وقازی ! نەخێر بەڵکو بەپێچەوانەشەوە ئەبینین شێخ وەسف ی ئەکات بەوکارە ئائەمە جیاوازی نێوان مەلا ئارام وبانگەوازی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب ـە رحمە اللە تعالی.

پاشان کێ وتویەتی بۆت نیە خۆت لەبابەت ی تەکفیر بەیت تا زانستت کامڵ نەبێت ؟ لەکاتێکدا بابەت ی کوفر وئیمان پێش بابەتی نوێژ و ڕۆژوو ئەکەوێت.

شێخ محمد ی کوڕی عبد الوهاب رحمە اللە ئەفەرموێت : (اعلم رحمك الله تعالى أن أول ما فرض الله على ابن آدم الكفر بالطاغوت والإيمان بالله والدليل قوله تعالى: {ولقد بعثنا في كُل أُمةٍ رسولا أن اعبُدوا الله واجتنبوا الطاغُوت}

چاکبرانە ڕەحمەت ی اللە ت لێ بێت یەکەم شت کەاللە تعالی فەرزی کردوە لەسەر نەوەکان ی ئادەم کوفرکردنە بەطاغوت وئیمان هێنانە بەاللە تعالی وەکو اللە فەرموویەت ی بۆهەموو گەلێک پێغەمبەرمان ڕەوانەکردوە تاخەڵکی اللە بپەرستن بەتەنها و دووربکەونەوە لەطاغوت.

[الدرر السنية 1/161]

وە هەروەهـا فەرموویـەت ی (فیجب على العبد أن یبحث عن معنی ذلك أعظم من وجوب بحثه عن الصلاة والصوم وتحریم الشرك والإیمان بالطاغوت أعظم من تحریم نكاح الأمهات والعمات فأعظم مراتب الإیمان بالله شهادة أن لا إله إلا الله). [الدرر السنیة (2/121)]

پێویستە لەسەر بەندە بەدوواچون وگەڕان بكات بۆواتای ئەمە چونكە گەڕان بۆ مانای تەوحید واجبترە لەبەدوواچونی بۆنوێژ ورۆژوو وە بەحەرامدانان ی شیرك وباوەڕبوون بەطاغوت گەورەترە لە بەحەرامدانانی زواج كردن لەگەڵ دایك وپوری دا گەورەترین پلەی ئیمان باالله تعالى شایەتیدانە بەلاالە الاالله.

وە پلەی تەكفیر لەناو كوفركردن بەطاغوت لەگرنگترین فەرزەكان ی كوفركردنە بەطاغوت.

شێخ عبد اللطیف بن عبد الرحمن ال شیخ لە الدرر السنیة 12 / 264 ئەفەرموێت : أن التكفیر بالشرك والتعطیل هو أهم ما یجب من الكفر بالطاغوت.
تەكفیركردن بەشیرك وتەعطیل لەگرنگترین پێویستیەكان ی كوفركردنە بەطاغوت.

كەچ ی ئەبینین مەلا ئارام بۆئەم بابەتەگرنگە مەرج ی زانابوون بەشەریعەت ولقەكان ی و شارەزابوون بەبابەتەكان ی خوار كوفر بەطاغوت ئەكات بەمەرج بۆقسەكردن لەسەر تەكفیر لەكاتێكدا بەو تێگەشتنەی ئەوبێت كەس مافی تەكفیری نیە تەنانەت لەزاناكانیش چونكە مەرج نیە هەمووكەسێك زانا بێت بەهەموو شەرع.

ئیمام ی الذهب ی رحمە اللە ئەفەرموێت لـە تذكرة الحفاظ 3/ 157 ـدا : نوح الجامع مع جلالته في العلم ترك حديثه وكذلك شيخه مع عبادته فكم من إمام في فن مقصر عن غيره كسيبويه مثلًا إمام في النحو ولا يدري ما الحديث.

نوح ی الجامع لـەگەڵ پایەبەرزیەکەیـدا واز لـەفەرموودەکان ی هێنراوە بەهەمان شـێوە شێخەکەشی سەرەڕای زۆری زانستەکەی چەندە زۆرن ئەو پێشەوایانەی لەبوارێک لەبوارەکانـدا کەموکوڕیـان هەیـە بۆنمونە وەک سیبەوەی کەپێشەوایـە لەنەحـو بەڵام نازانێـت چیـە.

ووكيع إمام في الحديث ولا يعرف العربية وكأبي نواس رأس في الشعر عري من غيره وعبد الرحمن بن مهدي إمام في الحديث لا يدري ما الطب قط.

وەکـو وەکیع کەئیمام بوە لـەفەرموودە بەڵام عەرەب ی نەزانیوە (مەبەست ی لاوازبوە لەعەرەبیدا) وەکو ابـو نواس سەرکردەیـە لەشیعردا بـەڵام لەبوارەکانی تر هیچ ی پێ نەبوە وەکـو عبدالرحمن ی کوڕی مهدی ئیمام بوە لەفـەرموودە بەڵام نازانێت پزیشکی چیـە.

وكمحمد بن الحسن رأس في الفقه ولا يدري ما القراءات وكحفص إمام في القراءة تالف في الحديث.

وەکـو محمدی کوڕی حسـن سەرکردەبوە لـەفقهدا بـەڵام زانست ی قیرائەت ی نەزانیوە وەکو حفص ئیمام بـووە لەقیرائەت بـەڵام لەبواری فـەرموودە شارەزانەبووە.

کەواتـا مەرج نیـە هەموو کەسێک عالم بێت پاشـان بتوانـێت کوفر بەطاغوت و لازمەکان ـی جێ بەجێ بـکات بەڵکو مەرج نیە زاناش لەهەموو بوارێـکدا زانابێت بەو تێگەشتنەی مەلائارام بـێت نابێت هیچ کەسێک قسە لەدین وتەکفیر بکات بەو تێگەشتن وپێوەرەی ئەو بێت لەناو سەلەفیش لەوانەیـە کەسـانێ هەبن هەنێ لەومەرجـانەیان تێدانابێت کەئەم دایـناوە.

وەک ئیمام ـی ابن حزم ئەفـەرموێت : فلو لم یـفـت الا من احاط بجمیع العلم لما حل لاحد من الناس بعد رسول الله صلی الله علیه وسلم ان یـفتی اصلا وهذا لایقولـه مسلم وهو ابطال للدین وکفـر من قائله. [الاحکام 127]

گەر وابـایە کەس فەتوا نەیـات ئیلا ئەوکەسە نەبـێت کەشارەزایـە بەهەموو زانست ئەوە بۆکەس حـەڵاڵ نەئەبوو فەتوا بات لەپاش پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم ئەم قسەیـەش هیچ موسڵمانێـک نایکات چونکە بەتاڵکردنەوەی دینە و بێ باوەڕی خاوەنەکەیەتـی.

کۆتای یـەنەم بەهۆنراوەیەکـی ئیمام ابن سحمان رحمه الله تـعالی کەلەهۆنراوەیەکیدا بەناوی تـبصر نور الحق من کان یُبصِر فـەرموویـەت ـی (لەباس ـی کوفری دەوڵەت ـی عوسمانیـەکان وئەوانەی کەڕێگریان ئەکرد لەتەکفیرکردنیـان).

ویحکم بالقانون بین ظهورکم
وحکم النبي المصطفی لیس یـذکر

لەناوتـاندا بـەئاشکـرا حوکم بەیاسای دەستکرد ئەکـرێت
وە حوکم ـی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم باس ناکرێت (وکاری پێـناکـرێت)

وكل جميع المنكرات فسايغ
لديهم وما منكم لذلك منكسر...

هەموو كارە خراپ وحەرامكراوەكان ڕێگەیان پێدراوە لەلای ئەوان
کەچی کەس لەئێوەش نیە ڕێیان پێ بگرێت وبەرهەڵستیان بێت

فمن لم يكفرهم به فهو كافر
ومن شك في تكفيرهم فهو أكفر

ئەوەشی ئەوان تەکفیر نەکات هەروەکو ئەوان کافرە
ئەوەی گومانی هەبێت لەکافربونیان لەوان کافرترە.

کەچی مەلا ئارام هاتوە ڕێگری کردووە لەوگەنجە لەبابەت ی تەکفیر داوای لێکردووە دووركەوێتەوە لەم بابەتانە بچێت خەریکی نوێژ وعیبادەت بێت !

موسڵمانان ئاگاداری ئەم سروریانە بن هاوشێوەی مەلا ئارام چونکە ئەمانە زۆر مەترسیدارترن بۆعەقیدە زۆر بەوردی هەست بەمەترسیەکان ولادانە عەقیدەیەکانیان ئەکرێت وکەم کەس درکیان پێ ئەکات.

لێرەیا مەلا ئارام تعطیل قاعیدەی من لم یکفر الکافر ئەکات بەتەواوی ئەم قاعیدە تەنها تایبەت ئەکات بۆئەوکەسانەی تەکفیری کافرێک ناکەن کەدەقی ئایەت هاتوە بەڕوونی ناوی کافرەکەی هێناوە واتا تەنها کافری

ئەصلی تەكفير نەكەيــت كافر ئەبيت ئەمما گەر كوفرێـک ئیجماعی لەسەر بێت وەک كوفری سەركردە طاغوتەكان وحیزبەكان مەلا ئارام بەتەكفيرى اجتهادى ئەزانێت وقیاس ی ئەكات بەتەكفيرنەكردن ی نوێژ نەكەر كەلەناو سەلەفدا ئیجماع ی قطعی نەبوە لـەسەر تەكفیرى نوێژنەكەر كەچی مەلا ئارام هـاتوە قیاس ی طاغوت و حیزبەكان ئەكات بـەو بابەتە اجتهادیـە كەلەناو سـەلەفدا ڕاجیاوازی لـەسەربوە بۆیـە بەم پێوەر وپێشەكیـە سرورییـانەی كەبەڵگە بەوتەی سليمان علوان ئەهێنێتەوە كەوتویـەتی من لم يكفر الكافر تـەنها ئەوكەسە ئەگرێتەوە كەسێک وەک فیرعەون دەقـی لەسەر هاتوە كەكافرە لـەگەڵ یهود ونەصارا كەدەقیان لـەسەر هاتوە ئەوەی تەكفیریان نەكات كافر ئەبێت ئەمە بەدەر لەمە كەس بەتەكفیرنەكـردن كافرنابـێت !

ئێمەش ئەڵێین :

وتەی خۆت و علوان ئەیەین بـەدیواردا چونكـە ئەم وتەیـە تعطیل ی قاعدەی من لم يكفر الكافره كەدەوڵـەتی ئیسلامی بۆی ڕوون كردوویـنەتەوە كەئەم قاعیدە هەموو كەسێ ئەگرێتەوە كەبكەوێتە كوفرێـكی ئیجماع ی واتا ئیجماع هەبێت فلان وتە وفلان كردار كوفرە ئەوا بكەرەكەی كافرە ئەوكەسـەشی تەكفیری نەكات ئەوا ئەویش كافرئەبێت دەوڵـەت ی ئیسلام ی لەسلسلة منهجیەكەیدا كەعەقیدەی علوان وئارام وهاوشێوەكانیـان هەڵ ئەوەشێنێتەوە كەئەوقاعیدەیـە تایبەت ئەكەن بۆكافرى ئەصلی و جگە لەوان هەمووی بەتەكفیری اجتهادی ناوئەبەن ئەوا دەولـەی ئیسلامیمان لەڕەدیـان فەرموویەت ی لەپەڕەی 47 : المرتبه الثالثه - من توقف فيمن ينتسب للإسلام ووقع في شرك او كفر مجمع على كفر من وقع فيه، وهؤلاء على مراتب.

پلەی سێهەم کەسێک بوەستێت لەتەکفیرکردن ی ئەوکەسەی خۆی ئەیاتە پاڵ ئیسلام (واتا خۆی بەموسڵمان ئەزانێت نوێژەکات ورۆژوو ئەگرێت بەڵام کەوتۆتە شیرک یان کوفرێکەوە کەئیجماع ی زانایان ی لەسەرە ئەوکار وگوفتارە شیرک وکوفری گەورەیە ئەوەی بوەستێت لەتەکفیرکردنی چەند پلەیەکی هەیە).

یەکەم پلە لەم بابەتەدا ئەوەیە کەسێ بوەستێ لەتەکفیرکردن ی لەکاتێکدا تەئویلێکی نیە لەوەستان ی بۆتەکفیرکردن ئەوا یان تەنها حاڵی کەسە مورتەدەکەی پێ ئەوترێت یان تەنها حوکم ی شەرعی پێ ئەوترێت لەسەر ئەومورتەدە یان حاڵی مورتەدەکە وحوکمە شەرعیەکەشی بۆڕون ئەکرێتەوە ئەمەش لەسەر بنەمای زاهیربون ی شیرکەکە و شاراوە بون ی حاڵی کەسی وەستاو لەتەکفیرکردن گەرپاش ئەوە بوەستێت وهەرتەکفیریان نەکات ئەوا ئەویش کافرە خۆگەر گەر حاڵی کەسە مورتەدەکان دیار وئاشکرابوو وەحوکمە شەرعیەکەش لەسەریان ئاشکرابوو ئەوا بەبێ ڕوون کردنەوە کەسی وەستاو لەتەکفیرکردنیان تەکفیرئەکرێت.

شێخ ی ئیسلام ابن تیمیة دەربارەی کۆمەڵێک لەباطنیەکان فەرموویەت ی لەمجموع 2/132 : ومن كان محسنا للظن بهم وادعى أنه لم يعرف حالهم، عرف حالهم فإن يباينهم ويظهر لهم الإنكار وإلا لحق بهم وجعل منهم.

ئەوکەسەی گومانی باشی هەیە بۆیان وبڵێت من حاڵی ئەوان نازانم ئەوا حاڵی ئەوان ی بۆ ڕوون ئەکرێتەوە گەر دوای ئەوە لێیان جیانەبێتەوە و ئینکاریکردنیان بۆ دەرنەخات ئەوا ئەویش ئەخرێتە پاڵ ئەوان ولەوان هەژمارئەکرێت.

سەرنج بەن باطنیەکان کۆمەڵێکن لەقورئان وسونەت دەقێک نەهاتوە بڵێت باطنیەکان کافرن بەڵام چونکە زانایان کۆڕابوون لەسەر کردار وگوفتار وبیروباوەڕە کوفریانیان ئەوا شێخ ی ئیسلام فەرمووی ئەوەی ئاگاداری حاڵیان بێت تەکفیریان نەکات ئەویش هەرهەمان حوکم ی ئەوانی بۆهەیە گەرکەسێک حاڵیان شارەزانەبێت تەنها حاڵی ئەوکۆمەڵەی پێ ئەوترێت گەر هەرتەکفیریان نەکات تەکفیرئەکرێت بەقسەی سروریەکان بێت ئەمە تەکفیری اجتهادیە چونکە دەق نەهاتوە ناوی باطنیەکان بەکافر ببات بۆیە ئەوەی تەکفیریان نەکات بەعەقیدەی سروریەکان نابێت تەکفیرکرێت !!

پاشان دەولە وتەکەی شێخ سلیمان ی هێناوە لەسەر حوکمی ئەوکەسەی مورتەدە سۆفیە گۆڕپەرستەکان تەکفیرنەکات شێخ فەرموویەت ی : فإن كان شاكا في كفرهم أو جاهلا بكفرهم بُيِّنت له الأدلة من كتاب الله وسنة رسوله (صلى الله عليه وسلم) على كفرهم.

گەر دوو دڵ بوو لەکوفرەکەیان یان نەزان بوو بەکوفرەکەیان ئەوا بەڵگەی بۆ ڕوون ئەکرێتەوە لەکتاب وسونەت لەسەر کوفرەکەیان.

فإن شك بعد ذلك أو تردد فإنه كافر بإجماع العلماء على أن من شك في كفر الكافر فهو كافر.

گەر دوای ئەوەش دوو دڵ بێت لەتەکفیرکردنیان ئەوا کافرە بەئیجماع ی زانایان بەپێی بنەمای ئەوکەسەی گومان ی هەبێت لەکوفری کافر ئەوکەسەش کافرە.

سەرنج بەن شێخ ئیجماع ی زانایان نەقڵ ئەکات ئەوەی ئەو مورتەدانە

تەکفیرنەکات کافرە لەکاتێکدا هیچ دەقێک نەهاتوە بڵێت سۆفیەکان سەردەم شێخ سلیمان کافرن بەڵکو دەق تەنها لەسەر کوفرەکەیان هاتوە نەک ناوی خەڵکەکە هاتبێت بۆیە شێخ سلیمان نەیفەرموو ئەمە تەکفیرێکی اجتهادیە گەر کەسێ تەکفیریان نەکات تەکفیرناکرێت چونکە بەلای ئێمەوە ئەوانە کافرن ئەوەی کافریان نەکات کافرنابێ چونکە جگە لەتەکفیری کافری ئەصلی وئەوکافرانەی ناویان هاتوە هەموو تەکفیرکردنێکی تر اجتهادیە ! نەخێر بەڵکو ئیجماع ی نەقڵ کرد ئەوەی بوەستێ لەتەکفیریان دوای ئیقامە حوجە ئەوکەسەش کافرە بەئیجماع.

پاشان دەولە وتەی أبو حاتم الرازي هێناوە کەفەرموویەت ی : من زعم أنه مخلوق مجعول فهو كافر كفرا ينتقل به عن الملة ومن شك في كفره ممن يفهم ولا يجهل فهو كافر ومن كان جاهلاً علم فإن أذعن بالحق بتكفيره وإلا ألزم الكفر. [طبقات الحنابلة 1/287]

هەرکەس وابزانێت قورئان مەخلوقە ئەوکەسە کافرە بەکوفرێک کەلەدین دەری ئەکات ئەوەشی بوەستێ لەتەکفیرکردن ی گەر لەوکەسانەبێت کەتێ ئەگات و نەزان نیە ئەوا ئەوکەسەش کافرە وەئەگەر کەسێ نەزان بوو ئەوا فێرئەکرێت گەر دوای ئەوەش تەکفیری نەکردن ئەوکەسەش کافرە بێت.

سەرنج بەن هیچ دەقێک نیە لەقورئان وسونەت بڵێت جەهمیەکان کافرن بەڵکو تەکفیری جەهمیەکان بەئیجماع ی زانایان پەیدا بوو لەگەڵ ئەوەشدا زانایان نەیان فەرموو ئەمە بابەتێکی اجتهادیە گەر کەسێ وتەی جەهمیەکان بەکوفر نەزانێت ئەوا تەکفیری ناکەین چونکە ئەمە بابەتێکە تازە هاتۆتە ئاراوە واجتهادیە وەک مەلا ئارام وائەڵێت بەڵکو زانایان فەرموویانە ئەوەی بەهیچ جۆرێک جەهمیەکان بەکۆمەڵیکی خاوەن قسەی

کوفری دەرخەر لەئیسلام نەزانێت وبەوەیان نەزانێت کەقسەی جەهمیەکان ئەبێتە هۆی ئەوەی خاوەنەکەی لەدین دەرکات ئەوا ئــەو کەسەش کافرە دوای ئیقامە حوجە نەیانفەرمووە کافرنابێت چونکـە تـەکفیرکردنەکە اجتهادیـە !! لەکاتێکدا گەر قسەی مەلا ئارام ڕاست بێت کەئەڵێت قاعدەکە تەنها کافری ئەصلی ئەگرێتەوە و بەدەر لـەوە هەمووی تەکفیرکردن ـی اجتهادیە ئەوا ئەبوو زانایان ـی سەلەف بیانوتبایە ئەوەی جەهمیەکان بەکافرنەزانێت کافرنابێت چونکە تەکفیری جەهمیەکان بابەتێکی تازە و اجتهادیـە!

پــاشان دەوڵەت ـی ئیسلام ـی باسی کەسانێـک ئەکات تەئویل ئەهێننەوە بۆتەکفیرنەکردن ـی مورتەدانێـک بەبیانوی تەئویل لەکاتێـکدا کوفری ئەو مورتەدانە زۆر ئاشکرا وتوندە ئەفەرموون لەپەڕەی 49 : بەشی دووەم لەم بابەتە کەسێک بنەمای فاسدی هەبێت بەوبنەما فاسدە تەئویل بکات لێرەدا توندی وئاشکرای کوفری کەسی دیاریکراو یان کۆمەڵـی دیاریکراو کاریگەری لەسەری ئەبێت لەحاڵـەتی ئاشکرای کوفرەکە وتوندی کوفری ئەوکەسانەی (کەخۆیان داوەتە پاڵ ئیسلام) ئەم کەسە تەئویل کارە تەئویل فاسدە بەکافرێـکی عیناد دائەنرێت کەخۆی لەژێر تەئویل شاردۆتەوە ...

کەواتــا مورتەدانێـک کوفرەکەیان توند ودیاربێت کەسێک بیانوو وتەئویل بهێنێتەوە بۆتەکفیرنەکردنـیان ئەوا لەم حاڵەتەدا تەئویلەکەی نەک نابێت بەعوزر بەڵـکو بەکافرێکی زۆر عیناد هەژمار ئەکرێت کەچی مەلا ئــارام ئەڵێت جگە لەتەکفیری دەق وکافرە ئەصلیەکان ئەوان ـی تر هیـچ ـی مرۆڤ پێی کافرنابێت کەچی لەهەنێ حاڵەت کەسی وەستاو لەتەکفیری هەنێ جۆر لە مورتەدان هەر بەبێ ئیقامە حوجەش تەکفیرئەکرێت.

بۆئەم جۆرەش دەولە وتەیەکی شێخ ـی ئیسلام ـی هێناوەتەوە کەفەرموویەت ـی : فمن لم يكفر هؤلاء وجعل لكلامهم تأويلا كان عن تكفير النصارى بالتثليث والاتحاد أبعد.

هەرکەس ـێ ئەوانە (باطنیەکان) تەکفیرنەکات تەئویل بۆ وتەکانیان بهێنێتەوە (بۆتەکفیرنەکردنیان) ئەوا لەتەکفیرکردن ـی گاورەکان کەباوەڕیان بەسێ خوا و یەکگرتنی الله ومخلوقات هەیە زۆر دوورترە.

پاشان مەلا ئارام تەکفیری سەرکردە وحیزب بەاجتهادی ئەبینێت ئەمەش دەولە وەڵامی ئەیاتەوە ئەفەرموون لەسلسة علمية في بيان مسائل المنهجية پەڕەی ژمارە 79 : وختاما ينبغي التنبيه هنا على أمر هام، وهو أن أغلب من نقاتلهم اليوم من طوائف الكفر والردة لا يجري فيهم الخلاف الذي وقع بين أهل العلم في الطوائف الممتنعة.

لەکۆتایدا پێویستە تێبینیەکی گرنگ بەین ئەویش ئەوەیە زۆربەی ئەوانەی لەمڕۆدا جەنگیان لەدژ ئەکەین لەکۆمەڵانی کوفر وهەڵگەراوە ئەو خیلاف وڕاجیاوازیەیان بەسەردا جێ بەجێ نابێت کەلەنێوان زانایان هەبوە دەربارەی کوفری کۆمەڵەی ممتنعە.

فجيوش الدول الطاغوتية وشرطهم وأعوانهم كفار باتفاق، وهم أقرب إلى كونهم كأتباع مسيلمة والأسود من كونهم كمانعي الزكاة.

سوپای دەوڵەتە طاغوتیەکان و پۆلیسەکانیان و یاریدەدەرەکانیان کافرن بەئیجماع وە حاڵیان نزیکترە لەشوێنکەوتوانی مسیلمە و الاسود (کەبانگەشەی پێغەمبەرایەتیان ئەکرد) نەک حاڵیان نزیکتربێت لەحاڵی

زەکات نەدەرەکان.

واتـا حاڵی ئەم سەرکردانە و حیزب وچەکدارەکانیان لەحاڵی شوێنکەوتوانی مسیلەمەوە نزیکە کەکوفری مسیلمە وشوێنکەوتوانی کوفرێ گەورەی ئاشکرایە و ئیجماعی لەسەرە کاتێـک کەسێک بوەستێت لەتەکفیرکردن ی شوێنکەوتوانی مسیلەمە یان مختار یان الاسود کەبانگەشەی پێغەمبەرایەتیان ئەکرد ئەوا کەسی وەستاو لەتەکفیرکردن ی ئەعیانی شوێنکەوتەی ئەو پێغەمبەرە درۆزنانە دوای ئیقامەحجە تەکـفیر ئەکـرێت وەک شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب له [مختصر السيرة ص 43] نمونەیەکی هێناوەتەوە بۆیە کەدەولە حاڵی ئەم سەرکردە و حیزب وسوپایانەی سەردەم بەحاڵی شوێنکەوتوانی پێغەمبەرە درۆزنەکـان ناوببات واتا کوفری ئەمانە ئیجماعیە وکوفرێکی ئاشکرایـە ئەوەی تەکفیریـان نەکات تەکفیرئەکرێت.

بـۆیـە وریابن لەم جۆرە مەلایـانە چونکە مەنهەج ی دەولە لەدۆڵیکە ومەنهەج ی ئەم سرِوریانەش لەدۆڵێ تر کەزۆر بـەلەسەرخۆیانە ژەهری خۆیـان ئەرێژن و عەقیدەیـەکی دژ بەدەوولـە ئەنێنە مێشکتانەوە و بەخۆشتان نازانن بۆیەش من لەم پۆستە بەوتەی دەولـە وتەکانم هێنایەوە تا ئەوەی ئەیەوێ لەسەر مەنهەج ی دەولە بێت تەنها بەم بابەتە هەقیقەت مەلا ئارام ی بۆ ڕوون ئەبێتەوە وچیتر لـەبرِی گوێگری بێت خەڵکی لێ وریائەکاتەوە.

لـەوەش سەیرتر بەیوسف قەرزاوی ئیخوان ی ئەڵێت رحمه الله ئەو یوسف قەرزاویەی ئەڵێت ئێمە ئەجەنگین لەپێناو دیـمـووکراسیـەت وە دەوڵـەتی

ئیسلامیش بەفەرمی تەکفیری کردووە.

وەڵامێك ـی زانستــیانـە
بۆ مەلا ڕێبواری کوڵەوار

مەلا ڕێبــوار وەسف ـی سەران ـی دیمووکراسیەت ـی کوردی و داوای دامەزراندنی پەرلەمـان ـی شیرکی وحوکمەت ـی دیمووکراسی کوردی ئەکات و یەکرێزی لـەگەڵ مولحید وعەلمانیـەکان !

زۆرێـک لەخەڵکی بەقیژە وهـات وهاوار و لاف وگـەزاف ـی ئەم مەلایـە خەڵەتـاوون بـەڵام ئەم مەلایــە وەک هاوشێوەکـانی تری خۆی لەمەلاکـانی سەربەدەسەڵات عەقیدەی خۆی ڕاگەیـاندوە وبێ منەتانە وبێ باکـانە لەپێناو بەرزکردنەوەی دروشمی نەتەوە پەرستـیدا.

١ - وەسفـی مەلا مستەفـا وقازی محمد ئەکـات.

کەئەم دووکەسـایەتیـە بەدوو پۆست ـی جیاواز باسمکردوون کەهەردووکیـان دامەزرێنەر و سەرۆکی حیزب ـی دیموکرات بوون و دووکەسـی نەتەوەی و دیموکراسیخواز وپەرلەمانی بـوون لەوەش زیـاتر مەلا مستەفـا لەسەر تەریقەتی نەقشبەندی قبوری بووە کـە لەپۆستـێکدا بەتەواوی عەقیدەی ئەم ڕەوتە گۆڕپەرستە ئیلحادیەم بـاسکـردووە لێرە پێویسـت بەدووبارە باسکردنەوە نـاکات ئەوەی مەبـەستمـە مەلا ڕێبــوار پێهەڵدان و مەدح ـی ئەم دووکەسـە ئەکات وڕەحمەتیـان بۆ ئەنێرێت ئـایا حوکم ـی کەسێک چیـە کەڕەحمـەت بۆ دووسەرکردەی دیمووکراس ـی طاغوت بنێرێت و وەسفیـان بکات ؟؟

سەرەتا ڕەحمەت ناردن بۆ کافر وطاغوت کەبەکافری وطاغوت ی مردووە زانایان ئەفەرموون وەکو ئیمام ی القرافي المالكي وابن علان الشافعي ئەفەرموون : (أن من الكفر الاسغفار للكافر إذا تيقن موته على شركه لأن القواطع السمعية دلت على تعذيب كل واحد ممن مات كافرا بالله تعالى كقوله تعالى {إن الله لا يغفر أن يشرك به}).

جۆرێکی کوفر بریتیە لەداوای لێخۆشبون کردن بۆکافرێک کەدڵنیابێت لەسەر شیرک مردووە چونکە لەشەرعدا بەڵگە هاتوە کەوا الله تعالى سزای هەرکەسێ ئەیات کەبەکافری مردبێت وەک الله ئەفەرموێت (بێگومان الله لەشیرک خۆش نابێت). [الفروق للقرافي (4 / 260)، الفتوحات الربانية (7/238)]

جاتۆ دوعابکەی الله لێی خۆش بێت واتا ئەتەوێ الله خۆی بەدرۆ بخاتەوە وقسەی خۆی بشکێنێت بۆیە کوفرە والعياذبالله چونکە تۆ داوا ئەکەی الله تعالى پێچەوانەی بەڵێنەکانی خۆی بکات.

٢ - مەدحکردنی لەبەر ئەوەی وتویەتی دەرناچم تائێران میلەتەکەم قەتڵ وعام نەکات واتا بەموسڵمان وکافریەوە واتا نەیویستوە کافرانی میلەتەکەشی لەناوبچن جا مەلا ڕێبوار ئەم کارە بەفەزڵ وگەورەی ئەبینێت ومەدح ی ئەکات لەسەر ڕێگری لەلەناوبردن ی کافرانی گەلەکەشی.

حوکمی مەدح کردن ی طاغوتێک لەسەر مخالەفەکردنی طاغوتەکە بۆشەرع شێخ محمد ی کوڕی عبدالوهاب رحمەالله تعالى ئەفەرموێت : إذا تكلَّم

الإنسان بكلمة منه أو مدح الطواغيت أو جادل عنهم خرج من الإسلام ولو كان صائمًا قائمًا.

کاتێـک مرۆڤ وشەیەکی لەدەم دەرەچێت یـان وەسف ومەدحـی طاغوتێـک ئەکات یـان مشتومڕیـان لەسەر ئەکات ئەمە لەئیسلام دەری ئەکات گەر بەڕۆژوش بێت وشەونوێژیش بکات. [الدرر السنية 10/55_66]

پـاشان وەسف ـی نالی ومەحوی وسالم ئەکات کەئەم سـێ کەسە شیعرەکانیان پڕە لەشیرک وخورافـیات وبیدعە.

٣ - پـاشان ئەڵـێت وەسێتەکەی قازی محمد زۆر جوانە کەئەڵـێت هۆ میلەتەکەم پشت بەکەس مەبەستن غەیری خوا و خۆتان و چیاکان نەبێت.

سەرنج بـەن ئەم مەلایـە شەریـکدانان بۆ الله تـعالـی بەجوان ئەزانێت پـشـت بەستن (التوکل) عیبادەتـە وکردارێکی دڵـە ئەم عیبادەتە تەنها ئەبێت بۆ الله ئەنجام بدرێت وەک الله تـعالـی فەرموویەت ـی : ﴿ وَعَلَى الله فَتَوَكَّلُواْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴾
پشت بەالله تـعالـی ببەستن ئەگەر ئێوە باوەڕدارن.

وقال تـعالـی : ﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴾

و هاوبەشکردنی غەیری الله تـعالـی لەم عیبادەتەدا شەریکدانانە بۆ الله تـعالـی بەتایبەتی تر کـەوشەی (و) ـی بەکارهێناوە ئەڵێت پـشت مەبەسـتـن

بەالله و خۆتان وچیاکان نەبێت واتا لانی کەم گەر بیگوتایە پاشان الله تعالى پشت بەستن بەخۆتان کەئەمەش هەرشیرکە بەڵام تاڕادەیەک مەجالی تەئویلێکی تێدا ئەبوو بەڵام ئەبینین وشەی پاشان ی بەکارنەهێناوە بۆ خالق و مەخلوق بەڵکو وشەی (واو) ی خستۆتە نێوان خالق ومەخلوق بۆ ئەو عیبادەتە وەکو ئەوە وایە بڵێت کەس مەپەرستن تەنها الله وخۆتان وچیاکان بپەرستن چونکە پشت بەستن جۆرێکە لەعیبادەت ئەبێت بۆ الله تعالى بەتەنها ئەنجام بدرێت.

پرسیار کرا لەشێخ محمد بن ابراهیم رحمه الله تعالى : قول بعض العامة توكلت عليك يا فلان في كذا؟

ج:- هذا شرك أَما التوكيل فيجوز لأَنه استنابة.

پرسیار :

هەنێک لەخەڵکی عەوام ئەڵێن پشتم بەتۆ بەستوە ئەی فڵان لەفڵان کاردا ؟

لەوەڵامدا شێخ ئەفەرموێت :

ئەمە شیرکە چونکە ئەمە شیرکە بەڵام بەوەکیل دانانی کەسێک کەکارێکت بۆڕاسپێرێت ئەمە جائیزە چونکە لەجێگەدانانی کەسێکە بۆ ڕاپەڕاندنی کارێک. [تقرير ثلاثة الاصول]

پرسیارێکی تر لەشێخ کراوە دەربارەی ئەوکەسەی ئەڵێت : متوكل على الله ثم عليك يا فلان؟

ج:- شرك يقول موكلك.

پشتم بە الله تعالی بەستوە پاشان بەتۆ ئەی فلان کەس ؟
شێخ لەوەڵامدا فەرمووی ئەمە شیرکە بەڵکو ئەبێت بڵێت من تۆم کردۆتە وەکیلی خۆم. [تقرير ثلاثة الاصول]

شێخ محمد بن عبدالرحمن بن قاسم رحمه الله تعالی لەلێدووانیدا لەسەر ئەم فەتوایەی شێخ محمد بن ابراهیم ال الشیخ فەرموویەتی : قلت والفرق بين هذا وبين أَعوذ بالله ثم بك أنه تجوز الاستعاذة بالمخلوق مفردًا فيما يقدر عليه، بخلاف التوكل فإنه كله عبادة كما لا يجوز أسجد لله ثم لك يا فلان أو أَعبد الله ثم أَعبدك يا فلان.

وتم جیاوازی لەنێوان ئەم بابەتی توکل ـە لەگەڵ وتنی پەنا ئەگرم بەالله تعالی وپاشان بەتۆ لەوەدایە کەدروستە پەنا بگریت بەمخلوق بەتەنها لەکارێکدا کەلەتوانای هەبێت بەپێچەوانەی توکل (پشت بەستن) چونکە پشت بەستن هەموو جۆرەکانی عیبادەتە وەکچۆن دروست نیە بڵێی سوجدە بۆالله ئەبەم پاشان بۆتۆی ئەبەم ئەی فلان کەس یان بڵێی الله ئەپەرستم پاشان تۆش ئەپەرستم ئەی فلان.

[مجموع فتاوی ورسائل الشيخ محمد بن ابراهيم رحمه الله 1/ 170]

شێخ سلیمان لە التیسیر (1/151) فەرموویەتی :

ومنها التوكل فلا يتوكل على غير الله فيما لا يقدر عليه إلا الله قال الله تعالى : (وعلى الله فتوكلوا إن كنتم مؤمنين) (وعلى الله فليتوكل المؤمنون) والتوكل على غير الله فيما يقدر عليه شرك أصغر.

لەوانەش پشت بەستن پشت بەستن ناکرێت بەغەیری الله تعالی لەشتێکدا

کەتەنها لەدەسەڵات ی الله تعالی ـدایە وەک الله تعالی فەرموویەت ی پشت ببەستن بەالله تعالی گەر ئێوە باوەڕداران. وەفەرموویەتی باوەڕداران تەنها پشت بەالله تعالی ئەبەستن وە پشت بەستن بەغەیری الله تعالی لەکارێکدا کـەلەتوانای ئەومرۆڤـەدابێت شیرکی بچوکە.

کەچـی مەلا ڕێبوار ئەو شیرکە بـەحەڵاڵ وچاک وجوان وباش ئەزانێت لەعەقیدەی ئەهلی سونەت ئەوەی تاوانێـکی بچوکیش بەحەڵاڵ وباش وچاک بزانێت لەدین دەرەچێت چی بگـات بەشـیرك ! جاگەورەبێت یـان بچوک.

پرسیـار کـرا لەشێخ عبد الله بن عبد الرحمن الجبرين :

ما الحكم في قوله توكلت على الله ثم عليك هل يجوز ذلك؟

حوکم ی ئەو قـسەیـە چیە کەئەڵێت پشتم بە الله تعالی بەستوە پاشان بەتۆ ئایـە ئەمە درووسـتـە ؟

لـەوەڵامـدا فـەرمووی :

أما قوله توكلت على الله ثم عليك فهذا لا يجوز فإن التوكل عبادة لا يجوز صرفها لغير الله ولو كان يقصد التوكيل والإنابة وذلك أن هذه الكلمة وردت في حق الله تعالى كقوله تعالى: وَعَلَى الله فَتَوَكَّلُوا.. ونحو ذلك.

ئەو وتـەیـەی پشتم بەالله تعالی بەست پاشـان بەتۆ ئەمە دروست نیـە چونکە پشت بەستن عیبادەتە نابێت هیچ جۆرێـکی بۆ جگە لەالله تعالی ئەنجام بدرێ ئەگەرچی لەوقسەیەشیدا مەبەست ی بەوەکیل ـدانان وبەنوێنەردانانی خۆشی بێت چونکە وشەی پشت بەستن لەقورئاندا تایبـەتکراوە بەالله تعالی

وەک ئەوەی الله فەرموویەتی پشت بەالله تعالی ببەستن و هاوشێوەی ئەم ئایەتانە. 7583

پاشان مەلا ڕێبوار بانگەشە ئەکات بۆکردنەوەی پەرلەمان کەحوکمی پەرلەمان بەچەندین نوسراوناملیکە ڕوونمان کردۆتەوە کەشوێنێکە شیرکی تێدا ئەکرێت و ڕێبازێکە شەریعەتی تێدا وەلا ئەنرێت ولەکارئەخرێت.

کەچی ئەم مەلایە لەبری داواکردنی حوکمی شەرع داوای حوکمی جاهلیەت وطاغوتیەت ئەکات قال تعالی ﴿ ليحملوا أوزارهم كاملة يوم القيامة ومن أوزار الذين يضلونهم بغير علم ألا ساء ما يزرون ﴾
ئەو قسەیەی ئەیکەن هەتا ڕۆژی قیامەت باری گوناهەکانی خۆیان بە تەواوی هەڵگرن وە لە گوناهی ئەو کەسانەش هەڵگرن کە بەهۆی قسەی ئەوان گومڕایان ئەبن وشوێنیان ئەکەون هۆشیاربن! چ بارێکی نالەبارو خراپ هەڵدەگرن.

پێغەمبەرصلی الله علیه وسلم فەرموویەتی : « من دعا إلى هدى كان له من الأجر مثل أجور من تبعه لا ينقص ذلك من أجورهم شيئاً، ومن دعا إلى ضلالة كان عليه من الإثم مثل آثام من تبعه لا ينقص ذلك من آثامهم شيئاً ».

هەرکەسێ بانگەشە بۆ هیدایەت بکات ئەوا پاداشتی بۆهەیە هاوشێوەی پاداشتی ئەوکەسانەی شوێنی کەوتون بەبێ ئەوەی لەپاداشتی شوێنکەوتوان کەم ببێتەوە وەئەوەشی بانگەشە بۆ گومڕایی بکات ئەوا تاوان وگوناهی

شوێنکەوتوانیشی لەسەرئەنوسرێت بەبێ ئەوەی لەتاوانی ئەوان کەم ببێتەوە.

[لە صەحیحی ئیمام ی مسلم دا هاتوە]

لە تبيين الحقائق زيعلي الحنفي هاتوە : والأمر بالكفر كفر.
فەرمانکردن بەکوفر کافربوونە.

لە مغني المحتاج الشربيني الشافعي دا هاتوە لەبارەی ئەوشتانەی مرۆڤ کافر ئەکات فەرموویەتی : أو أشار بالكفر على مسلم أو على كافر أراد الإسلام بأن أشار عليه باستمراره على الكفر أو لم يلقن الإسلام طالبه منه أو استمهل منه تلقينه كأن قال له اصبر ساعة لأنه اختار الكفر على الإسلام.

یان ئاماژە بەکوفرکردن بکات بۆموسڵمانێک یان کافرێک بیەوێت ببێت بەموسڵمان ئەو داوای بەردەوامبونی لێ بکات لەسەر کوفرەکەی یان کەسێک داوای لێ ئەکات چۆن ببێت بەموسڵمان بەڵام ئەو چۆنیەتی بون بەموسڵمانی پێ نەڵێتەوە یان وتنەوەی شایەتومان وئیمان هێنان بەکافرێک دووابخات پێی بڵێت سەعاتێک چاوەڕێبە وئارام بگرە چونکە ئەمە هەڵبژاردنی کوفرە بەسەر ئیسلام (بۆ ئەوسەعاتە) کەواتا بەهەموو ئەمانە مرۆڤ کافر ئەبێت.

ئەی چجای بگاتە ئەوەی بانگەشەی کوفر بکەیت ؟؟! بانگەشەی یەکڕیزی بۆسەرانی عەلمانیەت و یەکگرتویان بکەیت لەپێناو بەهێزبونیان!

شێخ احمد شاكر رحمه الله تعالى لەکتێب ی كلمة الحق دەربارەی هاوکاریکردن ی کافرەکان ئەفەرموێت : (أما التعاون مع الإنجليز بأي نوع من أنواع التعاون قلّ أو كثر فهو الردّة الجامحة والكفر الصّراح لا يقبل فيه اعتذار ولا ينفع معه تأول، ولا ينجي من حكمه عصبية حمقاء ولا سياسة خرقاء ولا

مجاملة هي النفاق).

هاوکاریکردن ـی ئنگلیز (یـان ئەڵقە لەگوێیـەکانیـان لەکافران ـی تر) بەهەر جۆرێـک بێت کەم بـێت یاخود زۆر هەڵگەڕانەوەیەکـی ڕاشکاوانەیـە لەئیسـلام هیـچ پاساوێـکی تێدا قبوڵ ناکرێت وە هیـچ تەئویلێـک بۆی نابێت بەعوزر لەم حوکم ـی کافر بـوونە دەمارگیری گەمژانە (بۆهۆز ونەتەوە) ڕزگاری ناکات وەکچۆن سیاسەتـی کاڵفـامانەش نابێت بەبیانوو بۆڕزگارکردن ـی لەحوکم ـی کافربـوون یاخود موجامەلەکردنی دووڕووانە لەگەڵـیان هیـچ لەمانە خاوەنەکەی لەحوکم ـی کافربوون دەرباز ناکات.

وەڵامێک بۆ کەسێکی ئەحمەق ناسراوە بە مەلا محمدی مەلا فایەق

مەلا محمدی مەلا فایەق پەرستن ی هیتلەر وکافرە ئەصلیەکان لەم سەردەمە بەمەرج ی ئیقامە حوجە حوکم ی دۆزەخیان لەسەر ئـەیات وەک خۆی ئەڵێت : (ئەوانەی هیتلەریـان پەرستووە ئەگەر زانی بێتیان پەرستن هیتلەر حەرامە و تەوبەیان نەکردبێت لەسەری ئەوا لەقیامەت شوێن ی ئەکەون بۆدۆزەخ)

لەکـاتێـکدا شوێنکەوتوان ی هیتلەر لەسەدەی 19 ژیاون واتا چەندین سەدەیە پەیام ی ئیسلامیان پێ گەیشتوە لەگەڵ ئەوەشدا لەلای محمد ملا فایەق بەومەرجە حوکم بەدۆزەخ ی بونیان ئەدرێت کەزانی بێتیان پەرستن ی هیتلەر حەرامە !

بـەڵام بابگەڕێینەوە بۆلای پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم تابزانین محمد ملا فایەق چۆن دین ی گۆڕیوە وچۆن دەستکاری دین ی کردوە أعرابیێـک هات بۆلای پێغەمبەر صلَّى اللَّهُ عليْهِ وسلَّمَ وتی (يا رسولَ اللَّهِ إنَّ أبي كانَ يصِلُ الرَّحمَ وَكانَ فأينَ هوَ قالَ في النَّارِ)

ئەی ڕسول الله صلی الله علیه وسلم باوکم کاتی خۆی سیلەی ڕەحم ی ئەگەیاند و ئاوا و ئاوا چاکەی ئەکرد ئایا باوکم لەکوێیە ؟

پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرمووی لەدۆزەخە پیاوەکە وتی ئەی رسولَ اللَّهِ صلی الله علیه وسلم) فأينَ أبوكَ قالَ رسولُ اللَّهِ صلَّى اللَّهُ عليْهِ وسلَّمَ حيثُما مررتَ بقبرِ مشرِكٍ فبشِّرْهُ بالنَّارِ قالَ فأسلمَ الأعرابيُّ بعدُ وقالَ لقد

كلَّفني رسولُ اللَّهِ صلَّى اللَّهُ عليْهِ وسلَّمَ تعبًا ما مررتُ بقبرِ كافرٍ إلَّا بشَّرتُهُ بالنَّارِ)

ئەی باوکی خۆت لەکوێیە ؟ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی هەرکاتێ گەشتی بەگۆڕێ هەر هاوبەشدانەرێ موژدەی دۆزەخ ی پێ بە کابرای دەشتەکی بوو بەموسڵمان وپاشان وتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەرکێکی پێ ڕاسپاردووم بەلای گۆڕی هیچ کافرێ تێنەپەڕیوم ئیلا موژدەی دۆزەخ م پێداوە. [صحيح ابن ماجه 1288]

ئایا پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی ئەگەر زانیت موشریکەکە زانیویەت ی شیرکەکەی حەرامە ئەوکات حوکم ی لەسەربە ؟؟ بێگومان نەخێر چونکە پێش هاتنی شەرعی ئیسلام ئاینە هەقەکەی ابراهيم عليه السلام مابوو بەڵام خەڵک خۆیان دەست بەرداری شیرک نەبوبون ونەئەگەڕان بەدوای دین ی هەق جائایا دوسەدە لەمەو پێش ئیسلام لەسەر زەوی نەبوو ؟! ئایا شەرعی ئیسلام نەهاتبوو ؟؟ بێگومان لەوکاتە ئیسلام لەهەموو سەرزەوی ناوبانگی بڵاوبوبویەوە خەڵک کەخۆیان نەگەڕاون بۆئیسلام بەنەزان بونیان عوزریان پێنادرێت چونکە سەردەمەکە سەردەم ی بونی ئیسلام وشەریعەت بوە.

ئیمام ی ابن قيم رحمه الله ئەفەرموێت لەطريق الهجرتين 412 : الأصل الثاني أنَّ العذاب يستحق بسببين أحدهما: الإعراض عن الحجة، وعدم إرادة العلم بها وبموجبها الثاني العناد لها بعد قيامها وترك إرادة موجبها فالأول كفر إعراض والثاني كفر عناد.

بنەمای دووەم سزای قیامەت بەدوو هۆکار بەدی دێت هۆکاری یەکەم ئەوکەسە پشت هەڵبکات لەبەڵگە وە ئیرادەی نەبێت خۆی فێری دین بکات

و کار بەداخوازیەکانی بکات.

هۆکاری دووەم عینادی کردن بەرامبەر بەبەڵگە وعینادیکردن بەداخوازیەکانی جا جۆری یەکەم کوفری پشتهەڵکردنە جۆری دووەم کوفری عینادە.

کەواتـا کەئاین ی هەق لەسەر زەوی هەبێت هەرکەسێ لەسەر شیرکـ مرد ئەوا شاهێدی دۆزەخ ی بۆ ئەدرێت چونکە خۆی نەگەڕاوە بەدوای ئاین ی هەق وپشت ی هەڵکردووە جابزانێت یـان نەزانێت وەعوزر بەنەزان ی بۆقیامەت ی کافران ناهێنرێتەوە چونکە پێش ئیسـلامیش پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم عوزری نەیاوە بەقیامەت ی مردووان لەسەر شیرک ئەی چجای پاش هاتن ی ئیسلام ئەوا بەهیچ جۆرێک کافران وبت پەرستان عوزری قیامەتیان پێ نادرێت بەنەزان ی.

ئەمەش مانای ئەوەیە مەلا محمد ڕای جیاوازە لەگەڵ پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم.

پاشان بڕگەی دووەم ئەڵێت : ئەوەی ئینکاری ئایەت وسونەت و کاروبڕیارەکانی الله تعالی وپێغەمبەرەکەی بکات صلی الله علیە وسلم لەوەئەچێت پێی بوترێت کـافر !

لەکـاتێکدا مەلا محمد قسەکەی بەڕەهایی ئەکات واتا ناڵێت ئەگەر بابەتەکە خەفی بێت بەڵکوبەڕەهایی ئینکاری هەرئایەت وسونەتێـک بکەیت جاخەفی بێت یان ئاشکرا لەلای مەلا محمد هێشتا جەخت لەسەر تەکفیرکردن ی ناکرێت لەکاتێـکدا لەقورئان وسونەت هەرکەس نکوڵـی یەک حوکمی ئاشکرای ئیسـلام بکات بێ دوودڵـی کافرە وهیچ عوزرێکی پێنادرێت کەچی لەلای مەلا

محمد جياوازى نيـە لەنێوان حوكم ـى ئاشكرا و حوكمێكى خەفى بەڕەها بۆئاشكرا وخەفى عوزردائەنێت و جەخت لەسەر تەكفيركردن ـى بكەرەكەى ناكات ئەمەش پێچەوانەى دەقى سەڕيح ـى قورئانە كەتەكفيرى ئەوانەى كرد كەگاڵتەيـان بەپێغەمبەرصلى الله عليه وسلم كرد وعوزرى پـێ نەيـان وەپێچەوانەى سونەتە كەپێغەمبەرصلى الله عليه وسلم عوزرى نەيا بەوپياوەى ئينكارى حەرامبون ـى زەواج ـى كرد لەگەڵ باوەژنەكەى وە پێچەوانەى ئيجماع ـى هاوەڵانە كەعوزريان نەيا بەشوێنكەوتوان ـى مسيلەمە بەنەزان ـى وتەئويل چونكە كوفرەكەيان ئاشكرا بوو بێ هيچ گومانێـك تەكفيريان كردن وە پێچەوانەى مەنهەج ـى سەلەفە كەعوزريان نەياوە بەوانەى ئينكاريان لەزانست ـى پێش وەختەى الله تـعالى ـان ئەكرد لەقەدەريـەكان.

وە پێچەوانەى مەنهەج ـى شێخ ـى ئيسلام وزانايـان ـى ئەوسەردەمەيە كەعوزريان نەيا بەو بەناو موسڵمـانانەى ئەچونە ڕيزەكان ـى تەتـار وە پێچەوانەى مەنهەج ـى زانايان ـى نەجدە كەتەكفيرى دەوڵەت ـى عوسمانى وسەربازەكانيان كرد وعوزريان نەيانێ.

كەچـى مەلا محمد بێ جياوازيكردن لەنێوان حوكم ـى خەفى وحوكم ـى ئاشكرا تێكڕا عوزردائەنێت و دوودڵە لەتەكفيركردن ـى بكەرەكانيـان !

كەواتـا پێمان بڵێ ئەى بەناو مەلا ئايا پێشەواى تۆ كێيە ! چونكە لەسەلەفەوە تاخەلەف نمونەمان هێنايەوە كەجياوازيان كردووە لەنێوان بابەت ـى خەفى وئاشكرا لەبابەتە ئاشكراكان دوودڵ نەبوون لەتەكفير بەڵام تۆ ئاشكرا وخەفيت كرد بەيەک و دوودڵ بويت لەتەكـفير كەواتا مافى خۆمانە بپرسين ئايا كێ پێشەواى تۆيە لەم وتانە ؟؟!!!

وەڵامدانەوە بۆ
مەلا مخلیص کاوانی

کـافران لەبەراز خراپترن نەک هەر بەرازبـن.

قـال الله تـعالـى : ﴿ أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴾

ئایـا پێت وایە کە زۆربەیان وتەکانت بە دڵ ئەبیسن و بیر لە ماناو مەبەستەکەی ئەکەنەوەو تێی ئەگەن؟ ئەوانە هەر وەک ئاژەڵ وان بەڵکو لەئاژەڵان خراپتر وگومڕاتر ونەزانترن.

ئیمام ـی القرطبی لەتەفسیری ئەم ئایەتە ئەفەرموێت : قال مقاتل البهائم تعرف ربها وتهتدي إلى مراعيها وتنقاد لأربابها وهؤلاء لا ينقادون ولا يعرفون ربهم الذي خلقهم ورزقهم.

ئاژەڵەکان پەروەردگاری خۆیان ئەناسن ورێگەی لەوەڕگاکانی خۆیـان ئەدۆزنەوە وملکەچی خاوەنەکانی خۆیانن بـەڵام ئەم کـافرانە نەملکەچ ـی الله تعالى ئەبن نەپەروەردگاری خۆشیان ئەناسن کەخەلقی کردوون و ڕزقیان ئەدات.

وقال الله تـعالى : ﴿ ۞ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِندَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴾

بێگومان خراپترین گیانلەبـەران لەلای الله تعالى ئەو خەڵکە کەڕو لاڵەیە کـەتێناگات لەئایەتەکانی الله تعالى.

ئیمام ی طەبەری رحمە اللە تعالی بەژمارە 15862 لەتەفسیری ئەو ئایەتە گێڕاویەتیەوە لە ابن اسحاق : إن شرّ الدواب عند الله الصم البكم الذين لا يعقلون.

خراپترین گیانلەبەران لەلای اللە تعالی ئەو خەڵکە کەڕو لاڵەیە کـەتێناگات لەئایەتەکانی اللە تعالی : [أي المنافقون الذين نهيتكم أن تكونوا مثلهم، بُكمٌ عن الخير، صم عن الحق لا يعقلون]

واتا ئەو دوو ڕووانەی کەنەهیم لێکردوون وەکو ئەوان بن لاڵـن لەئاستی چاکەدا کەڕن لەئاستی هەق ئەقڵیـان نیە تێنافکرن.

کـەواتا بەکوێرای چاوی مەلا موخلیص ی سۆفی قـبوری کەپێی ناخۆشە بەبرا مولحیدەکـانی وتراوە بەراز بـەڵێ لەبەراز خراپترن گەرچی مەلا موخلص گەردنیشمان ئازاد نەکـات بـەڵکو ئێمە چاوەڕێی ڕۆژێـکین چەقۆی تیژمـان لەسەر ملی تۆ وهاوشێوەکانت ببینین پێش ملی برا چەکدارە مولحیـدەکانت چاوەڕێی گەردن ئازایی تۆنین کاڵفام ی قبوری.

ملا محمد عبدالرحمن كەلارى
وەڵامێک بۆخۆی و هاوشێوەکانی

سـوێندتـان ئەیـەم بەالله تعالی ئەم ڕیشدارە بەناوی ملا محمد عبدالرحمن كەلاری قـسەکانی جیاوازی چیـە لەگەڵ عەقیدەی عەلمـانیەکان ؟؟ فوالله ئەمە نەعەقـیدەی سـەلەفـە تەنانەت عەقیدەی زانا مەدخەلیەکانی سعودیەش نیـە ئەمە عەقـیدەی عەلمانیـەتیکی تەواوە کـەبڕواناکەم هەنێ حیزبی عەلمانیش ئەوعەقیدە فاسدەی هەبێت کەچی لەژێر ناوی شوێنکەوتنی سـەلەف عەقیدەی عەلمانیەت ئەکـەن بەقوڕگـی خەڵکـیدا و ئەیانکەن بەعەقیدە عەلمانیەکی ڕیشدار.

والله ئەم وەڵامـانەی ئەینوسم لەسەر قسەکانی ئەم دەجالـە تەنها کورتەیـە بۆزۆر درێژنەبوونەوە بەکورتی ئاماژە بەوەڵامەکان ئەیەم گەر بەتێروتەسەلی وەڵامی بـۆبنوسـم زیاد لەدەپۆست ئەخایەنێت بەڵام هەربەکورتی پەیامەکە ئەگەیەنین ان شاء الله تـعالی.

١- ئەڵێت مافی ئەوەت نیـە لەژێر ناوی دین ـدا نەتەوەیـەک یـان کەمینەکان لەناوببەیت (کەمیـنـەکان واتا پێکهاتە ئاینیەکـان کەڕێژەیان کەمـە).

٢ - ئەڵێت بۆت نیـە ئەوپەرستگایانە لەناو ببەیت کەخەڵکێک خۆی یەکلاکردۆتەوە بۆ خودا پەرستی لەسەربیروباوەڕەکەی خۆی بۆت نیە لەناوی ببەیت چونکـە ئەوانە خەڵکانێکی بێ تاوانـن خۆی بۆخۆی چۆن بیرەکـاتەوە ئازاد وسەربەستن.

٣ - لەوڵاتی ئێمە پێکەوەژیان ویـەکترقبوڵکردن هەبوە لەگەڵ ئاینەکانی تر لەگەڵ جولەکە ونەصرانیەکان.

٤ - فـەرموودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەهێنێتەوە بۆبەشەهید دانانی چەکدارە مورتەدەکانی هەسەدە.

لەوەڵام ی ئەم قسە بۆ مانایانەت ئەڵێم :

ئایا الله تعالی مافی ئەوەی پێداوین بجەنگین دژی هەمووکافران ولەناویان ببەین تائەوکاتەی یان موسڵمان بون یـان جزیە ئەیەن ؟

قـال الله تـعالى : ﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ ﴾ بیانکوژن تـانەبن بەهۆی شیرک وکوفر وگوێڕایـەڵی تـەنها بـۆالله تـعالى بێت.

ئیمام ی ابن كثير رحمە الله ئەفـەرموێت : "أمر تعالى بقتال الكفار حتى لا تكون فتنة أي شرك ويكون الدين لله أي يكون دين الله هو الظاهر على سائر الأديان".

الله تـعالى فەرمانیکـردووە بـەکوشتارکـردنی کافران تـا فیتنە نەمێنێت واتـا شـیرک تـاوەکـو دین تـەنها بـۆالله بێت واتا دینی الله تـعالـی باڵا دەست بێت بەسەر هەموو دینەکـان.

وقال الله تـعالى : ﴿ فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ﴾

كاتێ گەیشتن بەبێ بڕواكان لە گەردنیان بەن وملیان بپەڕێنن و سەریان لە لاشەیان بكەنەوە بجەنگن تا كاتێ لاوازیان ئەكەن بەكوشتار لێكردنێكی زۆرو شكاندنیان ئینجا ئەوەی مایەوە دیلی بكەن وبیان بەستنەوەو چاودێرییان بكەن ڕا نەكەن پاشان یان بە خۆڕایی و منەت خستنە سەریان ئازادیان بكەن ئەگەر پێشەوای موسڵمانان پێی چاك بوو یان لەبەرامبەر ئازادكردن شتێكیان لێ وەرگرن بۆئەوەی شەوكەت و پەرو باڵیان بشكێت و دەسەلاتی جەنگیان نەمێنێت.

ئیمام ی ابن كثیر لەتەفسیری ئەم ئایەتەبڕگەی ﴿ حتى تضع الحرب أوزارها ﴾ حتى لا يبقى شرك.
واتا لەملیان بەن وبیانكـوژن تـاشیرك بنبڕئەكرێت ونامێنێت.

پاشان بەقسەی مەلا محمد بێت مەهدی و عیسا علیه السـلام كەهەموو ئاینەكان ئەسڕنەوە مافی ئەوكارەیان نیە وتاوانبارن بەقسەكەی مەلا محمد چونكە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی لەبارەی پێغەمبەر عیسا علیه السلام « وَيُقَاتِلُ النَّاسَ عَلَى الْإِسْلَامِ حَتَّى يُهْلِكَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي إِمَارَتِهِ الْمِلَلَ كُلَّهَا غَيْرَ الْإِسْلَامِ ».
جەنگ لەدژی خەڵكی ئەكات لەپێناو ئیسلام تا الله تعالى لەسەردەمی دەسەڵاتی ئەودا هەموو ئاینەكانی تر لەناو ئەبات.

كەواتـا مەلا محمد جەحدی ئەوە ئەكات كەموسڵمان مافی ئەوەی نیە هیچ ئاینێك لەناوببات لەكاتێكدا الله جیهادی شەرعاندوە تاكوفر نەمێنێت تەنها جولەكەووگاور بواری ژیانی پێ ئەدرێت ئەوانیش ئەبێ جزیە بەن بەزەلیل ی وئاینەكەیان لەناو وڵاتی ئیسلامی ئاشكرا نەكەن وبانگەشە بۆدینەكەیان نەكەن تائەوكاتەی عیسا دەرەچێت ئەوانیـش یان ئەبێت ببن بەموسڵمان یان

ئەکوژرێن.

دوواتر باسی ئەمەش ئەکەین ان شاء الله.

خاڵی دووەم مەلا عەلمانی ناسراو بەمحمد عبدالرحمن ئەڵێت : بـۆت نیە ئەوپەرستگایانە لەناو ببەیت کەخەڵکێک خۆی یەکلاکردۆتەوە بۆ خودا پەرستی لەسەربیروباوەڕەکەی خۆی.

کەواتا ئەم مەلایـە بڕوای بەئاینی دەستکردی ابراهیم ـی هەیە پێی وایە هەموو ئاینەکان الله پەرستن هەرکەسەو بەڕێبازی خۆی الله ئەپەرستێت ! بـابزانین حوکمی کەسێ چیە پەرستگای کافران بەشوێنی الله پەرستی بزانێت.

بۆت نیـە لەناوی ببەیت چونکـە ئەوانە خەڵکانێکی بێ تـاوانـن خۆی بۆخۆی چۆن بیرەکـاتەوە ئازاد وسەربەستن.

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە رحمە الله تعالى ئەفەرموێت : (من اعتقد أن الكنائس بيوت الله، وأن الله يعبد فيها... فهو كافر)

هەرکەس بڕوای وابێت کڵێساکان ماڵی الله یـە وە الله ـی تێدا ئەپەرسترێ .. ئەوکەسە کـــافرە.

ابن عثیمین لەلێدووانی لەسەر ئەم وتەیەی شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە ئەڵێت : وكثير من الناس مبتلى بهذا اليوم يعتقدون أن الكنائس بيوت الله، وأنها محل عبادته وطاعته..وهذا كفر.

زۆرێــک لەخەڵکی ئەمڕۆ توشی ئەمە بوون بڕوایان وایـە کڵێساکان ماڵی الله یـە و شوێنی پەرستنی الله وگوێڕایەڵی الله یـە ئەمەش کـوفرە.

فالمسألة خطيرة؛ لأن دين الإسلام واحد، فالدين الذي ارتضاه الله لعباده هو الدين الذي جاء به محمد ـ عليه الصلاة والسلام ـ فما عدا ذلك فليس بدين، وإن اتخذه أصحابه ديناً، لكنه دين يعبد به الشيطان، أما الرحمن فكلا والله.

بابەتەکە مەترسیدارە چونکە ئیسلام یـەک ئاینە ئەوئاینەی الله تعالى پێی ڕازیـە ئەوەیە کەمحمد صلى الله عليه وسلم پێی هاتوە لەغەیری ئەوە ئاینی تر نیـە گەرچی شوێنکەوتوانی بشی کەن بەئایـن بەڵکو ئەوئاینێکە شەیطان ئەپەرستێ نەک الله بپەرست ناوالله. [الشرح الممتع على زاد المستقنع 14/434]

کەواتــا مەلا محمد پەرستگا کوفریـەکان بەشوێنی خودا پەرستی ئەزانێت والعياذ بالله لەوکوفرە کەبەقسـەی زانایان وتەنانەت ابن عثيمين کەبەشێخی خۆیان ی ئەزانن کوفر ودەرچونە لەدین.

پــاشان مەلا محمد عەلمانی ڕیشدار ئەڵێت ئەوانەی لەپەرستگاکان خودا ئەپەرستن ئەوانە خەڵکانێکی بێ تاوانـن خۆی بۆخۆی چۆن بیرەکـاتەوە ئازاد وسەربەستن.

واتــا لەلای ئەم مەلا دەجال ـە کوفر وشیرک هەرتاوان نیـە ئەمانە کەبەگومانی خۆیان باسی تەوحیدیـان ئەکرد عەقیدەی کوفری و پەرستنی غەیری الله بـەتاوان نابینن !!

ئەمەش جەحدکردنی ئەم ئایەتانەیە کەالله تعالى فەرموویەتی ﴿ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾
بەڕاستی کافران ستەمکارن.

وقال تعالى ﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَـٰتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَآ ۚ إِنَّا مِنَ ٱلْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴾
کێ لەو کەسە ستەمکار ترە کە بە ئایەتەکانی پەروەردگاری ئامۆژگاریی ئەکرێت کەچی ڕووی لێ وەرچەرخێنێت وپشت لەئاینی الله ئەکات بەڕاستی ئەوانە تاوانبارن ئێمەش تۆڵە لە تاوانباران ئەسێنین.

لێرەدا الله تعالى کافران بەستەمکار وتاوانبار ناوئەبات.

وقال تعالى : ﴿ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴾
بەڕاستیی شەریک و هاوبەشدانان بۆ الله تعالى گـــەورەترین ستەمکاریە.

کەچی لەلای مەلا محمد تاوانیش نیە چونکە ئەڵێت ئەوان خۆیان سەربەست وئازادن هەربیروباوەڕێکیان هەیە پاشان بابزانین حوکمی کەسێ چیە بڵێت خەڵک لەبیروباوەڕدا ئـازادە !

ڕبیع بن هادی مەدخەلی شیخ ی گەورەی مەدخەلیەت ئەڵێت : والديمقراطية - وما ينشأ عنها من القول : بحرية التدين وحرية الرأي وحرية التعبير - تبيح التشريع لغير الله ، وتبيح الشرك بالله والكفر به (حرية الرأي) للربيع بن هادى المدخلى 21 صفر 1427 هـ

دیمووکراسیەت وئەوچەمکانەی لێوەی سەرچاوە ئەگرن وەک ئازادی ئاین وئازادی ڕادەربڕین وئازادی بیروڕا یاسادانان بۆغەیری الله تعالى حەڵاڵ ئەکات وشەریکدانان وکوفر بەالله تعالى حەڵاڵ ئەکات.

عبدالعزيز بن باز ئەڵێت (الإسلام لا يقر الحرية في العقيدة، الإسلام يأمر بالعقيدة الصالحة، ويلزم بها، ويفرضها على الناس، ولا يجعله حرًا يختار ما شاء من الأديان لا). [فتاوى نور على الدرب (1/311- 313)]

ئیسلام دان نانێت بەئازادی بیروڕا ئیسلام فەرمان بەعەقیدەی دروستەکات وخەڵکیشی پێوە پابەند ئەکات و خەڵکی لەسەر ناچارەکات وفەرزی ئەکاتە سەرخەڵکی ئیسلام خەڵک ئازاد ناکات کەئازادبێت بەویستی خۆی هەردینێک هەڵبژێرێت.

ئەی حوکمی کەسێک چیە بڵێت خەڵک خۆی ئازادە چۆن بیرەکاتەوە ؟

محمد بن صالح العثيمين ئەڵێت : الذي يُجيز أن يكون الإنسان حُرَّ الاعتقاد يعتقد ما شاء من الأديان فإنه كافر لأن كل من اعتقد أن أحداً يسُوغ له أن يتدين بغير دين محمد صلى الله عليه وسلم فإنه كافر بالله عز وجل.

ئەوکەسەی ڕێگە ئەیات بەمرۆڤ کەئازادبێت لەبیروباوەڕی ـدا کەبەویستی خۆی هەربیروباوەڕیکی ویست لەئاینەکانی تر هەڵی بژێرێت ئەوکەسە کافرە چونکە هەرکەس بڕوای وابێت کەسێک بۆی هەیە پەیڕەوی بکات بەغەیری دینی محمد صلى الله عليه وسلم ئەوکەسە کافرە.

کــەواتا بەوتەی شێخەکانی مەدخەلیەت ئازادی بیروڕا چەمکی دیموکراسی وعەلمانیەتە و خاوەنەکەشی کافرە بەقسەی ئەم شێخانەی مەدخەلیەت محمد عبدالرحمن نەک هەرسەلەفی نیـە نەک هەرمەدخەلی نیە بەم قسانە کــافریش دەرەچێت.

---

٣ - پاشـان بەشانازیەوە ئەڵێت (لەوڵاتی ئێمە پێکەوەژیان ویـەکترقبوڵکردن هەبوە لەگەڵ ئاینەکانی تر لەگەڵ جولەکە ونەصرانیەکان).

لەوەڵامــدا ئەڵێم :

گاور وجولەکە کەلەوڵاتی ئیسلامدا ڕێگەی ژیانیان پێ ئەدرێت بەزەلیل ی کەپابەندی ئەومەرجانە ئەبن کەئیمام ی عمر دایناوە بۆیان مانای یەکتر قبوڵکردن نیـە چونکە هەرکات منی موسڵمان گاورم قبوڵ بێت وجولەکەم قبوڵ بێت کەواتــا قبوڵمە بڵێن الله سێیە وقبوڵمە جولەکە بڵێت عوزیر کوڕی الله یـە والعیاذ بالله ڕێگەدانیان بەزەبری جزیــە بەزەلیلی واتای ئەوەنیــە خۆشیانمان بوێت وپێیان ڕازی بین چونکە قبوڵکردنی کــوفرکوفرە بــەڵام مەلا عەلمانی یەت خوڵ ئەکات بەچاوی خەڵکدا ڕێگەدان بەمانەوەی ئەهلی کتاب لەژێر جزیە وملکەچکردنیان بۆحوکمی ئیســلام بەوە تەفسیرەکات کەیەکتری قبوڵ بکەیــن والعیاذ بالله.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمانیکردوە ڕێگە تەنگ بکەینەوە لەو ئەهلی کتابانەی لەوڵاتی ئیسـلام ئەژێن ودەست پێشخەری نەکەین لەسەلام لێکردنیان نەک قبوڵیان بکەین وەک فەرموویەتی « لا تَبْدَؤُوا اليَهُودَ ولا النَّصارَى بالسَّلامِ، فإذا لَقِيتُمْ أحَدَهُمْ في طَرِيقٍ، فاضْطَرُّوهُ إلى أضْيَقِهِ ».

[صحيح مسلم2167]

دەست پێشخەری مەکەن لەسەلامکردن لەجولەکە وگاورەکان گەر لەرێگا توشتان بوون رێگەیـان لێ تـەنگ بکەنەوە.

ئـایا ئەمە یەکتر قبوڵکردنە ؟ یان سووککردنی جولەکەو گاورە ؟ بێگومـان ئەوپەڕی ئیهانەکردنیانە بۆیە ئەمە جیاوازی نێوان دەعوەی پێغەمبەرە صلی الله علیه وسلم لەگەڵ دەعوەی مەلا ساختەکانی ژێر ناوی سەلەفیـەت.

ضمرة ئەفـەرموێت پرسیارم لەسفیان ی الثوري کـرد (أصافح اليهود والنصارى ؟ فقال : برجلك نعم)

ئایا تـەوقە بکەم لەگەڵ جولەکەوگاورەکان ؟ فـەرمووی بەپێیەکانت بەڵێ.

[حلية الأولياء وطبقات الأصفياء379]

ئائەوەش رێنمای سـەلەف دەی ئایا ئێستا کێ بەڕاست ی لەسەر رێگەی سەلەفە ؟ سەلەف ئاوا توندبوون لەگەڵ ئەهلی کتاب لەناو وڵاتی ئیسـلام نەک قبوڵیان بکەن وپێیان ڕازی بن وەک مەلا محمد ئەیڵێت ئەی چجای گەر ئەو ئەهلی کتابە ئەسڵەن ئەهلی جزیەش نەبـوونە کەوا مەلا محمد بەشانازیەوە ئەڵێت پێکەوە ژیاوین ویەکترمان قبول کردووە !

---

٤ - ئەوفەرموودەیە ئەهێنێتەوە هەرکەس لەپێناوبەرگری لەماڵ و موڵک و کەسوکاری ودین ی بکوژرێت شەهیدە بەم شێوەیـە فەتـوای شەهیدی بۆ شەڕڤانەکانی هەسەدە دەرەکات وبەشەهیدیـان دائەنێت چونکە هێرشیان کراوەتە سەر ئەوەی دیفاع لەخۆی بکات شەهیدە بەبەڵگەی ئەو فـەرموودەیــە !

لەوەڵامدا ئەڵێم ئەمە ئەوپەڕی درۆزنی ئەم مەلایانە دەردەخات بەرامبەر بەئیسلام و خەڵکی چونکە یەکەم شەهید کەسێکە کەوا موسڵمان بێت ابن باز ئەڵێت (ولاشك أن الدفاع عن الدين والنفس والأهل والمال.. من الجهاد المشروع، ومن يقتل في ذلك وهو مسلم يعتبر شهيدًا)

گومانی تێدانیە ئەوکەسەی بەرگری لەدین و نەفس و کەسووکار وماڵ .. ئەکات ئەمە جیهادێکی شەرعیە ئەوکەسەی ئەکوژرێت و موسڵمان بێت ئەگەر کوژرا ئەوە بەشەهید دائەنرێت.

کەواتا مەرج ی یەکەم ی بەریگرکار لەماڵ ومنداڵ وناموسەکەی کاتێ شەهیدە کەموسڵمان بێت چونکە شەهید جێگەی بەهەشتە بەڵام کافر بەهەشتی لەسەر حەرامە کەواتا ئەم جۆرە شەهیدەی ئێوە جێگا ومەکانی بەهەشتەکەی الله تعالی نیە کەواتا ئەبێت مەرج ی یەکەم کەسەکە موسڵمان بێت.

مەرج ی دووەم : گریمان جەنگاوەرەکە موسڵمان بوو ئایا بجەنگێت لەپێناو خاک و وڵات کوژرا شەهیدە ؟

ابن عثيمين وەڵام ئەیاتەوە له (شرح رياض الصالحين) 1/34 و 312 پرسیاری لێکراوە : (الذي يقاتل دفاعاً عن بلده : هل هو في سبيل الله أو لا ؟

ئەوکەسەی جەنگ ئەکات بۆبەرگری لەوڵاتەکەی ئایا ئەمە لەپێناو الله یە یان نەخێر ؟

نقول : إن كنت تقاتل عن بلدك ؛ لأنها بلد إسلامي فتريد أن تحميها من أجل أنها بلد إسلامي ، فهذا في سبيل الله ؛ لأنك قاتلت لتكون كلمة الله هي العليا.

لەوەڵاما ئەڵێین ئەگەر تۆ بجەنگیت بۆدیفاع لەوڵاتەکەت چونکـە دەوڵەتی ئیسـلامیـە ئەتەوێ بیپارێزیت چونکە وڵاتەکە ئیسلامیە ئەمە لەپێناو الله یـە چونکە تۆجەنگاوی تاوشەی الله بەرزبێت.

إما إذا قاتلت من أجل أنها وطن فقط فهذا ليس في سبيل الله. وقال (أما الدفاع بنية الوطنية ، أو بنية القومية .. ولا ينفع صاحبه يوم القيامة ، وإذا قتل وهو يدافع بهذه النية فليس بشهيد).

بەڵام گەر بجەنگیت لەبەرئەوەی ئەمە وڵات وخاکی تۆیـە ئەمە لەپێناو الله نیە دیفاعکردن بەنیەتی بەرگری لەنیشتیمان یان نەتەوە .. ئەمە سود بەخاوەنەکەی ناگەیەنێت لەقیامەت گەر کـوژرا بەونیەتەوە دیفاعی کربێت ئەوا شـەهید نیـە.

ئەمە وتەی شێخەکانی خۆتانە

ئێستا بابزانین ئایا چەکدارانی هەسەدە موسڵمانن؟

لەدەستورەکەی هەسەدە یـەک مادەی تێدانیە بۆپاراستنی ئیسلام هەربەدرۆشەوە نەنوسراو ئیسـلام سەرچاوەیەکی یاساکانی ئێمەیـە کەئەمەش هەرکوفرە لەگەڵ ئەوەشدا بەهیچ جۆرێ لەسیستەمی حوکمڕانی هەسەدە جێگەی ئیسلام نابێتەوە پاشـان سەربازەکانی بەئاشکراوفەرمی ئەڵێن ئۆجەلان خوای ئێمەیە و بەپێ ئەچنە سەرقورئان و بانگەشـەی هاوڕەگەزبازی

وزینا و کوفرئەکەن و سەرکردەکانی خۆیان بەخوا ناوئەبەن وخۆشیان ئەڵێن پرۆگرامی ئێمە پرۆگرامی ئۆجەلانە کەئۆجەلان کەسێکی شیوعیە و بڕوای بەالله هەرنیە کەواتا ئەوان لەپێناو ئەم پرۆگرامە ئەجەنگن.

کـەواتا ئەمانە مارکسین وموسڵمان نین.

٢ - ئایا خاکی ڕۆژئاوا خاکی ئیسلامیە ؟و دیفاع لەوخاکە شەهیدیە؟

وەڵام/ لەژێر دەسەڵاتی هەسەدە ولەخاکی ڕۆژئاوای سوریا بەئاشکرا بەپێڵاوەوە چونە مزگەوتەکان سرودی دینمانە ئاینمانە هەرنیشتیمان لێدرا دەیان شانۆگەری وسوکایەتی بەنیقاب وخستنە ژێر پێی قورئان وئاڵای لاالەالاالله و سوتاندن حیجاب و جنێودان بەالله ورسولەکەی صلی الله علیه وسلم بەئاشکرا ئەدرێت و سفوری وئارەق فرۆشی و بەدڕەوشتی وستەمکاری لەئیسلام وموسڵمانان.

ئـایا ئەمە خاکی ئیسـلامە ؟؟؟

شێخ حـمد بن عتیق رحمه الله دەفەرموێت : وأمّا إذا كان الشّرك فاشيًا... وإفشاء توابع الشّرك مثل الزّنا والرّبا وأنواع الظّلم ونبذ السّنن وراء الظّهر، وفشو البدع والضّلالات وصار التّحاكم إلى الأئمّة الظّلمة ونواب المشركين وصارت الدّعوة إلى غير القرآن والسّنة، وصار هذا معلومًا في أيّ بلد كان فلا يشكّ من له أدنى علم أنّ هذه البلاد محكوم عليها بأنّها بلاد كفر وشرك.

ئەگەر شیرک لەوڵاتێکدا بەربڵاوبوو .. وە پاشکۆکانی شیرک وەک زینا وریبـا و جۆرەکانی ستەم وپشت کردن لەسونەت و بڵاوبونەوەی بیدعە وگومڕاییەکان و وای لێهات حوکـم بگـێڕدرێـتەوە بۆ پێـشـەوایانی ستەمکار ونوێنەرانی

موشریکان وە وای لێهات بانگەواز بۆجگەلەقورئان وسونەت بکرێت وە ئەمە لەهەر وڵاتێکدا ئاشکرابێت ئەوکەسەی کەمترین زانستی هەبێت دەزانێ ئەم وڵاتە حوکمی بەسەردا دەدرێت بەوەی وڵاتی کوفر وشیرکە.

[مجموعه الرسائل والمسائل النجديه 1/743]

کەواتـا هیچ یەکێ لەودوومەرجەی شەهید بـونی نەبوو ئایـا بەچی پێوەرێـک شیوعیت بەشـەهید دانا ؟

صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم کەفـەرمووی « إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَئِمَّةَ الْمُضِلِّينَ ». [أبو داود (4252) ، والترمذي (2229)]

ئەوەی لێی ئەترسم لەسەر ئومەتەکەم پێشەوایـانی گومڕاکەرن.

حسبنا الله ونعم الوکیـل لەفیتنەی گومڕاکەران

وەڵامێکی ئەثەری
بۆ مەلا یەحیای بەناو تەوحیدی

هەریـەکێ لەئێمە کاتێ بەیـعەتمـان یاوە بەدەوڵەتی ئیسـلامی یـەکێک لەوشتانەی زۆرێکمان لەناو بەیعەتەکەدا ئەیڵێینەوە بریتیە لەوەی ئەڵێین :

(وعلى أن نقول بالحق أينما كنا لا نخاف في الله لومة لائم) [صحيح مسلم 1709]

پەیـمان ئەدەین کەهەق بڵێین لەهەرکوێیـەک بین لەپێناو الله تعالى لەلۆمەی لۆمەکار نەترسین.

بۆیە هەق خۆشەویسترە لەهەموو شتێک چونکە الله تعالى فـەرمانی بەگەیاندنی هەق کـردووە پێوەر لەلای ئێمەش تەنها هەق ـە وەکو گێڕاوەتەوە کە ئیمامی عەلی ڕەزای الله ی لێ بێت ئەیفەرموو (اعرف الحق تعرف أهله).

هەق بناسـە دوواتر هەڵگرانی هەقەکە ئەناسیت.

(ماناى ئەم قـسەیە سەحیح ـە ودروستە). [أنساب الأشراف (1/318)]

لێرەدا پێویستە چەند ڕاستیەک بڵێین ئەگەرچی بـۆهەنێ کەس تاڵیش بـێت زۆرکەس وائەزانن هەر مەلایـەک دژی حوکمەت قسەی کـرد وتەکـفیری حوکمەت وئەتباعەکانی کـرد ئیتر ئەومەلایە نمونەی نیـە وبەمەنهەجی وخاوەن عەقـیدەی دائەنێت ! لەڕاسـتیدا ئەم پێوەرە هەڵەیـە چونکە کرێکـار و بەشێ لەئیخوانیەکان و عومیەکان وصەحەوات و حەمدانیـەکانیش حوکمەت وئەتباعەکانی تەکـفیرئەکەن ئەمە ماناى ئەوەنیـە ئەووکەسەی ئەمەی لێدەرکەوت ئیتر خاوەن عەقـیدە ومەنهەج بێت.

یـەکێک لەوکەسـانە کە زۆرجار عەقیدە ومەنهەجی خۆی ئەشـارێتەوە تا سەرنجی موەحیدان بۆخۆی ڕاکێشێت ئەم کەسـەیە بەناوی م.یـەحیـا تەوحیدی بـەڵام جار جارە بێ ئاگایـانە عەقیدەی خۆی دەرئەبڕێت وحاڵـی خۆی زیاتر ڕوون ئەکـاتەوە بـۆ خەڵکی لـەم ووتارەیـدا کەلەپەیجەکانـی سەربەخۆی بەوناونیشان وشێوازە بڵاوی کردۆتەوە.

ئەڵێت : (تاکە وڵاتـێک چارەکە چارەکێ لەئێستادا حوکمی الله ـی تێدا جێ بەجـێ بکرێت ئەفغانستانە بزانە یـەک وڵات باسی ئەکـات چونکە مۆرکی ئیسلامی پێوەیـە کەس حەزناکات باسی ئیعلامەکەشی بکات ... پێیان ناخۆشە باس بکرێت کەئەفغانیێکی ویران لەماوەی پێنج سـاڵ 25 ساڵ پێشکەوتنی بەخۆیەوە بینیوە بۆئەوەی نەڵێن موسڵمانەکان چەند ئازان بۆ پێشکەوتن).

واتـا تاکە وڵاتە کەحوکمی الله ـی تێدا جێ بەجێ ئەکرێت ئەگـەرچی بەڕێژەیەکی کەمیش بێت تەنهـا ئەفغانستانە واتا تاکە شـوێن کەحوکمی الله ـی تێدا جێ بەجێ بکرێت طالبانە لەلای مەلا یەحیا بەشـانازیەوە باسی ئەکـات خۆشی ئەڵێت گەرچی ڕێژەی جێ بەجێکردن حوکمی الله ـش کەمە بـەڵام تاکە وڵاتە ئەوەندە حوکمەی تێدا جێ بەجێ بکرێت وبەشانازیەوە باسیان ئەکات.

لەکـاتێکدا چاوی نابینێت کە دەوڵەتی ئیسـلامی لەعێراق وشام وئەفریقیا ... هتد تەواوی یـاساکان جێ بەجێ ئەکـات !

سەرەڕای ئەوەی ئەشزانێت طالبان بەشێکی کەمم حوکم بەشەرع ئەکات بەڵام بەموسڵمانیان ئەزانێت وەک ئەڵێت (هیچ وڵاتێـک باسیان ناکات بۆئەوەی نەڵێن

موسڵمانەکان چەند ئازان بۆ پێشکەوتن).

کەواتــا مەلایەحیا طالبان بەموسڵمان وپێشکەوتو وسەرکەوتوو ئەزانێت و وەسف ـی دەسەڵاتداری وحوکمڕانـیەتی طالبان ئەکات لەکـاتێکدا طالبان حوکم بەهەموو شەرع ناکات وەک خۆی ئەڵێت چارەکە چارەکێک کەچی هەر پێیان هەڵ ئەیا و وەسفیان ئەکات و بەموسڵمانیان ناو ئەبات لەکاتـێکدا دەوڵەتی ئیسلامی بەفەرمی طالبان ـی تەکفیرکـردووە وبەطاغوت ناویـان ئەبـات هەرکەس سەیری بڵاوکراوەکانی ویلایـەتی خوراسان بکات ئەبینێت ڕۆژانە دەوڵەتی ئیسلامی دەیـان سەرباز وسەدان کەس لەسەرکردە و جوندیەکانی طالبان ئەکـوژێت.

کـەچی مەلا یەحیا لەژێر ناوی تەوحید ئەیـەوێ هەستی موسڵمانان بجوڵێنێت بۆشەرعیەت ـدان بەطالبان سوێندتان ئەیـەم بەالله ئەم وتارە هەرکەسـێکی عەوام گوێی لێ بێت خۆشەویست ـی بۆطالبان بۆدروستەبێت یـاخود نا؟؟ چونکە وەکخۆر ڕوون وئاشکرا دیـارە مەلایەحیا بەشـێوەی وەسف باسـیان ئەکـات نەک بەشێوەی سەرزەنشت ولۆمەکردنـیان.

شـێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب ئەفـەرموێت : لا يصح دين الإسلام إلاَّ بالبراءة من الطواغيت وتكفيرهم، كما قال تعالى: {فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ} [البقرة: ٢٥٦]

ئاینـی ئیسلام دروست نابێت تەنها بەخۆبەریکردن نەبێت لەطاغوتەکان وتەکـفیرکردنیان وەک الله تعالى فـەرموویەتی (هەرکەس بـێ بڕوابێت بەطاغوت و بڕوا بەالله بهێنێت ئەوا دەستی گرتوە بەپەتی مەتینەوە کەلاالله الاالله یـە).

هەروەها شێخ ئەفەرموێت : أو مدح الطواغيت أو جادل عنهم خرج من الإسلام، ولو كان صائمًا قائمًا.

یان وەسف ی طاغوتەکان بکات یان بەرگریان لێ بکات ئەوا لەئیسلام دەرەچێت گەرچی نوێژ ورۆژوش ئەنجام بات. [الدرر السنية (١٠/ ٥٣-٦٦)]

وە دەوڵەتی ئیسلامی قەدەغەی کردووە وتاری کەسانێ بڵاوکرێتەوە یان گوێی لێ بگیرێت کەبەپێچەوانەی عەقیدەی دەولە لێدوان ئەیەن شێخ ئەبو مەیسەرەی شامی تقبله الله تعالى ئەفەرموێت (فكان طلبة الجهاد (في عصر تعيّن الجهاد) لا يأخذون العلم من القاعدين الخوالف فضلا عن المبتدعة فضلا عن علماء الطواغيت)
قوتابیانی جیهاد لەسەردەمی واجب بونی جیهاد زانستیان وەرنەئەگرت لەو کەسانەی کەدوواکەوتوون لەجیهاد چجای وەرگرتنی زانست لەخاوەن بیدعەکان و زاناکانی سەربەطاغوتەکان. [الحازمي بين كبيرة القعود وضلال الجامية]

گەورەکردن ی ئەم مەلایە لەژێر دەسەڵاتی عەلمانی کوردی بۆئەوەیە گروپە شکستخواردووەکەی مەلاکرێکاری صەحوەجی پێ زیندوو بکەنەوە لەژێر ناوی ئیسلامی بۆ دژایەتی دەوڵەتی ئیسلامی چونکە لاتان ڕوون بێت بەرەی کرێکار لەرێزی صەحوات ن وهەموو ئامادەکاریەکیش لەلایەن دەسەڵاتی عەلمانیەوە ئەکرێت بۆ دووبارە زیندووکردنەوەی کۆمەڵی لەناوچوی ئەنصارِ تا لەداهاتوا شەڕی سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی پێ بکەن ودانانی ئەم جۆرە مەلایانەش لەسەر میمبەر ڕێگەخۆشکردنە بۆ ڕاکێشانی سەرنجی گەنجە موناسرەکان ودوورخستنەوەیان لەدەولە وەک شێخ ئەبو محمدی عەدنانی ئەیفەرموو : إنها الصحوات ورب محمدٍ صلى الله عليه وسلم، إنها الصحوات ورب محمدٍ صلى الله عليه وسلم، لاشك عندنا ولا لبس، كُنا نتوقع ظهورها ولا

نشك في ذلك.

ئەمانە صەحەواتن بەپەروەردگاری محمد صلى الله عليه وسلم هیچ گومان وناڕوونیەکی تێدانیە لەلای ئێمە وە چاوەڕوانی دەرکەوتنی بووین وگومانمان لێ نەبوو.

واش مەزانن ئەوەی ئەیڵێین تەنها قسە فڕێدانە نەخێر ئێمە تەنها باسی زاهیری قسەکانی مەلا یەحیامان کردووە بۆ باقی قسەکانیشمان تەنها هۆشداری وئاگادارکردنەوەیە.

چەند وەڵامێک بۆ
مەلا محسن ـی مەدخەلـی

ئەڵـێت :

١ - ئـەمـانە بڕوایان وایـە بەردەوام ئەبێت لەجیهادا بـیت چونکە سەدا 90 زیاتری ـی خەڵکی بـەکافر ئـەزانن.

٢ - تا جـێگەی وشـەیەک هەبێت بتوانیت بانگەواز بکەیت دەست نابـەیت بۆشـمشێر کەی ڕێـگری بانگەوازت لێـکرا ئـەوکـاتە پەنا ئەبرێتە بەرشمشـێر وجیـهاد !

لەوەڵامـدا ئەڵێم :

یـەکـەم درۆیـە ئێمە سەرژمێری خەڵکیمان نەکـردووە تا بەژمارە دیـاری بکەیـن بڵێین لەسـەدا ئەوەنەی کـافرە ولەسەدا ئەوەنەی موسـڵمانە بـەڵکـو دەوڵـەتی ئیسـلام ـی وەک شـێخ ترکـی البنعلی فێری کـردووین دووربکەوینەوە لەوجۆرە دەستەواژانە و دیاری کـردنی ڕێژەی سـەدا ئەوەندە وسـەدا ئەوەندە حوکم بـەین بەسەر خەڵکـیدا.

پـاشـان بەردەوام بوون لەجـیهاد داهێنراوی ئێمـە نیە بـەڵکو وتەی رسول الله یـە صلی الله علیه وسلم ـە کەئیمام ـی مسلم گـێڕاویەتیەوە بەژمارە (1923) فـەرموویـەتـی : « لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ إِلَى يَوْمِ ».

بـەبـەردەوام کـۆمەڵێـک لەئومەتەکـەم لەسەر هەق جەنگ وکوشـتار ئەکەن دیار وزاڵ ئەبن تارۆژی قـیامەت.

ئیمام ی نەوەوی لەشەرح ی ئەم فەرمووده فەرموويـەتی (وفي هذا الحديث معجزة ظاهرة؛ فإن هذا الوصف ما زال بحمد الله تعالى من زمن النبي صلى الله عليه وسلم إلى الآن، ولا يزال حتى يأتي أمر الله المذكور في الحديث).
ئەم فـەرمووده موعجیزەیەکی ئاشکرای تێدایە چونکـە ئەو وەسفەی لەفـەرموودەکـە هاتوە لەسەردەمی پێغەمبەرەوە صلى الله عليه وسلم تائێسـتا بەردەوامە وە بـەردەوامیش ئەبێت تافەرمانی الله تعالـی دێتە دی کـەلەفەرموودەکـە باسکراوە.

فـەرموودەکـە باس کۆمـەڵێک ئەکات کەئەم کـۆمەڵەیەش خاوەن عەقـیدەی ئەهلی سونەت وحەدیث ـن زانا وطالب علم و کەسانی خاوەن زوهد و وەرع ـن وە قتال وجەنگ وتێـکۆشـان دانابڕێت لەم کـۆمەڵـەیە وبەردەوام ئەجەنگن لەدژی موشریـکان لەهەرشوێنێکی زەوی دەستیان بگات بـەچەک جەنگ دژی موشـریکان ئەکـەن.

کـەواتا پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم لەوەسفی ئەم کـۆمەڵە ئەفەرموێت بەردەوام قـتال ئەکەن مەلا محـسن ئەڵێت بەڕائەت لەشـیرک واتای ئەوەنیـە بەردەوام قتال بـکەین بەڵکـو تا ڕێگری دەعوە نەکرێ تاجێگەی وتنی یـەک وشـە مابێت نابێت پەنا ببەینە بـەر جەنگ وجیـهاد !

ئێسـتا ئەپرسـم ئایا جەنگ وجیـهاد تەنها بـۆئەوکـاتە شەرعێنراوە کەڕێگری دەعوەت لێ بکرێت ؟؟؟ ئەگـەر ڕێی دەعوە نەگـیرا نابێت جیهاد وقتال بـکەین ؟؟؟!

لەوەڵامـدا ئەڵێـم جیهاد فـەرزكـراوە بۆ سەپاندنی تەوحـید وحوكمی الله تعالی لەسەر زەوی نەک تەنها بۆ دیفاع كردن بـەڵكو جـیهادی هێرش بـردن فەرزكـراوە تا دەسەڵاتی كوفر وشیرک بنبڕبـكرێت و تەوحید وحوكمـی الله تعالـی سەد لەسەد لەسەر زەوی پەیـڕەو بـكرێت نەک تەنها جیهادی بەرگـری شەرعێنرابێت وەک مەلا محسـن ئاماژەی كـرد وتی تا ڕێگەی وتنی وشەیەک مابێت بۆدەعوە پەنا بۆجیهاد نابرێت كەواتـا مانای قسەكەی ملا محسن ئەوەیـە ئەمریكـا وئەوروپا هەتـا ڕێگری لەبانگەوازی ئیسلام نەكەن بۆخۆیان بالەسەر حوكمڕانی بن وزەوی الله تعالی بۆئەمریـكا وئەوروپا وگاور وجولەكە بێت بەدڵی خۆیـان فەسادی وكـوفر بڵاوبكەنەوە گرنگ تا ڕێگەی وتنی وشەیەک مابێت بۆبانگەواز پەنا نابرێتە بەرجیهاد كـردن لەدژیـان !!!! لەكـاتێكـدا ئەبێت ئەم زەوییـە بۆبەندە موسڵمانەكـانی الله تعالی بێت و حوكمی الله بەئاسن وئاگـر بسەپێنن بـەسەر زەویـدا.

وەكـو الله ئەفـەرموێت : ﴿ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾

ئیمام ى طەبەری رحمـه الله تعالی ئەفـەرموێت لەڕاڤەی ئەو ئـایەتە پیرۆزەدا : أنها أرض الأمم الكافرة ، ترثها أمة محمد صلى الله عليه وسلم ، وهو قول ابن عباس.

واتـا خاک وزەوی گەلانـی كوفر ئومەتی محمد صلى الله عليه وسلم ئەبن بەخاوەن وئەبێتە موڵـكی ئەم ئومەتە ئەمەش وتەی ابن عباس ـە.

وەالله تعالی ئەفـەرموێت : ﴿ وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم ﴾ [النور: 55]

ئیمام ی الطبری ئـەفەرمویّت لەڕاڤەی ئەم ئـایەتە : یقول: لیورثنهم الله أرض المشركین من العرب والعجم، فیجعلهم ملوكها وساستها ولیوطئنّ لهم دینهم، یعني: ملتهم التي ارتضاها لهم،

الله تـعالـی بەڵێنی یاوە خاکی موشریکانی عەرەب وعەجەم بکات بەموڵکی موسڵمانان وموسڵمان بکات بەمیراتگری خاکەکانیـان وبەڕیوبەری ئەو خاک وجیگایانە وەئەو دینەی کەالله تـعالـی بۆ موسڵمانانی ناردووە لەوخاکـ وسەرزەویـەدا جێگیر ویتەو چەسپاوئـەکـات.

کـەواتا بەقـسەی مەلا محسـن خاک وزەوی پیرۆزی کـافران بێت بۆخۆیان بێت گرنگ تاڕێگەی وشـەیەک مابێت بیڵێین جیهاد ناکـەین ئێ خۆ قـوڕەیشیش ڕێگری هەموو دینیان لەپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم نەئەکـرد ڕێگریان لەوە نەئەکـرد صەدەقە وخێر و بانگەووازی بۆ ڕەوشتی جوان بـکرێت بەڵـکو بەمەزهەبی ملا محسـن ئێستاقورەیش حوکمان بـکات تا ڕێگەی وتـنی یـەک وشەمان مابێت هەرنابێت دەست بەیـن بۆشمشێر وجیهاد !

بابگەڕێینەوە بـۆقورئان وسونەت کەجیهاد هێرشـبردنە بۆسەر کـافران تاحوکمی الله لەسەر زەوی بچەسپێت نەک تەنها بۆ ئەوەبێت ڕێگری قـسە وبانگەوازمان لێ نەکـرێت.

الله تـعالـی فەرمانی کـردووە ئـەفەرمویّت : ١ - ﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۚ ﴾

بـیانکوژن تا فیتنەی شیرک نەمێنێت و ئایـن تەنها وتەنهـا بۆالله تـعالـی بێت.

ئیمام ی طبری لەتەفسیری ئەم ئـایەتە لەهاوەڵی بەڕێز ابن عباس گێڕاویەتیەوە کـەفەرموویەتی : وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة "، يعني: حتى لا يكون شرك.

بـیانکوژن تا فیتنە نەمێنێت واتــا تا شیرک نەمێنێت.

ئیمام ی ابن کثیر رحمه الله ئەفـەرموێت : "أمر تعالى بقتال الكفار حتى لا تكون فتنة أي شرك ويكون الدين لله أي يكون دين الله هو الظاهر على سائر الأديان".

الله تعالی فەرمانیکردووە بـەکوشتارکردنی کافران تا فیتنە نەمێنێت واتـا شـیرک وە تاوەکـو دین تـەنها بـۆالله بێت واتا دینی الله تـعالــی باڵا دەست بێت بەسەر هەموو دینەکـان.

بەڵام بەقـسەی ملا محسن دینی الله زەلیل بکرێت وچاوەڕێی ڕەحمی کــافران بێت تا ڕێگەی وتنی وشـەیەکی پێ بدرێت !!!

٢ - الله تعالــی فەرمان ئەکـات : ﴿ قاتلوا الذين لا يؤمنون بالله ﴾ ئەوانــە بکــوژن کەبڕوایان بەالله نیە... تـــا ﴿ من الذين أوتوا الكتاب حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون ﴾

لــەوانەی ئەهلی کتــابن تــاوەکـو جزیە ئەیەن بەسەرشۆڕی وزەلیلی.

کـەواتا مەبەست لەجـیهاد ئەوەیـەحوکمی الله بسەپێنرێت بەسەر کــافران نەکـ بۆئەوەبێت تاکـافران ڕێگری دەعوەمان لێ نەکـەن ئیمام ی الطبری لەتەفسیری ئایەتەکە بەشی ﴿ وهم الصاغرون ﴾ ئەفـەرموێت : فإن معناه: وهم أذلاء مقهورون يقال للذليل الحقير: " صاغر "

واتـا کافران زەلیل وسەرشۆڕ وسەرکوت بکرێن وناچاربکرێن بەزاڵبونتان بەسەریاندا هەربۆیە بەکەسی بێ نرخ ئەوترێ بچوک.

٣ - ئەگـەر جیهاد تەنها بۆئەوکاتەیە کەرێگری لەدەعوە بکرێت ئەی ئەم فەرموودەیە بۆچی وتراوە ؟؟

پێغەمبەر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فەرموویەتی : « أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلا بِحَقِّ الإِسْلامِ ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ ».

فەرمانم پێکراوە جەنگ لەگەڵ خەڵکی وخەڵکی بکوژم تائەڵێن لااله الاالله محمد رسول الله وە نوێژبکەن و زەکات بەن گەر ئەوانەیان کرد ئەوکاتە خوێن وماڵیان لێم حەرامە تەنها بەمافی ئیسلام نەبێت وە لێپرسینەوەشیان بۆلای الله یە.

کەواتـا ئەبێت بەشمشێر حوکمی الله فەرزبکرێتە سەریان تاجێ بەجێی بکەن گەر جێ بەجێیان نەکرد جیهاد بەردەوامە بەڵام لای مەلا محسن کێشەنیە خوێن وماڵیان حەرامە هەتا رێگەی وتن یەک وشە مابێت بۆمان نیە دەست بۆشمشێربەرین بەعەقیدە محسن ی مەدخەلی.

ئەسڵەن پێغەمبەر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لەگەڵ تەوحید بەشمشێرەوە رەوانەکراوە وەکو فەرموویەتی : « بُعِثْتُ بَيْنَ يَدَيْ السَّاعَةِ بِالسَّيْفِ حَتَّى يُعْبَدَ اللَّهُ وَحْدَهُ ، لا شَرِيكَ لَهُ ». [رواه أحمد (4869)]

نێردراوم لەلایەن الله تعالی وە بەنزیکبونەوە لەبەرپابوونی قیامەت بەشمشێرەوە تاوەکو الله تعالی بەتەنها بپەرسترێت و هاوبەشی

بۆدانەنرێت.

وە الألباني شێختان لە "صحيح الجامع" (2831) بەصەحیح ی داناوە.

کەواتا پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بەشمشێرەوە ڕەوانەکراوە تاتەوحید وحوکمی جزیە و حوکمەکانی الله بسەپێنێت نەک چاوڕێی ڕەحمی کافران بکات تاڕێگری لێ نەکەن.

ئایا هاوەڵان هەڵەبوون کەهێرشیان ئەبرد بۆسەر وڵاتان بۆ فەتح کردن ؟؟

ئیمام ی البخاري بەژمارە (2925) گێڕاویەتیەوە لەجوبەیری کوڕی حیە فەرمووی ئیمام ی عمر خەڵکی ڕەوانەئەکرد بۆ جەنگکردن دژی موشریکان لەوڵات وشارەکان وە ئێمەشی نارد و نوعمان ی کوڕی مقرن ی کرد بەسەرکردەمان تاگەشتینە خاکی دووژمن و نوێنەری کیسرا دەرچوو بۆلامان لەناو چل هەزار لەسەربازەکانی وەرگێڕەکەی هات وتی کەسێ لەئێوە قسەم لەگەڵ بکات موغیرە فەرمووی چیتەوێ بپرسە إفارسەکە وتی ئێوە کێن؟ مغیرە فەرمووی ئێمە خەڵکانێکین لەعەرەب لەنەهامەتی و بەڵا وناخۆشیدا ژیانمان ئەکرد ... دار وبەردمان ئەپەرست تا الله تعالى پێغەمبەری بۆناردین صلى الله عليه وسلم .. فَأَمَرَنَا نَبِيُّنَا رَسُولُ رَبِّنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نُقَاتِلَكُمْ حَتَّى تَعْبُدُوا اللَّهَ وَحْدَهُ أَوْ تُؤَدُّوا الْجِزْيَةَ ، وَأَخْبَرَنَا نَبِيُّنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ رِسَالَةِ رَبِّنَا أَنَّهُ مَنْ قُتِلَ مِنَّا صَارَ إِلَى الْجَنَّةِ فِي نَعِيمٍ لَمْ يَرَ مِثْلَهَا قَطُّ ، وَمَنْ بَقِيَ مِنَّا مَلَكَ رِقَابَكُمْ.

پێغەمبەرەکەمان صلى الله عليه وسلم فەرمانی پێکردین کەجەنگتان

لەگەڵ بکەین تائەوکـاتەی الله ئەپەرستن بەتاک وتەنها یـان تاوەکو جزیـە ئەیەن وە پێغەمبەر صلی الله علیەوسلم هەواڵی یاوینەتێ هەریـەکێ لەئێمە بکوژرێ ئەوا بۆبەهەشت وخۆشیەکانی ناو بەهەشتە کـەهاوشێوەی خۆشی ونیعمەتەکانی ناوبەهەشت هیچ کەسێ نەیبینیوە وەهەرکـێ لەئێمەش بمێنێتەوە ئەوا زاڵ ئەبێت بەسەر گەردنی ئێوەی (کـافر).

فەرمووی فەرمانمان پێـکراوە بتانکوژین تا موسڵمان ئەبن یان تا دێنە ژێر حوکمـی ئیسـلام لەکاتێـکدا ئەم کافرانە لەوڵاتی خۆشـیان بـوون وڕێگری بانگەوازی ئیسـلامیش نەبـوون ودەستیان زاڵ نەبوو بەسەر خاکی موسڵمانان کەچی موسڵمانان داوای ئەوەیـان نەکـرد بڵێن جەنابی پاشای فارس تەنهـا ڕێگە بەن یـەک دوو وشە بانگەواز بکرێت لە وڵاتەکـەتان ئەوا ئێمە سوپاکەمان ئەکشێنینەوە ! پاشا کـافرەکـانیش لەبری ئەوەی هەزاران کەسیان لێ بکوژرێ وکورسی ودەسەڵاتیان لەناونەچـێت ئەیـانوت نەک دوو وشـە ئەوە بەئازادی زیاتر لە دوو وشـەش بڵێن ئائەمە تێگەشـتنی مەدخەلیـەکانە بۆجیهاد ! ئـایا ئێسـتا تێگەشتن لەئەم گاڵتە جارییەی ملامحـسن باسی کـرد ؟

بـەڵام لەئیسـلامدا نەخـێر کـافران یـان ئەبنە موسڵمان یان ئەبێت چەک دانێن وبێنە ژێر حوکمـی موسڵمانان چونکـە جیهاد بـۆئەوە شەرعێنراوە ئەی موسڵمانان خۆتان بڕیار بـەن ئێستا ئێوە بەقسـەی پێغەمـبەر ئەکەن صلی الله علیە وسلم یـان مەلا محسن ؟

شـوێن ڕێبازی هاوەڵان ئـەکەون یان ملا محسن ومەدخەلیـەکان

بەڵکو الله تعالی کوشتن وجیهادی کافرانی شەرعاندووە تا ڕق وتوڕەیمان لەکافران بەتاڵ کەینەوە ودڵمان ئاسودەبێت ودڵخۆش بین بەکوشتنیان نەک ئەوەی ملا محسن باسی ئەکات.

الله تعالی فەرموویەتی

قال تعالی : ﴿ قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾

بیانکوژن الله تعالی بەدەستی ئێوە سزایان ئەیات وسەرشۆڕ وزەلیلیان ئەکات وئێوەش سەرەخات بەسەریاندا وە شیفا وساڕێژی دڵی گەلی بڕوادار ئەیات تووڕەیی دڵ و دەروونیان لائەبات وە الله تعالی تەوبە لەهەموو کەسێک قبووڵ ئەکات کەخۆی بیەوێ وە الله تعالی زانا و کاربەجێ و دانایە.

وەڵامێکی موناسرانە بـۆ دۆڕاوی شـکستخواردوو بەناو مەلا کۆسـار

تێبینی / هیچ کات دەسـت پێشخەرنەبوین لەباسکردنی هیـچ کـەسێ ئیلا ئەو کەسـە دەست پێشخەربوە لەدژایەتیکردنی عەقیدەو مەنهەجی دەوڵەتەکـەمان لۆمـەی ئێمە مەکەن بڕۆن لۆمەی دەست پێشخەربکەن.

١ - دەڵێت پیسترین وخراپترین وبوغزاوترین ئەو تەکفیری وئەشکەوتیانەن کەلایڤ دەکەنەوە تەکفیردەکـەن ئەوەی لەخۆیان نەبێت تەکفیری دەکەن.

موناسرِی دەوڵـەتی ئـیسلامی پێت دەڵێت :

ئێمە نەک پیسترین وخراپترین نین جاهیـل بەڵـکو ئێـمە ئومێدەکەین کەلەئەهلی ئەم فەرموودەیە بـین کە دەفەرموێت « بدأ الإسلامُ غريبًا وسيعودُ غريبًا كما بدأ فطُوبِى للغرباءِ، وفي روايةٍ قيل يا رسولَ اللهِ : مَن الغرباءُ؟ قال : الذين يصلحون إذا فسد الناسُ ».

ئیسلام بەناموۆی هـات و دیسان نامۆ ئەبێتەوە وەکچۆن هات ساموژدەبێت لەنامۆکان لەڕیوایەتێکدا وترا ئەونامۆیانە کێـن ؟ فەرمووی ئەوانەن کەچاکەکاری دەکەن کاتێ خەڵک خراپ بوە.

ئەوانەی لایڤ دەکەنەوە خەڵکی فێرەکەن دووردکەونەوە لەگۆڕپەرستی لەعەلمانیەت وسەربازی بۆعەلمـانیەت لەجەهمیەت و لەکوفر ئایـا ئەمانە خراپە بڵاودەکەنەوە یان هەوڵی چاکردنی خەڵـک ئەیەن؟؟

ئایا فێرکردنی خەڵک بەتەوحید و هەڵوەشێنەوەکانی ئیسلام خراپەیە ؟ والعیاذبالله.

بەئێمە ئەڵێی ئەشکەوتی ئێمە شانازیە ئەشکەوتی بین چونکە وەحی لەئاسمانەوە بۆئەشکەوت دابەزی بەڵام ئێوە کێن ؟

٢ - دەڵێت ورب الكعبە 10 جوزئی قورئان و10 فەرموودەیان لەبەر نیە خەڵک تەکفیرەکەن.

یەکەم ورب الكعبە درۆت کرد لەقورئان نەک دەجوزء کەسانمان تێدایە هەموو قورئانی لەبەرە نەک 10 فەرموودە کەسانی وامان هەیە بوخاری ومسلم و سوننەکانیشی لەبەرە لەجاهلیەت ونەفامیە خۆتەوە سەیری موناسڕان مەکە دوواتر... بەمەرج نەگیراوە تەکفیر تەنها کاری عالم بێت بەڵکو هەموو صحابە عالم نەبوون هەموو صحابە قورئان وهەموو فەرموودەیان لەبەرنەبوو هەیان بوو عالم بوو هەشیان بوو موجاهید بوو هەشیان بوو دەسەڵاتدار وبەڕێوبەری وڵات بوو.

دوواتر تەکفیرکردن ی کافر پێویستی بەوەنیە قورئانت هەموو لەبەربێت بەڵکو ئەوەندە بەسە بەڵگەت پێ گەشتبێت کەکەسێک کافرە تۆش تەکفیری بکەیت وەک شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب باسی کابرای دەشتەکی ئەکات دەفەرموێت کاتێ هەندێ شتی لەسەر ئیسلام بیست وتی شاهێدی دەدەم من و خەڵکی دەشتەکیەکان وئەوەشی ئێمەی بەموسڵمان زانیوە کافرە شێخ محمد فەرمووی بەڕاستی جوانی فەرموو نەک وەک مەلا کۆساری جاهیل زۆری علم بکات بەمەرج بۆتەکفیر.

٣ - پاشـان دەڵێت هەموویان تـەمەنیان منداڵە.

چی عەیبەی تێدایە ؟ ئایا ئەوانەی بەدەوری پێغەمبەرەوە بـون صلی الله علیه وسلم چەند ساڵ بون ؟ ابوبـکری صدیق کاتێ ئیمان ـی هێنا 38 ساڵ بوو کەگەورەترین صحابە بوو لەوڕۆژەدا ئەوانـی تر هەموویان گەنج و مێرد منداڵ بون ئایا کەمی تەمەن عەیبەیە یان فەزڵە ؟ ئەی پێغەمبەر صـلی الله علیه وسلم نافەرموێت لەوەسفی ئەو حەوت کۆمەڵەی لەژێر سێبەری عەرشی الله ـن یەکێ لەو کۆمەڵـە « شاب نشأ في طاعة الله » گەنجـێکە هەرلەگەنجێتیەوە لەگوێڕایەڵی الله تعال ـی بوە. بـیرت نەچـێت (ئوسامەی کوڕی زەید 18 ساڵ بوو پێغەمبەر صـلی الله علیه وسلم کردی بەسەرۆکی سـوپای موسڵمانان).

ئەو فەرموودەش کەباسی خەواریج دەکـات کەکەسانی تازە پێگەشتون لەلای سەلەف بەوشێوە تەفسیرکراوە بچوکـ هەمووکەسێکە ئەهلی بیدەع بێت ئەگەرچی بەتەمەن گەورەش بێت وەگەورەش ئەهلی سونەتە ئەگەرچی بەتەمەن بـچوکیش بێت.

ابن المبارك دەفەرموێت: " الأصاغر : أهل البدع
بچوکەکان ئەهلی بـیدەع ـن .

ئیمام إبراهیم الحربي رحمه الله (ت285ه) دەفەرموێت : "الصغیر إذا أخذ بقول رسول الله والصحابة والتابعین فهو کبیر، والشیخ الکبیر إن ترك السنن فهو صغیر"
تەمەن بچوکـ ئەگەر دەستگرێ بەوتەی رسول الله صلی الله علیه وسلم وصحابە وتابعین ئەوا گەورەیە وە کـەسێـکی بەتـەمەن گـەورەش ئەگەر

سونەت وازلێ بێنێت ئەوا بچوکە.

جامع بيان العلم وفضله) بابٌ، حال العلم إذا كان عند الفساق والأرذال ". ابن عبدالبر المالكی.

لەکۆتایـشدا تۆ بەبراکانی ئێمە ئەڵێی بێ ئەقڵن بەڵام لەڕاستیدا تۆی ئەقڵت لەدەست ـدا لەگرتنێکی بچوک خۆتت فرۆشت بۆڕازیکردنی دەسەڵاتی عەلمانی ئەڕشێیتەوە بە موەحیـدان کەلێشت ڕازی نابن تا ئاوا نەبیت بەشوێنکەوتەیان وبەدڵی ئەوان فەتوا نەیەیت.

وەڵامێکی سەلەفیانە بۆ ناسراو بە عبدالقادر تەوحیدی

ناسراوە بە عبدالقادر تەوحیدی ئەڵێت کابرایەکی عەوامی شیعە کەبکوژرێت لەشەڕدا وە خەڵەتاندویانە کەگوایە بکوژرێ یەکسەر ئەچێت بۆ بەهەشت وەنەیبیستوە سونیەک هەیە لەمخالف ی ئەوە یەکسەر ئەچێت بۆبەهەشت !

وەڵامێک بۆئەم کەسە بەعەقیدەی دەوڵەتی ئیسلامی سەرەتا پێش ئەوەی بەلایەنە شەرعیەکەی وەڵامی بەینەوە :

١ - ئایا ئەوانەی لەشەڕی ئێران بەشداربوون کەسیان هەبوو نەیان بیستبێت سوننە چیە ؟ خۆ ئێرانیەکان صدام حسێن وسوپای عێراقیان بەسوننە حساب ئەکرد بۆیە وەک دین شەڕیان دژی صدام ئەکرد چونکە صدام لەبەرگی سوننەوە لەژێر ناوی سوننە شەڕی ئێران ی کرد کەواتا ئەمە لەڕووی واقعیەوە مەحاڵە کەسێ لەناو سوپای ئێرانی بوبێت ناوی سوننەی نەبیستبێت کەواتە کەس نەبوە ناوی سوننەی نەبیستوبێت.

٢ - پاشان بەکام دلیل کەسێ ئەگەر هەقی پێنەگەشتبێت کوژرا یەکسەر ئەچێتە بەهەشتەوە ؟ هەتا گریمان موشریکێکی ڕافیزە دینی ئەهلی سونەتی پێنەگەشتبێت لەسەر شیرک مرد ئایا بەکام دلیل کەسێ لەسەر شیرک بمرێت یەکسەر بۆ بەهەشتە ؟؟

خۆئەگەر ئەڵێیت مامەڵەی ئەهلی فەترەیان لەگەڵ ئەکرێت ئەوا لەوەڵامدا

ئەڵێم ئەهلی فەترە نەک یەکسەر ناچنە بەهەشتەوە بەڵکو لێیان هەیە ئەچێتە دۆزەخەوە چونکە ئەهلی فەترە تاقی ئەکرێنەوە لەقیامەتدا.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەفەرموێت : أربعةٌ يحتجون يومَ القيامةِ : رجلٌ أصمٌّ لا يسمعُ شيئًا . ورجلٌ أحمقُ ، ورجلٌ هرِمٌ ، ورجلٌ مات في فترةٍ . .. فيأخذ مواثيقَهم ليطيعنَه ، فيُرْسَلُ إليهم : أنِ ادخلوا النارَ ، فمن دخلها كانتْ عليه بردًا و سلامًا ، و من لم يدخلْها سُحِبَ إليها.

چوارکەس لەقیامەت ـدا تاقی ئەکرێنەوە پیاوێکی کەڕ کەبیستنی لەدەستداوە وە پیاوێ کەئەقڵی نیە (شێت) وە پیرەمێردێ کەچۆتە تەمەنێکی گەورە (تواناى هیچی نەماوە) وەپیاوێک لەفەترەدا مردووە (بانگەوازی پێغەمبەرانی پێنەگەیشتوە)... ئەم چوارە لەقیامەت الله پەیمانیان لێ وەرئەگرێت کەالله هەرچیان پێ بڵێت بەقسەی الله بکەن بۆیە الله کەسێکیان بۆئەنێرێت فەرمان بەو چوار جۆرە خەڵکە ئەکات وپێیان ئەڵێت بچنە دۆزەخەوە جائەوەی بەقسەی ئەو نێردراوەی الله بکات لەقیامەتدا وبڕوات بەرەو دۆزەخ ئەوا بۆی ئەبێت بەساردی وسەلامەتی (دۆزەخ نایسوتێنێ بەڵکو ئەخرێتە بەهەشتەوە چونکە ڕووکەشەکەی دۆزەخە تا الله دەری بخات کەکێ گوێڕایەڵ ئەبێت وکێش سەرپێچی ئەکات) ئەوەشی گوێڕایەڵی نەکات نەچێتە دۆزەخەوە ئەوا بەزۆر ڕاپێچی ئاگری دۆزەخ ئەکرێت.

[أخرجه أبو نعيم في ((تاريخ أصبهان)) (2/225)، والبيهقي في ((الاعتقاد)) (ص169)]

وە لەدونیادا ئەم چوار صنفە بەموشریک حساب ئەکرێن ئیمام ی ابن قيم لەطريق الهجرتين ئەفەرموێت : (وأما في أحكام الدنيا فهي جارية مع ظاهر الأمر، فأطفال الكفار ومجانينهم كفار في أحكام الدنيا، لهم حكم أوليائهم، وبهذا التفصيل يزول الإشكال في المسألة) بەڵام حوکمی دوونیا لەسەر

ڕووکەش ئەدرێت منداڵی کافران و شێتەکانیان لەدوونیادا حوکمی کافریان هەیە وەک سەرگەورەکانیان بەم شێوەیە کێشەکان لائەچێت لەم بابەتەدا.

کەواتـا ئەگەر گریمان موشریکێک هەبێت و ناوی سونەت وتەوحیدی هەرنەبیستبێت لەسەر شیرک بمرێت یەکسەرناچێتە بەهەشتەوە وەک لەفەرموودەکەدا هاتوە بەڵام ناوبراو بەعبدالقادر تەوحیدی وتی یەکسەر ئەچنە بەهەشتەوە پـاشان لازم ـی قسەکەی عبدالقادر تەوحیدی ئەوە ئەگەیەنێت ئەو شیعە ڕافیزە عەوامەی پێ موسڵمانە کەبکوژرێت یەکسەر بۆبەهەشتە چونکـە نەموشریک ئەچێتە بەهەشتەوە نە ئەهلی فەترەش یەکسەر ئەچنە بەهەشتەوە تەنها موسڵمـان کەلەژێر مەشیئەتی الله تعالی یـە گەر الله بیەوێ یەکسەر ئەیخاتە بەهەشتەوە کەواتـا عبدالقادر عەوامی ڕافیزەی پێ موسڵمانە بۆیە تەئویلەکەیـان بەمانعی چونە دۆزەخ ئەزانێت بەوقسەیەی عبدالقادربێت ناوی موسڵمانیەتی ئەبەخشرێت بەعەوامی ڕافیزە هەڵخەڵەتێنراوەکـان.

ئەمەش دەرخەری مەنهەجی ئەم کەسەیە لەسەر ئەوەی عەوامی ڕافیزە وەک عەوامی موسڵمانان حساب ئـەکات ! بـەڵام بابزانین دەوڵەتی ئیسلامی چی ئەڵێت لەم بارەیەوە شیخ ترکی بن علی لەملاحظات لەسەر بەیاننامەکەی لیژنەی المفوضە لەپەڕەی 14 ئەو وتەیەی شیخ ئەبو مصعب ـی زەرقاوی ئەهێنێتەوە کەڕەدی ئەبو محمد مقدسی ئەیاتەوە کەلەڕەدی مقدسی شێخ زەرقاوی ئەفەرموێ : (والله ـی ستەمێکی گەورەیە عەوام ـی ڕافیزە وعەوام ـی ئەهلی سونەت وەک یەکـ سەیربکرێن ئایا لەکوێدا یەکسانە کەسانێ ئەسڵ تێیاندا کافربونە لەگەڵ کەسانێ ئەسڵ تێیاندا تەوحیدە).

لەکتاب ی الباعث علی اتمام الناقض الثالث ی دەوڵەتی ئیسلامی هاتوە لەپەڕەی 64 شیخ محمدی کوڕی عبدالوهاب ئەفەرمویت (هەر سونییەک گومان ی هەبێت لەتەکفیری ڕافیزە ئەوا ئەوسونەیەش کافرە).

پاشان لەپەڕەی 67 دەفەرمویت ئەو گروپانەی خۆیان داوەتە پاڵ ئیسلام وکەوتونەتە شیرکی گەورەوە هەرکەسێ حاڵیان بزانێت و تەکفیریان نەکات ئەوا ئەوکەسەش کافرە.

شیخ ئەبو عمری بەغدادی لەباس ی عەقیدەی دەولە دەفەرمویت (ثانیاً : الرافضة طائفة شرك وردة ، وهم مع ذلك ممتنعون عن تطبيق كثير من شعائر الإسلام الظاهرة).

خاڵی دووەم ڕافیزە کۆمەڵی شیرک وڕیدەن لەگەڵ شیرکەکەشیان ڕێگرن لەجێ بەجێکردنی زۆرێک لەیاساکانی ئیسلام.

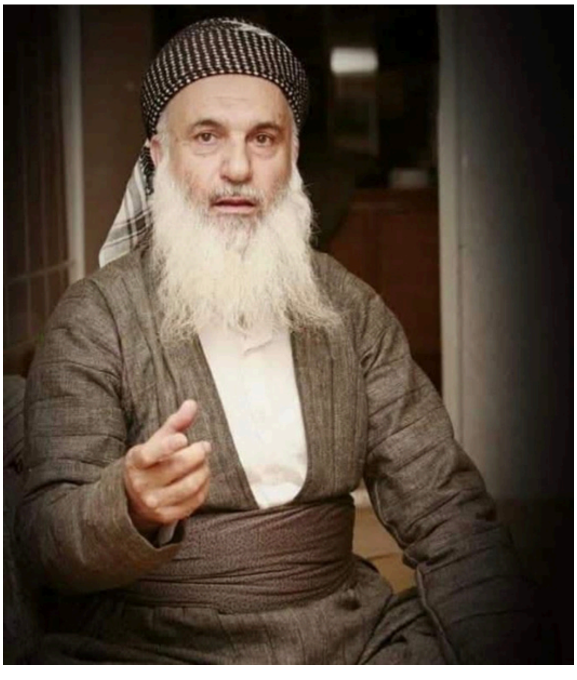

وەڵامـێکی کورت بۆ مەلا جاسـم ـی ئەحمەق ـی نەتەوەپەرست ودین فرۆش

ئەم مەلاگـومڕایە ئەڵێت سرودی (ئەی ڕەقیب) هیچ کوفرێکی تێدانیە لەکـاتێکدا سەرەتای سـرودەکە بەتەحداکردن ـی الله دەست پێدەکات پەنا بەالله دەڵێت ئەی ڕەقیب هەر (الرقـیب ناوێکـی الله یە ئەم شاعیرە کافرە گۆڕی پڕ بێت لەئاگر بەتەحداوە ناوی الله دەهێنێت وبانگی الله دەکات وبەالله دەڵێت). ماوە قەومی کورد زومان نایشکێنێ دانەریی تۆپی زەمان.

پرسیارێ لەئێوە دەکەم کـێ دانەری تۆپی ژیانە ؟؟؟؟ جگە لەالله تعالی ؟؟ ئەم کافرە مولحیدە کۆمونیستە ئەڵێت ئەوەی تۆپـی زەمان وژیـانی داناوە ناتوانێ کورد بـشکێنێت.

ئایـا لەم کوفرە گەورەتر ؟ لەم بێ ئەدەبیە گەورەتر هەیە بەرامبەر بەشکۆ و دەسەڵات ـی الله ـی گەورەمان الله ـی خاوەن دەسەڵات و پاشای هەموو جیهانیان ؟؟؟ کوا غیرەتمان بـۆ الله تعالی لەبەرامبەر ئەم کوفرە ولەحەلاڵکەرانی ئەم کـوفرە ؟

پـــاشان لەشـیعرەکەیدا ئەڵێت : ئێمە ڕۆڵەی ڕۆڵەی میدیا و کەی خوسرەوین.

میدیا و کەی خوسرەو ئاگر پەرست بون (ئایـاتۆ موسڵمان کاتێ ئەم شیعرە ئەڵێیتەوە واتا شـانازی دەکەی کەباوباپیرانت ئاگر پەرست بونە).

پــاشان دەڵێت : دینـــمانە ئاییـنمانە هــەر نیشتمان.

مەلا جاسم ـی گومڕا ودەجال و ئەحمەق و زندیق وپیس ئەڵێت ئەم برگەیە واتــا لەلای دڵدار دین هێندە خۆشەویست بوە خۆشەویستی نیشتمانیشی شوبهاندوە بەدین.

لەوەڵامـدا ئەڵێین :

درۆتـکـرد دڵداری شــاعیر مولحید وبێ دین بوە برۆ سەیری ژیاننامەی دڵداربکەن کەسێک بوە بڕوای بەهیچ دینێ نەبوە کەواتــا دینی ئەم کــافرە تەنها نیشتیمان وزمانە.

دواتر گریمان قسەکەی مەلا جاسم ڕاستیش بێت کەسێ خۆشەویستی دین ونیشتیمان وەکو یەک بێت لەدڵیدا ئەوا کــافرە وموشریکە دین چیە ؟ دین واتــا باوەڕهێنان بەالله ورسولەکەی خۆشویستنی الله ورسولەکەی صلی الله علیە وسلم لەهەموو شتێ زیاتر هەرکەسێ شتێکی خۆش بوێت وەکخۆشویستنی الله ئەوا کافرە وموشریکە.

الله دەفەرموێت : ﴿ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ ﴾
هەندێ لــە خەڵکـی هەیە لەگەڵ الله تعالی هاوشێوە بۆالله تعالی بڕیار دەدات وە ئەوهاوشێوانەی کەبۆالله ـی بڕیارداوە خۆشیان دەوێت وەکــ خۆشەویستی الله بـەڵام ئەوانەی وا باوەڕیان هێـناوە، الله یان لـــەهەموو شتێکـ زیاتر خۆش دەوێ.

ئەم ئایەتە بخوێننەوە بەدڵ.

الله دەفەرمویٚت ﴿ فَكُبْكِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ (94) وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ (95) قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ (96) تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ (97) إِذْ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ الْعَالَمِينَ (98) وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ (99) ﴾

ئینجا هەموو ئەوان و گومڕاکانی تر - دەمەو ڕوو فڕێ دەدرێنە ناو دۆزەخەوە. لەگەڵ هەموو سەرباز وشوێنکەوتوەکانی ابلیس ـی لەعنەتی ئائەم کافرانە لەناو دۆزەخ دەمەقاڵێ دەکەن بەیەکتری ئەڵێن والله ئێمە لەگومڕایەکی ئاشکرابوین چونکە غەیری الله تعالی مان یەکسان کرد لەگەڵ الله تعالی ئەو سەرکردە وپێشەوا گومڕایانە ئێمەیان توشی گومڕای وڕێگای نەهەق کرد.

کەواتا ئەگەر قسەکەی مەلا (جاسم) ڕاستیش بێت ئەوا دیسان کوفرێکی سەڕیحە چونکە خۆشویستنی دین ونیشتیمان وەکو یەک کوفر وشەریکدانان بۆالله تعالی.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دەفەرموێت : « لا يُؤْمِنُ أحدُكم حتى أكونَ أحبَّ إليه من ولدِهِ ، ووالدِهِ ، والناسِ أجمعينَ ». [رواه مسلم 44]

هیچ یەکێ لەئێوە ئیمانی نیە تامن خۆشەویسترنەبم لەلای لەمنداڵەکەی لەدایک وباوکی ولەتەواوی خەڵکی.

بۆیە لەبڕی گوێگرتن لەومەلا دین فرۆش وعەمامە پیسانە تفیان تێ بکەن.

جا تۆی موسڵمان کاتێ ئەم سرودە ئەڵێیت بەو بڕگەیە شایەتی بەکافربونی خۆت دەدەی.

الله تعالى دەفەرموێت : ﴿ ولقـد قالوا كلمة الكفر وكفروا بعد اسلامهم ﴾
[التوبة 74]

یەکـ وشەی کوفریان وت بەوهۆیەشەوە کافربونەوە لەپاش ئەوەی سەرەتاموسڵمان بون.

ئەوە من پێم گەیاندن لەقیامەتدا مەڵێن یارب ـی خەتای مەلاکان بوو ئێمەیان بەهەڵەدا برد وەک الله باسیان دەکات و دەفەرموێت ئەوکەسـانەشی کەشوێن ئەم زانا خراپانە دەکەون لەقیامەتیشدا لەگەڵ ئەوان حەشر ئەکرێن.

﴿ يوم تُقلَّبُ وُجُوهُهُم في النار يقولون يا ليتَنا أطعنا الله وأطعْنا الرسولا * وقالوا ربنا إنا أطعنا سادَتنا وكَبُراءَنا فأضلونا السبيلا * ربنا آتِهم ضعفَينِ من العذابِ والْعَنْهم لَعْنًا كبيرًا ﴾ [الأحزاب : 66 - 68]

بەتایبەتی لە رۆژێکا کە دەم و چاویان لە ناو ئاگری دۆزەخدا ئەم دیوئەو دیوی پێدەکرێت تا چاک ببرژێ دەڵێن: بریا بە فەرمانی الله مان کردبایە گوێڕایەڵی پێغەمبەریش باین. وە ئەڵێن: پەروەردگارا! بێگومان ئێمە گوێڕایەڵی سەرۆکەکان وزاناکانمان بوین ئاغاو گەورەکانمان بووین و «بە گوێی ئەوانمان کرد» ئەوانیش رێیان لێ هەڵە کردین و «چەواشەیان کردین».

ابن کثیر لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرمووێ : (أي اتبعنا الأمراء والكبراء من المشيخة، وخالفنا الرسل، واعتقدنا أن عندهم شيئًا، وأنهم على شيء، فإذا هم ليسوا على شيء).

واتە شوێن سەرکردە وگەورەکانمان کەوتین لە شێخەکـان و پێچەوانەی پێغەمبەرمان کرد صلى الله عليه وسلم وە وامان گومان دەبردن ئـەم شێخانە

لەسەر هەقن بەڵام ئێستا دەرکەوت کەلەسەر بەتاڵن.

پەروەردگاری ئێمە! دوو هێندە سزایان بدە، واتە: سزای گومڕایی خۆیان و سزای گومڕاکردنی ئێمەیان بدە نەفرینێکی زۆریان لێ بکەو لە میهرەبانی خۆت زۆر زۆر دووریان بخەرەوە.

بـەڵام ئەم قسانە دادیان نایەت چونکە ئەمڕۆ تـۆ ئەم بابەتە ئەخوێنتەوە هێشـتا بەقسەی مەلا گومڕاکان دەکەی دەسا دڵنیابە مەلاکان وسەرۆکەکانت لەدۆزەخ ئەمەت پێ ئەڵێنەوە.

﴿ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴾ ئەوکاتە کە سەرۆک و پێشەواکان، لە پەیڕەوانی خۆیان بێزار دەبن و حاشایان لێ دەکەن وخۆیان لەشوێنکەوتوانیان بەری دەکەن کە بەچاوی خۆیان سزاکە دەبینن، هەموو پەیوەندیی و هۆیەکی نێوانیان پچڕاو لێکترازاو ئەبێت وە بەخزم و کەس و کارو گرۆهەکانیان هیچ هیوایەک نەما.

وەڵامـێکی توند بۆ مەلا کاوە کوردی

﴿ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۚ ﴾

ئەوانە دوژمنن دەسا ئێوەش هۆشیارو ئاگاداریان بن و خۆتان بپارێزن لێیان.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەفەرموێت : « إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ما تَشَابَهَ منه، فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَّى اللَّهُ فَاحْذَرُوهُمْ ». [أخرجه البخاري (4547)]

ئەگەر ئەوانەتان بینی کەشوێن موتەشابیهەکان ئەکەون ئەوان ئەوکەسانەن کەالله لەقورئان ناوی بردن (بەوەی دڵیان نەخۆشە و ئارەزوویان بۆگومڕایی هەیە) ئاگاداری ئەمانەبن وخۆتان بپارێزن لێیان.

ناوبراو ناسراوە بەمەلا کاوە کوردی پێشتر کۆنە ئیخوانی بووە ئەمانە هەروەکچۆن ئیخوان بوون تائێستاش مەیلی دڵیان هەربەرەولای ئیخوان ئەڕوات ئەمانە ڕۆژێ لەڕۆژ نەبوون بەپێشەوای موەحیدان ورۆژێ لەڕۆژان بەمەنهەجی زاناکانی دەوڵەتی ئیسلامی فەتوایان بۆخەڵکی نەیاوە.

لەم ڤیدۆیەدا بەگومانی خۆی ڕەدی عبداللطیف ـی مەدخەلی ئەیاتەوە بەڵام بەڕاستەوخۆ حەماس بەموسڵمان ناوئەبات وە تەنانەت بیانووش ئەهێنێتەوە بۆحەماس کەلەناچاریدا پشتیان بەڕافیزەی بکوژی موسڵمانان بەستوە !

ئەو حەماسەی پێ موسڵمانە کەوا لەساڵی 2009 شێخ عبد اللطيف موسى لەمزگەوتی ابن تیمیە لەگەڵ کۆمەڵێ برای موەحـید (بەناوی) کۆمەڵی انصار الله یـــان ڕاگەیـــاند وە لە8 ـی حزیـــران ـی 2009 هێرشـــیـــان بردە ســەر

بنکەیەکی جولەکەکان وزیانیان لێ دان پاشان شێخ عبداللطیف لەمزگەوتی ابن تیمیە فەرمووی دەسەڵاتێکی ئیسلامی ڕائەگەیەنین کەکار بەهەموویاساکانی ئیسلامی بکەین ولەم پێناوەشدا بەگیان ومالًی خۆمان باجەکەی ئەدەین) هەردوای وتارەکە گروپی (ئیخوانی ناسراو بە هێزە ئەمنیەکانی حەماس هێرشیان کردە سەرمزگەوتەکە چی چەکداری ئەو کۆمەڵەیە بوو بەئەمیرەکەشیانەوە کوژران).

مەلا کاوە ئەو حەماسەی پێ موسڵمانە کەدەستورەکەی حماس هیچ جیاوازی نیە لەدەستوری وڵاتانی عەرەبی مەلاکاوە ئەوحەماسەی پێ موسڵمانە کەدەستی سورە بەکوشتنی موجاهیدانی ویلایەتی سەیناء وهاوکاریکردنی حوکمەتی میصرِی دژی موجاهیدانی سەینائی دەوڵەتی ئیسلامی.

مەلاکاوە ئەوحەماسەی پێ موسڵمانە کەبەفەرمی ڕەحمەت ئەنێرن بۆخومەینی طاغوت ـ لەعین خوێنمژی ئەهلی سونەت وئیسلام.

مەلاکاوە کام جیهاد کەحەماس ئەیکات؟

ئەوەی حەماس ئەیکات لەپێناو ڕزگارکردنی خاکی فلسطین بۆ دروستکردنی حوکمەتێک کەپەرلەمان ودیموکراسیەت حوکمی بکات وڕافیزە و عەلمانی وئیخوانی ئەوحوکمەتە پێک بهێنن وەک لەدەستورەکەی حەماس ئاماژەم پێکردبوو ئایا شەڕکردن بۆ دروستکردنی حوکمەتی دیموکراسی جیهادە؟

مەلاکاوە کام جیهاد ؟

کەهەرموسڵمانێ لەفلسطین گروپێ دروست بکات وبەیعەت بەدەولە بات حەماس خێرا ئەوگروپە لەناوئەبەن بەڵام حزب لات ـ ڕافیزی و بەرەکانی

عەلمانی بەئازادانە خۆیان ڕاگەیاندووە لەژێر دەستی حەماس ی ئیخوانی ڕافیزی مەلا کاوە کام جیهاد لەکاتێکدا دەوڵەتی ئیسلامی حەماسی تەکفیرکردووە وبەمورتەدیان ئەزانێت و شەڕکردن دژی حەماس پێش شەڕکردن دژی جولەکە بەواجب ئەزانێت.

ئێستا تۆی بەرگریکار لەحەماس لەعەقیدەی ئێمەی دەوڵەتی ئیسلامی کوشتن لەپێش کوشتنی جولەکەوەیە چونکە تۆ بەرگری لەوانە ئەکەیت کەلەلای دەوڵەتی ئیسلامی مورتەدن و دەستیان سورە بەخوێنی موەحیدان و هاوکار وپاڵپشتی پیلانی ئێرانی ڕافیزەن وپاڵپشتی حوکمەتە عەلمانیەکەی میصرِ بوون دژی موسڵمانانی سەیناء وە دەولە لەئیصدارێکدا لەویلایەتی سەیناء هەموو ئەوکەسانە ئەکوژێت کەویستویانە هاوکاری بگەیەننە حەماس وجاسوسیان بۆ حەماس کردوە.

بۆیە موەحیدان وریابن لەم دەجال بەناو تەوحیدیانە پێیان مەخەڵەتێن گوێیان لێ مەگرن ئەم جۆرە مەلایانە لەلای دەولە استتابە ئەکرێن کەحماس بەموجاهید ناوئەبەن گەرتەوبە نەکەن لەملیان ئەدرێت وفرێ ئەدرێن ئێوەش دامەنیشن ئەمانە گەورەبکەن و پشتیان لێ بکەن.

وەڵامـێک بۆ بەناو داعی مەلا محمد احمد کەلاری

هەندێ برا بۆتە کێشەیـان لەسەر ئەم کەسە دڵی یەکتریان ڕەنجادوە وەئەپرسن ئایائەهلی سونەتە یان مەدخەلیە سەرەتا پێش وەڵامدانەوە الله تعالی فەرمان ئەکات : ﴿ ۞ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ ﴾

ئەی ئەوکەسانەی باوەڕتان هەیە! بەدادپەروەری بڕیاربەن بەشێوەیەک هیچ کات ستەمتان لێنەوەشێتەوە هەمیشەش شایەدی لەسەر هەق بدەن بۆالله ئەگەرچی ئەوشایەتییەش بەزیانی خۆتان ونزیکەکانیشتان بێت.

بۆیە بەدادپەروەرانە بڕیار ئەدەین بەم چەند خاڵە :

١ - ئـەم کەسە من وەک خۆم نازانم مەدخەلیە یان سروریە یان کرێکاریە یان حەمدانیە بـەلام بینیومە خۆشەویستی خۆی لەکۆمێنتێکدا بۆ هەڵۆ دەربڕیوە ئەمە نیشانەیەکی یەکجار گەورەیە لەسەرئەم کەسە چونکە لای ئێمە هەڵۆ لەگەڵ مەدخەلی دووڕووی یەکدراون.

٢ - ئەوانەی ئەڵێن ئەمە ئەهلی سونەتە کوا باسکردنی بۆتەوحید وکوفر بەطاغوت وبەرائەتکردن لەشیرک وموشرکین ؟ کوا وەڵامدانەوەی گومانەکانی لەسەر ئەهلی سونەت ؟؟ کوا بەرگریکردنی لەئەهلی سونەت بەچی شتێ کردتان بەئەهلی سونەت ولەخۆتان حساب ی ئەکەن ئەگەر بەڵگەتان هەیە عەقیدەی هەمان عەقیدەی زاناکانی ئێمەیە بەڵگەبێنن تائێمەش بیخەینە سەرسەرمان کوا بەڵگەتان؟؟

وتەیەکی جوان هەیە ئەڵێت :

هەرکەس لەخاکێکدا بێت ئەو خاکە زینای تێدا بەربڵاوبێت ئەو (هەر) باس ی حەرامێتی ڕیبا بۆخەڵک بکات (پەنجە نەخاتە سەر تاوانی خەڵکەکە) ئەوا خیانەت ی کردووە لە الله ورسولەکەی.

خاکی ئێمەش دیارە دیموکراسیەت عەلمانی و بابەتەکانی ولاء وبەراء وتەکفیر وعوزر بەجەهل تێیدا بڵاوە ئەبێت زانا باسی ئەوشتانە بکات نەک وەک هەمان قسەی مەلاکانی تربڵێتەوە.

برایانم خوشکانم بۆحوکمدان بەسەرکەسایەتیەک چەند مەرجێک هەیە ئەومەرجانە لەکتێب ی سەلەف باسکراوە ئەبێت لەوکەسەدا ئەومەرجانە هەبێت خۆ بەعەقیدە پاک دانانی خەڵکی بەهەواوهەوەسی من وتۆ نیە بەڵکو بەبنەماکانی سەلەفە.

ئیمام ی بەربەهاری لەالسنەکەیدا ئەفەرموێت : ولا يحل لرجل مسلم أن يقول: فلان صاحب سنة، حتى يعلم منه أنه قد اجتمعت فيه خصال السنة، لا يقال له: صاحب سنة حتى تجتمع فيه السنة كلها.

ڕەوانیە بۆهیچ پیاوێکی موسڵمان بڵێت فڵان کەس ئەهلی سونەتە تادڵنیائەبیتەوە کەئەو کەسە هەموو سیفەتەکانی سونەت ی تێدایە ناوترێ فڵان ئەهلی سونەتە تا هەموو سونەت ی تێدا کۆئەبێتەوە.

جائەوانەی ئەڵێن ئەم کەسە عەقیدە پاکە کوا وانەکانی لەسەر عەقیدە ؟ کوا بەرائەت ؟ کوا سمع وطاعەی بۆخەلیفە کەبنەمایەکی ئەساسی ئەهلی

سونەتە ئەوەی سەدا 99 عەقیدەی وەک تۆش بێت بەڵام نەچێتە ژێر گوێڕایەڵی خەلیفەوە دان بەخیلافەتی خەلیفە نەنێن و سمع وطاعەی خەلیفەی موسڵمانان نەکات ئەوا مبتدع وگومڕاییە ولاکرامة.

کەواتا جارێ تۆ دڵنیانیت ئەم کەسە عەقیدەی چۆنە لەعوزربەجەهل ولەتەکفیری معین و لەحوکم ی وڵاتان ولەحوکمدان بەسەر سەربازانی طاغوت و زاناکانی دەسەڵات بەچی پێوەرێ کردت بەئەهلی سونەت ؟؟ کەئەوشتانە نازانین لەبارەی ئەم کەسە بۆیە بەهیچ جۆرێ لەمەنهەجی دەولە عەقیدە نەناسراوەکان گەورە ناکەین وهان ی خەڵک نادەین گوێیان لێ بگرن وەکچۆن هەڵۆ سەرەتا خەڵک پێی خەڵەتان وایانزانی عەقیدەی دەولەیە تاتوانی خەڵکی ڕاکێشا دوای هەموویان ی گومڕا کرد و کردنی بەدووژمنی دەولە تەنها مەگەر کەسێ الله ڕەحمی لێ کردبێت.

بۆیە نەوتاری بڵاوبکەنەوە نەدیفاعی لێ بکەن سەیرم دێت لەبەر عەقیدە مەجهولێ دڵی برایانتان ئەشکێنن ! براکەت براکەت کەهاوعەقیدەی خۆتە دڵی براکەت ئەشکێنی لەپێناو مەلایەک کەباسی هەڵوەشێنەوەکانی دەست نوێژ ئەکات لەبری هەڵوەشێنەوەکانی ئیسلام؟؟ وە مەنهەجی فەرمی دەولە ئەمەیە کەڕێگەپێدراونیە بۆکەس گوێ بگرێت وە وتاری مەلایانێک بڵاوبکاتەوە کەدڵنیانەبیت ئەو مەلایە هەمان عەقیدەی دەولەی هەیە بائەو مەلایە کوفریشی لێ دەرنەکەوتبێ وزاهیرەن موسڵمان بێت بەڵام مادام مەنهەجی شاراوەیە ئێمە شتی لێ وەرناگرین وهەجری ئەکەین وبەئەهلی سونەت ی ناونابەین.

شێخ وزانای دەوڵەتی ئیسلام ی ابی میسره ی شام ی (تقبله‌الله) دەفەرموێت : سەربازانی کۆمەڵی سەرخراو وتامەزرۆیان بۆکاروان ی جیهاد

زانست لەئەهلی زانست وەرەگرن لەئەهلی ئیجتهاد و جیـهاد وە لەغەیری ئەوان لەهیچ کەسێ تر زانست وەرناگرن ئیلا مەگـەر زۆر ناچاربن وەکـ ناچاری ئەوکەسەی کەخەریـک دەمرێت لەتاو برسێتی و تینوێتیـدا لەوکاتەدا هیچی دەست ناکەوێ بۆئەوەی نەمرێت خوێنی ڕژاوی بەرازێـک دەخوات کەناوی طاغوتێکی لەسەر هێنراوە وەخنکێنراوە .. ئەم کەسە کەئەمە دەخوات لەبەرئەوەنیە حەزی لێ بێت بەڵکـو ئەم داماوە هیچ ـی دەست نەکەوت لەناچاریدا خواردی تا نەمرێ وە قوتابیان ـی جیهاد لەسەردەمی واجب بونـی جیهاد زانست وەرناگرن لەوکەسانەی دانیشتون لەجیهادکـردن چجای ئەهلی بیدەع چجای زاناکانی طاغوت وەقوتابیانی جـیهاد زانستی زانا مردووەکان ـی ئەهلی تەوحید وجیهاد پێش دەخەن بەسەر زانستەجۆراوجۆرەکان ـی زانا فاسق ودانیشتوەکـان لەجیهاد وەئەو زانایانەشی کە سازشیان لەدین کردووە وە دروشـمی ئەم قوتابیانەی زانـست وتەکەی ابن عمرە کە دەیفەرموو : "من کان مستنا فلیستن بمن قد مات" هەرکـەسێک چاولێکەری وشوێنکەوتن دەکـات با چاو لەوانە بـکات وشوێن ئەوانە بکەوێت کەمردوون (لەزاناکان).

[حلیة الأولیاء: ج1/ص305]

وەهەروەهـا ابن مسعود رضي الله تعالی عنه دەیفەرموو : فإن کنتم لا بد مقتدین فاقتدوا بالمیت، فإن الحي لا یؤمن علیه الفتنة.
ئێوە ئـەگەر چاولێـدەکەن وشوێن دەکەون ئاوا چاو لەمردوان بکـەن چونکە کەسی زینـدوو لەفیتنەی ئەمـین نابێت (هەر ڕۆژە و فەتـوایـەک ئەیات).

[حلیة الأولیاء: ج1/ص136]

وتەکەی شێخ تەواوبوو
حازمی بین کبیرة القعود..

پێشتریش ووتەی دەوڵەتی ئیسلامیمان هێنا کەئەو مەلایانەی مەنهەجیان هەمان مەنهەجی دەولە نیە گوێیان بۆنەگیرێت یان ئەو مەلایانەی مەنهەجیان ڕوون نیە نموونەشمان بەم مەلایە هێنایەوە کەئەوکات وتمان مەنهەج ی ڕوون نیە گوێی بۆمەگرن بەڵام هەرزوو مەنهەجیـ خۆی دەرخست تازە پۆستێکی خۆی بڵاوکردۆتەوە لەسەر بابەتی دەنگدان :

١ - بابەتی دەنگدان ی پەرلەمان بەبابەتێکی ڕاجیاوازی ئەزانێت ئەڵێت من ئەم ڕەئیەم پێ پەسەندە کەدەنگ نەیەیت بەڵام ئەوەشی لەسەر بۆچونی کەسانی تر دەنگ ئەیات با دەنگ بەکەسی شایستە بات خیانەتکردن لەم پرۆسەیە گەندەڵی بەدوای خۆی دێنێ.

یەکەم شرکی گوێڕایەڵی ویاسادانان و هەڵبژاردنی نوێنەرێ بۆئەوەی یاسات بۆدانێت ئەمە شیرکێکە بەقورئان وسونەت وئیجماع ی ئومەت یەکلای کراوەتەوە هیچ ڕاجیاوازیەک نیە لەنێوان ئومەت لەسەر ئەوەی هەرکەسێ غەیری الله هەڵبژێرێت بیکاتە یاسادانەر بۆخۆی ئەوا شەریکی بۆالله تعالی بڕیار یاوە شیخ عبدالرحمن بن حسن ال الشيخ لەتەفسیری ئایەتی : ﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَاباً مِنْ دُونِ اللَّهِ ﴾ ئەفەرموێت : فظهر بهذا أن الآية دلت على أن من أطاع غير الله ورسوله. وأعرض عن الأخذ بالكتاب والسنة في تحليل ما حرم الله، أو تحريم ما أحله الله، وأطاعه في معصية الله، واتبعه فيما لم يأذن به الله، فقد اتخذه ربا ومعبودا وجعله لله شريكا، وذلك ينافي التوحيد.

لەم ئـایـەتە دەرەکەوێت وبەڵگەیـە لەسەرئەوەی هەرکەسێ گوێڕایەڵی جگە لەالله ورسولەکەی بکات صلی الله علیه وسلم وە پشت بکات لەوەرگرتن ی حوکم لەقورئان وسونەت لەحەڵاڵکردن ی ئەوەی الله حەرام ی کردووە یان لەحەرامکردنی ئەوەی الله حەڵاڵ ی کردووە وە گوێڕایـەڵی بکات لەسەر پێچیکردن ی فەرمانی الله وە شوێنی بکەوێت لەوشتانەی الله مۆڵەتی نەیاوەتێ ئەوا ئـەوکەسەی کردوٚتە پەروەردگاری خۆی وە پەرستویەتی وەکردوویەتی بەهاوبەش بۆالله تعالی ئەمەش نەفی تەوحید ئـەکات.

[فتح المجید]

کەواتـا بەتاک ڕاگرتنی الله تعالی لەتشریع وحوکم ـدا بابەتێـک نیە خیلاف ی لەسەربێت بەڵـکـو ئەوەی پێچەوانەی تەوحید بـکات موشریکە.

پـاشـان ئەڵێت :

من لەگەڵ ئەو بۆچونەم کەدەنگ نەیەیت گەر دەنگت یـا دەنگ بەکەسێ باش بە خیـانەت لەپرۆسـەکە مەکە چونکە گەر خیانەتت کرد گەندەڵی دروستەبێت !

خودی پرۆسەکە گەندەڵیـە وناهەق ی ستەمکاریـە چونکە پرۆسەکە غەیری شەرع ی الله تعالی یـە وە الله تعالی غەیری شەرعی خۆی بەکوفر وستەم وفسق وجاهلیەت ناوئەبـات قال الله تعـالی ﴿ ومن لم يحكم بماانزل الله فاولئك هم الظالمون ﴾

ئەوانـەی دادوەری بەدابەزێنراوەکەی الله ناکەن ئەوانە گەندەڵ وستەمکـارن.

وە لقمان بەکوڕەکەی خۆی فەرموو ﴿ ان الشرك لظلم عظيم ﴾ [لقمان : 13]
بەڕاستی شەریکدانان بۆاللە گەورەترین ستەمە.

پاشان ئەڵێت (گەر دەنگت یا دەنگ بەکەسێ باش بە) نمونە ئایا گەر من شیرک حەڵاڵ بکەم بەم قسەیە و ڕێگری لەشیرک نەکەم بەم قسەیە ئێوە چیم پێ ئەڵێن گەر بڵێم (من لەگەڵ ئەو بۆچونەم لات وعوزا نەپەرستم بەڵام گەر تۆ لەگەڵ ئەو بۆچونەی پەرستن ی غەیری اللە دروستە ئەوا پێغەمبەر صلی اللە علیه وسلم بپەرستە) ؟!

پێم ناڵێن تۆ دیارە شێت بوی چونکە پەرستنی غەیری اللە لەهەموو حاڵەتێکدا شیرک وکوفرە نەبوە پەرستن ی پیاوچاکێک ئاسایی تربێت لەپەرستنی پیاوخراپێک وە گەر کوفرکردن لەبەر مەسڵەحەتێک ڕەوا بوایە ئەوا پێغەمبەرصلی اللە علیه وسلم پەسەندی ئەکرد وەک لەپۆستی (دوو مەنهەجەکە چەند نمونەیەکم باس کرد لێرەش دای ئەنێمەوە بۆ بیرخستنەوە).

لەمەنهەجی پێغەمبەرایەتی صلی اللە علیه وسلم ڕازی نەبوونە بەکوفر لەپێناو مەسڵەحەت بەڵام لەمەنهەجی مەلا گومڕاکان کوفرکردن لەپێناو مەسڵەحەتی دوونیای جائیزە کوفربکە وشەریک دانێ بۆاللە گرنگ دونیاکەت لەدەست نەچێت یان هەندێ لەمەلا گومڕاکان کوفر حەڵاڵ ئەکەن بەبیانوی مەصڵەحەتی دەعوە ئەڵێن ئێمە هەندێ کوفر ئەکەین تاخەڵک ئیسلام قبوڵ بکات ! ئەمەش پێچەوانەی مەنهەجی نبوەتە لەتەفسیری سوڕەتی الکافرون ئیمام ی طبری گێڕاویەتیەوە ئەفەرموێت : (عرضوا علیه أن یعبدوا الله سنة، علی أن یعبد نبيّ الله صلی الله علیه وسلم آلهتهم سنة).

قورەیش پێشنیاری ئەوەیان بۆ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم کرد وتیان تۆساڵێ خواکانی ئێمە بپەرستە ئێمەش ساڵێک خواکەی تۆ ئەپەرستین الله تعالى سورەتی الکافرون ی دابەزاند بەتەکفیرکردن وبەرائەتکردن لەکافران وکوفرەکانیان : ﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ (1) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (2) ﴾ پێیان بڵێ ئەی کافران من ئەوە ناپەرستم کەئێوە ئەیپەرستن.

کەواتــا مەنهەجی نبوەت هیچ کوفرێ قبوڵ ناکات نەلەپێناو دین ودەعوە نەلەپێناو دوونیا وبەرژەوەندیــە دوونیایەکان.

ئێستا ئەبینیت خەڵکانی ئەڵێن دروستە بۆمەسڵەحەتی ئیسلام کوفر بکەیت! لەکاتێکدا رسول الله صلى الله عليه وسلم بۆ الله پەرستن ڕازی نەبوو کوفر قبوڵ بکات وتەئویل بهێنێتەوە بڵێت دەی با ڕازی بم بەداواکەیــان بەڵکو ئومێدەکەم لەوساڵەی کەئەوان الله ئەپەرستن تەوحید لەدڵیان بچەسپێت و نەبنەوە بەموشریک ! نەخێر دینی الله ی نەختستە ژێر لێکدانەوەی هەواوئارەزوو وئەقڵی مرۆڤەکان بەڵکودینی الله ی پەیڕەو کرد بەوشێوەی لەالله ـوە بۆی هاتوە.

شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب لەباسی جۆرەکانی موشرکین کەپێچەوانەی ئەصلی دینیان کردووە ئەفەرموێت : ومنهم:" وهو أشد الأنواع خطرا" من عمل بالتوحيد، لكن لم يعرف قدره، ولم يبغض من تركه، ولم يكفرهم. ومنهم: من ترك الشرك وكرهه، ولم يعرف قدره، ولم يعاد أهله، ولم يكفرهم؛ وهؤلاء قد خالفوا ما جاءت به الأنبياء من دين الله سبحانه وتعالى،

لەموشریکانە خراپترینیان ئەوانەن کەخۆیان کاربەتەوحید ئەکەن بەڵام ڕێزی تەوحــیدیان نەگرتوە ڕقیان لەوانەنــیە کەوازیان لەتــەوحید هێناوە

وەتەکـفیریان ناکەن وە لەوکەسانە هەشیانە شیرک ـی واز لیّ هێناوە و ڕقیشی لەشیرکە بەڵام ڕێزی ئەمەی نەزانیوە دژایەتی موشریکان ناکات وتەکفیریان ناکات ئائەمانە پێچەوانەی ئەوەیان کردووە کەپێغەمبەران علیهم السلام پێی هاتوون. [الدررالسنیه2/22]

الشیخ ـی العلامة عبد الرحمن بن حسن دەفەرموێ : پێــــچەوان کاران لەسەر ئەم ئەصڵەی ئیسـلام چەند جۆرێکن :

١ - یان طاغوتێـکە ململانیّ لەگەڵ الله ـدا دەکات لە ڕبوبیەت والالوهیـەت بانگی خەڵک دەکات بۆئەوەی بیپەرستن لەجیاتی الله.

٢ - یان طـاغوتێکە خەڵکـ بانگ دەکات بۆ بت پەرسـتی.

٣ - یان موشـریکێکە لەغەیری الله دەپاڕێــتەوە و بەهەموو جۆرە ڕێگایەکی عیبادەت یان هەندێکی خۆی نزیک دەکاتەوە بەپەرستن ـی غەیری الله.

٤ - یان کەسـێکە گومانی لەتەوحیدە ئایا ئەم تەوحیدە هەق ـە یان دروستە شەریــک بۆالله دابنرێت. [فتح المجیـد: ص357، 358]

محمد کلاری بـەبابەتیّ خیلاف ـی ناوی برد وە بۆئەوانەی لەسەر فەتوای خەڵکیّ تر ئەچن بۆی حەڵاڵکـردن کەدەنگ بەن بەکەسی شایستە !

کەواتـە :

١ - مەلا محمد دەنگدان بەکوفر نازانێت بەڵکو پێی وایە بابەتیّ خیلافیە لەنێوان حەڵاڵ وحەرام.

٢ - ئەوەی پێی حەڵاڵە بادەنگ بات بادەنگ بـات بەکەسیّ باش !

٣ - خیانەت نەکردن لەپڕۆسـەکە!

٤ - دەنگدەر و فەتوا دەرەکانی پیّ موسڵمانە نەتەکفیریـان ئەکات نەدژایەتـی.

الحـمدلله تـایـەت زیاتر خۆیان ئاشکرا ئەکەن ئەم بـەناو مەلا محمد کەلاریـە ئەڵێت :

١ - الله پەنامان بدات ئایا ئێمە بەوشـانە لەالله نزیـک ئەبینەوە وشەی (هەی کـافر هەی جەهەنمـی هەی مەلعون).

٢ - ئێستا ئەم وشـانە بۆتە طاعەتێ لەناوگەنجـانا کێ زیـاتر تـەکفیر وتـبدیع وتـفسیق بـکات بەمە پلەی بەرزەبێتەوە.

٣ - ئەڵێت باتـەکـفیر لەدەست گەنجان دەربکرێت جێی بـهێلین بـۆزانایان.

هەرچەندە لەسەر ئەم قـسانە پێشتربەدرێژی پۆستـم کردووە چونکە ئەم قـسانە بۆئێمە تـازە نیـە و زۆر کۆنە کەسانی زۆرلەپێش ئەم ئەوقسـانەیان کـردووە بـەڵام وەک بیرخستنەوە وبەرچاوڕوونی بـۆ طالب علمە سەرەتـایـەکان و خەڵکی عەوام تـیشکی ئەخەینە سـەر ان شـاء الله تـعالـی.

١ - ئایـاتەکفیر عیبادەتە ؟ یان مەعصیەتە وەک مەلا محمد ئەڵێ پەنا ئەگرم بەالله لەم وشانە ئەمانە شتێ نیە لەالله پێی نزیک ببینەووە.

ئێستـابـابزانین بـەکافر ناوبـردن هۆکارە بـۆنزیـک بـوونەوە لەالله تـعالـی ؟؟ بێگومـان بەڵێ چونکە الله تـعالی ئەفەرموێـت ﴿ قـل یـا ایـها الـكـافرون ﴾ الله فەرمان ئەکـات بەپێغەمبەر صلی الله علیە وسلم کە بەبت پـەرستان وموشریکان بڵێت ئەی کـافرەکـان. فەرمان الله تـعال ـی بۆ واجبە وە فەرمان الله تـعال ـی بۆ پێغەمبەر صلـی الله علیە وسلم فەرمـــانە بۆ ئومەتەکەی وە

ئەنجام ـدانی واجب عیبادەتە وە نەکردنی واجب سزای لەسەرە بەئەندازەی جۆری نەکردنەکە جا بەکافردانەنانی کـافر واتا بەڕاست دانەنانی قسەی الله تـعالـی بۆتەکفیرکردنی کـافران.

کەواتـا ئێستا زانیت مەلا محمد درۆئەکـات کەئەڵێت بەم وشانە لەالله نزیـک نابیتەوە شـــێخ عبـدالـلطیف ال الشیخ لەالاتحـاف دەفەرموێت : وأما إن كان المكفر لأحد من هذه الأمة يستند في تكفيره له إلى نص وبرهان من كتاب الله وسنة رسوله، وقد رأى كفرا بواحا، كالشرك بالله، وعبادة ما سواه، والاستهزاء به تعالى، أو بآياته، أو رسله، أو تكذيبهم، أو كراهة ما أنزل الله من الهدى ودين الحق، أو جحود الحق، أو جحد صفات الله تعالى ونعوت جلاله ونحو ذلك: فالمكفر بهذا وأمثاله مصيب مأجور، مطيع لله ورسوله، قال الله تـعالى: { وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ فَمِنْهُم مَّنْ هَدَى اللّهُ وَمِنْهُم مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلالَةُ }.

ئەوکەسەی تـەکفیری کـەسێ لەم ئوممەتە بکات وەلەتەکفیرکردنەکەی پشت ئەستوربێت بەبەڵگەی قورئان وسونەت وە کـوفرێکی ئاشکرای بینی بێت وەک شەریکدانان بۆالله و پەرستنی غیری الله و گاڵتەکردن بەالله یان بەئایەتەکانی یان بەپێغەمبەرەکانی یان بەدرۆیان بخاتەوە یان حەزی لەوەنەبێت کەالله دایبەزاندووە یا نکۆڵی هەق بکات یان نکۆڵی سیفاتی الله تعالی بکات وهاوشێوەی ئەم کوفرانە ئەوکـــەسەی بەوکوفرانە تەکفـــیربکات ئەوا پـێکاویەتی وپـــاداشتی بۆهەیە گوێڕایەڵی الله ورسولەکەی کردووە صلی الله علیه وسلم.

الله دەفەرموێت : بەراستیی بۆناو هەموو ئوممەت و نەتەوەیەک لەهەموو سەردەمێکدا پەیامبەرێکمان ناردووە بۆ ئەوەی پێیان بڵێ: تەنها الله بپەرستن

و، لە (طاغووت) و یاسا پوچەڵەکان دووربن.جاهەنـدێکیان الله ڕێی پـیشاندان وە هەندێکیانی لاڕێی و گومڕایی بۆ بڕایەوە.

کەواتـا ئەم زانا بەڕێزە فـەرمووی تەکفیر پاداشتی خێری لەسـەرە وگوێڕایەڵی وطاعەتە بـۆالله تـعالـی بەڵگەشی بەئایەت هێنایەوە.

---

٢ - ئەڵێت تاتەکـفیر زیاتر بکەیت پلەوپۆستت زیاتر ئەبێتەوە بـەڵێ چونکە تاکافران زۆرتربن تـەکفیریش زۆرتر ئەکرێت تەکـفیرکردن ـی کافر وموشریکان مەنهەجی پێغەمبەران ئەوەی ئەنجامی بات پلەی بەرزەبێتەوە.

ئیمام برهان الدین البقاعي ئەفەرموێت : (فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ نَبِيٌّ إِلَّا بِتَكْفِيرِ الْمُشْرِكِينَ). [نظم الدرر في تناسب الآيات والسور ج 6 ص 268]
هیچ پێغەمـبەرێ نەهاتوە ئیلا بەتەکفیرکردنی موشریکان هاتوە.

کـەواتا لەسەرمانە شوێن پێغەمبەران بکەویـن ئەوەی شوێن پێغەمبەران ئەکەوێت پـلەی بەرز ئەبێت لەلای الله تـعالـی وئەبێت بەخۆشەویستی الله تعالی قال تعالـی : ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ﴾
پێیان بڵێ ئەی پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- ئەگەر ئێوە الله تان خۆش ئەوێ شوێنی من بکەون ئەوکات الله ـشت ئێوەی خۆش دەوێ و لە هەڵەو گوناهەکانیشیان خۆش دەبێت.

جا پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بەشەریعەتێکەوە هاتوە کەتەکفیرکردنی

موشریکان وکافرانه ئەوەی شوێنی بکەوێت شوێن پێغەمبەر کەوتوە صلی الله علیه وسلم پلەی بەرزئەبێتەوە.

---

٣ - ئەڵێت باتەکفیر لەدەست گەنجان دەربکرێت جێی بهێلین بۆزانایان.

ئایا ئەم قسە لەکوێی قورئان وسونەت هاتوە تەکفیر تایبەت بێت بەزانایان ؟ الله تعالى فەرمان بەهەموو موسڵمانان ئەکات چاو لەابراهیم علیه السلام بکەن بزانین ابراهیم چی کردووە ؟

قال تعالى : ﴿ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاء مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاء أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ ﴾ [الممتحنة : من الآية ٤]

بەڕاستی بۆ ئێوە هەیە ئەی ئیمانداران! لە ئیبراهیم و لەوانەی بڕوایان هێنابوو لەگەڵیا، سەر مەشقییەکی چاک و جوان. جا دەبێ ئێوەیش (ئەی بڕوادارەکان!) لەوان چاو بکەن

١ - کاتێ بە قەومە کافرەکەیانیان وت: بەڕاستیی ئێمە بێزارو بەریین لە خۆتان.

٢ - و لەو بتانە- لە جیاتی الله دەیانپەرستن.

٣ - بێ باوەڕین پێتان.

٤ - وە بە هەمیشە دوژمنایەتیی و ڕکە بەرایەتیی لە نێوانماندا پەیدابووە.

٥ - تا باوەڕ بە الله ی تاک و تەنیا دێنن و هاوبەشی بۆ دانانێن.

کەواتـا میلەتی ابراهیم بریتیــــە لەتەکــفیرکردن تەماشاکەن فەرمووی (تــائیمان ئەهێنن باللە ــی تاک وتەنـها) واتـــا ئێوە کافر وموشریکن وئیماندارنیـن باللە تعالی کەواتـا تەکـفیریکردن بەهەق بریتیە لەشوێن کەوتنی میلەتی ابـراهیم علیە السلام کەاللە نەیفەرموو باتەنها زاناکان شوێنی بکەون بەڵکو داوای لەهەموو ئیمانداران کردووە چاوی لێ بکەن.

ئەی سزای ئەوکەسە چیە کەپشـت بکات لەمیلەتی ابـراهیم ؟؟ اللە دەفەرموێت : ﴿ وَمَن يَرْغَبُ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ ۚ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا ۖ وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴾ [البَقَرَة]

ئەوقسەیەت کەئەڵێت تائیقامە حوجە ئەکرێت لەلایەن ئیمام و یان جێگرەکەی مانای ئەم قسەیەشت ئەوەیە حوجەی ئیسلامی قبول ناکرێت تەنها لەئیمام یان جێگرەکەی نەبێت ئەمەش هەڵەیەکی ئابڕووبەرە هیچ زانایەک قسەی وای نەکردوە بەڵکو واجبە لەسەر هەمووکەس هەق قـبوڵ بکات جالەهەرکەسێکەوە بۆی بێت.

ئەمە تەنها وەڵامدانەوەیەکی کورتە بۆ ئەم بەناو مەلایە تابزانن ئاستی زانستی ئەم کەسە چەنێکە.

ئـابـڕووبردنی مەلا جەهمی جاسـم کەرکوکی قبوری

١ - ئەڵێت قورئان لەفزەکەی مەخلوقە!

٢ - ئەڵێت کەواتا پێغەمبەر لەقورئان پلەی بەرزترە چونکە پێغەمبەرصلی الله علیه وسلم باشترین ـی مەخلوقەکـانە.

ئێـستا بادەست بکەین بەوەڵامدانەوەی ئەم جەهمیە سەرەتـا بەوتەی ئیمام ـی شافعی دەست پێ ئەکـەم چونکـە ئەمانە خۆیان بەشوێنکەوتەی شـافعی رحمه الله تعالی ئەزانن.

١ - ئیمام ـی اللالکائي بەسەنەد گێڕاویـەتیەوە لەئیمام ـی شافعی فەرموویـەتی : من قال: لفظي بالقرآن أو القرآن بلفظي مخلوقٌ، فهو جهميٌّ. هەرکـەسێ بڵێت لەفزم بەقورئان یان قورئان بەلەفزی من مەخلوقـە ئەوکەسـە جەهمیـە. [شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة: 2/ 386]

٢ - ئیمام ـی عبد الوهاب الوراق ئەفـەرموێت : الواقفة واللّفظيّة واللّه جهميّةٌ. حلف عليها غير مرّةٍ.

ئەوانەی ئەوەستن لەقـورئان واتـا ئەڵێن قورئان قسەی الله یە بەڵام ناڵێن مخلوقە وناشڵێن مخلوق نیـە وە ئەوانەشـی کەئەڵێن لەفزی قورئان مەخلوقـە ئەوانە جـەهمین .. زیاد لەجـارێک سوێندی خوارد فەرمووی ئەوانە جەهمـین.

[الإبانة الكبرى: 345/5](م)]

٣ - ئیمام ی أحمد فەرموویەتی : من قال لفظي بالقرآن مخلوق فهو جهمي.
هەرکەسێک بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەوکەسە جەهمیە.

[(مجموع فتاوى ابن تيمية 12 / 74)]

هەر ئیمام ی أحمد فەرموویەتی : من قال لفظي بالقرآن مخلوق، قال: "هو جهمي، ما هم عندي مسلمين، والجهمية كفار.
هەرکەس بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەوکەسە جەهمیە وەئەوان موسڵمان نین لای من جەهمیەکان کافرن. [الخلال في السنة 7 / 86]

ئەم بیدعە کوفریەی لەفزم بەقورئان مەخلوقە چۆن سەری هەڵدا ؟

لە سير أعلام النبلاء [290/11] ئیمام ی الذهب ی گێڕاوویەتیەوە ئەفەرموێت یەکەم کەس ئەم بابەتی لەفزەی دەرخست حسین بن علی الکرابیسی بوو ئەم کرابیسی یە یەکێک بوو لەزانا بەتواناکان کتێبێکی نوسی لەبارەی ئەوکەسانەی تەدلیس ئەکەن لەفەرموودە وە ڕەخنەی لەکۆمەڵێک گرتوە لەوکتێبە کەتێیدا ابن زوبیر بەخەوارج ناوئەبات وە کۆمەڵێ فەرموودەی هێنابوو ڕافیزەی پێ بەهێزئەکرد ئیمام ی ئەحمەد خەڵکی لەوکتێبە وریاکردەوە و فەرمووی حەزەر بکەن لەوکتێبە هەواڵەکە کەگەشتەوە بەکرابیسی هەڵچوو وە وتی (قسەیەک ئەڵێم (داهێنانێک ئەکەم) تا ئەحمەدی کوڕی حەنبەل پێچەوانەی قسەکەی من بڵێت و پێی کافربێت).

کەواتا کرابیسی بەئەنقەست ئەم وتە کوفریەی داهێنا تابەهۆیەوە شەرعیەت بۆخۆی دروست بکات بۆتەکفیرکردنی ئیمام ی احمد واتا پاڵنەری کرابیسی هەواو ئارەزووی خۆی بوو نەک پاڵنەرەکەی تەئویلێکی شەرعی بێت

واتا خۆشی ئەیزانی قسەکەی هیچ دەلیل ی لەسەرنیە تەنها بۆئەو مەبەستە ئەو قسەی داهێنا تالەناو خەڵک ئیمام ی احمدی پێ تکفیربکات.

هەربۆیە ئەم هەواڵە گەشت بەئیمام ی احمد وتیان : أن الكرابيسي يقول: من لم يقل لفظي بالقرآن مخلوق فهو كافر، قال أحمد: "بل هو الكافر، قاتله الله، وأي شيء قالت الجهمية إلا هذا، قالوا: كلام الله، ثم قالوا: مخلوق، وما ينفعه، وقد نقض كلامه الأخير كلامه الأول حين قال: لفظي بالقرآن مخلوق"

کرابیسی ئەڵێت هەرکەسێ نەڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەوکەسە کافرە ئیمام احمد فەرمووی خۆی کافرە الله بیکوژێت چونکە جەهمیەکانیش هەروایان وت وتیان قسەی الله یە پاشان وتیان مەخلوقە ئەمە سودی چیە کەقسەی کۆتای قسەی سەرەتا هەڵئەوەشێنێتەوە کاتێک بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە.

کەواتا کرابیس ی کەپێشتریش ئاگادارکرابویەوە و حەزەری لێکرا لەبری ئەوەی تەوبە بکات هات داهێنانێکی کرد لەبەر هەواو ئارەزووی خۆی نەک بەجەهل وتەئویلەوە بەڵکو بەئەنقەست چونکە لەسەر کتابەکەشی ئامۆژگاری کرا بەڵام لەگومڕایی خۆی زیاتر ڕۆچوو وەک کرابیسی خۆی ئەڵێت : (وقد سألني أبو ثور وابن عقيل، وحبيش أن أضرب على هذا الكتاب فأبيتُ عليهم. وقلت: بل أزيدُ فيه).

ئەبوثەور و ابن عقيل وحبيش داوایان لێکردم لەو کتێبە بسڕمەوە بەڵام ڕازی نەبووم وتم بەڵکو زیاتریشی تێ ئەکەم. [ابن رجب في شرح العلل [807/2]]

وه زیاتر عینادی کـرد تاخۆی شکایەوه.

٤ - ئیمام ـی الصابوني رحمه الله لەرسالەکەیـدا (معتقد اهل السنة) ئەفـەرموێت : الذي حكاه (محمد بن جرير الطبري) عن أحمد رضي الله عنه وأرضاه أن اللفظية جهمية فصحيح عنه، وإنما قال ذلك لأن جهما وأصحابه صرحوا بخلق القرآن، والذين قالوا باللفظ تدرجوا به إلى القول بخلق القرآن.

ئەوەی ئیمامـی الطبری گێڕاویەتیەوه لەئیمام ـی احمد ڕەزای الله ـی لێ بێت کەفەرموویەتـی ئەوانەی ئەڵێن لەفزی قورئان مەخلوقـە ئەوانە جەهمین ئەمە گێڕانەوەیەکی صحیح ـە ووه کـەوای ئیمام احمد فـەرمووه چونکـە جەهـم وهاوەڵەکانی بەئاشکـرا ئەیانووت قورئان مەخلوقـە بەڵام ئەوانەی ئەڵێن لەفزی قورئان مەخلوقـە بەتەدریج ـی ڕۆشتن بۆئەوەی بڵێن قورئان مەخلوقە.

٥ - ئیجماع ئیمام ـی حرب بن إسماعيل الكرماني الحنظلي ئەفـەرموێت : الذي أدركنا عليه أهل العلم أن من زعم أن ألفاظنا بالقرآن وتلاوتنا مخلوقة ، فهو جهمي مبتدع خبيث.

ئەو زانایانەی پێیان گەیشتوین فەرموویـانه هەرکەس بڵێت لەفزمان بەقـورئان وخوێندنەوەی ئێمه بەقورئان مەخلوقه ئەوکەسـە جەهمیه ومبتدع ـێکی پیسه.

ڕوونکـردنەوەیـەکی زیاتر لەسەر بابەتی لەفز ئیمام ـی احمد ئەیفەرموو : من قال : لفظي بالقرآن غير مخلوق ، فهو مبتدع.

هەركەس بڵێت لەفزم بەقـورئان مەخلوق نیـە ئەوكەسە مبتدع ـە.

وەفەرموویـەتی : من قال : لفظي بالقرآن مخلوق فهو جهمي.
هەركـەس بڵێت لەفزم بەقـورئان مەخلوقە ئەوا جەهمـیە.   [سير أعلام النبلاء11/289]

واتای ئەم قـسەیە چیە ؟

لەوەڵامدا ئەڵێین : وشـەی لەفز دووشت لەخۆ ئەگرێت :

١ - ئەوەی ئەخوێنرێتەوە.

٢ - جوڵەی زمان ودەنگی مرۆڤـەكە.

جاكـەزانیت وشەی لەفز ئەو دووخاڵە ئەگرێتەوە بڵێیت لەفزم بەقورئان مەخلوقە بەڕەهایی وابڵێیت ئەوا جەهمیـت چونكە خوێنراوەكـەشت بەمخلوق ناوبرد لەهەمان كاتدا كەزانیت وشەی لەفز ئەو دووخاڵە لەخۆ ئەگـرێت نابێت بەڕەهایی بڵێی لەفزم مەخلوق نیە چونكە جوڵەی زمان ودەنگی خۆتت بەمخلوق نەزانیوە.

وەک ئیمام ی ابن القيم رحمە اللە لە الصواعق المرسلة شەرح ی ئەم قسەیەی ئیمام احمد ئـەكـات ئەفەرموێت : ئەوكـەسەی بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەم قسە بەڕەهایی بڵێت مانای ئەوەش ئەگرێتەوە كەخوێنراوەكـە بەمەخلوق بزانێت لەكاتێـكدا ئەوەی ئەیخوێنێتەوە قسەی اللە یـەو مخلوق نـیە بۆیە كەئەڵێت لەفزم مەخلوقە بەم مانایە ئەوا ئەوكەسـە جەهمیە.

وە ئیمام ی أبو بكر الإسماعيلي ئەفەرموێت : ومن قال بخلق اللفظ بالقرآن يريد به القرآن فهو قد قال بخلق القرآن.

ئەوکەسەی بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە مەبەستی قورئانەکە بێت ئەوا هەمان قسەی قورئان مەخلوقەی وتۆتەوە. [اعتقاد أئمة الحديث (ص: ٥٩ - ٦٠)]

کەواتا کەسێ بڵێت لەفزکردن بە قورئان مەخلوقە واتا قورئانەکە کەبەلەفز خوێنرایەوە بەمەخلوقی زانی هەربۆیە ئەوو کەسە جەهمیە.

عبدالله ی کوڕی ئیمام أحمد بن حنبل هەرلەخودی ئیمام گێڕاویەتیەوە فەرموویەتی : سمعت أبي يقول: (من قال لفظي بالقرآن مخلوق يريد به القرآن فهو كافر)
بیستم لەباوکم ئەیفەرموو ئەوەی بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە مەبەستی قورئانەکەبێت ئەوکەسە کافرە. [الأسماء والصفات للبيهقي ص٢٦٦]

واتا ئەوەی بڵێت لەفزی بەقورئان مخلوقە وەک مەلاجاسم وهاوبیرەکانی کاتێ ئەڵێن لەفزی قورئان مەخلوقە ناڵێن مەبەستمان جوڵەی زمان و دەنگی خۆمانە بەڵکو ئەوان بەرەهایی ئەڵێن لەفزمان بەقورئان مخلوقە واتا جوڵەی زمانیان وئەوەشی کە خوێنراوەیەوە بەزمان هەموی بەمخلوق دائەنرێت بۆیە بەرەها وتنی لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەوەی وابڵێت ئەوا ئەوکەسە جەهمیە.

بەڵام ئەگەر کەسێ لەوتنی لەفزم مەخلوقە واتا مەبەستی لەفزی خۆی بێت نەک ئەوەی خوێنراوەتەوە یانی مەبەستی ئەوەبێت دەنگی خۆی مەخلوقە ئەوا پێکاویەتی وقسەکەی دروستە.

کەواتا نابێت بڵێی لەفزم بەقورئان مەخلوقە بەرەهایی چونکە کەبەرەهایی بڵێی لەفزکردن بەقورئان مەخلوقە ئەوا وتەی جەهمیەکانت وتۆتەوە چونکە

لەفز واتا جوڵەى زمان ودەنگى خۆت لەگەڵ ئەوشتەى خوێنراوەتەوە.

جاكـە بـەموتڵەقى وتت لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەوا قورئانەكەش ئەگرێتەوە كەبەزمان خوێنرايەوە لەم كاتەدا ناوى مخلوق لەقورئانەكەش ئـەيا لەم حاڵەتەدا تۆ جەهميت وقورئان بەمخلوق داناوە بـەڵام كەوتت لەفزم مەخلوقە ومەبەستم جوڵەى زمان ودەنگى خۆمە بەڵام خوێنراوەكـە قورئانە وكلام ـى الله يە مخلوق نيە ئەوا پێكاوتە.

پرسـيار :

كەنابێت بڵێم لەفزم بەقورئان مەخلوقە ئەى بـاشە بۆچى ئيمام احمد فەرموى ئەوەى بڵێت لەفزم بەقـورئان مەخلوق نيــە ئەوكەسـەش مبتدعـە ؟

وەڵام :

چونكـە وشەيەكە سەلەف بەكارى نەهێناوە بەڵكـو سەلەف وتويانە قورئان قسەى الله يە ومخلوق نيــە وە وشەى لەفز دووشت ئەگرێتەوە يەكەم قورئانەكە كەئەيخوێنيتەوە دووەم جوڵەى زمان ودەنگى خۆت بـۆيە بيدعەيە بەرەهايى بڵێى لەفزم مەخلوق نيـە چونكە جوڵەى زمانيشت ودەنگى خۆتت بەوە زانيوە كەمخلوق نيـە كـەواتا :

---

١ - ئەوەى بڵێت لەفزم بەقورئان مخلوقە واتا هەركـاتێ قورئان بەلەفز بخوێنرێتەوە مەخلوقە ئەوا ئەم كەسە جەهميە.

بـەڵام ئەگەر مەبەستی ئەوەبێت دەنگی خۆی مەخلوقە ئەوا پێکاویەتی وقسەکەی دروسـتـە ولەسەر سونەتە.

پرسـیار بۆچی کەسێ بڵێت لەفزی من مەخلوق نیـە بیدعەی کردووە بۆچی ؟
چونکـە وەک وتمان وشەی لەفز دووشت ئەگرێتەوە جوڵەی زمان ودەنگی مرۆڤەکە لەگەڵ خوێنراوەکـە کەقـورئانە جا نابێت بەڕەهایی بڵێی لەفزم مەخلوق نیە چونکـە ئەگەر بەڕەهایی وابڵێیت واتـا تۆ جوڵەی دەم ـی خۆت و دەنگی خۆتت بەکلام ـی الله داناوە واتا موافەقەی قـەدەریەکانی کردووە لەوەی کرداری جەستەی خۆت بەمخلوق نازانێت ئەمە غلوو بیدعەی کردوە چونکـە کردارەکانی لاشەی خۆتت کـردووە بە سیفەتـی الله.

بـەڵام وتـەی ڕاسـت ئەوەیە بڵێین ئەوقورئانەی کەئێمە ئەیخوێنینەوە بەجوڵەی زمانمان ئەوە قسەی الله یە چونکە خوێنراوەکـە قورئانە بەڵام دەنگەکە وجوڵەی زمانمان کرداری ئێمەی مرۆڤە وەکرداری ئێمەش مەخلوقـە.

وەک ئیمام ابن القیم ئەفەرموێت : وأما الفريق الثاني فأصابوا في قولهم : إن أصوات العباد .. وما قام بهم من أفعالهم وتلفظهم بالقرآن وكتابتهم له مخلوق.

بەڵام کۆمـەڵی دووەم پێکاویانە لەوەی ئەڵێن دەنگی مرۆڤ و .. وئەوکار وجوڵانەی مرۆڤ پێی هەڵ ئەستێ بەخوێندنەوەی قورئان و نوسینەوەی قورئان (واتا ئەوجوڵەیەی مرۆڤ بەدەستی خۆی ئایەتـێ ئەنوسێت ئەمانە هەمووی کـرداری مرۆڤن کردارەکە مەخلوقە) بەڵام ئەوەی خوێنراوەتەوە وەئەوەی نوسراوەتەوە قورئان ـە وقسەی الله تعالى یـە.

[الصواعق المرسلة على الجهمية والمعطلة1/509]

واتــا ئەوەی بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە بەڕەهایی جەهمیە چونکە وەک وتمان لەفز جوڵەی زمان و خوێنراوەکـە ئەگرێتەوە تۆش کەبەڕەهایی بڵێت لەفزم مخلوقە کەواتــا قورئانەکەشت بەمخلوق ناوبرد وە نابێت بەڕەهایی بڵێی لەفزم مەخلوق نیــە چونکــە لەم حاڵەتەش جوڵەی زمان ودەنگی خۆتت بەسیفەتی الله داناوە ئەمەش بیدعەیە دووبارەی ئەکەینەوە نابێت بڵێت لەفزم بەقورئان مەخلوقە گەروابڵێت جەهمیە چونکــە ئەم بەڕەها بەکار هێنانە کرداری مرۆڤەکە وقورئانەکە پێکەوە ئەگـرێتەوە بۆیە مادام قورئانەکەش ئەگـرێتەوە نابێت بەموطلەقی بڵێی لەفزم بەقورئان مەخلوقە.

وەناش بێت بڵێت مخلوق نیــە بەڕەهایی بەڵـکو ئەبێت بڵێی جوڵەی زمان ودەنگی من مەخلوقەبەڵام ئەوەی خوێندمەوە قورئانە وقسەی الله یە خۆگەر وتت لەفزم مەخلوق نیە لەکات خوێندن قورئان واتــا جوڵەی زمانیشت ودەنگیشت بەمەخلوق نازانیت چونکە وشەی لەفز کرداری بەندەش ئەگرێتەوە بـۆیە ئەبێت بەتەفسیل وڕونکردنەوە قسەبکەیت کەوتت لەفزم مەخلوقە بڵێی واتــا دەنگی من وجوڵەی زمانم کەوتت مەخلوق نیــە بڵێی واتا ئەوەی ئەیخوێنمەوە قسەی الله یە وەقسەی الله مخلوق نیە.

ئێـسـتـاتـێـگەشتن کــەوا :

قورئان قــسەی الله تعالی ـە وەئەوەی ئێمە ئەیخوێنینەوە هەرقــسەی الله تعالــی یــە کــەواتــا قورئان کەقــسەی الله یــە وە قسەکردن سیفەتی الله تعالی ـە بـۆیە قـورئان ئەفزەڵترە لەپێغەمبەر صلی الله علیه وسـلم چونکــە پێغەمبەرصلی الله علیه وسلم مەخلوقی الله یە بەڵام قورئان قــسەی الله و قسەکردنیش سیفەتی الله تعالی یــە.

وەڵامـێ بۆجاسم قبورى ئـايا ڕاستەكات دايک وباوکى پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم موسڵمان بون يان بەپێچەوانەوە ؟ ئـايـا ڕاستەكات ابن العربى وتويەتى ئەوەى ئەوەى بڵێت دايک وباوکى پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم كافره مەلعونه بەنەصى قورئان ؟

وەڵام ـێک بەعەقـيدەى ئەهلى سونەت وجەماعە بـۆجاسم ـى گۆڕپەرستى جەهمى :

١ - بەڵگە لەسەركافربوونى دايـک وباووکى پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ودۆزەخ ـى بونيان :

١ - ئيمام ـى مسلم لەصحيحەكەيدا لە أبي هريرة -رضي الله عنه- گێڕاويـەتيەوە كە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووى : « استأذنت ربي أن أستغفر لأمي فلم يأذن لي، واستأذنته أزور قبرها فأذن لي ».

مۆڵـەتم خواست لەپەروەردگـارم داواى لێخۆشبون بـۆدايـكم بكەم ڕێگەى نەيامێ بەڵام مۆڵەتم خواست سەردانى گۆڕەكەى بكەم ڕێگـەى يامێ.

محمد شمس الحق العظيم آبادي خـاوەن شەرح ـى مسلم بەناوى (عون المعبود) لەشەرح ـى ئەو فەرموودەيـە ئەفەرموێت : فلم يأذن لي: قال: لأنها كافرة والاستغفار للكافرين لا يجوز.

ڕێگەى نەيـام داواى لێخۆش بونى بۆبكەم چونكە دايكى كـافربوە وە دووعاى لێخۆش بون بـۆكافرناكـرێت.

أبي رزين ئەفەرموێت وتـم : يا رسول الله أين أمي؟

ئەى پێغەمبەرى الله صلى الله عليه وسلم دايـكم لەكوێيە ؟

قال: أمك في النار، قال: قلت: فأين من مضى من أهلك؟ قال: أما ترضى أن تكون أمك مع أمي في النار.

فەرمووی لەئاگرە. وتم ئەی کەسوکارەکەی تۆ لەکوێن ئەوانەیان کەمردوون ؟ فەرمووی ئایا ڕازی نابیت دایکت لەگەڵ دایکم بیت لەناو ئاگری دۆزەخ.

[أخرجه أحمد (16189)، وابن أبي عاصم في السنة]

کەواتا جاسم ـی جەهمی وئەشاعیرە بەزۆر ئەیانەوێ قسەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم ڕەت بکەنەوە.

٣ - ئیمام ـی مسلم بەژمارە (203) ڕیوایەتی کردوە کەپیاوێک پرسیاری کرد وتی ئەی پێغەمبەری الله صلی الله علیه وسلم باوکم لەکوێیە ؟ فەرمووی « فِي النَّارِ » لەدۆزەخ ـە کاتێ پیاوەکە ڕۆشت پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم پێی فەرموو : « إِنَّ أَبِي وَأَبَاكَ فِي النَّار » باوکی من وتۆش لەدۆزەخ ـە.

ئیمام ـی النووي رحمه الله ئەفەرموێت : فِيهِ : أَنَّ مَنْ مَاتَ عَلَى الْكُفْر فَهُوَ فِي النَّار , وَلا تَنْفَعهُ قَرَابَة الْمُقَرَّبِينَ ، وَفِيهِ أَنَّ مَنْ مَاتَ فِي الْفَتْرَة عَلَى مَا كَانَتْ عَلَيْهِ الْعَرَب مِنْ عِبَادَة الأَوْثَان فَهُوَ مِنْ أَهْل النَّار.

بەڵگەی ئەوەی تێدایە هەرکەسێ لەسەر کوفر بمرێت ئەوە لەئاگردایە وە خزمایەتی سودی پێ ناگەیەنێت وەبەڵگەی ئەوەشی تێدایە ئەوانەی لەسەردەمی فەترە مردوون لەعەرەبە بت پەرستەکان ئەوانە ئەهلی ئاگرن....

فَإِنَّ هَؤُلاءِ كَانَتْ قَدْ بَلَغَتْهُمْ دَعْوَة إِبْرَاهِيم وَغَيْره مِنْ الأَنْبِيَاء صَلَوَات اللَّه تَعَالَى وَسَلامه عَلَيْهِمْ.

چونکـە ئەوان بانگەوازی پێغەمبەر ابراهیم و غەیری ئەویشیان پێ گەشتبوو لەپێغەمبەرانی تر علیهم السلام.

٢ - ئـایا ڕاستەكات ابن العربی وتویەتـی ئەوەی ئەوەی بڵێت دایک وباوکی پێغەمبەر كافرە مەلعونە بەنەصی قورئان ؟ لەوەڵامـدا نەخێر درۆئەكـات خودی ابن العربی تەكـفیری ئەكـات بەڵكو وتەكەی ابن العربی مەبەستی شتێ ترە وەرە خوێنەربە.

الونشريسي لە [المعيار المعرب : 262-12/257] دەقـی وتەكەی ابن العربی بەكامڵ ی هێناوەتەوە پیـاوێک لەعنەتـی كرد لەباوكی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم (بڵێت لەعنەت لەباوكی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم) ابن العربی فەرمووی : إن لاعن والد النبي صلى الله عليه وآله وسلم ملعون على لسان النبي صلى الله عليه وآله وسلم إذ قد بلغنا عن ربنا أنه قال : (إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا)

[الأحزاب : 57]

ئەوكەسـەی نەفرەت ئەكات لەباووكی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم خۆی مەلعونـە لەسەر زمانی پێغەمبەرەكەی صلى الله عليه وسلم كەالله تعالى فەرموویەتـی (ئەوانەی ئازاری الله وپێغەمبەرەكەی ئەیـەن صلى الله عليه وسلم الله لەعنەتیان لێ ئەكات لەدوونیا وقیامەت وە سزایەكی بەئێش ی بۆداناون).

وە پێغەمبەر كەفەرموویەتی صلى الله عليه وسلم : (إن أبي وأباك في النار وأمي وأمك في النار – هكذا -) بياناً لحكم الله في الدين وتفريقاً بين المؤمنين والكافرين ...

باوکـی من وباوکی تۆش ودایکـی من ودایکـی تـۆش لەئاگرە ئەمە ڕوونکردنەوەی حوکم ـی الله یە لەدینـدا بۆجیاکردنەوەی نێوان باوەڕدارن و کافـران.

والد النبي صلى الله عليه وآله وسلم ليس كأبي جهل وإن كان كافراً لأن أبا جهل عدو مباين لمضايقته على النبي صلى الله عليه وآله وسلم ولإذايته له ولأصحابه ولصده عن سبيل الله ولمحاربته لله ولرسوله ، و والد النبي صلى الله عليه وآله وسلم فما زاد على أن ظلم نفسه ...).

بـاوکی پـێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وەک ئەبو جەهل نەبـوو ئەگەرچی هەرکافربوو بەڵام ئەبو جەهل دووژمنێکی سەرسەخت ـی پـێغەمبەربوو صلى الله عليه وسلم ئازاری پـێغەمبەر و هاوەڵانی ئـەیات ودژایەتی ئەکردن بەڵام باوکی پـێغەمبەر صلى الله عليه وسلم تـەنها ستەمی لەنەفسی خۆی کردبوو.

کەواتــا ابن العربی خۆی دان بەوەئەنێت دایک وباوکی پـێغەمبەر صلى الله عليه وسلم کـافرن ولەئاگرن بەڵام ئەفەرموێ کەسێ کەجنێو ئەیات ولەعنەت لەباووکی پـێغەمبەر ئەکـات ئەوا سوکایەتی بەپـێغەمبەر کردووە صلى الله عليه وسلم چونکە باباوکیشی کافربێت بــەڵام کافرێکی محارب نەبوە دژی ئیسـلام بۆیە کـاتێ لەعنەتی لێ ئەکەیت لەعنەت کردنەکە ئەزیەت ـدانە بۆپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بەڵکو پـێغەمبەر صلى الله عليه وسلم خۆی ڕێگری کرد لەوەی جنێو بەئەبـو جەهل بـدرێ بۆئەوەی کوڕەکەی ئازار نەخوات رسول الله صلى الله عليه وسلم بەهاوەڵانی فەرموو : « يأتيكم عكرمة بن أبي جهل مؤمنا مهاجرا ، فلا تسبوا أباه » [المستدرك على الصحيحين الحاكم النيسابوري 5103]

عکرمـەی کوڕی ئەبو جەهل دێت بەئیمانداری وبەموهاجری جنێو بـەباوکی مەیەن.

ئەبوجەهل فیرعەونی ئومەت رسول الله صلی الله علیه وسلم لەبەر ڕێزگرتن لەعکرمه ئەفەرموێ جنێو بەباوکی مەیەن باهەستی بریندارنەبێت ! نەک مەبەست ی ئەوەبێت ابو جهل خۆی موسڵمانە بەڵکو لەبەر ڕێزی عکرمـه وای فەرموو : جا ابن العربی ـش مەبەستی ئەوەیە لەبەر ڕێزی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم جنێو نەدرێت بەباوک ودایکی گەرچی کافریشن.

پــاشان :

هەنـدێ لەئەشاعیرە و سۆفیەکان و قبوریەکان بڕوایان وایە الله تـعالی دایک وباووکی پێغەمبەری زینـدووکـردۆتـەوە وئیمانیان هێناوە دوواتـر مردوونەتـەوە !

ئەمەش وتـەیـەکی باطل و پڕوپوچە ئەو ڕیوایەتـانەی لەم بارەوە هاتون هەمووی هەڵبەستراوە وهیچ ی سەنەدێکی متصل وسەحیح ی نیە شێخ ی ئیسلام ابن تـیمیه رحمه الله لەوەڵامی ئەوقـسەیەدا ئەفەرموێت : لَمْ يَصِحَّ ذَلِكَ عَنْ أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْحَدِيثِ ; بَلْ أَهْلُ الْمَعْرِفَةِ مُتَّفِقُونَ عَلَى أَنَّ ذَلِكَ كَذِبٌ مُخْتَلَقٌ . .. وَلا نِزَاعَ بَيْنَ أَهْلِ الْمَعْرِفَةِ أَنَّهُ مِنْ أَظْهَرِ الْمَوْضُوعَاتِ كَذِبًا كَمَا نَصَّ عَلَيْهِ أَهْلُ الْعِلْمِ،

لەهیچ یەکێـک لەئەهلی فەرمووودەوە شتی واسەحیح نەبوە بەڵـکو هەموو زانایان یەکدەنگن کەئەوقسەیە درۆیـە وهەڵبەستراوە .. وە هیچ ڕاجیاوازیـەک نیە لەنێوان شارەزایان کەئەمە لەدیارتـینی هەڵبەستراوە درۆکانە وەک زانایان باسیان کـردووە.

وَلَيْسَ ذَلِكَ فِي الْكُتُبِ الْمُعْتَمَدَةِ فِي الْحَدِيثِ ; لا فِي الصَّحِيحِ وَلا فِي السُّنَنِ وَلا فِي الْمَسَانِيدِ وَنَحْوِ ذَلِكَ مِنْ كُتُبِ الْحَدِيثِ الْمَعْرُوفَةِ وَلا ذَكَرَهُ أَهْلُ كُتُبِ الْمَغَازِي وَالتَّفْسِيرِ وَإِنْ كَانُوا قَدْ يَرْوُونَ الضَّعِيفَ مَعَ الصَّحِيحِ.

ئەم ڕیوایەتەش لەهیچ کتێبێکی پشت پێ بەستراوی فەرمووده ڕیوایەت نەکراوە نەلەسەحیحەکان نە لەسوننەکان ومەسانیدەکان وهاوشێوەکانی وە نوسەرانی کتێبی غەزەواتەکان شتی وایان باس نەکردوە وەنە ڕاڤەکارانی قورئان گەرچی ئەوان سەحیح وزەعیف ئەگێڕنەوە بەڵام شتی وایان نەگێڕاوەتەوە.

ثُمَّ هَذَا خِلافُ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ الصَّحِيحَةِ وَالإِجْمَاعِ.

پـاشان ئەم گێڕانەوەیـە پێچەوانەی قورئان وسونەتی صحیح وئیجماعە الله تعالى فەرموویـەتی ﴿ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ ﴾ [النساء/17، 18]

تەوبەو پەشیمانی بۆئەوانە نییە کە بەدرێژایی تەمەنیان، خەریکی گوناح و تاوانن تا لەسات و کاتی گیان دەرچون و مردندا ئەڵێ: من تەوبەئەکەم لەوکارانەم پەشیمانم ئەوجۆرە تەوبەیە لای الله وەرناگیرێ وە ئەوکەسانەش بەکافری دەمرن تەوبەیان قبووڵ نییە وە ئێمە سزایەکی ئێش پێگەیەنەرمان بۆئەوانە ئامادە کردووە.

شێخ ی ئیسلام ابن تیمیه ئەفەرموێت : فَبَيَّنَ اللَّهُ تَعَالَى : أَنَّهُ لا تَوْبَةَ لِمَنْ مَاتَ كَافِرًا.

الله تعالى لەوئایەتە ڕوونی کردەوە تەوبە نیە بۆکەسێ بەکافری ئەمرێت.

وَقَالَ تَعَالَى : ﴿ فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴾

ئیمانەکەیان سوودی نابێت بۆیان کاتێ سزاکەی ئێمەیان دی چونکە کار لە کار ترازا بوو و، ئیتر لەو کاتەیشدا دەرگای پەشیمانی دادەخرێ ئەمە ئەو سوننەتەی الله یە کە لەسەر بەندەکانیدا تێپەڕی، واتە: بە درێژایی رۆژگار

سوننەتی الله تعالی وابووە، هەر قەومێک لە کاتی دیتنی سزادا باوەڕی هێنابێ لێی وەر نەگیراوەو سوودی نەبووە بۆی.

شێخ ـی ئیسلام ئەفەرموێت : فَأَخْبَرَ أَنَّ سُنَّتَهُ فِي عِبَادِهِ أَنَّهُ لا يَنْفَعُ الإِيمَانُ بَعْدَ رُؤْيَةِ الْبَأْسِ ; فَكَيْفَ بَعْدَ الْمَوْتِ ؟

الله تعالی هەواڵی یاوە کەسونەتی پەروەردگار لەسەر بەندەکانی ئەوەیە پاش بینینی سەختیەکان ئیمان هێنان سودی نابێت چجای لەدوای مردن ئیمان هێنان چۆن سودی ئەبێت ؟ [مجموع الفتاوى (325/4-327)]

ابادی لە "عون المعبود" ئەفەرموێت : لا يَصِحّ بِحَالٍ لاتِّفَاقِ أَئِمَّة الْحَدِيث عَلَى وَضْعه.

بەیەکدەنگی زانایان ـی پێشەوا لەبواری فەرموودە ئەو گێڕانەوەیە ڕاست نیە و کۆڕان لەسەر ئەوەی کەدرۆو هەڵبەستراوە لەوزانایانەش کەبەدرۆیان داناوە وەک ئیمام ـی (الدَّارَقُطْنِيّ وَالْجَوْزَقَانِيّ وَابْن شَاهِين وَالْخَطِيب وَابْن عَسَاكِر وَابْن نَاصِر وَابْن الْجَوْزِيّ وَالسُّهَيْلِيّ وَالْقُرْطُبِيّ وَالْمُحِبّ الطَّبَرِيّ وَفَتْح الدِّين بْن سَيِّد النَّاس وَإِبْرَاهِيم الْحَلَبِيّ وَجَمَاعَة).

وەڵامێک بۆ مەلایەک
کە خۆی کاندیک کردووە

لەپۆستەکانی پێشتر باسی حوکم ـی کاندید وپەرلەمان ودەنگدەرمان کـرد کەبەعەقیدە و مەنهەجی زانایانی دەولەی ئیسلامی کاندید وپەرلەمانتار ودەنگدەر کـافر ومورتەدن وهیچ عوزرێـکیان بۆنیـە ئەمجـارە بەدەر لەوەی ئەم مەلایـە خۆی کاندید کـردووە ئەڵێت دەنگم پێ بەن تاهەموو گەل ونەتەوە و هەموو دینەکان بپارێزم و بەرگری لێ بـکەم !

بـابزانین حوکم ـی کەسێ چیە دیفاع لەدینە کوفریەکان و میلەتە کافرەکـان ـی دوژمنی الله تـعالـی ورسولەکەی بکات صلی الله علیە وسلم لـە صحیح ـی مسلم ـدا هاتوە پێغەمبـەر صلی الله علیه وسلم فەرموویـەتی : من قال: لا إله إلا الله وكفر بما يعبد من دون الله، حرم ماله ودمه وحسابه على الله.

هەرکەسـێك بڵێت لااله الاالله (واتا هیچ پەرستراوێـك نیە بەهەق شایستەی پەرستن بێت تەنها الله نەبێت) وە لەهەمان کـاتـدا بێ باوەڕبێت بەوانەی لەجیاتی الله دەپەرسترێن ئەوکاتە ماڵەکەی وخوێنەکەی حەرام دەبێت ولێپرسینەوەشی لەلای الله یـە.

کەواتـا ئەوکەسەی بڕواشی بەالله هەبێت وبشڵێت لااله الاالله محمد رسول الله بەڵام بێ باوەڕنەبێت بەدینە کوفریـەکان ـی تر ئەوا خوێن وماڵی حەڵاڵ ـە.

الشيخ عبد الرحمن بن حسن رحمهما الله تعالى ئەفەرمویت : پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی « وكفر بما يعبد من دون الله » واتا کوفربکات بەوانەی لەغەیری الله ئەپەرستریّن.

فهذا شرط عظيم لا يصح قول: لا إله إلا الله إلا بوجوده، وإن لم يوجد لم يكن من قال: لا إله إلا الله معصوم الدم والمال، لأن هذا هو معنى: لا إله إلا الله،

ئەمە مەرجێکی گەورەیە کەوتنی لااله الاالله دروست نیە تا کوفرنەکەیت بەوانەی لەغەیری الله ئەپەرستریّن ئەگەر کوفر نەکات بەوانە ئەوا وتنی لااله الاالله خوێن وماڵی حەرام ناکات چونکە ماناى لااله الاالله بریتیە لەکوفرکردن بەغەیری الله تعالى وئیمانهێنان بەالله تعالى.

فإذا أنكر عبادة كل ما يعبد من دون الله، وتبرأ منه، وعادى من فعل ذلك صار مسلمًا معصوم الدم والمال، وهذا معنى قول الله تعالى: {فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لاَ انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} [البقرة: ٢٥٦].

هەرکەسێ ئینکاری کرد لەهەموو ئەوانەی لەغەیری الله ئەپەرستریّن وەخۆی لێ بەریکردن وە دژایەتی موشریکانی کرد ئەوکاتە موسڵمانە وخوێن وماڵی حەرامە ئەمەش واتای وتەی الله تعالى ـ (هەرکەسێ بێ باوەڕبێت بەطاغوت وبڕوا بەالله بێنێت ئەوا دەستی گرتوە بەپەتی مەتینەوە کەپچڕانی بۆنیە وەالله تعالى بیسەر وزانایە). [فتاوى الأئمة النجدية (١/ ٤٣٦ - ٤٣٧)]

وە فەرموویەتی رحمه الله : «أجمع العلماء سلفًا وخلفًا، من الصحابة والتابعين، والأئمة، وجميع أهل السنة: أن المرء لا يكون مسلمًا إلا بالتجرد من الشرك

لأكبر، والبراءة منه وممن فعله، وبغضهم ومعاداتهم بحسب الطاقة والقدرة، وإخلاص الأعمال كلها لله»

زانایان لەسەلەف ولەخەلەف لەصحابە وتابعین وپێشەوایان وهەموو ئەهلی سونەت یەکدەنگن کەهیچ کەسێ نابێت بەموسڵمان تاخۆی دانەماڵێت لەشیرکی گەورە و خۆی بەری نەکات لەموشریکان و ڕقایەتی ودژایەتی موشریکان بکات بەئەندازەی تواناى خۆی وەهەموو کردارەکانی بۆالله تعالی بکات بەئیخلاص ـەوە ئەوکاتە موسڵمانە.

کەواتا تا دژایەتی دین ـی کوفر وموشریکان وڕقایەتیان نەکەیت موسڵمان نیت ئەی چجای ئەگەر کەسێ بڵێت من دیفاع لەدینەکەیان ولەموشریکان ئەکەم وبەرگریان لێ ئەکەم !

ئیمام ـی ابن جرير الطبری لەڕاڤەی ئایەتی : ﴿ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ﴾ [المائدة: 51]
ئەفەرموویێت : فإن من تولاهم ونصرهم على المؤمنين فهو من أهل دينهم وملّتهم، فإنه لا يتولّى متولٍ أحداً إلا وهو به وبدينه وما هو عليه راضٍ، وإذا رضيه ورضي دينه..وصار حكمه حكمه.

ئەوکەسەی پشتیوانی لەکافران ئەکات وسەریان ئەخات بەسەر باوەڕداران ئەوە ئەبێتە کەسێک لەهەڵگرانی دینی کافران چونکە هیچ کەسێ نیە پشتیوانی لەکەسێ بکات ئیلا لەوکەسە ولەدینەکەی ڕازیە وەکەڕازی بێت بەدینەکەی .. وەهەمان حوکمی کافران ـی هەیە.

ئیمام ـ ابن الجوزي لەتەفسیری ئایەتی ﴿ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ﴾ [المائدة : 51]

ئەفەرموێت یەکێک لەتەفسیرەکان ـ ئەوەیە : من يتولهم في الدين فإنّه منهم في الكفر.

ئەوەی پشتگیری لەدینەکەیان بکات ئەویش وەک ئەوانە لەکـوفردا.

أبو حيان الأندلسي رحمه الله لە"البحر المحيط" ئەفەرموێت : وَمَنْ تَوَلَّاهُمْ فِي الْمُعْتَقَدِ فَهُوَ مِنْهُمْ فِي الْكُفْرِ.

ئەوەی پشتیوانی لەبیروباوەڕی کافران بکات ئەویش هەرلەکافرانـە لەکوفردا.

شێخ حسين و شێخ عبدالله ـ کوڕی شێخ محمد ـ کوڕی عبدالوهاب ئەفەرموون : فمن قال لا أعادي المشركين، أو عاداهم ولم يكفرهم، أو قال لا أتعرض أهل لا إله إلاّ الله ولو فعلوا الكفر والشرك وعادوا دين الله، ... فهذا لا يكون مسلمًا بل هو ممن قال الله فيهم: ﴿وَيقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُواْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً * أُوْلَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾.

ئەوکەسەی بڵێت من دژایەتی موشریکان ناکەم یان دژایەتیان بکات وتەکفیریـان نەکات یان بڵێت من قسە ناکەم لەسەر ئەوانەی ئەڵێن لاالەالااللە با کوفر وشیرکیش بکەن ودژایەتی دینی اللە ـش بکەن.. ئەوکەسـە موسڵمان نیە بەڵکو لەوکەسانەیە کەاللە لەبارەیانەوە فەرموویەتی (دەڵێن: ئێمە باوەڕ بەهەندێ لەئیسلام ئەکەین و بێ باوەڕین بەهەندێ تری ئەشیانەوێ لەو نێوانەدا ڕێگەیەک بۆخۆیان دیاری بکەن بێ گومـان، ئەمانە کافرن بەهەقیقی چونکە ئەو داوایەیان ناپەسەندە،چونکە بڕوابون بەوشێوەیە ئەبێت کە بڕوای بەاللە و بەگشت فەرمان و بڕیارەکانیشی هەبێت، ئەگینا ئەوەی ئەوان ئەیڵێن

داخوازییەکی بێهوودەو بێ ناوەڕۆکە وە ئێمە سزایەکی ئابڕوبەرمان بۆئەو کافرانە داناوە. [مجموعة الرسائل والمسائل : (١/ ٣٨)]

ئەمە ئەگەر کەسێ بڵێت دژایەتیان ناکەم ئەی چجای کەسێ بڵێت بەرگریان لێ ئەکەم و دیفاعیان لێ ئەکەم !

لەکۆتایشدا ئەڵێت بێ فەرق وجیاوازیکردن لەنێوان دینەکان دیفاع لەهەموویان ئەکەم بەڵام درۆتکرد دینی الله تعالی و موسڵمانان هەموو کاتێ جیاوازن لەکوفر کافران قال الله تعالی ﴿ أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴾

ئایا موسڵمانان وەک تاوانباران لێدەکەین؟! چیتانە حوکم و بڕیاری وا دەدەن..؟ چونکە هیچ کاتێک نابێ چاککارو، خراپکار چوون یەک مامەڵەیان لەگەڵ بکرێ.

وقال تعالی : ﴿ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۚ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴾

بەهەشتیی و جەهەننەمی هیچ کاتێ یەکسان نین چونکە هەربەهەشتیەکان براوەن.

حوکمی کەسێ چیە ئایەتێکی الله تعالی ئینکاری بکات واتا الله بفەرموێت یەکسان نین تۆ بڵێی یەکسانن وفەرق وجیاوازیان نیە؟

ئیمام ـی نەوەوی ئەفەرموێت وقال النَّووي : (من جحد مجمَعًا عليه فيه نَصٌّ..- فهو كافِرٌ).

هەرکەس نکۆڵی بکات لەشتێکتی ئیجماعی کەدەقی قورئان وسونەت ـی لەسەر بێت ئەوکەسـە کـافرە.

وەڵامــــی بـــۆ
ئەحمـەد (کەر) کوکـی

ئەڵێت :

دیمووكراسیەت لەگەڵ ئیسلام ناكۆكـ نیە چونكە عبدالرحمن ی كوڕی عەوف بۆهەڵبژاردنی خەلیفە لەپاش ئیمام عمر ماڵ بەماڵ ئـەگەڕا بۆچونی خەڵكـی وەرئـەگرت.

یەکەم :

ئەم بەسەرهاتە لەهیچ كتێبێكـ بەسەحیح ی وسەنەدی سەحیح نەهاتوە بەڵـكو ابن كثير لەالبداية والنهاية بەشێوەی لاواز گێڕاویەتیەوە فەرموویەتی (گێڕدراوەتەوە كـەئەهلی شورا كارەكانیان تـەسلیم بەعبدالرحمن ی كوڕی عەوف كرد وە وتراوە عبدالرحمن بن عەوف ئەوەندەی لەتواناپیدا بوە پرسیاری لەخەڵكـ كردووە دەربارەی هەڵبژاردنی ئیمام ی عثمان). [البداية والنهاية (١٠/ ٢١٠)]

سەرنج بەن ئیمام ابن كثير بێ هیچ سەنەدێ تەنها ئەڵێت وتراوە كە عبدالرحمن پرسیاری كردووە كەواتـا دین ی الله بەوتراوە وئەڵێن داناەمزرێت بەڵكو دین ی الله وعەقیدە بەسەنەدی سەحیح دادەمەزرێ نەكـ گێڕانەوەیەكـ كەهیچ ئەسڵێكی سەحیح ی نیە.

بەڵکـو بەسەحیح ی بەم شێوەیە هاتوە :

هاوەڵـی بەڕێز عبد الله ی كوڕی مەسعود فەرموویـەتی (اجتمعنا أصحاب محمد صلى الله عليه وسلم فأمرنا خيرنا ذا فُوق يعني عثمان)

[جزء فضائل الصحابة.1/89 لإبن بطه رحمه الله]

هاوەڵانی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم کۆڕا بوین لەسەرئەوەی چاکترین وبەرزترینمان بکەین بەخەلیفە واتا عثمان.

کەواتا ڕاویژ تەنها بەصحابە کراوە نەک بەهەموو خەڵکی ونەک ماڵ بەماڵ و نەک بۆچون ژن ومندالْ وەرگیرابێت.

ئیمام ی ابن بطە رحمه الله فەرموویەتی : فلم تكن بيعته رضي الله عنه إلا بعد اجتهاد رأي الصحابة من المهاجرين والأنصار من السابقين الأولين وغيرهم من الآخرين، واجتماع كلمتهم واتفاقهم كلهم على فضله وإمامته واستخلافه.

بەیعەت نەدرا بە ئیمام ی عثمان وەک خەلیفە تەنها لەپاش کۆشش و تێڕوانی هاوەڵان نەبێت لەموهاجرین وئەنصار لەپێشینە یەکەمینەکان وە لەهاوەڵانی دوواترین وەهەموویان کۆڕاو هاودەنگبون لەسەر فەزڵ و پێشەوایەتی وخەلیفایەتی بۆ ئیمام ی عثمان. [جزء فضائل الصحابة /1/28]

کەواتا درۆتکرد بەناوی صحابەوە شتێکت حەڵاڵکرد کەهیچ بەڵگەی لەسەر نیە.

پاشان پرسیارکەر پرسیاری لێدەکات لەبارەی کردنەوەی بارِی ئارەق فرۆشتن ئەڵێت ئیمام ی عمر ڕێگەی یاوە ئارەق بچێتە مەدینەوە !

واتــا کردنەوەی بارِ دەشەرعێنێت بەوبیانوە بەڵام بابگەڕێینەوە بۆ ئەسڵی بابەتەکە.

موسڵمان ئەگەر ئارەق ـی خواردبایەتەوە جەڵد دەکرد وە هیچ بەڵگەیە نەهاتوە نەسەحیح ونەزەعیف لەناو بازاڕی موسڵمانان ئارەق فرۆشرابێت چونکــە موسڵمان پابەند ئەکرێت وناچار ئەکرێت بەیاساکانی ئیسـلام.

وەهەروەهــا ئەهلی کتاب (جولەکە وگاوران) کەجزیە دەدەن بەدەوڵەتی ئیسـلام ـی دەوڵەتی ئیسـلامی ناچاریان ناکات بەوەی ئارەق نەخۆنەوە لەناوماڵەکانی خۆیان بەڵام ڕێگریان لێدەکات لەوەی لەبازاڕی موسڵمانان ئارەق بفرۆشن ئیمامـی عمر کاتێ مەرجی سەپاند بەسەر ئەهلی کتاب بۆمانەوەیان لەناو دەوڵەتی ئیسلامی یەکێ لەمەرجەکان بریتی بوو لەوەی : (ولا نبيع الخمور ، ولا نظهر شركا).
نابێت ئـــارەق بفرۆشن وشیرکەکانیان ئاشکرا دەرببڕن. [احكام اهل الذمه ابن القيم]

بەڵام جولەکە وگاوران لەنێوان خۆیاندا ئارەقیان بەیەکتری دەفرۆشت بەشاراوەیی نەکـ لەبازاڕی موسڵمانان کەواتــا ئەم نا ئەحـمەدە بۆ شەرعیەتـ دان بەکردنەوەی بارِ درۆ هەڵدەبەستێ بۆئیمام ـی عمر لەکاتێکدا ئیمام ـی عمر ڕێگەی نەیاوە ئارەق بفرۆشرێت ئەمما جولەکە وگاورەکان کەلەدینی ئەوان ئارەق حەڵاڵە لەنێوان خۆیاندا ئارەقیان فرۆشتوە بەشاراوەیی ئەمە دەوڵەتی ئیسلامی ڕێگریان لێ ناکـات بەڵام باجیان لێ وەردەگرێت لەسەر ئەوکارە.

بیلال بە ئیمام ـی عمری فەرموو کارمەندەکانت ئارەق وبەرازی ئەهلی کتاب دەبەن وەکـ باج وەرگرتن لێــیان ئیـمام ـی عـمر فەرمووی (لا تأخذوها منهم،

ولكن ولّوهم بيعها، وخذوا أنتم من الثمن).
خودی ئارەق وبەڕازەکە مەبەن بەڵکو با ئەهلی کتاب خۆیان بیفرۆشن ئێوە نرخەکەی بەپارە لێیان وەربگرن (کەواتــا فرۆشتنەکە تايبەت بوە بەئەهلی کتابەوە نەکـ لەبازاڕی موسڵمانان وە ئەو فرۆشتنەش لەنێوان خۆیان بوە چونکە لەمەرجەکانی ئیمام عمر ئەوە بوو نابێت ئارەق بفرۆشن بەئاشکرا).

[رواه عبد الرزاق في المصنف، 8/ 82 طبعة دار إحياء التراث العربي]

پاشان دەڵێت دیموکراسیەت ولیبراڵیەت جیایە دیمووکراسیەت باشترین بەرهەمی ئەقڵی مرۆڤە بۆخۆبەڕێوە بردن !

لەکاتێــکدا دیمووکراسیەت واتا حوکمی زۆرینەی گەل ئەگەر زۆرینەی گەل بڵێن بازینا وهاوڕەگەزبازی حەڵاڵ بێت ئەوا بەیاسا حەڵاڵ دەکرێت ئایا ئەمە باشترین بەرهەم ی ئەقڵی مرۆڤە بۆحوکمڕانی ؟ یان خراپترین سیستەمەبۆحوکمڕانی چونکە حوکمەکان ی الله دەخاتە ژێر ویست ی مرۆڤەکانەوە لەکاتێــکدا الله تعالی فەرمانی بەجەنگکردن کردوە کەجەنگ وجیهاد بـکرێت تا هەموو حوکمڕانیەکـ بۆ الله بێت نەکـ حوکمی الله بخرێتە ژێر دەنگی مرۆڤەکانەوە.

الله دەفەرموێت : ﴿ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ ۖ ﴾
بیانکــوژن هەتا نەبن بەهۆی بڵاوبونەوەی کوفر وهەتــا حوکمـ ودین هەرهەمووی بۆالله بێت.

ئێمە ئەزانین تۆ لەحیزبێکی عەلمانیت گوێت لێ نیە چی حەڵاڵ بکەیت وچی حەرام بکەیت ئەم وەڵامەش بۆئەوەیە تاخەڵک بەشوبهەکانت هەڵنەخەڵەتێن.

وەڵامێك بۆ سەربــازە
جاهیلـ ـی قبوری ئەشـعەری

ئەم جاهیله هاتوه دەڵێت بەپێی ئەم فەرموودەیە شیرك لەناو ئومەتی ئیسلام ڕوونادات ئیلا مەگەر حاڵەتێكی دەگمەن وتاك تاك !

لەفەرموودەكەدا كەئەم جاهیله استدلالی پێوە دەكات پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموێ « وإني والله ما أخاف بعدي أن تشركوا ».

جا ئێمە دوو ڕێگامان لەپێشدایه یەكەمیان یان دەبێت ئەم فەرموودە بەتێگەشتنی ئەقڵی سەربازی جاهیل وەربگرین یان دەبێت بەتێگەشتنی زانایان جا من تێگەشتنی دوو زانا ئەهێنمەوە كەلەلای سەرباز قبوڵكراون.

١ - النووي رحمه الله له شرح مسلم دەفەرموێت : وفي هذا الحديث معجزات لرسول الله صلى الله عليه سلم .. ، وأنها لا ترتد جملة وقد عصمها الله تعالى من ذلك ، وأنها تتنافس في الدنيا وقد وقع كل ذلك.

لەم فەرموودەیەدا موعجیزەی پێغەمبەری تێدایه صلی الله علیه وسلم كەهەموو ئومەتەكەی بەیەكجاری مورتەدنابنەوە وەالله تعالی پاراستونی لەوەی هەموویان هەڵبگەڕێنەوە لەدین بەڵام منافەسە دەكەن لەپێناو دونیا وهەموو ئەمەش ڕوویداوە.

٢ - الحافظ ابن حجر العسقلاني رحمه الله دەفەرموێت : (ما أخاف عليكم أن تشركوا).

واتا : أي على مجموعكم لأن ذلك قد وقع من البعض أعاذنا الله تعالى ، وفي هذا الحديث معجزات للنبي صلى الله عليه وسلم ، ولذلك أورده المصنف في علامات النبوة.

واتا لێتان ناترسم هەموتان موشریک ببنەوە چونکە بێ گومان شیرک ڕوویداوە لەناو هەندێکدا الله بمان پارێزێت وە لەم فەرموودەیەشدا موعجیزەی پێغەمبەری تێدایە صلى الله عليه وسلم هەربۆیە نوسەر لەعلاماتی پێغەمبەرایەتی ئەم فەرموودەی هێناوەتەوە.

[انتهى من "فتح الباري" (3/ 211)]

بەڵگـەش لەسەر ئەوەی ئەو فەرموودەیە مەبەست پێی ئەوەیە هەموو ئومەت بەیەکجاری نابن بەموشریک ئەگینا دەکرێت زۆربەی ئومەت یان نیوەی ئومەت ببنەوە بەموشریک ئەم فەرموودانەیە.

٣ - پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دەفەرموێت : « لا تقوم الساعةَ حتى تلحق قبائلٌ من أمتي بالمشركينَ ، وحتى يعبَدَوا الأوثان ، وإنه سيكون في أمتي ثلاثونَ كذابونَ كلهم يزعم : أنه نبي ، وأنا خاتَم النبيينَ ، لا نبِي بعدي ».

[سنن الترمذي 2219]

واتا : قیامەت هەڵناسێت تاکو کـۆمەڵێ لەئومەتەکەم دەبنەوە بەموشریک و تاکو دەست دەکەن بەبت پەرستی وە لەناو ئومەتەکەم ـدا سی درۆزن پەیدا دەبن هەموویان لافی پێغەمبەرایتی لێ دەدەن بەڵام من کۆتا پێغەمبەرم وپێغەمبەر نیە لەپاش من.

لەریوایەتـی أبي دَاودَ هاتوە دەفەرموێت : « وَحتَى تَعبدَ قَبَائِل مِن أمَتِي الأَوثَانَ ». تـاکـو کۆمەڵێ لەئومەتەکەم بت دەپەرستن.

٤ - ئیمام ی البخاري (7116) ومسلم (2906) ڕیوایەتیان کردوە لە أَبي هرَيرَةَ رَضِيَ اللَه عَنه کە رَسولَ اللَهِ صَلَى اللَه عَلَيهِ وَسَلَمَ فەرموویەتی : « لَا تَقوم السَاعَة حَتَى تَضطَرِبَ أَلَيَات نِسَاءِ دَوسٍ عَلَى ذِي الخَلَصَةِ ».

قیامەت هەڵناسێت تاکو ئافرەتانی دەوس بەهۆی طەوافکردنیان بەدەوری بتی ذی خلصە سمتیان لەیەکتری دەدات.

ئیمام النووی رحمە الله دەفەرموێت : یکفرون ویرجعون إلى عبادة الأصنام.

کافردەبنەوە دەگەڕێنەوە بۆ بت پەرستی. [" شرح صحیح مسلم " (18 / 33)]

٥ - ئیمام مسلم (2907) ڕیوایەتی کردووە لەدایکە عائیشەوە فەرموویەتی بیستم لە رَسولَ اللَهِ صَلَى اللَه عَلَيهِ وَسَلَمَ دەیفەرموو : « لَا يَذهَب اللَيل وَالنَهَار حَتَى تعبَدَ اللَات وَالعزَى ».

شەو ڕۆژ تێناپەڕێت تاکو دووبارە لات وعوزا دەپەرستریێن.

٦ - لەپاش وەفاتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم زۆربەی ئومەت موڕتەدبونەوە هەیانبوو بون بەبت پەرست وهەیان بوو شوێن موسەیلەمەی کذاب کەوتن هەشیان بوو مەنع ی زەکات و جحدی قەدەری الله یان کرد کەواتە مەبەستەکەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەوەیە کەزانایان فەرموویانە هەموو ئومەت تێکڕا نابنەوە بەموشریک ئەگینا دەکرێت زۆربەی ئومەت ئومەت موڕتەد ببنەوە.

وەک ئیمامی طەبەڕی رحمە الله فەرمویەتی : العرب کلهم ارتدوا بعد رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم)، وعمت الردة العرب كلهم، عدا فئة في المدينة وفئة في الطائف، وحاربهم أبو بكر، فأرجعهم عن الردة..

[تاريخ الطبري 2: 475]

عەرەب هەمویان مورتەدبونەوە دوای پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وە ڕیدە هەمویانی گرتەوە ئیلا دەستەیەک نەبێت لەمەدینە و دەستەیەک لەطائف ابوبکری صدیق شەڕی دژیان کرد و لەمورتەدبونەوەیان پاشگەزیانی کردەوە.

اله البداية والنهاية 6: 344 لە فصل في تصدي الصديق لقتال أهل الردة ومانعي الزكاة هاتوە.

ابن كثير ڕیوایەتی کردوە لە ابن إسحاق کەفەرموویەتی : ارتدت العرب عند وفاة رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) ما خلا أهل المسجدين: مكة والمدينة.
عەرەب هەڵگەڕانەوە لەدوای وەفاتی رسول الله صلى الله عليه وسلم تەنها خەڵکی دومزگەوتەکە نەبێت مەکە و مەدینە.

کەواتا تێگەشتنی هاوەڵان بۆفەرموودەکە گەر وەک تێگەشتنی سەربازە جاهیل بوایە دەبوو تەکفیر وقتال ـی مورتەدانیان نەکردبایە.

٧ - هەربۆیە هاوەڵی بەڕێز حذيفه فەرموویەتی : يَأتِي عَلَى النَاسِ زَمَانٌ لَو رَمَيتَ بِسَهمٍ يَومَ الجمعَةِ لَم يصِب إلَا كَافِرًا أَو منَافِقًا.
[الابانة الكبرى ابن بطة]

واتە : سەردەمانێ دێت بەسەر خەڵکیدا گەر تیرێك بهاوێژیت لەڕۆژی هەینیدا ئیلا بەر کافر وموناففقێك دەکەوێت.

واتا لەڕۆژی هەینی مزگەوتەکان پڕن چۆن تیر بهاوێژی بەرکافر دەکەوێت

لەزۆربونی کافران لەناو مزگەوتەکان وهەڵگەڕانەوەی خەڵکی لەدین.

جگە لەو هەموو ئایەت وفەرموودانەی باسی موڕتەدبونەوە دەکەن بەقسەی ئەم جاهیلەبێت دەبێت باب ی ڕیدە بسڕێتەوە وباسنەکرێت پاشان سەربازی جاهیل ائمـەی نجدی وشێخ ناصر بن فهد بەوە تۆمەتبار دەکات کەتەکفیرکردنیان بۆدەوڵەتی عوسمانی سیاسی بوە نەک مەنهەج ی منیش دەڵێم بەڵی دەوڵەتی عوسمانی دەوڵەتی شیرک وسۆفی شیعەگەری ڕافیزە وگۆڕپەرستی بوە بەوتەی جگە لەنەجدیەکان.

محمد قطب لەکتابی (واقعنا المعاصر) ص 155 دەڵێت : لقد كانت الصوفية قد أخذت تنتشر في المجتمع العباسي، ولكنها كانت ركناً منعزلاً عن المجتمع، أما في ظل الدولة العثمانية، وفي تركيا بالذات فقد صارت هي المجتمع، وصارت هي الدين.

سۆفیەت بڵاوبویەوە لەکۆمەڵگای عەباسی بەڵام پەراوێزخرابوو لەکۆمەڵگا بەڵام لەسایەی دەوڵەتی عوسمانی ولەتورکیا بەتایبەت بوو موڵکی کۆمەڵگا و بوو بەدین.

له (الموسوعة الميسرة في الأديان والمذاهب المعاصرة) ص348 دەڵێت : "البكداشية: كان الأتراك العثمانيون ينتمون إلى هذه الطريقة وهي ما تزال منتشرة في ألبانيا كما أنها أقرب التصوف الشيعي منها إلى التصوف السني وكان لها سلطان عظيم على الحكام العثمانيون ذاتهم".

بەکداشیە تورکە عوسمانیەکان پەیڕەوییان لەم ڕێبازە دەکرد کەتائێستاش بەربڵاوە لەئەلبانیا ئەم ڕێـبازە نزیـکە لەتەصەوفی شیـعی نـەک تەصەوفی

سونی وە ئەم ڕێبازە دەسەڵاتێکی باڵای هەبوو بەسەر کاربەدەستانی عوسمانیەکان.

لەکتابی (الفكر الصوفي في ضوء الكتاب والسنة) ص411 دەڵێت : وتنافس السلاطين العثمانيون في بناء التكايا والزوايا والقبور البكتاشية.
دەسەڵاتدارە عوسمانیەکانیان مونافەسەی یەکتریان دەکرد لەدروستکردنی تەکیە و گۆڕی بەکتاشیەکان.

جگە لەبابەتی گۆڕپەرستی دەوڵەتی عوسمانی حوکمی بەقانونی انگلیز دەکرد وحدودە شەرعیەکانیان گۆڕی هەربەوهۆیەشەوە سوڵتان سلیمان ناوبرا بەسلیمان قانونی بۆزیاتر شارەزابون بەکوفری دەوڵەتی عوسمانی نامیلکەکەی شێخ ناصربن فهد بخوێنەوە ئینجا تێدەگەن تەکفیرکردنی عوسمانیەکان دین و تەوحیدە نەک سیاسەت خۆ گەر سیاسەت یش بێت سیاسەتێکی شەرعیە و داخوازی تەوحیدە.

بیدعەی حەسەنە ! ئەو وشەیەی لەلای مەلا بیدعەچ ـی وگومڕاکانەوە ڕەواج ـی پێ دەدرێت بۆ برەودان بە بیدعەکردن وداهێنانگردن لەدیـن ـدا.

بیدعەکـردن لەدیـندا بەوشتە دەوترێت کە کەسێکـ ڕێگایەکـ دادەنێت بەمەبەستی نزیکـ بونەوە لە الله تعالـی لەکاتـێکدا قورئان وسونەت ئەو ڕێگایە دانەنراوە بۆ دینداری کـردن چونکـە قاعیدەیەکی شــەرع ـی هەیە (ئەصـڵ لەشەرع ـدا ئەوەیە هیچ جۆرە پەرستنێ ئەنجام نەدرێت ئەگەر لەقورئان وسونەت بەڵگەی لەسەر نەهاتبێت واتا هیچ پەرستنێ ناکرێت بێ بوونی بەڵگەی شەرعی).

بەڵام بۆکاروباری دونـیا (ئەصڵ وایە حەڵاڵە تـا بەڵگەیەک لەقورئان وسونەت یان ئیجماع یان قیاس هاتبێت بەحەرام کردنی).

ئەهلی بـیدەع کاروباری دونیا ودینیان تێکەڵ کردوە وادەزانن بۆیان هەیە بەناوی دیـنەوە یاسا دابنێن وبیکەن بەخێر وعیبادەت بۆخەڵکی لەکاتـێکدا الله تعالی ورسولەکەی صلی الله علیه وسلم ڕوونیان کردۆتەوە کەدین ـدانان تەنها مافی الله یە هیچ کەسێ بۆی نیە شتێک بکات بەدین کەالله تعالی ئەوشتەی نەکردوە بەدین.

بۆنمـونە فەرمانمان پێکراوە زیکری الله بکەین لە سونەت ـدا بۆمان ڕونکراوەتەوە بە سەرە پەنجەکانمـان زیکر بکەین ئەهلی بـیدەع دێن دەڵێن بەتەسبیح زیکر بکەن ئەوەش خێرە ئەمە پیی دەوترێ بیدعەی اضافی واتە زیکرەکە لەشەرع ـدا ئەسڵی هەیە بەڵام ئەمان چۆنیەتیەکیان بۆزیاد کـردوە کەلەشەرع ـدا نەهاتوە.

یان بۆنمونە ئاهەنگێڕان بەیـادی لەدایکبونی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم هیچ بەڵگەیەک لەقورئان وسونەت نەهاتوە ڕۆژی لەدایـکبونی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم تایبەت بکات بۆ ئەهانگێڕان و شرینی بەخشین ..هتد بەڵام دەبینیت ئەهلی بیدەع ئاهەنگێڕانیان کردوە بـەدین وخێر لەکاتێکدا لەدین نەهاتوە ئەمە پێی دەوترێ بیدعە واتا ئەسڵی نیە لەشەرع ـدا مرۆڤ دایهێناوە ختویەتیە پاڵ دینەوە.

ئایا لەدیندا هیچ بیدعەیەک هەیە ڕێگەپێدراو بێت وچاکە بێت ؟ وەڵام نـەخێر چونکـە پێغەمبەر صلی الله علیەوسلم ـدەفەرموێت « کل محدثة بدعة وکل بدعة ضلالة وکل ضلالة في النار ».

هەموو نوێگەریەک داهێنراوە وهەموو داهێنراوێک گومڕاییە و هەموو گومڕاییەک بۆئاگرە. فەرمووی هەمووی نەیفەرموو هەندێکی.

[رواه النسائي في سننه: صلاة العيدين: باب كيف الخطبة]

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەگەر وتاری دابوایە ئەیفەرموو : « أَمَا بَعد، فَإنَ خَيرَ الحَدِيثِ كِتَاب اللَهِ، وَخَير الهدَى هدَى محَمَدٍ، وَشَر الأمورِ محدَثَاتهَا وَكل بِدعَةٍ ضَلالَةٌ.. ». [رواه مسلم رقم (867)]

لەپاشان ـدا باشترین وتە كتاب ی الله یە وباشترین ڕێنمای ڕێنمای محمد ـە صلى الله عليه وسلم و خراپترینی کارەکان ئەو شتانەن بەناوی دینەوە دادەهێنرێن و هەموو بیدعەیەک گومڕاییە.

کەواتا هەموو بیدعەیەک گومڕاییە بەدەق ی فەرموودە مەلا سەرباز چەواشەکاری ئەکات ئەڵێت بەوتێگەشتنە بێت مۆبایل وئای پادیش بیدعەیە وگومڕاییە.

ئێمەش ئەڵێین رَسول اللَهِ صَلَى اللَه عَلَيه وَسَلَمَ ڕوونی کردۆتەوە کەداهێنان لەدین ـدا گومڕاییە نەک لەدوونیا وەک ئەفەرموێت : « مَن أَحدَثَ فِي أَمرِنَا هَذَا مَا لَيسَ فِيهِ فَهوَ رَدٌ ». [رواه البخاري فتح رقم (2697)]

هەرکەسێ شتێ داهێنێت لەدینەکەمان لەکاتێکدا لەدین نەهاتبێت ئەو کردەوەیە ڕەد ئەکرێتەوە.

داهێنانی بیدعە و ناوبردنی بەبیدعەی باش تانەدان ـە لەوەی ئیسلام کاملێ نیە پێویستی بەوە هەیە خۆمان شتی بۆ زیاد بکەین.

قال الله تعالى : ﴿ اليَومَ أَكمَلت لَكم دِينَكم وَأَتمَمت عَلَيكم نِعمَتِي وَرَضِيت لَكم الإسلَامَ دِينًا ﴾ [المائدة : 3]

ئەمڕۆ دینەکەتــانم بۆکامڵ کــردن و نیعمەتی خۆم ڕشــت بەسەرتاندا بەتەواوی وە ڕازیش بوم بەوەی ئیســلام دین ورێبازتان بێت.

کەواتــا دین کامڵ بوە هەرکەسێ شتێ بۆدین زیادبکات ئەوە خۆی کردۆتە شەریــکی الله وشەرع ـی داناوە.

ئیمام ـی الشاطبي لــە الاعتصام ت (ج1/ص64- 65) ـدەفەرموێــت :قال ابن الماجشون: سمعت مالكاً يقول: من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة، زعم أن محمداً صلى الله عليه وسلم خان الرسالة، لأن الله يـقول: {اليوم أكملت لكم دينكم} [المائدة: 3]، فما لم يكن يومئذ دينا، فلا يكون اليوم دينًا.

ابن مـاجشون دەفەرموێ بــیستم لەمالـک دەیفەرموو هەرکەسێ بیدعەیەک دابنێت و پێی وابێت بیدعەیەکی چاکـە ئەوە گومانی وایە محمـد صلى الله علیە وسلم ناپاکی کردوە لەگەیاندنی دینی الله چونکە الله ـدەفەرموێت (ئەمڕۆ دینەکەم بۆکامڵ کردن) هەرشــتێ لەو ڕۆژەدا دین نەبوبێت ئەمڕۆ نابــێت بەدین.

ئیمـام ـی شافع ـی رحمە الله ـدەفەرمووێت من استحسن فقد شرع المستصفى 247 هەرکـەسێ بڵێت ئەم بیدعەیە چـاکە ئەوە شەرع ـی داناوە شەرع ـدانان چیە ؟ الله ـدەفەرموێت : ﴿ أَم لَهم شرَكَاء شَرَعوا لَهم مِنَ الدِينِ مَا لَم يَأذَن بِهِ اللَه ﴾ [الشورى: ٢١]

ئاخۆ ئـەوانە چەند هاوبەشێک بۆ الله دادەنێن بەوەی چەند یاساو بەرنامەیەکیان بۆ داهێنابن لە ئایین کە بە هیچ شێوەیەک الله مۆڵەتی نەدابن وشتی وای نەفەرموە.

وەڵامـــی گومان ـی ئەوانەی ئەڵێن ئیمام عـــمر فەرمووی ئەمە بیدعەیەکی باشە !

شـێخ ـی ئیـسلام ابن تیمیە ـدەفەرموێـت : فالنبي صلى الله عليه وسلم قد كانوا يصلون قيام رمضان على عهده جماعة وفرادى؛ وقد قال لهم في الليلة الثالثة، أو الرابعة لما اجتمعوا: (إنه لم يمنعني أن أخرج إليكم إلا كراهة أن تفرض عليكم ، فصلوا في بيوتكم ؛ فإن أفضل صلاة المرء في بيته ، إلا المكتوبة) .

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم لەسەردەم ـی خۆیدا نوێژی تەراویح یان دەکرد بەتاک وبەجەماعەت بەڵام لەشەوی سێهەم یان چوارەم کاتێ هاوەڵان کۆبـونەوە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی (ئـەوەی ڕێگری لێکـردم لەوەی بـێم بۆلاتان ئەوەبوو ترسـام تەراویح بەجەماعەت ببێت بەفەرز لەسـەرتان هەربۆیە لەماڵەکانتان نوێژبکەن چونکە باشترینی نوێژەکان ئەوەیە لەماڵ بکرێت جگەلەنوێژە فەرزەکان).

فعلل صلى الله عليه وسلم عدم الخروج بخشية الافتراض ، فعلم بذلك أن المقتضي للخروج قائم ، وأنه لولا خوف الافتراض لخرج إليهم.

پێدەچـێت دەرنەچون ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بۆ نوێژی تەڕاویح لەشەوی چوارەم بەدواوە لەترسی ئەوەبوبێت کەبەوهۆیەوە لەسەریان نەبێت بەفەرز کەواتــە ئەگەر ترسی فەرزبونەکە نەبـایە دەردەچوو بۆلایان.

فلما كان في عهد عمر رضي الله عنه جمعهم على قارئ واحد ، وأسرج المسجد، فصارت هذه الهيئة ، وهي اجتماعهم في المسجد على إمام واحد ،

مع الإسراج : عملا لم يكونوا يعملونه من قبل؛ فسمي بدعة؛ لأنه في اللغة يسمى بذلك ، ولم يكن بدعة شرعية ؛ لأن السنة اقتضت أنه عمل صالح ، لولا خوف الافتراض، وخوف الافتراض قد زال بموته صلى الله عليه وسلم ، فانتفى المعارض.

انتهى من

بەڵام لەسـەردەم ـی ئیمام ـی عمر ـدا هەموو نوێژخوێنانی بۆنوێژی تەڕاویح کۆکـردەوە لەپـشت ئیمامێـک وەک ئەمەی کەئێستا دەکرێت کۆبونەوەیان لەپـشت ئیمامێ بۆنوێژی تەڕاویح ئیمام عمر ناوی ئەم کارەی برد بەوەی ئەمە بیدعەیەکی بـاشە چونکە لەزمانەوانیدا بەم کارە دەوترێ بیدعە بەڵام بیدعە نـیە لەشەرع ـدا چونکـە لەسونەت ـدا ئەم کارە بەکارێکی چاک ناوبراوە ئەگەر ترسی فەرزن بونەکەی نەبوایە لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەوا بەردەوام دەبون لەکردنی بەڵام بەمردنی پێغـەمبەر صلى الله عليه وسلم ترسی فەرز بونەکـە نەمـا بۆیە کێشـە نەما لەئەنجامـدانی بەوشێوەیە.

[اقتضاء الصراط المستقيم (2/ 95-97)]

کەواتـە تەڕاویح کردن بەجەماعەت ئەسڵی هەبوە بەوشێوە بەڵام لەترسی ئەوەی وەحی دانەبەزێت بۆ فەرزکردن ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەیکـرد بەهاوەڵان بەڵام بەمردنی ئیتر وەح ـی دانابەزێت هەر بەسونەتی دەمێنێتەوە ناوبردنیشی بەبیدعە لەڕووی زمانەوانیەوەیە کە لەسەردەم پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەترسی فەرزنەبون هەموو مانگەکە ئەنجام نەدرا بەڵام بەلاچونی ئەوترسە هەموو مانگـەکە بەوشێوە ئەنجام ـدرا بۆیە لەزمانەوانیدا پێی دەوترێ داهێنراو بەڵام لەشەرعـدا سونەتە چونکە بەوشێوە ئەنجام ـدراوە.

ئـایا ئاهەنگێڕان بەیـادی لەدایـكبونی پـێغەمبەر صـلی الله علیه وسلم وبەشـداری تـێداكـردنی خێر وچاكەیـە ؟

پێغەمبەر صلى الله علیه وسـلم فەرموویەتـی : إنـي قـدتركـتكم علـى مثـل البیضـاء لیـلها كنهارها لا یزیغ عنها بعدی إلا هالك. [أخرجه احمد]
بەڕاستی و بێ گومان من لەسەر ڕۆشناییەك ئێوەم جێ هێشتووە، شەوی وەك ڕۆژی وەهایە، هەركەسێك دوای من لێی لابدات، بێگومان تـیاچووە.

لەو دینەی رسول الله صلى الله علیه وسلم بۆی جێهێشتوین ئاهەنگێڕانی تێدانیـە ئەوەی لەودینە لابات تـیاچووە.

پێغەمـبـەر صلى الله علیه وسلم فەرموویەتی : (خیر الناس قَرنِي، ثم الذین یَلونَهم، ثم الذین یَلونَهم).
واتە: باشترین سەردەم وسەدە سەردەم وسەدەی منە ، پاشان ئەوانەی دوای ئەوان ، پاشان ئەوانەی دوای ئەوان.

جا لەو سێ سەدەیەدا كەس یادی ئاهەنگێڕان بەلەدایكبونی پێغەمـبەر صلى الله علیه وسلم ی نەكردۆتەوە كەواتە ئەم یادكردنەوەیە فەرمانی لەسەر نەهاتوە و وەرناگیرێت وەفزئەكرێتەوە و دەبێت بەبیدعە وگومڕایی.

– تەنانەت یەك ئایەتیش لەقورئانی پیرۆز و یەك فەرموودەش نەصەصیح و نەزەعیف لەو بارەیەوە نەهاتووە ولەهاوەڵانیشەوە نەهاتووە كاری وایان كردبێت.

- پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بۆ خۆی ئەو یادەی نەکردۆتەوە ، و هیچ یەکێک لەهاوەڵان وخانەوادەکەشی کاری وایان نەکردووە.

- ئیمام ی ئەبو بەکر دوو ساڵ حوکمی کرد و ئەو یادەی نەکردەوە.

- ئیمام ی عومەری کوڕی خەتاب ده ساڵ حوکمڕانی کرد و ئەو یادەی نەکردەوە لەکاتێکدا ئەو جیاکەرەوەی حەق وناحەق بوو و یەکێک بوو لەهەرە تێگەیشتووەکانی ئوممەت !

- ئیمام ی عوسمانی کوڕی عەفان سیازدە ساڵ حوکمی کرد و ئەو یادەی نەکردەوە لەکاتێکدا مێردی دوو کچی پێغەمبەر ﷺ بوو و بەشەرمرینی ئوممەت بوو !

- ئیمام ی عەلی کوڕی ئەبو تاڵیب چوار ساڵ حوکمی کردو و ئەو یادەی نەکردەوە لەکاتێکدا مێردی فاتمەی کچی پێغەمبەر ﷺ بوو و ئامۆزای بوو !

- ئیمام ی موعاویە کەنوسەری وەحی بوو ئەو یادەی نەکردەوە.

- حەسەن وحوسەین یادی لەدایک بوونی باپیریان نەکردەوە لەکاتێکدا سەرداری گەنجانی بەهەشتن !

- پێغەمبەری صلی الله علیه وسلم وەفاتی کرد ، و ژمارەی هاوەڵان زیاتر بوو لەدوو سەد هەزار و کەسیان ئەو یادەیان نەکردەوە !

- تابیعیەکان لەدوای ئەوان ئەو یادەیان نەکردەوە !

– چوار ئیمامە بەڕێزەکە : (أبو حنيفة ومالك والشافعي وأحمد) ئەو یادەیان نەکردەوە !

کــەواتــا ئــەبێ ئەوە بزانین ئەم یــادە لەلایەن فاطمیە ڕافیزەکانەوە داهێنرا و ئەوان ئەم بیدعەیان دروست کرد جاهەرکەسێ واز لەقورئان وسونەت وصحابە وتابعین دەهێنێت شوێن ڕافیزە وفاطـمیەکان دەکەوێت ئاوا دۆزەخ ـی لێ پیرۆزبێت.

کۆکراوەی وەڵامەکان بۆ مەلا کرێکاری نەزان

هەندێ لەوتەکان ـی مەلا کرێکار وهەڵسەنگاندنی لەڕوانگەی عەقیدە ومەنهەج ـی دەولەی ئیسلامی لەعێراق وشام هەموو قسەکانی کرێکار بەمەنهەج ـی دەوولە وەڵام دەدەینەوە کەئەمە عەقیدەی دەولەیە لەسەر حوکمی ئەوقسانەی کرێکار.

کەس نەڵێت لەوانەیە تەوبەی کردبێت پێشتریش مەرجەکان ـی تەوبەم بڵاوکردەوە لێرەش دای ئەنێمەوە تا قسەی بێ علم نەکەن الله تعال ـی دەفەرموێت لەسوڕەتی البقرة : ﴿ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (160) ﴾

ئیمام ـی قەتادە لەڕاڤەی ئەم ئایەتە پیرۆزەدا دەفەرموێت : يقول: أصلحوا فيما بينهم وبين الله، وبيَّنوا الذي جاءهم من الله، فلم يكتموه ولم يجحدوا به: أولئك أتوب عليهم وأنا التواب الرحيم. [الطبری]

واتە الله تەوبەی ئەوکەسە وەرئەگرێت کەنێوان خۆی والله تعالی چاک بکات وە ئەو هەقەی لەلایەن الله ـوە هاتوە ڕونی بکاتەوە و نەیشارێتەوە و نکۆڵی لێ نەکات ئائەوانە الله تعالی تەوبەیان وەردەگرێت وەک الله فەرموویەتی هەرخۆم لەتەوبەکاران خۆش دەبم و بەخشندەم بەرامبەریان.

الله تعالی سێ مەرج ـی داناوە بۆوەرگرتن ـی تەوبە :

١ - پەشیمان بونەوە لەو کوفر و گومڕای ونەفامیانەی پێشوتر.

٢ - لەبڕی کوفرەکان وگومڕایەکان پابەندبێت بەدەستگرتن بەئیمان وتەوحید وسونەت وطاعەت.

٣ - ئەو کوفر وگومڕایانەی پێشتر بڵاوی دەکردەوە ئێستا ڕونی بکاتەوە کەئەوشتانە کوفر وهەڵەبوە.

١ - کرێکار ئەردۆغان ی دیموکراسیخواز بەموسڵمان دەزانێت لەکاتێکدا جیاوازی نیە لەنێوان ئەردۆغان وپارتی ویەکێتی بەڵام کرێکار ئەردۆغان ی ئیخوانی پێ موسڵمانە لەکاتێکدا هەموو زانایان ی دەولە کۆڕان لەسەر ئەوەی دەڵێن ئەردۆغان طاغوتە جاکەوابوو حوکمی کەسێ چیە طاغوتێ بەموسڵمان بزانێت لەکاتێکدا ئاگای لەکوفری ئەو طاغوتە هەبێت ؟

طاغوت سێ جۆرە وەک شێخ ابن سحمان دەفەرموێت : طاغوتی عیبادەت، طاغوتی حوکم (سیاسەت)، طاغوتی گوێڕایەڵی وشوێنکەوتن.

قال الله تعالى : ﴿ لا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾

شێخ رحمە الله لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرموێت : فبين تعالى أن المستمسك بالعروة الوثقى، هو الذي يكفر بالطاغوت؛ وقدم الكفر به على الإيمان بالله، لأنه قد يدعي المدعي أنه يؤمن بالله، وهو لا يجتنب الطاغوت، وتكون دعواه كاذبة.

الله ڕونیکردۆتەوە کەئەوکەسە دەستی گرتوە بەوشەی لااله الاالله محمد رسول

الله کەکـوفری بەطاغوت کردووە وە الله تعالى کوفرکردنی بەطاغوت خستۆتە پێش ئیمان هێنان بەالله چونکە لەوانەیە کەسێ هەبێت بڵێت ئیماندارم بەالله (وەک ئەم شمس الدين ـە وەتەکفیری زانایان وموجاهیدان بکات) کەچـی دوورنەکەوتۆتەوە لەطاغوت هەربۆیەش لافی ئیمان هێنانی بەالله دەبێت بەدرۆ.

والمراد من اجتنابه هو بغضه، وعداوته بالقلب، وسبه وتقبيحه باللسان، وإزالته باليد عند القدرة،ومفارقته، فمن ادعى اجتناب الطاغوت ولم يفعل ذلك فما صدق.

وەمەبەست لەدوورکەوتنەوە لەطاغوت ڕق لێ بونیەتی بەدڵ وە جوێن پێدان وناشرینکردنیەتـی بـــەزمان وە لادانیەتی بەدەست لەکاتی توانا وەجیـــابونەوەیە لێی بەلاشە هەرکەسێ بڵێت من دوورکەوتومەتەوە لەطاغوت ئەوکارانە نەکـات ئەوا درۆی کردووە لەلافی دوورکەوتنەوەی لەطاغوت. [كتاب حكم المرتد الدرر السنية 10/509]

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم کوفرکردنی بەطاغوت کردوە بەمەرج بۆ موسڵمان بون جا طاغوتی عیبادەت بێت یان طاغوتی سیاسەت دەفەرموێت : من قال لا إله إلا الله، وكَفَرَ بما يُعْبَدُ من دون الله حَرُمَ مالُه ودمُه وحِسابُه على الله.

هەرکەسێ بڵێت لااله الاالله وەکـوفر بکات بەوانەی لەغیری الله دەپەرسترێن ئەوکات ماڵ وخوێنی حەرام دەبێت وحسابیشی لەلای الله یە.

وە طاغوتی حوکـــم زۆرتـــر وزیاتـــرە لەطاغوتـــەکانی تر هەربۆیە شێخ محمد

عبدالوهاب دووجار باسی طاغوتی سیاسەتی كردووە كەلەجۆرەكانی طاغوت دەفەرموێت : الثاني : الحاكم الجائر المغير لأحكام الله تعالى ، والدليل قوله تعالى : { ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت وقد أمروا أن يكفروا به ويريد الشيطان أن يضلهم ضلال بعيدا } [النساء : 60] الثالث : الذي يحكم بغير ما أنزل الله ، والدليل قوله تعالى : { ومن لم يحكم بما أنزل الله فأولئك هم الكافرون } [المائدة : 44]

جۆری دووەم حاكمـێكە ستەمكارە حوكمەكانی الله دەگۆڕێت بەڵگەش ئەوئایەتەیە كەكەسانی ویستیان حوكم بگێڕنەوە بۆلای طاغوت الله نەفی ئیمانی لێكردن وبەكافری وەسف كردن جۆری سێهەم حاكمـێكە حوكم بەپێچەوانەی شەرعی الله بكات.

الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى فەرمویەتی : ومعنى الكفر بالطاغوت أن تبرأ من كل ما يُعتقد فيه غير الله من جني أو أنسي أو شجر أو حجر أو غير ذلك وتشهد عليه بالكفر والضلال وتبغضه ولو كان أباك أو أخاك فأما من قال أنا لا أعبد إلا الله وأنا لا أتعرض السادة والقباب على القبور وأمثال ذلك فهذا كاذب في قول لا إله إلا الله ولم يؤمن بالله ولم يكفر بالطاغوت. [الدررالسنية في الأجوبة النجدية : 2 / 121]

مانای بێ باوەڕبون بەطاغوت ئەوەیە خۆت بەری بكەی لەهەموو ئەوانەی باوەڕیان پێ هێنراوە لەغیری الله لەجنۆكە و مرۆڤ ودار وبەرد وجگە لەوەش وە شایەتی لەسەربدەی بەكـوفروگومڕایی وەڕقت لێی بێت ئەگەرچی باوك وبراشت بێت جا ئەوكەسەی بڵێت من جــگەلەالله كەســی ترناپــەرستم بەڵام

قسەناکەم لەسەر ئەهلی گومزەکان (موشریکانی ئەوسەردەمەی خۆی) وهاوشێوەکانیان ئەوا ئەوکەسە درۆی کردوە لەوتنی لااله الاالله وباوەڕی بەالله نەهێناوە و بێ باوەڕیش نەبوە بەطاغوت.

شـێخ محمد بن عبدالوهاب ـدەفەرموێت له الدرر السنية (1 /161) : وأما صفة الكفر بالطاغوت فأن تعتقد بطلان عبادة غير الله وتتركها وتبغضها وتُكفر أهلها وتعاديهم.

سیفەتی کـوفرکردن بەطاغوت بریتیە لەوەی بڕوات وابێت پەرستنی جگە له الله پوچەڵ وبـاتڵ ـە وەوازبـهێنیت لەپەرستنی جگەلەالله وەڕقت لێ بێتەوە وە ئەوانەشی جگەلەالله دەپەرستن تەکـفیریان بکەیت و دژایەتیان بکەیت.

بەڵام مـەلا کرێکار نەتەکفیری ئەردۆغان دەکات نەدژایەتیان دەکات.

---

② پارەی کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکات بەحەڵاڵ دەزانێت کەئەرکـی کۆمسێون بریتیە لەبەرێوە بردنی پرۆسەی دەنگدانی پەرلەمانی کوفری شیرکـی کەواتە حەڵاڵکـردنی پڕۆسەی دیمووکراسیەت.

شـــێخ ـی ئیسـلام ابن تيمه دەفەرموێت : ومعلوم بالاضطرار من دين المسلمين وباتفاق جميع المسلمين أن من سوَّغ اتباع شريعة غير شريعة محمد صلى الله عليه وسلم فهو كافر.

پێویستیەکی زانراوە لەدینی موسڵمانان وە بەیەکدەنگی موسڵمانان کەهەرکەسێک بەئاسایی دانێت شوێن جگە لەشەریعەت ی محمد صلی الله علیە وسلم بکەوێت ئەوکەسە کافرە. [(مجموع الفتاوى) (٢٨/ ٥٢٤)]

دیسان ئیمام ابن تیمیە ئیجماع نەقڵ دەکات دەفەرموێت : والإنسان متى حلل الحرام المجمع عليه أو حرم الحلال المجمع عليه أو بدل الشرع المجمع عليه كان كافرا مرتدا باتفاق الفقهاء.

مرۆڤ هەرکاتێ حەرامێکی کۆڕا لەسەربوی حەڵاڵ کرد یان حەڵاڵێکی کۆڕا لەسەربوی حەرام کرد یان یاسایەکی کۆڕا لەسەربوی ئیسلام ی گۆڕی ئەوا کافرە موڕتەدە بەکۆدەنگی فوقەهایان. [مجموع الفتاوى3/267]

---

٣ - دەڵێت ئەمریکا وئێران شەڕبکەن ئێمە پشتی ئێران دەگرین چونکە ئێران شیعەیە وئەمریکاش کافرە وە شیعەش هەموویان تەکفیر ناکرێن ! کە هەمومان دەزانین شیعەی ئێران کوفر وشیرکو دژایەتی نەماوە بەرامبەرئیسلام وسونە نەیان کردبێت لەتاران یەک مزگەوتی لێ نیە بەڵام لەئەمریکا سەدان مزگەوت هەیە.

شێخ ئیسلام ابن تیمیە دەفەرموێت : والمرتد شرٌّ من الكافر الأصلي من وجوه كثيرة.
کەس موڕتەد خراپترە لەکافری ئەصلی لەچەندین ڕووەوە.

[مجموع الفتاوى (2 / 193)]

ڕێکەوتن لەگەڵ کـافرێکی ئەصڵی دژی کافرێکـی تری محارب دەکرێت بەڵام هیچ زانایەک نەیگوتوە ڕێکەوتن لەگەڵ موڕتەد ئەکرێت دژی کافری ئەصڵ ی چیرۆکەکەی صلاح ـدین یش کەدەیگێڕێتەوە ڕەدە لەسەر خۆی چونکە صلاح الدین بەهاوکاری وەزیرێـک توانی دەوڵەتە موڕتەدەکەی فاطمیەکان بڕوخێنێت نەک بەهاوکاری فاطمیەکان شەڕی جولەکە بکات بەڵکـو فاطمیەکان ـی لەناوبرد ئینجا ڕۆشت جولەکەی لەناوبرد.

ئیمام ـی ابن حزم رحمه الله لەبارەی ڕافیضەوە فەرموویەتی : فإن الروافض ليسوا من المسلمين ، إنما هي فرقة حدث أولها بعد موت رسول الله صلى الله عليه وسلم بخمس وعشرين سنة.

ڕافیضە لەموسڵمـانان نیـن بـەڵکو کۆمـەڵێـکن کەسەرەتاکەیـان لەپـاش 25ساڵ لە مردنی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دروست بون.

[الفصل في الملل والنحل (2 / 213)]

الإمام طلحة بن مصرف (112هـ) دەفەرموێ : الرافضة لا تنكح نساؤهم ولا تؤكل ذبائحهم لآنهم أهل ردة.

ڕافیضـە ژنیان لێ خوازبێنی ناکرێت وسەربڕاویان ناخورێ چونکە ئەهلی ڕیـدەن. [الإبانة الصغرى لابن بطة]

شـێخ ئیسلام ابن تـیمیه دەفەرموێت : ومن زعم أن الصحابة ارتدوا بعد رسول الله - عليه الصلاة والسلام - إلا نفراً قليلاً لا يبلغون بضعة عشر نفساً أو أنهم فسقوا عامتهم، فهذا لا ريب أيضاً في كفره لأنه مكذب لما نصه القرآن.

هەركـەس بڕوای وابێت هاوەڵان لەپـاش مردنی پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم هەڵگەڕاونەتەوە لەئیسلام ئـیلا چەند هاوەڵێک نەبـێت کەژمارەیان ناگاتە سـیانزە یان پانزە کەس یان بـڵێت هەموو هاوەڵان فاسق بـون ئەم کەسـە گومان لەکوفریـدا نیە چونکە چەندین دەقـی قورئان ـی بەدرۆخستۆتەوە.

.. بل من يشك في كفر مثل هذا فإن كفره متعين.
بەڵــکو ئەوەشی گومانی هەبێت لەکوفری ئەم جۆرانە دەبێت ئەوکەسەش تەکـفیربکرێت ...

وكفر هذا مما يعلم بالاضطرار من دين الإسلام.
وەکــوفری ئەم کەسەش بەپێویستی زانراوە لەدیــن. [الصارم (586 "587)]

---

٤ - بەموسڵمان دانانی حوکمەتەکەی جەعفەری ودان نان بەشەرعی بون حوکمەتی ڕافیـضە وبەیەکسـان دانانی زانایان ـی ئەهلی سونەت وڕافیضە !

قال الله تعالى : ﴿ أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴾ [القلم 35]
باوەڕداران و بێ باوەڕان وەک یەکسان نین چۆن وەک یەکیان لێدەکەن ؟

الشيخ عبد الرحمن بن حسن رحمه الله دەفەرموێت : وله نواقض ومبطلات تنافي ذلك التوحيد : فمن أعظمها أمور ثلاثة : ... الأمر الثالث : موالاة المشرك والركون إليه ونصرته وإعانته باليد أو اللسان أو المال ، كما قال تعالى " فلا تكونن ظهيرا للكافرين ". [القصص:86]

تەوحید هەڵوەشێنەوەو پوچەڵکردنەوەی هەیە لەگەورەترین هەڵوەشێنەوەکانی تەوحید سێ شتە ... سێهەم شت بریتیە لە دۆستایەتیکردنی موشریکان و پشتگیریکردنی موشریکان وسەرخەستنیان ویارمەتی دانیان بەدەست **وزمان** ومال هەروەک الله فەرموویەتی .. مەبە بەپشتیوان وپەناگەی کافرو بێ باوەڕان.

[الدرر السنية 300/11-304، مجموعة الرسائل والمسائل النجدية 4/291]

شێخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله دەفەرموێت : أن الرافضي إذا سب الصحابة فاختلف العلماء في كفره وأما إذا اعتقد في علي أو الحسين فهو كافر إجماعا و السني الذي يشك في كفره كافر.

ئەو ڕافیضەیەی جوێن بەصەحابە بات زانایان ڕاجیاوازبون لەتەکفیرکردنی بەڵام ئەو ڕافیضەیە بڕوا لەعەلی یان لەحسێن دروست بکات (وسیفەتەکانی الله یان پێ بات) ئەوا کافرە بەیەکدەنگی بەڵکو ئەو کەسەش واخۆی بە سوننی دەزانێ گومانی هەبێت لەکوفرەکەیدا ئەویش کافرە.

[الدرر السنية (10 /129)]

وە ئەگەر عوزر بەجەهلیان پێ دەدات ئەوا پێی دەڵێین الشیخ حمد بن ناصر بن ال معمر دەفەرموێت : فكل من بلغه القرآن فليس بمعذور، فإن الأصول الكبار التي هي أصل دين الإسلام، قد بينها الله ووضحها وأقام بها الحجة على عباده.

[الرد على القبوريين]

هەموو کەسێ کەقورئانی پێگەشتبێت ئەوا عوزری بۆنیە چونکە ئصوڵە گەورەکان کەلەئەصڵی دینی ئیسلامە الله تعالى زۆر بەڕونی باسی کردوە و قورئانی کردوە بەبەڵگە بەسەر بەندەکانیەوە.

٥ - پشتگیرکردن ی حزبی گۆڕان وحەڵاڵکـردنی دەنگدان بەگۆڕان.

الشيخ عبد الرحمن بن حسن رحمه الله ـدەفەرموێت : فالحنفاء أهل التوحيد؛ اعتزلوا هؤلاء المشركين لأن الله أوجب على أهل التوحيد اعتزالهم، وتكفيرهم، والبراءة منهم،

حنفـاء کان ئەهلی تەوحـیدن ئەوانەن کەلەموشریـکانە دابـــڕاون چونکە الله واجبی کردووە لەموشریکان جیـابیبتەوە وتەکفیریـــان بکەی و خۆتیان لێ بەری بکەیت.

كما قال تعالى عن خليله إبراهيم عليه السلام {وأعتزلكم وما تدعون من دون الله} ، إلى قوله: {فلما أعتزلهم وما يعبدون من دون الله} [مريم: ٤٨ - ٤٩] ، وقال: {إنا برءاؤا منكم ومما تعبدون من دون الله كفرنا بكم وبدا بيننا وبينكم العداوة والبغضاء أبدا حتى تؤمنوا بالله وحده} [الممتحنة: ٤]

هەروەک الله لەبارەی ابراهیم ی خیلیل ی خۆی دەفەرموێت : (لەخۆتان و لەوەشی دەیپەرستن لەغیری الله جیادەبمەوە) تا ئەو وتەیەی الله (کاتێ ابراهیم جیـابویەوە لەخۆیان وپەرستراوەکانیان) ووەدەفەرموێت (ئێمـە بەریـئـین لەخۆتان ولەوەشی دەیپەرستن لەغیری الله الله بێ باوەڕیـن پیتان ولەنێوان ئێمە وئێوە دوژمنایەتی وقین بەرپابوە تا ئـــــیمان ئەهێنن بەالله بەتاکو تەنهـــــا).

وقال عن أهل الكهف: {وإذ اعتزلتموهم وما يعبدون إلا الله فأووا إلى الكهف ... الآية} [الكهف: ١٦]

وە لەبارەی یارانی ئەشکەوتەوە فەرموویەتی (کـاتێ جیابونەوە لەموشریکان و لەوەشی موشریکان دەیان پەرست و ڕۆشتن بۆ ئەشـکـەوت...).

، فلا يتم لأهل التوحيد توحيدهم، إلا باعتزال أهل الشرك، وعداوتهم وتكفيرهم، فهم معتزلة بهذا الاعتبار؛ لأنهم اعتزلوا أهل الشرك، كما اعتزلهم الخليل إبراهيم عليه السلام.

بۆیە ئەهلی تەوحـیـد تەوحیدیان دانامەزرێ ئیلا بەخۆجیاکردنەوە لەموشریکان و دوژمنایەتی وتەکفیرکردنیان نەبێت بەم واتایە مووەحیدان موعتەزیلەن چونکە خۆیان لەئەهلی شیرک جیاکردۆتەوە وەک چۆن ابراهیم علیه السلام خۆی لەمووشریکان جیاکردەوە. [الدرر السنية ١١/ ٤٣٤]

٦ - کـرێکـار و بـەجائیز دانانی بون بەپۆلیس وچەکـداری حوکمـەتـی عەلمانی ! وبەڵکو بـەعیــبادەتی دەزانێت الله دەفەرموێت : ﴿ لَّا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ ﴾

[آل عِمرَان : ٢٨]

الإمام ابن جرير رحمه الله لەتەفسیری ئەو ئایــەتە ئەفەرموێت : ومعنى ذلك: لا تتخذوا أيها المؤمنون، الكفار ظهرا وأنصارا توالونهم على دينهم، وتظاهرونهم على المسلمين من دون المؤمنين، وتدلوهم على عوراتهم ومن يفعل ذلك (فليس من الله في شيء)، يعني بذلك: فقد برئ من الله وبرئ الله منه، بارتداده عن دينه ودخوله في الكفر.

[تفسير الطبري : ٦ / ٣١٣]

مانای ئەو ئایەتە ئەوەیـە ئەی باوەڕداران کافران مەکەن بەپشت وپەنای خۆتان بەوەی :

١ - وەلائتان بۆیان هەبێت لەسەرئاینەكـەیان.

٢ - وەسەریان بخەن بەسەر موسڵمانان.

٣ - وەیارمەتی ورێگەپیشاندەریان بن لەسەر عەیب وعاری موسڵمانان.

جاهەركـەسێ ئەوە بكات ئەوا بەری بوە لە الله وە الله ش لەوكەسە بەریء بوە بەهـۆی هەڵگەڕانەوەی لەدین و داخل بونی بۆكـوفر.

كەواتا ئیمام باسی سێ حاڵەتی كرد وبەهەڵگەڕانەوە ناوی برد.

ئیمام ی السدی لە تەفسیری ئەو ئایەتەدا دەفەرموێت : [أما "أولياء" فيواليهم في دينهم، ويظهرهم على عورة المؤمنين، فمن فعل هذا فهومشرك، فقد برئ الله منه]. [تفسير الطبري: ٦/ ٣١٤]

بەڵام بەدۆستگرتنی كافران لەسەر ئاینەكەیـان وە ڕێگەپیشاندانیان بۆ كەمو كورتی ئیمانداران هەركـەسێ ئـەوكـــــارە بكات ئەوا موشریكە الله لەوكەسە بەریء بوە.

ئیمام ی الخازن رحمه الله لەتەفسیری هەمان ئایەت فەرموویەتی : يعني موالاة الكفار، من نقل الأخبار إليهم وإظهار عورة المسلمين، أو يودهم ويحبهم (فليس من الله في شيء) أي فليس من دين الله في شيء، .. وموالاة الله وموالاة الكفار ضدان لا يجتمعان.

واتــا موالاتی كافران لەنەقڵ كردنی هەواڵی موسڵمانان بۆكافران و پیشاندانی كەم وكورتی موسڵمانان یان پشتگیریكردنی كافران وخۆشویستنیان ئەوا هەركەسێ وابێت هیچ ی بۆنیە لەلای الله واتـا لەدیـنی الله نیـە ئەوكـەسە

لەهیچ شتێكدا .. وە دۆستایەتی بۆالله لەگەڵ دۆستایەتی كردنی كافـران دووشتی دژبەیەكـن پێكەوە كۆنابنەوە. [تفسير الخازن: ١/ ٣٥٨]

واتا دۆستایەتی كافران بكەی دەبیت بەدوژمنی الله دۆستایەتی بۆالله بكەی دەبێت ببیت بەدوژمنی كافران ناكرێ ولاءت بۆالله هەبێت و ولائیشت بۆكافران هەبێت دوشتی دژبەیەك كۆنابێتەوە لەیەك حاڵەتدا.

الشيخ حمد بن عتيق دەفەرموێت : إن مظاهرة المشركين، ودلالتهم على عورات المسلمين، أو الذب عنهم بلسان، أو الرضى بما هم عليه، كل هذه مكفرات، فمن صدرت منه - من غير الإكراه المذكور - فهو مرتد، وإن كان مع ذلك يبغض الكفار ويحب المسلمين.

سەرخستی موشریكان و ڕێگەپیشانـدانیان لەسەر عەیب وكەموكوڕی موسڵمانان یان دیفاع كردن لێیان بەزمان یان ڕازی بون بەوەی ئەوان لەسەرین هەموو ئەمـانە مرۆڤ كافـر دەكات لەهەركەسێكەوە دەربچێ بەبێ ئیكـراهـ ئەوا مورتەدە ئـــەگەرچی ڕقی لەكافرانیش بێت وموسڵمانانیشی خۆش بوێ. [الدفاع عن أهل السنةوالاتباع : ٣١]

الإمام ابن حزم رحمه الله دەفەرموێت : وكذلك من سكن بأرض الهند، والسند، والصين، والترك، والسودان، والروم، من المسلمين فإن كان لا يقدر على الخروج من هنالك لثقل ظهر، أو لقلة مال، أو لضعف جسم، أو لامتناع طريق، فهو معذور، فإن كان هنالك محارباً للمسلمين معيناً للكفار بخدمة أو كتابة فهو كافر.

هەرکەسێ لەموسڵمانان نیشتەجێ بێت لەخاکی هند وسند وچین و تورك وسودان ورۆم ئەگەر تواناى نەبێ لەووڵاتانە دەربچێ جالەبەر لاوازی لاشە بێت یان ماڵ یان ڕێگریەکانی ڕێگا ئەوا عوزری هەیە بەڵام ئەگەر نیشتەجێ بێت لەوڵاتی کوفر و محارەبەی موسڵمانان بکات ویارمەتی کافران بدات بەخزمەت کردن یان نوسین ئەوا کافرە. [المحلى: ١١/ ٢٠٠]

وقال تعالى : ﴿ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴾
ئەوانەی باوەڕیان هێناوە لەپێناو الله دەجەنگن وئەوانەشی بێ باوەڕن لەپێناو طاغوت دەجەنگن سا دۆستانی شەیطان بکوژن وچاك بزانن فێڵ وتەڵەکەی شەیطان لاوازە.

جبير بن مطعم رضي الله عنه گێڕاویەتیەوە کە رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی : « ليس منَّا مَن دعا إلى عصبيَّة، وليس منَّا مَن قاتَلَ على عصبيَّة، وليس منَّا مَن مات على عصبيَّة ».
لەئێمە نیە ئەوکەسەی بانگەشە بۆ دەمارگیری بکات یاخود بجەنگێ بۆدەمارگیری وەلەئێمە نیە ئەووکەسەی لەسەر دەمارگیری دەمرێت.

[رواه أبو داود، 4/5121]

أبي هريرة رضي الله عنه دەفەرموێت رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی : « مَن خَرَجَ مِن الطاعة، وفارق الجماعة فمات، مات ميتة جاهليَّة، ومَن قاتل تحت راية عِمِّيَّةٍ يغضب لعصبيَّة، أو يدعو إلى عصبيَّة، أو ينصر عصبية فقُتل، قُتل قتلة جاهلية ».

هەركەسێ لەگوێڕایەڵی دەربچێت و لەكۆمەڵی موسڵمانان جیابێتەوە ئەوا بەمردنێكی جاهیلی مردووە وەهەركەس لەژێر ئاڵای كوێرانە بجەنگێ یان تورەبێت بۆدەمارگیری یان بانگەشە بۆدەمارگیری بكات یان دەمارگیری سەربخات وبكوژرێت ئەوا كوژراوە بەكوشتنی سەردەمی جاهیلیەت مردووە.

[رواه مسلم : (3240)]

وە زۆر پوخڵەواتی تری هەیە بەڵام ئەوەندە بەسە بۆكەسێ تێگەشتووبێت وتێ بگات.

لەئیصداری فەرمی دەوڵەتی ئیسلامی ساڵی 2016 ویلایەتی الرقە بەناونیشانی (الاكراد بین التوحید والالحاد) لەدەقەی 3و 11 چركە دەولە بەفەرمی مەلا كرێكار ومەلا عطاپێنجوێنی وزانا عادل ـی مەدخەلی لەڕیزی ئەو مەلایانە وەسف ئەكات كەهاوشێوەی سۆفیەكان كەدەست پێشخەربونە بۆ بانگەشەكردن بۆبیری نەتەوەپەرستی لەناو كوردەكان بەهۆی جاهل بونیان بەعەقیدەی تەوحید و وەلاء وبەراء.

وەكرێكار دوای ساڵی 2016 بەرەو فەتوای زیاتر ڕۆشت لەحەڵاڵكردنی پارەی كۆمسیۆن و پۆلیسی وبەموسڵمان دانانی عەوامی حیزبە عەلمانیەكان وتێكڕای حیزبە ئیخوانیەكان ومەدخەلیەكان و بەخەلیفە ناوبردنی ئەردۆغان وتەكفیرنەكردنی ڕافیزە و ئامادەی دەربڕین بۆ پشتگیری ئێران گەر لەگەڵ ئەمریكا شەڕبكات بەبیانوی ئەوەی ئێران گەرچی شیعەشن بەڵام موسڵمانن ونابێت تێكڕا تەكفیركرێن.

کورتەیـەک لەسەر ئەبو محمد سنەی (ئەبو جەهل سنەی) و فکرەکەی

ناوبراو بەڕەگەز ئێرانیە ولەکات ی دەرکەوتنـی دەوڵەتی ئـیسلامی لەعێراق وشـام لەسەر داوای دەزگای ئیطلاعات ی ئێران دەچێت بۆ ناو دەولـە بۆکاری سیخوڕی وزانیاری کۆکردنەوە لەسەر موجاهیدە ئێرانیەکان و زانیاری ـدان بەئێران لەسەر چەک و جێگا وبارەگای موجاهیـدەکان دوای ئەوەی لەلایەن دەوڵەتی ئیسلامیەوە ئـاشکرا دەبێت کەئەبو محمد سننەی سیخوڕی ئـێرانە وزانیاری گەیاندوە بـەئیطلاعاتی ئێران دەوله فەرمان ی دەستگیرکردن ی بۆ دەردەکات بـەڵام ناوبـراو هەڵدێت و خۆی دەربازدەکـات.

دواتر ئێران بەرنامەیەکی نوێ دادەڕێژن بۆ ئەبو محمد سننەی ئەویش بریتیە لەوەی ئەبو محمد سنەی دژی مەزهەب ی ئەهلی سونەت قسەبکات وتەکفیری هەموو زاناکۆن وتـازەکانی ئەهلی سـوننەت بکات.

بەم شێوە ئێرانی ڕافیزی دووجار قازانج دەکات :

١ - لەڕێگەی ئەبو محمد سننەیەوە هەوڵ دەدات مەزهەبی سوننە لاوازبکات.

٢ - ئەوەی گوێ لە سننەی دەگرێت کوردە وە ڕێژەی ڕافیزە لەناو کورد لەسەدا یەکە ئێران دەیەوێ بەم شێووە زۆرێ لەکورد بکات بەهەڵگری بیری ئەبو محمد سننەی تا ڕێژەی ئەهلی سونەت کەم بێتەوە وەلەڕێگەی شوێنکەوتوانی سننەی لەداهاتوودا گروپێکی چەکداریان لێ دروست بکات وکوشـتنی ئەهلی سونەت بەدین وعیبادەت بـزانن وبەم شێوە ئامانجی شیعەی ڕافیزە بپێکن.

عەقــیدە (بیروباوەڕە) دروستكراوەكەی ئەبوو محمد سننەی كەلەدەزگا سیخوڕیەكانی ئێران بـۆی نوسراوەتەوە بریتیە :

١ - تەكفیركـردنی هەركەسـێک كار بەتەفسیری صحابە بكات بەبیانوی ئەوەی صحابە مرۆڤن نابێت تێگەشتن لەدین لەمرۆڤ وەربگیرێت (ئەمەش ئامانجی یەكەم ی ڕافیزەیە تاپێگەی صحابە كەم بـكرێتەوە ودین لەصحابە وەرنەگیرێت لەكاتێكدا پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم هان ی ئومەتەكەی خۆی داوە شوێن صحابە بـكەون فەرموویـەتی : « النجوم أَمَنَةٌ لِلسَمَاءِ فَإِذَا ذَهَبَتِ النجومَ أَتَى السَمَاءَ مَا توعَد وَأَنا أَمَنةٌ لِأَصحَابِي فَإِذَا ذَهَبت أَنَا أَتَى أَصحَابِي مَا يوعَدونَ وَأَصحَابِي أَمَنَةٌ لِأمَتِي فَإِذَا ذَهَبَ أَصحَابِي أَتَى أمتي مَا يوعَدون ».

ئەستێرەكان سەلامەتیـن بۆ ئاسمان هەركاتێـک ئەستێرەكان نەمان ئاسمان تووشی ئەو كارەساتـانە یەن كەبڕیار ـدراوە بەسەریدابێت وە من سەلامەتیـم بۆ ئوممەتــەكەم هەركاتــێ من ڕۆیشتم هاوەڵانم تووشی ئەو كارەســاتە یـەن كەبڕیار ـدراوە توشی بن وە هاوەڵانــم سەلامەتــین بۆ ئوممەتـەكەم هەركات هاوەڵانم نـەمان ئوممەكــەشـم تووشی ئەو كارەساتانە یـەن كەبڕیاردراوە توشی ببن.

الله تعالى ڕەزامەندی خۆی بۆئەوانە مسۆگەركردووە كـەشوێن صحابە دەكەون : ﴿ وَالسَابِقونَ الأَوَلونَ مِنَ المهَاجِرِينَ وَالأَنصَارِ وَالَذِيـنَ اتَبَعوهم بِإِحسَانٍ رَضِيَ الله عَنهم وَرَضوا عَنه ﴾ [التوبة: 100]

الله تعالى لەوانەی كە پێشكەوتن و یەكەم كەس بوون لە ئیسلام بوون و خزمەتكردنی ئیسلامدا لەكاروانی كۆچبەران و پشتیوانان وئەوانەشـی كەبەرێكوپێكی شوێنیان كەوتوون، ڕازی بــووە ئەوانیش لەالله ڕازی بوون.

کەچی ئەبو محمد ڕافیزی دەیەوێ شوێنکەوتن ـی صحابە بکات بەکوفر لەژێر ناوی قورئان وسونەت !

٢ - تەکـــفیرکردن ـی پێشەواکان ـی ئەهلی سـونەت کەهیچ گروپێ لەمێژودا جگە لەشیعەی ڕافیزە جورئەتی نەبووە بوێرن تەکفیری ئەم ئیمامانەی ئەهلی سونەت بکەن بەڵام لەڕێگەی ئەبو محمد سننەیەوە ڕافیزە ئەم ئامانجەیان پـێکا نمونەی تەکفیرکردنی ئیـمام ـی شافعی و احمد ومالـک و بوخاری ومسلم و اسحاق بن راهوی...هتد و ابن مبارک وابن تیمیە وابن کثـیر وابن قیم..هتد و محمد بن عبدالوهاب.

بەبـیانوی ئەوەی ئەو زانایانەی ئەهلی سونەت وتەیان هەیە پێچەوانەی فەرموودە بووە لەوەڵام ـی ئەو گومانە دەڵێین هیچ یەکێ لەوزانایانەمان بەمەبەست نەهاتون پێچەوانەی فەرموودەیەک فەتوا بەن بەڵـام فەتوای هەڵەیان دەگەڕێتەوە بۆ ئەم دوو هۆکارە :

– ئەو فەرموودەیەی پێ نەگەیـشتوە بۆیە پێچەوانەی کردووە.

– یان فەرموودەیەکی زەعیف ـی بەسەحیح زانیوە وایزانیوە سەحیحە لەسەر ئەساسی ئەوە فەتواکەی ـداوە.

بـۆیە هەریەک لەئیمام شافعی ومالک واحمد وابو حنیفە ..هتد هەرهەمویـان فەرموویـانە (اذا صح الحدیث فهو مذهب ـی) هەرفەرموودەیـەک سەحیح بێ ئەوە بۆچون وفەتوای منە و کاربەوە بکەن وە فەرموویـانە هەرکات وتەی ئیمە پێچەوانەی فەرموودەی سەحیح بوو لەدیواری بـەن.

کەواتـا ئەوزانا بەڕێزانە کەمەعسوم نین وە علم ـی ڕەها وبـێ سـنور تەنـها

بۆالله یـە هیچ عەبدێ نیەلەپاش پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم لەهەمووزانستێکی شەرع گەشتبێتە لوتکـە بۆیە هەرزانایەک بەشی خۆی هەندێ لەعلمی پێ نەگەیشـتوە بۆیە فەتوای هەڵەیان دەگەڕێتەوە بۆ ئەو دووهۆکارە نەک بەئەنقـەست مخالەفەی حوکمی شەرع بکەن.

وە پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم ـدەفەرموێت « اذا حَكَمَ الحاكِم فاجتَهَدَ ثمَ أصابَ فَلَه أجرانِ، وإذا حَكَمَ فاجتَهَدَ ثمَ أخطَأَ فَلَه أجرٌ ». [رواه البخاري]
گەر حاکم حوکم ـێ بکات وئیجتهادی خۆی بکات وهەق بپێکێت ئەوە دووپاداشـتی بۆهەیە بەڵام هەڵە بکات و نەیپێکێت ئەوا یەک پاداشـتی بۆهەیە. (کەچی لای سنەی ئەگەر نەیپێکێ کافرە !!!)

وە ئایا ئەبو محمد سنەی ئەتوانێت تەکفیری صحابەش بـکات کاتێ هەندێ شتیان پێ نەگەشتبوو لەشەرع پێچەوانەی شەرع قسەیان دەکـرد ؟؟ بـۆنمونە ابن عباس پاش مردن ـی پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم پێی وابوو زواج موتعە حەڵاڵە تادواتر هەق ـی پێگەشت و ئینجا وت ـی حەرامە ئایـا ئەوسەردەمەی ابن عباس کافربـوو ؟ ابن مسـعود پێی وابوو هەردوو سورەتی المعوذتین بەشێک نیەلەقورئان بەڵکو ویردە ئایـا کافربوو ؟

هاوەڵی بەڕێز معاذ بن جبل وهاوەڵی بەڕێز معاوية بن أبي سفيان ڕەزای الله یان لێ بێت لەگەڵ محمد بن الحنفية ومحمد بن علي بن الحسين پێیان وابوو منداڵی موسڵمان میراث ـی باوکە مورتەدەکەی وەردەگرێت و بۆی جائیزە لەکاتێکدا فەرموودەی پێغەمبەرمان هەیە صـلى الله علیه وسلم ـدەفەرموێت : « لا يرث المسلم الكافر » موسڵمان میراث ـی کافرنابات. « وَلَا الكَافِر المسلِمَ ». کافریش میراث لەموسـڵمان نابات.

بەڵام ئەوچوارە واتەفسیری فەرموودەکەن کەمەبەست پێی کافری محارب ـە مونافیق و مورتەد وکافری مسالم ناگرێتەوە ئایا ئەوانەش تەکفیردەکەی ئـەی ئەبوو محمد ؟؟ کە ئیجتهادیان کردووە لەکاتێکدا دەقی سەرِیح ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هەیە کەموسڵمان میراث لەکافرنابات.

[سەرچاوە "أحكام أهل الذمة" (2/ 853)]

نمونەی لەم شێوانە زۆرە تەنها یەک دانە بەسە بۆ درێژە نەکێـشان.

٣ - تەکـفیرکردن ـی زانایان ـی ئەهلی سونەنەت بەبیانوی ئەوەی زانایان ـی ئەهلی سونەت وتویانە ئیجماع دەبێتە بەڵگە.

بەبەڵگەکردن ـی ئیجماع لەقورئان وسونەت وەرگیراوە واتـا تۆ شوێنکەوتەی قورئان وسونەت نیت ئەگەر برِوات بەئیجماع نەبێت چونکە قورئان وسونەت ئیجماع دەکەن بەبەڵـگە.

بەڵـگە لەسەر شەرعیەت ـی ئیجماع وتەی الله یـە : ﴿ وَمَن يشَاقِقِ الرَسولَ مِن بَعدِ مَا تَبيَنَ لَه الهدَى وَيتَبِع غَيرَ سَبِيلِ المؤمِنينَ نوَلِهِ مَا تَوَلَى وَنصلِهِ جَهَنَمَ وَسَاءَت مَصِيرًا ﴾ [النساء : 115]

هەرکەسێکـ پاش ئەوەی رێگەی هەق و راستیی بۆ دەرکەوت و شارەزای دینی الله بـوو پـاشان دژایەتی پێغەمبەر -صلى الله عليه وسلم- بکا و رێگاو رێبازێ بگرێتە بەر کە رێگای راستی باوەرِداران نەبێت ئێمەیش رِووی ئەکەینە ئەو بەرنامەو رێگایە بەئارەزوی خۆی لەدنیادا هەڵیبژاردووە، ئیتر ئێمە وازی لێدێنین و، هەقمان نییە بەسەریەوە و، لەقیامەتیشدا ئەیخەینە ناو ئاگری تاودراوی دۆزەخەوە ئای کە دۆزەخ جێ و رێیەکی زۆر سامناک و خراپە و، بۆیان ئامادەکراوە.

ئیمام ی ابن كثير رحمه الله دەفەرمویّت : "وَالَذِي عَوَلَ عَلَيهِ الشَافِعِي ، رَحِمَه اللَه ، فِي الاحتِجَاجِ عَلَى كَونِ الإِجمَاعِ حجَةً تَحرم مخَالَفَته هَذِهِ الآيَة الكَرِيمَة ، بَعدَ التَروِي وَالفِكرِ الطَوِيلِ ، وَهوَ مِن أَحسَنِ الاستِنبَاطَاتِ وَأَقوَاهَا".

ئەوە شافعی پشتی پێ بەستوە رحمه الله بۆبەبەڵگە هێنانەوە لەسەر ئەوەی ئیجماع بەڵگەیە و حەرامە پێچەوانەی بكەیت ئەم ئایەتە پیرۆزەیە لەپاش بیركردنەوەیەكی دوورودرێژ ئەم دەرهێنانەی لەئایەتەكە كردوە كە باشترین وبەهێزترین بەڵگەهێنانەوەیە. [تفسير ابن كثير (2/ 413)]

ڕوانگەی بەڵگە هێنانەوە لەوئایەتە لەسەر بونی ئیجماع ئەوەیە الله تعالی هەڕەشەی لەوانە كردووە كە جگە لەرێگای باوەڕداران دەگرنە بەر كەواتا هەموو باوەڕداران ئەگەر لەسەر رێگایەک كۆبونەوە پێویستە لەو ڕێگەیە لانەدەیت.

٢ - وقال تعالى : ﴿ وَكَذَلِكَ جَعَلنَاكم أمَةً وَسَطًا لِتَكونوا شهَدَاءَ عَلَى النَاسِ وَيَكونَ الرَسول عَلَيكم شَهِيدًا ﴾ [البقرة : 143]

ئێمە ئێوەمان كردوە بەئومەتێكی مامناوەند بۆئەوەی ببن بەشاهێد بەسەر خەڵكەوە وە پێغەمبەریش صلی الله علیه وسلم شاهێد بێت بەسەرتانەوە.

شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله دەفەرمویّت : مامناوەند دادوەری هەڵبژێردراوە وە الله تعالی كردنی بەشاهێد بەسەر خەڵكەوە وە شاهێدی ئومەت ی خستۆتە ریزی شاهێدی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وەک لەسەحیح دا هاتوە كە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم جەنازەیەكیان بەپێشیدا برد خەڵكەكەش وەسفی جەنازەكەیان كرد پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرمووی بۆی واجب بوو بۆی واجب بوو.

پاشان جەنازەیەکی تریان بەپێشیدا برد خەڵکەکە بەخراپ باسیان کرد پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بۆی واجب بوو بۆی واجب بوو وتیان ئەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم مانای ئەوقسەیەت چیە کەوتت بۆی واجب بوو بۆی واجب بوو پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم ئەو جەنازەیەی وەسفتان کرد بەهەشتی بۆ واجب بوو ئەوەشیان کە بەخراپ باستان کرد دۆزەخ ی بۆ واجب بوو ئێوە شاهێدی الله ن لەسەر زەوی : « هَذِهِ الجِنَازَة أَثنَيتم عَلَيهَا خَيرًا فَقلت : وَجَبَت لَهَا الجَنَة ، وَهَذِهِ الجِنَازَة أَثنَيتم عَلَيهَا شَرًا فَقلت : وَجَبَت لَهَا النَار . أَنتم شهَدَاء اللَهِ فِي الأَرضِ ».

جائەگەر الله تعالی ئومەت ی کردبێت بەشاهێد ئەوا شاهێدی بەباتڵ نایەن جا ئەگەر ئومەت شاهێدی بات وبڵێ الله فەرمانی بەم شتە کردووە ئەوا الله فەرمانی پێکردوە وە ئەگەر شاهێدی بەن کەالله نەهیکردوە لەشتێ ئەوا الله نەهی لێکردوە ئەگەر شاهێدی ئومەت لەسەر باتڵ بێ یان هەڵە ئەوا الله نەیدەکردن بەشاهێدی خۆی لەسەرزەوی بەڵکو الله تعالی شاهێدی ئومەتی وەسف کردووە وەک چۆن وەسفی شاهێدی پێغەمبەران ی کردووە کە پێغەمبەران هیچ شتێ ناڵێن لەخۆیانەوە بەناوی الله ـەوە ئیلا هەق نەبێت بەهەمان شێوە ئومەتیش شاهێدی نایات بەناوی الله ـوە ئیلا بەهەق نەبێت.

وە الله دەفەرموێت : ﴿ وَاتَبِع سَبِيلَ مَن أَنَابَ إِلَيَ ﴾
ڕێگەی ئەوە بگرە بەردەوام کەڕێگەی گەڕانەوە بۆلای منی گرتۆتە بەر.

ئومەت یش دەگەڕێتەوە بۆلای الله تعالی کەواتا واجبە شوێن ڕێبازی تێکڕای ئومەت بکەویت. ["مجموع الفتاوى" (19 /177-178)]

٣ - الله تعالی دەفەرمویـت : ﴿ فَإِن تَنَازَعتم فِي شَيءٍ فَردوه إِلَى اللَهِ وَالرَسولِ إِن كنتم تؤمِنونَ بِاللَهِ وَاليَومِ الآخِرِ ﴾ [النساء : 59]
ئەگەر لەشتێکدا ڕاجیاواز بون بگەڕێنەوە بۆلای الله و رسولەکەی ئەگەر ئێوە بڕواتان بەالله و ڕۆژی دواى هەیە.

واتا ئەگەر هەموتان لەسەر شتێ کۆک بون وڕاجیاوازن نەبون فەرمانمان پێ نەکراوە بەگەڕانەوە بۆ کتاب وسونەت چونکە ئیمام ی الترمذي بەژمارە (2167) دەیگێڕێتەوە لە ابنِ عمَرَ رضي الله عنهما ، کەپێغەمبەر صَلَى اللَه عَلَيهِ وَسَلَمَ فەرموویەتی : « إِنَ اللَهَ لَا يَجمَعُ أُمَتِي عَلَى ضَلَالَةٍ ، وَيَدُ اللَهِ مَعَ الجَمَاعَةِ ».
الله تعالی ئومەتەکەم کۆناکاتەوە لەسەر گومڕایی وە دەست ی الله لەگەڵ کۆمەڵە.

ابن أبي عاصم لە" السنة " بەژمارە (83) لە أَنَسِ بنِ مَالِكٍ بەهەمان واتا گێڕاویەتیەوە کە پێغەمبەر صَلَى الله عَلَيهِ وَسَلَمَ فەرموویەتی : « إِنَ اللَهَ قَد أَجَارَ أُمَتِي أَن تَجتَمِعَ عَلَى ضَلَالَةٍ ».

٤ - پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمانیکردووە لەگەڵ کۆمەڵی موسڵمانان دا بین فەرموویەتی صلى الله عليه وسلم : « لَيسَ أَحَدٌ يفَارِقُ الجَمَاعَةَ شِبرًا فَيَموت ، إِلَا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَةً » [وروى البخاري (7143) ، ومسلم (1849)]
هیچ یەکێک نیە لە کۆمەڵ ی موسڵمانان جیاببێتەوە بەئەندازەی بستێ و بمرێت ئیلا مردووە بەمردنێکی نەفام ی.

وە دەفەرمویت صلى الله عليه وسلم : « مَن فَارَقَ الجَمَاعَةَ شِبرًا فَقَد خَلَعَ رِبقَةَ الإِسلَامِ مِن عنقِهِ ». [رواه أبو داود (4758) ، وصححه الألباني في " صحيح أبي داود "]

هەرکەسێ لەکۆمەڵ ی موسڵمانان جیابێتەوە ئەوا ئیسلام لەگەردن ی دەرچوە.

ئیمـام ی الشافعي رحمه الله دەفەرمویّت : وأمر رسول الله بلزوم جماعة المسلمين مما يحتج به في أن إجماع المسلمين - إن شاء الله - لازمٌ.

پێغەمـبەر صلی الله علیه وسلم فەرمان ی کردووە بەپابەند بون بەکۆمەڵی موسڵمانان کەبەڵگەی ئەوەی تیّدایە کۆڕابونی موسڵمانان لەشتێکدا بەوویستی الله واجبە. ["الرسالة" (1/ 403)]

ئیمام ابن قدامة رحمه الله دەفەرمویّت : وهذه الأخبار لم تزل ظاهرة مشهورة في الصحابة والتابعين ، لم يدفعها أحد من السلف والخلف. وهي وإن لم تتواتر آحادها، حصل لنا بمجموعها العلم الضروري: أن النبي صلى الله عليه وسلم عظم شأن هذه الأمة ، وبين عصمتها عن الخطأ.

ئەم هەواڵانەی کەهـاتوە بەبەردەوام دیـار و بەناوبانگ بوە لەناو صحابە وتـابعین هیچ یەکێ لەسەلەف وخەلەف ڕەدی نەکـردۆتەوە وە ئەم هەواڵانە ئەگەر چی تـاک تـاکیان نەبێت بە متواتر بەڵام بەکۆی هەمویانەوە دەبێت بە زانستێکی پێویسـت کە پێغەمـبەر صلی الله علیه وسلم ڕێزی ئەم ئومەتەی گەورە نرخـاندوە وە ڕونیکردۆتەوە کە ئومەت تـێکڕا پارێزراون لەهەڵە.

["روضة الناظر" (1/ 387)]

٤ - تەکـفیرکردن ی زانایان لەسەر حوکم ی قـیاس واتـە بۆنمونە زانایان دەڵێن جگەرە حەرامە بەقیاس کـردن ی ئەوەی الله تـعالى شتی پیس ی لەسەر ئومەتـی ئیسلام حەرام کردووە.

جا ئەم جاهیلانە دێن دەڵێن حەرام کردن وحەڵاڵ کـردن بەقـیاس کوفرە لەکاتـێـکدا رسول الله صلى الله عليه وسلم خۆی بۆوەڵامدانەوەی پرسیارێکی شەرعی قیاسی بابەتێکی بەباتێکی تر کـردووە وبابەتەکەی تری کـردۆتە بەڵگە بۆ وەڵامی پرسیارەکە.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی : « وفي بضع أحدكم صَدَقة ».
لەکاتی جیماع کردنی هەریەکێکتان لەگەڵ خێزانەکەیـدا خێر وپاداشت هەیە.

قالوا: يا رسول الله، أيأتي أحدنا شهوتَه ويكون له فيها أجر؟ قال: ((أرأيتم لو وضَعها في حرام، أكان عليه فيها وِزر؟ فكذلك إذا وضَعَها في الحلال كان له أجر)).

وتیان ئەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئێمە شەهوەت خۆمان بەتاڵ کەینەوە لەحەڵاڵدا خێرمان بۆهەیە ؟ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی ئایا ئەگەر ئەو شەهوەتە لەحەرام بەتاڵ بکەنەوە تاوانبارنابن ؟ بەهەمان شێوە گەر لەحەڵاڵ بەتاڵی بکەنەوە پاداشتان بۆهەیە.

کەواتـا قیاس ی بەکار هێنا بۆ دەستنیشانکردن ی خێری بابەتێک.

ئیمام ی بوخاری گێڕاویەتیەوە دەفەرمویٙ : ابنِ عَبَاسٍ رَضِيَ اللَه عَنهمَا دەفەرمویێت «جَاءَ رَجلٌ إِلَى النَبِي صَلَى اللَه عَلَيهِ وَسَلَمَ فَقَالَ: «يَا رَسولَ اللَهِ إِنَ أمِي مَاتَت وَعَلَيهَا صَوم شَهرٍ أَفَأَقضِيهِ عَنهَا» فَقَالَ: «لَو كَانَ عَلَى أمِكَ دَينٌ أَكنتَ قَاضِيَه عَنهَا؟» قَالَ:«نَعَم» قَالَ: «فَدَين اللَهِ أَحَق أَن يقضَى.

پیاوێـک هات بۆلای پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وت ـی دایـکم مردووە و ڕۆژووی ڕەمەزان قەرزارە ئایا من بۆی بـگرمەوە ؟ پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی ئایا گەر دایـکت قەرزێکی لەسەر بوایە قەرزەکەت بۆ دەدایەوە ؟ پیاوەکە وتـی بەڵێ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی قەرزی الله لەپێشترە کەبدرێتەوە.

دەبینن قیاس ـی بەکارهێنا کەواتە گەر تۆخۆت بەشوێنکەوتەی قورئان وسونەت بزانیت بڕوات بەئیجماع وقیاس نەبێت ئەوا بڕوات بەقورئان وسونەت نەهێناوە چونکەئیجماع وقیاس لەقورئان وسونەت وەرئەگیرێن شتێـک نیە لەدەرەوەی قورئان وسونەت بێت.

٥ - تەکـــفیرکردن ـی موجاهیدان ـی دەوڵەتـی ئیسـلام ـی لەبەرئەوەی دەولە دەڵێت دین لەتێگەشتن صحابە وسەلەف وەردەگرین.

ان شـاء الله وەڵام ـی زیاتری شوبهە وگومانەکانیان دەدەینەوە پـشتیوان بەالله تـعالی.

لەقـورئان وسونەت بەتێگەیشتنی قوتابیەکـانی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم سەربڕاوی تـەنها موسڵمان وئەهلی کتاب حەڵاڵـە بەڵام لەدیـنی ئەبوو محمد سنەیی سەرلێشێواو وگومڕا سەربڕاوی هەمووکـافر وموشـریکێ حەڵاڵە تەنهـا بەومەرجەی بسم الله ـی لەسەر کردبێت جا ئـایەتـێکی هێناوەتەوە کەئایەتەکـە باسی مەرجێک لە لەمەرجەکـانی حەڵاڵ بـوونی سەربڕاو ئەوویش بریـتیە لەمەرج ـی بسم الله کردن لەسەر سەربڕاوەکـە.

ئایـەتێکی هێناوە ﴿ فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ ٱسْمُ ٱللَّهِ عَلَيْهِ إِن كُنتُم بِـَٔايَـٰتِهِۦ مُؤْمِنِينَ ﴾

ئێمـەش لاریمان نیـە لەوەی ئەمـە مەرجێکە لەمەرجەکـانی حەڵاڵ بوونی سەربڕاو بـەڵام هەرالله تعالی بۆ ڕوونکردووینەتەوە کەسـەربڕاوی کێ بۆمان حەڵاڵە خۆگەر تۆ دەست بگریت بەئایەتێکەوە پشت بکەیت لەئایەتەکانی تر ئەوا لەوپەڕی گومڕایی سەردەرئەکـەیت.

الشيخ عبد اللطيف بن عبد الرحمن دەفەرموێت : هەرکەسێ ئەم ئـایەتە بکاتە بەڵگـە بۆحەڵاڵکردنی سەربراوی کەسی بت پەرست ومورتەد کەالله فەرموویـەتی : ﴿ فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ ﴾ [سورة الأنعام آية : 118]
لەو خواردن وسەربڕاوانە بخۆن کەناوی الله یان لەسەر هێنراوە.

جاهەر کەسێ ئەمە بکاتە بەڵگـە بۆحەڵاڵکـردنی سەربڕاوی هەمووکافران ئەوا جـاهل ترین کەسە بەقورئان وسونەت ـی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وئیجماعی ئومـەت هاوشێوەی ئەم کەسە وەک ئەوە وایە کە ئەم ئایەتە بکاتە بەڵگـە بۆ پۆشینی جلی حەریر کەالله فەرموویـەتی : ﴿ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ ﴾
بڵێ: کێیە، جلوبەرگی جوان و خشڵ و ڕزق و ڕۆزیی و بژێوی خاوێن و پاکژی -کەالله بۆ بەندەکانی حەڵاڵی کـردووە ئەوە کێیە کەوا دێت لەخەڵکـی حەرام ئەکـات. (ئایا ئەکرێ بڵێی بەبەڵگەی ئەو ئایەتە هیچ شتێک نیە حەرام بێت ؟ بێگـومان تەنها شێت قسەی وائەکـات بۆیە ئەبێت ئایەت بەئایەت تەفسیربکرێت ئایەت بەفەرموودە تەفسیربکرێت قورئان وفەرموودە بەتێگەشتنی هاوەڵان وەربگیرێت ئەگینا ئاوا سەرت لێ تێک ئەچێت وەک سنەیی گومڕا).

هەربۆیـە جاهلبون بەتەفسیر وهۆکارەکانی دابەزینی ئایەت زیانەکەی گەشتوە بەعەمائمە گەورەکان ئەی دەبێت حاڵی خەڵکی عەوام چۆن بێت.

" ومن استدل على ذبيحة الوثني والمرتد، بقوله تعالى: {فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ} [سورة الأنعام آية: 118]، فهو من أجهل الناس بكتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم، وإجماع الأمة، وهو كمن يستدل على لبس الحرير، بقوله تعالى: {قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ} [الأعراف : 32] والجهل بالتأويل وأسباب النزول، ضرره وصل كبار العمائم، فكيف الحال بالجفاة والعوام ؟.

[عيون الرسائل 608]

کەواتـا دەستگرتن بەئایەتێک وپشتکردن لەئایـەتەکـانی تر نیشانەی سەرلێشواویـە چونکـە الله تعالی بۆی دیاریکردووین کەوا سەربڕاوی چی جۆرە کافـرێک حەڵاڵە بـۆئێمە.

قال الله تعالى : ﴿ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ۖ ﴾

[المَائدة : ٥]

سەربڕاوی دەستی ئەوانەی ئەهلی کتاب ـن (جولەکـە وگاور) ڕەوایە بۆتان و دەتوانن بیخۆن وە خواردن و سەربڕاوی دەستی ئێوەیش بۆ ئەوان حەڵاڵەو ڕێی پێدراوە.

کەواتـا ئەم ئایەتە حوکم ـی حەڵاڵبونی سەربڕاوی کافرانی تایبەت کرد بەئەهلی کتاب فەرمووی سەربڕاوی ئەهلی کتاب بۆتان حەڵاڵە کەواتـا ئایەتەکـە تەنها وتەنها سـەربڕاوی ئەهلی کتاب ـی بۆحەڵاڵکـردین نەک هەموو کـــافران واتا جــگە لەئەهــلی کتـــاب خواردن ـی هیچ کافـرێک

ومورتەدێـک حەڵاڵ نیـە چونکـە الله تعالى تەنها سەربڕاوی ئەهلی کتاب ی

کەواتــا بەدەقی ئەم ئایەتە سەربڕاوی دەستی ئەهلی کتاب (جولەکە وگاور حەڵاڵە) سەربڕاوی دەستی هیچ کافرێکی تر حەڵاڵ نیـە.

ئیمام ی أحمد ڕیوایەتی کـردووە رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرمووی : « فإذا اشتريتم لحما ، فإن كان من يهودي أو نصراني فكلوا ، وإن كانت ذبيحة مجوسي فلا تـأكلوا ».
گەر گۆشـتێکتان کـڕی گۆشتی جولەکە وگاوربوو بیخۆن گەر سەربڕاوی مەجوسی بوو مەیخۆن.

ئیمام ی ابن حزم ڕیوایەتی هێناوە کە رسول الله صلى الله عليه وسلم : « كتب إلى مجوس من أهل هجر يدعوهم إلى الإسلام فمن أسلم قُبل منه، ومن لم يسلم ضربت عليه الجزية ، ولا تؤكل لهم ذبيحة ولا تنكح منهم امرأة ».
نوسراوێـکی نوسی بۆمەجوسیەکان ی هەجر بانگی کـردن بۆ ئیسـلام هەرکەسێ ببێت بەموسڵمان لێی وەرئەگیرێت وە هەرکەس نەبێت بەموسڵمان ئەبێ جزیە بات وەسەربڕاوی دەستیان ناخورێت و ژنیان مارە ناکـرێ.

[المحلى بالآثار لابن حزم ، ج6 ص 146 ، كتاب التذكية ، المسألة 105 ..]

ئیمام ی سعید بن منصور لە سننەکەیدا بەسەنەدێکی باش گێڕاوویەتیەوە لە ابن مسعود هاوەڵی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم کەفـەرموویەتـی : « لا تـأكلوا من الذبائح إلا ما ذبح المسلمون وأهل الكتاب ».
هیچ سەربـڕاوێ مەخۆن تەنهـا سەربڕاوی موسڵمانان و ئەهلی کتاب نەبێت.

ئیمام ـی ابن کثیر لەتەفسیری ئایەتەکەدا ئەفەرموێت : هاوەڵی بەڕێز ابن عباس وأبو أمامة ومجاهد وسعيد بن جبير وعكرمة وعطاء والحسن ومكحول وإبراهيم النخعي والسدي ومقاتل بن حيان هەموویـان فەرموویانە لەتەفسیری ئایــەتی { وطعام الذين أوتوا الكتب حل لكم } يعني ذبائحهم.
واتــا سەربڕاوی ئەهلی کتاب بـۆتان حەڵاڵـە.

ئیمام ـی ابن کثیر ئەفـەرموێت : وهذا أمر مجمع عليه بين العلماء ؛ أن ذبائحهم حلال للمسلمين.
ئەمە بابەتێـکی ئیجماعیە لەنێوان زانایـان کەسـەربڕاوی ئەهلی کتاب حەڵاڵە بۆموسڵمانان.

ابن جرير الطبري شیخ ـی موفەسیران ـی لەتـەفسیری ئایەتی : ﴿ الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ ﴾
لەئەمڕۆ بەدواوە هەمووشتێکی چاک و پاکتان بۆ ڕەوایە و سەربڕاوی دەستی ئەوانەی کتابیان پێدراوە ڕەوایە بۆتان و دەتوانن بیخۆن وە خواردن و سەربڕاوی دەستی ئێوەیش بۆ ئەوان حەڵاڵە.

ئیمام ـی الطبری ئەفەرموێت : يعني جل ثناؤه بقوله:"اليوم أحل لكم الطيبات"، اليوم أحل لكم، أيها المؤمنون، الحلالُ من الذبائح والمطاعم دون الخبائث منها.
واتا الله ئەفەرموێت ئەی باوەڕداران ئەمڕۆ بۆم حەڵاڵکردن لە سەربڕاو وخواردنە پاکەکـان.

وقوله:"وطعام الذين أوتوا الكتاب حلٌّ لكم"، وذبائحُ أهل الكتاب من اليهود والنصارى = وهم الذين أوتوا التوراة والإنجيل وأنزل عليهم،

وە خواردنی ئەوانەی کتابیان پێ دراوە حەڵاڵە بۆتان سەربڕاوی ئەهلی کتاب ئەوانەی تەورات وئینجیلیان بۆنێردراوە.

حل لكم" يقول: حلالٌ لكم، أكله دون ذبائح سائر أهل الشرك الذين لا كتاب لهم من مشركي العرب وعبدة الأوثان والأصنام. ...، فحرام عليكم ذبائحهم.

سەربڕاوی ئەوخاوەن کتێبانە حەڵاڵە بۆتان کەبیخۆن بەڵام سەربڕاوی ئەوانەی کتابیان پێ نەدراوە لەموشریکانی عەرەب وبت پەرستەکان حەڵاڵ نەکراوە بۆتان .. سەربڕاویان حەرامە لەسەرتان.

کـەواتا بەدەقی ئایەت و سونەت وئیجماع ی هاوەڵان وتابعین تەنها سەربڕاوی ئەهلی کتاب وموسڵمان حەڵاڵە وئەخورێت.

ئیمام ی ابن قدامة لە المغني ئەفەرمووێت : قال أحمد: ها هنا قوم لا يرون بذبائح المجوس بأسا، ما أعجب هذا!!
خەڵکـانێ لێرە هەن سەربڕاوی مەجوس بەحەڵاڵ ئەزانن چەند سـەیرە !

قال أحمد: ولا أعلم أحدا قال بخلافه، إلا أن يكون صاحب بدعة. ولأن الله تعالى قال: {وطعام الذين أوتوا الكتاب حل لكم} [المائدة:5]، فمفهومه تحريم طعام غيرهم من الكفار، ولأنهم لا كتاب لهم، فلم تحل ذبائحهم، كأهل الأوثان.

ئەحمەد ی کوڕی حەنبەل فەرموویەتی واناژانم کـەس پێچەوانەی ئەمەی وتبێت ئیلا خاوەن بیدعە نەبێت چونکە الله تعالى فەرمووی سەربڕاوی ئەهلی کتاب حەڵاڵە بۆتان واتا سەربڕاوی جگە لەئەهلی کتاب لەکافران ی تر کەخاوەن کتێب نین حەڵاڵ نیە بۆمان وەک بت پەرستەکـان.

ئیمام ابن عبد البر لە استذكار دەفەرمویت : قد أجمعوا في ذبيحة الكتابي أنها تؤكل، وإن لم يسم الله عليها، إذا لم يسم عليها غير الله. وأجمعوا أن المجوسي، والوثني لو سمى الله، لم تؤكل ذبيحته.

زانایان یەكدەنگن كەسەربڕاوی ئەهلی كتاب جائیزە ودەخۆرێت ئەگەر ناوی الله شی لەسەر نەهێنرابێت بەومەرجەی ناوی غیری الله ـی لەسەر نەهێنرابێت (چونكە ئەوان جاهلن بەحوكمی شەریعەتی ئیسلام بۆیە ئێمە خۆمان بسم الله ـی لەسەر دەكەین لەكاتی خواردنیدا) وە كۆدەنگن كەسەربڕاوی مجوسی و بت پەرست ناخورێت ئەگەر ناوی الله ـشی لەسەر هێنرابێت سەربڕاوەكەی حەڵاڵ نیە.

وەڵامێک ـی هەرەس پێهێنەر
بۆ مەلا ئارام موحەممەد

وەڵامـێک بـۆ ئـەم ئەشعەریە کـۆڵەوارە هاتوە ئەیەوێ بـەزۆر بڵێت محمدی کوڕی عبدالوهاب قۆچی شەیطانە چونکە لەنەجد بوە وە فـەرمووده هاتوه لەسەر ئەوەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی لەنەجدەوە قۆچی شەیطان دەرئەکەوێت کەچی وەهابیەکان تەئویل ـی وشەی نەجد ئەکەن وئەیکەن بەعێراق !

وەک قوتابیەکی قوتابخانەکەی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله تعالى بەدوو خـاڵ وەڵام ـی ئەم نەزانە ئەیەمەوە کەوالله کـۆڵەوارە ونەزانـە بـەعلم ـی شەرعی.

خـاڵی یـەکەم :

١ - ئەوە وەهابیەکان نین کەئەڵێن نەجد لەفەرموودەکە عێراقـە بـەڵکو زاناکۆنەکانی ئەهلی سونەتن لـەگەڵ زانا ئەشعەریەکان ـی خۆتان ئەوان وایان فـەرمووە لەراڤەی فەرموودەکە.

لەفەرموودەکەیـە هاتوە کەپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فـەرمووی « اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَأْمِنَا وفِي يَمَنِنَا »
پەروەردگارم بـەرەکەت بخەرە شام ویەمەنمانەوە.

هاوەڵان وتیـان وَفِي نَجْدِنَا ؟ ئەی نەجدەکەمـان ؟ دیـسان پێـغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرمووی « اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي شَأْمِنَا وفِي يَمَنِنَا » جارێکی تـر هاوەڵان فـەرموویانە ئەی نەجدەکەمـان ؟ پێغەمبـەر صلی الله علیه وسلم فـەرمووی « هُنَاكَ الزَّلَازِلُ وَالْفِتَنُ وَبِهَا يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ » لەوێوە زەلزەلـە و فیتنەکان دەرئەچن لەوێوە قۆچی شەیطان دەرکەوێـت.

[رواه البخاري (1037) ومسلم (2905)]

١ - ئیمام ـی الخطابي (ئەشعەری) لەڕاڤەی ئەوفەرموودەیـە وتویەتی کەابـن حجر لێی گێڕاویەتیەوە : نجد من جهة المشرق، ومن كان بالمدينة كان نجده بادية العراق ونواحيها وهي مشرق أهل المدينة.

نەجـد لەلای ڕۆژهەڵاتەوەیـە هەرکەسـێک لەمەدینە بوبێت ئەوا ڕۆژهەڵاتەکەی ئەکەوێتە لای بیابانەکانی عێراق ئائەوەش ڕۆژهەڵاتی مەدیـنەیە.

٢ - ئـیمام ـی الکرماني ئەشعەری لە شرح ـی بخاری 24/168 فـەرموویەت ـی : ومن كان بالمدينة الطيبة صلى الله على ساكنها وسلم كان نجده بادية العراق وهي مشرق أهلها.

هەرکەس لەمەدینە بوبێت لەمەدینە دانیشتووبێت ئەوا نەجدی ئەو ئەبێت بەبیابانەکان ـی عێراق وەئەوێش ڕۆژهەڵاتی مەدینەیـە.

٣ - الحافظ ابن حجر کەئەشاعیرە بەزانای خۆیان ـی ئەزانن) فـەرموویەت ـی الفتح (6/352) : وفي ذلك إشارة إلى أن شدة كفر المجوس لأن مملكة الفرس ومن أطاعهم من العرب كانت من جهة المشرق بالنسبة إلى المدينة.

لەمەدا ئاماژە هەیـە بۆتوندی وسەختی کوفری مەجوس چونکە دەوڵەت ـی فارس وگوێڕایەڵکارانیـان لەعەرەب لەلای ڕۆژهەڵاتـەوە لەڕووانگەی مەدینەوە.

٤ - أبو العبّاس شهاب الدين القسطلاّني (ئەشـعەری) له (إرشاد الساري لشرح صحيح البخاري) (10/188) ئەفـەرموێت : وإنّما أشار عليه الصلاة والسلام إلى المشرق لأنّ أهله يومئذ أهل كفر فأخبر أنّ الفتنة تكون من تلك النّاحية وكذا وقع فكان وقعة الجمل ووقعة صفين ثمّ ظهور الخوارج.

پێغەمبەر صلى الله عليـه وسلم ئاماژەی بـۆ ڕۆژ هەڵات کرد چونکە خەڵکەکەی ئەوکات کافـربوون بۆیە هەواڵی یـاوە فیتنەکان لەوێوە سەر هەڵ ئەیـەن وەبەهەمان شێوەش لەوێوە سەری هەڵدا وەک ڕووداوی جمل (کەلەعێراق ڕوویـا) و صفين ودەرکەوتن ـی خەوارج (کەلەعێراق دەرکەوتن).

بـەڵگەی ئەم زانایـانەش کەفـەرموویانە نەجدی مەدینە ئەکاتە عێراق هەمان فەرموودەیە کەهاوەڵان بەلەفزی جیاوازتر گێڕاویانەتەوە عبد الله ـی کوڕی عمر ـی کوڕی خطاب رضي الله عنه فـەرمووی : يا أهل العراق ما أسألكم عن الصغيرة وأركبكم الكبيرة سمعت أبي يقول سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول أتجيء من ههنا وأومأ بيده نحوه المشرق حيث يطلع قرن الشيطان وأنتم يضرب بعضكم رقاب بعض.

ئەی خەڵکـی عێراق ئێوە پرسیاری تـاوانی بچوک ئەکەن وتـاوانی گەورە ئەنجام ئەیـەن من بیستم لەباوکم ئەیـفەرموو بیستم لـە پێغەمبەرصلى الله عليه وسلم ئەیفەرموو (فیتنە ئالەوێوە یەت) بەدەست ـی ئاماژەی بۆ ڕۆژهەڵات کرد لەوێوە قۆچی شەیطان دەرەچێت ئەوەتا ئێوە هەنێکتان لەگەردنی هەنێ ترتـان ئەیـەن. [أخرجه مسلم انظر شرح النووي18/32]

ابن عمر فـەرمووودەکەی دابەزاند بـۆسەر عێراق.

ابن عباس ڕیوایەت ی کردووە کەبەم لەفزە گێڕاویەتیەوە فـەرموویەتـی پـێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دووعای کرد وفـەرمووی : « وبارك لنا في شامنا ويمننا فقال رجل من القوم يا نبي الله وفي عراقنا قال إن بها قرن الشيطان وتهيج الفتن ».
پەروەردگارم بەرەکەت بخەرە شام ویەمەنمان پیـاوێـک وتـی ئەی پـێغەمبەری الله صلی الله علیه وسلم لەعێراقەکەشمان پـێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فـەرمووی لەوێوە قۆچی شەیطان دەرکەوێت وفیتنەکان دەرەچن.

[الهيثمي لە المجمع گێڕاویـەتیەوە و الطبراني لـە الكبير وپیاوانـی سەنەدەکە سیقەن]

کەواتـا بەڕوونی لەدەقی فەرموودەکە باسی عێراقە هەربـۆیە ئیمام ی ابن عبدالبر لە التمهيد فـەرموویەت ی : فأخبر صلى الله عليه وسلم عن إقبال الفتن من ناحية المشرق وكذلك أكثر الفتن من المشرق انبعثت وبها كانت نحو الجمل وصفين وقتل الحسين وغير ذلك ..مما كان بعد ذلك من الفتن بالعراق وخراسان إلى اليوم.
پـێغەمبەر صلی الله علیه وسلم هەواڵی یـاوە کەفیتنەکان لەلای ڕۆژهەڵاتەوە دەرکەون وە زۆربەی ئەوفیتنانەی لەڕۆژهەڵاتەوە دەرکەوتن کەتـێیـدا ڕووداوی جمل وصفین وکوشتنی حسێن و وجگە لەوەش ..لەفیتنەکان ی دوواتر لەعێراق وخوراسانەوە سەریهەڵداوە تـاوەک ئەمڕۆ.

کەواتـا ئەمە پوختەیـەک بۆخاڵی یـەکەم ئەوە تـەفسیری هاوەڵان وزانایـان وزانا ئەشعەریەکانیشە بـۆشەرح ی وشەی نجدەکەمـان کـەواتـا ئەم ئەشعەریە گومڕایـانەی سەردەم ئەیانەوێ حاشا لەهەموو بەڵگە وتـەفسیر وشەرحێکی زاناکان بکەن تـەنها بۆئەوەی درۆکانی خۆیان سـەربخەن.

خاڵـی دووەم :

بـەشێ تر لـەزاناكان وتویـانە قۆچی شەیطان لەنەجدەوە دەركەوێـت مەبەست پێی موسەیلەمەی كەذاب ـە.

ئیمام ـی الحافظ ابن حبان رحمە اللە تـعالـى لە الإحسان بترتـيب صحـيح ابن حبان (15/24) دوای ئەوەی ئەو ڕیوایەتەی ابن عمر ئەگێڕێتەوە كـەفـەرموویەت ـی : ثم رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يشير نحو المشرق ويقول إن الفتنة هاهنا إن الفتنة هاهنا من حيث يطلع قرن الشيطان.

بینیم پێغەمبەر صـلى الله عليه وسلم ئاماژەی بەرەو ڕۆژ هەڵات كرد وئەیـفـەرموو بەڕاسـتی فیتنە ئالەوێوەیە فیتنە ئالەوێوەیە لەوێوە قۆچی شەیطان دەرەكەوێت.

دوواتر ئیمام أبو حاتم رحمە اللە تـعالـى ئەفـەرموویێت : مشرق المدينة هو البحرين ومسيلمة منها وخروجه كان أول حادث حدث في الإسلام.

ڕۆژهەڵات ـی مەدینە بەحرەینە موسەیلەمە ئالەوێوە دەركەوت وەیـەكەم ڕوودا بـوو لەئیسلامدا ڕوویـا.

ئایا ابوحاتم وەهابی بوو بەزمانی ئەشعەریەكان ؟ كەلەسـاڵی 270ـی كۆچی لەدایـک بوە ولە350 ـی كۆچیدا وەفـاتی كردوە.

پاشـان لەزمانی عەرەبیدا هەرناوچەیـەک بەرزتر بێت لەدەوروبەری خۆی پێی ئەوترێ نەجـد بۆیـــەلە معجم البـلـدان (5/265) هاتــوە باسكراوە : نجد البرق

باليمامة ونجد خال ونجد اجاء ونجد العقاب بدمشق ونجد اليمن ونجد الحجاز ونجد العراق.
نەجدی برق لەیەمامە وججدی خال ونجدی اجاء ونجدی عقاب لەدیمەشق ونەجد لەیەمەن ونجد لە حیجاز ونەجدی عێراق.

کەواتـا نەجد ناو نیـە بۆشوێنێکی تایبەت بەڵکو وەسفە بـۆ شوێنێکی بەرز کەلەفەرموودەکە ئاماژەی بۆ ڕۆژهەڵاتی مەدینە کردوە لەڕیوایەتەکەی تردا فـەرمووی عێراق هەربۆیە زاناکان فەرموویانە بەئاماژە بۆڕۆژهەڵات ئەوا عێراق ئەبێتە ڕۆژ هەڵاتی مەدینە مەبەست پێی عێراقـە وەهاوەڵان بۆسەر عێراق فەرموودەکەیـان دابەزاندووە وە لەلەفزی ابن عباس بەناوی عێراق فەرموودەکـە هاتوە وە هەروەهـا زاناکان فەرموویانە مەبەست پێی نەجدی عێراقـە.

کەواتـا ئەم ستەم وناهەقیە چیە واز لەهەموو دەق ولەفزەکانی تری فـەرموودەکە بهێنیت واز لەتێگەشتنی هاوەڵان وسەلەف وزاناکانی خۆشتان بهێنن تابەزۆر بڵێن نەجد لەوێ مەبەست پێی نەجدی جەزیرەی عەرەبیە پاشـان بەزۆری زۆردا بتەوێ بڵێی ئەو قۆچی شەیطانە محمدی کوڕی عبدالوهاب ـە !
پاشـان گریمان نەجد ئەو نەجدەی سعودیەش بێت ئەی بەچی بەڵگەیـەک ئەوقۆچی شەیطانە ئەکەیت بە شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب ؟ ئایـا لەکام دەقی فەرموودە و وتەی زاناکان هاتوە بڵێن ئەوقۆچی شەیطانە کەسـێکە بەناوی محمدی کوڕی عبدالوهاب ؟ یـان ئەتانەوێ چۆن سیفاتەکانی الله تەئویل ئەکەن ئاواش بەزۆر دەقەکان فەرموودە تەئویل بکەن وبەزۆرداری وناچاری بەئەقڵی کەم وکورتی خۆتان بـڵـێن قۆچـی شەیطـان محمـدی کوڕی

عبدالوهاب ـە ؟! لـەکاتێکدا ئیجماعی ئەهلی سونەت لەسەر ئیمامەتی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب چەسپاوە وە مەحاڵـە ئەهلی سونەت لەسەر باطل وناهەقی کۆڕا ببنەوە.

وەهیـچ کەسێک نیـە دژایەتی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب بکات ئیلا لازمی دژایەتیەکەی شیرک وکوفرە وەک چۆن سـەلەف ئەیـانفەرموو ربیع بن سلیمان فـەرموویەت ـی شافعی رحمه الله تعالی فەرموویەت ـی : من أبغض أحمد بن حنبل فهو كافر.
هەرکەس ڕقـی لەاحمدی کوڕی حەنبەل بێت ئەوکەسە کافرە.

ئەفەرموێت منیش وتم : تطلق عليه اسم الكفر؟ فقال: نعم من أبغض أحمد بن حنبل عاند السنة ومن عاند السنة قصد الصحابة ومن قصد الصحابة أبغض النبی، ومن أبغض النبی ﷺ كفر بالله العظيم.

ناوی کـوفری لێ ئەنێیت؟ فـەرمووی بەڵێ چونکە ئەوەی ڕقی لەاحمدی کوڕی حەنبەل بێت ئەوە دژایەتی سونەتی کردووە ئەوەی دژایەتی سونەت بکات ئەوە مەبەست ـی دژایەتی هاوەڵانە ئەوەشـی دژایەتی هاوەڵان بـکات ڕقی لەپێغەمبەرە صلی الله علیه وسلم ئەوەشی ڕقی لەپێغەمبەر بێت صلی الله علیه وسلم کافربوە بەالله تـعالـی. [الطبقات الحنابلە1/13]

لێرەدا ئیمام باس لەوە ئەکات لازمی ئەوانەی دژایەتی ئیمام احمد ئەکەن خودی ئیمام احمد نیـە بەڵکو دژایەتیان بۆاحمد لەبەر ئەو سونەت ودینەیـە کەاحمدی لـەسەرە جاکەسێک ڕقی لەوسونەت ودینەی ئیمام احمد بێت مەبەست ـی ڕقبونیەتی لەخودی دینەکەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بـۆیە لازمی دژایەتیکردنەکەیـان کوفرە (وردبنەوە لازمەکەی کوفرە گەر التزام

بەولازمە بكات تەكفیرئەكرێت).

بۆیە ئەوانەی دژی شێخ محمد عبدالوهاب ـن دژی ئەوەنین محمد كوڕی عبدالوهابە وەک شەخصێک بەڵكو دژی ئەو تەوحیدەن كەشێخ خەڵكی بۆبانگەواز ئەكرد بۆیە لازمی هەموو "ئەوانەی دژی شێخ محمدن لەڕاستیدا دژی خودی ئیسلام وتەوحیدن ئەگینا محمدی كوڕی عبدالوهاب كێشەی شەخصی لەگەڵ كەسیان نەبوە ئەوان بۆیە دژی شێخن چونكە شێخ شیرک وكوفرەكانی ئەوان ـی بنەبڕ كرد" شێخ رحمه الله تعالی خەڵكی دوورخستەوە لەوەی ئەوان بپەرستن وبەناوی دینەوە گۆڕێک بۆشیفابێت وگۆڕێک بۆ مندالّ بوون وگۆڕێک بۆ چاوەزار وگۆڕێک بۆ هێنانی خۆشی وگۆڕێک بۆلابردنی ناخۆشی بەڵێ شێخ لەبەرژەوەندی شیرک وكوفری ئەوانی یاوە بۆیە دژی شێخ ـن.

لەسەر هەموو كەسێكە كەتەوحیدی ناسیوە وئێستا موەحیدە بەرگری بكات لەئیمام محمدی كوڕی عبدالوهاب لەهەرجێگەیەک بینی قسە بەو زانایە ئەكرێت چونكە ئەبێت موسڵمان بەوەفابێت بۆچاكەی شێخ وماموستاكەی چونكە چاكەی شێخ بەسەر هەرهەمووومانەوە ئەوەیە لەپاش فەزلّ ومنەت ـی الله تعالی بەهۆكاری شێخەوە ئێمە هەمووومان فێری تەوحید بووین چونكە الله ئەوی كرد بەهۆكارێ تەوحید لەناوخەڵكیدا زیندووبكاتەوە ئەگینا دوورنەبوو هەریەكێک لەئێمە ئێستا پارچە پەڕۆیەكی سەوز بەقەدمانەوە بووایە بۆ شیفا و چاوەزار و تەواف بەدەوری گۆڕی فلان شێخ وماچكردن ـی پێی فلان شێخ ـی كافری طاغوت بۆیە بەوەفابن ڕێگە نەیەن لەهیچ جێگەیەک وشەیەكی هەڵە بەرامبەر پێشەوای بانگەواز بوترێ ئیلا باگیان وزمانتان لەكاربێت بۆبەرگریكردن لەو ئیمام گەورەیە كۆتای پێ یەنم بەشیعرێک كە دڵی دووژمنانی شێخ محمدی پێ توند ئەبێت.

شاعیر ئەفـەرموێت :

كان تابــع أحمــد متوهبــــا
فـــأنا المقــرّ بأنني وهـــّابي

گەر شوێنکەوتنی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وەهابی بـوون بێت
ئەوە من دان ئەنێم بەوەی وەهابیم

أنفي الشريك عن الإلــه فليس لي
ربٌ سوى المتفرّد الوهــّاب

هەموو جۆرە هاوبەشدانانێ بۆاللە تعالی ڕەدئەکەمەوە
هیچ پەروەردگارێکم نیە تەنها زاتی تاک وتەنهای الوهاب نەبێت

لا قبــّةٌ ترجـــى ولا وثـــن ولا
قبرٌ له سببٌ من الأسبـــــاب

نەهیــچ گومەزێک شایستەی ئەوەیە ئومێدی پێ بکەیت نەهیچ بتێک و
نەهیچ گۆڕێـک هۆکارن بۆ ئەوەی داواکان وئومێدەکان بەدی بێنێت

وەهەروەها شاعیر ئەڵێت :

نسبوا إلى الوهاب خير عباده
يا حبذا نسبي إلى الوهاب
الله أنطقهم بحقٍ واضح
وهم أهالي فرية وكذاب

باشـترین بەندەکانی الله ئەیـەنە پاڵ الوهاب

ئـای چەند خۆشە من ئەدرێمە پـاڵ الوهاب

الله تـعالـی زمانی ئەوانی هێنایە گۆ کەقسەیەکی ڕاست وڕەوان بڵێن

لـەکاتێـکدا ئەوان خۆیان کەسانـێکن ئەهــلی بوهتان و درۆکـــردنن

واتـا دووژمن ئەیەوێ بەنازناوی وەهابی بانگەوازی تەوحید ناشرین بکات بڵێت ئەمانە شوێنکەوتەی محمدی کوڕی عبدالوهاب ـن بەڵام بێ ئاگان لەوەی نیسبەتی موەحیدانیان یاوەتە پاڵ الوهـاب نەک ابن عبدالوهاب چونکە الوهاب ناوێکە لەناوەکانی الله تعالی واتـا ئەوان موەحیـدانیـان بەوە وەسفکردوە کەشوێنکەوتەی قسەکان ـی الوهاب ـن کە الوهاب ناوی الله یـە ئەمەش شاهێدیـەکی هەقە کەئەهلی درۆ وبوهتان بەبێ ویستی خۆیـان شاهێدی ئەوە ئەیەن موەحیـدان شوێنکەوتەی قـسەی الله تعالی ـن.

وەڵامدانەوەی تەلبیسەکانی گومڕا ماکوان کەریم

ماکـوان کەریم ڕیـبا حەڵاڵ ئەکـات ئەڵێت مادام بەڕەزامەندی دوو تەرەفە (دوولایەنە نابێت بەڕیبا) نازانم ئەم مەرجەی لەکام دەقـی کـتاب وسـونەت هێناوە سەد ساڵ بۆئەو بتوانێ یـەک دەلیل بێت کە زیادە خستنە سـەر پارەی قەرز ئەگەر بەڕەزامەندی نێوان دوو تەرەف بێت جائیزە ! وئەبێت بەقیـست نابێت بەڕیبا!

سەرەتا :

ریبا دووجۆرە :

ڕیبای قەرز (ئەمە ئەوجۆرەیـە کەماکوان حەڵاڵی ئەکـات).

واتە پارە وزێڕ وزیو بەیـت بەکەسـێ بەقـەرز دواتر بەمەرجی زیادکردن پێت بـاتەوە ئەم جۆرە لەقورئاندا بەڕوونی باسکراوە.

دووەم :

ڕیبای کڕین وفرۆشتن.

ئەمەش دووجۆرە : ربا الفضل و ربا النسیئة.

ماكوان ـە كەڕيباى دوواخستن بەزيادە خستنەسەر لەنێوان دووتەرەف بەحەڵاڵ ئەزانێت مەبەستەكە ئەوەيە ئێستا كەزانيت زيادە خستنە سەر دراو بەقەرز جۆرێكە لەجۆرەكانى ڕيبا بۆنمونە دينارێك بەدوو دينار ئەيا بەقەرز يان كيلوێە گەنم ئەيا بەكيلۆ نيوێ گەنم بەقەرز ئەمە ڕيبايە.

وەك الله تعالى ئەفەرمويّت : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

ئەى ئەوانەى باوەڕتان هێناوە! سوود چين لەسەر چين مەخۆن و وەرى مەگرن لەالله بترسن و لە نافەرمانى خۆتان پاريزن بەڵكو سەرفرازبن.

وقال تعالى : ﴿ وَمَا آتَيْتُم مِّن رِّبًا لِّيَرْبُوَ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِندَ اللَّهِ ﴾

ئەوەى بەناوى سوودە داوتانە بەخەڵكى هەتا سامان و دارايتانى پێ زياد ببێ بەڵام چاكبزانن لاى الله هيچ زياد ناكاو بەرەكەتى تێ ناكەوێ.

كەواتا تێگەشتى جورێكى ڕيبا بريتيە لەزيادە خستنە سەر دراوەكە لەمقابل پێدانى بەقەرز.

ڕيبا تاوانێكى يەكجار گەورەيە بەجۆرێ الله تعالى فەرموويەتى : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴾ ﴿ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴾

ئەى ئەو كەسانەى باوەڕتان هێناوە! ئەبێ بە تەواوى ملكچى فەرمان و قەدەغە كراوەكانى الله بن و لە گشت سنوورەكانى پاريز بكەن و، لە پاشماوەى سوودەكەشتان-كە بەلاى ئەمە وئەوەوەيە واز بێنن و داواى مەكەن ئەگەر باوەڕدارى راستەقينەن.

خۆ ئەگەر واتان نەکرد و دەستتان لە سوود خۆری هەڵنەگرت» ئەوکاتە جەنگێکی گەورە رابگەیەنن لەگەڵ الله و پەیامبەرەکەیدا -صلى الله عليه وسلم-، چونکە سوود خۆری دژایەتی کردنی فەرمانەکانی الله و پێغەمبەری الله یـە وە ئەگەر دەست لە سوود خۆری هەڵگرن و پەشیمان ببنەوە لێی سەرمایەکانی ماڵی خۆتان بە تەنهاو (بێ سوود) بسێننەوە لە قەرزارەکان ئیتر نە ئێوە لە قەرزارەکان ستەم کەن وە نە لەلایەن ئەوانیشەوە ستەمتان لێبکرێ.

ئیمام ـی بوخاری ومسلم گێڕاویـانەتەوە لە أبي هريرة رضي الله عنه پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فـەرموویەتـی : «اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ». قالوا: وما هن يا رسولَ الله؟ قال: «الشِّرْكُ بِاللهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالحَقِّ، وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ اليَتِيمِ، وَالتَّوَلِّي يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ المُحْصَنَاتِ المُؤْمِنَاتِ الغَافِلَاتِ».

دوورکەونەوە لەحەوت تاوانی لەناوبەر :

١ - شەریـکدانان بۆالله.
٢ - سیحر.
٣ - کوشتنی نەفسێ الله حەرامی کردووە تەنها بەهەق.
٤ - خواردنی ڕیــبا.
٥ - خواردنی ماڵ ـی یەتیم.
٦ - پشت هەڵکردن وڕاکردن لەمەیدانی جەنگ.
٧ - بوهتان کردن بەئافرەتی داوێن پاک.

ڕیبـا لەنێوان دوو تـەرەف بێت هەر ڕیبایە رسول الله صلی الله علیه وسلم فـەرموویـەتـی : « لَعَنَ اللهُ آكِلَ الرِّبَا وَمُؤْكِلَهُ وشاهِدَيْهِ وَكَاتِبَهُ ».

لەعنەت ی الله لەوەی ڕیباوەرئەگرێت لەوەشی پێی ئەیـات لەوەشی شاهێدە لەنێوانیان لەوەشـی کەئەینوسێت. [رواه أحمد]

ئەبینیت ڕیباکـە لەنێوان دووکەسـەدا دوو وەرگـر لەگەڵ ئەوەی ڕیباکەی یاوە دوو تـەرەفـە رسول الله صلی الله علیەوسلم لەعنەتـی لەوەش کردوە کەشایەتە لەنێوانیان و ئەیـنوسێت بۆیـان.

دوو تـەرەف کەڕازی بـن مامەڵە بەڕیباوە بکەن نابێت بەهۆی حەڵاڵکـردنی ڕیـبا بۆیـان.

پێغەمـبەری الله صلی الله علیه وسلم فـەرموویـەتـی : « الْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ، إِلَّا شَرْطًا حَرَّمَ حَلَالًا أَوْ شَرْطًا أَحَلَّ حَرَامًا ». [رواه البيهقي]

موسڵمانان پابەندن بـەمەرجەکانیانیەوە تـەنها مەرجـێ نەبێت کەحەرامێ حەڵاڵ کـات یان حەرامێ حەڵاڵ کـات.

کەواتـا تۆی قەرز وەرگر کەڕازی بویت بەوەمەرجەی ئەو بـڕە پارەی وەرتگرتوە دوواتر بـەزیاتر بیەیتەوە ئەمە نابـێتە هۆی حەڵاڵ بـون چونکـە جائیزنیـە کار بەمەرجێ بکرێت کەحەرامێک حەڵاڵ بکات.

ئیمام ی الشافعي لە "الأم" (7/ 128) ئەفـەرموێت : لم يكن التراضي جائزًا إلَّا بما تَحِلُّ به البيوع.

ڕازی بونی نێوان دوو تەرەف جائیزنیـە تـەنها لەمامەڵەیـەک کەخودی مامەڵەکە شەرعی بێت.

ئیمام ی القرطبي لە "تفسیرەکەیا" (3/ 348،) : [وغالبه -أي الربا- ما كانت العرب تفعله من قولها للغريم: (أتقضي أُم تُرْبِي؟)، فكان الغريم يزيد في عَدَد المال، ويصبر الطالبُ عليه، وهذا كله مُحَرَّمٌ باتِّفاق الأُمة].

زۆربەی ئەو ڕیبایەی کەعەرەب ئەیکرد ئەوەبوو بەکەسی قەرز پێدراوی ئەوت قەرزەکە ئەیەیت یان زیادی ئەخەیتە سەر ؟ کەسی قەرزداریش زیادەی ئەخستە سەر دانەوەی ماڵەقەرزکراوەکە قەرز دەرەکەش چاوەڕێی ئەکرد هەموو ئەمانە حەرامە بەکۆدەنگی ئومەت.

چونکە دەقی سەرِیح ی لەسەرە رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی : « الذهب بالذهب، والفضة بالفضة، والبر بالبر، والشعير بالشعير، والتمر بالتمر، والملح بالملح؛ مثلاً بمثل، يداً بيد، فمن زاد أو استزاد فقد أربى، الآخذ والمعطي فيه سواء ».
ئاڵتون بەئاڵتون زیو بەزیو گەنم بەگەنم جۆ بە جۆ خورما بەخورما خوێ بەخوێ وەکو یەک بێت دەست بەدەست بێت هەرکەس زیادە بات یان زیادە وەرگرێ ئەوا ڕیبای ئەنجام یاوە وەرگر وبدەر وەکو یەکن.

ببینن فەرموودەکە لەو پەڕی ڕوونیدا کە پارە بەپارە ئاڵتون بەئاڵتون ...هتد ئەبێت وەکو یەک بێت کەواتا قەرزدانی پارە بەکەسێ بەزیادە خستنە سەری بۆماوەیەکی دیاریکراو بەفەرموودەی سەحیح ڕیبایە.

بەڵام قیست ئەوەیە تۆ کاڵا ئەکڕیت لەکەسێ بەنرخێ جیاوازتر جیاوازی نێوان ڕیبا وقیست لێرەدا ئەوەیە لەقیست کاڵایەک ئەکڕی بەنرخێ جیاواز واتا پارە ئەیەی کاڵایەک ئەکڕیت.

بەڵام ڕيبا لێرەدا ئەوەيە كەسەكە پارەت ئەياتێ بەمەرجى سود وزيادە خستنە سەر پارەكە دوواتر تۆ پارەكەى بەزياترت ئەيەيتەوە لێرەدا هەردوو جنسەكە پارەيە بەزيادخستنەسەر ئەمە ڕيبايە ئەمە پێى ناوترێ قيست چونكە قيست جنسێكى پارەيە جنسێكى كاڵايە.

بۆيە موسڵمانان ئاگاداربن ئيمام ى مالك رحمه الله ئەفەرموێت : إنى تصفحت كتاب الله وسنة نبيه فلم أر شيئا أشر من الربا، لأن الله أذن فيه بالحرب.

بەدواچون وپشكنينم كردووە لەكتاب ى الله وسونەتى رسولەكەى صلى الله عليه وسلم هيچ شتێكم نەبينى لەڕيبا خراپتربێت چونكە الله تعالى جەنگى لەسەر ڕاگەياندووە. [تفسير القرطبي 4 / 405]

دوواى ئەوەى بەئايەت وفەرموودە وئيجماع زانيت ئەوەى ماكوان حەڵاڵى كردووە جۆرێكى ڕيبايە ئايا حوكمى حەڵاڵكەرى ڕيبا چيە ؟

ئيمام ى ابن قدامة رحمه الله ئەفەرموێت : ومن اعتقد حل شيء أجمع على تحريمه وظهر حكمه بين المسلمين وزالت الشبهة فيه للنصوص الواردة فيه كلحم الخنزير والزنى وأشباه ذلك مما لا خلاف فيه كَفَر.

هەركەس بڕواى بەحەڵاڵكردنى شتێ بێت كەبەئيجماع حەرام بێت وەحوكمەكەى لەناو موسڵمانان ئاشكرا بێت و گومانەكان لەسەرى ڕوابێتەوە بەهۆى بونى دەقە هاتووەكانى كتاب وسونەت لەسەرى وەك گۆشتى بەراز و زينا و هاوشێوەى ئەو حەرامانە ئەوەى بەحەڵاڵى بزانێت هيچ ڕاجياوازى نيە ئەوكەسە كافرە. [المغني (12/276)]

شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله ئەفەرمويّت : إن الإيمان بوجوب الواجبات الظاهرة المتواترة ، وتحريم المحرمات الظاهرة المتواترة هو من أعظم أصول الإيمان ، وقواعد الدين ، والجاحد لها كافر بالاتفاق.

بڕوابوون بەواجب بونى واجبە ئاشكرا متواترەكانى ئيسلام وبڕوابون بەحەرامبونى حەرامكراوە ئاشكرا متواترەكان لەگەورەترين ئصولەكانى ئيمان وبنچينەى دينە ئەوەى نكوڵى لىَ بكات كافرە بەيەكدەنگى زانايان.

[مجموع الفتاوى (12/497)]

ماكوان كەريم بانگەشەى پێغەمبەرايەتى ئەكات وداوا لەمولحيدێ ئەكات بەزۆر بۆئەوەى شايەتى بەوە بێنێت وبڵێت اشهد ان ماكوان رسول الله والعياذ بالله.

ئەمەش كوفرێكى ئاشكرايە لاى هەموو خەڵكى چونكە بەدرۆدانانى دەيان ئايەت وفەرموودەى سەحيح ـە وبڕوانەهێنانە بەقورئان وسونەت وكافربونە بەقورئان وسونەت وئيجماع.

وە لەشەرعدا تەنها بۆحاڵەتى ئيكراه كوفر دەربڕين عوزرە جگە لە ئيكراه هيچ شتێ تر نابێتە هۆى رێگەدان بەوتنى كوفر.

يەكەم بەڵگە لەقورئان : لەسەرئەوەى بمحمد صلى الله عليه وسلم كۆتا پێغەمبەرە وپێغەمبەرى كە لەدواى محمد نايەت صلى الله عليه وسلم.

الله تعالى فەرموويەتى : ﴿ مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴾

موحەممەد -صلى الله عليه وسلم- باوكى هيچ پياوێكتان نييە نە زەيدو نە كەسى كەتان بەڵكو ئەو پەيامبەرى الله يـەو دوا هەمينى پەيامبەرانە هەميشە الله بە هەموو شتێك زاناو بە ئاگايە.

وقال اللهُ تعالى : ﴿ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ ﴾ [الأنعام: 93]

كێ لەوە ستەمكارە كە بەناوى الله درۆ هەڵبەسێ يان بڵێت: من لە لاى الله وە وەحى و سروشم بۆ كراوە وبانگەشەى پێغەمبەرايەتى بكات لەكاتێكدا هيچ شتێكى بۆ وەحى نەكراوە.

دووەم بەڵگە لەسوننەت : پێغەمبەر صلَّى اللهُ عليه وسلَّم فەرموويەتى « وإنَّه سيَكونُ من أمَّتي كَذَّابون ثلاثون كُلُّهم يَزعُمُ أنَّه نبيٌّ، وأنا خاتَمُ النَّبيِّينَ لا نبيَّ بعدي ». [وابن ماجه (3952)]

لەپاش من لەناو ئومەتەكەم سى درۆزن پەيدا ئەبن بانگەشەى پێغەمبەرايەتى ئەكەن بەڵام من كۆتا پێغەمبەرم لەپاش من هيچ پێغەمبەرێك نيە.

وەفەرموويەتى « لا نبيَّ بعدي ». [أخرجه البخاري (3455)، ومسلم (1842)]

لەپاش من هيچ پێغەمبەرێك نيە.

ئيمام ى ابنُ كثير ئەفەرموێت : (أخبَرَ تعالى في كِتابِه ورَسولُه صلَّى اللهُ عليه وسلَّم في السُّنَّةِ المتواترةِ عنه أنَّه لا نبيَّ بعده؛ ليَعلَموا أنَّ كُلَّ من ادَّعى هذا المقامَ بعده فهو كذَّابٌ أفَّاكٌ دَجَّالٌ ضالٌّ مُضِلٌّ).

الله تعالى لەكتابەكەيدا هەواڵی یاوە وە پێغەمبەرەكەشی صلى الله عليه وسلم پێی وتوین وەک لەسونەت هاتوە بەمتواتری کەفەرموویەتی لەپاش من هیچ پێغەمبەرێ نیە بۆئەوەی بزانرێ هەرکەسێ بانگەشەی پێغەمبەرایەتی بۆخۆی کرد لەپاش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەوکەسە درۆزن وبوهتانچی ودەجال و گومڕاو گومڕاکارە.

[تفسير ابن كثير(6/ 430)]

سێهەم ئیجماع : لەسەرئەوەی هیچ پێغەمبەرێ نیە لەپاش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم.

عبدُ القاهِرِ البغدادي ئەفەرموێت : أجمع المُسلِمون وأهلُ الكِتابِ على أنَّ أوَّلَ مَن أُرسِلَ من النَّاسِ آدَمُ عليه السَّلامُ، وآخِرُهم عند المُسلِمين مُحَمَّدٌ صلَّى اللهُ عليه وسلَّم.

موسڵمانان وئەهلی کتاب کۆڕان لەسەرئەوەی ئادەم یەکەم نێردراوی الله بووە بۆخەڵکی وە لەلای هەموو موسڵمانان محمد صلى الله عليه وسلم كۆتا پێغەمبەرە. [أصول الدين (ص: 159)]

ابنُ نجيم ئەفەرموێت : إذا لم يَعرِفْ أنَّ مُحَمَّدًا صلَّى اللهُ عليه وسلَّم آخِرُ الأنبياءِ، فليس بمُسلِمٍ؛ لأنَّه من الضَّروريَّاتِ. [الأشباه والنظائر (161)]

گەر كەسێ نەزانێت محمد صلى الله عليه وسلم كۆتای پێغەمبەرانە ئەوكەسە موسڵمان نيە چونكە زانينی ئەمە لەبابەتە پێويستەكانە.

ئيمام ـى الألوسي ئـەفـەرمويّت : كونُه صلَّى اللهُ عليه وسلَّم خاتَمَ النَّبيِّين مِمَّا نطق به الكِتابُ، وصدَعَت به السُّنَّةُ، وأجمعت عليه الأُمَّةُ، فيَكفُرُ مُدَّعي خِلافِه، ويُقتَلُ إن أصَرَّ. [تفسير الألوسي 11/ 219]

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم كۆتاى پێغەمبەرانـە ئەمەش قورئان وسونەت بەدەق باسى كردووە وراوڕيـگەياندوە وە ئوممەت لەسەر ئەمە يەكدەنگن ئەوەى پێچەوانەى ئەمە بڵێت كـافره وە ئەكوژرێت گەر سوربێت لەسەر قسەكەى.

حوكـمى ئەوكـەسەى بانگەشـەى پێغەمبەرايـەتى بـۆخۆى بـكات :

شـێخ ـى ئيسـلام ابنُ تَيميَّة : من ادَّعى النُّبوَّةَ ..فهو من أكفَرِ الكُفَّارِ، وأظلَمِ الظَّالِمين. [الجواب الصَّحيح (6/ 421)]

هەركـەسێ بانگەشـەى پێغەمبەرايـەتى بەدرۆوە بـكات ئەوە كافرتـرينى ناو كـافرەكـانە وستەمكـارترينى ستەمكـارەكـانە.

وەئـەفـەرمويّت : معلومٌ أنَّ من كَذَب على اللهِ بأن زَعَم أنَّه رسولُ اللهِ أو نبيُّه، أو أخبَرَ عن الله خبرًا كَذَب فيه، كمُسَيلِمة والعَنسيِّ ونحوِهما من المتنَبِّئين، فإنَّه كافِرٌ حلالُ الدَّمِ.

شـتێكى زانـراوە ئەوەى درۆ بەناوى الله هەڵبەستێ بەوەى لافى ئـەوە لێ بات كـەنێردراو وپێغەمبەرى الله يـە يان بەناوى الله ـوە شتێ بڵێت بەدرۆ وەک موسـەيلەمە وعەنسى وهاوشێوەكـانيان لەوانەى بانگەشـەى پێغەمبەرايـەتيان ئەكـرد ئەوائەوكـەسـە كافرە و خوێنى حەڵاڵـە. [الصارم المسلول (2/ 330)]

ئيمام ـی ابنُ قُدامةَ ئەفـەرمويّت : من ادَّعى النُّبُوَّةَ، أو صدَّق من ادَّعاها فقد ارتَدَّ؛ لأنَّ مُسيلِمةَ لَمَّا ادَّعى النُّبُوَّةَ، فصَدَّقه قومُه، صاروا بذلك مرتَدِّين، وكذلك طُلَيحةُ الأسدي ومُصَدِّقوه، وقال النَّبيُّ صلَّى اللهُ عليه وسلَّم: « لا تقومُ السَّاعةُ حتى يخرُجَ ثلاثون كذَّابًا، كُلُّهم يزعُمُ أنَّه رسولُ اللهِ ».

ئەوكـەسەی بانگەشـەی پـێغەمبەرايـەتی بكات ئەوا مورتـەد ئەبێتەوە لەئيسلام چونكە موسەيلەمە و طليحە الاسدی كـاتێ بانگەشەی پـێغەمبەرايـەتيان كـرد گەلەكـانيان بڕوايـان پـێ هێنان هەموويـان بەوە بوون بەمورتـەد وە پـێغەمبەر صلی الله عليه وسلم فـەرموويـەتی (قيامەت نايـە تاوەكـو سی درۆزن پـەيدا ئەبن هەموويـان بانگەشەی ئەوە ئەكەن پـێغەمبەری الله ـن). [المغني (12/298)]

ئيمام ـی النوويُّ فـەرموويـەتی : إذا ادَّعى النُّبُوَّةَ بعد نَبِيِّنا صلَّى اللهُ عليه وسلَّم، أو صدَّق مُدَّعِيًا لها، ... فكُلُّ هذا كُفرٌ.

ئـەگەر لەپاش پـێغەمبەر صلی الله عليه وسلم بانگەشەی پـێغەمبەرايـەتی بكات يـان كـەسێ ئەوكەسـە بەڕاست بزانێت كەبانگەشەی پـێغەمبەرايـەتی بـۆخـۆی كـردووە .. هەموو ئەمـانە بێ بـاوەڕييـە وكوفرە. [روضة الطالبين (10/ 64)]

البُهُوتيُّ ئەڵـێت : من ادَّعى النُّبُوَّةَ، أو صدَّق من ادَّعاها كَفَر؛ لأنَّه مُكَذِّبٌ لله تعالى في قَولِه: وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ. ولحديثِ: « لا نبيَّ بعدي » ، وفي الخبر: « لا تقومُ السَّاعةُ حتى يخرُجَ ثلاثون كَذَّابًا، كُلُّهم يَزعُمُ أنَّه رَسولُ اللهِ ».

هەركـەسێ بانگەشەی پێغەمبەرایەتی بۆخۆی بكات یان هەركەسێ بەڕاستی بزانێت كـافرەبێت چونكـە وتەی الله ـی بەدرۆداناوە كـەالله فەرموویـەتی (بەڵكو محمد صلى الله عليه وسلم نێردراوی الله یـە و دوا هەمینی پەیامبەرانە) وە لەفەرموودەش هاتوە (قیامەت نایـە تاوەكـو سی درۆزن پـەیدا ئەبن هەموویـان بانگەشەی ئەوە ئەكەن پێغەمبەری الله ـن).

ئیمام ـی القرطـبی رحمە الله ئەفـەرموێت : هو أمرٌ مُجمَعٌ عليه معلومٌ مِن دينِ هذه الأُمَّةِ، فمن ادَّعى أنَّ بَعْدَه نبيًّا أو رسولًا، ... فهو مرتدٌّ يُستتابُ، فإن تاب وإلَّا قُتِلَ قِتلةَ مُرتَدٍّ. [المفهم (4/ 47)]

ئەمە بابەتێـكە لەناو ئومەت كۆدەنگی لەسـەرە هەركەسێ لەپاش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بانگەشەی پێغەمبەرایەتی ونێردراوی بۆخۆی بكـات .. ئەوا مورتەدە داوای تەوبەی لێ ئەكرێت تەوبە نەكـات وەک مورتەد ئەكـوژرێت.

ئـایـا هێشـتا بڕوا بەماكوان ـی موسەیلەمە ئەكـەن ؟؟؟!

وەڵامدانەوەی نەفامەکەی یەکێتی
مەلا هەڵۆی نەزان

هەڵۆ نەزان ونەفامەکەی یـەکـێتی تـەنانـەت لەمەشدا چەند نەفامیـەکی تری خۆی دەرخسـت وبیدعەی سۆفیـەکان و قبوریەکانیشی شەرعـاند.

١ - ئەڵێـت زیکرکـردن بەدەنگی بەرز دووای نوێژە فـەرزەکان لەخەڵکی کرابـوو بەبیدعە بـەڵام سونەتە وبیدعە نیە و فـەرموودەی صەحیحـی لەسەرە وفـەرموودەکەش متفق علیـها یـە (زیاد لەجارێـک هەمان هەڵە دووپات ئەکاتەوە ئەڵێت متفق علیهـا). وە تـەنانـەت لەوەرگێڕان ـی فەرموودەکەش هەڵە ئـەکات.

وەڵام ـدانەوەیـەکـ بەشەرع ـی الله تـعالـی بۆ ئەو دووسێ ڕستەیەی هـەڵۆ :

١ - ئەو زیکرەی خەڵکی ئەنجامیـان ئەیا لەپاش نوێژ کەوا بانگبێژەکە لەدوای هەموو نوێژێـک دەستی ئەکرد بەوتنەوەی زیکرەکان وخەڵکیش بـەدوای ئەودا ئەو زیکرەیـان ئەخوێندەوە کەبانگبێژەکە ئەیگووتەوە واتـا زیکری بـەکۆمەڵ کەوا کەسێک دائەنرێت سەرپەرشتی خوێندنی زیکری خەڵکەکەی تـر ئەکات هەموویان لەگەڵ ئەوکەسـەدا زیکرەکەیان ئەخوێندەوە ئەمەش بیدعەیـە وهیچ بەڵگەیەکی لـەسەرنیـە ئەو ڕیوایەتەش کەتۆ هێناوتـە هیچ گوزارشت ناکات لەشەرعی بـوونی ئەوبیدعەیەی لـەناوخەڵکیـدا بـاووبـوون.

بابچینه سەر ڕیوایەتەکه وزانایان چۆن لێکیان یاوەتەوه ئایا ئەو ڕیوایەته ماناى شەرعی بوون وسونەت بوونی ئەوزیکره بیدعیەى ناومزگەوتەکان ئەیات ؟؟

ابن جريج فەرموویەت ـ عەمر هەواڵی یامێ ابو معبد پێی وتین که ابن عباس بۆی گێڕاوینەتەوه که زیکرکردن به دەنگ کاتێ خەڵکی لەنوێژی فەرز لێ ئەبوونەوه لەسەردەمی پێغەمبەردا هەبووه صلى الله عليه وسلم.

[رواه البخاري (805) ومسلم (583)]

جا هەڵۆ لەوەرگێڕانەکەشا بەهەڵە وەریئەگێڕێت ئەڵێت (زیکر لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم عەهد بووه واتاکردوویانه) ! لەکاتێکدا عەهد لەڕیوایەتەکه واتا لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەک واتا کردوویانه ! پاشان ئەشڵێت متفق عليها !

ئەم بەرزکردنەوەى دەنگە بۆ ئەوزیکره جەماعیە نەبوه کەخەڵکی مزگەوتەکان ئەنجامیان ئەیا بەڵکو بۆتێگەشتن ئەبێت بگەڕێینەوه بۆ فەهمی سەلەف ڕەحمەت ـ الله تعالى لەهەموویان بێت.

ئیمام ـ الشافعي رحمه الله تعالى له الأم (1 / 127) ئەمەى ڕوونکردۆتەوه ئەفەرموێت : وأختار للإمام والمأموم أن يذكر الله بعد الانصراف من الصلاة ، ويخفيان الذكر إلا أن يكون إماماً يجب أن يُتعلم منه فيجهر حتى يرى أنه قد تُعلم منه ثم يسر فإن الله عز وجل يقول { ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها } يعني والله تعالى أعلم الدعاء { ولا تجهر } ترفع { ولا تخافت } حتى لا تُسمع نفسك.

بۆ پێش نوێژخوێن و نوێژخوێنان ئەوە هەڵ ئەبژێرم کە زیکری الله تعالی بکەن و بەنهێنی لەپاش لێ بوونەوەیان لەنوێژ تەنها مەگەر بۆکاتێک پێش نوێژ خوێن بیەوێ نوێژ خوێن فێری زیکرەکان دوای نوێژ بکات جاکەزانی نوێژ خوێن فێربووە ئەوا چیتر بەنهێنی زیکرەکان ئەخوێنێتەوە چونکە الله تعالی فەرمانی کردوە فەرموویەت ی (دەنگت هێندە بەرزمەکەرەوە وهێندەش نزمی مەکەرەوە کەخۆشت گوێت لێ نەبێت کەچی ئەڵێییتەوە).

وما روى ابن عباس من تكبيره كما رويناه وأحسبه إنما جهر قليلاً ليتعلم الناس منه وذلك لأن عامة الروايات التي كتبناها مع هذا وغيرها ليس يذكر فيها بعد التسليم تهليل ولا تكبير.

ئەوەش ی ابن عباس گێڕاویەتیەوە لەتەکبیرکردن وەک باسمان کردوە پێم وایە کەمێک دەنگی بەرزکردۆتەوە تاخەڵکی فێری ئەو زیکرانە ببن چونکە کۆڕی ئەو ڕیوایەتانەی ئێمە نوسیومانەتەوە هیچ ی ئەوەی تێدا نەهاتوە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەپاش سەلامدانەوە لەنوێژ بەدەنگی بەرز زیکری کردبێت (بەبەردەوامی).

وقد يذكر أنه ذكر بعد الصلاة بما وصفت ويذكر انصرافه بلا ذكر وذكرتْ أم سلمة مكثه ولم تذكر جهراً وأحسبه لم يمكث إلا ليذكر ذكراً غير جهر.

وە باسکراوە کە لەپاش نوێژ بەوشێوە زیکری کردووە وە باس ئەوەشکراوە کەبەبێ زیکر کردن لەنوێژ لێ بۆتەوە وەهەروەها ئوم سەلەمەش ئەوەی باسکردوە کە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەپاش نوێژ ماوەتەوە بەڵام باسی ئەوەی نەکردوە کەبەدەنگی بەرز زیکری کردبێت بۆیە پێم وایە

مانەوەی لەپاش نوێژ تەنها بۆکردنی زیکرەکان بوە بەنهێنی.

کـەواتا ئەو بەرزکردنەوەیـە کەهاتوە پیشەی هەمیشەیی پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم وهاوەڵان نەبوە پاش نوێژەکان کۆڕببەستن وزیکری جەماعی بکەن بـەڵکو ئەوەی هاتوە تەنها بـۆ فێرکردن ـی خەڵکی بوە کەلەپاش نوێژ ئەو زیکرانە بکەن کەحاڵەتی فێرکردن جیاوازە لـەحاڵەتی ئەوەی کۆڕبەستنی بیدعی و زیکری جەماعی قیاس بکەیت بەو حاڵەتە کەکاتیە ومەبەست پێی تەنها فێرکردنی کەسی تازەیە بەو زیکرانە ئەگینـا کردنی بەنەریت و بەردەوام بـوون لەسەری لەلای سەلەف بـوونی نەبوە وەک ئیمام ـی ابن حجر فـەرموویەت ـی ابن بطـال وتویـەت ـی : لم یقف علی ذلك عن أحد من السلف إلا ما حكاه ابن حبيب في الواضحة أنهم كانوا يستحبون التكبير في العساكر عقب الصبح والعشاء تكبيراً عالياً ثلاثاً قال وهو قديم من شأن الناس. قال ابن بطال وفي العتبية عن مالك أن ذلك محدث.

شـتی هاوشێوەی ئەمە لـەهیچ یـەکێک لە سەلەفەوە نەبینراوە تـەنها ئـەوە نەبێت ابن حبيب لە الواضحە ـدا باسیکردوە کەئەوان پێیان باشبوە لـە سەربازەگەکاندا لەپاش نوێژی بەیان ـی وعیشا سێ جـار بەدەنگی بەرز اللە اکبر بـکەن و وتـویەتی ئەمە کاری لەمێژینە و کرداری خەڵکی بـووە ابن بطال ئەفـەرموێت لە العتبيە لەئیمام ـی مالکەوە هـاتوە فـەرمویەتی ئەمە کارێکی داهێنراو وبیدعـەیە. [فتح الباري (2 / 325)]

شێخ جمال الدين القاسمي رحمه الله تعالى فەرموویەت ـی : في بعض المساجد إذا سلَّم الإمام مِن فريضة العصر يزعق المؤذن بالتأمين ودعاءٍ بعده وفي بعضها متى سلَّم الإمام منها أخذ المقتدون في الجهر بالصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم الصلاة الكمالية.

لەهەنێ لەمزگەوتەکان کاتێ پێش نوێژ خوێن سەلام ئەیاتەوە لەنوێژی فەرزی عەسر بانگبێژەکە دەستەکات بەئامین کردن و دوعاکردن لەپاش نوێژەکە لەهەنێ مزگەوتی کەش هەرکات پێش نوێژ خوێن سەلام ئەیاتەوە نوێژخوێنەکان پێکەوە دەستەکەن بە صەڵاوات ناردن بۆپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بەدەنگی بەرز.

وفي ذلك مخالفة إذ السنة الاشتغال عقب الفريضة بالأوراد المأثورة بعدها سرّاً كل مصلٍّ لنفسه وكذلك مِن أدب الدعاء خفض الصوت فيه قال تعالى { ادعوا ربكم تضرعاً وخفية } ، وهؤلاء أعرضوا عن التضرع والخفية بالعياط والزعقات .. .

ئەمانەش هەمووی پێچەوانەی سونەتە سونەت ئەوەیە سەرقاڵ ببیت بەکردن ی ئەو زیکرانەی لەسونەت هاتون لە پاش نوێژ بەنهێنی وبە شاراوەیی وە هەروەها لەئەدەب ی دوعاکردن ئەوەیە بەدەنگی نزم بکرێت وەک الله تعالی فەرموویەت ی (بەترس وکڕوزانەوە ونهێنیەوە لەپەروەردگارتان بپاڕێنەوە) بەڵام ئەوانە پشتیان کردوە لەکڕوزانەوە و شاراوەیی ڕوویان کردۆتە دەنگە دەنگ و هات وهاوار. [إصلاح المساجد (ص 154)]

ئیمام ی شاطب ی رحمه الله تعالی فەرموویەت ی : إن الدعاء بهيئة الاجتماع دائماً لم يكن مِن فعل رسول الله صلى الله عليه وسلم ،كما لم يكن قوله ولا إقراره.

دووعاکردن ی بەکۆمەڵ و بەردەوام لەکاری پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەبوە وە گوفتاریشی پێ نەکردووە و دانیشی پێ نەناوە بەکردن ی.

[الاعتصام (1 / 351)]

تەنانەت لەسونەتدا ڕێگری کراوە لەوەی دەنگ بەرزبکرێتەوە بەقورئان خوێندنەوە نەوەک بەوهۆیەوە سەر لەوکەسانەی تر تێکبچێت کەخەریکی نوێژن لەناو مزگەوتدا.

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم : إن المصلي يناجي ربه فلينظر بما يناجيه به ولا يجهر بعضكم على بعض بالقرآن.

بەڕاستی نوێژخوێن بەشاراوەیی قسە لەگەڵ پەروەردگاریدا ئەکات باسەرنج ی لەسەر ئەوە بێت کە قسە لەگەڵ پەروەردگاری ئەکات و باهیچ یەکێکتان بەقورئان دەنگی بەرز نەکاتەوە بەسەر هەنێکی تر لەخۆتان. (بۆئەوەی نوێژ لەوانی تر تێکنەچێت کەبێگومان زیکری جەماعی مزگەوتەکان کە بیست دەقە ئەخەیانێت لەپاش نوێژەکان تائەو بیست دەقەیە ئەوانەی لەنوێژ دواکەوتون هەموویان سەریان لێ تێک ئەچێت بەوهۆیەوە).

[رواه أحمد (18543) ومالك (178)]

وە بنەما لەهەموو زیکرەکان ئەوەیە بەشاراوەیی بکرێت مەگەر لەبەر هۆکارێک کەشەرع ڕێگەی پێ یابێت لەوکاتەدا بەرزبکرێتەوە.

شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله تعالى فەرموویەتی : والسنَّةُ في الدعاء كله المخافتة إلا أنْ يكون هناك سببٌ يشرع له الجهر قال تعالى :{ ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ } [الأعراف/55] ، وقال تعالى عن زكريا : { إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا } [مريم/3].
سونەت وایە لەهەموو پاڕانەوەیەکدا بەشاراوەیی بکرێت تەنها مەگەر هۆکارێکی شەرعی هەبێت بۆبەرزکردنەوەی وەک الله تعالى فەرموویەتی

(داوابکەن لەپەروەردگارتان بەترس وکرِوزانەو و شاراوەیی چونکە الله تعالی سنوربەزێنەکان ـی خۆش ناوێت) وە لەبارەی زەکەریا علیە السلام فەرموویەت ـی (کاتێک بەنهێنی و شاراوەیی لەپەروەردگاری پاڕایەوە).

بل السنَّةُ في الذكر كله ذلك كما قال تعالى:{ وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنْ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ } [الأعراف/205]

بەڵکو سونەت وایە لەهەموو زیکرەکاندا بەشاراوەیی کرێت وەک الله تعالی فەرموویەت ـی (لەنەفس ـی خۆتدا یادی پەروەردگارت بکە بەترس و کرِوزانەوە دوور لەدەنگ بەرزکردنەوە لەبەیانیان وئێواران).

(وفي الصحيحين أنَّ أصحابَ رسول الله صلى الله عليه وسلم كانوا معه في سفرٍ فجعلوا يرفعون أصواتهم فقال النَّبيُّ صلى الله عليه وسلم : أيُّها النَّاسُ أربعوا على أنفسكم فإنَّكم لا تدعون أصمَّ ولا غائباً وإنما تدعون سميعاً قريباً إنَّ الذي تدعونه أقرب إلى أحدكم من عنق راحلته ...)

وە لەهەردوو صەحیحەکەدا هاتوە کەهاوەڵان ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەسەفەرێکدا کەپێغەمبەریشیان لەگەڵا بوو صلى الله عليه وسلم دەنگیان بەزیکرکردن بەرزکردەوە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وپێی فەرموون ئەی خەڵکینە لەسەرخۆبن دەنگتان نزم کەنەوە چونکە ئێوە بانگی کەسێکی کەڕ و غائیب ناکەن بەڵکو بانگ لەکەسێک ئەکەن کەبیسەرە ولێتانەوە نزیکە ئەوکەسەی ئێوە بانگی ئەکەن لەملی سواریەکەتان لێتانەوە نزیکترە. [مجموع الفتاوى [22/468-469]]

کـەواتـا ئەنجامی بـابەتەکە ئەوەیـە :

١ - ڕیوایەتەکەی ابن عباس باسی ئەوەی تێدانیە کەسێک زیکر بخوێنت و خەڵکەکەش بەدوای ئەودا زیکر بـکەن وەک لەمزگەوتەکان تائێستاش خەڵکێکی زۆر ئەم بیدعە ئەنجام ئـەیەن.

٢ - ئەو دەنگ بەرزکردنەوەیـە هەمیشەی نەبووە بەڵکوبۆفێرکاری بـووە وەکـچۆن ابی قەتادە ئەفـەرموێت : كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي بنا فيقرأ في الظهر والعصر في الركعتين الأوليين بفاتحة الكتاب وسورتين ويسمعنا الآية أحياناً. [متفق عليه]

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم پێش نوێژی بۆئەکردین لەنیوەڕوان وعەسران لەدوو ڕکات ـی سەرەتادا فاتحە و دووسورەت ـی ئەخوێندەوە (واتا بەهەردوو ڕکاتەکەی سەرەتا دووسورەت ـی ئەخوێندەوە واتا لەڕکاتی یەکەم فاتحە وسورەتێک لەڕکات ـی دووەم فاتحە وسورەتێکی تـر هەرچەندە دروستیشە لەهەر ڕکاتێک زیاتر لەسورەتێک بخوێنیت بـەڵام ئەم ڕوونکردنەوەیە بۆ مەبەستی وتەکەی ئەبی قەتادەیە ڕەزای الله ـی لێ بێت).

پاشان ئەفەرموێت هەنێ جاریش ئایەتەکەی ئەیا بـەگوێماندا (واتا دەنگی پێ بەرزئەکردەوە).

ئەمە لەکاتێکدا نوێژی نیوەڕۆ و عەسر ڕوونوێژی سڕی وشاراوەن بـەڵام ئەم دەنگ بەرزکردنەوەی هەنێجارەی بەئایەتەکان زانایـان ئەفەرموون بەمەبەست ـی فێرکردن ئەنجامی یـاوە هەربۆیـەش ابی قتادە ئەو زانیاریەی گێڕاوەتەوە چونکە بەوشێوە لەپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فێری بـووە.

بـەڵام ئایا ئەکرێت ئەم حاڵەتە دەگمەنە کەبۆ فێرکردن هەنێجار کردوویەتی بەهەنێ ئایەت بکرێت بەحاڵەتێکی گشتگیر وبوترێ سونەت وایە لەنوێژی نیوە ڕۆ وعەسردا دەنگ بەرزکرێتەوە ؟ بێگومان نەخێر چونکە جیاوازی هەیـە لەنێوان حاڵەتێـکی تایبەت بۆمەبەستێکی تایبەت لـەگەڵ پیشەی بەردەوامی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم لەچۆنیەتی ئەنجام یـانی کارێـک بۆیـە ئەو ڕیوایەتەی ابن عباس ڕەزای الله ی لێ بێت هیچ خزمەتێک بەئەهلی بیدەع ناکات بـا قبوریەکان وسۆفیـەکان وهەڵۆش پێیان ناخۆش بێت ولوتیان بـشکێت.

٣ - زانایان فەرموویانە ئەصـل لەهەموو زیکرەکان ئەنجامیانیەتی بەشاراوەی تەنها مەگەر ئەو کاتانە نەبێت کەشەرع ڕێگەی دەنگ بەرزکردنەوەی پێ یـاوە.

ڕوونکـردنەوەیەکی پێویست لەسەر قـسەکانـی مەلا هەڵۆ ئەڵـێت لەمرۆدا هیچ حاکمـێکی عەدل نیـە هەمووی حاکمی جەبری (سەپێنەرە کـەپیلانەکـانی کافران جێ بەجـێ ئەکەن) یـەک سەرکردە لەمرۆژەدا نیـە هەمووی جەبریـە ئەوکەسەی موڵکی جەبری ناهێڵێت مەهدیە ئەویش هێشتا نەهاتوە.

لەوەڵامـی ئەم قـسە ئەڵێم دیسان ژەهر خۆت ڕشت ئەم قـسەیـە بۆئەوەی بیکات بەقورگ ومێشکی خەڵکیدا :

١ - هەوڵ نەیـەن بۆگەڕانەوەی خیلافەت چونکـە تامەهدی دەرنەچێت خیلافەت ناگەڕێتەوە.

٢ - بڕووانەبوون بەخیلافـەتی دەوڵـەتی ئیسـلامی و پڕکردنـەوەی مێشـکی

خەڵکی بەوەی پێش مەهدی خیـلافەت نیـە وپیش مەهدی موسڵمانان هیچ سەرکردەیـەکیان نیە !

کەواتـا دەولەش خیـلافەت نیـە ولەضمن ـی حوکمی جەبریدایـە (خۆسەپێنەر) ـە چونکە تەنها مەهدی خیلافەت ئەگەڕێنێتەوە نابێت پێش مەهدی شوێن هیچ سەرکردەیـە بکەویت هەمووی جەبریە کەسـی لێ دەرنەکرد بەشێوەی گشتی قسەی کرد.

جائەم قسەی هەڵۆ لەدوو حاڵەت بەدەرنیـە :

١ - یـان ئەوەیـە ئەسڵەن سەرکردەکانی دەولە بەسەرکردە نازانێت و دەوڵەتی ئیسلامیش هەربەدەوڵەت نازانێت تەنها بەرێکخراو وکۆمەڵێـکی بێ دەوڵەت دایان ئەنێت وبەدەوڵەت وخیلافەتیان نازانێت.

٢ - یــان ئەوەیە دەوڵەتی خیلافـەی دەولەش بەحوکمی جەبری دائەنێت.

بـەڵام ئایا لەڕووانگەی دەقـە شەرعیەکان هەڵۆ ڕاستـەکات خیلافـەت نیـە تامەهدی دەرەچێت ؟

وەڵام : نەخـێر هەڵۆ درۆی کـرد پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ڕاستی کرد.

١ - پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم ـدەفەرموێت : يكون اختلاف عند موت خليفة فيخرج رجل من أهل المدينة هاربا إلى مكة فيأتيه ناس من أهل مكة

فیخرجونه وهو كاره فیبایعونه بین الركن والمقام ویبعث إلیه بعث من الشام فیخسف بهم بالبیداء بین مكة والمدینة فإذا رأى الناس ذلك أتاه أبدال الشام وعصائب أهل العراق فیبایعونه بین الركن والمقام.

لەکـاتی مردنی خەلیـــفەدا ناكۆكیـــەک دروست دەبێت پیاوێ كەخەڵكی مەدینـەیە هەڵ یەت بۆ مەککە خەڵكـی یـەن بۆلای بۆئەوەی بەیعەتی بەنێ بەڵام ئەو خۆی پێی ناخۆشـە بەڵام بەیعەتی پێ دەدەن لەنێوان ڕوکـن ومەقـام سوپایەک لەشامەوە بۆی یە ڕۆئەچن بەناخی زەویدا لەنێوان مەكە ومەدینەدا جاكاتێ خەڵكی ئەو ڕووداوە دەبـینن پیـــاوچاكانی شـــام و كۆمـــەڵێ كەخەڵكی عـــێراق ـن یەن بەیعەتی ئەیەنێ لەنێوان ڕوکـن ومەقــام. [رواه احمـد وابوداود وابویعلی فی مسـندە]

پێغەمـبەر صلی الله علیه وسلم فەرمووی : لەکـاتی مردنی خەلیـــفەدا ناكۆكیـــەک دروست دەبێت كەواتـــا پێش مەهدی خــــیلافەت ـی ئیسلامی دەگەڕێـــتەوە.

٢ - پێغەمـبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموێت : « لا يَزَالُ الإِسْلاَمُ عَزِيزًا إِلَى اثْنَيْ عَشَرَ خَلِيفَةً ». [رواه مسلم]

بەبەردەوام ئیسـلام لەعیزەتدایـە تا دوانزە خەلیفـــە.

وە لەلەفزی بوخاریدا پێغەمـبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویـەتی « يَكُونُ اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا - كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ »

دوانـــزە ئەمیر ئەبـێت كەهەمموویـان لەقــوڕەیش ـن.

ئیـمام ى ابن كثـير لەشەرح ى ئەم فەرمووده دەفەرمويّت : ومعنى هذا الحديث البشارة بوجود اثني عشر خليفة صالحًا ، يقيم الحق ويعدل فيهم ، ولا يلزم من هذا تواليهم وتتابع أيامهم ، بل قد وجد منهم أربعة على نَسَق ، وهم الخلفاء الأربعة : أبو بكر ، وعمر ، وعثمان ، وعلي ، رضي الله عنهم ، ومنهم عمر بن عبد العزيز بلا شك عند الأئمة ، وبعض بني العباس.

ماناى ئەم فەرمووده موژدەیە بەبونى دوانزە خەلیفەى چاكـەكار كەهەق وعەدل پەیرِەو دەكەن وەمەرج نیە هەر دوانزەكەیـان بەدواى یەكەوە بـێن بەڵـكو چوار دانەیـان بەدواى یەک هاتون ١ - كە ئیمام ى ابوبكر و ٢ - عمر و ٣ - عثمان و ٤ - على ین رِەزاى الله یان لىٚ بــێت وە لەنێوان خەلیفەكان عمرى كورِى عبـدالعزیزیشى تێدایە بەبىٚ گومان لەلاى پێشەوایـانى دیـن وهەندىٚ لەخەلیفەكان لە بنى عباس بون.

وە ـدەفەرمويّت رحمه الله : ثم كانت بعدهم فترة، ثم وُجِد منهم ما شاء الله، ثم قد يُوجَد منهم مَن بقي في وقت يعلمه الله. ومنهم المهدي الذي يطابق اسمه اسم رسول الله صلى الله عليه وسلم.

پاشـان لەپاش ئەو خەلیفانە سەردەمى بىٚ خەلیفەبون یەت پاشان خەلیفە پەیدا ئەبێت تا الله ویستى لىٚ بێت وە لەوخەلیفانە هەیانە هێشتا دەرنەچوە لەكاتێكدا دەردەچێت كەالله دەیزانێت وە لەوخەلیفانە مهدى ـە كەناوەكەى هاوتـاى ناوى پێغەمبەرە صلى الله عليه وسلم. [تفسير السورة النور 55]

كەواتـا زانایەكى وەک ابن كثـير اقرارِ بەوە ئەكات كەپێش مەهدیش خەلیفە دەرەچێت لەپاش نەمانى خیـلافـەت بەڵام دروستكراوەكانى كوفر بۆپەككستنى جیــهاد و لەناوبردنــى خیلافەت هەســتاون بەچەواشــەكردنى

گەنجان بەبیانوی ئەوەی خیلافەت ناگەڕێتەوە تا مەهدی دەرەچێت.

٣ - المقداد بن الأسود رضي الله عنه ئەیگێڕێتەوە کە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەیفەرموو : « لَا يَبْقَى عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ بَيْتُ مَدَرٍ وَلَا وَبَرٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ كَلِمَةَ الْإِسْلَامِ بِعِزِّ عَزِيزٍ أَوْ ذُلِّ ذَلِيلٍ إِمَّا يُعِزُّهُمْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَيَجْعَلُهُمْ مِنْ أَهْلِهَا أَوْ يُذِلُّهُمْ فَيَدِينُونَ لَهَا ».

هیچ ماڵێکی شارنشین یان دەشتەکی نشینەکان نامێنێتەوە لەسەر زەوی ئیلا الله تعالى وشەی ئیسلامی تێ ئەکات جابەشکۆمەندی کەسێکی بەعیزەت بێت یان بەزەلیل ی زەلیلێک بێت یان ئەوەیە الله تعالى بەعیزەتیان ئەکات وئەیانکات بەئەهلی ئیسلام یان ئەوەیە زەلیلیان ئەکات وملکەچ ی ئەهلی ئیسلامیان ئەکات.

کەواتا پێش مەهدی خیلافەت یەتەوە هەموو سەر زەوی وشار وولات ودەشتایەکان فەتح ئەکەن بەئیسلام ئەوەشی نەبێت بەموسڵمان ملکەچ ئەکرێت بۆجزیە دان سودی ئەوەی تێدایە لەسەردەمی خیلافەتی مەهدی پێغەمبەر عیسا عليه السلام دائەبەزێت کەجزیە هەڵئەگرێت و تەنها ئیسلام ئەمێنێتەوە هەموو دینەکانی تر بنبڕ ئەکات کەواتا ئەو فەرموودە ئاماژەیە بەوەی پێش خیلافەتی مەهدی ئومەتی ئیسلام فەتحی هەموو جیهان ئەکات یان موسڵمان یان جزیە.

بەڵام لەخیلافەتی مەهدی کەپێغەمبەر عیسا دائەبەزێت جزیە هەڵ ئەگرێت یان موسڵمان بوون یان کوشتن.

العراقي لە طرح التثريب ئەڵێت : ئەوەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم

فەرموویەتی لەبارەی هەڵگرتنی جزیە ئیمام ـی النووي فەرموویەتی : الصواب في معناه أنه لا يقبلها ولا يقبل من الكفار إلا الإسلام ومن بذل منهم الجزية لم يكف عنه بها بل لا يقبل إلا الإسلام أو القتل، هكذا قاله الخطابي وغيره من العلماء.

وتەی دروست ئەوەیە لەکافران جزیە قبوڵناکات هەرکەس جزیە بات دەست ـی لێ هەڵناگرێت بەڵکو قبوڵی ناکات یان موسڵمان بوون یان کوشتن بەم شێوە خەطابی وجگە لەویش لەزانایان وایان فەرمووە.

کەواتا لەو فەرموودە فەتح ـی هەموو جیهان ئەکرێت بەموسڵمان بوون یان بەمانەوە بەکافری بەملکەچ بوون بۆ ئەهلی ئیسلام بەڵام خیلافەتەکەی سەردەمی مەهدی کەپێغەمبەر عیسا دائەبەزێت هەموو سەر زەوی فەتح ئەکەن هیچ کافرێک نامێنێتەوە یان ئەبێت ببێت بەموسڵمان یان کوشتن.

ئەمە لەسەر بەتاڵکردنەوەی ئەوبۆچونەی هەڵۆ کەهەمان بۆچونی ڕافیزەکانە کەپێیان وایە خیلافەت ناگەڕێتەوە تامەهدی دەرەچێت.

تەنانەت ئەلبانی لەهەڵۆ باشتر تێگەشتوە ئەڵێت : وليكن معلوماً لدى الجميع أن الخلافة الراشدة تعود قبل ظهور المهدي وليس كما يعتقد الناس وتزعم بعض الجماعات الإسلامية مثل جماعة التبليغ أن الخلافة يرجعها المهدي وهم ينتظرونه فإن هذا ما لا دليل علي بل هو وهمٌ.

بابۆهەموو لایەک ڕوون وئاشکرابێت کەخیلافەت ـی ڕاشید ئەگەڕێتەوە پێش دەرچونی مەهدی بەوشێوە نیە کەهەنێ خەڵک وهەنێ کۆمەڵی ئیسلامی بانگەشەی ئەوە ئەکەن کەوا خیلافەت مەهدی ئەیگەڕێنێتەوە وەک نمونە

کۆمەڵی تبلیغ کەچاوەڕێی هاتنی مەهدی ـن بۆگەڕانەوەی خیلافەت ئەمەش هیچ بەڵگەیەکی لەسەرنیە بەڵکو وەهم وخەیاڵات ـی خۆیانە.

[كتاب الجماعات الإسلامية في ضوء الكتاب والسنة]

---

٢ - هەڵۆ ئەڵێت کزەی جەرگمان یەت کاتێ دوو ئافرەتی شەرڤانیان گرتوە سوکایەتیان پێ ئەکەن !

لەوەڵامدا ئەڵێم بۆ کزەی جەرگت یەت کاتێ دوو ئافرەتی بەد ڕەوشت ـی سەربەپەکەکەی کافر سوکایەتیان پێ ئەکرێت هەرئەوان نەبوون سوکایەتیان کرد بە بەنیقاب ـی خوشک ودایکانمان ؟ کزەی جەرگت یە بۆ دووبەد ڕەوشت کەلەجەنگاوەری حیزبێکن لەمزگەوتەکانەوە گۆرانی دینمانە ئاینمانە هەر نیشتیمان لێ ئەیەن کزەی جەرگت یە بۆ دوو موفسدی پیس بەڵام نەمان بینی ڕۆژێک بڵێی کزەی جەرگمان یە بۆخوشکانمان لەکەمپی هول کەلەناو ئەو ئازار وسەختیەدا بەڵکو بیستمان کەچۆن سوکایەتیت بەخوشکانی نیقاب کرد ووتت ئەو نیقابانە هەموویان ......(وشەی ناشرینت بۆ بەکارهێنان نامەوێ قسە پیسەکانت بنوسمەوە) بەڵام فێری کزەی جەرگت بۆ بەرەیەکی مورتەد هەبێت ئایا لەکام ئایەت وکام سونەت کام وتەی سەلەف هاتوە کەڕێز لەمورتەد بگیرێت و کزەی جەرگت بۆبێت کاتێ سوک ئەکرێت مەگەر نەتزانیوە کەمورتەد هیچ ڕێزێکی بۆنیە کاتێ دوو مورتەد یەکتری سوک ئەکەن ئێمە دڵخۆشەبین بەوەی الله تعالی بەیەکتر لەناویان بات وبەیەکتر سوکیان بکات نەک کزەی جەرگمان بێت بۆلایەنێکیان چونکە هاوزمان ـی خۆمانە.

قــال الله تـعالــى : ﴿ لَّا تَجِدُ قَوۡماً يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ يُوَآدُّونَ مَنۡ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَوۡ كَانُوٓاْ ءَابَآءَهُمۡ أَوۡ أَبۡنَآءَهُمۡ أَوۡ إِخۡوَٰنَهُمۡ أَوۡ عَشِيرَتَهُمۡ ﴾ [المجادلة : 22]

تۆکـەسوور ئەزانیت مورتەدن وبەمورتەدیشیان ئەزانیت کـەچی بەکاریکی ئینسانی ئەبینیت دڵت بۆیان بیشێ کەواتا ئەوەی دڵی نەیەشێت بـۆ ئەو مورتەدانـە لەلای تۆ مرۆڤایەتی لەدەستـداوە.

مورتەد هیـچ ریزوکەرامـەتێکی بۆنیـە وەک ئیمام ی إبن خزيمة رحمه الله تعالى ـدەفەرمویت : فإن تاب وإلا ضربت عنقه ثم ألقي على مزبلة لئلا يتأذى بنتن ريحه أهل القبلة ولا أهل الذمة.

ئەگەر تەوبە نەکات لەگەردنی ئەدریت وفریٚ ئەدریتە ناو خۆڵ وخاشاکەوە بۆئەوەی ئەهلی قیبلە وئەهلی ذمـە بە بۆنە پیسەکەی ئازار نەچێژن.

[الصواعق المرسلة في الرد على الجهمية والمعطلة – ابن القيم الجوزية – الجزء الرابع]

کـەواتا مورتەد هێندە پیس وبێ ریزە جەستەکەی فریٚ ئەدریت تابۆنی کەلاکەکەی موسڵمانان و جولەکە وگاورە ذمیـەکان ئازار نەیا. کـەچی هەڵۆ بەزەی هاتنەوەی بەمورتەدان لیکردووین بەمرۆڤـایەتـی.

---

٣ - وەک هەموو جـارێ ئەبێت سوکایـەتی بەموناصـران وراگەیاندکاران ی دەولە بکات ئەڵێت جـاران تـەنها موجاهیدی فەیسـبووک هەبوو ئێستا شەرەڤـانی فەیسبووکیش هەیـە.

واتــا ئەم هەڵۆیــە هەرقسەیـە بکات ئیلا بۆڕازیکردنی دڵی دەسەڵات ئەبێت هێرش بکاتە سەر ڕاگەیـاندکارانی دەولە وبەگاڵتەجاڕییە پێیان ئەڵێت موجاهیدی فەیسبوک بـەڵام رغم أنفك زانایـانی دەوڵەتی ئیـسلامی ڕاگەیاندکارانی دەولـە بەموجاهید ناوئەبـەن رغم أنفك هەروەها زمان درێژی وسوکایەتی بەموجاهیـدان سیفەتـی موناقیقەکانە لەسیفەتـی مونافیقان ئەوەیــە گاڵتە بەئەهلی جیهاد ئەکەن بەقسەکانیـان.

قـال الله تـعالـى : ﴿ قد يعلم الله المعوِّقين منكم والقائلين لإخوانهم هلمَّ إلينا ﴾

بێگومان الله تـعالـى بە چاکی ئەو کەسانەتـان ئەناسێت کە کۆسپ و تەگەرە ئەخەنە بەردەم جیهادی موجاهیدان و ئەوانەش کە بە براکانی خۆیان ئەڵێن وەرنە لای ئێمەو خۆتـان بەکوشت مـەیەن.

وقال تـعالـى : ﴿ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُم بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ ﴾

جا هەرکە ترسەکە چوو و نەما لێتان ئەیەن بەزمانە تـیژەکەیان.

شيخ الإسلام ابن تيميَّة ئەفـەرموێت رحمه الله تـعالى : وهذا السلق بالألسنة الحادَّة ، يكون بوجوه تارة يقول المنافقون للمؤمنين : هذا الذي جرى علينا بشؤمكم ؛ فإنَّكم أنتم الذين دعوتم الناس إلى هذا الدين ، وقاتلتم عليه ، وخالفتموهم ؛ فإنَّ هذه مقالة المنافقين للمؤمنين من الصحابة.

ئەم زمان درێژییەی مونافیقان بەرامبەر بڕواداران چەند جۆرێکە جارێـک بەئیمانداران ئەڵێن ئەوەی بەسەرمان هاتوە بەهۆی ئێوەوە توشی هاتوین چونکە ئێوە خەڵکتان بۆئەم دینە بانگهێشت کـرد وجەنگتان لەپێناویدا کـرد وپێچەوانەی موشریکانتان لەسەری کرد ئـەم قسەیــەش وتەی مونافــیقەکان

بـوو کەبەباوەڕدارانیان ئەوت لەهاوەڵان.

وتـارة يـقولون أنـتم الذين أشرتم علينا بالمقام هنا ، والثبات بهذا الثغر إلى هذا الوقت ، وإلاَّ فلو كنَّا سافرنا قبل هذا لما أصابنا هذا.

جارێـک ئەڵێن ئێوە پێشنیاری ئەوەتان بۆکردین لەم جێگەیە بمێنینەوە تائەم کـاتە خۆئەگەر ڕۆشتباین لەم جێگەیە توشی ئەم بەڵا وناڕەحەتیـە نەئەبـووین.

وتـارة يـقولون ـ أنـتم مع قلَّتكم وضعفكم ـ تـريدون أن تـكسروا عدوَّكم ، وقد غرَّكم دينكم ، كما قال تعالى: (إذ يـقول المنافقون والذين في قلوبهم مرض غرَّ هؤلاء دينهم ومن يـتوكَّل على الله فإنَّ الله عزيز حكيم).

جارێـکیش ئەڵێن ئێوە سەرەڕای کەم ولاوازیـتان ئەتـانەوێ دووژمنان تـێک بشکێنن بەڕاستی دینەکەتان ئێوەی هەڵخەڵەتـاندووە وفریوی یـاون وەک الله تعالی لەبارەیانەوە ئەفـەرموێت (دوو ڕووەکان و ئەوانەی لە دڵیاندا نەخۆشیی و بەدگومانی هەبوو دەیانگوت موسڵمانەکان بە ئایینەکەیان خەڵەتاون و چەواشە بوون بـەڵام با ئەوانە هەر قسە بکەن چونکە هەرکەسێک پشت بەالله ببەستێ الله یارمەتی ئەیات چونکە بێگومان الله تعالی زۆر دەستەڵاتدارو بەتوانایە).

وتـارة يـقولون : أنـتم مجانين ، لا عقل لكم تـريدون أن تـهلكوا أنفسكم والناس معكم.
وەجارێک ئەڵـێن ئێوە شێتن وئەقڵتان نیە ئەتـانەوێ خەڵکیش لەگەڵ خۆتان بەهیلاکەتدا بـەرن.

وتارة يقولون أنواعاً من الكلام المؤذي الشديد.

وە جاری واشە جۆرەها قسەی ئازار گەیەنەرئەکەن بەئەهلی جیهاد. (وەک ئەوەی گاڵتەیان پێ ئەکات بەموجاهیدی فەیسبوک و پشت کیبۆرد والعياذ بالله). [مجموع الفتاوى (28/ 457ـ458)]

هەڵو ویستی پینە وپەڕۆی هەڵە وگومڕای و حاشا و ڕادیۆکان ـی بکات بەڵام لەڕاستیدا بەدەست ـی خۆی ماڵەکەی خۆی ڕووخاند چونکە دوای ئەم وتەیەی هەڵۆ هەرکەس بۆنی مەنهەج ـی سەلەف وزانست ـی کردبێت بۆی ڕوون ئەبێتەوە کەوا "چیتر نابێت زانست لەهەڵۆ وەربگرێت و وتاری هەڵۆ بڵاو بکاتەوە گەر گریمان هەڵۆ عەقیدە ومەنهەج ـی لەهەموو ڕوویەکەوە تەواو تەنها ئەم هۆکارە واجب ـی ئەکات چیتر دین لەهەڵۆ وەرنەگیرێت" جا ئەم قسانە سەرەتا بەقوتابی وشوێنکەوتەکانی ئەڵێم کەخۆیان هەڵواسیوە بەسەلەف ئەگەر دوای ئەم قسانە هێشتا دین وریوایەت وزانست وفەتوا لەهەڵۆی غافڵ وەربگرن کەواتا دەرئەکەوێت ئێوە ناوی سەلەف بەکارئەهێنن بۆ شوێنکەوتنی هەڵۆ نەک شوێنی سەلەف بکەون لەهەقیقەتدا.

خۆئەگەردەست بەرداری هەڵۆ بن دوای ئەم قسانەی ئەوا گوومانێکی خێرتان پێ ئەبەین کەمەبەستان شوێنکەوتنی سەلەفە بەڵام بەهەڵە لەمەنهەجی سەلەف تێگەشتون بەڵام ئەگەر دەست بەرداری هەڵۆ نەبن و بەردەوام بن لەوەرگرتنی دین لەهەڵۆی غافڵ ئەوا مانای وایە ئێوە لەسادەترین و

سەرەتاترین شتدا شوێن مەنهەجی سەلەف ناکەون چونکە سەلەف بەوەناسراون بۆ وەرگرتنی زانست ودین چەندین مەرج ـی توندیان داناوە کەئێستا بەپێی دانپێنانی هەڵۆ خۆی بەزمان و دەنگ ورەنگی خۆی ئەساسترین مەرج ـی لەدەستداوە بەم هۆیەشەوە نابێت چیتر دین ـی لێ وەربگرن تەنها ئەتوانن زانست ـی چۆنیەتی شەق وەشاندن ـی لێ وەربگرن لەگەڵ کرین ـی برنج وشلە لە لەچێشخانەکەی ئەویش بەو بەومەرجەی خۆی ئاژەڵەکەی سەرنەبڕی بێت ئەما دین بەهیچ جۆرێک نابێت لێی وەربگرن گەرهەڵۆ بەم شێوە ویست ـی هەڵە و پەڵەکان ـی ڕابردووی پاک بکاتەوە ئەوا بۆ پاکردنەوەی ئەم هەڵەیەی هیچ ڕێگایەک نەماوە تەنها مەگەر بڵێت ئەم ڤیدۆیە بەزیرەکی دەستکرد دروستکراوە کەمەش ڕاست نیە.

دەست پێک ئیمام ـی ابن سیرین رحمه الله ئەفەرموێت : إن هذا العلم دين فانظروا عمن تأخذون دينكم.
ئەم زانستە دین ـە بزانن دینەکەتان لەکێ وەرئەگرن.

ئیمام ـی الخلال له ابن عباس گێڕاویەتیەوە : لا تأخذوا العلم إلا ممن تجيزون شهادته.
زانست وەرمەگرن تەنها لەوکەسانە نەبێت کەدروستە شاهێدیان لێ وەربگیرێت.

بهز بن أسد فەرموویەت ـی : دين الله أحق أن يطلب عليه العدول.
دین ـی الله تعالی شایستەترە بەوەی بەدووای کەسانی عەدل (دادپەروەر بگەڕێی بۆی).   [الآداب الشرعية والمنح المرعية 2/146]

ئایا کەسی دادپەروەر چیە لەلای زانایان ؟

ابن صلاح ی شارەزووری رحمه الله تعالى ئەفەرمویت : أجمع جماهير أئمة الحديث والفقه على أنه يشترط فيمن يحتج بروايته أن يكون عدلا ضابطا لما يرويه وتفصيله أن يكون مسلما بالغا عاقلا سالما من أسباب الفسق وخوارم المروءة متيقظا غير مغفل حافظا إن حدث من حفظه ضابطا لكتابه.

كۆدەنگی جەماوەری پێشەوایان ی فەرموودە وفیقهـ لەسەر ئەوەیە ئەوکەسەی کەگێڕانەوەی ئەکرێت بەبەڵگە کەوا :

١ - کەسێکی دادپەروەربێت.

٢ - وردبێت لەپاراستن ی گێڕانەوەکە.

وردەکاری ئەمەش ئەوەیە ئەبێت کەسەکە موسڵمان بێت باڵغ بێت عاقڵ بێت پارێزراوبێت لەهۆکارەکان ی فسق وئەوکارانەی کەوا کەسایەتی مرۆڤ لەکەدارئەکات (واتا ئاگای لەوقسانە بێت کەسێکی بەئاگابێت وغافڵ نەبێت) کەچی ئەڵێت وچی ئەگێڕێتەوە). لەبەری بێت کاتێ بەلەبەرکردن ئەیگێڕێتەوە وە نوسراوی کتێبەکەی پارێزراوبێت کاتێک بەکتێب ئەیگێڕێتەوە. [علوم الحديث لابن الصلاح الشهرزوري 1/105]

کەواتا بەنەمان ی یەکێک لەم مەرجانە ئەوکەسە عەدل وضبط لەدەست ئەیات.

ئیمام ی مالک ی کوڕی ئەنەس فەرمویەت ی : لا يؤخذ العلم عن أربعة ويؤخذ ممن سوى ذلك، لا يؤخذ من صاحب هوىً يدعو الناس إلى هواه، ولا من سفيه معلن بالسفه ولا من رجل يكذب في أحاديث الناس، وإن كنت لا تتهمه

أن يكذب على رسول الله -صلى الله عليه وسلم-، ولا من رجل له فضل وصلاح وعبادة إذا كان لا يعرف ما يحدث به.

زانست لەچوارکەس وەرناگیرێت بەدەر لەوچوارکەسە زانست وەرئەگیرێت زانسـت وەرناگیرێ لـە :

١ - خاوەن هەواو ئارەزوو (بیدعە) کەخەڵـکی بانگ ئەکـات بۆ هەواو ئارەزوو وبیدعەکەی خۆی.

٢ - کەسێکی نەفام کەنەفامیـەکەی ئاشکرابکات.

٣ - کەسێک لەقسەی خەڵکیدا درۆبکات گەرچی تۆمەتباریشی نەکەیت بەوەی درۆ بەدەم پێغەمبەرەوە بکات صلى الله عليه وسلم.

٤ - پیـاوێک خاوەن فەزڵ وچاکەیـە بەڵام ئاگای لەو قسانەی خۆی نیە ونازانێت چی ئەڵێت.

کەواتـا وای دانێ گریمان هەڵۆ بیدعەش ـی نەبێت ونەفام و درۆشی نەبێت ئەوا بەزمان ـی خۆی خاڵ ـی چوارەم ـی تـێدایە.

الخطيب بەسەنەد گێڕاویەتیەوە لە عطاء ئەویش لە ابن عباس رضي الله عنهما فەرموویـەتی : لا يُكتب عن الشيخ المُغفَّل.

زانست ـی شێخێـک نانوسرێتەوە کەئاگای لەقسەکان ـی خۆی نەبێت.

سخاوی ئەفـەرموێت : فأما شروط أولهما ...فهي أن يكون الراوي (يقظا) بضم القاف وكسرها (و) ذلك بأن (لم يكن مغفلا) لا يميز الصواب من الخطأ كالنائم والساهي إذ المتصف بها لا يحصل الركون إليه ولا تميل النفس إلى الاعتماد عليه.

لەمەرج ـی یەکەم ئەوەیە ئەوکەسەی گێڕانەوەی فەرمووده ئەکات ئەبێت کەسێک بێت بەئاگا بێت واتـا کەســێکی بێ ئاگـــانەبێت بـــەجۆرێک ڕاست

وهەڵە لەیەک جیانەکاتەوە وەک کەسێک کەخەوتوە یان کەسێکی خەیاڵ ڕۆشتوو ئەگەر بەم شێوازە بوو ئەوا متمانەی پێناکرێت و ئاوڕی بۆنادرێتەوە ونەفس مەیل ـی بۆنابێت بەوەی پشت ـی پێ ببەسترێت. [فتح المغيث للسخاوی 2/4]

ئیمام ـی ابن رجب حەنبەلی ئەفەرمویێت : والذي يتبين من عمل الإمام أحمد وكلامه أنه يترك الرواية عن المتهمين والذين غلب عليهم الخطأ للغفلة وسوء الحفظ.

ئەوەی ڕوون ئەبێتەوە لەکاری ئیمام ـی ئەحمەد و وتەکان ـی وازی هێناوە لەگێڕانەوەی ئەوکەسانەی تۆمەتبارن و ئەوانەشەی هەڵە وبێ ئاگای زاڵە بەسەر لەبەرکردنیان.

[التنكيل بما في تأنيب الكوثري من الأباطيل عبد الرحمن بن يحيى المعلمي (ت1386هـ)]

هەربۆیە ڕەحمەت ـی الله تعالى ـتان لێ بێت بزانن دین لەکێ وەرئەگرن ئیمام ـی ابن مفلح الحنبلي المقدسي لە (الآداب الشرعية) بابەتێکی داناوە بەناونیشان ـی (صفات من يؤخذ عنهم الحديث والدين ومن لا يؤخذ عنهم) سیفات ـی ئەوانەی فەرمووودەیان لێ وەرئەگیرێت وئەوانەشی لێیان وەرناگیرێت.

تێدا ئەو وتەیەی ئیمام ـی مالکی هێناوە کەفەرموویەت ـی : اطلب هذا الأمر - العلم - من عند أهله.
بەدوای زانست بگەڕێ تەنها لەلای ئەهلی زانست.

هشیم لە مغيرة گێڕاویەتیەوە لەابراهیم ـی النخعي فەرموویەتی : كانوا إذا أتوا الرجل ليأخذوا عنه نظروا إلى سمته وإلى صلاته ، وإلى حاله ثم يأخذون

عنە.

ئەگەر بچونایە بۆلای کەسێ تازانست ی لێ وەربگرن سەیری هەڵسوکەوت و نوێژ و حاڵی کەسەکەیان ئەکرد پاشان زانستیان لێ وەرئەگرت.

[الآداب الشرعية والمنح المرعية2/146]

پاشان هەڵۆ کەتۆحاڵت ئاوابووە وەهم زاڵ بوە بەسەرتا چۆن هاتوی دەرست بەخەڵک وتوە وقسەت لەدین کردووە ئایا نازانیت ئەم کارەت غەش کردنە لەموسڵمانان چونکە کەسێک گەر بزانێت بیرو هۆش ی لەژێر کۆنترۆڵ ی خۆی نیە هۆشی لەکۆنترۆڵ ی خۆی دەرئەچێت وبێ ئاگایی لەوتەکانیدا زاڵ ئەبێت بەسەریدا ئەوا نابێت وتار وکۆر ومجلیس ببەستێت و وتار بڵێت وتۆماری بکات و بیات بەگوێی موسڵمانان لەکاتێکدا خۆت ئەڵێی بەهۆی ئەو نەخۆشیەوە قسەم کردوە وئاگاشم لەخۆم نەبوە ! کەواتا تۆ حاڵت ئاوایە بۆچی فێڵ لەدین ولەموسڵمانان ئەکەیت بۆ دەرس و وتارت بۆخەڵکی ئەیا لەکاتێکدا غەفڵەت زاڵە بەسەرتا ئایا ترسی ئەوەت نەبوو کەوا بەغەفڵەتەوە قسە لەشەرعی الله بکەیت ئەی کوا ترسانت لەقسە کردن بەناوی دینەوە؟؟

مەگەر نەتزانیوە سەلەف زانستیان لەوکەسە وەرنەگرتوە کە وەهم زاڵە بەسەریدا ئایا تۆ بۆ خیانەتت کرد سەرەڕای ئەوەی ئەتزان ی وەهم زاڵە بەسەرت لەگەڵ ئەوەشدا هاتویت باسی دینیت بۆخەڵکی ئەکرد ؟

بەڕاستی ویستت پینەی خۆت بکەیت بەڵام الله تعالی لەسەر زمانی خۆت زیاتر وزیاتر هەقیقەت ی تۆی دەرخست کەبەزمانی خۆت دانت پێنا کەسێکی غافڵ ی لەگەڵ ئەوەشدا نەوەستایت تاچاک بیتەوە بەردەوام بویت

لەقسەکردن بەناو دین ی الله تعالی وخەڵکیت گومڕاکردو بەردەوامیشی لەسەر ئەم کارەت.

وەڵامدانەوە بۆ كوڕی پیس ناسراو بە كوڕی پاک

عبدالحـمیـدی كوڕی پیس ئەڵێت :

١ - كەسێک كەحوكم بەرێتەوە بۆمەحكمەی كوفری كەحوكم بەشەرع نـاكات ڕۆشتن بۆ وەرگرتنەوەی ماف ـی خۆت جائیزە.

٢ - چونكـە ئێمە ناچارین وهیچ دەسەڵاتێـكمان نیـە ناچار پەنا ئەبەینە بەر حوكمی دەستكرد.

٣ - وەحوكمـی دەستكرد زۆربەی لەئیسلام وەرگـیراوە.

٤ - خودی هاتنت بـۆ ئەوروپـا ڕازی بـونە بەسیستەمی حوكمڕانیەكـە.

٥ - باسـی هاوەڵانی حەبـەشە ئەكـات.

خاڵی یـەكەم : ئایا حوكم گێڕانەوە بۆغەیری شەرع جائیزە ئەگەر ناچاربیت بۆئەوەی مافت نەخـورێت ؟

سـەرەتا ئەبێت ئەوە بزانین حوكم گێڕانـەوە عیبادەتە وەک چۆن نوێـژ كردن وسوجدە بردن عیبادەتە جـا ئەم عیبادەتە یـان بۆالله ئەنجامی ئەدەیت یان بۆغەیری الله ئەنجامی ئەیـەیت وئەبیت بەموشریک.

قال الله تعالى: ﴿ فإن تنازعتم في شيءٍ فردّوه إلى الله والرّسول إن كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر ﴾ [النساء : 59]

گەرلەشـتـێكدا ناكۆک بـوون ئەوا بیگەڕێننەوە بـۆلای الله ورسولەكەی صلى الله

علیه وسلم گەر بڕواتان بەالله و ڕۆژی دوای هەیە.

ئیمام ـی ابن کثیر لەتەفسیری ئەم ئایەتە ئەفەرموێت : ئیمام ـی مُجاهد وجگە لەویش وتویانە زیاد لەیەکێ لەسەلەف فەرموویانە واتا بیگەڕێننەوە بۆلای کتاب ـی الله وسونەتی رسولەکەی ئەمەش فەرمانی الله یە بۆهەموو خەڵکی کەهەموو کێشە وناکۆکیەکانیان لەبنچینە و لقەکان ـی دین بگەڕێننەوە بۆقورئان وسونەت وەکو الله ئەفەرموێت ﴿ وما اختلفتم فيه من شيء فحكمه إلى الله ﴾ لەهەرشتێکدا ناکۆک بوون ئەوا حوکمەکەی بۆالله تعالی یە [الشوری:10] ...

قال تعالى: *إن كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر* أي رُدّوا الخصومات والجهالات إلى كتاب الله وسُنّة رسوله، فتحاكموا إليهما فيما شجر بينكم، فدلّ على أنّ من لم يتحاكم في محلّ النزاع إلى الكتاب والسنة ولا يرجع إليهما في ذلك فليس مؤمنا بالله واليوم الآخر،

الله فەرمووی بیگەڕێننەوە بۆلای الله ورسولەکەی صلى الله عليه وسلم گەر بڕواتان بەالله و ڕۆژی دوای هەیە .واتا کێشەمەکێش و نەزانیەکان بۆ قورئان وسونەت بگێڕنەوە لەوشتانەی کێشەتان هەیە لەگەڵ یەکتری دا بیگەڕێننەوە بۆشەرعی الله تعالی ئایەتەکە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی هەرکەسێ کێشەکانی نەگەڕێنێتەوە بۆحوکمی شەرع بڕوای بەالله و ڕۆژی دوای نیە.

کەواتا حوکم بردنەوە بۆشەرع عیبادەتە وفەرمان ـی الله تعالی ـی لەسەرە وە پێناسەی عیبادەت زانایان کردوویانە ئەفەرموون : اسم جامع لكل ما يحبه الله ويرضاه من الأقوال والأعمال الظاهرة والباطن؛ كالدعاء، والصلاة،

والخوف، والرجاء، والمحبة، وغير ذلك من العبادات.
ناوێکی کۆکەرەوەیە بۆ هەموو شتێ کە الله پێی خۆشە و پێی ڕازیە لەوتە وکردارەکان لەزاهیردا وەک پاڕانەوە و نوێژکردن و ترسان لەالله و ئومێد بون بەالله وخۆشویستن و جگە لەوەش لەعیباداتەکانی تر.

کەواتا هەموو جۆرە پەرستنێ الله پێی خۆشە وفەرمانی پێکردووە ئەبێت بەوشێوە بکرێت کەالله داوای لێکردووین وە یەکێ لەوپەرستنانە بریتیە لەوەی کێشەکان بەحوکم ی شەرع چارەسەربکرێت ئەگەر بڕواداربیت کەواتا چارەسەرکردنی کێشە بەغەیری شەرع بڕوا نەبونە بەالله و ڕۆژی قیامەت.

ئێستا بابزانین حوکم بردنەوە بۆچارەسەری کێشەکان بۆلای حاکمێک کەحوکم بەبەرنامەیەک ئەکات جگە لەشەرع ی الله یە حوکمەکەی چیە ؟

قال الله عز وجل ﴿ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلالًا بَعِيدًا ﴾ [النساء: 60]
ئەی محمد ﷺ ئایا ئاوڕێکت نەداوەتەوە بەلای ئەوانەی واخۆنیشان دەدەن کەبەڕاستی ئەوان باوەڕیان هێناوە بەوەی دابەزیوە بۆتۆ(کەقورئانە) و بەوەش کەپێش تۆ دابەزیوە(کە تەوراتە)دەیانەوێت کەچارەسەری کێشەکانیان بەرن بۆ لای طاغوت کەحوکم بە بەرنامەی الله ناکات لە کاتێکدا بەڕاستی فەرمانیان پێ کراوە کەبێ بڕوابن بەطاغوت وە شەیطان ئەیەوێت کە گومڕایان بکات بە گومڕایی یەکی دوور لە ڕاستی.

ابن عباس ڕەزای الله ی لێ بێت لەتەفسیری ئەم ئایەتە ﴿ يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت وقد أمروا أن يكفروا به ﴾ دەفەرموێت :

و " الطاغوت " رجل من اليهود كان يقال له: كعب بن الأشرف، وكانوا إذا ما دعوا إلى ما أنزل الله وإلى الرسول ليحكم بينهم قالوا، بل نحاكمكم إلى كعب! فذلك قوله: " يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت. [تفسير الطبرى]

طاغوت پیاوێ بوو لەجولەکەکان پێی دەوترا کعب ـی کوڕی ئەشرەف کاتێ پێیان وترا وەرن بۆلای حوکمی الله وحوکمی رسول الله صلى الله عليه وسلم باحوکمی الله ورسول حاکم بێت لەنێوانتاندا ئەوان وتیان ئێمە حوکم ئـەگێڕینەوە بۆلای کـعب لەبـەر ئەم هۆکـارە (الله فەرمووی ئەیانەوێ حوکم بگێڕنەوە بۆلای طاغوت کەفەرمانیان پێکراوە بێ باوەڕبن بەطاغوت).

الله تعالى هۆکاری تەکفیرکردنەکەیانی بەوە بەستەوە کـە ویستیان لەسـەر ئەوە بوو حوکم بـەرنەوە بـۆ طاغوت وە ئیمام ـی عمر ئەوکەسـەی کوشت کەوا ویستی حوکم بـۆلای مەحکەمەی جولەکـە بگەڕێنێتەوە.

شێخ سليمان ابن سحمان ئەفـەرموێت : فإذا كان هذا الخليفة الراشد، قد قتل هذا الرجل، بمجرد طلبه التحاكم إلى الطاغوت، فمن هذا عادته التي هو عليها، ولا يرضى لنفسه وأمثاله سواها، أحق وأولى أن يقتل، لردته عن الإسلام،

ئەگەر ئیمامی عومەر خەلیفەی ڕاشد ئەو پیاوەی کوشت تـــەنها لەبەر داواکردنی حوکمگێڕانەوە بۆلای طاغوت ئەی چجای کەسێ حوکـم گێڕانەوە بۆلای طاغوت نەریتی بێت ولەسەری بێت و بۆنەفسی خۆی وجگەلەخۆی ڕازی نەبێت ئیلا بەحوکمی طاغوت نەبێت ئەمە لەپێشترە بۆکوشتن بەهۆی هەڵگەڕانەوەی لەئیسلام.

سەرنج بەن تەکـفیری کرد ئەگـەر تەنها بتەوێ داوای چارەسـەری کێشەکانی بکات بەحوکمی طاغوت ئەی چجای ئـەگەر بەحەڵاڵیشی بزانیت !

شێخ الاسلام ابن تـیمیە زۆر زۆر جوانتر ڕونی ئـەکاتەوە ئـەفەرموێت: فإذا كان النفاق يثبت ويزول الإيمان بمجرد الإعراض عن حكم الرسول وإرادة التحاكم إلى غيره , مع أن هذا ترك محض , وقد يكون سببه قوة الشهوة , فكيف بالنقص والسب ونحوه ؟ !. [صارم المسلول]

جاکە نیفاق بچەسپێت و ئیمان لابچێت تــــەنها لەبەر پشت هەڵکردن لەحوکمی پێغەمبەر و ویستنی حوکم گێڕانەوە بۆجگە لەپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەکاتێکدا ئەمە تەنها وازهێنانە وە پاڵنەرەکەی هێزی شەهوەتە ئەی چجای حوکمەکەی بەکەم دابنێت و جنێوی پێ بدات وهاوشێوەی ئەمانە.

الشیخ سلیمان بن عبدالله آل شیخ لەشەرح ی کتاب التوحید تیسیر العزیز الحمید باب قوله تعالى : ﴿ ألم تر إلى الذين يزعمون ...﴾ لەشیکردنەوەی ئەوئایەتە ئەفەرموێت : وفي الأية دليل على أن ترك التحاكم إلى الطاغوت الذي هو ما سوى الكتاب والسنة من الفرائض , وأن المتحاكم إليه غير مؤمن بل ولا مسلم.

ئایەتەکە بەڵگەیە لەسەر فەرزبونی وازهێنان لەحوکمبردنەوە بۆطاغوت کەطاغوت هەرشتێکە لەغیری کتاب وسونەت وە ئەوکەسەشی حوکمی بۆدەباتەوە باوەڕدارنیە بەڵکو موسڵمانیش نیە.

ڕازی لەتەفسیری ئەو ئایەتەدا دەفەرمویێت رحمه الله القاضي :لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا کەالله دەفەرمویێت : { يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓاْ إِلَى الطاغوت وَقَدۡ أُمِرُوٓاْ أَن يَكۡفُرُواْ بِهِۦ } فجعل التحاكم إلى الطاغوت يكون ايمانا به ، ولا شك أن الايمان بالطاغوت كفر بالله.

الله تعالی حوکم بردنەوەی بۆلای طاغوت بەئیمان هێنان بەطاغوت دادەنێت گومانی تێدانیە ئیمان هێنان بەطاغوت کوفرە بەالله.

عبدالحمید ئەڵێت ئاخر ئێمە بڕوامان بەحوکمەکە نیە تەنها بۆ وەرگرتنی مافێکی خۆمان حوکم ئەبەینەوە بۆمەحکەمە ئەوا لەوەڵامدا ئەڵێین هەمان قسەتان دووبارە کردەوە.

ئیمامی ابن كثير رحمه الله لەباسی ئەوانەی کەحوکمیان گێڕایەوە بۆلای طاغوت لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرمویێت : { ثم جاؤوك يحلفون بالله إن أردنا إلا إحسانا وتوفيقا } أي : يعتذرون إليك ويحلفون : ما أردنا بذهابنا إلى غيرك ، وتحاكمنا إلى عداك إلا الإحسان والتوفيق ، أي : المداراة والمصانعة ، لا اعتقادا منا صحة تلك الحكومة.

واتای ئەی محمد صلی الله علیه وسلم داوای ئەوەی حوکمیان گێڕایەوە بۆلای طاغوت دێن بۆلات بیانوو ئەهێننەوە وە سوێند ئەخۆن ئەڵێن ئێمە بەڕۆشتنمان وحوکم گێڕاوەمان بۆلای جگە لەتۆ مەبەستمان ڕێکەوتن وچاککردنی کێشەکانی نێوانمان بوە. (إبن کثیر رحمه الله دەفەرموێ واتا مەبەستمان ڕێکەوتن ویەکتر ڕازیکردن بوە باوەڕمان بەوەنەبوە کەحوکمی جگەلەتۆباشتربێت.

كەواتــا ئەوعوزرە بەتاڵە قورئان هەڵی وەشاندۆتەوە.

بــاشــە كەزانیت ویستنی حوكم بردنە بۆمەحكەمەی طاغوت كـوفرە و بڕواهێنانە بەكوفر ئــایا لەناچاریدا بۆمەسڵەحەتی نەفەوتانی ماڵ ی دوونیا جائیزە كـوفر بەاللە بكەیت ؟ ئـایـا لەوڵاتی كوفر جائیزە لەبەر مەسڵەحەت كوفر بـكەیـت وەک عبدالحمید ئەڵێت ؟ یان كوفر هەر كوفرە چــی لەوڵاتی ئیسلام بێت یــان وڵاتی كـوفر:

قال تعالى : ﴿ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾

[النحل : 106]

هەركەسێک پاش بڕوا هێنانی بەاللە تعالــى كافرو بێ باوەڕ بێتەوە بێگومان سزای توند ئـەدرێ وئـەكەوێتە بەرتووڕەیی اللە تعالــى تەنهــا مەگەر كەسێک زۆری لێ كرابێ ولەژێر ئەشكەنجەدا توشی كوفربێت لەوكاتەیشدا دڵی پڕبێت بەئیمان.

ئایـەتەكە ڕوونی كـردەوە هەركەســێ كوفربكات كــافرە تەنها حاڵەتی ئیكراهـ فەرمووی كافرنابێت نەیفەرموو لەناچاری و پێویستیدا دروسـتە كوفر بكەیت ئایـەتەكـە تەنها ئیكراهی كرد بەرێگرلەكـافربوون نەک مەسڵەحەت ی دوونیایی.

شـێخ محمدی كوڕی عبدالوهاب لەكۆتایی نواقض الاسلامەكەیـدا ئەفەرموێت : ولا فرق في جميع هذه النواقض بين الهازل والجاد والخائف، إلا المكره.

جیاوازی نیە لەنێوان هەموو ئەم هەڵوەشێنەرەوانەی ئیسلام کەسێ بەمەبەستەوە بیکات یان بەگاڵتە (وبێ مەبەست) یان لەبەر ترس ئەنجامی بات تەنها کەسێک نەبێت کەموکرەه بێت (لەژێر ئەشکەنجە کوفری پێ بکرێ تەنها لەم حاڵەتەدا عوزری بۆهەیە).

شێخ ی ئیسلام ابن تیمیە رحمە اللە لە الفتاوی [471-14/470] دەفەرمووێت :
إن المحرمات منها ما يقطع بأن الشرع لم يبح منه شيئا لا لضرورة ولا غير ضرورة كالشرك والفواحش والقول على الله بغير علم والظلم المحض.

هەندێ لەحەرامکراوەکان لەشەرعدا بەهیچ شێوەیەک رێگەنەدراوە بەئەنجام دانیان نەبۆ ناچاری ونەبۆ غەیری ناچاری وەک شەریکدانان بۆاللە وزینا و قسەکردن بەناوی اللە ـەوە بەبێ علم و ستەمی ڕوون.

ئەم چوارشتەش اللە باسی کردوە دەفەرمووێت : ئەی پێغەمبەر-صلی اللە علیە وسلم-! پێیان بڵێ پەروەردگارم کاری خراپ و ناشیرین وداوێن پیسی حەرامکردووە، ئاشکراکەی ونهێنیەکەی وە هەم تاوان و گوناح و لەسنوور دەرچوون و، دەستدرێژیی کردن بۆ سەر خەڵک بەناهەق وە بێ هیچ بەڵگەیەکی شەرع ی، شەریک وهاوبەش دانێن بۆاللە و لە ئاخاوتن و قسەکردن، دەربارەی اللە بە بێ زانین و بەبێ بەڵگە درۆ هەڵبەستن بەناوی اللە ـەوە.

ئەم شتانەش حەرامـن لەهەموو شەرعەکان دا وە بەحەرامکردنی ئەم شتانەش اللە پێغەمبەرانی ڕەوانەکردوە وەلەهیچ شەرعێکدا شتێ لەمانە حەڵاڵ نەکراوە بۆحاڵێ لەحاڵەتەکان وەبۆیەش ئەم ئایەتە لەسوڕەتە مەککیەکانە.

حوكمــی كەسێ چیە حەرامێكی كۆڕا لەسەر بوو حەڵاڵ بـكات ؟

شیخ ی ئیسلام رحمه الله لەمجموع الفتاوى ج: 3 ص: 267 دەفەرمویێت :
والإنسان متى حلل الحرام المجمع عليه أو حرم الحلال المجمع عليه أو بدل الشرع المجمع عليه كان كافرا مرتدا باتفاق الفقهاء.

مرۆڤ هەركاتێ حەڵاڵی حەرام بكات كەبەئیجماع حەرام بێت یان حەڵاڵــی حەرام بكات كەبەئیجماع حەڵاڵ بـێت یان یاسایەكی شەرع بـگۆڕێت كەئیجماع لەسەر ئەویاساشەرعیە هەبێت ئەو كـافرە مورتەدە بەكۆدەنگی فوقەهایان.

كـەواتــا ئێستا زانیت ئەوچوار شتە لەهەموو دینێک وبەئیجماعی ئومەت حەڵاڵ نابێت لەكاتی ناچاریشدا یەكێ لەوچوار شتە شەریكدانان وكوفركـردنە بەالله تعالــی كەڕوونمان كـردەوە ویستنی چون بۆمەحكمەی طاغوت بڕواهێنانە بەغەیری الله وە بێ بڕوا بونە بەالله تعالــی.

جائـایا دروستـە لەپێناو بەدەستهێنانی پارە یان ماڵی دونیا كـوفر بـكەیت بەالله بەویستنی حوكم بردنەوەبۆلای طاغوت ؟

بـا ئیمام سليمان ابن سحمان رحمه الله وەڵام باتەوە ئەفەرمویێت : فلو ذهبت دنياك كلها، لما جاز لك المحاكمة إلى الطاغوت لأجلها، ولو اضطرك مضطر وخيرك، بين أن تحاكم إلى الطاغوت، أو تبذل دنياك، لوجب عليك البذل، ولم يجز لك المحاكمة إلى الطاغوت.

ئەگـەر هەموو دوونیـاكەت لەدەست بەیت بۆت دروست نیـە حوكم ببەیـتەوە بـۆلای طاغوت گەر كەسێكـ ناچاریكردی لەنێوان لەدەست ـدانی ماڵەكەت یان حوكم بردنەوە بۆلای طاغوت ئەوا لەسـەرت واجـبە واز لەدوونیـاكەت بهێنێت بـۆت دروست نیـە حوكم بـەریتەوە بـۆلای طاغوت.

[الدرر السنية في الأجوبة النجدية ج ١٠- ٥١١]

خەڵكـینە دینەكـەتان لەگەورە زانایان وەربگرن نەک دین گۆڕێكی وەک عبدالحمیـد بۆخۆشگوزەرانی خۆی دین ئەچەمێنێتەوە بۆحەزەكـانی خۆی.

پـاشان یەینە سـەرئەو خاڵەی كەئەڵێت تۆ تەنها بەهاتنت بۆ ئەوروپا ڕازی بویتە بەو سیستەمـە وە هاوكاری وەرگرتن لەكـافر جیاناكـاتەوە لەحوكم بردنەوە بۆلای كـافر.

١ - بابەتـی هاوكاری وەرگرتن لەكـافر ئەوەیـە وەک شیخ ـمان تركی البنعلی ئەفەرموێت گەر كـەسێ ماڵی دزرا یان ئۆتۆمبێلەكەی دزرا لەپاش ئەوەی محكمەی شەرعی دەست ناكەوێت ئەڕوات بۆلای ئەو كــافرانە نەک بـۆئەوەی حــوكم بگێڕێتەوە بۆلایان بەڵـكو داوای ئەوەیان لێدەكات ماڵە دزراو یان ئۆتۆمبێلە دزراوەكەی بۆ بدۆزنەوە وبۆی بگەڕێننەوە چونكـە ئەو كافرانە خاوەن هێزن ئەتوانن ماڵە دزراوەكەی بۆ بگەڕێننەوە لەدزەكەی وەربگرنەوە بۆیە ئەڕوات بەكافران ئەڵێت بەوهێزەی كەهەتانە ماڵە دزراوەكەم وئۆتۆمبێلە دزراوەكەم بۆ بگێڕنەوە.

بـەڵام ئـەگەر لەوڵاتێـكدا كافران یارمەتیان نەئەیات تەنها بەوەنەبێت كەسكاڵا بنوسیت لەمەحكمە و دزەكە بەیتە مەحكمـە ئەوا ئەمە پێی ناوترێ یـارمەت ـی بەڵكـو پێی ئەوترێ تحاكــم واتـا بەرزكردنــەوەی كێشــەكانت تا

مەحکەمەی کوفری بڕیارت بۆبات بۆچارەسەرکردنی کێشەکەت تاوانبار وبێ تاوان بەیاسا دیاری بکرێت و تاوانبار بەیاسا سزا بدرێت کەواتا ئەم حاڵەتە ئەچێتە ناو بابەتی حوکم بردنەوە وچارەسەرکردنی کێشەکان لەڕێگەی مەحکەمەوە ئەمە پێی ناوترێ داواکردن ی هاوکاری ئەم جۆرە فەتواکەی شیخ سلیمان ابن سحمان ئەیگرێتەوە.

چونکە لەم حاڵەتە تەنها داوای یارمەتیت نەکردووە بەڵکو کێشەکانت گەڕاندۆتەوە بۆلای یاسای شەیطان تایاسا بڕیارت بۆبات بەڵام بابەتی هاوکاری ئەوەیە بەبێ حوکم گەڕاندنەوە بۆمەحکەمەکانیان داوای یارمەتیان لێ بکەیت بەبێ داواکردنی تەنفیزکردنی حوکم ی قانون ومەحکەمە.

پاشان عبدالحمید چەواشەکاری ئەکات ئەڵێت بەشێکی زۆری ئەویاسایانە لەئیسلام وەرگیراون ! نمونەش بەکوردستان وعێراق وفەڕەنسائەهێنێتەوە.

لەوەڵامدا ئەڵێم : ئەم قسانە بۆئەوە ئەکەیت تا کوردستان جێگەت بۆبکاتەوە وبگەڕێیتەوە بەڵام دڵنیابە هەرکەسێ بیەوێ خەڵک لەخۆی ڕازی کات بەتوڕەکردن ی الله ئەوا الله لێی توڕە ئەبێت وخەڵکیش لێی ڕازی نابێت. .

ئێستا بابچینە سەر وەڵامی ئەو شوبهە وگومانە کەئەڵێت بەشێ زۆری یاساکە لەئیسلام وەرگیراوە :

قال الله تعالى : ﴿ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴾

ئایا ئەوانە حوکم ی نەفامیەتیان ئەوێ ؟ جاکێ هەیە حوکم ی وەک

حوکم ی الله باشترین بێت بۆگەلێک کەیەقینیان هەبێت؟

ئیمام ی ابن كثیر لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا ئەفەرموێت : وكما يحكم به التتار من السياسات الملكية المأخوذة عن ملكهم جنكزخان ، الذي وضع لهم اليَساق ، وهو عبارة عن كتاب مجموع من أحكام قد اقتبسها عن شرائع شتى ، من اليهودية والنصرانية والملة الإسلامية ... فصارت في بنيه شرعًا متبعًا ، يقدمونه على الحكم بكتاب الله وسنة رسوله - صلى الله عليه وسلم - .

وەک ئەوەی تەتـار حوكم ی پێ ئەكرد لەسیاسەتی پاشایەتی کەلەپاشاکەیـان جەنگیزخان وەریان گرتبوو کەکتێبێکی بۆداڕشتبوون بەناوی یاسق وەحوکمەکانی ئەم کتێبە وەرگیرابـوو لەچەند دین ویاسایەکی جیاجیـا وەرگیرابوو لەیەهودیەت و نەصرانیـەت و لەئیسـلام... (سەرنج بەن یاساکەیان بەشێکی لە یاسای ئیسلام وەرگیرابـوو) وە ئەو کتێبە بوو بەبەرنامەیەکی پەیڕەو لێکراو لەناویـاندا ئەیانخستە پێش حوکمکردن بەقورئان وسونەت.

ومن فعل ذلك منهم فهو كافر ، يجب قتاله ، حتى يرجع إلى حكم الله ورسوله - صلى الله عليه وسلم - ، فلا يحكّم سواه في قليل ولا كثير.

هەرکەسێ ئەوکارە بکات کـافرە واجبە جەنگی لەدژکـرێ تائەگەڕێتەوە بۆلای حوکم ی الله ورسولەکەی لەکەم وزۆردا بەجگە لەحوکم ی ئیسلام حوکم نەکـات.

هەر ئیمام ی ابن كثـیر رحمه الله ـدەفەرموێت : هەرکـەسێك واز لەشەرعی موحکـەم بێنـێـت کـەدابـەزێـنراوە بۆ محمدی کـوڕی عبدالله کـۆتای

پێغەمبەران علیه الصلاة والسلام وە حوکـم بگێڕێتەوە بۆ یاسا نەسخ بووەکـان (وەك تەورات و ئنجیل) ئەو کـەسە کـافربوە ئەی چجای کـەسێ حوکــم بباتەوە بۆ یاسق و بیخاتە پێش حوکــمەکـەی الله ـوە هەرکـەسێ ئەوکـارە بکـات کـافربوە بەیەك دەنگی موسڵمانان. [البداية والنهاية، جـ14، ص119]

کەواتـا بابەشێک لەیاساکەش لەئیسلام وەرگیرابێت ئەوان حوکمی پێناکەن لەبەرئەوی ئیسلامە بۆیە حوکمی پێ ئەکەن لەبەر ئەوەی مرۆڤەکان کردوویانە بەیاسایەک لەدەستوورەکەی خۆیـان.

خاڵی کۆتای شوبهەی هاوەڵانی حەبەشە

ڕوونمانکـردەوە حوکم بردنەوە بۆلای حاکمێک کەبەغیری شەرعی الله حوکم ئـەکات پێی ئەوترێ تحاکـم بۆلای طاغوت جائـایا هاوەڵانی حەبەشە حوکمیان بـردۆتەوە بـۆلای طاغوت !

١ - ڕۆشـتنی هاوەڵان بۆحەبەشە لەسەر فەرمان ـی رسول بوو صلى الله عليه وسلم بەوەحی الله تعالـی کەرسول الله صلى الله عليه وسلم ڕوونیکردەوە فەرمووی لەحەبـەشە پاشـایەکی دادپەروەری لێیە کەس لەژێر دەسەڵاتی ئەو ستەم ـی لێ ناکـرێ « لو خرجتم إلى أرض الحبشة فإن بها ملكًا لا يظلم عنده أحد، ».

کەواتـا بەدەقی فەرموودە نەجاشـی حاکمێکی عادل بـوە وەک جەعفەر بەنەجاشـی فەرموو : وَرَجَوْنَا أَنْ لاَ نُظْلَمَ عِنْدَكَ أَيُّهَا الْمَلِكُ.
بەو ئومێدەوە هاتوین بۆلای تۆ کەلەژێر دەسـەڵاتی تۆ ستەمان لێ ناکـرێت.

کەواتـا بەدەقی فەرمووده و وتـەی هاوەڵان نەجاشی حوکم ی بەعەدل کـردووە نەک بەطاغوت وەک کوڕی پیس وتی حوکمەکەی طاغوتی بـوە ! بەڵکو حوکمەکەی عدل بوە بەدەقی فەرمووده چونکـە حوکم کردن بەعەدل فەرمانی الله یـە قال تـعالی ﴿ واذا حكمتم بين الناس أن تحكموا بالعدل ﴾

حوکمکردن بەعەدل چیـە ؟

١ - حوکم کردنە بەشەرعێکی دابەزێنراو.

٢ - کاتێ لەبابەتێکدا حوکم ی شەرعی لەسەرنەبێت بەعەقڵێکی سەلیم و عەدل دادوەری تێدا بـکـات.

نجاشی لەو کەسانەبوو کەلەسەر دینە ڕاستەکەی عیسا مابویەوە حوکمی بەشەرعی عیسا ئـەکرد تا پەیامی ئیسلامی پێ گەیشت و بوو بەشوێنکەوتەی ئیسـلام بـۆیە کاتێ دادوەری کرد لەنێوان بت پەرستەکـانی قورەیش و هاوەڵانی پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم حوکـمی بەشەرعی الله کـرد جەعفەر ڕەزای الله ی لێ بێت لەبەردەم پاشای حەبەشە فەرمووی : إِنَّا لاَ نَسْجُدُ إِلاَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.. إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بَعَثَ إِلَيْنَا رَسُولَهُ صلی الله علیە وسلم وَأَمَرَنَا أَنْ لاَ نَسْجُدَ لأَحَدٍ إِلاَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَأَمَرَنَا بِالصَّلاَةِ وَالزَّكَاةِ،

ئێمە سوجدەنابەین تـەنها بۆالله نەبێت .. وەالله پێغەمبەرەکەی بۆ ڕەوانەکردووین صلی الله علیە وسلم فەرمانی پێکردووین کەسوجدە نەبەین بۆغەیری الله تـعالی فەرمانی پێکردووین بەنوێژ وزەکـات.

عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ بەنەجاشی وت ئەوانـە پێچەوانەی ئێوە ئەڵێن لەبارەی عیسای کوڕی مەریم نەجاشی فەرمووی چی ئەڵێن لەسەر عیسا ؟ وتیان هەرئەوە ئەڵێین کەالله فەرموویەتی بەندەی الله وپێـــغەمبـەری الله یـە لەمەریەم ی

داوێن پاک لەدایکبوە نەجاشـی ڕووی کردە قەشە و ڕاهیبەکان وتی ئەی خەڵکینە واللە ـی ئەمەی ئەمان ئەیڵێن شتێ زیاتریان نەوتوە لەوەی ئێمە بڕوامان پێیەتی هەمان قسەی ئێمە ئەڵێنەوە

، مَرْحَبًا بِكُمْ وَبِمَنْ جِئْتُمْ مِنْ عِنْدِهِ، أَشْهَدُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ [فَإِنَّهُ] الَّذِى نَجِدُ فِى الإِنْجِيلِ، وَإِنَّهُ الرَّسُولُ الَّذِى بَشَّرَ بِهِ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ،

بەخێر هاتـن بۆئەم خاکە وبەودینەش کەپێی هاتون شاهیدی ئەیەم پێغەمبەرەکەتان پێغەمبەری موژدە پێدراوی ئینجیلە کە عیسای کوڕی مەریەم موژدەی هاتنی دابوو بەئازادانە لەوڵاتەکەم بۆخۆتان جێگیربن.

لەم ڕیوایەتە دەرکەوێت کەنەجاشی حوکمی بەدینەکەی عیسا کـردوە وە لەحوکم کردنی بەدینەکەی عیسا علیه السلام خێرا ئیمانی بەپێغەمبەریش هێنا صلی اللە علیه وسلم.

وە دان ـی بەئیسلام ـنا و ئیسلامیشی قبوڵکرد کەواتـانەجاشی بەڕاستی حوکمی بەشەرعی اللە کرد کەشەریعەتی عیسابوو وەکو اللە تعالی ئەفەرموێت : ﴿ وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللهُ فِيهِ وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴾ [المائدة: 46]
شـوێنکەوتووانی (ئینجیل)یش، دەبێ هەربەپێی ئەو ڕێنماییانەی اللە لەئنجیل دایبەزاندوە بڕیار بدەن، واتە: بڕوایان بەهەمووی هەبێ وحوکم بەهەموویشی بکەن و ئەوکەسانەش بەوبەرنامەی اللە ناردوویەتی- بڕیارو حوکم نەدەن ئەوانە لەسنور دەرچون وفاسق ـن.

کەواتا "نەجاشی تا پەیامی ئیسلامی پێگەشت بەتەواوی حوکمی بەشەرعی الله کردووە طاغوت نەبووە تابوترێ هاوەڵان حوکمیان بۆلای طاغوت بردۆتەوە وەکاتێ پەیامی ئیسلامی پێگەشت بەهۆی حوکمکردنی بەشەرعی عیسا بەجوانی خێرا ئیمانی بەئیسلام هێنا وبووبەشوێنکەوتەی ئیسلام" واتا پێش ئیسلام ودوای بون بەموسڵمان نەجاشی حوکمی بەشەرعی الله کردووە هەربۆیە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بەعادل ناوی برد حاشا لەوەی نەجاشی طاغوت بێت وەک عبدالحمیدی کوڕی پیس ناوی ئەبات.

ئایا حاکمێکی شوێنکەوتەی شەرعی دابەزێنراو وحوکم کار بەشەرعی دابەزێنراو یەکسان ئەکەیت بەحاکمێک کەحوکم ئەکات بەیاسای ئەوروپی وئەمریکی وپێی ئەڵێی حوکمەکەی حوکمی طاغوت بوو ئێمە بڕوامان بەقسەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وهاوەڵان هێناوە کافرین بەبوهتان وتۆمەتەکەی تۆ بۆ نەجاشی ڕەزای الله ی لێ بێت ئایا تۆ ؟؟ ئەمە لە کام دین وکام بەڵگە ئەم قسانەت هێنا؟

وەڵامدانەوە بۆ عبدالطاغوت مەدخەلی ناسراو بە عبداللطیف

بـەناو زاناکـەی کوردستان وشەیـەکی قورئان بەکوفر ناوئـەبات ئەمە زاناکـەتان بوو؟ ئەڵێت وتنی عبدالطاغوت کوفرە چونکـە من هەرچییـەک بم هەر عەبدی الله م الله منی دروستکـردووە.

لەوەڵامـدا ئەڵێین ئەی بەناو زاناکەی کوردستان چاوت ئەم ئـایەتەی نەبینی کەالله تعالـی ئەفەرمویێت : ﴿ قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكَ مَثُوبَةً عِندَ اللَّهِ ۚ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ ۚ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴾

پێیان بڵێ ئاخۆ ئـەتانەوێ ئاگادارتان بکەم لە سزاو تۆڵەی خراپتر لەوە؟ چاک بزانن کە خەڵکانێ خراپـن الله نەفرینی لێکردون و خەشم و قینی لێهەڵگرتوون و هەندێکیانی کردوە بـەمەیمون و بەراز و هەنێکیشی لێکـردوون بەعەبدی طاغوت وطاغوت پەرستن جێگای ئەمانە لەگشت جێیەکـ خراپترە و لە راستە رێ زۆر لارێ و لادەرن، ئەمانە گومراو بەدکارو بەدفەڕن.

ئێستـا بەبەناو زاناکـەی کوردستان ئەڵێم ئـایا ئەو ئایـەتە کوفرە کەالله تعالـی مووشریکـان بەعەبد طاغوت ناوئەبـات ؟

وەرە سەیرکـە شێخەکەتان ابن عثيمين چی ئەڵێت : عبد الطاغوت ..عبد هو عبادة بالركوع والسجود والطاعة بما يأمر . والمراد بالطاغوت ما ذكره ابن القيم

رحمه الله بتعريف من أجمع التعريف قال: كل ما تجاوز العبد حده من معبود أو متبوع أو مطاع ، كل إنسان يتجاوز الحد في عبادة أحد من غير الله فهذا المعبود طاغوت ، كل إنسان يتجاوز الحد في اتباع غير شريعة الله فقد اتخذه طاغوت.

عەبد الطاغوت .. عەبد بريتيە لەوەی عيبادەت (پەرستن) ئەنجام ئەيات بەڕكوع يان سوجود يان بەگوێڕايەڵێكردن بەوەی فەرمانی پێ ئەكرێت وەمەبەست بەطاغوت ئەوەيە كەئيمام ـی ابن القيم پێناسەی كردووە كەكۆكراوەترين پێناسەيە بۆطاغوت فەرموويەتی (طاغوت بريتيە لەهەرشتێ كەبەندە سنوری بەندايەتی تێپەڕێنێت تێيدا لەپەرستن يان لەشوێنكەوتن يان لەگوێڕايەڵيكردن وەهەرمرۆڤ ـی سنوری الله تعالی ببەزێنێت لەپەرستنی كەسێک ئەوا ئەو پەرستراوە طاغوتە هەرمرۆڤێ سنور ببەزێنێت بەشوێنكەوتنی جگە لەشەريعەتی الله تعالی ئەوا ئەو شتەی كردۆتە طاغوت.

كل إنسان يتجاوز حده في طاعة سلطان أو أمير فقد اتخذه طاغوتا ، إذا الطاغوت كل ما يتجاوز به الإنسان حده من معبود أو متبوع أو مطاع،

هەرمرۆڤێ سنور بەزێنيت لەگوێڕايەڵێ كاربەدەست يان ئەمير ئەوا كردوويەتی بەطاغوت كەواتا طاغوت هەرشتێكە كەمرۆڤ سنوری خۆی تێپەڕێنێ تێيدا لەپەرستن يان لەشوێنكەوتن يان لەگوێڕايەڵی ئەوە طاغوتەكە (وە عەبدی طاغوت بەوكەسە ئەوترێ).

الذي عبد غير الله أو أطاع غير الله من ، أو اتبع غير رسول الله في معصية الله عزوجل.

ئەوکەسەی کەغەیری الله ئەپەرستێ یان گوێڕایەڵی غەیری الله تعالی ئەکات یان شوێن غەیری پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم ئەکەوێت لەسەرپێچکردنی الله عزوجل.   [تفسير سورة المائدة ابن عثيمين]

لەوانەیە بپرسیت ئایا عبداللطیف گوێڕایەڵی کام طاغوت ئەکات ؟ عبداللطیف گوێڕایەڵی وشوێن کەوتن بەواجب ئەزانێت بۆ هەموو ئەودەسەڵاتدارانەی حوکم بەشەرعی الله ناکەن.

وە لەژێر گوێڕایەڵی بۆئەم دەسەڵاتدارانە فەتوای یاشەڕ دژی دەولەی ئیسلامی بکرێت وە گوێڕایەڵی کردن بەوەی چەکدارەکانی دەسەڵات بەشەهید ناوببرێت.

وە فەتوای یا بەشداری دەنگدان ی دیمووکراسی بکرێت ئایا بەشداریکردن لە دیموکراسی گوێڕایەڵیە بۆالله یان سەرپێچی الله یە وگوێڕایەڵیە بۆ دەسەڵاتداری عەلمانی ؟

وە لەژێر گوێڕایەڵی دەسەڵات دار حوکمی تەکفیری هەڵگرت لەسەر موشریکان وباس نەکردنی گۆڕپەرستان وتەکفیرنەکردنیان بۆئەوەی کێشە وئاژاوە دروست نەبێت ...هتد

کەواتا ئێستا خۆت پێمان بڵێ ئایەت ی قورئان کوفرە ؟ وە ابن عثيمين ی شێخت کەبەگوێڕایەڵی کردن بۆطاغوت ئەڵێت مرۆڤ ئەبێتەعەبدی طاغوت ئایا شێخەکەتان کوفری کردووە ؟ ئاقڵەکان تێ ئەگەن و دەروێشەکانیش ئەبێت پینەوپەڕۆی بکەن.

ئەی عەبدی الله تعالی کێیە ؟

قال الله تعالى : ﴿ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ ۚ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴾

ئەوانەی کە لە پەرستنی طاغوت دوورکەوتنەوە لەگوێڕایەڵێکردن وشوێنکەوتنی طاغوت خۆیان پاراست وە گەڕانەوە بۆلای الله تعالی هەر الله یان پەرست خۆشیی و موژدەیان بۆ هەیە لە دنیاو لە ئاخیرەتدا موژدەبە بەوبەندانەم.

عبداللطیف شێخەکانی خۆی بەتەکفیری ئەزانێت ئەی خەڵکینە ئاگادارین ئەم کابرایە مامۆستا وشێخەکانی خۆشی پێ تەکفیریە هەربۆیە جەماعەتی مەلا هۆشیار مەدخەلی ئەڵێن عبداللطیف لەسەلەفیەت لای داوە چونکە ئەوەتا ئێستا قسەی شێخەکانی خۆی بەفکری تەکفیریەت ئەزانێت وەبەقسەی شێخەکانی بێت عبداللطیف گومڕا وفاسق ئەو کەوتۆتە ناوشیرکەوە !!

پێشتر بەدرێژی باسی حوکمی دەنگدان وپەرلەمان کردووە بەڵام لێرە وتەی سێ لەزانا وشێخەکان ئەهێنم کەعبداللطیف خۆی تەلەبەی دووانیان بوە ودەرسی لاخوێندوون.

یەکەمیان : مقبل بن هادی الوادعی

ئەڵێت : الذي يدعو إلى الانتخابات يعتبر ضالاً فاسقا.

ئەوکەسەی بانگەشە بۆ هەڵبژاردن ئەکات بە گومڕا وفاسق دائەنرێت.

وەئەڵێت : و الذي يشارك في الانتخابات الطاغوتية يخرج من السلفية و لا كرامة.
ئەوکەسەی بەشداری لەهەڵبژاردنی طاغوتی ئەکات لەسەلەفیەت دەرئەچێت وهیچ ڕێزێکی بۆنیە.

وەئەڵێت :مسكين مسكين الذي يقول: إنها مسألة اجتهادية ...
هەژار وداماوە ئەوکەسەی ئەڵێت بابەتی دەنگدان بابەتێکی ئیجتهادیە.

وكيف نقول إنها أمور اجتهادية؟! فإذا ارتد رجل يمني مسلم، فهل نقول إنه أمر اجتهادي، أم نقول: إن الرسول صلى الله عليه وعلى آله وسلم يقول: « من بدل دينه فاقتلوه » ، فهل في الديمقراطية أن الرجل المسلم إذا ارتد يقام عليه الحد؟ لا يقام عليه الحد، فكيف يقال: إنه أمر اجتهادي.

چۆن بڵێین ئیجتهادیە ئایا گەرپیاوێکی یەمەنی موسڵمان موڕتەد بێتەوە بڵێین ئەمە ئیجتهادیە ؟ یان ئەبێت بڵێین پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی هەرکەسێ دینەکەی گۆڕی بیکوژن ئایا لەدیمووکراسیەت کەسێ موڕتەدبێتەوە ئەکوژرێت ؟ بێگومان نەخێر ئیتر چۆن بڵێین بابەتێکی ئیجتهادیە ؟ [غارة الأشرطة 2 / 153 - 155]

وە ئەڵێت : لا يجوز ، فالانتخابات تنتهي لصالح أعداء الإسلام ، ولم ينتصر الإسلام بالانتخابات فلا ينتصر الإسلام إلا بالسيف والمدفع والرشاش ، وبقال الله وقال رسول الله - صلى الله عليه وعلى آله وسلم.

دەنگدان وهەڵبژاردن دروست نیە چونکە هەڵبژاردن لەبەرژەوەندی دووژمنانی ئیسلام کۆتای پێ یەت وە ئیسلام بەهەڵبژاردن سەرناوکەوێت ئیسلام

سەرناکەویّت تەنها بەشمشێر وتۆپ وچەکی ڕەشاش نەبێت وە بەقال الله وقال الرسول صلى الله عليه وسلم نەبێت.

الله سبحانه وتعالى فەرموویەتی : ﴿ أفمن كان مؤمناً كمن كان فاسقاً لا يستوون ﴾
ئایا ئەوکەسەی باوەڕدارە وەک ئەوکەسە وایە کەفاسقە ؟ بێگومان وەکو یەک نین.

وەفەرموویەتی ﴿ وإن تطع أكثر من في الأرض يضلوك عن سبيل الله ﴾
گەر گوێڕایەڵی زۆرینە بکەیت ئەوا لەڕێگای الله لەخشتەت ئەبەن و سەرلێشواوت ئەکەن.

تلبيس يقولون : إذا لم نتقدم لهذه الانتخابات ونختار الرجل الصالح سيفوز الشيوعيون ،

چەواشەکاری ئەکەن وئەڵێن گەر نەچین بەشداری دەنگدان بکەین وپیاوێ باش هەڵنەبژێرین ئەوا شیوعیەکان سەرەکەون.

پێیان ئەڵێین : چیتان پێشکەش کرد کاتێ بەشداربوون لەهەڵبژاردنەکانی ڕابردوو لەلیژنەی هەمیشەییدا چیتان کرد؟ بەڵکوو کچی سووسە و جگە لەویش بەسەرتانەوە وەستابون وتاریان ئەیاو ئێوەش سەرتان ئەلەقاندەوە بۆیان ئەی خاوەن پایەکان ! بابەتەکە تەنها یارییە ئەگینا ئەوان سەرۆک وجێگرەکەی وەزیرەکانیان پێش وەختە دیاریکردوە بەوشێوەیەی ئەمریکا ئەیەوێت.

فالمسالة أضحوكة ، والواجب على المسلمين أن يقاطعوا هذه الانتخابات ، وبحمد الله فأهل السنة قاطعوا الدستور ، وكان الإخوان المفلسون يلقون إخواننا ويقولون : اتقوا الله لا تشقوا عصا المسلمين ، ولا تثبطوا المسلمين ، ثم رأوا بعد ذلك أنهم ليسوا بناجحين وتركوا الانتخابات.

بابەتەکە پێکەنیناویە واجبە لەسەر موسڵمانان بەشداریکردن لەهەڵبژاردن بپچڕێنن وە سوپاس بۆالله ئەهلی سونەت دەستوریان پچڕاندوە وە ئیخوان موفلسین برایانی ئێمەیان ئەبینی وبەبرایانی ئێمەیان ئەوت لەالله بترسن و ڕیزی موسڵمانان بەش بەش مەکەن پاشان کەبینیان سەرناکەون لەهەڵبژاردنەکان خۆشیان وازیان هێنا لەبەشداریکردن لەهەڵبژاردن.

فهل كانت الانتخابات على عهد النبي - صلى الله عليه وعلى آله وسلم - ؟ لم تكن ، أكانت على عهد أبي بكر وعمر وعثمان وعلي والعهد الأموي والعهد العباسي والعثماني ؟ ما كانت في كل هذا.

ئایا ئەم هەڵبژاردنە لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم هەبووە ؟ نەبووە ئایا لەسەردەمی خەلیفەکان ئەبوبکر وعمر وعوثمان وعلی هەبوە ؟ لەسەردەمی ئەمەویەکان وعەباسیەکان وعوسمانیەکان هەبووە ؟ بێگومان لەهیچ کامیاندا نەبووە ...

فهذه ألعوبة صوتك وصوت ابنتك واحد ، ورب العزة يقول في كتابه الكريم : " وليس الذكر كالأنثى " ،

ئەمە تەنها یاریەکە چونکە دەنگی تۆ وکچەکەت یەک دەچگە بەڵام الله تعالی لەقورئانەکەیدا ئەفەرمووێت نێر وەک و مێ نیە ...

فننصح جميع إخواننا بالابتعاد عن هذه التصويتات ، وعليكم أن تعدوا العدة إذا بغي على أحد منكم ، وأما أهل السنة فهم يرون أن الإصلاح بإذن الله في الدعوة وبالإستقامة وبتوجيه الناس كتاب الله وإلى سنة رسول الله - صلى الله عليه وعلى آله وسلم -.

ئامۆژگاری برایانمان ئەکەین بەدوورکەوتنەوە لەم هەڵبژاردنانە وە پێویستە ئامادەسازی وخۆئامادەکاری بکەن کاتێ کەسێ دەست درێژی بکاتە سەرتان وە ئەهلی سونەت وای ئەبینن چاکسازی بەئیزن ی الله بەبانگەواز و دامەزراوییە وە بەئاڕاستەکردنی خەڵک وفێرکردنیانە بەکتاب ی الله تعالی وسونەتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم. [كتاب غارة الأشرطة 2 / 114 إلى 116]

دووەم : فەتوای ربیع بن هادی المدخلی

لێی ئەپرسن هەنێ کەس ئەڵێت ئەگەر سەلەفیەکان نەچنە پەرلەمانەوە ئەوا چۆڵەبێت بۆ عەلمانیەکان ئایا وەڵامی ئێوە چیە ؟

لەوەڵامدا ئەڵێت : والله أنا رأيتهم إذا دخلوا البرلمان يصيرون أدوات في يد العلمانيين، الذين يزعمون أنهم إذا دخلوا في البرلمانات طردوهم عن هذه الكراسي واحتلوها بدلهم، فهل هذا حصل من المشاركين في البرلمانات؟ هل طردوا العلمانيين عن كراسيهم؟ أو ما زادت العلمانية إلا رسوخا.

والله من بینیومە کاتێ ئەوانە چونەتە پەرلەمانەوە بون بەئامرازێک بەدەست عەلمانیەکانەوە لەکاتێکدا بانگەشەی ئەوە ئەکەن ئەڵێن ئێمە بچینە پەرلەمان عەلمانیەکان دەرئەکەین وکورسیان پێ چۆڵەکەین وخۆمان ئەیگرین بەدەستەوە ئایا ئەمە ڕوویدا ؟ ئەوانەی چونە پەرلەمان توانیان وابکەن؟ ئایا کورسیان بەعەلمانیەکان چۆڵ کرد ؟ یان بەپێچەوانەوە

عەلمانیەکان زیاتر لەعەلمانیەتی خۆیان ڕۆچوون.

فأنت تريد أن تغلبه وهو يريد أن يغلبك، في النهاية يغلبك، لأنك أنت ما سلكت طريقا شرعيا يستلزم النصر من الله تبارك وتعالى، هذا شيء معروف، هل نجح الإخوان المسلمون حينما دخلوا في سوريا وفي العراق وفي مصر وفي غيرها في البرلمانات هل نجحوا وقام الإسلام؟

تۆ ئەتەوێ عەلمانیەکە ببەزێنی ئەویش ئەیەوێ تۆ ببەزێنێ لەکۆتایشدا ئەو ئەیباتەوە چونکە تۆ ڕێگەیەکی شەرعیت نەگرتە بەر تاوا پێویست لەلایەن الله تعالی ـوە سەرکەوتنت بۆبێت ئەمەشتێکی زانراوە
ئایا ئیخوان سەرکەوت کاتێ چونە پەرلەمان لەسوریا ومصرِ وعێراق وجگە لەوشوێنانەش ؟ ئایا سەرکەوتن وئیسلامیان بەرپاکرد ؟..

يا أخي نحن نقول: إنكم اسلكوا سبيل الدعوة إلى الله بالحكمة والموعظة الحسنة، وربوا الناس، كما فعل الأنبياء، جاؤوا إلى ناس طواغيت وربما عندهم برلمانات أو عندهم ما يقوم مقام البرلمانات، ما ذهبوا ينافسون عن الكراسي.

ئەی براکەم ئێمە ئەڵێین ئێوە ڕێگەی بانگەوازی بۆلای الله بگرنە بەر بەحیکمەت وئامۆژگاری چاک خەڵکی پەروەردەبکەن وەکچۆن پێغەمبەران کردیان هاتن بۆلای خەڵکانێکی طاغوت کەئەو طاغوتانەش لەوانەیە پەرلەمانیان هەبوبێت یان هاوشێوەی پەرلەمان بوبێت پێغەمبەران نەڕۆشتن پێشبڕکێی کورسی بکەن..

أنت تقسم يا أخي على مواد كفرية، تقسم أنك تحترمها وتعمل بها وتصدقها، فوقعت في الشرك والعياذ بالله، نعوذ بالله، ثم لا تقدم للإسلام

شیئا،

براکەم تۆ ئەچیت بۆپەرلەمان سوێند ئەخۆیت لەسەر ڕێزگرت لەو مادە کوفریانە وکاری پێ ئەکەیت وبەڕاستی دائەنێی لەم حاڵەتەشدا تۆئەکەویتە ناو شیرکەوە والعیاذ باالله پاشان هیچ خزمەتێ بەئیسلام ناکەیت.

... لكن الطريق الصحيح: الدعوة الصحيحة إلى الله تبارك وتعالى، تصحيح العقيدة، ربط الناس بكتاب الله وسنة الرسول عليه الصلاة والسلام..

بەڵام ڕێگەی دروست ئەوەیە بانگەوازی ڕاست بکرێت بۆلای الله تعالی وەعەقیدەی خەڵکی ڕاست بکرێتەوە وەخەڵک پەیوەست بکرێت بەکتاب وسونەتی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم.

[شريط بعنوان: وقفات في المنهج الكويت 02-1423]

وە ئەڵێت لەوتارێکدا بەناونیشانی ذكرى للمسلمين عموماً ولعلمائهم وحكامهم خصوصاً : (وأذكرهم بأن الانتخابات التي هي إحدى مقومات الديمقراطية تصادم هدي النبي صلى الله عله وسلم).

بیریان ئەهێنمەوە کەهەڵبژاردن یەکێکە لەبنەماکانی دیمووکراسیەت کەدژی هیدایەتی پێغەمبەرە صلی الله علیه وسلم.

وتم ئەمە وتەی دوو لەماموٚستاکانی عبداللطیف ـە کەدژی ئەوەنە سەلەفیەکان وئیخوانیەکان بەشداری دەنگدان وپەرلەمان بکەن کەچی عبداللطیف ئەڵێت کەیفی خۆتانە دەنگ بەهەر لایەنێک ئەیـەن ! واتا کابرا عەلمانی پێ باشوو بادەنگ بات بەعەلمانی !شێخەکانت دژی دەنگدانن بەبەناو

سەلەفیـەکان وئیخوانیەکان وەئەڵێن ئەم کـارە بریتیە لەکەوتنە ناوشیرکەوە کەچی تۆ پێت حەڵاڵە.

سێهەم : محمد ناصرالدين الالبانی

ئەڵێت : نحن تكلمنا فيّ هذه المسألة مرارًا وتكرارًا وقلنا ان المشاركة في الانتخابات هو ركون إلى الذين ظلموا.

چەندین جار قسەمان کردووە لەسەر ئەم بابەتەو دووبارەمان کردۆتەوە وتومانە بەشداریکردن لەهەڵبژاردن بریتیە لەمەیل نواندن بۆستەمکاران الله تعالى فەرموویەتی : ﴿ وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴾

مەیل مەکەن بۆلای ئەوانەی ستەمیان کردووە ئەگینا ئاگر یەخەتان ئەگرێت وئەتانسوتێنێ.

ذلك لأن نظام البرلمانات ونظام الانتخابات ، أعقد فيما أعلم كل مسلم عنده شيء من الثقافة الإسلامية الصحيح كل مسلم يعلم أن نظام الانتخابات ونظام البرلمانات ليس نظامًا إسلاميًا ولكن في الوقت نفسه أظن أن كثيرًا ممن له نوع من المشاركة في شيء من الثقافة الإسلامية يتوهمون أن البرلمان هو مثل مجلس شورى المسلمين ، وليس الأمر كذلك إطلاقًا.

چونکـە سیستەمی پەرلەمان وسیستەمی دەنگدان پێم وایە هەموو موسڵمانێک کەشتێک لەکلتوری ئیسلامی صەحیح بزانێت وشارەزای بێت ئەوا ئەزانێت سیستەمی هەڵبژاردن سیستەمێکی ئیسلامی نیە بەڵام لەهەمان کاتدا گومانم وایە زۆرێک لەو کەسانەی کە جۆرێک لە بەشدارییان لە شتێک لە کەلتووری ئیسلامیدا هەیە واخەیاڵ ئەکەن کەپەرلەمان وەک مەجلسی

شورای موسڵمانانە بەڵام بەڕەهایی وانیــە وەکو یەک نیە.

...فيا عجبًا لمسلمين يريدون أن ينتموا إلى برلمان يحكمون بقانون هؤلاء الذين أمرنا بقتالهم ، فشتان إذًا بين هذا النظام الذي يحكم البرلمان والمتبرلمين .. وبين مجلس الشورى الإسلامي.

ئای چەند سەیرە بۆموسڵمانان ئەیانەوێ خۆیان بەنەپاڵ پەرلەمانێـک کەحوکم بەیاسای ئەوانە ئەکات کەفەرمانمان پێکراوە جەنگیان لەدژبکەین زۆر جیاوازە لەنێوان سیتەمێک کەپەرلەمان وپەرلەمانتار حوکمی ئەکـات .. لەگەڵ مەجلس ـی شورای ئیسلامی ... دوواتر ئەلبانی بەدلیل و بەڵگە جیاوازی نێوان پەرلەمان وشورا باسەکات وڕەدی ئەوانە ئەیـاتەوە کەئەڵێن شورا وپەرلەمان یەکسانن. [شريط "خطر الدخول في الانتخابات و البرلمانات "]

کـەواتە بەقسـەی عبداللطیف شێخەکانی خۆی تەکـفیرین وەبەقسەی شێخەکانی خۆشی بێت ئێستا عبداللطیف گومڕا وفاسق ـە ولەسەلەفیەت دەرچوە.

عبداللطیف ـی بەناو سەلەفی کەخۆی بەشوێنکەوتەی سەلەف وبەناو زاناکـانی سعودیە ئەزانێت دووجار درۆئەکـات لەگەڵ عەقیدەکەی خۆی.

١ - خۆی بەشوێنکەوتەی سەلەف ئەزانێت بەڵام ڕافیزە لای سەلەف مورتەدن.

٢ - خۆی بەشوێنکەوتەی ابن باز وابن عثیمین و فوزان وبەناو زاناکانی تری سعودیە ئەزانێت بەهەمان شێوە ئەوانیش ڕافیزە مورتەدن.

٣ - تەنانەت بەپێی عەقیدەکەی خۆی کەبریتیە لەتەکفیری موتڵەق.
تەکفیری موتڵەقی ڕافیزەیش ناکات وەک کۆمەڵ وگروپ تەنها ئەڵێت قسەکەیان کوفرە لەخوارەوە زیاتر ڕوونی ئەکەینەوە.

جائەم ترسنۆکە لەترسی ئەوەی حوکمەتی عێراق بەمادەی تـیرۆر وتەکـفیر فەرمانی دەستگیرکردنی بۆدەرنەکرێت هاتوە ئابەوشیوە لەگەڵ عەقیدە و زاناکانی خۆشی درۆئەکـات وخۆڵ ئەکاتە چاوی خەڵکیش.

٤ - چەواشەکاریکردن وناوبردنی ڕافیزە بە شـیعە (کە عبداللطیف پێیان ئەڵێت شیعە ئەمەش دیسان چەواشەکاریەکی ترە چونکە شیعە بەوانە ئەوترێ کەلایەنگری ئیمام ـی علی بوون وڕەفزی خیلافەتی ئیمامی ئەبوبکر وعمر وعثمانیان نەئەکرد بەڵام فەزڵی ئیمام ـی علی یان ئەیا بەسەر ئیمام ـی عثمان لەهەمان کاتدا بڕوایان وابوو ئەبو بکر وعمر بەڕێزترینی ئومەتـی ئیسلامن لەپاش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم).

٥ - ئەڵێت تەکفیرکردن کاری قازی شەرعیە.

جا عبداللطیف بەم ڕافیزەکان ئەڵێت شیعە لەکاتێکدا هەرخۆی لەناو قسەکانیدا ئەڵێت کاتێ کەسێ ئەڵێت دایکە عائیشە ناپاکی کردووە ئەڵێین وتەکەی کوفرە ناڵێم فلانی کوڕی فلانی شیعە کـافرە جاسەرنج بەن چۆن ناو لەڕافیزە ئەنێت بەشیعە لەکاتێکـدا وتمان وشەی شیعە بۆلایەنگرانی ئیمام ـی علی وئەوانەبەکار هاتوە کەفەزڵی ئیمام ـی علی ئەیەن بەسەر ئیمام ـی عثمان بەڵام ڕافیزە بریتین لەوانەی خۆیان بەشیعەی ئیمام ـی علی ناوئەبەن ڕەفزی خیلافەتی ئیمام ـی ئەبوبکری صدیق وعمر وعثمان ئەکەن وە تانە لەشەرەفی دایکی باوەڕداران ئەیەن وە هـاوار لەحـسین وعـلی ئەکـەن

وتەکفیری زۆرینەی هاوەڵان ئەکەن ئەمانە لەلایەن سەلەف وخەلەفەوە تەکفیرکـراون.

---

١ - حوکمی ڕافیزە لەلای سەلەف :

ئیمام ی مالک ئەفەرموێت : الذي يشتم أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم ليس لهم نصيب في الإسلام.
ئەوەی جنێو ئەیات بەهاوەڵانی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هیچ بەشێکی نیە لەئیسلام. [السنة للخلال (2 / 557)]

ئیمام ی أحمد بن یونس ئەفەرموێت : لو أن يهودياً ذبح شاة ، وذبح رافضي لأكلت ذبيحة اليهودي ، ولم آكل ذبيحة الرافضي لأنه مرتد عن الإسلام.

ئەگەر جولەکەیەک وڕافیزەیەک حەیوانێک سەرببڕێت ئەوا سەربڕاوی جولەکەکە ئەخۆم بەڵام سەربڕاوی ڕافیزەکەناخۆم چونکە مورتەد بونەتەوە لەئیسلام. [الصارم المسلول ص 570]

الإمام طلحة بن مصرف (112هـ) دەفەرموێ : الرافضة لا تنكح نساؤهم ولا تؤكل ذبائحهم لآنهم أهل ردة.
ڕافیضـە ژنیان لێ خوازبێنی ناکرێت وسەربڕاویان ناخورێ چونکە ئەهلی ڕیـدەن. [الإبانة الصغرى لابن بطة]

وتەکان زۆرن بەڵام بەپوختی ئەوەندە بەسە کەتێگەشتین ڕافیزە لەلای سەلەف کافرکراون کەچی عبداللطیف ئەڵێت ناتوانین بڵێین شیعە کـافرن کەمەبەستی ڕافیزەکانە.

پاشان وتەی زاناکانی عبداللطیف ئایا ئەوان چی ئەڵێن لەسەر ڕافیزە :

١ - ابن باز ئەڵێت : جواب الشيخ رحمه الله من عرف أنه من الرافضة لا تؤكل ذبيحته لكفرهم الظاهر بعبادتهم أهل البيت وتعلقهم بعلي وفاطمة والحسن والحسين والإستغاثة بهم ونذرهم لهم إذا قاموا يا علي وإذا جلسوا يا علي.

هەرکەسێ ناسرا بەوەی کەڕافیزەیە سەربڕاوی دەستی ناخوردرێت لەبەرئەوەی کوفری ڕافیزە ئاشکرایە ئال بەیت ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەپەرستن وەپەیوەستن بەعلی وفاطمە وحسن وحسین و هانایان بۆئەبەن و نەزریان بۆئەکەن هەڵبسن ودانیشن ئەڵێن یاعلی.

[لقاء مع إخوة في الله ، بەشی یەکەم دەقەی 24 و 18چرکە]

٢ - پرسیار لەفەوزان ئەکەن ئەڵێن هەنێ بانگخوازی ئەهلی سونەت ئەڵێن برا سونە ڕافیزە بران ئایا ئەم وتە دروستە بوترێ؟
لەوەڵامـدا ئەڵێت : نبرأ إلى الله منهم؛ ونبرأ إلى الله من هذا القول ليسوا إخواننا؛ والله ليسوا إخواننا؛ بل هم إخوان الشيطان.

بەڕائەت ئەکەین بۆلای الله لێیان وەبەڕائەت ئەکەین لەوقسەیە ئەوانە برای ئێمە نین والله برای ئێمەنین بەڵکو برای شەیطانن.

وەلەم وتارە دەنگیەش بەناونیشانی (هل عوام الشيعة الروافض كفار؟ - للشيخ صالح الفوزان) ئەڵێت : جیاوازی نیە لەنێوان عالم وعەوامی ڕافیزە واز لەم فەلسەفە وئیرجائە بێنن ڕافیزە عالم وعەوامیان کافرن وقورئانیان پێگەیشتوە.

پاشان عبداللطیف تەنانەت تەکفیری موتڵەقی ڕافیزە ناکات واتا ناڵێ ڕافیزە کۆمەڵێکی کافرن بەڵام بۆ تەکفیری تاک تاکیان ئەبێت ئیقامە حوجەیان بکەین بەڵکـو بەموتڵەق و بە موعەیەن بەموسڵمانیان ئەزانێت واتــا ڕافیزە بەشێوەی گشتی بەطائفەیەکی موسڵمان ئەزانێت لەکاتێکدا سەلەف ڕافیزەیان بەطائیفەیەکی ئیسلامی دانەناوە.

السمعاني رحمه الله ئەفەرموویت : و اجتمعت الأمة على تكفير الإمامية ، لأنهم يعتقدون تضليل الصحابة وينكرون إجماعهم وينسبونهم إلى ما لا يليق بهم. [الأنساب (6 / 341)]

ئومەت کۆدەنگن لەسەر تەکفیرکردنی ڕافیزە ئیمامیەکان چونکە ئەوان باوەڕیان وایە هاوەڵان گومڕان ونکۆڵی لەئیجماعی صحابە دەکەن و شتی پڕوپوچ وبەتاڵ ئەیەنە پاڵ صحابە کەگونجاونیە بۆ صحابەکان.

ئیمام ی ابن حزم رحمه الله لەبارەی ڕافیضەوە فەرموویەتی : فإن الروافض ليسوا من المسلمين ، إنما هي فرقة حدث أولها بعد موت رسول الله صلى الله عليه وسلم بخمس وعشرين سنة.

ڕافیضە لەموسڵمانان نین بەڵکو کۆمەڵێکن کەسەرەتاکەیان لەپاش 25ساڵ لە مردنی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دروست بون.

ئایا کەسێ کەبوەستێ لەتەکفیری ڕافیزە حوکمی چیە ؟

شێخ ئیسلام ابن تیمیە دەفەرموێت : ومن زعم أن الصحابة ارتدوا بعد رسول الله - عليه الصلاة والسلام - إلا نفراً قليلاً لا يبلغون بضعة عشر نفساً أو أنهم فسقوا عامتهم، فهذا لا ريب أيضاً في كفره لأنه مكذب لما نصه القرآن.

هەرکەس بڕوای وابێت هاوەڵان لەپاش مردنی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هەڵگەڕاونەتەوە لەئیسلام ئیلا چەند هاوەڵێک نەبێت کەژمارەیان ناگاتە سیانزە یان پانزە کەس یان بڵێت هەموو هاوەڵان فاسق بون ئەم کەسە گومان لەکوفریدا نیە چونکە چەندین دەقی قورئانی بەدرۆخستۆتەوە.

.. بل من يشك في كفر مثل هذا فإن كفره متعين.

بەڵکو ئەوەشی گومانی هەبێت لەکوفری ئەم جۆرانە دەبێت ئەوکەسەش تەکفیربکرێت ...

وكفر هذا مما يعلم بالاضطرار من دين الإسلام.

وەکوفری ئەم کەسەش بەپێویستی زانراوە لەدین.   [الصارم (586 "587)]

أبا بطين لـە الدرر السنية 12/72-73 دەفەرموویـت : فالمدعي أن مرتكب الكفر متأولا أو مجتهدا أو مخطئا أو مقلدا أوجاهلا معذور مخالف للكتاب والسنة والإجماع بلا شك.

ئەوكەسـەی بانگەشەی ئەوە بـكات كەسێ بكەوێتە (هەموو جۆرە كوفرێـكەوە بەهۆی تەئویل واجتهاد یان هەڵە یان چاولێكەری یان بەنەزانی عوزری بۆهەیە ئەوا پێچەوانەی قورئان وسونەت ی كردووە بەئیجماع وبێگومان.

شـێخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله : إن الرافضي إذا سب الصحابة فاختلف العلماء في كفره، وأما إذا اعتقد في علي أو الحسين فهو كافر إجماعاً، والسني الذي يتوقف في كفره كافر.

ئەو ڕافیضیەی كەجوێن بەهاوەڵان ئەیا لەنێوان زانایان ڕاجیایی بوە لەسەر تەكفیركـردنی بەڵام گەر باوەڕی پەرستن لەعلی وحوسێن ـدا دروست بكات كـافرە بەئیجماع ئەو سونیەش كە دەوەستێ لەتەكفیركردنی كـافرە.

[الدرر النسة ج10/129]

---

٥ - ئایـا تەكفیركردن كـاری قازی شەرعیە ؟

بێگومان نەخێر تەكفیر حوكمێ شەرعیە واجبە لەسەر هەموو خەڵكی وەكاری قازی بریتیە لەكوشتنی مورتەد نەک تەكفیر تایبەت بێـــت بەقـازی شەرعی

وەڵام ی موفتی وزانای نەجد شێخ عبدالله ابا بطين رحمه الله بۆ عبداللطيف ی جەبان.

له "الدرر السنية" [10/ 394، 395] ئەفەرموێت : وقولك حتى تقوم عليهم الحجة الرسالية من إمام أو نائبه معناه؛ أن الحجة الإسلامية لا تقبل إلا من إمام أو نائبة، وهذا خطأ فاحش لم يقله أحد من العلماء، بل الواجب على كل أحد قبول الحق ممن قاله كائنا من كان،

ئەوقسەیەت کەئەڵێیت تا ئیقامە حوجە ئەکرێت لەلایەن گەورەی موسڵمانان یان جێگرەکەی واتای قسەکەت ئەوەیە حوجەی ئیسلام قبوڵ ناکرێت تەنها لەئیمام و جێگرەکەی نەبێت ئەمەش هەڵەیەکی ئابڕووبەرە هیچ زانایەک قسەی وای نەکردووە بەڵکو واجبە لەسەرهەموو کەسێ هەق قبوڵ بکات لەهەرکەسێکەوە هەقی پێ بگات.

وإنما وظيفة الإمام أو نائبه إقامة الحدود واستتابة من حكم الشرع بقتله، كالمرتد في بلاد الإسلام.

کاری ئیمام یان جێگرەکەی بریتیە لەجێ بەجێکردنی سزاشەرعیەکان و داواکردنی تەوبە لەوکەسانەی شەرع حوکمی کوشتنی بۆداناون وەک مورتەد لەوڵاتی ئیسلام.

الشيخ عبدالله ابا بطين دەفەرموێت : والعلماء رحمهم الله تعالى سلكوا منهج الاستقامة وذكروا باب حكم المرتد ولم يقل أحد منهم أنه إذا قال كفرا أو فعل كفرا وهو لا يعلم أنه يضاد الشهادتين أنه لا يكفر بجهله.

[الدرر السنه 10/405]

زانایان ڕەحمـەتی الله یان لێ بێت مەنهەجی استقامەیان گرتۆتـە بەر باسیان کردوە لە باسەکانی حوکـمی مورتـەد هیچ زانایـەک نەیگوتوە ئەگەر کەسێ کوفر بڵێت یان کارێکی کوفری بـکات و نەزان بێت ئەوا بەهۆی نەزانیەکەیەوە شایەتومانەکەی هەڵناوەشێتەوە وکافرنابێت بەهۆی نەزانیەکەیەوە هیچ زانایەک شـتی وای نەوتوە.

ئەمە ئیجماع ـە کە هیچ زانایەک عوزربەجەهلی دانەناوە بۆ کوفری گەورەی ئاشکرا

دیسان شێخ لەوەڵامی پرسیارێکدا ئەفەرموێت : وأما ما سألت عنه أنه هل يجوز تعيين إنسان بعينه بالكفر إذا إرتكب شيئاً من المكفرات ؟

ئەوەی کەپرسیارت کردووە ئایا دروستە تەکفیری کەسێ بەدیاریکراوی بکرێ کاتێ شتێ لەکوفرەگەورەکان ئەنجام بات ؟

فالأمر الذي دل عليه الكتاب والسنة وإجماع العلماء وأنه كفر مثل الشرك بعبادة غير الله سبحانه ..

ئەوەی قورئان وسونەت وئیجماع ی زانایان بەڵگەن لەسەری ئەوەیە کەهەرکەسێ کوفر بکات وەک ئەنجام ـدانی شەریکدانان بۆالله تعالى لەعیبادەت ـدا.

فمن إرتكب شيئاً من هذا النوع أو حسنه فهذا لا شك في كفره ولا بأس يمن تحققت منه شيئاً من ذلك أن تقول كفر فلان بهذا الفعل يبيّن هذا أن

الفقهاء يذكرون في باب حكم المرتد أشياء كثيرة يصبح بها المسلم مرتداً كافراً ويستفتحون هذا الباب بقولهم : من أشرك بالله كفر ، وحكمه أن يستتاب فإن تاب وإلا قتل ، والإستتابة لا تكون إلا مع معين.

جاهەرکەسێ شتێ لەو کوفرانە ئەنجام بات یان بەباشی دانێت ئەوەگومان لەکوفریدا نیە وە هیچی تێدانیە گەر لەکەسێکدا ئەو کوفرانە بەدی کرا بڵێیت فلاَن کـەس کافربوو بەهۆی ئەنجام ـدانی فلاَنە کردار ئەمە ڕونە کەزانایان لە باسی حوکم ی مورتەد شتانێکی زۆر باس دەکەن کەموسڵمان ئەنجام ی بات پێی دەبێت بەکافر وە یەکەم شت کەباسی دەکەن شـیرکە وەحوکمەکەی ئەوەیە داوای تەوبە لەوکەسە دەکرێت ئەگەر تەوبە نەکات دەکوژرێت وە داوای تەوبە ناکرێت ئیلا لەکەسی دیاریکراو نەبێت.

ولما قال بعض أهل البدع عند الشافعي رحمه الله " إن القرآن مخلوق " قال : كفرت بالله العظيم.

کاتێ هەنێ لە ئەهلی بیدەع لەلای شافعی وتیان قورئان مەخلوقە ئیمام شافعی پێی وتن کـافربوی بەالله تـعالی. [الرسائل والمسائل 4 . الدرر السنية / 10--]

شـێخ أبا بطين لە مجموعة الرسائل ج1/ القسم 3/ص 655 ـدەفەرموێت : فيمن قال إنكم تكفرون المسلمين وحقيقته أنه يعبد غير الله إن القائل ما عرف الإسلام ولا التوحيد والظاهر عدم صحة إسلام هذا القائل لأنه لم ينكر هذه الأمور التي يفعلها المشركون اليوم ولا يراها شيئا فليس بمسلم.

ئەوکەسـەی دەڵێت ئێوە موسڵمانان تەکفیردەکەن لەکاتێکدا هەقیقەت ئەوەیە (ئەوانەی تەکفیرکراون) ئەوانە غەیـــری الله دەپەرســتن خاوەن ئەم

وتەیە(کەدەڵێت ئێوە موسڵمانان تەکفیردەکەن ئەوا خۆی) ئیسلام ی نەناسیوە وتەوحیدی نەناسیوە وە زاهیرەن ئەوکەسەی وادەڵێت موسڵمان نیە چونکە ئەوەی دەڵێت ئێوە موسڵمانان تەکفیردەکەن ئینکاری لەو شیرکانە ناکات کەموشریکانی ئەمڕۆ ئەنجام ی ئەیەن و بەکێشەی نازانێت بۆیە خاوەن وتە موسڵمان نیە.

حوکمی موناسرانی دەوڵەتی ئیسلامی لەسەر مەلا عادل عیزەت

الله تعال ـی دەفەرمویێت لەسورەتی البقرة : ﴿ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴾

ئیمام ـی قەتادە لەڕاڤەی ئەم ئایەتە پیرۆزەدا دەفەرمویێت : يقول: أصلحوا فيما بينهم وبين الله، وبيَّنوا الذي جاءهم من الله، فلم يكتموه ولم يجحدوا به: أولئك أتوب عليهم وأنا التواب الرحيم. [الطبری]

واتــه الله تەوبەی ئەوکەسە وەرئەگریێت کەنێوان خۆی والله تعالی چاک بکات وە ئەو هەقەی لەلایەن الله ـوە هاتوە ڕونــی بکاتەوە و نەیشارێتەوە و نکۆڵی لێ نەکات ئائەوانە الله تعالی تەوبەیان وەردەگرێت وەک الله فەرموویەتی هەرخۆم لەتەوبەکاران خۆش دەبـم و بەخشندەم بەرامـبەریان.

الله تعالی سێ مەرج ـی داناوە بۆوەرگرتن ـی تەوبە :

١) پەشیمان بونەوە لەو کوفر و گومڕای ونەفامیانەی پێشوتر.

٢) لەبڕی کوفرەکان وگومڕایەکان پابەندبێت بەدەستگرتن بەئیمان وتەوحید وسونەت وطاعەت.

٣) ئەو کوفر وگومڕایانەی پێشتر بڵاوی دەکردەوە ئێستا ڕونی بکاتەوە کەئەوشتانە کوفر وهەڵەبوە.

ئێستا مەلا عادل عزەت ئەوقسانەی لەم ڤیدۆیە کاتی خۆی کردویەتی ماڵە

بەسەریەوە لە ئەحکام ـی دوونیادا تا ڕونی دەکـاتەوە کەئەوقـسانەی کردوویەتـی ئێستا لێی پەشیمانە وبەکوفری بزانێت ئەگینا حوکم ـی ئەم قـسانە لەسەر عادل عزەت بەردەوام دەبێت تا ڕاگەیاندی بەرائەت لەوقسانە.

دەڵێ باوکم شـەهیدی یەکێتیە ! شەهید لەلای الله ورسولەکەی ئەوکەسەیە بـۆبەرزکردنەوەی وشەی الله دەجەنگێت نەک بۆ بەرزکردنەوەی عەلمانیەت.

٢ - دەڵێت خزمەکانم ئاسایش وپێشمەرگەن ـن بەکافریان نازانم !

پیشەی پێشمەرگە چـیە ؟

لەیـاسای وەزارەت ـی پێشمەرگەدا هاتوە ئەرکی پێشمەرگە بریتیە لەپاراستنی سنوری هەرێم وسیستەمی حوکم ـڕانیەکەی هەرێم سیستەمی حوکمڕانی هەرێم پەرلەمانی ودیموکراسـیە وەکـ زانراوە لای هەمومان هەموو حوکمـێ لەغەیری حوکم ـی الله تعالی کوفر و طاغوتیەتە دیموکراسیەتیش طاغوتی سەردەمـە.

ئێستا بابزانین حوکم ـی کەسێ چیە بەرگری ودیفاع وجەنگ بـکات لەپێناو پاراستن وسەرخستنی لەسیستەمێکی طاغوتی ؟

الله تـعالـی دەفەرموێت : ئەو کەسانەش کـە کافرو بێ باوەڕن لە ڕێگـەی طاغووتـدا جەنگ دەکەن دەسا ئێوە لەگەڵ دۆست و یارانی شەیتاندا بـجەنگێن بێگومان پیلان و فرووفێڵی شەیتان - لەچاو دەسەڵات و توانای الله لاوازو بێ هێزە.

ئەرکـی ئاسایش چـیە ؟؟

لەیاسای دەزگای ئاسایش ـدا هاتوە ئەرکی ئاسایش بریتیە لەپاراستنی دەستکەوت و مافە دیموکراسـیەکان کەبەدەستور دیاریکراوە.

مافە دیموکراسیەکان : بریتیە لەئازادی بیرورِا واتــا ئازادی برِوات بەاللە هەیە یان برِوات پیٚ نیە.

ئازادی تاکەکەسـی : واتا ئازادی پابەندی ئیسلام دەبیت یان پابەندی ئیسلام نابیت (هەرچەندە درۆش دەکەن سجنەکانیان شاهیٚدن کە چەندان موسڵمانیان دەستگیرکردوە).

ئازادی رِادەربرِین : واتــا ئازادی لەوەی بۆچونە کوفریەکانت دەرببرِیت.

ئەرکی ئاسایش پاریٚزگاریە لەوئازادیانــە ئایــا حوکم ـی کەسـیٚ چیە کوفرکردن بکات بەئازادی و ریٚگەبات کوفر بکریٚت لەژیٚر ناوی ئازادی ـدا ؟

شـــیٚخ ـی ئیسلام ابن تیمە دەفەرمویٚت : ومعلوم بالاضطرار من دین المسلمین وباتـفاق جمیع المسلمین أن من سوَّغ اتباع شریعة غیر شریعة محمد صلی الله علیه وسلم فهو کافر.

پیٚویستیەکی زانراوە لەدینی موسڵمانان وە بەیەکدەنـگی موسڵمانان کەهەرکەسیٚک بەئاسایی دانیٚت شویٚن جگە لەشەریعەت ـی محمد صلی الله علیه وسلم بکەویٚت ئەوکەسە کـافرە. [مجموع الفتاوی ٢٨/ ٥٢٤]

ئایـا ئاڵای كوردستان ئەوەندە پیرۆزە وەک مەلا عادل ئەیڵێت ؟

بڕوانە یاسای ئاڵای هەرێم كە خۆیان ڕونیان كردۆتەوە ئەو خۆرە 21 تیشكە گوزراشت لەجەژنی نەورۆزی ئاگرپەرستان دەكات كەلەدینی زەردەشتیەوە وەرگیراووە.

ئـایا پیرۆز ڕاگرتنی دروشمی دینی زەردەشتی حوكمی چیە ؟

ئیمام ی الزيلعي الحنفي لەكتابی تبيين الحقائق دەفەرموێت : والإعطاء باسم النيروز والمهرجان - أي إعطاء الهداء باسم هذين اليومين تَعظِيمًا لهما - حرامٌ بل كُفْرٌ.

بەخشـینی دیـاری بەناوی نەورۆز و بۆنەكـانەوە وبەخشی دیاری بەناوی ئەم دوو ڕۆژەوە بۆبەگەورە ڕاگرتنی حەرامە بەڵكـو كوفـــرە.

أبو حفص الكبير فەرموویـەتی : لو أن رجلا عَبَدَ الله خمسين سنة ثم جاء يوم النيروز وأهدى لبعض المشركين بَيْضةً يريد به تعظيم ذلك اليوم فقد كَفَر وحبط عمله.

گەر پیاوێ پەنجا ساڵ بەندایەتی الله بكات پاشان ڕۆژی نەورۆز بێت وە هێلكەیەك بە دیاری ببەخشێ بەهەندێ لەموشریكان و مەبەستی گەورە ڕاگرتنی ئەو ڕۆژە بێت ئەوا كافردەبێت وكردارەكانی پوچەڵ دەبێتەوە.

ئەی چجای تەقـدیس كردن و خۆبەكوشت ـدان ولەپێناوەدا

بۆیــە هەرقسەیەكی مەلا عادل عزەت تا بەڵگەی سەرِیح نەبێت لەسەر پەشیمان بونەوەی لەم قـسانە نابــێت بەعوزر ورێـگـر لەســەر حوكم ـدان

لەسەری.

وەڵامـێک بۆ دەجال قـانع خورشید ـی ئیخوانـی موعتەزیلی

ئەڵێـت :

١ - دینی ئیسلام هی هیـچ کۆمەڵێـک نیـه !

٢ - موعتەزیله بەعالم وعەوامیانەوە وەک من وتۆ بەشێکن لەئومەتی ئیسلام ـن.

٣ - بیستومانه خیرالقرون سەردەم ـی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم و چینی دوواتر وچینی دووای ئەوانی تره ئەمە مەدرەسەی ئەهلی سونه وجەماعەیە بەئەشاعیره وماتوریدی دوواتر سەلەفیەکان هاتن ئەشاعیره و ماتوردیدیەکانیان دەرکرد سەلەف بەپێی ئەوفەرمووده سێ سەدەکەیە لەهاوەڵان و تابعین کەموعتەزیله لەناو تابعینابوون.

٤ - یەک عالم ـی ئەهلی سوننه وجەماعه نەیانوتوه موعتەزیله کافره !

وەڵام دانەوەی ئەم نەزانه متعالم ـە کەخۆی زۆر بەئەهلی علم ئەزانێت تەنها بەم چوار خاڵه لەم قسانەیدا ئاست ـی علم ـی ئەم کەسەتان پیشان ئەیەین:

١ - بەڵێ خاوەن ڕاستەقینەی ئیسلام تەنها یەک کۆمەڵ ودەستەن کەلەناو 72 کۆمەڵی گومڕا تەنها ئەوانن ئیسلامی ڕاستەقینه پەیڕەو ئەکەن وهەرئەوانیش لەقیامەت ڕزگاریان ئەبێت کەواتا ئەوقسەیەت کەئەڵێیت (دینی ئیسلام هی هیـچ کۆمەڵێـک نیـه !) ئەمە ڕەدکردنەوەی چەندان ئایەت

وفەرموودەیە کەئەم ئیسلامە بەتەنھا یەک کۆمەڵ لەموسڵمانان بەڕێوەی ئەبەن وپەیڕەوی لێ ئەکەن وەکو خۆی بەڵام گروپ وکۆمەڵەکان ی تر هەمووی لادەرن لەوئیسلامەی الله تعالی بۆمحمدی ناردوە صلی الله علیە وسلم.

شێخ ی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله تعالی فەرموویەت ی : إنَّ أحَقَّ النَّاسِ بأن تكونَ هي الفِرقةَ النَّاجيةَ أهلُ الحديثِ والسُّنَّةِ الذين ليس لهم مَتبوعٌ يتَعصَّبونَ له إلَّا رسولُ اللهِ صلَّى اللهُ عليه وسلَّم وهم أعلَمُ النَّاسِ بأقوالِه وأحوالِه. [مجموع الفتاوى 3/347]

شایستەترین ی خەڵکی بەوەی لەکۆمەڵی ڕزگاربوو بن بریتین لەئەهلی حەدیث وسونەت ئەوانەی کەهیچ پێشەوایەکیان نیە دەمارگیریان بۆی هەبێت تەنها پێغەمبەر نەبێت صلی الله علیە وسلم وەئەوان زاناترین ی خەڵکانن بەوتار وڕەفتارەکانی پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم.

بەڵام جگە لەئەهلی سونەت کەپەیڕەوکاری هەقیقی ئەهلی سونەتن شێخ ی ئیسلام ئەفەرموێت : وأمَّا الفِرَقُ الباقيةُ فإنَّهم أهلُ الشُّذوذِ والتَّفرُّقِ والبِدَعِ والأهواءِ.
بەڵام کۆمەڵ وگروپەکان ی تر ئەهلی لادان وپەرتەوازەیی وبیدعە وهەواو ئارەزوون. [مجموع الفتاوى 3/345]

کەواتا ئیسلام ی هەقیقی تەنها لەیەک کۆمەڵدا کۆبۆتەوە نەک ئەوەی قانع خورشیدی نەزان ئەیڵێت.

خالّی ٢ کەئەڵێت : موعتەزیلە بەعالم وعەوامیانەوە وەک من وتۆ بەشێکن لەئومەتی ئیسلام ـن لەخاڵی ٤ ئەڵێت یەک عالم ـی ئەهلی سوننە وجەماعە نەیانوتوە موعتەزیلە کافرە !

لەوەڵام ـی ئەم دوو درۆی درۆزانە ئەڵێم لەبڕی زانایەک من ئیجماع ـت بۆ ئەهێنم بەڵکو لەبڕی تەنها وتەی زانایانی سەلەفی وتەی ئەو ماتوردیدیانەشت بۆئەهێنم کەتۆ بەئەهلی سونەتیان ئەزانیت :

یەکەم ئیجماعی سەلەف لەسەرتەکفیرکردن ـی موعتەزیلە بەمطلق ـی

ئیمام ـی ابن قیم لە مختصر الصواعق المرسلة پەڕەی 524 ئەفەرموێت : فَتَأَمَّلْ هَذِهِ الْأُخُوَّةَ الَّتِي بَيْنَ هَؤُلَاءِ وَبَيْنَ هَؤُلَاءِ الْمُعْتَزِلَةِ الَّذِينَ اتَّفَقَ السَّلَفُ عَلَى تَكْفِيرِهِمْ وَأَنَّهُمْ زَادُوا عَلَى الْمُعْتَزِلَةِ فِي التَّعْطِيلِ فَالْمُعْتَزِلَةُ.

تێڕامێنە لەبرایەتی نێوان ئەمانە وئەو موعتەزیلانە کەسەلەف کۆدەنگ بوون لەسەر تەکفیرکردنیان بەڵکو ئەمانە لەتعطیل کردن پێش موعتەزیلەش کەوتون وزیاتر لەتعطیل ڕۆچوون.

کەواتا ئەمە وەڵام بۆ جەهلی یەکەمت کەئەڵێی عالم وعەوام ـی موعتەزیلە بەشێکن لەئومەت واتا بەهیچ جۆرێک تەکفیرناکرێن بەڵام ئەوە ئیجماع لەسەر تەکفیری ڕەهای موعتەزیلە.

بەڵگەش لەسەر تەکفیری دیاریکراوی موعتەزیلەکان (لەدوای ئیقامە بڕوانە شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة ئەثەری ژمارە 423 بەرگی 2 پەڕەی

279) بریتیە لەوەی الحافظ ابن عساكر بەسەنەدەوە گێڕاویەتیەوە کەئیمام ی شافعی گفتوگۆ قسەی لەگەڵ حفص ی الفردی (موعتەزیلی) کرد کەحفص ئەیگوت قورئان مەخلوقە ئیمام شافعی دوای هێنانەوەی بەڵگە لەسەری تەکفیری کرد الربیع ئەفەرموێت : إن حفصًا بعدما خرج من عند الشافعي قال لي أراد الشافعي ضربَ عنقي.

دووای ئەوەی حفص لەلای شافعی دەرچوو ووتی شافعی ویستی لەگەردنم بات. [تبيين كذب المفتري ص/339-340]

پاشان لەلای زانایان ی ئەهلی سونەت موعتەزیلە بەلقێک لەجەهمیەکان دانراون لەحوکمدا جیانەکراونەتەوە

شێخ ی ئیسلام ابن تيمية رحمه الله تعالى فەرموویەت ی : وكان يحيى بن عمار يقول المعتزلة الجهمية الذكور،والأشعرية الجهمية الإناث ومرادهم الأشعرية الذين ينفون الصفات الخبرية.

یەحیای کوڕی عەمار : ئەیفەرموو موعتەزیلە جەهمی نێرینەن وئەشعەریەکان جەهمی مێینەن مەبەستیان لەو ئەشعەریانەیە سیفاتە خەبەریەکان نەفی ئەکەن. [الفتاوى 6/360]

لەوتەیەکی تردا ئەفەرموێت : فالمعتزلة في الصفات مخانيث الجهمية.

موعتەزیلە نێرەمووکی جەهمیەکانن. [مجموع فتاوى ابن تيمية (8 / 117)]

کەواتا موعتەزیلە هەمان حوکمی جەهمیەکانن کەسەلەف کوڕان بوون لەسەرتەکفیرکردنیان وەک شێخ ی ئیسلام ابن تيمية رحمه الله تعالى فەرموویەت ی : الْجَهْمِيَّةَ الَّذِينَ كَفَّرَهُمْ السَّلَفُ وَالْأَئِمَّةُ تَكْفِيرًا مُطْلَقًا؛ وَإِنْ كَانَ الْوَاحِدُ الْمُعَيَّنُ لَا يَكْفُرُ إلَّا بَعْدَ قِيَامِ الْحُجَّةِ. [الفتاوى 2/352]

جەهمیەکان ئەوانەی سەلەف تەکفیریـان کردوون بەتەکفیرکردن ـی ڕەها ئەگەرچی کەسی دیاریکراو لەوان تەکفیرناکرێت تادوای ئیقامە حوجە.

ئیمام ـی ابو یعلی الفراء ـی حەنبەلی ئەفـەرموێت : لا يختلف المذهب في تكفيرالمعتزلة بمسائل يقولونها منها القول بخلق القرآن ونفي الرؤية.

لەمەزهەب ـی حەنبەلی ڕاجیاوازی نیـە لەسەرتەکفیرکردن ـی موعتەزیلە بەهۆی ئەو قسانەی ئەیڵێن لەوانە وتنی قورئان مەخلوقە ونەفیکردن ـی بینینی الله تعالی 106 كتاب الروايتين والوجهين ابويعلى الفراء.

تەکفیرکردن ـی ماتوردیەکان بۆ موعتەزیلە

محمد المرتضى الزبيدى شرۆڤەکاری کتاب ـی إحياء علوم الدين لەکتاب ـی (إتحاف السادة المتّقين 2/135) ئەڵێـت : لم يتوقف علماء ما وراء النهر من أصحابنا ـ يعني الماتريدية ـ في تكفير المعتزلة.

زاناکانمان (ماتوریدیەکان) لە وراء النهر کەسیان ڕاجیاوازیان نیـە لەتەکفیرکردنی موعتەزیلەکان (وراء النهر لەئێستادا کازاخستان و ئۆزبکستان وترکستان وطاجکستان ئەگرێتەوە).

ئەوەش زانا بەناو ئەهلی سونەکان ـی خۆت کەتەکفیری موعتەزیلە ئەکەن بەنەقڵکردن ـی ئیجماعی زاناکان ـی ماتوریدی کەچی تۆ داوای ئەوەت کرد کەیـەک زانا نەبووە لەئەهلی سونەت تەکفیری موعتەزیلە بکات.

پاشان خاڵی چوارەم کەئەڵێیت : بیستومانه خیرالقرون سەردەم ی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم و چینی دوواتر وچینی دوواى ئەوانی تره ئەمه مەدرەسەی ئەهلی سونه وجەماعەیه بەئەشاعیره وماتوریدی دوواتر سەلەفیەکان هاتن ئەشاعیره وماتوردیدیەکانیان دەرکرد سەلەف بەپێی ئەوفەرمووده سێ سەدەکەیه لەهاوەڵان و تابعین کەموعتەزیله لەناو تابعینابوون.

وەڵام :

لێرەیا ئەم قانع ـە نەزانه ئەیەوێ بڵێت هەموو ئەو کۆمەڵانەی لەوسێ سەدەیە بون هەمووی بەباشترینەکانی ئومەت دائەنرێن لەناویاندا ئەشعەری وماتوریدی وموعتەزیله بەنمونه ئەهێنێتەوە!! یەکەم ئەشعەریەکان کەخۆیان ئەیەنە ابو حەسەن ی ئەشعەری ئەبێت ئەوە بزانین ابو حسن لەساڵی 260 ی کۆچی لەدایکبوە چل ساڵ تەمەن ی موعتەزیله بووه کەواتا تاکۆتای هاتنی سێ سەدەکە شتێک نەبوە بەناوی عەقیدەی ئەشعەری تۆچۆن ئەشعەریەتت کرد بەبەشێک لەسەلەف ؟؟؟ ئەمه جەهلی یەکەم.

پاشان ماتوریدیەکان کەئەمانە شوێنکەوتەی أبي منصورٍ محمَّدِ بنِ محمّد الماتريدي السمرقنْدي (کەلەساڵی 333هـ) وەفاتی کردووە لەسەدەی چواری هجری دا ئەم عەقیدەیە دەرکەوت بەڵام ناسراو نەبوو لەناوخەڵکیدا لەسەدەی پێنج دا بڵاوبووەوە ئایا کاتێک شوێنکەوتوانی سەلەف ئەو دوو عەقیدە گومڕایە لەسەلەفیەت دەرئەکەن هیچ ناهەقی وستەمێکیان کردووە ؟ لەکاتێکدا لەڕووی کات و لەڕووی سەدە ولەڕووی عەقیدەیشەوە ئەو دووعەقیدەیە هیچ پەیوەندی بەعەقیدەی سەلەفەوە نیە پاشان کەئەڵێی موعتەزیله لەناو سێ سەدەکە بوون ولەچینی تابعین بوون واتا ئەتەوێ بڵێی

کەواتا موعتەزیلە سەلەفی چاکەکاری ئێمەن ؟!

خۆئەگەر بەوقسەی تۆبێت خەواریج ـیش لەچینی تابعین بوون کەکوژران و لەناوبران بەهەمان شێوە قەدەرەیەکان لەچینی تابعین بوون کەتەکفیرکران ئایا لەبەر ئەوەی خەواریج وقەدەری وموعتەزیلە لەچینی تابعین وناو سێ سەدەکە بوون ئیتر تەنها بەبونیان لەوسەردەمە ئەبن بەئەهلی هەق وخاوەن شەرع ؟ گەربڵێی بەڵێ کەواتا تۆ ئەبێت بڵێی هاوەڵان هەڵەبوون لەکوشتاری خەوارج کەکوشتنی خەوارج بەدەقی فەرموودە پاڵپشت کراوە لەگەڵ ئیجماعی هاوەڵان تەکفیری قەدەریەکان بەهەمان شێوە خۆ مانعی زەکات و مسیلەمەی کذاب و پێغەمبەرە درۆزنەکان لەوسەردەمانە دەرکەوتن ئایا بەئەقڵی کەم وکورت ـی تۆ هەموو ئەوان ئەبن بەسەلەفی چاکەکاری ئێمە ؟ ئەمە نیشانەی نەفامی وتێنەگەشتنی تۆیە لەفەرموودەی باشترین ـی خەڵکی سەردەمەکەی منن پاشان ئەوانەی دووای ئەوان یەن پاشان ئەوانەی دووای ئەوان یەن مەبەست پێی ئەوەیە باشترین خەڵک لەوسەردەمە هاوەڵان بوون نەک هەموو خەڵکەکە چونکە ئەگەر بەوتێگەشتنە خوار ولارەی تۆبێت قورەیشە بتپەرستەکان لەچاکترین ـی خەڵکانن !

بەڵکو مەبەست پێی لەهاوەڵانە پاشان ئەوانەی دووای ئەوان یەن واتا ئەوکەسانەی کەوەک هاوەڵان دینداری ئەکەن وشوێن ڕێبازی ئەوان ئەکەون چونکە خودی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەتـ ـی : (هەموو ئەو 72کۆمەڵە بۆئاگرن الا واحدة ما أنا علیه الیوم وأصحابي) تەنها یەک کۆمەڵ نەبێت کەلەسەر هەمان ئەو ڕێگایەن من وهاوەڵانم لەسەرین. [رواه الحاكم]

ئایا هاوەڵان وەک موعتەزیلە نەفی صیفات ـی الله تعالی ـیان کردووە ؟

ئایا هاوەڵان وەک موعتەزیلە وتویانە مرۆڤ خۆی خالق ـی کردارەکانی خۆیەت ـی واللە تـعالی خەلق ـی نەکردووە ؟

ئایا هاوەڵان وەک موعتەزیلە وتویانە کەسێک تاوانێکی گەورە بکات نەکافرە نەموسڵمـانە ئەگەر تەوبە بکات ئەگەڕێتەوە بۆئیمان تەوبە نەکات بەهەمیشەی لەدۆزەخ ئەمێنێتەوە ؟

ئـایا هاوەڵان وتویانە شەفاعەت ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم موسڵمـانە گوناهبارەکان ناگرێتەوە وهەرکامیان چوە دۆزەخەوە ئێتر دەرناچێت وبەهەمیشەی تێیدا ئەمێنێتەوە ؟؟

ئایا هاوەڵان وتویـانە اللە تعالی بەچاو نابینرێت لەقیامەت وەک موعتەزیلە وائەڵێت ؟

ئایا هاوەڵان وتویانە قورئان مەخلوقە وەک موعتەزیلە ؟ ئایا هاوەڵان وەک موعتەزیلە نەفی علوی اللە تعالی ـیان کردووە ؟ زۆر شتی تریش ئایا ئەو ڕێگای پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وهاوەڵانیەتی ؟ بێگومـان نەخێر.

کەواتـا تۆکەخۆت نەزان ـی قسەش بـۆکۆمەڵێ نەزان ئەکەیت ئەتەوێ واپیشان ـی بەیت موعتەزیلە سەلەفی چاکەکاری ئێمەن لەکاتێـکدا ئەوەی بۆنی زانستی شەرعی کردبێت هەر لەدوورەوە ئەزانێت قسەکانت هەمووی بێ بنەمـان وهیچ یەکێ لەقـسەکانت پاڵپشتێکی شەرعی نیـە هەمووی خوڕافیات و درۆ وجەهل وبێ ئاگابوونە لەدەق ولەوتەی زانایـان ومێژوو.

اللە تـعالی موسڵمـانان لەرویبیضەکان ـە پارێزاوبـکات کەشەو ڕۆژیان خسـتۆتە

سەریەکتر بۆبەلاڕێبردن ـی موسڵمانان ودوورخستنەوەیان لەڕێگا پاک وبێگەردەکەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ـوهاوەڵە بەڕێزەکان ـی.

وەڵامێکی ئەثەری
بۆ مەلا جێگر مەدخەلی

ئەم مـەلا مەدخەلیـە بەناوی جێگیر کەلەکاتی دەنگدان داوای ئەکرد خەڵکی دەنگ بەن بەجووت حیزب ی دەسەڵات ی عەلمانی ! ئەم کەسـە پێشتر لەسەری سەلماوە قوتابی زانست ی شەرعی نەبوە بـەڵکو هەر لەڕێگەی حیزبەوە جامانەی مەلایەتی لەسەردانراوە ومزگەوتـی پێدراوە وناوی لێنراوە مـەلا ئەگینا ئەتوانم سوێند بخۆم ئەم کەسە قورئان وبخاری مسلم وسوننەکان ی لەبەرنیە و ئاگاداری کتێب ی سەلەف وکتێبە فقهیـەکان نیە لەوانەیە سێ چوار نامیلکەی سەردەم ی خوێندبێت لەگەڵ هەنێ لەنحو وصرف ومتن فتح القریب و چەند شتێکی کەم ی لەوشێوەیە بەدەر لەوە هیچ ئاگاداری زانستە شەرعیەکانی عەقیدە ووعلم ی حەدیث وفقه وتەفسیر نیـە کەچـی هاتوە شەلم کوێرم دەست ناپارێزم کەوتۆتـە بەخشینەوەی تۆمەت ی خەواریج بوون بۆمامۆستایەک کەتەنها وتویـەتی تینوین بەخوێنی ئێزیدیـە کافرەکان و ڕقمان لێیانە ئەم مەدخەلیـە هاتوە ئەو ڕستە قسەیە ئەشوبهێنێت بەقسەی خەواریجەکان کەتەکفیری هاوەڵانیان پێکرد ! چەند سـەیرە کەسێک تەکفیری ئێزیدی بکات ئەم تەکفیرە بشوبهێنیت بەتەکفیرکردن ی هاوەڵان ! ئایا ئەمە یەکسان کردن ی شەیطان پەرستەکان نیـە بەهاوەڵەبەڕێزەکان کەباشترین مخلوق ی الله تعالی ـن لەدوای پێغەمبەران علیهم السلام.

ئەم کۆڵکە مەلا تەزویرە ساختەیـە کەلەچاپخانەی جووت حیزب چاپکراوە بەمەلایەتی دەرهێنراوە ئەڵـێت ئێمە بۆمان نیـە کافران بکوژین تـەنها مەگەر

کافرەکە بمانکوژێت یان ڕێگری دینمان لێ بکات ! ئایەتێک وفەرموودەیەکی هێناوە بەبێ ئەوەی بزانێت ئایەتەکە باس کام جۆری کافران ئەکات ئایەتەکە کە الله تعالی فەرموویەت ـی : ﴿ لَّا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴾

الله تعالی نەهیتان لێ ناکات لەو کافرو بێباوەڕانەی جەنگیان دژ بەئێوە نەکردوون لە ئاییندا ـو لـە ماڵ و خاکی خۆتان ئێوەیان دەربەدەر نەکردووە کە چاکەیان لەگەڵ بکەن و مامەڵەیان لەگەڵ بکەن بە دادگەریی بەڕاستیی الله تعالی دادپەروەرە وخەڵکانی دادپەروەری خۆش ئەوێ.

ئایا ئەم کافرانە کێن کەالله تعالی فەرمانی کردووە بەچاکە مامەڵەیان لەگەڵا بکەین ؟ هاوەڵی بەڕێز ڕاڤەکاری قورئان ابن عباس فەرموویەت ـی : نزلت في خزاعة كانوا قد صالحوا النبي صلى الله عليه وسلم.

ئەم ئایەتە لەسەر هۆزی خزاعە دابەزی کاتێک کەوا صولح وڕێکەوتنیان لەگەڵ پێغەمبەرا کرد صلى الله عليه وسلم.

کەواتا ئایەتەکە باسی ئەوکافرانە ئەکات کەڕێکەوتنیان لەگەڵ دەوڵەتی ئیسلامی هەیە وئەهلی صولح ـن نەک هەموو کافرێک.

ئیمام ـی رازی لەتەفسیری ئایەتەکە فەرموویەت ـی : فالأكثرون على أنهم أهل العهد الذين عاهدوا رسول الله صلى الله عليه وسلم على ترك القتال والمظاهرة في العداوة وهم خزاعة كانوا عاهدوا الرسول على أن لا يقاتلوه ولا يخرجوه فأمر الرسول عليه السلام بالبر والوفاء إلى مدة أجلهم.

زۆرینەی زانایان ـی تەفسیر لەســەر ئــەوەن ئەم ئایەتە ئــەوانە ئەگرێتەوە

کەخاوەن پەیمان ورێکەوتنامەن ئەوانەی کەلەگەڵ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ڕێکەوتن وپەیمانیان بەست لەسەر شەڕنەکردن دژی موسڵمانان ویارمەتی نەدانی دووژمنان کەئەو خاوەن پەیمانەش هۆزی خزاعە بوو کەپەیمانیان بەست لەگەڵ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم جەنگی لەدژ نەکەن ودەری نەکەن هەربۆیەش پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمانی یا بەچاکەکردن و وەفاداربوون لەگەڵیان تائەوکاتەی پەیماننامەکە کۆتای یەت.

[التفسير الكبير للرازی]

کەواتا ئایەتەکە مەبەست پێی خاوەن پەیمانەکانە ئەهلی عەهد لەگەڵ دەوڵەتی ئیسلام ی بەڵام هەر کافرێک پەیمان وڕێکەوتن وئەمان وجزیەی لەگەڵ دەوڵەت ی ئیسلامی نەبێت ئەوە لەشەرعدا بەکافری شەڕکەر دژی ئیسلام دائەنرێت ئەگەرچی چەکیشی هەڵنەگرتبێت کوشتنی حەڵاڵە.

بەڵگەش ئەوەیە قال تعالى : ﴿ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾
دەسا ئێوەش لە هەر جێگایەکدا موشریکەکانتان دەستکەوت بیانکوژن و بیانگرن و دیلیان بکەن و گەمارۆیان بەن مەهێڵن بەملاو بەولادا بچن لەهەموو کەمین و ڕێگەیەکیشدا بۆیان دانیشن ئەگەر پەشیمان بوونەوە لە هاوبەشدانان بۆ الله تعالى تەوبەیان کرد بەرێک و پێکی نوێژیان ئەنجامیا وزەکاتیان یا ئەوکاتە ڕێگەیان بۆچۆڵ کەن بەڕاست ی الله تعالى لێخۆشبوی میهرەبانە.

ئیمام ی شەوکان ی لەتەفسیری ئەم ئایەتە فەرموویەت ی : فقد أنزل الله في كتابه العزيز الأمر بقتل المشركين حيث وجدوا وأين ثقفوا فكان هذا

الحكم العام ... فالمشرك سواء حارب أو لم يحارب مباح الدم ما دام مشركا.
الله تعالى لەکتێبە پیرۆزەکەیدا فەرمانیکردووە بەکوشتنی موشریکان لەهەرجێگەیەک بینران ئەمەش حوکمێکی گشتیە .. کەسی موشریک خوێن وماڵی حەڵاڵە یەکسان شەڕبکات یان نەیکات. [السيل الجرار 867]

ئیمام ـی القرطبي فەرموویەت ـی : والمسلم إذا لقي الكافر ولا عهد له جاز له قتله فإن قال لا إله إلا الله لم يجز قتله لأنه قد اعتصم بعصام الإسلام المانع من دمه وماله وأهله.
کەسی موسڵمان گەر بەکەسی کافر ئەوکافرە خاوەن پەیمان نەبێت لەگەڵ دەوڵەتی ئیسلام ئەوە جائیزە بیکوژێت بەڵام گەر کافرەکە وتی لاالە الاالله جائیزنیە بیکوژێ چونکە خوێنی حەرام ئەبێت بەموسڵمان بوونی کەموسڵمان بون ڕێگرە لەڕشتن ـی خوێن وبردن ـی ماڵ وخێزانەکەی.

[تفسير القرطبي سورة النساء 94]

ئیمام ـی الشافعي لە الأم فەرموویەت ـی : لأن أصل الفرض قتال المشركين حتى يؤمنوا أو يعطوا الجزية.
ئەصل بریتیە لەجەنگان دژی موشریکان تا ئیمان ئەهێنن یان تا جزیە ئەیەن.

ئەگەر ابن تیمیە دادوەربێت چی بڕیارێک بەسەر مەلاجێگر جێ بەجێ ئەکات ؟

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە فەرموویەت ـی : وإذا كان أصل القتال المشروع هو الجهاد ومقصوده هو أن يكون الدين كله لله وأن تكون كلمة الله هي

العليا فمن امتنع من هذا قوتل باتفاق المسلمين.

كە ئەصل بریتیە لەشەرعی بوون ی جەنگکردن کەبریتیە لەجیهاد بۆئەوەی دین تەنها بۆالله تعالی بێت وەتاوەکو تەنها وشەی الله تعالی بەرز وبڵند بێت هەرکەسێک ڕێگری لەم جەنگکردنە بکات ئەوە شەڕی لەدژ ئەکرێت بەیەکدەنگی موسڵمانان. [مجموع فتاوى ابن تيمية 28/353]

ئەو ئایەتانەشی باسی لێبوردن وچاوپۆشی تێداکراوە لەکافران زانایان فەرموویانە نسخ بۆتەوە بەئایەت ی شمشێر وەک ئیمام ی ابن كثير لەتەفسیری ئایەت ی ﴿ فاعفوا واصفحوا حتى يأتي الله بأمره ﴾ فەرموویەتی : ابن عباس لەبارەی ئەم ئایەتەوە ﴿ فاعفوا واصفحوا حتى يأتي الله بأمره ﴾ وتویەت ی نسخ بۆتەوە بەئایەت ی ﴿ فاقتلوا المشركين حيث وجدتموهم ﴾ موشریکان بکوژن لەهەرجێگەیەک ئەوانتان بینی. وەهەروەها بەئایەت ی ﴿قاتلوا الذين لا يؤمنون بالله ولا باليوم الآخر﴾ ئەوانە بکوژن کەبڕوایان بەالله تعالی وڕۆژی دووای نیە تا ﴿ وهم صاغرون ﴾ ئەوکاتەی بەزەلیل ی وملکەچیەوە جزیە ئەیەن. [التوبة : 29]

بۆیە چاوپۆشی ولێبوردەی لەموشریکان سڕاوەتەوە بەوئایەتانە بەهەمان شێوە أبو العالية والربيع بن أنس وقتادة والسدي فەرموویانە : إنها منسوخة بآية السيف.

ئەو ئایەتی لێبوردەیە سڕاوەتەوە بەدابەزینی ئایەت ی شمشێر.

کەواتا ئەصل بریتیە لەجەنگ وکوشتنی کافران تا جزیە ئەیەن یان تاپەیماننامە ئەبەستن لەگەڵ دەوڵەتی ئیسلام یان تائەمانیان پێ ئەدرێت لەلای موسڵمانان خۆئەگەر پەیمانیان پێدرا دواتر پەیمانەکە بشکێنن ئەوا

هێرش ئەکرێتە سەریان.

بۆیە وەک مەلا جێگر ئەو فەرموودەیەی هێناوە کەپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەتی : من ظَلمَ معاهَدًا أوِ انتقصَه أو كلَّفَه فوقَ طاقتِه أو أخذَ منهُ شيئًا بغيرِ طيبِ نفسٍ فأنا خَصمهُ يومَ القيامةِ.

هەرکەس ستەم کات لە خاوەن پەیمانێک یان مافی کەم کاتەوە یان ئەرکێکی پێ سپێرێت لەسەروی توانای کەسەکە بێت یان شتێکی لێ بەرێ بەبێ ڕەزامەندی خۆی ئەوا لەقیامەتدا من ئەبم بەرکابەری.

سەرنج ی فەرموودەکە بەن باسی کافرێکی خاوەن پەیمان ئەکات نەک کافرێک کەهیچ پەیمان و ئەمانێکی نیە لەگەڵ دەوڵەتی ئیسلام ـدا دوواتر گریمان ئێزیدیەکان خاوەن پەیمانیش بن ئایا پێکەوە داڵدەی بکوژانی خوشکە دووعایان نەیا ؟ ئایا هێرشیان نەکردە سەر مزگەوتەکانی شەنگال وقورئانەکانیان تێیدا نەسوتاند ؟ ئایا سەنگەری جەنگیان نەگرت لەدژی موسڵمانان ؟

الله تعال ی ئەفەرموێت : ﴿ وَإِن نَّكَثُوا أَيْمَانَهُم مِّن بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ ۙ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنتَهُونَ ﴾

ئەگەر دواتر پەیماننامەکەیان هەڵوەشاندەوە و توانج و تەشەریان لە ئایینەکەتان گرت دەسا ئێوەش پێشەوایان ی کوفر بکوژن چونکە بەراستیی ئەوانە مانای هیچ پەیمانێکیان بۆ نییە جەنگیان لەگەڵ بکەن هەتا بەڵکو کۆتایی بەگێرە شێوێنیی و خراپەکاریی و توانج و تەشەریان بێنن.

إنهم لا أيمان لهم.

ئیمام ی طبری بەژمارە16530 ئەیگێڕێتەوە فەرموویەتی : لا عهد لهم.

واتـــا هیـچ پـەیـمانێكیان بۆنیە.

شێخ ـی ئیسلام ئەفەرموێت لە (2/303) : وكان - يعني النبى صلى الله عليه وسلم - لم يبلغه عن أحد من المعاهدين انه آذى المسلمين الا ندب إلى قتله.

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم هیچ كاتێ نەبوە كەپێی گەیشتبێت كافرە هاوپەیمانەكان ئازاری موسڵمانانیان دابێت ئیلا كاری كـردوە بۆجەنگكردن وكوشتنیان.

كەواتـا لەهەر ڕوویـەكەوە بتەوێ ئەوە بەڵگەكان لـەدژی تۆن بەقسەی تۆبێت پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ـو هاوەڵان ـی وراقەكاران ـی قورئان هەموویان خەواریج ـن ؟! خەڵكینە ئێستا ڕووی ئەم مەلا ساختانە دەركەووت بـۆتان ؟

وەڵامـێک بـۆ مەلا سەرلێشێواو شـارەزووری ناسراو بـەمەلا موقبیل شارەزووری

برای ئێزیدیە شەیطان پەرستەکان بەریشەوە !

ئەم نـەفامـە بۆڕازیـکردن ـی دەسەڵاتـی عەلمـانی تا میمبەرەکەی لێ وەرنەگرنەوە ولەپۆستی مەلایـەتی لای نەبەن هەستاوە بەدارشتنی کـۆمەڵێ پرۆپاگەندە وقسەی پوچ کەتێیدا وایـیشـان ئەیات ئێزیدیـەکان لەژێر دەسەڵاتـی ئیسلامیدان ونابێت بێ رێزیـان پـێ بکرێت (کەدوێنـێ لەرەدی مەلاجێگیر ئەم قسەیـەمان وەڵامـدایەوە) بەڵام ئەم کاڵفامـە لەمەلا جێگر زیاتری وتوە ئـەڵێت : بەناوی خۆم وهەستی برایەتیەوە سڵاوی ورێز وپێزانین ـی بێ پایانم هەیە بۆسەرجەم ئاینەکان وپێکهاتەکان ولایـەنە جیاوازەکـان !

الله اکبـر رێزگرتـن لەسەرجەم ئاینەکان ؟؟ بابزانین رێزگرتـن واتـای چیـە :

رێز : کەبەعەرەبی پێی ئەوترێ (الاحـترام) له الحرمة ـوه هاتوه کەبریتیە له المهابة واتـا احترمه ای کرمـه واکبره واحسن معاملته حبا ومهابـة (١) والتوقير التعظيم والتبجيل (٢)

١) (تهذيب اللغة) للأزهري (5/29)

٢) (الصحاح) للجوهري (2/849)

واتـا بەشکۆمەندی وگەورەییەوە رێزی لێگرت وبەگەورە وپیرۆزی ڕاگرت بەخۆشویستن وشکۆمەندیەوە رەفتـاری جوانـی لەگـەڵ کرد بەگەورە ڕاگرتـن

وپیرۆزدانـان.

کەواتـا مەلا موقیبل سەرجەم دینەکان بەپیرۆز وگەورە ڕائەگرێت ئەمەش هەمان کوفری وحدة الادیـان ـە کەماسۆنیەکان بانگەشەی بۆئەکەن کەئەڵێن هەموو دینەکان پیرۆزن وبەرەولای الله تعالی مرۆڤ ئەبەن کەواتا مەلا موقیبل ڕێزئەگرێت لەوەی مرۆڤ بتێک بپەرستێت یـان خاچێک بپەرستێت یان بڵێت عیسا کوڕی الله یە یان بڵێت شەیطان خوای ئێمەیە مەلا موقیبل ڕێز لەوبیروباوەڕە ئەگەرێت بەپیرۆز و شتێکی گەورەی ڕائەگرێت !

چونکە وشەی ڕێزگرتن لەخودی ئاین واتا بەپیرۆز وگونجاو دانانی ئەو بیروباوەڕە وتەقدیس ـدانانی گـەر دینەکان ـی تر ڕێزلێگراون کەواتـا بۆچی الله تعالی پێغەمبەری ڕەوانەکردوە صلی الله علیە وسلم وتەکفیری هەڵگرانی دینەکانی تری کردووە بەکوفر وگومڕایی ودۆزەخ ـی بوون ناوی بردون؟

قال تعالی : ﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴾
هەرکەسێک جگە لەئیسلام بکات بەدین وڕێبازی خۆی لێی قبوڵ ناکرێ ولەقیامەتیش لەزیانمەندان ئەبێت.

کەواتـا مەلا موقیبل چی ئەڵێت بەقورئان کەشوێنکەوتنی هەموو دینێک بەزیانمەند ودۆڕاو ناوئەبات کـوا ڕێزگرتنی قورئان لەسەرجەم دینەکان ؟ یـان ئەوەیە مەلا موقبیل شوێنکەوتەی قورئان نیـە یان والعیاذ بالله قورئان دینی توندڕەو خەواریجەکانە ؟!

بـەڵـکوو الله تعالی پەیمانی لەهەموو پێغەمبەران وەرگرتوە کەشوێن ئیسلام ومحمد صلی الله علیه وسلم بکەون تەنانەت ئاینی پێغەمبەرانیشی هەمووی سڕیوەتەوە بەدەرکەوتن وهاتنی ئیسلام قال الله تعالی : ﴿ وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ ﴾

ئەوکاتەیان بیر بێنەوە کەالله تعالی پەیمانی بتەوو بەهێزی لە یەکەیەکەی پەیامبەران وەرگرت کە هەرچەندە کتێب و نامەی زانستی و حیکمەتم پێدابن بەڵام پاشان پەیامبەرێک هاتە ناوتان و ئەوەی ئێوەیشی بەراست زانی ئەبێ باوەڕی پێ بێنن و هاوکاریی ویارمەتیشی بەن.

ئـایا قورئان ڕێزی گرتوە لەدینی کافران ؟ ئایا ڕێزگرتن وهەڕەشەکردن پێکەوە دووشتی دژبـەیەک نین ؟ ئەکرێ من بڵێم ڕێز لەتۆ ئەگرم بەڵام بتگرم پارچە پارچەت ئەکەم وئەتسوتێنم ئایا ئەمە بەڕێز دائەنرێت یان بەئیهانەکردن وسوکایەتی پێکردن ؟

سەرنج بەن الله تعالی چی فەرمووە لەبارەی کافرانەوە : ﴿ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴾

بەڕاستی ئەوانەی بێ بڕواو کافربوون لە خاوەننامەو بتپەرستەکان ئـەخرێنە ناو ئاگری دۆزەخەوە بە هەتا هەتایی تێیدا قەتیس دەبن ئا ئەوانە خراپترینی درووستکراوەکانن.

ئەبینن چۆن الله تعالی ناویان ئەبات بەوەی ئەوانە خراپترین ی مخلوقاتن ئایا ڕێزگرتن لەگەڵ ئەو وەسفە یەک ئەگرێتەوە ؟

قال الله تـعالـى : ﴿ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴾ هەرکەسیش باوەڕ بـەاللە تعالـى و پەیامبەرەکەی صلى الله علیه وسلم نەهێنێت کافرو بێ باوەڕە جا بەڕاستیی ئێمه بۆ کافرو بێ بڕوایان ئاگرێکی هەڵگیرساوو سوتێنەرمان ئامادە کـــردووە.

کەواتا قورئان سوکایەتی وهەڕەشەی کردووە لەهەموو دینەکان نەک ڕێزگرتن وپیرۆزکردنـی دینەکان چونکە گەر دینی ابو جەهل پیرۆزبێت چی پێویست ـی ئەکرد الله تعالـى محمد صلى الله علیه وسلم ڕەوانە بکات وجیهاد وکوشتاری خەڵکی لەسەربکات ؟!

شـێخ حمود بن عقلاء الشعیبی نوسـراوێکی نوسیوە لەبارەی حوکمی ڕێزگرتن لەئاینەکان کەهەڵگرانی ئەم بیرۆکـەیە بەکافر ومورتەد ناوئەبات

تێیدا فەرمووـیەتـ ـی : الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين .. أما بعد.

لەماوەی ڕابـردوودا گوێمان لە دروشمە لادەرەکان ودەستەواژە نامۆکان ئەبێت کەدەستی کـردووە بەداگیرکاری بیروڕای موسڵمـانان کەناوەڕۆکـی ئەم دروشمانە بەکوفر وهەڵگەڕانەوە ناوپۆش کـراوە پێچراوەتەوە بەدروشمی فێڵاوی بەناوی کۆنگرە و کـۆڕبەند وگفتۆگۆی ئـاینەکان ولەژێر ناوی لێک نزیکـردنەوەی ئاینەکان یان جیهانگیری لێـدووانـی سیاس بەناوی ڕێزگـرتن لەئاینەکـان وەک ئەوەی لافی ئەوە لێ ئەیەن

ويزعم أصحاب هذه الدعوة أن العالمية هي السبيل إلى جمع الناس على مذهب واحد تزول معه خلافاتهم الدينية والعنصرية لإحلال السلام العالمي وقد حرص أعداء هذا الدين على إيجاد ذرائع مبطنة واستحداث وسائل مقنّعة للوصول إلى مآربهم وبدءوا يجاهرون بضرورة التعايش بين الأديان وضرورة احترام الأديان والاعتراف بها.

هەڵگران ی ئەم بیرۆکەیە بانگەشەی ئەوە ئەکەن کە جیهانگیری تاکە ڕێگەیە بۆکۆکردنەوەی خەڵکی لەسەر یەک ڕێباز کەبەهۆیەوە جیاوازیە دینی ونەتەوەیەکان نەمێنێت بۆبەدەستهێنانی ئاشتی جیهانی دووژمنانی ئیسلام پێداگر وسووربوون لەسەر دۆزینەوەی ڕێگا وئامرازی ماسکدار وپەردەپۆشکراو بۆ گەیشتن بەئامانجەکانیان هەربۆیە دەستیان کردووە بەبانگەشەی ئاشکرا بۆ پێویستی پێکەوەژیانی نێوان ئاینەکان وپێویستی ڕێزگرتن لەئاینەکان ودانپێنانی.

ويأتي النظام العالمي الجديد - أو ما يسمى بالعولمة - عاملا رئيسا في إحياء تلك الدعوة الخبيثة ، ولذا نلاحظ كثرة المؤتمرات والتصريحات السياسية لهذا الأمر ، نسمعها من العلمانيين وبعض العصريين ، ومن ملوك ورؤساء وسياسيين محسوبين على الإسلام.

سیستەم ی نوێی جیهان ی یان ئەوەی ناونراوە جیهانگیری یەتە کایەوە وەک هۆکارێکی سەرەکی بۆزیندووکردنەوەی ئەم بانگەوازە پیسە هەربۆیە ئێمە سەرنج تێبنی زۆر لەسەر لێدوان وسیاسەتەکانی ئەم کۆنفراسانە ئەکەین کەئەیبیستین لەعەلمانیەکان وهەنێ لەسەردەمیەکان ولەپاشا وسەرکردەکان وسیاسیەکان ئەوانەی خۆیان لەسەر ئیسلام تۆمارکردوە.

ولا يخفى أن الدعوة إلى وحدة الأديان دعوة قديمة وجدت عند ملاحدة الصوفية من أهل الحلول والاتحاد .. كابن سبعين وابن هود والتلمساني .. حيث يجوزون التهود والتنصر والإسلام ، والتدين بهذه الأديان. [الفتاوى 14/ 164]

شتێکی شاراوە نیە کەبانگەشەی یەکگرتن بۆئاینەکان بانگەشەیەکی کۆنە کەلەلایەن مولحیدە صۆفیەکان ـی ئەهلی حلول والاتحاد هەبوە وەک ابن سبعين وابن هود والتلمسانی .. کەبەڕەوای ئەبینن مرۆڤ ببێتە جولەکە یان بەنەصڕانی یان موسڵمان ودینداری کردن بەوئاینانە.

وتزعمها أيضا التتار ووزرائهم فقال عنهم ابن تيمية رحمة الله عليه : وكذلك الأكابر من وزرائهم وغيرهم يجعلون دين الإسلام كدين اليهود والنصارى ، وأن هذه كلها طرق إلى الله بمنـزلة المذاهب الأربعة عند المسلمين. [الفتاوى 28/523]

بەهەمان شێوە بانگەشەی تەتار و وەزیرەکانیان بوە کەشێخ ـی ئیسلام ابن تيميه رحمه الله تعالى باسیکردوون (هەروەها گەورەکانیان و وەزیرەکانیان وجگە لەوانیش ئاینی ئیسلام وەک ئاینی یەهود ونەصارا یەکسان ئەکەن وئەڵێن هەموو ئەم ئاینانە ڕێگەن بەرەو لای الله تعالى لەپێگە وئاستی چوارمەزهەبەکەی موسڵمانانن).

ثم جدد هذه الدعوة جمال الدين الأفغاني في القرن الماضي وساعده على ذلك تلميذه محمد عبده وفي العصر الحالي تبناها رجاء جارودي فيما سماه وثيقة اشبيلية و الآن يتبناها بعض العصريين والعقليين وبعض السياسيين برعاية أقطاب النظام العالمي الجديد أو العولمة.

پاشان جمال الدین ـی ئەفغانی ئەم بانگەوازەی نوێکردەوە لەسەدەی ڕابردوو قوتابیەکەشی بەناوی محمد عبدە هاوکاری بوو لەم سەردەمەشدا رجاء جاوردی پێی هەستا کەناوی لێ نا پەیماننامەی اشبیلیە وئێستاش هەنێک سەردەمیە نوێگەریخوازەکان وئەقڵانیەکان وهەنێ لەسیاسەتمەدارەکان بەسەرپەرشت ـی سیستەمی نوێی جیهان ـی ئەوەی کەپێی ئەوترێ جیهانگیری سەرپەرشتی ئەکەن.

قال ابن تیمیة رحمة الله علیه (الفتاوى 28/524) : ومعلوم بالاضطرار من دين المسلمين وباتفاق جميع المسلمين أن من سوغ اتباع غير دين الإسلام أو اتباع شريعة غير شريعة محمد صلى الله عليه وسلم فهو كافر.

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە رحمە اللە تعالی فەرموویەت ـی : پێویستیەکی زانراوە لەدینی موسڵمانان وبەکۆدەنگی هەموو موسڵمانان کەهەرکەس ڕێگەبات بەشوێنکەوتنی ئاینێک جگە لەئیسلام یان شوێنکەوتنی یاسایەک جگە لەیاسا وشەریعەتی محمد صلی اللە علیە وسلم ئەوکەسە کافرە.

ونقل الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمة الله عليه في النواقص العشرة أن من لم يكفر المشركين أو شك في كفرهم أو صحح مذهبهم كفر إجماعا.

هەروەهاشێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب گێڕاویەتیەوە لەدەهەڵوەشێنەوەکەی ئیسلام کەهەرکەسێک تەکفیری هاوبەشدانەران نەکات یان گومان ـی هەبێت لەکوفریان یان ڕێبازەکەیان بەڕاست دانێ کافرە بەئیجماع.

وقال ابن حزم رحمە اللە في مراتب الإجماع ص 119 : واتفقوا على تسمية اليهود والنصارى كفارا.

ابن حزم فـەرموویەت ـی هەموویان کۆڕان لەسەر ناوبردن ـی جولەکە وگاورەکان بـەکافر.

وقال القاضي عياض رحمة الله عليه كما في الشفا : ولهذا نكفر من دان بغير ملة الإسلام من الملل أو وقف فيهم أو شك أو صحح مذهبهم وإن أظهر مع ذلك الإسلام.

قاضی عیاض فـەرموویەت ـی بەم شێوەیـە تەکفیری هەموو ئەوانە ئەکەین کەپەیڕەوی لەغەیری ئیسلام ئەکەن لەهەڵگرانی ئاینەکانی تر یـان کەسێک بوەستێت لەتەکفیرکردنیان یان گومان ـی هەبێ یان ڕێگاکەیان بەڕاست دانێت کافرە ئەگەر خۆشـی بەموسڵمـانیش دابنێت.

وما ذكره العلماء من حكم تكفير من صحح دين اليهود والنصارى مبني على أنه يلزم من ذلك تكذيب القرآن لأن الله سبحانه وتعالى يقول : { ومن يبتغ غير الإسلام دينا فلن يقبل منه } ، ويقول : { إن الدين عند الله الإسلام } .

ئەوەی زانایـان باسیان کردووە سەبارەت بەتەکفیرکردن ـی ئەوانەی دین ـی جولەکە وگاورەکان بەڕاست دائەنێن تەکفیرکردنیان بونیادکراوە لەسەر ئەوەی بەڕاستدانانی ئەوان لازم ـی بەدرۆ دانانی قورئانە چونکە الله تـعالـى فەرموویەتی (هەرکەسێک پەیرەوی بکات بەدینێک جگەلەئیسلام لێی قبوڵ ناکرێت ولەقیامەت لەزیانماندانە) هەروەها فەرموویەت ـی (ئاین ـی ڕاست ودروست لەلای الله تـعالـى تـەنها ئیسلامە).

كما يلزم منه تكذيب النبي عليه الصلاة والسلام حيث صح عنه عليه الصلاة والسلام أنه أخبر عن نسخ الديانات الأخرى غير الإسلام.

هەروەکچۆن لازم ـی بەدرۆدانانی پێغەمبەریشە صلى الله عليه وسلم هەروەک بەصەحیح ـی لێوەی هاتوە کەهەواڵی یاوە بەسڕینەوە وەنەسخ بونەوەی دینەکان تەنها ئیسلام نەبێت.

إذ صح عنه عليه الصلاة والسلام أنه رأى في يد أمير المؤمنين عمر بن الخطاب رضي الله عنه ورقة من التوراة فغضب غضبا شديدا وقال : (أفي شك أنت يابن الخطاب) وفي لفظ (أمتهوكون فيها يا ابن الخطاب ؟ لقد جئتكم بها بيضاء نقية والله لو أن أخي موسى حيا ما وسعه إلا اتباعي).

کە بەصەحیح ـی لە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هاتوە کەلەدەست ـی ئەمیری باوەڕداران عمر وەرەقەیەکی لەتەورات ـی بینی زۆر زۆر تورە بوو فەرمووی (ئایا تۆ لەگومانای ئەی کوڕی خەطاب ؟) لەلەفزێکی ترا فەرموویەت ـی (ئایا سەرگەردان ودوودڵ ـی تێیدا ئەی کوڕی خەطاب لەکاتێکدا بەسپی وپاکی ودرەوشاوەی بۆم هێناون والله ـی گەر موسای برام زیندووبایە بۆی نەبوو ئیلا ئەبوو شوێنم کەوێت).

وروى أبو هريرة رضي الله عنه أنه قال : كان ناس من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم يكتبون التوراة فذكروا ذلك لرسول الله صلى الله عليه وسلم فقال : (أحْمق الحُمق و أضل الضلالة قوم رغبوا عما جاء به نبيهم إليهم ..) الحديث.

ئەبو هریرە گێڕاویەتیەوە کەفەرموویەتی خەڵکانێک لەهاوەڵان ـی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم تەوراتیان ئەنوسیەوە ئەمە باسکرا بۆ پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەوویش فەرمووی (گەورەترین گەمژەی وگومڕاترین گومڕای کەسانێک کەپشتیان هەڵکرد لەوەی پێغەمبەرەکەیان بۆی هێنان).

فتبين من هذه النصوص التي ذكرتها وما يماثلها مما لم أذكره نسخ وبطلان أي دين غير دين الإسلام ، والعجب كل العجب أن أشخاصا من قادة المسلمين يروجون لهذه النظرية الفاسدة ويصرحون في المحافل العالمية الكافرة أنهم يدْعون إلى تآخى الأديان السماوية الخالدة - زعموا -.

لەم دەقانەی باسمکرد وئەوەدەقانەی تریش کەهاوشێوەی ئەمەن وباسم نەکردووە ئەوە ڕوون ئەبێتەوە سڕینەوە وبەتاڵ بوونی هەموو ئاینێک جگە لەئاینی ئیسلام سەیرترین شت ئەوەیە کەسانێک لە (بەناو)سەرکردەی موسڵمانانەکان برەو بەم تێڕوانینە فاسدە ئەیەن لەکۆڕبەندە جیهانیە کافرەکان بانگەشەی برایەتی نێوان ئاینە ئاسمانیە هەمیشەیەکان ئەکەن وەک خۆیان لافی ئەوە لێ ئەیەن.

وهل يمكن لمسلم عاقل يتصور أن هناك دينا خالدا غير دين الإسلام ؟ بعدما نسختها شريعة محمد عليه الصلاة والسلام .. علما بأن الأديان السماوية السابقة كاليهودية والنصرانية دخلها التبديل والتحريف والزيادة والنقص والكتمان بسبب ما قام به أحبار السوء والضلالة ..

ئایا ئەکرێت موسڵمانێکی خاوەن ئەقڵ خەیاڵی ئەوە بکات ئاینێکی تری هەمیشەی هەیە جگە لەئیسلام؟ لەدوای ئەوەی ئیسلام هەموو ئاینەکانی تری نسخ کردەوە سەرەڕای ئەوەی ئاینە ئاسمانیەکانی پێشوتر وەک جولەکە ونەصرانیەت دەستکاری وگۆڕانکاری وزیادکردن وکەم کردن وشاردنەوە تێیدا ڕووی یاوە بەهۆی ئەوەی زاناخراپەکار وگومڕاکانیان ئەیانکرد.

قال تعالى : { فويل للذين يكتبون الكتاب بأيديهم ثم يقولون هذا من عند الله ليشتروا به ثمنا قليلا } الآية . وقوله تعالى : { قل من أنزل الكتاب

الذي جاء به موسى نورا وهدى للناس تجعلونه قراطيس تبدونها وتخفون كثيرا } الآية.

الله تعالى فەرموویەتی (وەیل و سزای سەخت بۆ ئەوانەیە کە بەدەستی خۆیان تەورات وئنجیل ئەنووسنەوە پاشان ئەڵێن ئەمە لە لای اللە ـوە هاتووەلەبەر ئەوە کە بەنرخ و بەهایەکی کەم بیفرۆشن) وەهەروەها فەرموویەتی : پێیان بڵێ: باشە ئەو نامەی (تەورات)ـە مووسا هێنای کێ دایبەزاند کە بووە ڕووناکیی و ڕێنمایی بۆخەڵکی کە ئێوە ئێستا لە نوسخە ڕەسەنەکەی پەڕە پەڕەی ئەکەن بەشێکی کەمی کە بەقازانجتان بێ بۆ خەڵکی دەرەخەن و باسی دەکەن و زۆرێکیشی کە بەزیانی خۆتانی بزانن ئەیشارنەوە.

ومع هذا التحريف والتبديل فقد نسختها شريعة محمد عليه الصلاة والسلام وأبطلتها كما سبق .
نسأل الله سبحانه أن يعز دينه ويعلي كلمته وصلى الله على نبينا محمد وعلى اله وصحبه أجمعين ..

لەگەڵ ئەو دەستکاری وگۆڕانکاریەشدا شەریعەتی محمد صلى الله عليه وسلم ئەوئاینانەی پوچەڵ کردەوە ونسخ ی کردوە لەاللە تعالى داواکارین دینەکەی خۆی بەعیزەت کات ووشەی خۆی بەرزکاتەوە وصلى الله على نبينا محمد وعلى اله وصحبه أجمعين ..
وتەکەی شێخ حمود بن عقلاء الشعيبي تەواوبوو

کەواتـا مەلا موقبیل کەهەڵگری بیری برایەتیە لـەگەڵ ئاینەکان و لەبڕی بەباتڵ زانین وپوچەڵ دانانی ئاینەکانیان ڕێزی لێ ئەگرێت وبەپیرۆزی ئەزانێت ئـایا هیـچ وشەیەکی ترماوەتەوە بینوسین تاهەقیقەت ـی ڕیشداره ماسکداره عەلمانیە ماسۆنیەکانتان پیـشان بەین ؟

وەڵامێـک بۆ مستەفا زوڵـمی
الله تعالـی گۆڕی پڕکات لـەئاگر

ولەڕەحـمـی خۆی دووریــــــخاتــــــەوە ئەم دەجالـە کەهەنێـک لەخەڵـکی بەنوێکەرەوەی دین ـی دائەنێن بەڵام لەڕاستیدا دەجالێـک بووە بڕوای بەدەوڵەتـی دین ـی نەبوە کەلەسەر ئـەحکامە شەرعیەکان دامەزرێت ڕەدی دەیان ئایەت وفەرموودە ئەیاتـەوە بەئەقڵ وەئەقڵ پێش نەقڵ ئەخات لێرە ئەم ڤیدۆیەی بـەرچاوم کەوت پێم باش بـوو وەڵام ـی ئەم چەواشەکاریـانەی بەمەوە کەئەڵێت ڕیش عادەتە چونکە الله تعالی فەرمانی پێنەکـردووە خۆئەگەر ڕیش بەدینداری ئەزانن کەواتا قژدرێژکردنیش بەدینداری بزانن.

پێش وەڵامدانەوەی ئـەم دەجالە ئەمەوێ سەرنجی خوێنەران بۆئەوە ڕاکێشـم ئایا عیبادەت چیـە وعادەت (نەریت چیە) ؟

١ - عیبادەت بریتیە لەهەرشـتێک الله تعالی وپێغەمبەرەکەی صلى الله عليه وسلم فەرمانیان بەکردن ـی کردووە پاداشتیـان بۆبکەری ئەوکارە داناوە بـەنزیکبونەوە لەالله تعالی دانراوە لەشەرعدا بۆیە وەک شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله تعالی فەرموویەت ـی عیبادەت هەرشتێکە الله تعالی وپێغەمبەرەکەی صلى الله عليه وسلم خۆشیان ئەوێت وبەکردن ـی ڕازیـن لەکار وگوفتارەکان ـی دڵ وجەستە وزمان مرۆڤ بەکردن ـی پاداشت ـی بۆدانراوە پێی لەالله تعالی نزیـک ئەبێتەوە.

بەڵام عادەت (نەریت) بریتیە لەوشتانەی خەڵکی لەناوخۆیاندا خووی پێوە ئەگرن لەخــواردن وخواردنــەوە وشێــوازی نیشتــەجێ بوون جل وبــەرگ و

هۆكارەكـانی گواستنەوە ومامەڵەكردن ...هتد.

جیـاوازی نێوان عادەت وعیبادەت چیە ؟

جیاوازیـەكە ئەوەیە بنچینە لەعیبادەت قەدەغەیـە واتا بۆت نیە هیچ شتێـك بەدینداری دانێیت تابەڵگەیەک ئەهێنێت لەدیندا كەئەم كارە لەدیندا شـەرعیە ودینداریە وكردنی ئەبێتە هۆی ڕازیبون ونزیكبونەوە لـە الله تعالی.

بەڵام عادەت بنچینە تێیدا ئەوەیـە حەڵاڵە تائەوكاتەی بەڵگەیـەک لەشەرع یەت لەسەر حەرامكردن ـی بۆیە گەر كەسێـك لەخۆیەوە هەستا وتی فڵان شت كەخەڵكی ئەیكەن حەرامە ئەوا داوای بەڵگەی لێ ئەكەین ئایا بەڵگەت چیە ئەوشتە حەرامە ؟ چونكە ئەصل لەعادەت بریتیە لەحەڵاڵبون تابەڵگەیەک یەت لەسەرحەرامبوون ـی بەڵام گەر كەسێک وتی ئەم كارە بكەن خێر وچاكەیـە ئەڵێین بەڵگەت چیە ئەم كارە الله تعالی وپێغەمبەرەكەی صلی الله علیه وسلم شەرعاندوویانە ؟ گەر بەڵگەی نەبوو ئەوا ئەوترێ ئەوكارە كردنی بیدعەیە بەڵام كەبەڵگەی لەسەر هاتبوو ئەوا ئەوكارە پێی ئەوترێ عیبادەتە.

كـەواتا ئێستا بابزانین ئایا ڕیش هێشتنەوە عادەتە یـان عیبادەت ؟

ئەو دەجالە ئەڵێت الله تعالی فەرمانی بەڕیش نەكردووە ! سەرەتـا هەرفەرمانێـک هەرشتێک پێغەمبەر ئەیلێت صلی الله علیه وسلم لەدیندا ئەوا بەوەحی الله تعالی ئەیلێت قسەی خۆی نیە قال الله تعالـی : ﴿ وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴾ ﴿ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴾

وە قسەو گوفتاری پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم لە ڕووی هەواو ئارەزووەوە نیە هەرچیەک ئەڵێت لەلای الله تعالی ـوە بەوەحی بۆی ڕەوانەکراوە.

کەواتا فەرمایشت ونەهیەکان ـی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم لەلایەن الله تعالی ـوە بۆی هاتوە نەک قسەی خۆی بێت پاشان بەڵگە لەسەرئەوەی ڕیش فەرمان ـی شەرعی لەسەرە لەلایەن الله تعالی ـوە.

پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەت ـی : « أمرني ربي أن أعفي لحيتي وأحفي شاربي ». [رواه أبو نعيم (الدلائل)]
پەروەردگارم فەرمانی پێکردووم ڕیش بهێڵمەوە درێژی بکەم وسمێلم کورت بکەمەوە.

عبدالله ـی کوڕی عمر گێڕاویەتیەوە کەپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەت ـی « احفوا الشوارب واوفوا اللحى » ئیمام ـی مسلم ڕیوایەت ـی کردووە، سمێڵتان کورت کەنەوە ڕێشتان بەپڕ ودرێژی بهێڵنەوە.

وەهەروەها فەرموویەت ـی « جزوا الشوارب وارخوا اللحى » [مسلم]
سمێڵتان کورتکەنەوە ڕیش بەربەنەوە.

ئیمام ـی بخاری لەابن عمر گێڕاویەتیەوە لەپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەت ـی « وفروا اللحى واحفوا الشوارب »
ڕیشتان بەچڕوپڕی بهێڵنەوە وسێمڵتان کورت کەنەوە.

لەڕیوایەتێکی تری بخاری ومسلم هاتوە : « انهكوا الشوارب واعفوا اللحى »
سمێڵتان کورت کەنەوە لەڕیشتان گەڕێن وبەری بەنەوە.

هەروەها فەرموویەتـ ـی : « أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَوَفِّروا اللِّحَى خَالِفُوا الْمَجُوسَ »

[البخاري 5892]

سمێڵ كـورت كەنەوە ڕیش بەربەنەوە پێچەوانەی مەجوس بـكەن.

هەروەها فەرموویەتـ ـی : « خَالِفُوا المشركينَ وَفِّرُوا اللِّحَى وأَحْفُوا الشَّوَارِبَ »

[رواه البخاري (5892) ومسلم (259)]

پێچەوانەی موشریكەكان بـكەن ڕیش درێژكەن وبەری بەنەوە وسمێل كورت كەنەوە.

كـەواتا گەر ڕیش هێشتنەوە عادەتێـك ـی هاوبەشی نێوان كافران وموسڵمـانان بوە بۆچی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمانیكردووە بەپێچەوانەكردن ـی كافران بەكورتكردنەوەی سمێل و ڕیش درێژكردن ؟ بەڵكو شتێک عادەت بێت وپەیوەندی بەدینەوە نەبێت ئەوكـات پێویست بەوەناكات فەرمان بكات بەپێچەوانەكردنـیان وە ئەبینین فەرموودەكان بەشێوەی فەرمان هاتوە واتـا پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم بەشێوەی ئەمركردن داوای كردووە ڕیش درێژبكرێت و دەستكاری نەكرێت فەرمانیش لەشەرعدا بـۆ واجب بـوونە واتا بەجێ بەجێ نەكردن ـی فەرمانەكە تاوانباری وشایستەی سزای دۆزەخ ـی وەک لەبنەمـا شەرعیەكاندا هاتوە (الأصل في الأمر الوجوب) ئەصل لەهاتنی هەرفەرمـانێكی شەرعی بـۆ واجب بـوونە، بـەڵگەش وتەی الله تعالى ـیە ﴿ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾

ئەوانەی سەرپێچی لە فەرمانی پەیامبەر صلى الله عليه وسلم ئەكەن بـاترسن كە سەرەنجام تووشی بەڵاو (شیرک ببنەوە) یا تووشی سزایەكی بە ئێش ببن.

کـەواتا ئەگەر فەرمان ی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم مانای واجب بوون نەگەیەنێت ئەم هەرەشە قورسە نەئەکرا لەوانەی فەرمانەکەی جێ بەجێ ناکەن کەواتا ئەصل بریتیە لەواجب بونی فەرمانەکانی ئیلا مەگەر بەڵگەیەکی صەریح هاتبێت ئەو فەرمانە لەواجب لابات بۆ سونەت کەواتـا ڕیش واجبێکی شەرعیە پێغەمبەر صلَّى الله عليه وآلِه وسلَّم خۆی ڕیشێکی چڕوپڕی هەبـوە وەک ڕیوایەت کراوە (أنَّه كان كَثَّ اللِّحيةِ) [رواه البخاري ومسلم]

ئێستا کەزانیت ڕیش هێشتنەوە واجبێکی شەرعیـە ئایا دروستە لێی کورت بکەیتەوە ؟ زاناکان خیلافیـان هەیە هەنێـک ڕێگەیـان یاوە بەوەی ئەگەر ڕیش لەمشـتێک زیاتربوو زیادەکەی ئەتوانیت لێ ببڕیت هەنێکیش بەرەهای ڕێگری لەکورتکردنەوەی ڕیش ئەکەن بـەهەموو جۆرێـک.

ابن قـاسم لەئیمام ی مالک گێڕاویەتیەوە فەرموویەت ی هیچ کێشە نیە ئەو تاڵە شازانەی لەڕیش جیائەبنەوە ببڕێت وترا بەمالک : فإذا طالت جدًّا قال أرى أن يؤخَذَ منها وتُقَصَّ ورُوِي عن عبد الله بن عمر وأبي هريرة رضي الله عنهم أنَّهما كانا يأخذانِ مِن اللِّحيةِ ما فضَل عن القبضةِ.
ئـەگەر ڕیشەکە زۆر درێژ بـوو ؟ ئیمام مالک فەرمووی وای ئەبینم لێی بگرێت ـو کورت ی بکاتەوە ڕیوایەتکراوە لەعبدالله ی کوڕی عمر وابی هریرە کەئەوان ئەوبەشەیان لەڕیش ئەبڕی کەلەمشتێک زیـاتربـووایە. [المنتقى شرح الموطأ 4/367]

هانئ لەمسائل ـەکەیدا (2/151) ئەفەرموێت پرسیارمـ کـرد لەباوکی عبدالله (احمدی کوڕی حنبل) فەرمووی : يأخذُ مِن اللِّحيةِ ما فضلَ عن القبضة.
ئەوبەشەی ڕیش کورت ئەکاتەوە کەلەمشت زیاترە ولەمشت تێپەڕیوە.

المرداوي لـــە (الإنصاف) (1/121) فـــەرموویـــەت ی : ولا يُكرَهُ أخذُ ما زاد على

القبضةِ ونصُّ أحمد- لا بأسَ بأخذِ ذلك.
کەڕاهەت ـی نیە گەر ئەو ڕیشەی لەمشت زیاترە ببڕێت دەقـی وتـەی ئیمام احمد لەسەر ئەوەیە لێگرتنی ئەوبەشەی ڕیش کێشەی نیـە.

شیخ الإسلام ابن تیمیة لە (شرح العمدة) (1/236) فـەرموویەت ـی : وأمَّا إعفاءُ اللِّحيةِ فإنَّه يُترَكُ ولو أخذَ ما زاد على القبضةِ لم يُكرَهْ.
سەبارەت بەڕیش هێشتنەوە وەک خۆی بیهڵێتەوە و وازی لێ بهێنێت خۆئەگەر لەمشت زیاتـر بوو لێی بگرێت ئەوە کەڕاهەت ـی نیە.

هەنێکی تر لەزانایان وتویانە بەهیچ جۆرێک نابێت لەڕیش بگرێت الحافظ ابن حجر لـە (الفتح) (10/350) فـەرموویەت ـی : قال الطبري ذهبَ قومٌ إلى ظاهر الحديثِ فكَرِهوا تناوُلَ شيءٍ من اللِّحيةِ مِن طُولِها ومِن عَرضِها.
طبری فەرموویەت ـی هەنێک بۆئەوە ڕۆشتون لەسەر ڕواڵەت ـی فەرموودەکە بڕینی هەموو بەشێکی ڕیشیان بەکەڕاهەت زانیوە چ ـێ لەدرێژیەکەی یان لەپانیەکەی.

ئیمام ـی النووي لە(المجموع) (1/290) فـەرموویەت ـی (والصحيحُ كراهةُ الأخذِ منها مُطلقًا بل يترُكُها على حالِها كيف كانت للحديثِ الصَّحيحِ (وأعفُوا اللِّحى) وتـەی ڕاست ئەوەیـە کەڕاهەتی هەیە لەڕیش بگریتەوە بەڕەهایی بـەڵکو لێی ئەگەڕێیت خۆی چۆن بوو بەوشێوە لێی ئەگەڕێی لـەبەر فەرموودەکە ڕیش بەربەنەوە.

وە فەرموویـەت ـی لە شەرح ـی صحیح مسلم (3/151) : والمُختارُ تَركُ اللِّحيةِ على حالهاوألَّا يتعَرَّض لها بتقصيرِ شَيءٍ.
وتەی هەڵبـژێردراو بریتیە لەوازهـێنان لەڕیـــش لەســەر باردۆخــی خـۆی وە

دەستکاری ڕیش نەکات بەکورتکردنەوەی هیچ شتێکی.

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیة رحمه الله تعالى لەوتەیەکیدا لە (مجموع الفتاوى (11/85) فـەرموویـەت ـی : أمَّا ما سَمِعتُم من بعض النَّاسِ أنَّه يجوز تقصيرُ اللِّحية خصوصًا ما زاد على القبضةِ فقد ذهب إليه بعضُ أهلِ العِلمِ فيما زاد على القبضةِ وقالوا: إنَّه يجوزُ أخذُ ما زاد على القبضةِ.

ئەوەی بیستوتـانە لەهەنێک لەخەڵک کەوتویانە دروستە ڕیش کورت کەیتەوە بەتایبەت گەر لەمشت زیاتربوو هەنێک لەزانایان بۆئەم بۆچوونە ڕۆشتون وتویـانە دروستە ئەگەر لەمشت زیاتربوو زیادەکەی ببڕیت.

استنادًا إلى ما رواه البخاري عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما أنَّه كان إذا حَجَّ أو اعتمر قبضَ على لحيتِه فما زاد أخذَه.

بەڵگەشیان ئەوەیە کەبخاری ڕیوایەتیکردووە لەعبدالله ـی کوڕی عمر کەکاتێ حەج ـی کردایـە یان عەمرە ڕیش ـی خۆی بەمشتی ئەگرت ئەو زیادانەی لەمشت زیاتربوونایـە ئەیبڕی.

ولكِنَّ الأَولى الأخذُ بما دَلّ عليه العمومُ في الأحاديثِ السَّابقةِ؛ فإنَّ النبيَّ صلَّى اللهُ عليه وسلَّم لم يستثنِ حالًا من حالٍ.

بەڵام لەپێشتر ئەوەیە دەست بەوەوە بگیرێت کەفەرموودەکان بە گشتگیری ئاماژەی کردوە بەڕیش هێشتنەوە هیچ دۆخێـکی لێ جیانەکردۆتەوە.

هەروەها ئەم زانایـانە فەرموویانە ئەوفەرموودانەی لەسەر هێشتنەوەی ڕیش

ودەستکاری نەکردنی هاتون خودی ابن عمر گێڕاویەتیەوە بۆیە وتویانە کار بەوقاعیدەئەکرێت (العِبرةُ بروايةِ الرَّاوي لا برأيِه).
عیبرەت بەڕیوایەتی ڕاویەکەیە نەک بەبۆچونی ڕاویەکە.

کەواتا دەستگردن بەگشتگیری ڕیوایەتەکان لەپێشترە کەبریتیە لەدەستکاری نەکردن ی ڕیش ئەگەرچی لەمشت زیاتریش بوبێت.

ئیجماع لەسەر حەرامبون ی ڕیش تاشین

ابن حزم له (مراتب الإجماع) پەڕەی (157) ئیجماع نەقڵ ئەکات لەسەر حەرامبونی ڕیش تاشین النفراوي وتویەت ی : لا شَكَّ في حُرمتِه عند جميعِ الأئمَّةِ لمخالفتِه لسُنَّةِ المصطفى صلَّى اللهُ عليه وسلَّم.
لەلای هەمووان هیچ گومانێک نیە له حەرامبونی ڕیش تاشین لەبەرپێچەوانەکردن ی سونەتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم.

[الفواكه الدواني 2/306]

بەڵکو ڕیش تاشین لەعنەت ی لەسەرە چونکە خۆشوبهاندنە بەشێوەی ڕووخساری ئافرەت ابن عباس ئەفەرموێت : لَعَنَ رَسولُ اللهِ صلَّى اللهُ عليه وسلَّم المُتَشَبِّهينَ مِنَ الرِّجالِ بالنِّساءِ، والمُتَشَبِّهاتِ مِنَ النِّساءِ بالرِّجالِ.

[صحيح البخاري 5885]

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەفرەت ی کردووە لەوپیاوانەی خۆیان بەئافرەتان ئەشوبهێنن و لەوئافرەتانەشی خۆیان بەپیاوان ئەشوبهێنن.

پـاشـان ئایا جیاوازی ڕیش وقژ چیـە ؟

سەلماندمان ڕیش دەیان بەڵگە بەشێوەی فەرمان هاتوە بۆهێشتنەوە ودرێژکردن ـی وهەڕەشەکردن لەوانەی ئەیتاشن کەواتا ڕیشدانان عیبادەتێکی واجب ـە بەڵام سەبارەت بەقژدرێژکردن پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم درێژی کردووە وتاشیویەتی نەفەرمانیکردووە بەدرێژکردن ـی نەفەرموویەت ـی لەدرێژکردن ـی پاداشت هەیە نەفەرموویەت ـی لەتاشین ـی تاوانبارئەبیت بەڵام تەنها فەرمانیکردووە بەوەی گەرکەسێک قژی هەبوو خزمەت ـی بکات.

أبي هريرة رضي الله ئەفەرموێت رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەت ـی : « مَن كان له شعر فليكرمه ». [رواه أبو داود 4163 وحسَّنه الحافظ ابن حجر فتح الباري 10/368]

هەرکەس قژی بوو باگرنگی پێ بات.

نەیفەرموو ئەوانەی قژیان نیە لەسونەت لایان یاوە یانەیفەرموو سەرپێچی منیان کردووە کەواتا کارێکی موباحە بەڵام گەر کەسێک لەقژدرێژکردن نیەت ـی ئەوەبێت چاو لەڕەفتارەکان ـی پێغەمبەر بکات صلى الله عليه وسلم تەنانەت لەوکارانەشی کەسونەت و واجب نین ئەوە بێگومان پاداشت ـی بۆهەیە وەک ابن عمر ڕەزای الله ـی لێ بێت بەو ڕێگایەدا هەنگاوی ئەبرد کەپێغەمبەر صلى الله عليه وسلم پێیا ڕۆشتبوو.

وەڵامێک لەلایەن ئەهلی حەدیث بۆ عەدنان ابـراهیم ـى بەناو قورئان ـى

عەدنان ابراهیم ـى بەناو قورئان ـى دەجال ئەڵێت عیسا علیه السلام مردووە بەڵگەش ئەو ئایەتەیە کەالله تعالى فەرموویەت ـى : ﴿ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَٰهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ۚ إِن كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۚ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴾ ﴿ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۖ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنتَ أَنتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴾ ئەوکاتەی الله تعالى بەعیسای کوڕی مەریم ئەفەرموێت ئایا تۆ بەخەڵکت وتوە کەتۆ ودایکت لەجیات ـى الله تعالى وەک دووپەرستراو بپەرستن؟ عیساش ئەفەرمووێت پەروەردگارم من هەمیشە تۆ بە پاک و خاوێن ڕا ئەگرم و هەرگیزیش بۆ من ناشێ شتێکی ناراست و ناشیاوی وا بەرامبەر بە تۆ بڵێم ئەگەر ئەو قسەیەم کردبێ بێ گومان تۆ خۆت ئەیزانی هەرچی لەناخی مندایە تۆ ئەیزانیت بەڵام من دەربارەی ئەوەی لە نەفس و زاتی تۆدایە نایزانم بەڕاستیی تەنها هەر خۆت بەهەموو نادیارەکان زانایت.

چیت فەرمانێکت پێکردبووم منیش هەر ئەوەم پێ وتوون پێم وتون کە تەنها هەر الله تعالى بپەرستن کە پەروەردگاری من و ئێوەشە هەتا لە ناویشیاندا بوم ئاگاداریان بووم کە مردیشم بەفەرمانی خۆت ئیتر تۆ خۆت چاودێرو ئاگاداریان بوویت دیاریشە کە تۆ بۆخۆت بەسەر هەمووشتێکا بە ئاگای.

ئەم دەجالە هاتوە ئەڵێت ئەم ئایەتە ﴿ توفيتني ﴾ ماناى مردن ـی هەقیقی ئەیات وە ئەو ئایەتەش کەئەفەرموێت ئەی عیسا بەرزت ئەکەمەوە بۆلای خۆم مەبەست ـی بەرزکردنەوەی پێگەو پلە وپایەیە ئەم دەجالە وازی هێناوە لەهەموو ئەو ئایەتانەی تر کەبەڕوونی ئەم ئایەتە بۆمان تەفسیرئەکات.

کاتێک الله تعالى فەرموویەتی : ﴿ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۖ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴾

ئەم ئایەتە بەڵگەی ئەوەی تێدایە مەبەست پێی مردن نیە چونکە گەر مەبەست پێی مردن ـی هەقیقی بێت ئەوا عیساش وەک هەموو ئیماندارەکان ـی تر ئەبوو چونکە الله تعالى ڕوحی هەموو باوەڕداران ئەکێشێت وبەرزی ئەکاتەوە بۆئاسمان گەر ئەم بەرزکردنەوەیەش بەهەمان واتا بوایە کەواتا تایبەتمەندی تێدانەئەبوو بۆعیسا بەهەمان شێوە الله تعالى فەرمووی ﴿ ومطهرك من الذين كفروا ﴾ لەبەدکاری ئەوانەی کەباوەڕیان نەهێناوە ئەتپارێزم وناهێڵم زیانت پێبگەیەنن.

خۆئەگەر ڕوحی لەجەستەی جیابوبێتەوە کەواتا جەستەکەی لەسەر زەوی ماوەتەوە وەک هەموو پێغەمبەرانی تر وجەستەکەی ئەکەوتە دەست دووژمنەکان ـی بەڵام الله تعالى بەڕوونی باسی ئەکات وئەفەرموێت : ﴿ وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وإن الذين اختلفوا فيه لفي شك منه ما لهم به من علم إلا اتباع الظن وما قتلوه يقينا بل رفعه الله إليه ﴾
نە توانییان بیکوژن ونە توانیشیان لە خاچ ـی بەن وەکو خۆیان ئەڵێن بەڵکو سەریان لێ تێکچوو بوو پیاوێکیان بینی لەشێوەدا لەعیسا ئەچوو وایان زانی عیسایەو لەخاچیان یا ئەوانەی دەربارەی ئەو کێشەیانە لە دوودڵیدان هیچ

زانستیەکیان بەوە نییە جگە لەشوێنکەوتی گومان نەبێ بەڵام بەیەقین و بێگومان نەیانکوشتووە بەڵکو الله تعالى بەرزی کردەوە بۆلای خۆی.

کەواتا ئەم ئایەتە بەڵگەیە لەسەرئەوەی الله تعالى بەجەستە وروحەوە بەرزی کردەوە بۆلای خۆی خۆگەر الله تعالى مەبەست ـی ئەوەبوایە ئەوا ئەیفەرموو ﴿ وما قتلوه وما صلبوه بل مات ﴾ ئەوان نەیانکوشت ولەخاچیان نەیا بەڵکو خۆی مرد بەفەرمانی الله.

هەربۆیە ئایەتی ﴿ إني متوفيك ﴾ واتا ڕوح وجەستەت پێکەوە ئەکێشمەوە بەرەو ئاسمان بەرزت ئەکەمەوە.

وشەی (التوفي) هەنێجار مەبەست پێی خەوتن وخەواندنە وەک الله تعالى فەرموویەت ـی ﴿ الله يتوفى الأنفس حين موتها والتي لم تمت في منامها فيمسك التي قضى عليها الموت ويرسل الأخرى إلى أجل مسمى إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون ﴾ [الزمر: 42]

الله تعالى ئەو زاتەیە کە گیانی خەڵکی ئەکێشێ لە کاتی مردنی خاوەنەکانیاندا وە ئەو گیانانەش کە خاوەنەکانیان نەمردوون و لە خەودان هەر بۆ لای خۆی گیانیان ئەکێشێ ئینجا ئەو گیانانە ڕا ئەگرێ کەبڕیاری مەرگی خاوەنەکانیانی یاوە چیتر ناگەڕێتەوە بۆجەستەکانیان گیانەکانی کەش ئەنێرێتەوە نایانمرێنێ تا کاتێکی دیاریکراو دەژین.

کەواتا بەدەقی ئایەت خەو بەگیان کێشان ومردن ناوبراوە جیاوازیەکەشی لەگەڵ مردن ـی هەقیقی ئەوەیە ڕوحەکە ئەگەڕێتەوە بۆجەستەکە وجیانابێتەوە لەجەستەکە تائەوکاتەی بڕیاری مردن ـی یەت.

هەربۆیە زانایان ـی تەفسیری قورئان وەک ئیمام ـی طبری لەتەفسیری ئایەتەکەیا فەرموویەت ی زانایان ـی تەفسیر لەبارەی وشەی (الوفاة) کەالله تعالی باسی کردووە چەند بۆچونێکن.

هەنێکیان وتویانە : هي وفاة نَوْم وكان معنى الكلام على مذهبهم إني مُنِيمك ورافعك في نومك.
ئەو مردنە بریتیە لەخەوتن بۆیە مانای وتەکەیان ئەوەیە من تۆئەخەوێنم لەکاتی خەوتویتدا بەرزت ئەکەمەوە.

هەنێکی تریش لەزانایان وتویانە : معنى ذلك إني قابضك من الأرض فرافعك إليّ قالوا ومعنى الوفاة القبض ...فمعنى قوله إني متوفيك ورافعك أي قابضك من الأرض حيًّا.
ماناکەی بریتیە لەوەی من تۆ ئەکێشمەوە لەزەوی وبەرزت ئەکەمەوە بۆلای خۆم وەمانای وەفات بریتیە لەبردنەوە (وەرگرتنەوە) .. مانای ئەوەش ئەوەیە من تۆ ئەبەمەوە بەرزت ئەکەمەوە لەزەوی بەزیندووی.

کەواتا وشەی وەفات مەرج نیە بۆمردن بێت وەک الله تعالی لەئایەتێکی تردا فەرموویەتی : ﴿ وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ﴾
الله ئەوزاتەیە کە بەشەودا ئەتانمرێنێ هەستان لێئەسێنێ وەک مردووتان لێ یەت و بە رۆژیشدا هەر تاوانێ بکەن پێی ئاگادارە پاشان بەرۆژ ڕاتان ئەپەرێنێ تا ماوەی دیاریکراوی خۆتان بەسەر ئەبەن ئەگەنە کۆتایی تەمەنتان لەپاشاندا ئەتانمرێنێ وئەگەرێنەوە بۆلای خۆی.

کەواتا بەکۆکردنەوەی دەقەکان ی قورئان تێئەگەین ئەو وەفاتە کەبۆ عیسا بەکارهاتوە مردن ی جیاکردنەوەی ڕوح لەجەستە نیە چونکە بەدەقی ئایەت وشەی وەفات بۆخەو بەکارهاتوە کەمرۆڤەکە هێشتا زیندووە بۆیە ئەو وشەی وەفاتە بەمانای مردنی جیاکردنەوەی ڕوح لەجەستە نایەت چونکە الله تعالی نەفی کوشتنەکەی کردووە وە اثبات ی بەرزکردنەوەی خودی عیسای کردووە بۆلای خۆی لەدەست ی دووژمنەکانی پاراستویەتی وەفەرموویەتی بۆلای خۆم بەرزم کردۆتەوە وە لەبەڵگەکانی دوواتردا دایئەنێم کەبەدەقی ئایەت عیسا هێشتا نەمردووە تادائەبەزێتەوە سەرزەوی بەکۆکردنەوەی هەموو ئەم دەقانە تێئەگەین لەوەی ئەو وەفاتە بەمانای خەواندن یان کێشانەوە بۆئاسمان یەت نەک بەواتای کێشانی ڕوح لەجەستە چونکە گەر دەست بەیەک ئایەتەوە بگریت بۆتەفسیری وشەکانی ناوئایەتەکە بەئایەتەکانی تری قورئان تەفسیری نەکەیت ئەوا ئەبێت نکۆڵی لەو هەموو ئایەتانەی تر بکەیت.

پاشان ئەو دەجالە ئەڵێت لەقورئاندا بەسەریح ی هاتوە کەعیسا مردوە وەهیچ ئایەتێکیش نیە باس لەوە بکات کەئەگەڕێتەوە بۆسەر زەوی ئەم دووئایەتە لەسورەت ی النساء 158 و159 بەسە بۆ بەدرۆخستنەوەی ئەم دوو درۆیەی ئەم دەجالە الله تعالی فەرموویەتی : ﴿ بَل رَّفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴾ ﴿ وَإِن مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴾

بەڵکو الله تعالی عیسای بەرەو لای خۆی بەرز کردەوە الله تعالی هەمیشەو بەردەوام بەدەسەڵات و کارزانە خۆی ئەزانێ چی ئەکات،

کاتێ عیسا لە ئاسمان دائەبەزێت گشت خاوەن کتێبەکان پێش مردن ی عیسا بڕوای پێ ئەهێنن وە لە ڕۆژی قیامەتدا ئەبێتە شایەت لە سەریان کە پەیامەکەی الله تعالی ی بەرێکوپێکی پێگەیاندوون.

کەواتا ئەم ئیمان هێنانەی ئەهلی کتاب بەعیسا علیه السلام تەنها ئەوکاتەیە کەدائەبەزێت چونکە جولەکە بڕوایان بەعیسا نیە ئەڵێن ساحیر بووە والعیاذ بالله کەواتا بەدەقی ئایەت هێشتا عیسا نەمردووە چونکە الله تعالی ئەفەرمووێت هەموو ئەهلی کتاب پێش مردنەکەی بڕوای پێ ئەهێنن گەر عیسا مردووە ئەی کوا بۆ هەموو ئەهلی کتاب بڕوایان بەپێغەمبەرایەتی عیسا نیە نمونەی جولەکە ؟ کەواتا هێشتا عیسا زیندووە بۆیە دائەبەزێت جولەکە بڕوای پێ ئەهێنن وگاورەکان بڕوای پێ ئەهێنن بڕوا هێنانیان بەهەقیقەتی عیسا علیه السلام بریتیە لەشایەتیدانیان بەپێغەمبەرایەتی محمد صلی الله علیه وسلم چونکە عیسا بەشەریعەتی محمد صلی الله علیه وسلم پەیڕەوی ئەکات.

هەربۆیە ئەم عەدنان ابراهیم ە دەجالە کەجحدی ئایەت ی صریح ئەکات تەنانەت لەگەڵ قسەکانی خۆشیدا ڕاستگۆنیە چونکە خۆی ئەڵێت من فەرموودە ئەگەر لەبواری عەقیدە بێت تەنها احاد وەرناگرم ئەما فەرموودەی عەزیز وەرئەگرم دەی فەرموو فەرموودەکان ی گەڕانەوەی عیسا نەک عەزیز ومشهور بەڵکو گەشتۆتە پلەی متواتر.

پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم فەرموویەت ی : « والذي نفسي بيده ليوشكن أن ينزل فيكم ابن مريم حكما عدلا فيكسر الصليب ويقتل الخنزير ويضع الجزية ويفيض المال حتى لا يقبله أحد ».
سوێند بەوەی نەفسی من ی بەدەستە نزیکە عیسای کوڕی مەریەم دابەزێت بۆناوتان حاکمێکی دادپەروەر خاچ ئەشکێنێت و بەراز ئەکوژێت جزیە هەڵئەگرێت ومال وسامان هێنە زۆرەبێت تاوای لێ یە کەس وەریناگرێت.

[البخاری ومسلم]

وەڵامێک بۆ مبتدع وسەرلێشێوا و گومڕاوسەرگەردان لادەر و منحرف (بەناو مەلا خەلیل شارباژێری)

کەجوێن ئەیا بە ابن تیمیە و دەڵێت عەقیدەی ابن تیمیە تەواوونیە پێمان بڵێ لەچیدا عەقیدەی تەواونیە؟ دواتر ڕونکردنەوەیەکی نوسیوە تەنها حاشا لە جوێنەکانی دەکات بەبێ ئەوەی حاشا لەتانەدانەکانی بکات لەسەر ئیمامی ابن تیمیە وە بەدرۆوە نوسیویەتی ئێمە عەقیدەمان ئاشکرایە وهیچ ناشارینەوە

فواللە ثـم واللە درۆدەکات اللە شاهێدە خۆم لەگەڵیدا ڕووبەڕوو قسەم کردووە وتویەتی هەندێ شـەرحی کتێبەکان ی سەلەفـم کردووە داماناوە دوای مردنم بڵاوبکرێتەوە ئێستا بڵاوی ناکەمەوە بۆیە ئەم مبتدعە وەکـ پیشەی هەموو مبتدعەکانی تر عەقیدەی خۆی دەشارێتەوە تا بەر تیری ئەهلی سونەت نەکەوێت اللە شاهێدە لەسەر قسەکەم.

بەڵێ بەناو مەلا خەلیل ئێمەش ئەڵێین (ابن تیمیە شێخ ی ئیسلامە وئیمامی ئەهلی سونەتە بەشاهێدی زاناکان ی ئیسلام) بەشی سەگەکانیش تەنها حەپینە بەم ئیمامە بەڕێزە) ئەگـەر خۆت بەخاوەن علم دەزانیت علم ی تۆ لەچاو ئەوزانایانەی وەسفی ابن تیمیەدەکەن چڵێکـ نیە لەدەریایەکـ

ئەگەر خۆتت پێ هەقە وەرە هەڵە عەقیدەیەکانی شێخ باس بکە تا بەبەڵگە دەمت دابخەین کەابن تیمیە بەئەندازەی تاڵە موویەک لەمەنهەجی سەلەف لای نەیاوە.

ابن تیمیە کێیە ؟

شیخ الإسلام أحمد بن عبد الحلیم بن تیمیة نوێکەرەوەی ئیسلام لەساڵی 661 هجری لەدایک بوە ولەساڵی 728 هجری کۆچی دوای کردووە زیندووکەرەوەی مەنهەج ی سەلەف بوو لەسەردەمێکدا کە جەهمیەت وئەشعەریەت باڵیان بەسەر ئوممەتی ئیسلامیدا کێشابوو زیندان کرا وئەشکەنجەدرا لەپێناو چەسپاندنی عەقیدەی سەلەف و گەیاندنی وتەکانی سەلەف بەئوممەت زانابووە لەعەقیدە و لەفیقهـ و لەفەرموودە ولەتفسیر و لەمێژوو و لەنحو صرف و هیچ بوارێک نیە شێخ ی ئیسلام پشکی گەورەی نەبوبێت لەزانست لەسەری

شایەتی زانایان لەسەر ئیمام ابن تیمیە

ئیمام ی الحافظ ابن عبد الهادي شێخ ی العلامة، الحافظ، وفەرموودەناس شمس الدین محمَّد بن أحمد بن عبد الهادي المقدسي، الصَّالحي، الحنبلي. 744هیجری وەفاتی کردووە دەفەرموێت لەکتێبەکەیدا (مناقب ابن تیمیة): (وَكَانَ رَحمَه الله سَيْفاً مسلولاً على الْمُخَالفين، وشَجاً فِي حلوق أهل الْأَهْوَاء من المبتدعين. وإماماً قَائِماً بِبَيَان الْحقِّ، ونصرة الدّين) ڕەحمەتی الله ی لێ بێت (ابن تیمیە) شمشێری هەڵکێشراوبوو لەسەر پێچەوانکارانی سونەت وەگرێیەک بوو لەگەروی ئەهلی ئارەزوو لەبیدعەچیەکان وە پێشەوا بوو لەڕونکردنەوەی هەق و سەرخستنی دین.

ئیمام ی ابن دقیق العید ی شافعی زانای فەقیهـ وفەرموودەناس دەفەرموێت : (لمَّا اجْتمعت بِابْن تَيْمِية رأيتُ رجلاً الْعُلُوم كلهَا بَين عَيْنَيْهِ يأخذ مِنْهَا مَا يُرِيد) کاتێ گەشتم بەابن تیمیە بینیم پیاوێکە هەرچی زانستە لەنێوچاوانیدا پێویستی بەهەرزانستێ بێت بەویستی خۆی لەوزانستە هەڵدەبژێرێت.

الصفي الهندي فەقیهـ و زانای ئصولی قاضی مصر وشام وموفتی ئیسلام محمد ابن الشيخ صفی الدين الانصارِی لە 715 ـی هیجری وەفاتی کردووە ـدەفەرموێت : (إِن لم يكن ابْن تَيْمِية شيخ الْإِسْلَام فَمن؟!) ئەگەر ابن تیمیە شـێخ ـی ئیسلام نەبێت کێ شـێخ ـی ئیسلامە ؟.

ابن الزملكاني شافعـی فەقیهـ وئصولی ئیمامی شافعیەکان لە727 هیجری وەفاتی کردووە ـدەفەرموێت الحافظ ابن رجب رحمە الله تعالی لە (طبقات) :ـدەفەرموێت : (وَبَلغنِي من طَرِيق صَحِيح عَن ابن الزملكاني: أَنَّه سُئِلَ عَن الشَّيْخ يَعْنِي ابْن تَيْمِية فَقَالَ: لم يُر من خَمْسمِائَة سنة أَو قَالَ أَرْبَعمِائَة سنة)
پێم گەیشتوە بەڕێگەی سەحیح لەابن الزملکان ـی پرسیاری لێکراوە لەبارەی ابن تیمیە فەرمویەتی لەماوەی 500 ساڵ یان 400 ساڵی پێشوو هاوشێوەی ابن تیمیە نەبوە.

وەلەسەر کتاب ـی (بيان الدَّليل على بطلان التَّحليل) ـەکەی ابن تیمیە نوسیویەتی : (ئەم کتێبە لە نوسراوی شێخ ـی گەورەمان وپێشەوامان شێخ ـی ئیمام وزانا و عەلامە لێهاتوو لە لەبەرکردن خاوەن زوهد و وەرع شێخ تقی الدين شيخ الاسلام گەورەی زانایان پێشەوای چاکەکاران سەرخەری سونەت وشکێنەری بیدعەکان حوجەی الله بەسەر دروستکراوەکانی وەڵامـدەرەوەی گومانەکانی ئەهلی گومڕای وعینادی زانایەکی کردارکار بەعلمەکەی کۆتا زانای موجتەهید أَحْمد بن عبد الْحَلِيم بن عبد السَّلَام ابْن عبد الله بن أبي الْقَاسِم بن مُحَمَّد بن تَيْمِية الْحَرَّانِي).

الخوارزمي شێخ وزانا ى فەرموودەناس ابو المعالى محمد بن طغريل الخوارزمى 737 هیجری وەفاتی کردووە لەنوسراویێکیدا بەناونیشانی (سماع طبقة) دەفەرمویێت : (وَسَيِّدنَا الشَّيْخ الإِمَام، الْعَلامَة، الصَّدْر الْكَبِير، الْكَامِل، الْقدْوَة، الْحَافِظ، الزَّاهِد، العابد، الْوَرع، شيخ الْإِسْلَام، مفتي ،حجَّة الْمذَاهب، مقتدى الطوائف، لِسَان الشَّرِيعَة، مُجْتَهد الْعَصْر، وحيد الدَّهْر، إِمَام الْأَئِمَّة، تَقِيّ الدّين، أبي الْعَبَّاس، أَحْمد ....))
گەورەمان ئیمام وعەلامە سنگ فراوان وکاملٚ و پێشەوا و حافظ و زاهید والله پەرست و خاوەن وەرع شێخ ى ئیسلام موفتی وبەڵگەی مەزهەبەکان پێشەوای کۆمەلەکان زمانی شەریعەت و زانای موجتەهیدی سەردەم وتاکەزانای سەردەم پێشەوای پێشەواکان تقى الدين ابى عباس احمد بن عبدالحليم ابن تيميه رحمەالله.

الحافظ البرزالي شێخ وزانای فەرموودەناس و مێژووناس أبو محمَّد القاسم بن محمَّد بن يوسف، البرزالي، الإشبيلي الدِّمشقي لە 738 هیجری وەفاتی کردوە لەمێژووەکەیدا لەکاتی باسی ابن تيميه دەفەرمویێت : (فَصَارَ إِمَامًا فِي التَّفْسِير، عَارِفًا بالفقه. فَيُقَال: إِنَّه كَانَ أعرف بِفقه الْمذَاهب من أَهلهَا، الَّذين كَانُوا فِي زَمَانه وَغَيره. وَكَانَ عَالما باخْتلَاف الْعلمَاء، عَالماً بالأصول وَالْفُرُوع، والنحو، واللغة، وَأما الحَدِيث: فَكَانَ حَامِل رايته، حَافِظًا لَهُ، مُمَيّزاً بَين صَحِيحه وسقيمه، عَارِفًا بِرِجَالِهِ وَله تصانيف كَثِيرَة، وتعاليق مفيدة فِي الْأُصُول وَالْفُرُوع. وَأثْنى عَلَيْهِ وعَلى فضائله، وعلومه جمَاعَةٌ من عُلَمَاء عصره، مثل: ابْن دَقِيق الْعِيد، وَابْن النّحاس، وَالْقَاضِي الْحَنَفِيّ: قَاضِي قُضَاة مصر ابْن الحريري، وَابْن الزملكاني، وَغَيرهم)

واتـە : بوو بەئیمام لەزانستی تەفسیر وەزانابوو لەفیقهـ وەوتراوە لەئەهلی مەزهەبەکان شارەزاتربوە بەمەزهەبەکان ئەوانەی کەلەسەردەمی خۆیدا بون وە زانابوە بە ڕاجیاوازی زاناکان وەزانابوە بە ئصول وبەفروع وبەنەحو بەزمان وەلەڕوانگەی فەرموودەوە خۆی هەڵگری ئاڵای فەرموودەبوو لەبەرکەری فەرموودەبوو جیاکەرەوەی حدیث ـی سەحیح وزەعیف بوو زانابوو بەپیاوانی سەندەکانی فەرموودە وەچەندان کتێب ونوسراوی هەیە چەندان لێدوانی بەسودی هەیە لەزانستی ئصول وفەرع وەزانایان ـی سەردەمی خۆی وەسفی چاکەکانی ابن تیمیە وزانستەکەیان کردوە نمونەی ابن دقیق العید وابن النحاس و القاضی الحنفی و ابن الحریر و ابن الزملکانی وجگەلەوانیش.

الإمام الذهبي رحمە الله لەباسی مامۆستاکانیدا ـدەفەرموێت : (هو شيخنا ، وشيخ الإسلام ، وفريد العصر ، علماً ، ومعرفة ، وشجاعة ، وذكاء ، وتنويراً إلهيّاً ء ونصحاً للأمَّة ، وأمراً بالمعروف ، ونهياً عن المنكر ، ونصر السنَّة بأوضح حجج، وأُوذي في ذات اللّه من المخالفين ، فلو حلفت بين الركن والمقام لحلفت : إني ما رأيت بعيني مثله ، وأنه ما رأى مثل نفسه)

شێخ ـی ئێمە و شێخ ـی ئیسلام وتاکەزانای سەردەمی خۆی بو لە زانست وشارەزای وبوێری و زیرەکی و ڕوناکیەکـ بوو لەلایەن الله ـوە کەسێکی ئامۆژگاریکاربوو بۆئومەت وفەرمانکار بەچاکە ورێگری کار بوو لەخراپە سونەت ـی سەرخست بەڕونترین بەڵگەکان وە لەم پێناوەشدا ئازار ـدرا لەلایەن پێچەوانکارانی ئەگەر سوێند بخۆم لەنێوان ڕوکن ومقام من بەچاوی خۆم هاوشێوەی ابن تیمیەم نەبینیوە خۆشی هاوشێوەی خۆی نەبینیووە.

[ذيل طبقات الحنابلة " لابن رجب الحنبلي (4 / 390)]

عماد الدين الواسطي رحمه الله دەڵێت : (والله ، ثم والله ، لم يُرَ تحت أديم السماء مثل شيخكم ابن تيمية ، علماً ، وعملاً ، وخلُقاً ، واتِّباعاً ، وكرماً ، وحلْماً ، وقياماً في حق الله تعالى عند انتهاك حرماته ، أصدق النَّاس ، وأصحهم علماً وأكملهم اتباعاً لسنَّة محمد صلى الله عليه وسلّم ، ما رأينا في عصرنا هذا مَن تستجلي النبوة المحمدية وسننها من أقواله وأفعاله إلا هذا الرجل يشهد القلب الصحيح أن هذا هو الاتباع حقيقة)

[العقود الدرية " (ص 311)]

واتە : والله ی پاشان والله ی لەژێر ئاسمانەکان کەسم نەبینیوە وەک شێخەکەتان ابن تیمیە کەسم نەبینیوە وەک ابن تیمیە خاوەن علم و کردار بێت و خاوەن ڕەوشتی جوان و شوێنکەوتە بێت و بەخشندە و لەسەرخۆ مافەکانی الله ی دەپاراست کاتێ سنورەکان ی الله پێشێل کرابایە ڕاستگۆترین ی خەڵکی وخاوەن ڕاسترین زانست لەناوخەڵکدا وە تەواترینی خەڵکان بوو لەشوێنکەوتنی بۆ سونەتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هاوشێوەی ابن تیمیەمان نەبینی لەم سەردەمەمان کەسێک سونەتی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەوتە وکرداری دا ڕەنگ بداتەوە ئیلا ئەم پیاوە نەبێت کەدڵی ساغ ئەم شاهێدیە ئەیات کەئەمە شوێنکەوتنە بەهەقیقەت.

الحافظ جلال الدين السيوطي رحمه الله دەفەرموێت : (ابن تيمية ، الشيخ ، الإمام ، العلامة ، الحافظ ، الفقيه ، المجتهد ، المفسر البارع ، شيخ الإسلام ، علَم الزهاد ، نادرة العصر ، تقي الدين أبو العباس أحمد المفتي شهاب الدين عبد الحليم بن الإمام المجتهد شيخ الإسلام مجد الدين عبد السلام بن عبد الله بن أبي القاسم الحراني وعني بالحديث ، وبرع في الرجال

وعلل الحديث ، وعني بالحديث ، وبرع في الرجال ، وعلل الحديث ، وفقهه ، وفي علوم الإسلام ، وعلم الكلام ، وغير ذلك وكان من بحور العلم ، ألَّف ثلاثمائة مجلدة ، وامتحن وأوذي مراراً)

[طبقات الحفاظ " (ص 516 ، 517)]

واتــه : ابن تيميه شێخ و پێشەوا و عەلامە و حافظ فەقیهـ و موجتەهید و موفەسیری لێهاتوو شـێخ ی ئیسلام وئاڵای زاهیدان وکەم وێنەی سەردەم شیخ تقی الدین ابو العباس احمدالمفتی شهاب الدین عبدالحلیم بن الامام المجتهد شیخ الاسلام مجد الدین عبدالسلام بن عبدالله بن ابی قاسم الحرانی گرنگی ـداوە بەفەرموودە وزانسـتی پیاوانی سەنەدی فەرموودە و کێشەکانی فەرموودە وە گرنگی یاوە بەفیقهـ و وزانستەکانی ئیسلام وجگەلەوانەش وە دەریایی زانست بوو 300 بەرگە کتێبی نوسیوە تاقیکرایەوە وچەندین جار ئازاردرا.

الإمام الحافظ ابن حجر العسقلاني الشافعي رحمه الله لەبارەی شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله ـدەفەرموێت لەلێدوانی بۆ کتێبی (الرد الوافر على من زعم أن من سمى ابن تيمية شيخ الإسلام كافر) ابن حجر نوسیویەتی : (وشهرة إمامة الشيخ تقي الدين أشهر من الشمس ، وتلقيبه بـ " شيخ الإسلام " في عصره باق إلى الآن على الألسنة الزكية ، ويستمر غداً كما كان بالأمس ، ولا ينكر ذلك إلا من جهل مقداره ، أو تجنب الإنصاف ، ولو لم يكن من الدليل على إمامة هذا الرجل إلا ما نبَّه عليه الحافظ الشهير علم الدين البرزالي في " تاريخه " : أنه لم يوجد في الإسلام من اجتمع في جنازته لما مات ما اجتمع في جنازة الشيخ تقي الدين ومع حضور هذا الجمع العظيم : فلم يكن لذلك باعث إلا اعتقاد إمامته وبركته ، لا بجمع سلطان ، ولا غيره ، وقد صح عن النبي ﷺ نه قال : (أنتم شهداء الله في الأرض)

[رواه البخاري ومسلم]

واتــە : ناوبانگ وئیمامەت ی شیخ تقی الدین لەخۆر ئاشكراترە وە نازناولێنانی بەشێخ ی ئیسلام لەسەردەم خۆیەوە تائێستا بەردەوامە لەسە زمانە پــاكەكان وە لەداهاتوش بەردەوام ئەبێت وەكچۆن لەڕابردوو بەردەوام بوو وەكەس نیە نكۆڵی پلەی شێخ ئیسلام بكات ئیلا كەسێ نەبێت نەزان بێت بەپێگەی ابن تیمیە یان كەسێك بێت دووربێت لەئینصاف ئەگەر هیچ بەڵگەیەك نەبێت لەسەر ئیمامەتی ئەوپیاوە(ابن تیمیە) تەنها ئەوەنەبێت كە حافظ البرزالی لەمێژووكەیدا گێڕاویەتیەوە كەدەڵێت (لەمێژووی ئیسلامدا نەبوە هێندە خەڵك كۆببێتەوە بۆ جەنازەیەك وەك كۆبونەوەیان بۆ جەنازەی شێخ تقی الدین ابن تیمیە) وە ئامادەبونی ئەو هەمووخەڵكەش بۆجەنازەكەی پاڵنەرەكەی هیچ نەبوە تەنها ئەوەنەبیت خەڵك بڕوایان بەپێشەوایەتی وپیرۆزبونی هەبوە نەكاربەدەست كۆی كردنەوە نەهیچی تر وە پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم فەرموویەتی (ئێوە شاهێدی الله ن لەسەر زەوی).

ئیمام ی ابن قیم رحمە الله لەژیاننامەی ابن تیمیة ـدەفەرموێت : (شیخ الإسلام وَالْمُسْلِمين، الْقَائِم بِبَيَان الْحق، ونصرة الدّين، الدَّاعِي الى الله وَرَسُوله، الْمُجَاهِد فِي سَبيله.وَهُوَ الشَّيْخ الْعَلامَة، الزَّاهِد، العابد، الخاشع، الْحَافِظ، المتبع: تَقِيّ الدّين، أَبُو الْعَبَّاس، أحْمَد بن الشَّيْخ الامام الْعَلامَة شيخ الإسلام، أبي المحاسن، عبد الْحَلِيم بن الشَّيْخ الْإِسْلَام ومفتي الْفرق، عَلامَة الدُّنْيَا، مجد الدين، عبد السَّلَام)

شێخ ی ئیسلام وموسڵمانان ڕونكەرەوەی هەق و سەرخەری دین وبانگخواز بۆلای الله وپێغەمبەرەكەی صلی الله علیە وسلم و تێكۆشەری ڕێگەی الله ئەوویش شێخ ی عەلامە زاهید والله پەرست وخۆشكێن بۆالله

حافظ وشوێنکەوتە بۆسونەت شێخ تَقِيّ الدّين، أَبُو الْعَبَّاس، أحْمَد بن الشَّيْخ الامام الْعَلامَة شيخ الإسلام، أبي المحاسن، عبد الْحَلِيم بن الشَّيْخ الْإِسْلَام ومفتي الْفرق، عَلامَة الدُّنْيَا، مجد الدين، عبد السَّلَام.

ئيمام ابن مفلح المقدسي رحمه الله ـدەفەرمويێت لە طبقة سماع (لجزء الحسن بن عرفه) فەرموويەتی : (الشَّيْخ، الإِمَام، الْعَالم الْعَلامَة، الْحجَّة، الْحَافِظ، الزَّاهِد، العابد، الْوَرع، شيخ مَشَايِخ الْإِسْلَام، بَقِيَّة الْأَئِمَّة الْأَعْلَام. إِمَام الْأَئِمَّة، قدوة الْأمة، عَلامَة الزَّمَان، بَحر الْعُلُوم: تَقِيّ الدّين، أبي الْعَبَّاس، أَحْمد ...)

شێخ ـی ئیمام عالم وعەلامە ، شێخ ـی بەڵگە حافظ وزاهید و الله پەرست شێخ ـی شیخەکانی ئیسلام پاشماوەی پێشەوا دیارەکان پێشەوای پێشەواکان پێشەوای ئومەت زانای دیاری سەردەم دەریایی زانستەکان شێخ تقی الدین ابی العباس ابن تیمیە.

وبەهەمان شێوە شێخ أبو محمد الحلبي ـی فەرموودەناس ومێژووناس لەکتاب ـی (درة الأسلاك فِي دولة الأتراك) لەباسی ژیاننامەی شێخ ـی ئیسلام بەئیمامی ئەهلی سونەت ناوی دەبات : (وَإِمَامٌ فِي معرفَة الْكتاب وَالسُّنة، وَهَمَّامٌ لَا يمِيل إِلَى حلاوةٍ من الْمِنَّة. كَانَ ذَا ورع زَائِد، وزهد فَرعه فِي روض الرِّضى مائد. وسخاء وشجاعة، وعزلة وقناعة. وتصانيف مَشْهُورَة، وفتاوى أعلامها منشورة. يصدع بِالْحَقِّ، وَيتَكَلَّم فِيمَا جلّ ودقَّ. وَيَأْمُر بِالْمَعْرُوفِ وَينْهى عَن الْمُنكر، ويثابر على إِقَامَة الْحُدُود؛ إِن شُكر أَو لم يُشْكر)

والله ـی وتەی زانایان زۆر زۆرە بەڵام پاش ئەوەی ڤیدۆکەی خەلیل یان بۆناردم زۆر بەخێرای ئەم وەڵامەم نوسی ئەگینا وتەکان هێندە زۆرن بە هەفتەیەکـ دانیشین وەری گێڕین کۆتای نایـەت بەڵام بەخێرای ئەم چەند دێڕەمان نوسی تا بەرچاو ڕونیەکـ بێت بۆ ئازیزانمان.

وەڵامێک بۆ ئەم دەمڕووتە ئەشعەرییە کەنازانێ فەرمووده بخوێنێتەوە

ئەم دەمڕووتە ئەشعەرییە کەنازانێ فەرمووده بخوێنێتەوە ئەڵێت عەقیدەی ئەشعەری وماتریدی عەقیدەی ئەهلی سونەت وجەماعەتە وئیجماعی ئومەتی لەسەرە

له وەڵامی ئەم بێ ئاگایە ئەڵێین کام ئیجماع ی زانایان وتویەتی ئەشعەریەت عەقیدەی ئەهلی سونەتە بەڵکو ئیجماعی ئەهلی سونەت بریتیە لەسەر تەکفیر و بەگومڕدانانی ئەشعەریەکان وتەی زانایان لەسەر ئەوەی ئەشعەریەت کوفر وبیدعەیە وتەی ابن تیمیه و نەجدیەکان ناهێنمەوە تانەڵێن تەنها ابن تیمیه ونجدیەکان دژی ئەشعەریەت بونە.

الشيخ الإمام الحافظ أبو نصر عبيد الله بن سعيد السجزي (444 هـ)دەفەرموێت : (وينبغي أن يتأمل قول الكلابية والأشعرية في الصفات، ليعلم أنهم غير مثبتين إلهاً في الحقيقة، وأنهم يتخيرون من النصوص ما أرادوه، ويتركون سائرها ويخالفونه)

واتە : پێویستە تێڕامان بکەین لەسەر وتەی کلابیەکان وئەشعەریەکان لەبارەی سیفاتەوە وەبزانین کەئەوان اثباتی الله تعالی ناکەن لەڕاستیدا بەڵکو ئەوان خۆیانیان سەرپشک کردوە لەبارەی دەقەکانی قورئان وسونەت ئەوەی لەگەڵ خۆیان بگونجێ وەریدەگرن وئەوەشی پێچەوانەیان بێت وازی لێ ئەهێنن.

[رسالة السجزي إلى أهل زبيد (ص173)]

وە دەفەرموێت : (ثم بُلي أهل السنة بعد هؤلاء -أي المعتزلة - بقوم يدعون أنهم من أهل الاتباع. وضررهم أكثر من ضرر المعتزلة وغيرهم، وهم" أبو محمد بن كلاب، وأبو العباس القلانسي، وأبو الحسن الأشعري ... وكلهم أئمة ضلال يدعون الناس إلى مخالفة السنة وترك الحديث)

واتــە : پاشان ئەهلی سونەت لەپاش موعتەزیلە توشی تاقیکردنەوە بون بەکەسانێ خۆیان بەشوێنکەوتەی سونەت ناودەبرد وە زیانیان زیاتر بوو لەموعتەزیلەکان وجگە لەوانیش وەئەوانیش ابو محمد بن کلاب و ابو عباس قلانسی و ابو حسن ی ئەشعەری بون ... هەرهەموویان پێشەوای گومڕایی بون و خەڵکیان بو پیچەوانەکردنی سونەت و وازهێنان لەفەرمووده بانگکردوە.

[هەمان کتێب پەڕەی 222]

شيخ الإسلام أبو إسماعيل الهروي الأنصاري ـدەفەرموێت بیستومە لە أحمد بن حمزة وأبو علي الحداد دەیان فەرموو : (وجدنا أبا العباس أحمد بن محمد النهاوندي على الإنكار على أهل الكلام وتكفير الأشعرية. وذكرا عظم شأنه في الإنكار على أبي الفوارس القرماسيني وهجرانه إياه لحرف واحد).

واتــە : ئێمە ابو عباس احمد بن محمد نهاوندیمان بینوە لەسەر ئینکاریکردنی لەسەر ئەهلی کلام وتەکــفیرکردنی ئەشعەریەت وە باسی گەورەیی ئینکاریکردنی کردوە لەسەر ابی فوارس قرماسینی وهەجری کردوە تەنها لەسەر یەک وشە .

ئیمام ابی سعد الزاهد ئیمام أبو إسماعيل الهروي الأنصاري دەفەرموێت بیستم لە الشيخ أبا الحسن الماليني طاهر بن محمد ئەیفەرموو : (قيل لأبي سعد الزاهد: إنا أبا الحسن الديناري ناضل عنك عند سبكتكين، فقال: وإياه فلعن الله لأنه كلابي)

وترا بە ابو سعد الزاهد ئەبو حسن ـی دیناری بەرگری لێ کردووی لەبەرامبەر سبکتکین ابو سعدیش فەرمووی نەفرەت لەویش بێت چونکە کەسێکی عەقیدە کلابی بوو.

[ذم الكلام وأهله (4/ 408]

الإمام أبو العباس أحمد بن عمر ابن سريج البغدادي الشافعي (303 هـ)دەفەرموێت : (لا نقول بتأويل المعتزلة، والأشعرية، والجهمية، والملحدة، والمجسمة، والمشبهة، والكرامية، والمكيفة، بل نقبلها بلا تأويل، ونؤمن بها بلا تمثيل، ونقول الإيمان بها واجب، والقول بها سنة، وابتغاء تأويلها بدعة)

[اجتماع الجيوش الإسلامية (ص174)]

واتــە : دەست بەتەئویلی موعتەزیلە وئەشــاعرە وجەهمیەکان و مولحیدەکان وموجەسیمەکان وموشبهەکان وکرامیە ومکیفە ناگرین بەڵکـو چۆن هاتوە ئاوا وەریدەگرین بەبێ تەئویل باوەڕمان پێیەتی بەبێ ئەوەی شێوەکەی بۆدیاری بکەین وە ئەڵێین باوەڕهێنان بەسیفاتەکانی الله سونەتی پێغەمبەرە صلى الله عليه وسلم و تەئویلکردنی بیدعەیە.

ئیمام محمد بن احمد بن اسحاق خواز منداد لەکۆتایەکانی سەدەی چوارەم وەفاتی کردووە ئیمام ابن عبدالبر بەسەندەوە دەیگێڕێتەوە حدثنا إسماعيل بن عبد الرحمن ثنا إبراهيم بن بكر قال: سمعت أبا عبد الله محمد بن أحمد بن إسحاق بن خواز منداد المصري المالكي فەرموویەتی : (لا تجوز شهادة أهل البدع وأهل الأهواء" أهل الأهواء عند مالك وسائر أصحابنا هم أهل الكلام، فكل متكلم فهو من أهل الأهواء والبدع أشعرياً كان أو غير أشعري، ولا تقبل له شهادة في الإسلام، ويهجر ويؤدب على بدعته، فإن تمادى عليها استتيب منها)

[جامع بيان العلم وفضله لابن عبدالبر 2/943 كتاب تــحريم النظر في كتب الكلام ص42 : ابن قـدامه]

واته‌ : دروست نیه‌ شایه‌تی له‌ئه‌هلی بیدءع وه‌ربگیرێت وه‌ ئه‌هلی بیدءع له‌لای ئیمام مالک و هاوه‌ڵانمان بریتین له‌ئه‌هلی کلام هه‌موو ئه‌هلی کلامێک ئه‌هلی بیدءع ـه‌ جا ئه‌شعه‌ری بێت یان جگه‌ له‌ئه‌شعه‌ری بێت وه‌ له‌ئیسلامدا شایه‌تی لێ وه‌رناگیرێت به‌ڵکو هه‌جر ده‌کرێت و ته‌مبێ ده‌کرێ له‌سه‌ر بیدعه‌که‌ی گه‌ر وازی نه‌هێنا استتابه‌ ده‌کرێ.

ئیمام ـی ابن قدامة رحمه‌ الله‌ ده‌فه‌رموێت له‌ كتاب المناظرة في القرآن ص35 : (ولا نعرف في أهل البدع طائفة يكتمون مقالتهم ولا يتجاسرون على إظهارها إلا الزنادقة والأشعرية)

واته‌ : هیچ ئه‌هلی بیده‌عێ ناناسین که‌عه‌قیده‌ی خۆیان بشارنه‌وه‌ وجورئه‌ت نه‌که‌ن ده‌ری بخه‌ن ئیلا زندیقه‌کان وئه‌شعه‌ریه‌کان نه‌بێت.

شيخ الإسلام أبو إسماعيل الهروي الأنصاري ـده‌فه‌رموێت : (رأيت يحي بن عمار ما لا أحصي من مرة على منبره يكفرهم أي الأشعرية ويلعنهم)

واته‌ : زیاد له‌چه‌ندین جار که‌ناژمێردرێت یحیا بن عمارم بینیوه‌ له‌سه‌ر میمبه‌ر ته‌کفیری ئه‌شاعره‌ی کردووه‌ و نه‌فره‌تی لێکردوون

ئیمام عمر بن إبراهيم ابن إسماعيل أبو الفضل بن أبي سعيد الهروي (425هـ): (لا تحل ذبائح الأشعرية، لأنهم ليسوا بمسلمين، ولا بأهل كتاب، ولا يثبتون في الأرض كتاب الله)

واته‌ : سه‌ربڕاوی ئه‌شعه‌ریه‌کان حه‌ڵاڵ نیه‌ چونکه‌ موسڵمان نین وئه‌هلی کتاب یش نین له‌به‌رئه‌وه‌ی نایچه‌سپێنن کتابی الله‌ له‌سه‌ر زه‌وی بێت.

[(4/ 411).ذم الكلام (4/ 413)]

ئیمام الدشتيّ الحنبليّ رحمه الله تعالى لەکتابی (الحد) دەفەرموێت : (الحافظ أبو الحجاج هەواڵی پێدایین لەالحافظ أبو الفرج ثابت بن محمد بن أبي الفرج الشافعي المديني لەکتێبەکەیدا وتویەتی أبو عبد الله الحسين بن عبد الملك بن الحسين وتویەتی : (الأشعرية ضلال زنادقة إخوان ... من عَبَدَ العُزَّى مع اللَّاتِ بِرَبِّهِمْ كفروا جَهْراً وقولهُمُ ... إذا تدبرته أسوإ المقالات)

ئەشعەریەکان گومڕان زندیقن برای ئەوانەن کەلات وعوزا دەپەرستن کافرن بەپەروەردگار بەئاشکرا وتەکەشیان گەر لێی بکۆڵیتەوە لەخراپترینی وتەکانە.

ئیمام ابن حزم ئەو وتەیەی ئەشاعرە ئەهێنێتەوە کەئەڵێن (أن علم الله هو غير الله وخلاف الله وأنه مع ذلك غير مخلوق لم يزل) ابن حزم دەفەرموێت : (وما قال بهذا أحد قط من أهل الإسلام قبل هذه الفرقة المحدثة بعد الثلاث مائة عام -أي الأشاعرة-، فهو خروج عن الإسلام وترك للإجماع وما كنا نصدق أن من ينتمي إلى الإسلام يأتي بهذا، لولا أنا شاهدناهم وناظرناهم ورأينا ذلك صراحا في كتبهم، ككتاب السمناني قاضي الموصل في عصرنا هذا وهو من أكابرهم، وفي كتاب المجالس للأشعري)

[الفصل الملل والأهواء والنحل (2/ 135)]

واتـە : هیچ کەسێ لەئەهلی ئیسلام پێش ئەم گروپە داهێنراوە کەلەپاش سەدەی سێهەم دروست بوو ئەوقسانەی نەکردووە ئەوقسانە دەرچونە لەئیسلام و وازهێنانە لەئیجماعی ئوممەت وەئێمە بڕوامان نەدەکرد کەکەسێ هەبێت خۆی بەموسڵمان بزانێت وئەوقسانە بکات تائەوکاتەی خۆمان لێیانمان بینی و مناقشەیانمان کردووە لەسەر ئەوبابەتە وەلەکتێبەکانیاندا بەئاشکرا بونی هەیە وەک کتێبی سمنانی قاضی موصلێ لەسەردەمی ئێمەدا کەئەو گەورەکەیانە وە لەکتابی المجالس للاشعری .

ئیمام ابـن حجر له الفتح (13/504): دەفەرموێت : وقد احتج أحمد بن حنبل بهذه الآية يعني قوله تعالى: {يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ} على أن القرآن غير مخلوق لأنه لم يرد في شيء من القرآن ولا من الأحاديث أنه مخلوق ولا ما يدل على أنه مخلوق ثم ذكر عن الحسن البصري أنه قال لو كان ما يقول الجعد حقا لبلغه النبي صلى الله عليه وسلم ، أقول: والجعد بن درهم هو مؤسس مذهب الجهمية، ونسب الجهمية إلى الجهم بن صفوان لأنه هو الذي أظهر هذا المذهب الباطل ونشره، وأقول كما قال الحسن البصري رحمه الله: لو كان ما يقوله الأشاعرة وغيرهم من المتكلمين حقا لبلغه الرسول صلى الله عليه وسلم)

ئیمامی احمد ئەم ئایەتەی کردۆتە بەڵگە : (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ) بەم ئایەتە فەرموویەتی قـورئان مەخلوق نیـە چونکە هیچ بەڵگەیەک لەقورئان وسونەت نەهاتوە بڵێت قورئان مەخلوقە پاشان باسکراوە لەحـسن ـی بەصرییـــەوە فەرموویەتی ئەگەر ئەوەی جەعد ئەیڵێت هەق بوایە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ڕایدەگەیـاند ئینجـا ابن حجر رحمه الله دەفەرموێت منـــیش دەڵێم جەعد بن درهم دامەزرێنەری مەزهەبی جەهمیەت بوو وە نسبەتی جەهمیەت دەگەڕێتەوە بۆجەهمی کوڕی صـفوان چونکە ئەو ئەم مەزهەبە باطـلەی دەرخست وبڵاوی کردەوە وەئـــــەڵێم هەروەک چۆن حسـن ـی بصری رحمه الله فەرموی منیش ئەڵێم ئەگـــەر ئەوەی ئـەشاعرە وئەهلی کـەلام ئەیڵێـــن هەق بوایە پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم پێمانی ڕادەگەیـاند.

کەواتـا ئیمام ابن حجر عەقیدەی ئەشاعرە بەهەق نازانێت لەگەڵ عەقیدەی جەهمیەکان باسیکردوون

تێــــبینی : ابو حـسن ـى ئەشعەرى بەريئـ بوە لەعەقيدەى ئەشاعره ئەشاعره بەدرۆ وبوهتان خۆيان داوەتە پاڵ ئيمام ابو حسن رحمه الله ئيمام ابو حسن ـى ئەشعەرى رحمه الله بەسێ قۆناغدا تێپەڕيوه

ئيمام ـى ابن كثير له "طبقات الشافعيين" لەژياننامەى أبي الحسن الأشعري: ـدەفەرموێت : (قلتُ: ذكروا للشيخ أبي الحسن الأشعري، رحمه الله، ثلاثة أحوال، أولها: حال الاعتزال، التي رجع عنها لا محالة، والحال الثاني: إثبات الصفات العقلية السبعة، وهي: الحياة، والعلم، والقدرة، والإرادة، والسمع، والبصر، والكلام، وتأويل الخبرية كالوجه، واليدين، والقدم، والساق، ونحو ذلك، والحال الثالثة: إثبات ذلك كله من غير تكييف، ولا تشبيه، جريا على منوال السلف)

واتـە : ئەڵێـم باسكراوە كەشێخ ئەبو حسن ـى ئەشعەرى رحمه الله بەسێ حاڵەتدا تێپەڕيووە (يەكەميان موعتەزيله) بوو كەوازى هێنا حاڵەتى (دووەميان جێگيركردنى حەوت سيفاتى الله بوو) كەبريتى بون لەسيفاتى ژيان و علم و قودرەت و ويستى الله و بيستن و بينين وقسە وە تەئويلى سيفەتەكانى ترى دەكرد وەک سيفەتى ڕووى پەروەردگار و دەست و قاچ وهاوشێوەى ئەوسيفەتانە (قۆناغى سێهەم) بريتى بوو لە اثبات كردنى هەموو ئەو سيفەتانە بەبێ چۆنيەتى و بەبێ هاوشێوە دانان واثباتكردنى لەسەر ڕێگاى سەلەف.

جا ئەشاعرەكان نكۆڵى لەقۆناغى سێهەمى ابو حسن ـى ئەشعەرى دەكەن ولەسەر قۆناغى دووەمى ابو حسن عەقيدەيان داناوە لەكاتێكدا بەشاهێدى گەورەزانايانى ئيسلام وكتێبەكۆتايەكانى ابو حسن ـى ئەشعەرى ئيمام ابو حسن لەسەر عەقيدەى سەلەف وئەهلى سونەت وجەماعەت وەفاتى كردووە

ئیمام ـی الالوسی لە غرائب الإغتراب ـدەفەرموێت : (الامام ابو الحسن الأشعري لأن آخر أمره الرجوع إلى ذلك المذهب الجليل بل الرجوع إلى ما عليه السلف في جميع المعتقدات)

واتە : ئیمام ابو حسن ـی ئەشعەری لەکۆتای تەمەنیدا گەڕایەوە بۆ مەزهەبی پاکی سەلەف بەڵکو گەڕایەوە بۆمەزهەبی سەلەف لەهەموو بابەتە عەقیدەکان.

بەهەمان شێوە شێخ الاسلام ابن تیمیە ش باسی گەڕانەوەی ابو حسن ـی ئەشعەری کردوە لە نقض التأسيس ـدەفەرموێت : (إنّ الأشعري وإن كان من تلامذة المعتزلة ثم تاب فإنه تلميذ الجبائي ومال إلى طريقة ابن كلاب وأخذ عن زكريا الساجي أصول الحديث بالبصرة ثمّ لما قدم بغداد أخذ عن حنبلية بغداد أمورا أخلاي وذلك آخر أمره كما ذكره هو وأصحابه في كتبهم)

لەکۆتایدا ڕاستە هەنێ لەوفەتوایەی زانایان دامناون تەکفیری کۆمەڵی ئەشاعرەی تێدایە بەڵام ئەوە تەکفیری موطڵەق ـە بۆ ئەو کومەڵە تەکفیری أعیان نیە چونکە تەکفیری أعیان پێویستی بە شروط ـی تەکفیر و لادانی موانع ـەکانی تەکفیرە

ئیمام ابن قتيبة رحمه الله ـدەفەرموێت : (قد يغلط في بعض الصفات قوم من المسلمين، فلا يكفرون بذلك) کەسانێ لەموسڵمانان هەڵە دەکەن لەهەنێ سیفاتی الله تعالى بەوە کافرنابن .

[(شرح مسلم)) للنووي (٥/ ٥٩٨ - ٥٩٩)]

ئیمام شافعی رحمه الله ـدەفەرموێت : (لله أسماء وصفات لا يسع أحداً ردها، ومن خالف بعد ثبوت الحجة عليه، فقط كفر. وأما قبل قيام الحجة، فإنه يعذر بالجهل)
الله تعالى ناو وسیفاتی هەیە جائیزنیە هیچ کەسێ ڕەدی بکاتەوە هەرکەسێ پێچەوانەی بکا لەپاش ئیقامە حوجە ئەوا کافرە بەڵام پێش ئیقامە حوجە عوزری بۆهەیە بەنەزانین. [(فتح الباري) (١٣/ ٤٠٧)]

الامام ابن ابي عاصم (ت 287 هـ) لەبارەی جەهمیە موعطلەکانەوە دەفەرموێ: (والقرآن كلام الله تبارك وتعالى تكلم الله به ليس بمخلوق، ومن قال: مخلوق، ممن قامت عليه الحجة فكافر بالله العظيم، ومن قال من قبل أن تقوم عليه الحجة فلا شيء عليه)
واتە : قورئان وتەی الله یە والله قسەی پێکردوە ومخلوق نیە هەرکەس بڵێت قورئان مەخلوقە لەوانەی کە ئیـــقامە حجە کراون ئەوا کافرە بەالله ی گەورە هەرکەسێ پـــێش ئیقامە حجـــە بڵێت قورئان مەخلوقە ئەوا هـــیچی لەسەرنیە. [كتاب السنة له 2/645 b المكتب الاسلامي]

دەی چۆن تکفیری شێخ ئەبو على ئەنباری دەکەن لەسەرئەوەی الالبانی تکفیرناکات فەرمون تکفیری ئەو زانایانەی سەلەف بـــکەن

ئـــیمامی بوخـــاری (ت 256 هـ) لەبارەی ئەعیانی جەهمیەکانەوە دەفەرموێت : (وكل من لم يعرف الله بكلامه أنه غير مخلوق فإنه يعلم، ويرد جهله إلى الكتاب والسنة، فمن أبى بعد العلم به، كان معاندا، قال الله تعالى: {وما كان الله ليضل قوما بعد إذ هداهم حتى يبين لهم ما يتقون} [التوبة: 115])

هەرکەسێ الله نەناسێت بەوتەکەی کەباوەڕی وابێت قورئان مەخلوق نیە ئـەوا ئەوکـەسە فێردەکرێت و جەهلـەکەی لادەبرێ بەقورئان وسونەت گەر پاش زانست ملکەچ نەبوو ئەوا کەسێکـی عینادە الله فەرموویەتی . (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيم) [التوبَة : ١١٥] خۆ پاش ئەوەی الله خەڵکێکی خستبێتە سەر ڕاستەڕێ، ئیتر نەبووە جارێکی تر گومڕایان بکات تا ئەو شتانەیان بۆ ڕوون بکاتەوە کە دەبێ خۆیانی لێ پارێزن.

الشيخ عبد الله ابابطين دەفەرموێت : (من شك في صفة من صفات الرب ومثله لا يجهلها، كفر، وإن كان يجهلها، لم يكفر) (عقيدة الموحدين والرد على الضلال والمبتدعين)) (ص: ١٨).

هەرکەس گومانی هەبێت لەسیفەتێ لەسیفاتەکانی الله و جاهل نەبێت کافرە بەڵام گەرجاهل بێت کافرنابێت.

وەڵامێک بۆ مەلا بەناو دکتۆر عوسمان هەڵەبجەیی

ئـەم لای خۆیەوە دکتۆرای هەیە وماستەر وبەکالۆریۆسی هەیـە لەزانستە شـەرعیەکان ئەم قسانە ئەکات ئەی ئەبێت حاڵـی ئەو مەلایانەی تر چۆن بێت ! هاتووە ئـەڵێت فەرموودەی (ئومەتەکەم دابەش ئەبێت بۆ حەفتاو سـێ کۆمەڵ حەفتاوی دووی لەئاگرە یـەکیان لەبەهەشتە) ئەڵێت صەحیح نیە بەڵام ئایا بـۆصەحیح نیە؟ ئەڵـێت چونکە نەبخاری نەمسلم ڕیوایەتیان نەکردووە ! ئەگەر ئیمام ـی بخاری ومسلم بیانزانایـە صەحیح ـە ئەیانخستە کتێبەکەیانەوە هۆکاری دووەم ئیجماع لەسەر صەحیح بوونی نیە هۆکاری سێهەم ابن حزم ئەڵێت ئەم حەدیثـە صەحیح نیە بەڵکو زیادەی (کلها فی النار الا واحدة) ابن حزم وتویـەت ـی ئەمە هەڵبەستراوە دروستکراو.

لەوەڵامدا ئەڵێم نازانم سـێ بڕوانامەی ئاوات لەبەرچـی شتێک پێت ـدراوە کەهێشتا ئەوەنە نەزانیت واتێگەشتوی هەر فەرموودەیـە لەبخاری ومسلم نەبێت صەحیح نیە چونکە ئەڵێی گەر بیانزانایە صەحیحە لەکتێبەکانیان باسیان ئەکرد ئەمـە ئەوپەڕی نەزانـی تۆیە بەناو دکتۆری خاوەن سێ بڕوانامەی بەرز لەبواری شەریعە گەر چاوێک بخشێنیت بەوتەی زانایـان لەم بارەیەوە هەرگیز ئەوقسە بازاڕیـە عەوامانەت فڕێ نەئەیـا لەسەر میمبەرەوە

ئیمام ـی سخاوي رحمه الله تعالـی فەرموویەت ـی بەشێوەی گشـتی کتاب ـی بخاری ومسلم صەحیح ترین کتێب ـی فەرموودەن بەڵام ئەوان هەموو فـەرموودە صەحیحەکـانیـان لە کتابەکانیان کـۆنەکردۆتەوە ئەفەرموێت:

هەردووکیـان ئاماژەیان بەوە یاوە هەموو فەرموودەیەکی صەحیحیان لە کتێبەکانیان نەنوسیوە وەک ئەوەی ئیمام ـی بخاری خۆی فـەرموویەت ـی : (ما أدخلت في كتابي الجامع إلا ما صح وتركت من الصحاح خشية أن يطول الكتاب) ئەوەی لەصەحیحەکەمدا هێناومەتەوە تەنها ئەوانەیـە کەصەحیح ـن وە لەفەرموودە صەحیحەکان هەنێکم نەهێناوەتەوە لەکتێبەکەمـدا لەترسی درێژ بوونەوەی کتێبەکە.

ئیمام ـی مسلم فەرموویەت ـی : (إنما أخرجت هذا الكتاب وقلت هو صحاح ولم أقل إن ما لم أخرجه من الحديث فيه ضعيف)
واتـە : ئەم کتێبەم نوسیوە فەرموودە صەحیحەکانم تـێدا نوسیوەتەوە وتومە ئەم فەرموودانە صەحیح ـن بەڵام نەم وتوە ئەوەی فەرموودانەی لەم کتێبە نەمنوسیوە ضعیف ـن.
[فتح المغيث بشرح ألفية للسخاوي 1/47]

کەواتـا بەوتەی ئیمام ـی بخاری ومسلم هەرشتێکیان نەهێناوەتەوە لە فەرموودە صەحیحەکانی تر مانای ئەوەنیە بەضعیفیان زانی بێت وەک ئیمام ـی نەوەوی لە مقدمەی شەرح ـی صەحیح ـی بخاری فەرموویەت ـی : (بخاری ومسلم هەموو فەرموودە صەحیحەکانیـان کۆنەکردۆتەوە بەڵکو بەصەحیح ـی لەهەردووکیانەوە هاتوە ئەوان هەموو صەحیحەکانیان کۆنەکردۆتەوە)

(وانما قصدا جمع جمل من الصحـيح كما يقصد المصنف في الفقـه جمع جمـلة من مسائـله لا أنه يحـــصر جميع مسائله) بـەڵکو مەبەستیان کۆکردنەوەی بـەشێک بووە لەفەرموودە صەحیحەکان وەکچۆن نوسـەری بابەتە فقهی مەبەستیەتـی کۆمەڵێـک لەباسە فقهیەکان کۆبکاتەوە لەکتێبکدا نەک مەبەست ـی ئەوەبێت هەموو بابەتە فقهیەکان لەوکتێبەدا کۆبکاتەوە وسنورداری بـکات ..

هەربۆیە بخاری ومسلم گەر فەرموودەیەکیان نەگێڕابێتەوە ئەوە : (یحتمل أنهما ترکاه نسیانا أو إیثارا لترك الإطالة) لە بەرئەگەری لەبیرچون یان بەمەبەست ی درێژە نەکێشان یان لەبەرئەوەی فەرموودەیەکیان باسکردووە پێیان وابوە جێگەی ئەو فەرموودە ئەگرێتەوە یان جگە لەم هۆکارانە.

بەڵێ بۆ ڕاست ی وتەکەی ئیمام ی نەوەوی لەهەردوو صەحیحەکەدا فەرموودەی هاوشێوە هاتوە کەجێگەی ئەوفەرموودەیە کەگەشتۆتە پلەی تەواتر هەردوو ئیمام گێڕاویانەتەوە ئیمام ی بخاري (7311) گێڕاویەتیەوە کەپێغەمبەر صلی الله علیە وسلم فەرموویەت ی (لَا يَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ) واتە : بەردەوام کۆمەڵێک لەئومەتەکەم ئەمێننەوە زاڵ وسەرکەوتون تائەوکاتەی فەرمانی الله تعالی یەت ئەوان زاڵ وسەرکەوتون.

لەڕیوایەت ی ئیمام ی مسلم (1037) هاتوە : (لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي قَائِمَةً بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ أَوْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ ظَاهِرُونَ عَلَى النَّاسِ)

واتە : بەردەوام کۆمەڵێک لەئومەتەکەم دەستگرتون بەفەرمانی الله تعالی ـوە ئەوانەی پێچەوانەیان ئەکەن وئەوانەی پشتگیریان ناکەن زیانیان لێ نایەن تائەوکاتەی فەرمان ی الله تعالی یەت ئەوان سەرکەوتون بەسەر خەڵکیدا.

ئەم فەرموودە پشتگیری سەحیح بونی ئەوفەرموودەیە ئەکات کەئومەت دابەش ئەبێت بۆچەندین کۆمەڵ تەنها یەک کۆمەڵ لەسەر هەقن ودەستگرتون پێوەی ئەگینا جگە لەم کۆمەڵە هەموو ئەوانی تر پێچەوانەیان ئەکەن ودژی ئەم کۆمەڵە هەقەن.

کەواتــا شەرمە بۆ بەناو دکتۆرێکی وەک تـۆ کەوابزانێت هەرشتێک لەبخاری ومسلم نەهاتبێ ئیتر صەحیح نیـە ! ئەم قسەیـە طالب علمێکی سەرەتایش نایکات بەڵکو لەوانەیە عەوامێکیش ئەوقسەیە نەڵێت کەچی تۆ وائەڵێیت ئەمەش زۆر سەیرە گومان دروست ئەکات لەسەر بڕوانامەکەت کەساختە وتەزویربێت ! یان لەوکەسانەی کەئەوەی خوێدووتە لەزانست ی شەرعی خۆت کاری پێ ناکەیت هەر لەسەر جەهل ی عەقڵیەتی پێش خوێندنت بەردەوامیت.

هۆکاری دووەم ئەڵێت نەبوونی ئیجماع لەسەر صەحیح بوونی ! ئەمەش دیسان جەهلێکی تری بەناو دکتۆرە کەوائەزانێت هەرفەرموودەیەک ئیجماع لەسەر صەحیح بونی نەبێت خیلاف هەبێت لەسەر صەحیح بونی بەهیچ جۆرێک وەرناگیرێت !

ابن صەلاح ی شارەزووری رحمە اللە تعالی فەرموویەت ی لەباسی مەرج ی فەرموودەی صەحیح : (أن یکون الحدیث متصل الإسناد بنقل الثقة عن الثقة من أوله إلی منتهاه سالما من الشذوذ ومن العلة وهذا هو حد الحدیث الصحیح فی نفس الامر فکل حدیث اجتمعت فیه هذه الأوصاف فلا خلاف بین أهل الحدیث في صحته وقد یختلفون في صحة بعض الأحادیث لاختلافهم في وجود هذه الأوصاف فیه أو لاختلافهم في اشتراط بعضها)

واتە : مەرجە فەرموودەکە سەنەدەکەی بەیەکترەوە بەسترابێت کەسی متمانەپێکراو لەمتمانەپێکراو بیگێڕێتەوە لەسەرەتای سەنەد تاکۆتایەکەی سەلامەت بێت لەشاذ بوون وعلەت ئەمە پێناسەی فەرموودەی صەحیحە هەر فەرموودەیەک ئەم مەرج و وەسفانەی تێدا کۆبێتەوە ئەوە ڕاجیاوازی نیە

لەنێوان ئەهلی حەدیث لەسەر صەحیح بونی بەڵام زانایان ڕاجیاواز ئەبن لەسەر صەحیح بونی هەنێ فەرموودە بەهۆی ڕاجیاوازیان لەبونی هەنێ لەو وەسفانە یان بەهۆی ڕاجیاوازیان لەمەرجداربون ی هەنێکیدا.

[السراج الوهاج من كشف مطالب صحيح مسلم بن الحجاج 15]

کەواتا گەر فەرموودەیەک جێگیربوو ئەومەرجانەی صەحیح بونی تێدایە ئەوە بەئیجماع مەرجەکانی صەحیح بوونی تێدا هاتۆتە دی وەرئەگیرێت وئەکرێت بەبەڵگە وەئەم فەرموودەیە گەشتۆتە پلەی تەواتر لەخوارەوە باسی ئەکەین سەرەتا سەلماندنی صەحیح بوونی سەنەدەکەی کە ئیمام ی أبو داود والترمذي وأحمد وابن ماجه گێڕاویانەتەوە بەسەنەدی خۆیان لە محمد ی کوڕی عمرو لە أبي سلمة لە أبي هريرة رضي الله عنه لە پێغەمبەرەوە صلى الله عليه وسلم کەفەرموویەت ی (افترقت اليهودُ على إحدى وسبعين فرقة وتفرقت النصارى على إحدى أو اثنتين وسبعين فرقة وتفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة)

ئەمەش سەنەدێکی جێگیرە وپیاوان ی سەنەدەکە سیقەن تەنها محمد کوڕی عەمر وتراوە ڕیوایەت ی لەپلەی حسن دایە ابن عدي لەبارەیەوە وتویەتی هیواخوازم هیچ کێشەی نەبێت.

أبو حاتم الرازي فەرموویەت ی : (صالح الحديث يكتب حديثه وهو شيخ) فەرموودەی ئەو گونجاو وچاکە ئەنوسرێتەوە ئەو شێخ ە.

ابن حبان لەثقات باسی کردووە وتویەتی هەڵە ئەکات ئیمام ی ذهبی فەرموویەت ی : (يكتب حديثه) فەرموودەی ئەنوسرێت.

ئیمام ـی النسائي فەرموویەت ـی هیچ کێشەی نیە ئەوانەی طعن لەڕیوایەت ـی محمدی کوڕی عەمر ئەیەن استدلال بەوتەی ئیمام ـی یەحیای کوڕی سعیدی قطان ئەکەن بەڵام جەرحکردن وطعنەکەی ئیمام یەحیای کوڕی سەعید بۆ محمدی کوڕی عەمر جەرحێکی ڕەها نیە بەڵکو جەرحێکە لەپلەی حسن داینابەزێنتە خوارەوە چونکە ئیمام ـی یەحیا خۆی فەرموویەت ـی : (محمد بن عمرو احب الى من ابن ابى حرملة) محمدی کوڕی عەمر لەلای من خۆشەویسترە وەکاتێـک پرسیاری لێکرا لەبارەی سهیل ـی کوڕی ابی صالح و محمدی کوڕی عەمر ئایا کامیان بەرزترن ؟ ئیمام یەحیا فەرمووی محمدی کوڕی عەمر بەرزترە.

لەکاتێکدا سهیل و ابن ابی حرمله هەردوکیان لەپلەی حسن ـدان بەڵام محمدی کوڕی عەمری لەپێشتر زانیوە کـەواتا جەرحەکەی بۆ محمد جەرحی مطلق نیە فەرموودەی لەپلەی حسن ناهێنێتە خوارەوە.

ئەو ڕەخنەیەش ـی لە محمدی کوڕی عەمر گیراوە بەهۆی ئەوەوە نەبوە تۆمەتبارکرابێت بەدرۆ بەڵکو لەبەر نزمی ضبطەکەی بووە کەوەک پێشەواگەورەکان ضبط ـی بەرزنەبووە ئیمام ـی الترمذي رحمه الله تعالى لبه العلل الصغير [744] فەرموویـەت ـی : (وَقد تكلّم بعض أهل الحَدِيث فِي قوم من جلّة أهل الْعلم وضعّفوهم من قبل حِفظهم ووثّقهم آخَرُونَ مِن الْأَئِمَّة بجلالتهم وصِدقهمْ وَإِن كَانُوا قد وهموا فِي بعض مَا رووا قد تكلّم يحيى بن سعيد الْقطَّان فِي مُحَمَّد بن عَمْرو ثمَّ روى عَنهُ...)

هەنێک لەئەهلی حەدیث قسەیان کردوە لەسەر گەورە زانایـان وبەلاوازیان داناون بـــەهۆی لاوازی لەبەرکردنیـان بەڵام کەسانێکی بەجێگەی متمانە

دایانناون بەهۆی گەورەی وڕاستگۆیانەوە ئەگەرچی کەم کات هەنێجار لە گێڕانەوە هەڵەیان کردبێ یەحیای کوڕی سەعیدی قطان قسەی کردووە لەسەر محمدی کوڕی عەمر پاشان ڕیوایەتی لێیەوە گێڕاوەتەوە : (وَإِن كَانَ يحيى بن سعيد الْقطَّان قد ترك الرِّوَايَة عَن هَؤُلَاءِ فَلم يتْرك الرِّوَايَة عَنْهُم أَنه اتهمهم بِالْكَذِبِ وَلكنه تَركهم لحَال حفظهم)

واتـە : ئەگەرچـی یەحیای کوڕی سەعید وازی هێناوە لەڕیوایەتکردن لەوکەسانە بەڵام هۆکاری وازهێنانەکەی ئەوەنەبووە کەئەوانە تۆمەتباربووبن بەدرۆ بەڵکو وازهێنانەکەی بەهۆی باردۆخی لەبەرکردنیان بووە.

کەواتـا گەر ڕەخنەگرتنەکە لەبەر ئەم هۆکارە تەنها کەم ی ضبط وبونی کەمێک لە هەڵەکردن لە گێڕانەوە بێت کەسەکە لە ڕیوایەتەکەیدا پێچەوانەی کەسی تری نەگێڕابێتەوە ئەوە ڕیوایەتەکەی قبوڵ ئەکرێت چجای بگات بەوەی ڕیوایەتەکانی تر لەسەر هەمان واتا کۆک وتەبابن ئەمە لەکاتێکدا محمد خۆی لەپلەی حسن دایە وفەرموودەکەی حسن لذاتە چجای ئەوەی بەچەندین ڕێگە وشێوازی تر هەمان فەرموودە هاتوە کەبەهێزتری ئەکات.

ئیمام ی الصنعاني لەتوضيح الأفكار (1/ 12) فەرموویەت ی : (أن المحدثين جعلوا من القوادح في الراوي فحش غلطه أي كثرته وسوء حفظه وهو عبارة عمن يكون غلطه أكثر من إصابته هكذا ذكره الحافظ في النخبة وشرحها فالذي ذكر المحدثون أربع صور تام الضبط خفيفه كثير الغلط من غلطة أكثر من حفظه فالأوليان مقبول من اتصف بهما والأخريان مردود من اتصف بهما).

زانایان ـی فەرموودە زۆری هەڵەی کەسی ڕاویـان بەیـەکێک لەهۆکارەکانی لاوازبون دائەنێن خراپ ـی لەبەرکردن ـی ئەمە ئاماژە ودەربڕینە بۆئەوکەسەی کەهەڵەکردنی زیاترە لەپێکان بەم شێوە حافظ ابن حجر باسی کردووە لە نخبة الفكر بەم شێوە باسیکردوە کەچوارحاڵـەتە

١- ئەوەی ضبطێکـی تـەواو وکامڵ ـی هەیە

٢- ضبط ـی کەمترە

٣- هەڵەی زۆرە

٤- ئەوەی هەڵەی زیاترە لەلەبەرکردن

هەربۆیە دووجۆری یـەکەم فەرموودەیان قبوڵکراوە دووجۆری کۆتـای ڕەد ئەکرێتەوە.

هەربۆیە ضبط ـی محمدی کوڕی عەمر لەوجۆرەیە کەکەمترە وهەڵەی کەمترە نەک هەڵەی لەگێڕانەوەدا زاڵتربێت بەسەر پێکانیدا هەربۆیـە لەوچینەیە کەفەرموودەی قبوڵکراوە و حسن ـە.

پاشان فەرموودەکە چەندین شێواز وڕێگەی تری لەسەرهاتوە تـەنانەت زانایـان لەڕیزی فەرمووەی متواتر دایانناوە لـەوانەش ئیمام ـی المناوي رحمە الله باسیـکردوە [فیض القدير شرح الجامع الصغير 1232]

الکتاني لە يحيى بن الحسين بن القاسم بن محمد لە [المسالك في ذكر الناجي من الفرق والهالك181 ئەڵێت : (وقد تعددت الطرق في هذا الحديث حتى بلغت حد التواتر) ڕێگەکان ـی ئەم فەرموودە زۆرن تاگەشتۆتە پلەی تەواتر وتـەی گەورە زاناکانیشمان هێنایەوە لەسەر قبوڵکردنی ڕیوایەت ـی محمدی کوڕی عەمر تـەنانەت بەیەحیای کوڕی سەعیدیشەوە کەجەرحەکەی جەرحێکی مطلق نیە بەڵکو سنوردارە کەلەپلەی حسن دایناگرێت.

[نظم المتناثر من الحديث المتواتر 18]

پاشان ئەڵێت ابن حزم بەهەڵبەستراوی زانیوە لەوەڵاما ئەڵێین زاناگەورەکان کەکۆڕان لەسەرصحیح بوون ی ئەم فەرموودە ئاوڕ بۆ وتەی ابن حزم ناکرێتەوە چونکە ابن حزم ئەڵێت زیادەی هەمووی لەئاگرە صەحیح نیە

وەڵام ی ئەمەش ئەوەیە بەپێی زانست ی فەرموودە سەنەدی فەرموودەکە صەحیحە بەگشتی کەواتا بونی بەڵگە لەسەر بەهێزی سەنەد ڕەد ناکرێتەوە لەبەر خودی قسەی زانایەک دوواتر لاوازدانانی ئەوبڕگەیە لەبەر لاوازدانانی سەنەدەکەی نیە بەڵکو لەبەر خودی ماناى مەتنەکەیە کە فەرموویەتی : (هەمووی لەئاگرە تەنها یەک کۆمەڵ نەبێت) جا بەباطل دانانی ئەوبڕگەی مەتنە لە کاتێکدا گەورە زانایان قبوڵیان کردووە ڕەدکردنەوەیەکی بێ بنەمایە چونکە زۆر زانای گەورەتر لە ابن حزم قبوڵیان کردووە ونەیانفەرموو ئەوبڕگەیە ماناکەی صەحیح نیە

بۆنمونە پرسیارکرا لە شێخ ی ئیسلام ابن تیمیە رحمه الله تعالى لەبارەی ئەم فەرموودەیەشێخ لەوەڵاما فەرمووی : (الحديث صحيح مشهور في السنن والمساند كسنن أبي داود والترمذي والنسائي وغيرهم ولفظه { افترقت اليهود على إحدى وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة وافترقت النصارى على اثنتين وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة })
فەرموودەکە صەحیح ومشهورە لەسوننەکان وموسنەدەکان وەک سونەنی ابی داود والترمذی والنسائی وجگە لەوانیش هاتوە بەلەفزی جولەکە بوون بەحەفتاویەک کۆمەڵ هەمووی لەئاگرە تەنها یەک کۆمەڵ نەبێت گاورەکان

بوون بەحەفتاو دووکۆمەڵ هەمووی لەئاگرە تەنها یەک کۆمەڵ نەبێت وەئەم ئومەتەش ئەبێت بەحەفتاو سێ کۆمەڵ هەمووی لەئاگرە تەنها یەک کۆمەڵ نەبێت.

مجموع فتاوى [3/345]

جگە لە ابن تيميه و ترمذى وحاكم والذهب ى زۆرێکی تر لەزانایان وەک بەغەوی وابن العربى وشاطبى و عبدالحق الاشبيى وابن كثير وحافظ ى عێراقی وابن حجر وسەخاوی وصەنعان ى ...هتد هەموویان بەصەحیح دایانناوە

گەر ئەم زانایانە تەحقیقیان وەرنەگیرێت وقبوڵکردنیان نەبێت بەحوجە ئیتر نازانم مەرج ی قبوڵبونی فەرموودە لەلای مەلا عوسمان چیە لەکاتێکدا سەنەدەکە خۆی لەخۆیدا لەپلەی حسن دایە و چەندین شواهد وڕێگەی جیاوازتر هاتون بەهێزی ئەکەن وزانایان بەمتواتر و مشهور وصحیح ناوی ئەبەن لەگەڵ ئەوەشدا چونکە بەئەقڵیەوە ناچێت وفەرموودەکە دژی کۆمەڵ کردنی ئومەت وحیزبایەتی ـە ئەیەوێ ڕەدی کاتەوە لەکاتێکدا واقع سەلمێنەری ڕاست ی فەرموودەکەیە لەسەر دابەش بوون ی ئومەت بۆ حەفتاو سێ کۆمەڵی عەقیدەی جیاواز.

علی خـان و درۆكـــردن لـەگەڵ مــەنهەجـی زاناكانی خۆی ئەڵێـت كاری پێشمەرگە حەڵاڵـە چونكە ئەگەر پێشمەرگە نەبێت كـێ ئەم وڵاتە ئەپارێزێت !

بـەڵام من بەعلی خان ئەڵێم ئایا گونجاوتر نەبوو بڵێی ئـەگەر پێشمەرگە وئاسایش نەبێت كـێ ئەم جووت حیزبە بپارێزێت ؟وجێگیریان بـكات تابەویست ـی خۆیان كوفر بكەن وستەم لـەخەڵكی بكەن وموڵـك وماڵی خەڵكی بەتاڵان بەرن ئایا ئەمە شیاوترنیـە جەناب ـی بەناو مامۆستا ؟ بۆئەوەی بچمە سەر ناوەڕۆكی بـابەتەكە باخەڵكی بزانن بـەناو سەلەفـیەكانی كوردستان تەنانەت لەسەر مەنهەج ـی ئەوزانایانەش نارۆن كـەخۆیان هەڵواسیوە پێیـان

من لێرەدا نمونە بەوتەی دوو لەگەورە زاناكانیـان ئەهێنمەوە كەخۆیان هەڵواسیوە بەو دوو زانایـە پاشان بەراوردی نێوان وتەی ئەم دووزانایـە بكە لـەگەڵ وتەی مەدخەلیـەكانی كوردستان وعلی خـان (ما حكم العمل في الشرطة أو الجيش في الزمن الذي لا يُطبق فيه شرع الله؟)

پرسیا كـراوە لە محمد ناصر الدین ـی ئەلبان ـی لەبارەی حوكم ـی بوون بەپۆلیس وسەرباز لەسەردەمێكدا كەحوكم بەشەرع ناكرێت

لەوەڵاما وتـی ننصح كل مسلم يخشى الله عز وجل ويتقيه أن لا يوظف نفسه في مثل هذه الوظيفة

ئامۆژگاری هەموو موسڵمانێک ئەکەین کەالله تعالی ئەترسێت وتەقوای الله ی هەیە کەخۆی دانەمەزرێنێت بۆ هاوشێوەی ئەم کارانە

أما أن يختار المسلم أن يكون جندياً أو شرطياً وفيه مخالفات شرعية فذلك مما لا ينبغي للمسلم أن يوظف نفسه فيه

بەڵام موسڵمان کەبەویست ی خۆی ببێت بەسەرباز یان پۆلیس کەلەوکارەدا مخالەفەی شەرعی هەیە ئەوە دروست نیە بۆموسڵمان لەوپیشانەدا ببێت بەکارمەند

أولاً لقوله تبارك الله وتعالى في الآية المعروفة: {ولا تعاونوا على الإثم والعدوان}

یەکەم لەبەر وتەی الله تعالی کەفەرموویەت ی (هاوکار ویارمەتی یەکتری مەیەن لەسەر تاوان و خراپەکاری ودووژمنایەت ی

وثانياً لأنه قد جاءت أحاديث عن النبي صلى الله عليه وسلم تنهى المسلم أن يكون في الزمن الذي لا يُطبق فيه أحكام الشرع الحنيف أن يكون شرطياً أو أن يكون جابياً أو نحو ذلك من الوظائف التي يكون فيها المُوظف محكوماً أن يعمل خلاف ما أمر الله عز وجل ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وسلم .

دووەم لەبەرئەوەی فەرموودە هاتوە لەپێغەمبەرەوە صلى الله عليه وسلم نەهیکردووە لەوەی موسڵمان ببێت بەپۆلیس یان بەباج وەرگر وهاوشێوەکانی لەسەردەمێکدا کە یاساکانی شەریعەت ی تێدا جێ بەجێ ناکرێت کەکارمەند

تێیدا ناچارئەکرێت کە کار بکات بەپێچەوانەی فەرمانی الله تعالی وپێغەمبەرەکەی صلی الله علیه وسلم.

[سلسلة الهدى و النور (635)]

فـەتـوای دووەم

فەتوای مقبل بن هادی الوادعی کەلەسایتەکەیدا مەوجودە بـەدەنگیش لەیوتیوب هەیـە بەناونیشـان ـی (ماحکم الدخول في الجيش والشرطة ؟

کەلەوەڵاما وتویـەت ـی : حكم الدخول في الجيش والشرطة أنه لا يجوز لأنك تتلقى أوامر صدرت من قبل أعداء الإسلام لو كان الجيش والشرطة يمشيان على كتاب الله وعلى سنة رسول الله صلى الله عليه وعلى آله وسلم تجب طاعة ولي الأمر لكن بما أنهما يُمَشّيان على مدربين وعلى خبراء يأتون من قبل أعداء الإسلام

حوکم ـی چوونە ناو سوپا و پۆلیس دروست نیـە چونکـە تۆ فەرمان لەدووژمنانی ئیسلام وەرئەگریت خۆئەگەرسوپا و پۆلیس لەسەر یاساکانی قورئان و سونەت ـی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم بـڕۆشتنایـە ئەوە گوێڕایەڵێکردن ـی کاربەدەست واجب ئەبـوو بەڵام ئەوان بەڕێوەئەبرێن لەلایەن ڕاهێنەران وشارەزایـان ـی دووژمنانـی ئیسـلام ـەوە یەن

ثم بعد ذلك أول ما يباشرونه بحلق اللحية والتصوير وتنفيذ القوانين الوضعية حسب النظام وحسب القانون وحسب التعليمات الذي أنصح به كل مسلم أن يبتعد عن الجيش وعن الشرطة فإنه لا يستطيع أن يحقق للإسلام شيئاً

پاشـان یەکەم شت دەست ـی پێ ئەکەن ڕیش تـاشین و وێنەگرتن و جێ بە

جێکردن ـی یاسا دەستکردەکان ـە بەپێی ڕێنمایـەکان هەربۆیە ئامـۆژگاری هەموو موسڵمـانێک ئەکەم بەدوورکەوتنەوە لەسوپـا وپۆلیس چونکە ناتوانیت هیچ خزمەتـێـک بەئیسلام بگەیەنیت .

قد يقول قائل يقول إذا تركنا هذا المنصب سيأتي الشيوعيون ويستحلونه إذا أتى الشيوعيون يستحلونه بعد أيام سترون ما يحل بهم لا تضيعوا أعماركم في مزاحمة فلان وفلان أقبلوا على العلم النافع وعلى تبليغ العلم النافع ونواصي الشيوعيين ونواصي البعثيين والناصرين نواصيهم بيد الله عز وجل الله قادر على أن يذلهم والله قادر على أن يعز المسلمين

لەوانەیە کـەسێک بڵێت گەرئێمە نەچینە ناو ئەو پیشەیەوە ئەوا کـەسـانی شیوعی ومولحید یەن دەست بەسەر ئەو پیشە وکارانەدا ئـەگرن ئێمەش ئەڵێین ئەگەرشیوعیـەکان دەستیان بەسەر ئەو پیشانەدا گـرت ئەوا ئەبینن دووای چەند ڕۆژێـک چیان بەسەرا دێت بۆیە تەمەنی خۆتـان بەفیڕۆ مەیەن بەکێبڕکێ کـردن لەگەڵ فـلان وفلان ڕووبکەنە زانست ـی بەسوود وگەیاندنی زانست ـی بەسوود ناوچاوانی شیوعیەکان وبەعسیەکان بەدەست ـی الله تـعالی ـیە الله تـعالی بەتوانایە کەئەوان بشکێنێت وسەرشۆڕیان بکات وموسڵمـانان بەعزەت بـکات

والله سبحانه وتعالى يقول يا أيها الذين آمنوا إن تنصروا الله ينصركم ويثبت أقدامكم

الله تـعالی فەرموویەت ـی ئەی ئەوانەی باوەڕتـان هێنـاوە ئەگەر ئێوە ئاینی الله تعالی سەربخەن ئەوا الله ئێوە سەرەخات وپێیەکانتـان جێگیر وچەسـپاو ئەکات

ويقول سبحانه وتعالى في كتابه الكريم وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم أمناً يعبدونني لا يشركون بي شيئا

وە هەروەها الله تعالى فەرموویەت ی لەقورئانەکەیدا بێگومان الله تعالى بەڵێنی یاوە بەو کەسانەتان کە بڕوایان هێناوەو کارە چاک و جوانەکانیان ئەنجامیاوە لەم سەر زەویەدا بیانکا بە جێنشین و کلیلی دەسەڵاتداری دونیایان تەسلیم بکا هەروەک چۆن موسڵمانانی پێش ئەوانی کرد بەجێنشین ئەو دین و ئایینەش کەالله تعالى خۆی بۆی پەسەند کردوون ڕیشە دارو سەقامگیرو دامەزراو ئەکا بۆیان وە ترس و بیمەکەشیان بۆ ئـەگۆڕێ بۆ ئارامیی و ئاسوودەیی تەنها من بپەرستن و هیچ شتێکش نەکەنە هاوبەشم هەر کەسێکیش پاش ئەوە کافر بوو ئا ئەوانەن فاسیق و دەرچوون لە سنووری شەرع.

فينبغي أن تعلم أنك في مجتمعات جاهلية دوائر مستشفيات أسواق أسلاف وأعراف إلى غير ذلك مجتمعات جاهلية

بۆیە پێویستە تۆ بزانیت #لەکۆمەڵگای_جاهلیەت ئەژیت خەستەخانەکان بازاڕەکان داب ونەریتەکان جگە لەمانە هەمووی کۆمەڵگای جاهلـیەتە

أتظنون أن الإسلام ينصر بأصحاب البنطلونات ؟! أتظنون أن الإسلام ينصر بحالقي اللحى اتظنون أن الإسلام ينصر بأعداء الإسلام ما ينصر الإسلام بشخص متعلق بأمريكا أو متعلق بروسيا ما ينصر الإسلام إلا من أخلص لله عز وجل ودعا إلى كتاب الله وإلى سنة رسول الله - صلى الله عليه وعلى آله وسلم

ئایـا واگومان ئەبەن ئیسلام بەپانتۆل لەپێکان سـەرکەوتوو ئەبێت ؟ واگومان ئەبەن ئیسـلام بەڕیش تاشراوەکان سەرکەوتوو ئەبێت ؟ واگومـان ئەبەن ئیسـلام بەدووژمنـــــانی ئیسلام سەرکەوتوو ئەبێت ؟ ئیسلام بەکەسێک سەرناکەوێت کەپەیوەستە بەئەمریـکاوە یان پەیوەستە بەڕوسیـاوە ئیسلام سەرناکەوێت تـەنها بەوکەسە نەبێت خۆی بۆالله تعالی یەکلاکردۆتەوە بانگەواز ئەکات بۆکتـاب ی الله تعالی وسونەتـی پێغەمبەرەکەی صلی الله علیه وسلم

وإياك إياك أن يلبس عليك المفتونون بالكراسي الذين يزعمون أنهم من الدعاة إلى الله وهم في جرائدهم وفي مجلاتهم يمدحون الظلمة ويزينون الباطل وينفرون عن الدعاة إلى الله

ئـاگاداربە زۆر ئاگاداربـە لەوەی کەسـانی توشبوو بەفیـتنەی کورسی فریوت بەن ئەوکەسـانەی خۆیـان بەبانگخوازی ڕێگەی الله پیشان ئەیەن بەڵام لەڕۆژنامـە وگۆڤارەکانیـان مەدح ی ستەمکاران ئەکەن باطل ئەڕازێننەوە وخەڵکی لەبانگخوازانی ڕێگەی الله تعالی دوورئەخەنەوە .

پێم وابێت وتەکەی مقبل وادعی لەهەموو ڕوویـەکەوە دەمکوتی مەلا علی خان ئەکات و ڕووی ڕاست ی ئەم مەدخەلیانەش دەرخات بۆخەڵکی کەئەمـانە لەبەر دەسەڵات وتوڕەنەکردن ی دەسەڵات ناوێرن وتەی زاناکانی خۆشیان باس بکەن بەڵکـو ئەمانە فرێـان بەمەنهەج ی زاناکانی خۆشیانەوە نیـە مەلا علی ئەڵێت تۆ ئەگەر ڕەشوە بخۆی ئەوکاتە کارەکەت حەرامـە وەک بڵێی کوێربووە لەئاستی ئەوەی کەئەرکی چەکدارەکان سەپاندنی یـاسای عەلمانی و جێگیرکر

دن ـی سیستەمی پەرلەمان ودیموکراسیەتە ئایا بەناو مەلا ڕەشوە خواردن گەورەترە یان چەسپاندنی سیستەمی ـی عەلمانیەت ؟ کەلەیاسای وەزارەتی پێشمەرگە هاتوە ئەرکی سەرکی پێشمەرگە بریتیە لەپاراستنی قەوارەی هەرێم و سیستەمە دیموکراسیەکەی ئایا جەنگکردن بۆسەپاندنی حوکم ـی طاغوت گەورەترە یان ڕەشوە خواردن ؟ پاشان هەرخودی ڕازیبون بەوەی ببیت بەپێشمەرگە تۆ ئامادەی بەرگری لەوسیستەمە عەلمانیە بکەیت

پاشان قسەیەکی زۆر منداڵانە ئەکەیت ئەڵێیت ئەوکەسانەی ئەڵێن پێشمەرگە کافرە خۆشیان بکەیتە سەرۆکی حوکمەت هەر پێشمەرگەیان ئەبێت !

ئەم قسەیەت لەقسەی ئەوکەسانە ئەچێت کەزۆر نەزانن بەواقع ـو بەئەحکام ـی شەرعی چونکە کەس نەیوتوە پێشمەرگە کافرە لەبەر ئەوەی ناوی پێشمەرگەیە بەڵکو پێشمەرگە تەکفیرکراوە چونکە پارێزگاری لەسیستەمی حوکمڕانی حوکمەتێک ئەکات کەحوکم بەغەیری شەرع ئەکات ئەما گەر حوکمەتێک هەبێت لەسەر شەریعەت بڕوات دین ـی الله بسەپێنێت ئەوە ناوی سەربازەکانی بنێت بەپێشمەرگە یان بەسەرباز یان هەرشتێکی تر بەوە تەکفیرناکرێت چونکە کێشە لەسەر ناوەکە نیە کێشە لەسەر ئەوەیە ئەم پێشمەرگانە لەپێناو چیدا چەکیان هەڵگرتوە ؟ ئایا بۆالله تعالی چەکیان هەڵگرتوە یاخود بۆطاغوت ؟ چونکە دووجۆر جەنگاوەر هەیە الله تعالی ڕوونی کردۆتەوە :

{الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ ۖ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا}

ئەوکەسانەی باوەڕیان هێناوە لەڕێگەی الله تعالی جەنگ ئەکەن کوشتار دەکەن و ئەو کەسانەش کافرو بێ باوەڕن لە ڕێگەی طاغووت ئەجەنگن دەسا ئێوە لەگەڵ دۆستان و یارانی شەیطاندا بجەنگن بێگومان پیلان و فرووفێڵی شەیطان لاوازو بێ هێزە.

کەواتا ئێستا پێمان بڵێ ئایا پێشمەرگەکەی تۆ لەکام جۆرە ؟
ئایا لەوجۆرە باوەڕدارەیە کەبۆالله جەنگ وخەبات ئەکەن ؟
یان لەوجۆرەیە کەکافرن بۆ طاغوت وپاراستنی طاغوت جەنگ وخەبات ئەکەن؟

پاشان بەدەقی ئایەت ی قورئان سەربازەکان هۆکاری ستەمکاری ولوتبەرزی وملهوڕی طاغوتان بوون هەربۆیە الله تعالی لەگەڵ خودی طاغوتەکان باسی سەربازەکانیان ئەکات لەگەڵیاندا قال تعالی (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا) ئێمە نەوەی ئیسرائیلمان لەدەریا پەڕاندەوە ئینجا فیرعەون و سوپاکەی شوێنیان کەوتن.

ببینە گەر سوپاکەی نەبوایە فیرعەون بەتەنها چی پێ ئەکرا ؟ کەواتا سەربازەکانن هۆکاری ملهوڕی مانەوەی طاغوتەکانن هەربۆیە الله تعالی لەبارەی فیرعەون وسوپاکەی فەرموویەت ی : (وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ) فیرعەون خۆیی و لەشکرو دەست پێوەندەکەی خۆیان بەگەورە ئەزانیی وایان گومانبرد کە هەرگیز ناگێردرێنەوە بۆلای ئێمە.

سەرنج بە فیرعەون وسوپاکەی پێکەوە باسکرد هەربۆیە الله تعالی بەیەک حوکم حوکم ی یاوە بەسەر فیرعەون وسوپاکەی چونکە سوپا هۆکاری کوفر

ومانەوەی طاغوتە بۆ ملهوڕی کردن وسەرکەشیکردن دژ بەشەریعەت ی الله تعالی وەک فەرموویەت ی : (إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ) ئیمام ی قرطبی لەتەفسیرەکەی فەرموویەت ی (کانوا خاطئین أي عاصین مشرکین آثمین) واتا فیرعەون وهامان وسەربازەکانی هەڵەکار وسەرپێچیکار وموشریک وتاوانبار بوون

وەکچۆن لەحوکمدا یەک حووکم بوون کەتەکفیرکردن ی هەموو سەربازەکانی بوو لەکاتێکدا ئەوان لەترسا ملکەچ ی فیرعەون بوون وەک الله تعالی فەرموویەت ی : {فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ} فیرعەون بەم قسانە گەلەکەی خۆی ترساندن وبەزۆر هەڵیخەڵەتاندن بەراستیی ئەوانە گەلێکی فاسق و تاوانبارو لە سنوور دەرچوو بوون.

سەرنج بە سەرەڕای ئەوەی لەترسا بون بەسەرباز بەڵام لەگەڵ فیرعەون وهامان یەک حوکمی بەسەرا یان پاشان چۆن لەحوکمدا یەکسان بوون لەسزاشدا یەکسان ی کردن وەک فەرموویەت ی : {فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ} ئێمەش فیرعەون وسوپاکەیمان گرت و پێچامانەوەو فڕێمان یانە ناو دەریاوەو سەیرکەو ببینە ئاکام و سەرەنجامی ستەمکاران چۆنبوو.

کەواتا سەربازەکانی ئەبن بەپاڵپشت وپارێزەر ومانەوەی طاغوتەکان قال تعالی : (وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ) ئایا فیرعەونی خاوەن سوپای زۆرت نەدی؟، چ کۆشک و بینایەکی وەک مێخ دا کوتی بوو بە زەوییدا

ئیمام ی طبری فەرموویەت ی : (الْأَوْتَادُ الْجُنُودُ الَّذِينَ يَشُدُّونَ لَهُ أَمْرَهُ)
الاوتاد واتا سەربازەکان ی ئەوانەی کاروبارەکانی بۆ توندتۆڵ وبەهێز ئەکەن.

کەواتا بونی سەرباز واتا توند وتۆڵ کردن ی ستەم ی طاغوت و جێگیرکردنی کورسی طاغوت بەسەر گەردن ی خەڵکەوە کەچی مەلا علی هاتوە ئەڵێ گەر ڕەشوە نەخۆیت ئاساییە ! لاحول ولاقوة الا بالله

عەلی باپیر لەپێوەری قورئان وسونەت

الله تعالى لەقورئان ـدا بۆمان ڕون دەكاتەوە كەكافران لە(جولەكە وگاور وموشریكان ومولحیدان ومورتەدان) هەرگیز واز لەموسڵمانان ناهێنن كاتێ واز دێنن لەدژایەتی موسڵمان ورازی ئەبن كەئەو موسڵمانە مورتەدبێتەوە لەئیسلام

الله ـدەفەرموێت : (وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۚ)

فیتنەی شیرك وكوفر لە كوشتنی ناهەق تاوانەكەی گەورەترە بێگومانبن هەمیشە ئەو بێ باوەرانە جەنگتان لەگەڵ دەكەن و هەرگیز كۆتایی ناهێنن و دەست هەڵناگرن تا ئەگەر بتوانن لەئیسلام هەڵتان گێڕنەوە .

ئەی چی كاتێ كافران ڕازی دەبن لەكەسێ كەدەڵێت من موسڵمانم ؟؟؟!

الله ـدەفەرموێت : (وَلَن تَرْضَىٰ عَنكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ ۗ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُم بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) [البقرة : ١٢٠]

واتە : هەرگیز ئەم جوولەكەو گاورانە لەتۆ ڕازی نابن هەتا پەیڕەوی لە ئایین و بەرنامەیان دەكەیت، واتە: هەتا نەچیتە سەر دینی ئەوان هەرگیز بەتەمای ڕەزامەندی ئەوان مەبە دەسا ئەی پەیامبەر صلی الله علیه وسلم پێیان بڵێ: بێگومان ڕێی ڕاست و دروست، هەر ئەم بەرنامەو ڕێبازەی الله یە

واتە : هەر قورئان و ڕێنماییەکانی ئەو، ڕاستە ڕێ و ڕێ نیشاندەرە، نەک ڕێبازو کوێرە ڕێگاکانی تر کە ئێوەو هاوکارەکانی ئێوەی لە سەرە سوێند بێ ئەگەر پەیڕەوی لە هەواو ئارەزووی ئەوان بکەیت و بچیتە سەر کردەو وتەیان دوای ئەوە کە زانست و زانیاریت بۆ هاتووو، یەقینت هەیە کە تەنها قورئان و دینی (ئیسلام) ڕاست و ڕەوایە ئیتر چاک بزانە کە بێ گومان هیچ سەرپەرست و چاودێرو کۆمەککارێکت لە الله بۆ نابێ.

بەڵی علی باپیر کەبەخۆی ئەڵێ موسڵمان و ئیسلام ی بەڵام دەبینین ڕێبازی دیموکراسیەت کەڕێبازی کافران ی ئەمریکا وئەوروپایە قبوڵیەتی

پەرلەمان ی دیموکراسی ودەنگدانی دیموکراسی وئازادی بیروڕا و پێکەوە ژیانی ئاینەکانی قبولە کەئەمە واتا قبوڵکردنی عەلمانیەت بۆیە ئەمریکا وئەوروپا لێی ڕازی ئەبێت چونکە مەنهەج ویاسای ئەوانی قبوڵکرد وە قبوڵکردن وڕازی بون بەئاینی کافران لەدینی ئیسلامدا واتا کافربون و دەرچوون لەئیسلام جاهەرکاتێ تۆ بەوشێوە لەئیسلام دەرچویت ئەوا کافرانیش لێت ڕازی ئەبن بەدەقی ئایەت

الله تعالى دەفەرموێت : (**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تُطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ**)

واتە : ئەی ئەوکەسانەی باوەڕتان هێناوە! ئەگەر ئێوە -پاش ئەوە باوەڕتان هێنا- گوێرایەڵیی لەدەستەیەکی خاوەن کتابەکان بکەن(جولەکە وگاوران) ئەوا کافرتان ئەکەن و لەدینی ئیسلام لاتان دەدەن.

سەرنجتان ڕادەکێشـم بۆبابەتێکی گرنگ

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نەهیکردوە لەوەی موسڵمان لەکاتی خۆر ئاوابون وخۆر هەڵهاتن نوێژ نەکـات چونکە خۆرپەرستان لەوکاتەدا سەجدە بۆ هەڵهاتن وئاوابونی خۆر ئەبەن پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم نایەوێ موسڵمان لەوکاتەدا سوجدە بۆ الله ـش بەرێت بۆئەوەی کاتی سەجدە بردنی موسڵمان بۆالله هاوکات نەبێت لەکاتی سەجدەبردنی کافران بۆخواکانیان

کەواتـا لەئیسلامدا تەنانەت قەدەغەکراوە پەرستنی الله لەکاتێکدا بکرێت کەکاتی پەرستشی کافرانە ئەی چۆن جائیزە بەناوی ئیسلامەوە دینی دیموکراسی کـافران بکەین بەمەنهەج وقبوڵی بکەین و پێی ڕازی بین وبانگەوازی بۆبکەین ئایا ئەمە دژی کرۆکی ئیسلامەتی نیە ؟؟

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ـدەفەرموێت : (لتتبعن سَنَن من كان من قبلكم شبر بشبر وذراع بذراع، حتى لو دخلوا جحر ضب تبعتموهم. قلنا يا رسول الله اليهود والنصارى؟ قال: فمن؟")

[اخرجه البخاري في صحيحه عن ابي سعيد رضي الله عنه]

شوێن ڕێچکە وڕێبازی گەلانی پێش خۆتان دەکەون بست بەبست و باڵ بەباڵ تەنانەت ئەگەر ئەوان بچنە کونی بزن مژەوە ئێوەش شوێنیان دەکەون وتمـان ئەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم مەبەستت ئەوەیە شوێنکەوتنی جولەکەو گاوران؟ فەرمووی جگە لەوان کێی تر هەیە ؟

بۆیە کەس نەیەت نکۆڵی لەوەبکات بەدەقـی ئایەت وفەرموودە علی باپیر و ئەحزابە بەناوئیسـلامیەکان لەسەر ڕێچکە وڕێبازی جولەکە وگاوران دەڕۆن ئەمریـکا بۆ بەئیسلامەکەی علی باپیر ڕازیە؟

سەیدقطب رحمه الله ـدەفەرموێ : (ئیسلام ـی ئەمریکی بریتیە لەو ئیسلامەی باسی هەڵوەشێنەوەی دەستنوێژبکات بەڵام باسی هەڵوەشـێنەرەوەکانی ئیسـلام نەکات)

کەواتـا ئەمریکا ڕازیە لەئیسلامەتیەکەی علی باپیر کەدیمووکراسیەت ـی کوفر ی دەشەرعێنێت لەکاتێکدا ڕازی بون بەدیمووکراسیەت هەڵوەشێنەوەی ئیسـلامە چجای شەرعاندنی !

بۆیـە باخەڵکی خۆیان نەخەڵەتێنن ئەمانە بەناو ئیسـلامیەکان لەگەڵ حیزبە عەلمانیەکان دوو ڕووی یەکدراون وانەزانن دەنگدان بەمانە شەرعیە و گوایە حوکم ـی ئیسلام ئەهێننەوە نەخـێر زیانی ئەم جۆرە بەناو ئیسـلامیانە زیاترە لەکەسـانی عەلمانی

بەناو مامۆستا سۆران عبدالكريم

وەک وتــراوە شتان مابين الثرى والثريا واتـا جیاوازیـەکی زۆر هەیە لەنێوان خاکی ڕووی زەوی لەگەڵ کۆمەلە ئەستێرەی درەوشاوەی ئـاسمـان

أبو شامة المقدسي ئەفـەرموێت : (وبلَغني من شدة اهتمام نور الدين رحمه الله .. وقال إني لأستحيي من الله تعالى أن يراني مبتسمًا والمسلمون محاصَرون بالفرنج!) [الروضتين في أخبار الدولتين النورية والصلاحية]

واتە : پێم گەشتوە نورالدین زنکـی هێندە لەخەم ـی موسڵمـانان بوو .. ئەیفەرموو من شەرم ئەکەم لەالله تعالی پێ بکەنم لەکاتێکدا موسڵمـانان لەلایەن سوپای خاچ پەرستانەوە گەمارۆ دراون .

بەهەمـان شێوە صلاح ـدین ئەیوبی رحمە الله تعالی ئەیفەرموو : (كيف أبتسم والأقصى أسير والله إني لأستحيي من الله أن أبتسم وإخواني هناك يعذَّبون ويُقتلون) [النوادر السلطانية والمحاسن اليوسفية ابن شداد]

واتــە : چۆن زەردخەنە بکەم ومزگەوت ـی ئەقصا دیلە والله من شەرم ئەکەم زەردەخەنە بکەم وبراکانم لەوێ ئەکوژرێن وئەشکەنجە ئەدرێن.

مەلا سۆرانیش وەک بڵێی قودس ـی ڕزگارکردووە و وڵاتان ـی بەناو عەرەبی فەتح کردووە وزیندانەکان ـی هەمووی شکاندوە وخوێن وماڵی موسڵمانان ـی پاراستوە وەک بڵێی هێندە دڵخۆشە بەوسەرکەوتنە وا نیەت ـی هێناوە هێرش بەرێت بۆفەتح کردنی ئەمریکا وئەوروپا بۆیە دڵخۆشیەکان ـی خۆی پیشانمان ئـەیـات بە خۆئامادەکردن بۆفەتح ـی ئەمریکا و تاقیکردنەوەی

چەکە قورسەکان بۆکاتی هێرشکردنە سەر ئەمریکا وروسیا وئەوروپا! بـەڵام بەداخەوە ئەمانە بەدەر لەوەی پیاوی ئەو مەیدانە نیـن وهەڵگری خەمی ئومەت نین کەچی وەک زانایـان ـی سەلەفیش مامەڵە ناکەن ئومەت خوێنی لێ ئەچۆڕێت ئەمانە گاڵتە وگەپ و یاری تۆپێن پیشان موسڵمانان ئەیەن لەبڕی ڕاوەشان ـی پەنجەی هەڕەشە بۆتۆڵەکردنەوەی موسڵمانان .

عبدالله ـی کوڕی مبارك ئەیفەرموو رحمه الله تعالـی : (وهل أفسد الدين إلا الملوك وأحبار سوء ورهبانها وباعوا النفوس ولم يربحوا ولم يغل في البيع أثمانها) [مدارج السالكين[3/248]

ئایا کێ دین ـی تێکیا جگە لەپاشاکان وزانا ودەروێشە خراپەکانیان ئەوان نەفسی خۆیان فرۆشت بۆدونیا وهیچ قازانجێکیشیان لێ نەکرد نرخ ـی فرۆشتنەکەشیان گران نەبوو بەهەرزان ـی دینەکەیان پێ فرۆشتن

لاحول ولاقوة الا باالله

ئایا ئەمە نوسینی مامۆستایەکە بەتەمەنێکی گەورەوە یان نوسینی گەنجێکی هەرزەکاری تازە باڵغ بوە ؟ ئایا ئەمە ئەدەب وئەخلاق ی بانگخوازانی سەلەف بوە ئاوا ئیمۆجی دانێن لەکاتی قسەکردن ؟ من شەرم ئەکەم کەبڵاویشی ئەکەمەوە نازانم ئەم مەلایانە چۆن کراون بەپێشەوا بۆخەڵک

ئیمام ی مالك رحمه الله ئەفەرموێت : (مافە لەسەر خوێندکاری زانستی شەرعی کەخاوەن شکۆمەندی و هێمنی و ترس بێت وە شوێنکەوتەبێت بۆ ئەثەری ئەوانەی پێش خۆی)
[الجامع لأخلاق الراوي وآداب السامع:1/156]

بەڕاستی ناشرینە مەلا وپیشەوا وەک گەنجێکی هەرزەکار مامەڵە بکات

بـەڕاسـتی چاوەڕوان نەبـووین م سـۆران پشتگیری خۆی دەرببڕێت بـۆکەسێکی وەک مـەلا مەزهەری قبوری

کەهەمووومان ئەزانین فەتوای بـۆپێشمەرگە یـا دژی دەولە جەنگ بکەن لەلێدوانەکەشی لەسـەر دۆخی سـوریا لەکەناڵی بوار لەدەقـەی 9:20 چرکـە مەلا مەزهەر شانازی بەپێشمەرگەی کوردستان ئەکـات وباس لەوە ئەکـات کەچۆن هاوکاری بۆپێشمەرگە ناردووە لەکەناڵی فەرمی خۆی لێدوانی لەگەڵ کەناڵی ئاڤـا هەر لەسـەرەتای ڤـیدۆکەوە تاوەکو دەقـەی 9:14 و دەقەی 12:26 **مەلا مەزهەر لەسـەر دۆخی سـوریا ئەڵێت :**

١- من دڵ وجەرگم ژانی کردوە وپێم ناخۆش بـووە کەتەرمی ئەو ئافرەتـەیـان فڕێ یـاوەتە خوارەوە

٢- دڵم ژانەکـات دیلەکان سوکایـەتیان پێ ئەکرێت

٣- چەند برایەک شـاهێدن وتومـە ئەگەر هێرش بکرێتە سـەرناوچەکوردیـەکان واجبە ئێمەش بـچین دیفاع بکەین بەڵام ئەو دووگەڕەکە عەرەب نشینن پەیوەندی بەکوردەوە نیـە.

ئەم مەلا سۆفیە پێشمەرگەیـە دڵی ژان ئەکات کەوا کـەلاکی مورتەدێک فڕێدراوەتە خوارەوە وسوکایـەتی بەدیلە مورتەدەکـان کراوە لەکاتێکدا مورتەد هیچ ڕێزێـکی بۆنیە کەچی ئەم عەمامە بەسەر خەمیان بۆئەخوات

پاشان بەواجب ی ئەزانێت ئەگەر هێرشکرێتە سەرناوچە کوردیەکان بچێت چەک هەڵگرێت ولەپێناو دەمارگیری نەتەوەیی جاهلیەت بجەنگێت وەکچۆن هێزە عەرەبیە جاهلیەتەکەی سوریا لەپێناو جاهلیەتی نەتەوەیی وسیاسەتی قانون ئەجەنگێت

ئەم قسانەی مەزهەر شتێکی سەیرنیە بۆکەسێکی وەکو خۆی ئەوەی کەسەیرە قسەکانی م سۆران تەوحیدی ە جەنابی مامۆستا سۆران تۆکەپاشگری تەوحیدت بەخۆتەوە ناوە چۆن ئەڵێیت پشتگیری تەواوی قسەکانی مەلا مەزهەر ئەکەم لەسەر دۆخی سوریا ئەم بەکارهێنانی پشتگیریە بۆتەواوی قسەکانی لەسەر سوریا مانای ئەوەیە

١- تۆش دڵت ئێشێ بۆ فرێ یانی ئافرەتە مورتەدەکەی هەسەدە

٢- تۆش پێت ناخۆشە دیلەکانی هەسەدە بەزەلیلی ببینیت

٣- تۆش بەواجب ی ئەزانیت گەر هێرشکرێتە سەر ناوچەکوردیەکان بۆدەمارگیری نەتەوەی جەنگ بکەیت

لەهەمووی کارەسات تر ئەوەیە مەلا مەزهەر لەهەمان لێدوانی بۆکەناڵی ئاڤا ئەڵێت ئەحمەد شەرع نەوەسف ئەکەم وەک فریشتە نە زەڕبی سفرێ ئەکەم

کەواتا تۆش هەمان وتەت پێ پەسەندە چونکە تۆ دەستەواژەی پشتگیری لەتەواوی وتەکانی بەکارهێناوە لازمی ئەو وتەیەت ئەوەی لێ ئەبێتەوە پێویستە ڕوونکردنەوە بەیت وبەرائەت بکەیت لەلازمی وتەکەت

پاشان تۆ کەهەڵگری ناوی تەوحیدی پشتیوانی ودوعای سەرکەوتن بۆمەلا مەزهەرێ ئەکەیت دەستی هەبووە لەیارمەتیدان وپشتیوانی پێشمەرگە بەڵکو وەک پێشمەرگەیەکی خۆبەخش لەڕیزەکانی پێشمەرگەدا بووە ئێستا

تۆ کەپشتگیری ودووعای سەرکەوتنی بۆئەکەیت بەم شێوازە مەلا مەزهەر لەدڵی عەوامی موەحیدان خۆشەویست ئەکەیت لەبری ئەوەی هانیان بەیت کەخۆیان لەم مەلایە بەریئ بکەن چونکە مەلایەکی سۆفی ـە ئەوە جگە لەوەی پێشمەرگەیەکی خۆبەخشە

پاشان جگە لەوەش ئەم مەلایە وخوێنی پیاوانی دەوڵەتی ئیسلامی بەحەڵاڵ ئەزانێت لەگەڵ ئەوەشدا مەلا سۆران بەرز ئەینرخێنێ وپشتیوانی لەتەواوی قسەکانی ئەکات دەربارەی سوریا دووعای پاراستن و سەرکەوتنی بۆئەکات لەبرِی ئەوەی دووعای هیدایەتی بۆبکات ولەبرِی ئەوەی وابکات موەحیدان رِقیان لەم مەلا پێشمەرگە بێتەوە لەدڵ موەحیدان ئەیکات بەئیمامێکی هەق بێژ و بوێر !

لاحول ولاقوة الا باالله بەرِاستی نایشارینەوە وای لێهاتوە بڵێین لەناو مامۆستاکوردەکانی کوردستانی عێراق جگە لەمامۆستا کامەران هیچ مەلایەکی تر گەورە مەکەن و وتاریان دامەنێن چونکە بەرِاستی ئەم مەلایانە ئێمەیان بێ ئومێد کرد ئێمەش ناتوانین وەک ئەوان بین خۆمان لەرِاستیەکان کوێربکەین بەڵکو لەسەرمانە بیگەیەنین و ئێوەش بیگەیەنن تابەهۆی قسەکانی مەلا سۆران خەڵک وەلائی بۆ مەلا پێشمەرگەی سۆفی مەزهەر خوراسانی بۆدروست نەبێت

تێبینی / بۆبیانوو نەگەرِاوین تاقسە لەسەر (م.سۆران) بکەین بەڵکو هەموولایەک ئەزانێت پێشتر چۆن رِێگریم کردووە لەوەی بەناهەق تەکفیرکرێت وچەندین قسەم بەسەر خۆم هێنا لەسەر ئەو رِێگریکردنەم لەتەکفیرکردنی بەڵام گەر کەسێ بگۆرِێت ئەوا حوکمەکەشی ئەگۆرِێت ئەوە مەنهەجی ئێمەیە هەرکەس زاهیری ئیسلام بێت بەرگری لێ ئەکەین

هەرکەس کوفرمان پیشان بات تەکفیری بۆدەرئەکەین هەرکەس بیدعە دەربخات حوکمی مبتدع ـی بۆدەرکەین هەرکەس لەمەنهەج لابات تحذیری لێ ئەکەین نەبەرگری بۆهەمیشەیە نەتەکفیر چەندان کەس هەبوون پێشترکافربوون ئێستا بوون بەموەحید و چەندان موەحیدیش هەبوون بوون بەمورتەد بۆیە حوکم لەگەڵ هۆکارەکەی ئەخولێتەوە.

ماموستا سۆران تەوحیدی
١٣ س ·

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا وقائدنا محمد ﷺ [وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا]

أما بعد
من وەکو موسوڵمانێك بەواجبی سەرشانمی دەزانم کە پشتگیری تەواوی وتە بەرز و بەرێزەکانی ماموستا د.شیخ مظهر خۆراسانی بکەم کەلەماوەی ڕابردوودا بەوپەڕی جورئەتەوە چەند وشەیەکی دركاند دەربارەی حاڵ و وەزعی سوریا،هیچ وشەیەکی بێ شەرعی نەدرکاندووە کە خیلافی شەریعەتی پاکی رسول الله بێت ﷺ بۆیە لێرەدا داوا لە موسوڵمانان دەکەم هەموومان پشتگیری ماموستای خۆشەویست بکەین بۆ کافر و بێ باوەڕان لەوپەڕی دونیادا پشتیوانی یەکتر دەکەن بۆ ئێمەی موسوڵمانان پشت و چاوی یەك نەبین لەکاتێکدا موسوڵمانی حەقیقی پشتگیری کوفری هیچ کافرێك ناکات!! پەرە بە

وە وەکوو بیر خستنەوەیەك بۆ ماموستا بەرێزە ئاینیەکانیش هەر ڕوداوێك ڕویدا لەدەرەوەی ئەم وڵاتە برا مەیهێننە نێو ماڵی موسوڵمانان چونکە هەمووتان دەزانن موسوڵمانان مستضعفن و هیچ بەدەست نین تکایە لەهەموو شتێك دەم مەکوتن

داواکارم لە خوای تعالی لەبەر خاتری ناوە پیرۆزەکانی فەرموودە بەرێزەکانی پشت و پەنای ماموستا مەزهەر و تەواوی موسوڵمانان بێن لەهەر شوێنێکی ئەم دونیایەدان
والسلام على من اتبع الهدا
[لەگەڵ هەبوونی دید و بۆچونی جیاشمان]
براتان م.سۆران تەوحیدی

٢٤/رجب/١٤٤٧

وه‌ڵامـێـک بۆ (مامۆستا نورالدین)

له‌م گرته‌ ڤیدۆیه‌ هه‌ندێ قسه‌ده‌کات که‌هه‌ق وهه‌ڵه‌ی تێدایه‌ ئه‌وه‌ی لای من هه‌ڵه‌یه‌کی زۆر زه‌قه‌ ئه‌و بڕگه‌یه‌ که‌ ده‌ڵێت (ئه‌وکتێبانه‌ به‌ده‌گمه‌ن بابه‌ت ـی ئیجماع ـی تێدایه‌ له‌بابه‌تی بیروباوه‌ڕدا (اعتقاد)

مه‌به‌ستیشی به‌کتێبه‌کانی (هاوشێوه‌ی سونه‌ی عبدالله ـی کوڕی ئیمام احمد وسونه‌ی به‌ربهاری و حرب ـی کرمان ـی وإبانه‌ی ابن بطه‌ و اصول السنه ـی ئیمام ـی احمد وعه‌قیده‌ ـی الرازیین ...هتد

له‌وه‌ڵامـدا ئه‌ڵێن : نه‌خێر هه‌ڵه‌ی ئه‌وکتێبانه‌ی پرسیارت لێکراوه‌ له‌باره‌یه‌وه‌ هه‌رکه‌س له‌هه‌ربابه‌تێکی عه‌قیده‌ی تێیدا لابات ئه‌وا گومڕا ومبتدع ـو سه‌رلێشواوه‌ چونکه‌ هه‌موو بابه‌ته‌ عه‌قیده‌یه‌کانی ئه‌وکتێبانه‌ ئیجماع ـین ئه‌ما بابه‌تی حوکمدان له‌سه‌ر شه‌خصێک که‌له‌وکتێبانه‌ باسکراوه‌ ئه‌مه‌ بابه‌تێکی اجتهادیه‌ و عه‌قیده‌ی نیه‌ ئه‌مما بابه‌ته‌ عه‌قیده‌یه‌کان له‌باره‌ی ئیمان وکوفر و قه‌بر و دۆزه‌خ وبه‌هه‌شت وقورئان و قه‌ده‌ر و ئیمامه‌ت و صحابه‌ وشه‌فاعه‌ت ومیزان ..هتد هه‌مووی مسائل ـی اعتقادیه‌ وئیجماع ـیه‌ وشتێکی ده‌گمه‌ن نیه‌

به‌ڵکـو هه‌ندێ بابه‌ت که‌له‌ئه‌سڵدا ڕاوی سه‌نده‌که‌شی که‌سێ لاوازی تێدایه‌ به‌ڵام ده‌بینیت سه‌له‌ف تێکڕا ئیجماعیان هه‌بوه‌ له‌سه‌ر قبوڵ کردن وه‌رگرتنی ئه‌و ڕیوایه‌ته‌ وه‌حوکم یان ـداوه‌ به‌سه‌ر ئه‌وه‌ی هه‌رکه‌سێ پێچه‌وانه‌ی بکات جه‌همیه‌

بۆنمونە بابەتی دانیشتنی پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم لەسەر عەرش لەقیامەت کە لەسەندەکەیدا (لیث) ی تێدایە (لیث) لەفەرموودە زەعیفە بەڵام بۆ ڕاڤەی قورئان ڕیوایەت ی وەردەگیرێت بۆیە کاتێ (لیث گێڕاویەتیەوە لەموجاهیدەوە کەلەڕاڤەی ئایەت ی : (عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا) [الإسراء/ 79]

ئیمام مجاهد فەرموویەتی : (يُجْلِسُهُ عَلَى الْعَرْشِ) مقام ی محمود واتا اللە پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم دائەنیشێنێت لەسەر عەرش

دەبینیت هەموو سەلەف ئیجماع نەقل دەکەن کەهەرکەسێ ئەم ئەثەرە ڕەدکاتەوە ئەوا جەهمیە وەک ئیمام اسحاق بن راهوی فەرموویەتی وەکەسێکی خراپە وەک ئیمام الاجری فەرموویەتی

ئیمام ی أبو بکر الآجري رحمە اللە لە کتابی [الشريعة (4/1604)] دەفەرموێت : (وأما حديث مُجاهد .. فقد تلقّاه الشُّيوخ من أهل العلم والنَّقل لحديث رسول الله تلَقّوها بأحسن تلقٍّ، وقبلوها بأحسن قبول ولم يُنكروها وأنكروا على من ردَّ حديث مُجاهدٍ إنكارًا شديدًا، وقالوا: من ردَّ حديث مجاهد فهو رجلُ سُوء)

واتە : حەدیثەکەی موجاهید زانایانی فەرموودە قبوڵیانکردوە بەجوانترین شێوە وەقبوڵکردنی بەباشترین قەبول وەئینکاریان لێ نەکردوە بەڵکو ئینکاریان لەوانە کردوە کەئەم حەدیثە ڕەدبکاتەوە ئینکاریکردنێکی توند وە وتویانە ئەوەی ئەم حەدیثە ڕەدبکاتەوە کەسێکی خراپە

وه بەڵێ کتێبی سونەکان ی اعتقاد هەموو بابەته اعتقادیەکانی ئیجماع یه

ئیمام ی حرب ی کرمان ی لەسونەکەیدا فەرمویەتی : (هذا مذهب أئمةالعلم، وأصحاب الأثر، وأهل السنة المعروفين بها، المقتدى بهم من لدن أصحاب النَّبي -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- إلى يومنا هذا] وأدركت مَن أدركت مِن علماء أهل [العراق والجاز والشام وغيرهم [عليها]، فمن خالف شيئًا من هذه المذاهب، أو طعن فيها، أو عاب قائلها، فهو [مخالفٌ] مبتدعٌ، خارجٌ [من]الجماعة، زائل عن منهج السنة وسبيل الحق)

واتـه : ئەمه مەزهەب ی پێشەوایان ی زانسته وئەهلی ئەثەر وئەهلی سونەته وکەبەوەناسراون کەاقتدیان پێوەکراوه لەسەردەم ی هاوەڵانی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم تائەم ڕۆژەمان وەئەوزانایانەی من بینیومن لەعێراق وحیجاز وشام وجگەلەوانەش لەسەر ئەم عەقیدەیه (بون کەلەم کتێبەدا باسی دەکات) هەرکەسێ پێچەوانەی شتێ لەمانه بکات یان تانەی لێ بات یان خاوەنەکەی عەیبدار بکات ئەوکەسه پێچەوانەی سونەته مبتدعه دەرچوه لەکۆمەڵی ئەهلی سونەت ولایداوه هەق ومەنهەج ی سوننه.

ئیمام ی اللالكائي رحمه الله له شرح أصول اعتقاد أهل السنة والجماعة دەفەرموێت : (اعْتِقَادُ عَلِيِّ بْنِ الْمَدِينِيِّ رحمه الله وَمِنَ السُّنَّةِ اللَّازِمَةِ الَّتِي مَنْ تَرَكَ مِنْهَا خَصْلَةً لَمْ يَقُلْهَا وَيُؤْمِنْ بِهَا لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهَا...)

بابەته اعتقادیەکان ی علی کوڕی مەدینی رحمەالله لەسونەت ی پەیوەست کراوه کەهەرکەسێ یەکێ تایبەتمەندی ئەو باسانەی لەاعتقاد باسیکردوه

وازی لێ بهێنێت یان گوفتاری پێ نەکات وبڕوای پێ نەهێنێت ئەوا بەئەهلی ئەم عەقیدە (عەقیدەی ئەهلی سونەت حساب ناکرێت)

وە دەفەرمویت : (اعْتِقَادُ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ السنة عشرة ، فمن كن فيه فقد استكمل السنة ، ومن ترك منها شيئا فقد ترك السنة : إثبات القدر ،وتقديم أبي بكر وعمر ، والحوض ، والشفاعة ، والميزان ، والصراط ، والإيمان قول وعمل ، والقرآن كلام الله ، وعذاب القبر ، والبعث يوم القيامة ، ولا تقطعوا بالشهادة على مسلم)

وە اعتقادی سوفیان ی کوڕی عیینە فەرمویەتی (عەقیدەی) سوننە دەخاڵە هەرکەس هەردەخاڵەکەی تێدابێت ئەوا سونەت ی بەکاملێ ی جێ بەجێکردوە وهەرکەسێ واز لەیەک خاڵی بهێنێت ئەوا وازی لەسونەت هێناوە وە اعتقادی سوفیان ی کوڕی عیینە فەرمویەتی (عەقیدەی) سوننە دەخاڵە هەرکەس هەردەخاڵەکەی تێدابێت ئەوا سونەت ی بەکاملێ ی جێ بەجێکردوە وهەرکەسێ واز لەیەک خاڵی بهێنێت ئەوا وازی لەسونەت هێناوە

جێگیرکردن ی قەدەر (زانستی الله و نوسینی قەدەر و ویست ی الله تعالی و دروستکردن وبەدیهێنان)

بەپێش خستنی ابو بکر وعمر وبڕوابون بەحەوزی کەوثەر وشەفاعەت (بۆ ئەهلی تاوانە گەورەکان) و تەرازوو (پێوانەکردنی کرداری بەندەکان) وپردی صیراط وە ئیمان وتە وکردارە (وتەی دڵ وتەی زمان و کرداری دڵ وکرداری لاشە) وە قورئان وتەی الله یە (ومخلوق نیە) وە سزای ناوگۆڕ وزیندوبونەوەی ڕۆژی قیامەت وە شاهێدی بەهەشت بون ودۆزەخ ی بون بەسەر هیچ موسڵمانێ بەدیاریکراوی مەیە

وعن أَبَو بَكْرِ بْن عَيَّاشٍ قَالَ لَهُ رَجُلٌ: يَا أَبَا بَكْرٍ ، مَنِ السُّنِّيُّ؟ قَالَ: «الَّذِي إِذَا ذُكِرَتِ الْأَهْوَاءُ لَمْ يَتَعَصَّبْ لِشَيْءٍ مِنْهَا»

وە پیاوێ بەابو بکری عیاش ـی فەرموو ئەی ابابکر کەسی سوننی کێیە ؟ فەرموی ئەوکەسەیە کاتێ باس ـی بیدعع وهەواوئارەزوو دەکرێت دەمارگیرنابێت بۆهیچیان .

ئیمام ـێ البربهاري رحمه الله له شرح السنة ـدەفەرموێت : (فاتق الله، وعليك بالأمر الأول العتيق، وهو ما وصفت لك في هذا الكتاب، فرحم الله عبداً ورحم والديه قرأ هذا الكتاب وبثه وعمل به ودعا إليه واحتج به

تەقوای الله ـت هەبێت ودەست بگرە بەرێبازی یەکەمینەپێشنیەکان ـی ئومەت ئەو ڕێبازەش ئەوەیە کەلەم کتێبەدا بۆم باسکردوویت ڕەحمەت ـی الله لەوکەسە ودایک وباوکی بێت کەئەم کتێبە ئەخوێنێتەوە و بڵاوی دەکاتەوە وکاری پێدەکات وبانگەوازی بۆدەکات بەبەڵگە ئەیهێنێتە کار

فإنه دين الله ودين رسول الله صلى الله عليه وسلم، فإنه من استحل شيئاً خلاف ما في هذا الكتاب؛ فإنه ليس يدين لله بدين، وقد رده كله،

چونکە ئەمەی نوسیومە دین ـی الله ودینی ڕسولەکەیەتی صلى الله عليه وسلم هەرکەسێ شتێ لەپێچەوانەی ئەم کتێبە حەڵاڵ کات ئەوا ئەوکەسە بەدین دینداری بۆالله نەکردوە وە ڕەدی هەمووی کردۆتەوە

كما لو أن عبداً آمن بجميع ما قال الله تبارك وتعالى إلا أنه شك في حرف فقد رد جميع ما قال الله تعالى وهو كافر،

هەروەکچۆن ئەگەر بەندەیەک بڕوای بەهەموو ئەوە هەبێت کەالله فەرموویەتی بەڵام گومانی لەوشەیەکی هەبێت ئەوا ڕەدێ هەموو وتەکانی الله ی کردۆتەوە وبەوشێوەیەش ئەبێت بەکافــر

كما أن شهادة أن لا إله إلا الله لا تقبل من صاحبها، إلا بصدق النية وإخلاص اليقين، كذلك لا يقبل الله شيئاً من السنة في ترك بعض، ومن ترك من السنة شيئاً فقد ترك السنة كلها

هەروەکچۆن شەهادەتی لاالەالاالله وەرناگیرێت لەخاوەنەکەی تابەنیەتی ڕاستگۆی و ئیخلاص ویەقینەوە نەیڵێت بەهەمان شێوە الله هیچ بەشێ لەسونەت قبوڵ ناکات کاتێ واز لەهەندێکی بهێنرێت وەهەرکەس (بنەمایەکی عەقیدەی سونەت ی واز لێ بێنێت (کەلەم کتێبە نوسراوە) ئەوا وازی لەهەموو سونەت هێناوە).

کەواتــا هیواداریــن مەلا نورالدین لەوقسەیەی پەشیمان بێتەوە ئەگینا بەشاهێدی ئەو ئیمامە بەڕێزانە کەتانەی داوە لەبابەتە اعتقادیەکان و لەپلەی ئیجماعی دایبەزاندووە بەوشێوە هەمان وەسفی زانایان دەیگرێتەوە کەئەبێت بە لادەر و ئەهلی هەواو وبیدەع.

عبدالعزیز الطریف ـی کەلەلای هەندێ لەموەحیدەکان بــە زانا وعلامە ناسراوە

عبدالعزیز الطریف ـی کەلەلای هەندێ لەموەحیدەکان بــە زانا وعلامە ناسراوە بەڵام لەهەقیقەت ـدا سرووریەکـی نەفەس ئیخوانیە وە لایەنگری صحوات ـی شـام ـە وە چەکداریکردن ـی وەک کاری چەکداری پۆلیسی بۆوڵاتانێک کـەحکم بغیرماانزل الله ئەکەن بەحەڵاڵ ئەزانێت وە ئیخوان بـەگشتی تبدیع نـاکات چی بگات بەوەی تـەکفیریان بـکات

لێرەدا ئەمەوێ ئەوەتان پیشان بەم پرسیاری لێ ئەکەن دەربارەی دەنگدان بەشێوەی گشـتی طریف ـی ئەڵێت دەربارەی هەڵبژاردن ئەڵێین ئەگەر مرۆڤ بەوکارە خراپەیـەک دووربخاتەوە یان بەرژەوەندیـەک بەدی بهێنێت ئەوا دروسـتە وەهیچ کێشەیەکـی تێدانیـە

جالەهەمووی سەیرتر ئەوەیـە ئەڵێ ئەگەر مەسڵەحەتێکی بەدی هێنا ئەوا جائیزە بەڵام نەک مرۆڤ خۆی توشـی کوفرەکە بکات ومەسڵەحەتێکیش بەدی نەیەت بەوکارەی واتـا لەلای طریفی ئاساییە کوفربکەیت بەومەرجەی مەصلەحەتێک بەدی بهێنیت! بەوەش ڕاناوەستێ بڵێت مەسڵەحەت بەدی بێت بەڵکو ئەڵێت ئەگەر مەفسدەتێ گەورەتر دووربخەیتەوە ئەگەرچی مەفسدەتی لەوە بچوکترمابێت ئەوا هەر جائیزە .

جاکەس نەیەت تەدلیس وچەواشەکاری بـکات لەم بابەتەدا چونکە بەصریح ـی لەم فەتوایەدا استحلال ـی دەنگدان بەبیانوی مەسڵەحەت ئەکـات واتـا شەرعاندنەکەی بریتیە لەمەصلەحەت لەکردن ـی کوفردا

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیه رحمه الله له الفتاوى [470/14-471] : ـدەفەرمووێت : (إن المحرمات منها ما يقطع بأن الشرع لم يبح منه شيئا لا لضرورة ولا غير ضرورة كالشرك والفواحش والقول على الله بغير علم والظلم المحض

هەندێ لەحەرامـكراوەكان لەشەرعدا بەهیچ شێوەیەكـ ڕێگەنەدراوە بەئەنجام ـدانیان نەبۆ زەرورەت ونەبۆ غەیری زەرورەت وەكـ شەریكدانان بۆاللە وزینا و قسەكردن بەناوی الله ـەوە بەبێ علم و ستەمی ڕوون

وهي الأربعة المذكورة في قوله تعالى { قل إنما حرم ربي الفواحش ما ظهر منها وما بطن والإثم والبغي بغير الحق وأن تشركوا بالله ما لم ينزل به سلطانا وأن تقولوا على الله ما لا تعلمون }

ئەم چوارشتەش الله باسـی كردوە ـدەفەرمووێت : ئەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ! پێیان بـڵێ پەروەردگارم كاری خراپ و ناشیرین وداوێن پیسی حەرامكردووە، ئاشكراكەی ونهێنیەكەی وە هەم تاوان و گوناح و لەسنوور دەرچوون و، دەستدرێژیی كردن بۆ سەر خەڵك بەناهەق وە بێ هیچ بەڵگەیەكی شەرع ـی، شەریك وهاوبەش دانێن بۆاللە و لە ئاخاوتن و قسەكردن، دەربارەی الله بە بێ زانین و بەبێ بەڵگە درۆ هەڵبەستن بەناوی الله ـەوە

فهذه الأشياء محرمة في جميع الشرائع وبتحريمها بعث الله جميع الرسل ولم يبح منها شيئا قط ولا في حال من الأحوال ولهذا أنزلت في هذه السورة المكية

ئەم شتانەش حەرامـن لەهەموو شەرعەکان ـدا وە بەحەرامکردنی ئەم شتانەش الله پێغەمبەرانی ڕەوانەکردوە وەلەهیچ شەرعێکدا شتێ لەمانە حەڵاڵ نەکراوە بۆحاڵـێ لەحاڵەتەکان وەبۆیەش ئەم ئایەتە لەسورەتە مەککیەکانە

حوکمـی کەسـێ چیە حەرامێکی کۆڕا لەسەر بوو حەڵاڵ بـکات ؟

شیخ ى ئیسلام رحمە الله لەمجموع الفتاوی ج: 3 ص: 267 دەفەرموێت :

(والإنسان متى حلل الحرام المجمع عليه أو حرم الحلال المجمع عليه أو بدل الشرع المجمع عليه كان كافرا مرتدا باتفاق الفقهاء)

واتـە : مرۆڤ هەرکاتێ حەڵاڵی حەرام بکات کەبەئیجماع حەرام بێت یان حەڵاڵـی حەرام بکات کەبەئیجماع حەڵاڵ بـێت یان یاسایەکی شەرع بـگۆڕێت کەئیجماع لەسەر ئەویاساشەرعیە هەبێت ئەو کـافرە مورتەدە بەکۆدەنگی فوقەهایان

وەڵامی بۆگومڕا و گومڕاکـاری سەردەم محمد الشمس الدين

که دەڵێت (ئەو برایەی لەئەڵمانیا کافرانی کوشـتوە کارەکەی جائیز نیه چونکـه بەئەمانی کافران لەو وڵاتە نیشتەجێ بـوە)

لەوەڵام ـی ئەم حەقیرە دەجالە گومڕایـە ئەڵێین الله تعال ـی دەفەرموێت : (وَإِن نَّكَثُوا أَيْمَانَهُم مِّن بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ ۙ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنتَهُونَ) [التوبة : ١٢]

ئەگـەر دواتر پەیماننامەکەیان هەڵوەشاندەوە و توانج و تـەشەریان لە ئایینەکەتان گرت دەسا ئێوەش سەرانی کوفر بکوژن. چونکه بەراستیی ئەوانە مانای هیچ پەیمانێکیان بـۆ نییە جەنگیان لەگەڵ بکەن، هەتا بەڵکو کۆتایی بەگێرە شێوێنیی و خراپەکاریی و، توانج و تـەشەریان بێنن.

ئایـا سەرۆکی وڵاتـانی ئەمریکـا وئەوروپا هاوپەیمانن لەگەڵ موسڵمانان ؟

بێگومـان نەخێر لەشەڕدان دژی موسڵمانان

ئایا لەژێر ئیزنی ئەو سەرۆکانە تانە وتەشەر وکاریکاتۆر بەپێغەمبەر صلی الله علیه وسلم کـرا ؟

بەڵێ کرا کەواتـا بەدەقی ئایەتەکە ئەوان پێشەوای کوفرن ئایا پێشەوایانی کوفر ئەمان و عەهدیان لەسەر ئێمـە واجـبە ؟ واتە ئەگەر ئەمانیان پێ بـەین یان ئەوان ئەمان بەئێمە بەن لەسەرمان واجبە پابەند بین بەوئەمانەوە؟

الله لەباسی پێشەوایانی کوفر دەفەرموێت : (إنهم لا أيمان لهم)

ئیمام ی طبری بەژمارە 16530 دەیگێڕێتەوە لە صلة بن زفر لەڕاڤەی ئایەتی (إنهم لا أيمان لهم) فەرموویەتی (لا عهد لهم.) واتا هیچ پەیمانێکیان بۆنیە (واتا مولزەم نین پابەندی پەیمان بین لەگەڵیان)

ئیمام ی مجاهد لەتەفسیری ئایەتی (وإن نكثوا أيمانهم) دەفەرموێت : (عهدهم) واتە پەیمانەکانیان

عمار بن یاسر دەفەرموێت : (لا أيمان لهم) واتا لا عهد لهم. (پەیمانیان بۆ نیە

حذیفة لەبارەی ئایەتی (فقاتلوا أئمة الكفر إنهم لا أيمان لهم) فەرموویەتی : لا عهد لهم. (واتا پەیمانیان بۆنیە)

ئیمام ی بەغەوی دەفەرموێن قطرب لەبارەی ئەو ئایەتەوە فەرموویەتی : (لا وفاء لهم بالعهد) وەفا ناکرێت بەپەیمانەکانیان.

ابن عامر فەرموویەتی : (لا إيمان لهم) أي : لا تصديق لهم ولا دين لهم واتا بڕوایان پێ ناکرێت و دینیان نیە

وە وتراویشە (هو من الأمان ، أي لا تؤمنوهم واقتلوهم حيث وجدتموهم ، لا ايمان لهم)
لە ئەمانەوە هاتوە واتە ئەمینیان مەکەن بیانکوژن لەهەرجێگایەک بینران.

کەواتـــا کاتێ سەرۆکێکی کافری پێشەوا لەکوفر ئەمان دەدات بەموسڵمانێ وەفا ناکرێت بەئەمانەکەی چونکە ئەوان ئەمانیان بۆنیە بەهەمان شێوە ئەگەر موسڵمان ئەمان بات بەکافران وە ئەوکافرە تانە بات لەئیسلام ئەمانەکەی هەڵ ئەوەشێتەوە

ئیمام ی قورطبی ـدەفەرموێت : (فأما الذمي إذا طعن في الدين انتقض عهده) کەسی ذمی (کەلەژێر دەسەڵاتی موسڵمانانە و لەئەمان ـدایە) ئەگەر تانە بات لەدین ی ئیسلام پەیمانەکەی هەڵ ئەوەشێتەوە.

شـێخ ی ئیسـلام ابن تـیمیه له لصارم المسلول على شـاتم الرسـول (2/171) ـدەفەرموێت : (إن النفر الذين قتلوه من المسلمين - محمد بن مسلمة وأبا نائله وعباد بن بشر وحارث بن اوس ابو عبس بن جبر بن وابن سلامـه قد أذن لهم النبى أن يغتالوه وخيدعوه بكلام يظهرون به أنهم قد أمنوه ووافقوه ثم يقتلوه ،ومن المعلوم أن من أظهر لكافر أمانا لـم يجيز قتله بعد ذلك لاجل الكفر ،فان الامان يعصم دم الحربى ويصر مستأمنا بأقل من هذا - كما هو معروف مواضعه – وإمنا قتلوه لاجل هجائه وأذاه لله ورسوله ومن حل قتله بهذا الوجه؛ لم يعصم دمه بعهد)

ئەوانەی کەعـبی کوڕی ئەشرەفی یەهودیان کوشت (کەبریتی بون لە محمدی کوڕی مەسلەمە و ابا نائـلە و عباد بن بـشر حارث بن اوس و...) پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئیزن ی پێدان کە کەعب ئغتیال بـکەن و بیخەڵەتێنن بەقـسە وە واپیشـان بەن کەکەعب لێیان ئەمین بێت و موافەقەی کەعب پیشان بەن وپاشـان بیکوژن وە شـتێکی زانراو هەرکەسێ ئەمان دەربخات بۆکافر جائیزنیە بـیکوژێت لەبەرئەوەی کـەکافرە چونکـە ئەمان ـدان بەکافری

شەڕکەر خوێنی حەرام دەکات بەکەمتر لەوەی کەباسکرا بەڵام کەعب کە کـوژرا لەبەر ئەوەبوو تانە وتوانجی لەاللە و رسولەکەی دەدا هەرکەسێکیش خوێنی حەڵاڵ کرا بەهۆی تانەدانی لەدینی ئیـسلام بەئەمان پێدان خوێنی حەرام نابێت .

ـوە دەفەرمویت لە (2/303) : (وكان يعني النبى صلى الله عليه وسلم لم يبلغه عن أحد من المعاهدين انه آذى المسلمين الا ندب إلى قتله)

پێغەمـبەر صلى الله عليه وسلم هیچ کاتێ نەبوە کەپێی گەیشتبێت کافرە هاوپەیمانەکان ئازاری موسڵمانانیان دابێت ئیلا کاری کـردوە بۆجەنگکردن وکوشتنیان.

کەواتـا ئەمان نیە بۆ پێشەوایانی کوفر وە ئەمانی پێشەوایانی کوفر وەفای پێوە ناکرێت وە بەسەرهاتەکەی کەعب کەئەمانی یا بەصحابە بەڵام صحابە کوشتیان چونکە کەعب سەرەڕای کافربونی تانەی لەئیسلام ئەیا بۆیە گرنگی بۆئەمان وعەهدیان نیە

بەڵگەکان زۆرن بەڵام بەهۆی کەم ـی مەجالەوە ئەم نوسینەم بەخێرای نوسی دوای ئەوەی برایەک ئاگاداری کردمەوە لەم گومانەی بن الشمس الدين

هەرکـەسێ دژایـەتی دەولـ،،ـە وەمەنهەجـی دەولـ،،ـەی کردبێت ئیلا بەناشرینترین شێوە الله ڕیسوای کردووە

ئەمەش عبداللطیف ـە بەعەرەبی زمانی بۆتەکفیرکردنی موجاهیدان وزانایان زۆر درێژبوو کەچی کارگەیشتە تەکفیرکردنی طاغوتەکان سەری کرد بەناو کلکلی خۆیـدا و ڕایکرد بەبیانوی قسە نەکردن لەسەر سیاسیەکان

لەکـاتێکدا طاغوت سێ جۆرە وەک شێخ ابن سحمان دەفەرمووێت :
طاغوتی عیبادەت
طاغوتی حوکم (سیاسەت)
طاغوتی گوێڕایەڵی وشوێنکەوتن

قال الله تعالى: {لا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} ،

شێخ رحمە الله لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرموێت : (فبين تعالى أن المستمسك بالعروة الوثقى، هو الذي يكفر بالطاغوت؛ وقدم الكفر به على الإيمان بالله، لأنه قد يدعي المدعي أنه يؤمن بالله، وهو لا يجتنب الطاغوت، وتكون دعواه كاذبة

الله ڕونیکردۆتەوە کەئەوکەسە دەستی گرتوە بەوشەی لاالە الاالله محمد رسول الله کەکـوفری بەطاغوت کردووە وە الله تعالى کوفرکردنی بەطاغوت خستۆتە پێش ئیمان هێنان بەالله چونکە لەوانەیە کەسێ هەبێت بڵێت

ئیماندارم بەاللە (وەک ئەم شمس الدين ـە وەتەکفیری زانایان وموجاهیدان بکات) کەچــی دوورنەکەوتۆتەوە لەطاغوت هەربۆیەش لافی ئیمان هێنانی بەاللە دەبێت بەدرۆ

والمراد من اجتنابه هو بغضه، وعداوته بالقلب، وسبه وتقبيحه باللسان، وإزالته باليد عند القدرة،ومفارقته، فمن ادعى اجتناب الطاغوت ولم يفعل ذلك فما صدق

وەمەبەست لەدوورکەوتنەوە لەطاغوت ڕق لێ بونیەتی بەدڵ وە جوێن پێدان وناشرینکردنیەتــی بــەزمان وە لادانیەتی بەدەست لەکاتی توانا وەجیـــابونەوەیە لێی بەلاشە هەرکەسێ بڵێت من دوورکەوتومەتەوە لەطاغوت ئەوکارانە نەکـات ئەوا درۆی کردووە لەلافی دوورکەوتنەوەی لەطاغوت

[كتاب حكم المرتد -الدرر السنية 10/509]

پێغەمــبەر صلى الله عليه وسلم کوفرکردنی بەطاغوت کردوە بەمەرج بۆ موسڵمان بون جا طاغوتی عیبادەت بێت یان طاغوتی سیاسەت ـدەفەرموێت :

(من قال لا إله إلا الله، وكَفَرَ بما يُعْبَدُ من دون الله حَرُمَ مالُه ودمُه وحِسابُه على الله)

واتە : هەرکەسێ بڵێت لاالە الااللە وەکـوفر بکات بەوانەی لەغیری اللە دەپەرسترێن ئەوکات ماڵ وخوێنی حەرام دەبێت وحسابیشی لەلای اللە یە .

وە طاغوتی حوکم زۆرتر وزیاترە لەطاغوتەکانی تر هەربۆیە شێخ محمد عبدالوهاب دووجار باسی طاغوتی سیاسەتی کردووە کەلەجۆرەکانی طاغوت دەفەرموێت

الثاني : الحاكم الجائر المغير لأحكام الله تعالى ، والدليل قوله تعالى : {ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت وقد أمروا أن يكفروا به ويريد الشيطان أن يضلهم ضلال بعيدا} [النساء : 60] .

– الثالث : الذي يحكم بغير ما أنزل الله ، والدليل قوله تعالى : {ومن لم يحكم بما أنزل الله فأولئك هم الكافرون} [المائدة : 44] .

جۆری دووەم حاکمـێکە ستەمکارە حوکمەکانی الله دەگۆڕێت بەڵگەش ئەوئایەتەیە کەکەسانی ویستیان حوکم بگێڕنەوە بۆلای طاغوت الله نەفی ئیمانی لێکردن وبەکافری وەسف کردن

جۆری سێهەم حاکمـێکە حوکم بەپێچەوانەی شەرعی الله بکات

کەواتـا لەبەر گرنگیەکەی شێخ دووجۆری لێ هێناوەتەوە کەچی ئەم مەلعونـە عبداللطیف ئـاسا خۆی دەدزێتەوە لەکوفر کردن بەطاغوتی حوکم لەکاتێکدا خۆی اعلان کردووە بۆتەکفیری موجـــاهیدان و زاناگەورەکانی ئومەت وخۆی بەهەق بێژ ناساندوە

الشیخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالی فەرمویەتی : (ومعنى الكفر بالطاغوت أن تبرأ من كل ما يُعتقد فيه غير الله من جني أو أنسي أو شجر أو حجر أو غير ذلك وتشهد عليه بالكفر والضلال وتبغضه ولو كان أباك أو أخاك فأما من قال أنا لا أعبد إلا الله وأنا لا أتعرض السادة والقباب على القبور وأمثال ذلك فهذا كاذب في قول لا إله إلا الله ولم يؤمن بالله ولم يكفر بالطاغوت)

[الدررالسنية في الأجوبة النجدية :2 / 121]

واتــە : مانای بێ باوەڕبون بەطاغوت ئەوەیە خۆت بەری بکەی لەهەموو ئەوانەی باوەڕیان پێ هێنراوە لەغیری الله لەجنۆکە و مرۆڤ ودار وبەرد وجگە لەوەش وە شایەتی لەسەربدەی بەکـوفروگومڕایی وەڕقت لێی بێت ئەگەرچی باوک وبراشت بێت جا ئەوکەسەی بڵێت من جگە لە الله کەسی ترناپەرستم بەڵام قسەناکەم لەسەر ئەهلی گومزەکان (موشریکانی ئەوسەردەمەی خۆی) وهاوشێوەکانیان ئەوا ئەوکەسە درۆی کردوە لەوتنی لااله الاالله وباوەڕی بەالله نەهێناوە و بێ باوەڕیش نەبوە بەطاغوت.

وە سیفەتی کوفرکـردن بەطاغوت ئەمـەیە :

(ان تعتقد بطلان عبادة غير الله، وتتركها، وتبغضها، وتكفر أهلها وتعاديهم)

١- باوەڕت وابێت هەرشتێ لەغیری الله پەرستنی بۆکرا بەپەرستنی عیبادەت بێت یان گوێڕایەڵی وشوێن کەوتن بێت یان بەسەرخستنی بێت پێویستە باوەڕت وابێت ئەوکارە بــاطلە کەخەڵکی بۆئەو طاغوتەی دەکات

٢- تۆ وازبهێنینیت لەکردنی جۆرێ لەجۆرەکانی پەرستن بۆئەوطاغوتــە

٣- ڕقت لەوطاغوتـــە بێت

٤- ئەنجام دەرانی تکفیربکەیت

٥- دژایەتیان بکەی .

تەنــها یەک سیفەتت تێدانەبێت بڵێیت والله تەکفیری طاغوت ناکەم کاری من نیه قسه لەسەر سیاسیەکان بکەم ئەوا تۆ کافری چونکـه بەشێکی طاغوت طاغوتی سیاسەته کە شێخ ابن سحمان لەرسالەکەیدا فەرموویەتی طاغوتی حوکــم جا گەر تۆ کوفرکردن بە طاغوتی حوکم لەبابەتی کوفر بەطاغوت دەربکەی کەواتــا بەشێکی گەورەی کوفر بەطاغوتت پەکخستوە و بەم شێوە ئەصڵی ئیمانت لەدەستداوە

شـێخ محمد ی کوڕی عبدالوهاب لە تەفسیری کلمه التوحید ئەفەرموێت : (واكفروا بالطواغيت، وعادوهم، وأبغضوهم، وأبغضوا من أحبهم، أو جادل عنهم، أو لم يكفرهم، أو قال: ما علي منهم، أو قال: ما كلفني الله بهم، فقد كذب هذا على الله وافترى؛ فقد كلفه الله بهم، وافترض عليه الكفر بهم، والبراءة منهم؛ ولو كانوا إخوانهم، وأولادهم)

واتـه : کوفر بـکەن بەطاغوتەکان ودژایەتیان بـکەن و ڕقتان لێیان بێیتەوە وەئەوەشی طاغوتانی خۆشویست ڕقتان لێ بێتەوە یان ئەوەی مشتومڕی کرد لەپێناو طاغوتان یان ئەوەی تەکفیری طاغوت ناکات یان ئەوەی دەڵێت من هەقم نیە پێیانەوە یان دەڵێت الله داوای لێنەکـردووم قسەیان لەسەر بـکەم ئەم کەسە درۆی بەناوی الله ـەوە کردوە چونکە الله تعالی داوای کـردووە قسە لەسەر طاغوتان بکرێت وەفەرزی کـردووە کوفر بەطـاغوتان بکرێت و بەڕائەت لەطاغوتان بکرێت ئەگەر برا و منداڵی خۆشت بێت .

وەڵام ـی بۆ محمد جاهل بەدین و عمومیەکان کە تەکفیری دەولە دەکەن لەسەر ئەوەی (شێخ عەدنانی) تقبله الله وتویەتی پێم خۆشە پێیەکان ـی شێخ ئەبوبکری بەغدادی بشۆم وماچی بکەم بەنیەتی ئەوەی لەالله نزیک ببمەوە دەڵێن عەدنانی ماچ کردن ـی پێی بەغدادی بەعیبادەت دەزانێت وکافرە !

سەرەتا پێش وەڵامدانەوەی ئەسڵی گومانەکە دەڵێم ماچکردنی پێی شێخ بەغدادی پەرستن نیە بۆخودی شێخ بەغدادی بەڵکو کردارێکە بۆئەوەی لەسەر ئەنجامدانی خێرت دەست بکەوێت ناڵێت من پێی شێخ بەغدادی دەپەرستم بەڵکو فەرمووی بەوکارە لە الله نزیک دەبمەوە واتە نیەتەکە بۆالله یە بەتەنها لەرێگەی ئەوکارەوە وەک چۆن ئێمە یارمەتی موسڵمانێ دەدەین بەنیەت ـی ئەوەی لەالله نزیک ببینەوە بەو یارمەتیدانە

خاڵی دووەم ئایا کارەکەی شێخ عەدنانی لەشەرعدا رێگەپێدراوە؟
گریمان ئەوکارە لەشەرعدا رێگەپێدراونەبێت وسەلەف نەیکردبێت ئەوا لەم حاڵەتەدا پێی ئەوترێ بیدعە نابێت بەشیرک وکوفر چونکە پەرستنەکە بۆالله یە بەڵام بەرێگایەک کەلەشەرع نەهاتوە.

بیدعە چیە؟ : بریتیە لەبەعیبادەت دانانی شتێ کەشەرعی نەبێت کەسەکە وادەزانیت کارەکەی شەرعیە ئەمە پێی ناوترێ شیرک ئەمە پێی ئەوترێ بیدعە خاوەنەکەی پێی کافرنابێت وەک نمونەی بیدعەی ئاهەنگێران بەیادی لەدایکبونی پێغەمبەرصلی الله علیە وسلم وە زیکری جەماعی کەئەمانە لەشەرع ـدا نەهاتوە ئەوانەی ئەنجامی دەدەن بەنیەتی نزیکبونەوە لەالله بیدعەیان کردووە بەڵام پێی کافرنابن.

هەموو سەلەف کۆڕان کەبیدعە دووجۆرە

١- بیدعەی کافرکەر کەبریتیە لەبیدعەی تەئویلی سیفات و گۆڕپەرستی

٢- بیدعەی کافرنەکەر بریتیە لەو کردارانەی کەکەسێ ئەنجامی دەدات وبەدینی ئەزانێت بەڵام ئەوشتە لەشەرعدا نەهاتوە وسەلەف نەیکردوە ئەمە پێی کافرنابێت وتاوانبارە دوای ئیقامە حوجە

ئێستا بابگەڕێین بزانین ئایا شتن و ماچ کردن ی پێی چاکەکاران و زانایان وپیاوچاکان لەشەرعدا جائیزە وئایا سەلەف وزانایان بەشەرعیان زانیوە ؟ یان قەدەغەکراوە ولەسەلەفدا شتی وا ڕوویەنەداوە؟

ئیمام ی بخاری گێڕاویەتیەوە کەوا ئەبو سوفیان کاتێ ڕۆشت بۆلای هـرقل هرقل وتی (ولو کنت عنده لغسلت عن قدمه) ئەگەر من لەلای محمد بایەم صلی الله علی وسلم پێیەکانیم دەشۆرد

لەصَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ رضي الله عنه دەگێڕێتەوە (کە جولەکەیەک وتی بابڕۆین بۆلای پێغەمبەر هاوڕێیکەی وتی پێی مەڵێ پێغەمبەر وەهاتن بۆلای پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم پرسیاریان لەبارەی نۆ شتەوە کـرد پێغەمبەریش صلی الله علیەوسلم بەم شێوە وەڵام ی یانەوە

(لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا ، وَلَا تَسْرِقُوا ، وَلَا تَزْنُوا ، وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ، وَلَا تَمْشُوا بِبَرِيءٍ إِلَى ذِي سُلْطَانٍ لِيَقْتُلَهُ ، وَلَا تَسْحَرُوا ، وَلَا تَأْكُلُوا الرِّبَا ، وَلَا تَقْذِفُوا مُحْصَنَةً ، وَلَا تُوَلُّوا الْفِرَارَ يَوْمَ الزَّحْفِ ، وَعَلَيْكُمْ خَاصَّةً الْيَهُودَ أَنْ لَا تَعْتَدُوا فِي السَّبْتِ)

شەریـک بۆاللە دادەنێن ودزی مەکەن و زینامەکەن و نەفسی حەرام مەکوژن تەنها بەهەق نەبێت وەکەسی بێ تاوان مەبەن بۆلای دەسەڵاتدار تابیکوژێ وەسیحر مەکەن و ڕیبا مەخۆن و بوهتان بۆداوێـن پاکان مەکەن وە لەڕۆژی جەنگ هەڵمەیەن وەلەڕۆژی شەماندا دەست درێژکاری مەکەن

: **فَقَبَّلُوا يَدَهُ وَرِجْلَهُ ، فَقَالَا : نَشْهَدُ أَنَّكَ نَبِيٌّ ، قَالَ : فَمَا يَمْنَعُكُمْ أَنْ تَتَّبِعُونِي ؟ قَالُوا : إِنَّ دَاوُدَ دَعَا رَبَّهُ أَنْ لَا يَزَالَ فِي ذُرِّيَّتِهِ نَبِيٌّ ، وَإِنَّا نَخَافُ إِنْ تَبِعْنَاكَ أَنْ تَقْتُلَنَا الْيَهُودُ)** .

دووجولەکەکە دەست وقاچ ـی پێغەمبەریان ماچکرد صلی الله علیەوسلم وە وتیان شاهێدی دەدەین کەتۆ پێغەمبەری ئینجا پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم فەرمووی ئەی چی ڕێگرتانە لەوەی شوێنم بکەون ؟ وتیان داواد دوعای کردووە کەپێغەمبەرایەتی لەناو نەوەکانی خۆیدابێت وەئەگەر ئێمە شوێنت بکەوین جولەکەکان دەمانکوژن.

رواه الترمذي (2733) ، والنسائي (4078) ، وابن ماجه (3705) هەندێ لەزانایان بەزەعیف ـی دەزانن وهەندێکێش بەسەحیح ـی دەزانن وەکـ ئیمام ابن حجر له "التلخيص الحبير" (5/240) تصحيح ـی دەکات وە ، وابن الملقن له "البدر المنير" (9/48) ، تصحيح ـی دەکات وە ئیمام ـی النووي لا "المجموع" (4/640) ، و"رياض الصالحين" (حديث 889) .تصحيح ـی دەکات

ئیمام ـی الترمذی کەئەم فەرموودەیەی گێڕاوەتەوە ناونیشانێکی لەسەری داناوە بەناوی [باب ما جاء في قبلة اليد والرِّجل] بابەتی ئەوەی کەهاتوە لەبارەی دەست وپێ ماچ کـردن

ئایا ئیمام الترمذیش کافردەکەن کەئەوەی پێ حەڵاڵ بوە لەبەر دینی کەسەکە دەست وقاچی ماچ بکرێت ؟؟

ئیمام ـی ابن بطّال رحمه الله ـدەفەرمویّت : (قال الأبهری : وإنما كرهها مالك إذا كانت على وجه التكبر ، والتعظيم لمن فُعِلَ ذلك به ، وأما إذا قبَّل إنسانٌ يدَ إنسانٍ ، أو وجهه ، أو شيئًا من بدنه - ما لم يكن عورة - على وجه القربة إلى الله ، لدينه ، أو لعلمه ، أو لشرفه : فإن ذلك جائز)

[شرح صحيح البخارى" (9/46)]

واته : الابهری (کەساڵی 289 ـی کۆچی وەفات ـی کردووە) دەفەرمویّت ئیمام ـی مالک ئەو ماچ کردنەی بەکەڕاهەت ـی زانیوە ئەگەر لەسەر شیّوە خۆبەگەورەزانین بیّت بـەڵام ئەگەر مرۆڤ دەستی مرۆڤێ تر ماچ بکات یان دەمچاوی یان هەرشوێنێکـی جەستەی جگە لەعەورەت (بەنیەتی نزیکـی لەالله) یان لەبەر دینداری کەسەکە یان لەبەر علمەکەی یان لەبەر ڕێز وشەرەفمەندی کەسەکە هەموو ئـەمانە جائیزن.

کەواتـا ماچ کردن ـی دەست وقاچی زانایەک و پیاوچاکێکی ئیسلام لەبەردینەکەی ولەبەر نزیکبونەوە لەالله جائیزە ئایا محمد جاهل بەدین تەکفیری ئیمام موسلم یش دەکات کەلەبەر علمەکەی بوخاری هەمان شـتی شێخ عەدنانی بەبوخاری دەڵێت

فقبّل الإمام مسلم ما بين عيني الإمام البخاري وفي بعض الروايات- وقبّل رأسه، وكاد يبكي، وقال له: دَعْنِي حَتَّى أُقَبِّلَ رِجْلَيْكَ يَا أُسْتَاذَ الْأُسْتَاذِينَ، وَسَيِّدَ الْمُحَدِّثِينَ، وَطَبِيبَ الْحَدِيثِ فِي عِلَلِهِ.

ئیمام ـی مسلم ناوچاوان ـی ئیمام ـی بخاری ماچ کرد لەڕیوایەتێکی تردا ناوچاوان ـی ماچ کرد وگریا بەئیمام ـی بوخاری فەرموو لێم گەڕێ بـا پێیەکانت ماچ بکەم ئەی مامۆستای مامۆستاکان و گەورەی فەرموودەناسەکان ودکتۆری فەرموودە لەعیلەتەکان ـدا.

ئایا تەکفیری ئەم تابعیەبەڕێزە دەکەن؟

الإمام الذهبي لە السير (5/356) لەژیاننامەی مُحَمَّدُ بنُ المُنْكَدِرِ بنِ عَبْدِ اللهِ القُرَشِيُّ التَّيْمِيُّ دەیگێڕێتەوە : جَعْفَرُ بنُ سُلَيْمَانَ گێڕاویەتیەوە لە محمد بن منكدر (أَنَّهُ كَانَ يَضَعُ خَدَّهُ عَلَى الأَرْضِ ، ثُمَّ يَقُوْلُ لأُمِّهِ : قُوْمِي ضَعِي قَدَمَكِ عَلَى خَدِّي)

دەمچاوی خۆی دەخستە سەر زەوی بەدایکی دەگوت وەرە دایکە پێت بخە سەر دەمچاوم

سَعِيْدُ بنُ عَامِرٍ دەڵێت ابْنُ المُنْكَدِرِ دەیفەرموو : (بَاتَ أَخِي عُمَرُ يُصَلِّي ، وَبِتُّ أَغمِزُ قَدَمَ أُمِّي ، وَمَا أُحِبُّ أَنَّ لَيْلَتِي بِلَيْلَتِهِ).

عومەری برام هەستابوو شەونوێژی دەکرد منیش شەوەکەم لەژێر پێیەکانی دایکم بەسەربرد شەوەکەی عومەرم لەشەوەکەی خۆم پێ خۆشترنەبوو (واتە ئەوەی خۆشی بەعیبادەتێ زانیوە کەکەمتر نەبێت لەپاداشتی شەونوێژی براکەی)

کەواتا خزمەت کردنی پێیەکانی دایکی وەک شەونوێژ بەخێر زانیوە خزمەتکردن ی پێی زانا و تێکۆشەرێکی ئیسلام وموسڵمانان و زیندووکەرەوەی ئاڵای جیهاد و خیلافەت لە دایک گرنگتر نیە ؟

المباركفوري رحمه الله دەفەرموێت : (والحديث يدل على جواز تقبيل اليد والرِّجْل) ئەو فەرموودەیە بەڵگەی شەرعی بونی ماچکردن ی دەست وقاچە.

[تحفة الأحوذي" (7/437)]

أُمّ أَبَانَ بِنْتِ الْوَازِعِ بْنِ زَارِعٍ لەباپیری زَارِعٍ دەیگێڕێتەوە کەلەناو وەفدی عبدالقيس بوو وتويەت ی(قَالَ : لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَجَعَلْنَا نَتَبَادَرُ مِنْ رَوَاحِلِنَا فَنُقَبِّلُ يَدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ، وَرِجْلَهُ)

کاتێ گەشتینە مەدینە پێشبڕکێمان دەکرد بۆ ماچ کردن ی دەست وپێی پێغەمبەر صلى الله عليه وسم

[رواه أبو داود (5227) "فتح الباري" (11/57)]

ئیمام ی ابوداود ناونیشانی گێڕانەوەی فەرموودەکەی لەژێر باب ی : (بَاب فِي قُبْلَةِ الرِّجْل) واتـە : بابەتی ماچکردن ی پێ

ئیمام ی نەوەوی رحمه الله ـدەفەرموێت : (وأما تقبيل يده لِغِناه ، ودنياه ، وشوكته ، ووجاهته عند أهل الدنيا بالدنيا ونحو ذلك : فمكروه شديد الكراهة ، وقال المتولي : لا يجوز ، فأشار إلى تحريمه .

واتە : دەست ماچکردن لەبەرئەوەی کەسەکە دەوڵەمەندە ولەبەر دوونیاکەی ودەسەڵاتەکەی لەلای ئەهلی دوونیا ویستان ماچ کردن بەم نیەتەوە کەراهەتێکی توندی هەیە متول ی ئەڵێت جائیزنیە و ئاماژەی یاوە بەحەرام بونی (کەواتە لەبەرنیەت ی دوونیایی حەرامە لەبەر نیەت ی دینی وپاداشت جائیزە)

[المجموع شرح المهذب" (4/636)]

وەدەفەرموێت : (وتقبيل رأسه ورِجله : كيَده) ماچکردن ی سەر و قاچ وەک ماچکردن ی دەست وایە.

[المجموع شرح المهذب" (4/636 ، 637)]

کەواتـا شێخ عدنانی (١-نیەتەکەی بۆاللە بوو ٢- وە هاوشێوەی کارەکەی لەسەلەف ولای زانایان بەنیەتی دینیەوە جائیزبوە)

بۆیـه دەرکەوت جگە لەجەهل هیچ ـی تر بەدەست محمد جاهل بەدین وهاوشێوەکانی نیە.

ئایە دەولە ابن باز و ابن عثيمين بە شێخ و زاناکانی خۆیان ناو ئـەبەن ؟

پرسیار کـراوە ئەڵێن دەولـە ابن باز وابـن عثيمين بـەشێخ وعلامـە ناوئەبـەن بەڵگەشمان ئەوەیـە شـیخ ترکی کە شـەرعی دەولـە بـووە بە عالم و شـێخ ناویـان ئەهێنێت و ڕەحمـەتیان بـۆ ئەنێرێت وەک وتارێـکیان

ـداناوە کەلەو وتارەیا هاتوە لە شێخ ترکـی ئەپرسـن ئایا ڕاسـتە هەردوو شـێخ ابن باز و ابن عـثيمين تـەکـفیری یاسادانەر ناکەن تـاوەکـو یاسادان بە حەڵاڵ نەزانێت ؟ لە وەڵامـدا شـێخ ترکی ئەفەرموێت ئەم قسەیە لە شـێخ ابن باز و ابن عـثيمين ـەوە جێگیرنەبـووە ڕەحـمـەت ـی الله یان لێ بێت .

لە وەڵامـدا ئەڵێین ئەو وتـار و نوسـراوانەی کە لەشـیخ ترکی ـەوە هاتوون کە ڕەحمەتـی بۆ ناردوون و بەشـێخ و علامە ناویان ئەهێنێت هەمووی ئەگەڕێـتەوە بـۆ پێش هیجرەتی شێخ واتا هەمووی ئەگەڕێتەوە بۆ پێش سـاڵ ـی 2014

ئەم وتارەش کـە بڵاوکراوەتەوە لە شرحی نواقض الاسلام ـی الشیخ ترکی هاتوە کە ئەم وتارە کـراوە بە pdf و بەنوسـراو لە پەڕەی ژمارە 124 بۆ 125 ئەم پرسـیارە هاتوە شـێخ بەو شێوە وەڵامـی یاوەتەوە بەڵکو لە شەرحی هەڵوەشێنەوەی چوارەم بەڵگە ئەهێنێتەوە بەوتەی ابن باز وابن عـثيمين بە علامە ناویـان ئەهێنێت و رەحمـەتیان بۆ ئەنێرێت

بـەڵام ئەم وتـانەی شـێخ هەمووی هی پێش کۆچکردنـە بۆ ناو خاکـی دەوڵەتی

ئیسلامی چونکە ئەم وتارە وەک لە پێشەکی کتێبەکەدا نوسراوە ئەم وتارەی شێخ لەمزگەوتی الرباط لە شاری سرتی لیبیا دراوە لە ساڵی 2013 واتا پێش هیجرەت کردنی شێخ ترکی تقبله الله تعالی لە ڕادیۆی التوحید ئەو سەردەمە بڵاوکرایەوە

کەواتا ئەم وتەیە بەوتەی دەوڵەتی ئیسلام ی دانانرێت وە هەروەها شێخ ترکی لەپاش هیجرەتکردنی بۆ ناو دەولە پابەند بووە بە عەقیدە ومەنهەجی دەولە بەڵکو شێخ ترکی لە الملاحظاتەکەی لەسەر بەیاننامەکەی لیژنەی المفوضە باس لەوە ئەکات کە چۆن شێخ زەرقاوی وتویەتی ابن باز وابن عثیمین بە فەتواکانیان ئومەتیان گومڕا کردووە بەڵکو دەوڵەت ی ئیسلام ی لە ڕادیۆیی فەرمی البیان ابن باز وابن عثیمین بە سەربازی طاغوت و سەرخەری طاغوت وزانای طاغوت ناو ئەبات.

بۆیە جەهل ئەوەیە وتەی کۆن ی کەسێک کە هێشتا هیجرەت ی نەکردووە بۆناو دەولە ئەو وتەیە بەیتە پاڵ دەولە و لەوەش کارەساتر ئەوەیە بەو وتە کۆنەیە خۆت بسەپێنیت بەسەر دەولە و ڕەخنە بگریت لە پێچەوانکارەکانت بەڕاستی ئەمە سەیروسەمەرەیە ! هەرکەس ویستی ئەتوانێت ئەوکتێبە دابەزێنێت وسەیری ئەو ژمارە وناونیشانانە بات کەدامناون (شرح نواقض الاسلام للشيخ ترکی البنعلی)

ڕونکردنەوەیەک لەبارەی وتەکەی سلیمان علوان سروري الله هیدایەتی بات

ئەو ڤیدۆیەی کەبڵاوبۆتەوە (ڤیدۆیەکی کۆن ـە) تایبەتە بەلێدوانی سلیمان علوان لەسەر دەولەی ئیسلام ـی لەناو قسەکانیدا (دەڵێت ئەبو بکری بەغدادی ئەهلی حەل وعەقد هەڵی نەبژاردووە وەخەلیفەی موسڵمانان نیە تا داوای بەیعەت لە گروپەکان ـی تر بکات)

زۆرێک لەخەڵکی بڵاویان کردەوە پێیان وابوو ئەوە بۆچونی سلیمان علوان ـە لەبارەی دەولەوە ئێمەش ئەڵێین ئەمە شتێکی باتڵە چونکە ئەگەر لێی وردبینەوە وتەکەی علوان پشتگیریە بۆ ئێستای دەولە واتا چۆن ؟

دەڵێم چونکە سلیمان علوان لەو ڤیدۆیەدا دەڵێت شێخ ابو بکر رحمە الله بەیعەت ـی عام ـی بۆنیە (واتە لەسەر هەموو موسڵمانان واجب نیە بەیعەت ـی بەنێ چونکە خەلیفەی موسڵمانان نیە واتا ئەگەر خەلیفە بێت بۆی هەیە ئەوکارانە بکات)

ئەوقسەش ڕاستە چونکە هێشتا دەولە خیلافەت ـی ڕانەگەیاندبوو ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ بەرواری دەنگیەکەی سلیمان علوان بۆمان دەرئەکەوێت لە مانگی 1 ـی 2014 بڵاوکرایەوە بەڵام دەولە لەمانگی 6 ـی 2014 خیلافەتی ڕاگەیاند واتا شەش مانگ لەپاش ئەو تۆمارە دەنگیەی سلیمان علوان بەم شێوە هەڵەی ئەوکەسانەت بۆ دەردەکەوێ کەدێن دەڵێن ئەمە بۆچونی سلیمان علوان ـە لەسەر دەولە (لەکاتێکدا وتەکەی علوان کاتێ وتراوە دەولە خیلافەت ـی ڕانەگەیاند چونکە بەیعەت ـی عام بۆ خەلیفەیە کە خەلیفە

ڕاگەیەنرا ئینجا لەسەر هەموو موسڵمانانە بەیعەت ـی پێ بەن بەڵام ئەگەر خەلیفە نەبێت ئەوکاتە بەیعەت ـی عام ـی بۆنیە وە عەلوان خۆشی ئەڵێت ئەبوبکر خەلیـفە نیە واتـا ئەگەر ئەبو بکر ببێت بەخەلیفە ئەوکاتە کێشـە نیە ئەوکارانە بکات وە دەولەش دوای شـەش مانگ خیلافەتی ڕاگەیـاند)

وە ئەوەشمان لەبیرنەچێت کەسلیمان علوان لەپەیوەندیەکـی تەلەفۆنـیدا قسە لەگەڵ موفـتی عام ـی دەولە دەکات (واتا شێخ ترکـی بن علی رحمه الله) کەسلیمان علوان بەوپەڕی ڕێز و ئەدەبەوە قسە لەگەڵ شێخ ترکـی دەکات ودووعای خێر بۆ شێخ تـرکی دەکات لەکاتێـکدا ترکـی بن علی کتێب ـی (مدوا الأياد..ي لبيعة البغد..ادي) نوسیوە

ئایـا لەمەنهەج ـی سەلەفدا هاتوە ئەهلی سونەت ئاوا بەڕێز وئەدەبەوە قسە لەگەڵ موفتی خەواریجەکـان بکات ؟ وە هەر علوان خۆی ئیجازەی بەشـێخ ترکی ـداوە لەهەموو کتێبەکان ـدا ئایا دەکرێ سلیمان علوان مۆڵەت بات بەکەسێکـ لەسەر کتێبەکان ـی لەهەمان کاتدا ئەو کەسەی پێ خەواریج بێت ؟ یان ئەبـێ بڵێن سلیمان علوان ئیجازە بەهەموو کەسـێ دەدات بۆ کتێب بەبێ ئەوەی عەقیدەی کەسەکەش بزانێت ئەوا بەم قسەیە خۆتان تـانەتان لەعلوان یـاوە

یان دەبـێ بڵێن سلیمان علوان عەقیدەی شێخ ترکـی نازانێت کەقسەی لەگەڵ دەکات و مۆڵەت ـی گشتی پێداوە بەم شێوەیەش دیسان تـانەتـان لەعلوان یاوە چۆن دەبێت عەقیدەی کەسـێ نەزانیت وئیجازەی بەیتـێ

یان ئەوەتـا بڵێن بەڵێ سلیمان علوان عەقـیدە ومەنهەج ـی شێخ ـی ترکی بن علی دەناسـێت وئیجازەشی پێداوە

ئینجا لێتان دەپرسین کەواتا ئایا دەکرێ سلیمان علوان عەقیدە ومەنهەجی شێخ ترکی بزانێ وئیجازەی باتێ لەکاتێکدا شێخ ترکی بەقسەی ئێوە تەکفیری موسڵمانان دەکات ؟ وبەقسەی ئێوە خوێن موسڵمانان حەڵاڵ دەکات ! بەڵکو لەوەش زیاتر چۆن علوان ئیجازە بەکەسێ دەدات کەبەیعەت ی بەشێخ بەغدادی یاوە وکتێبیشی نوسیوە بۆئەوەی خەڵک بەیعەت ی باتێ

ئەگەر ئەڵێن پەیوەندیە تەلەفۆنیەکەی علوان وشێخ ترکی رحمه الله وئیجازە پێدانەکەی علوان بەشێخ ترکی هی پێش ئەوەیە شێخ ترکی ببێت بەخەوارج

لە وەڵامدا ئەڵێین هەموو لایەک ئەوە دەزانێت کەشێخ ترکی پێش ئەوەی هیجرەت بکات بۆخاکی شام موناسرِی دەوڵەتی ئیسلامی بوو تەنانەت پێش هیجرەتکردنی کتێبکی نوسی بەناونیشانی (وقفات وخواطر مع ذكر أمير المؤمنين العاطر") مەبەستی پێی شێخ ابی عمری بەغدادی بوو وە نامیلکەیەکی نوسی بەناونیشانی (عبرات العبير في رثاء أمير المؤمنين والوزير) مەبەستی بە الشيخ أبي عمر وەزیرەکەی بوو کەدەکاتە الشيخ أبي حمزة رحمهما الله بەم شێوە ڕون دەبێتەوە کە شێخ ترکی پێش هیجرەتکردنیش موناسرِی دەولە بوە بەم شێوە وەڵام ی ئەوانە دەدەینەوە کە استدلال بەو تۆمارە دەنگیەی علوان دەکەن

ئەو ڕونکردنەوەیە بۆئەوانەی کەبەفەتوای علوان دژایەتی دەولە دەکەن وە بۆئەوانەش کەحەزیان لەدەولەیە و لەهەمان کاتیشدا زۆر هاوسۆزن بۆقسەکانی سلیمان علوان ئەم ڕونکردنەوەیمان بڵاوکردەوە

ئەگـينا عەلوان لەلاى دەولە بەزانايەكى موعتەبەر وەک زانايـەكى دەولـە قسەى وەرناگيرێت چونكـە هەڵەى عەقـيدەى هەيە كەتێكەڵەيە لەئيخوانيەت ولەمەدخەليەت ولەسرورى بەپوختى زانايـاكى موعتەبەر نيـە وە ئەشڵێن گوايـە تەوبەى كردووە لەهەڵە عەقيدەيەكان ـى الله اعلم ئومێدەكەيـن وابێت

لەهەڵەكـان ـى

١- بەبرا ناوبردنى سەربازانى سعودى

٢- عوزر بـەجەهل ـدان بەقبوريەكان (شرح نواقض الاسلام) وە شێخ تركى بن على لەكتابى العذر باالجهل جهلم علينا لەگەڵ سروريەكان ناوى بـردووە

٣- پێى وايە هەركەس تەكفيرى طاغوت ـى منتسب بۆ ئيسلام نەكات بەهۆى ئەوەى عەقيدەى مورجيئەى هەيە ئەمە بەئيجماع تـەكفيرنـاكرێ بەهيچ جۆرێ (شرح ناقض ـى سێهەم)

٤- ئينكارى كردنى لەدانيشتنى پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەسەر عەرش لەقيامەت كەئەمە ئيجماعى سەلەفى لەسەرە ونكوڵيكاريان بەجەهمى ناوبردووە

٥- شەرعيەت ـدان بەپرۆسەى دەنگدان بۆ وڵاتە كوفريەكان

بەڵام ئومێد ئەکەین تەوبەی کردبێ بەڵام بەزانای خۆمانی نازانین وەک شیخ ـمان ترکی بەکەسێکی سرورِی ناو ئەبات کەواتا شیخ ترکی دوای ئەوەی هیجرەتەکات پابەند ئەبێت بەمەنهەجی دەولەوە بەرِائەت لەعلوان ی ئیخوانی ئەکات

پێرست

بابەت — لاپەڕە

مەلا هاوڕێ

دەڵێت : سەدجارم وتوە کافرکردن ئیشی ئێوە نیە ٤

دەڵێت : بەکردارەکە بلێ کوفرە بەلام عوزر بهێنەوە بۆخاوەن کردار.......... ٨

دەڵێت : زانایان دانیشتیان لەگەڵ ابن عربی وحلاج کردوە پاشان حوکم ی تەکفیریان یاوە بەسەریاندا.. ١١

مەلا محمد عزالدين

دەڵێت : وەلامێك بۆ عەوام خانەی وەهابیەکان ! ١٧

دەڵێت : ئەوەی ئێوە ڕەواجی بۆئەکەن (مەبەستی عەقیدەی تەوحیدە) نامۆیە بەشوناسی کوردی ١٨

دەڵێت : ئێوە نەوەی محمدی کوڕی عبدالوهاب ن سەری خەواریجە ئەهلی ئیسلامی قەتل وعام کرد !!! ٢١

دەڵێت : ئەڵێیت مەزهەبی ئەشعەری وماتریدی لەناو دلی خەڵکیدا جێگەی خۆی کردۆتەوە.. ٢٢

دەڵێت : خەڵك ئەزانێت كێ مەوقیفی لەگەڵ ئومەت بووە وكێ پشتگیری ئەهلی ئیسلامی كردووە..٢٣

دەڵێت : كەهەتاكو وەهابیەت لەناو كۆمەڵگەی كوردی بوونی هەبێت دڵنیابن خەڵك لەخشتە ئەبردرێت وخەڵكی لەرێگەی ڕاست لائەبرێن........ ٢٤

مەلا ئارام مظفر

مەلا ئارام مظفر نكۆڵی لەئایەت ی قورئان ئەكات وئەڵێت قورئان بەتۆی نەگوتوە ئەگەر نەبوون بویت زواج بكە !.. ٢٧

بەكارهێنانی وشەی تەكفیری هەق لەلای سەرخەرانی دەولە بۆبەكافردانانی دەنگدەر مەبەستێكی باطلە لەلای مەلائارام وە هاوشێوەی قسەی خەواریجەكانە ٣٦

ئایا ڕاستەكات بۆت نیە خۆت لەبابەت ی تەكفیربەیت تاوەكو زانست ی تەواوت پێ نەبێت ؟؟..٣٨

مەلا ئارام تعطیل قاعیدەی من لم یكفر الكافر ئەكات بەتەواوی............ ٤٣

مەلا ڕێبوار حوسێن

وەسفی مەلا مستەفا وقازی محمد ئەكات ٥٢

مەدحكردنی طاغوتێك لەبەر ئەوەی وتویەتی دەرناچم تائێران میلەتەكەم قەتڵ وعام نەكات واتا بەموسڵمان وكافریەوە واتا نەیویستوە كافرانی میلەتەكەشی لەناوبچن ٥٣

ئەڵێت : وەسیێتەكەی قازی محمد زۆر جوانە كەئەڵێت هۆ میلەتەكەم پشت بەكەس مەبەستن غەیری خوا و خۆتان و چیاكان نەبێت ٥٤

مەلا ڕێبوار بانگەشە ئەکات بۆکردنەوەی پەرلەمان کە تێیادا حوکمی شەریعەت وەلا ئەنرێت وەلە کار ئەخرێت ٥٨

مەلا محمد مەلا فایەق

مەلا محمد مەلا فایەق پەرستنی هیتلەر و کافرە ئەصلیەکان لەم سەردەمە بە مەرجی ئیقامە حوجە حوکمی دۆزەخیان لەسەر ئەیات ٦١

دەڵێت : ئەوەت ئینکاری ئایەت و سونەت و کاروبڕیارەکانی الله تعالى و پێغەمبەرەکەی بکات ﷺ لەوە ئەچێت پێی بوترێت کافر......................... ٦٣

مەلا مخلیص کاوانی

کافران لە بەراز خراپترن نەك هەر بەرازبـــن ٦٦

مەلا محمد عبدالرحمن کەلاری

ئەڵێت : مافی ئەوەت نیە لەژێر ناوی دین دا نەتەوەیەك یان کەمینەکان لەناو ببەیت (کەمینەکان واتا پێکهاتە ئاینیەکان کەرێژەیان کەمە)...... ٦٨

ئەڵێت : بۆت نیە ئەوپەرستگایانە لەناو ببەیت کەخەڵکێك خۆی یەکلاکردۆتەوە بۆ خودا پەرستی لەسەربیروباوەڕەکەی خۆی ٧١

لەولاتی ئێمە پێکەوەژیان ویەکترقبولکردن هەبوە لەگەڵ ئاینەکانی تر لەگەڵ جولەکە ونەصرانیەکان... ٧٢

حوکمی کەسێك چییە بڵێت خەڵك خۆی ئازادە چۆن بیردەکاتەوە ؟........... ٧٤

پاشان بە شانازییەوە ئەڵێت لە وەلامتی ئێمە پێکەوە ژیان و یەکتر قبولکردن هەبووە لەگەڵ ئایینەکانی تر لەگەڵ جولەکەو نەصرانیەکان..... ٧٥

فەرموودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەهێنێتەوە بۆبەشەهید دانانی چەکدارە مورتەدەکانی هەسەدە ٧٦

مەلا یەحیا بەناو تەوحیدی

دەڵێت : تاکە وەڵاتێك چارەکە چارەکێ لە ئێستادا حوکمی الله تێیدا جێبەجێبکرێت ئەفغانستانە بزانە یەك وەڵات باسی ئەکات چوونکە مۆرێکی ئیسلامی پێوە دیارە کەس حەز ناکات باسی ئیعلامەکەشی بکات ٨٢

مەلا محسنی مەدخەلی

ئـەمـانە بڕوایان وایـە بەردەوام ئەبێت لە جیهادا بـیت چونکە سەدا 90 زیاتری ی خەڵکی بـەکافر ئـەزانن ٨٦

تا جـێگەی وشـەیەك هەبێت بتوانیت بانگەواز بکەیت دەست نابـەیت بۆشـمشێر کەی ڕێگری بانگەوازت لێکرا ئـەوکـاتە پەنا ئەبرێتە بەرشمشێر وجیـهاد ! ٨٧

ئایە هاوەڵان هەڵە بوون کە هێرشیان ئەبرد بۆسەر وەڵاتان بۆ فەتح کردن ؟؟..٩٢

مەلا کۆسار

دەڵێت : پیسترین و خراپترین و بوغزاوترین ئەو تەکفیر وئەشکەوتیانەن کە لایڤ دەکەنەوە تەکفیردەکەن ئەوەی لە خۆیان نەبێت تەکفیر دەکەن. ٩٥

دەڵێت : ورب الكعبه 10 جوزئی قورئان و 10 فەرموودەیان لەبەر نییە خەڵك تەکفیردەکەن ٩٦

مەلا عبدالقادر تەوحیدی

ناسراوە بە عبدالقادر تەوحیدی ئەڵێت کابرایەکی عەوامی شیعە کەبکوژرێت لەشەڕدا وە خەڵەتاندویانە کەگوایە بکوژری یەکسەر ئەچێت بۆ بەهەشت وە نەیبیستوە سونیەك هەیە لەمخالف ی ئەوە یەکسەر ئەچێت بۆبەهەشت ! ٩٩

ئایا ئەوانەی لەشەڕی ئێران بەشداربوون کەسیان هەبوو نەیان بیستبێت سوننە چیە ؟.. ٩٩

مەلا جاسمی ئەحمەق

ئەم مەلا گومڕاییە ئەڵێت سروودی ئەیرەقیب هیچ کوفرێکی تێدا نییە ١٠٣

مەلای جاسم ی گوڕڕا و دەجال و ئەحمەق و زندیق و پیس ئەڵێت ئەم برگەیە واتا لەلای دلدار دین هێندە خۆشەویست بوە خۆشەویستی نیشتمانیشی شوبهاندوە بەدین ١٠٤

مەلا کاوە کوردی

لەم ڤیدیۆیەدا بەگوێنکی خۆی ڕەدی عبداللطیف ی مەدخەلی ئەیاتەوە بەڵام بەڕاستەوخۆ حەماس بەموسڵمان ناوئەبات وە تەنانەت بیانووش ئەهێنێتەوە بۆحەماس کەلەناچاریدا پشتیان بەڕافیزەی بکوژی موسڵمانان بەستوە ! ١٠٨

مەلا محمد احمد کەلاری

وەڵامێك بۆ بەناو داعی مەلا محمد احمد کەلاری ئایە ئەمە سوننیە یان مەدخەلی ؟.. ١١١

بابەتی دەنگدان ی پەرلەمان بەبابەتێکی را جیاوازی ئەزانیت ئەڵێت من ئەم ڕوئیەم پێ پەسەندە کەدەنگ نەدەیت بەڵام ئەوەشی لەسەر بۆچونی کەسانی تر دەنگ ئەیات با دەنگ بەکەسی شایستە بات خیانەتکردن لەم پڕۆسەیە گەندەڵی بەدوای خۆی دێنێ ١١٥

پاشان ئەڵێت : من لەگەڵ ئەو بۆچونەم کە دەنگ نەیەیت گەر دەنگت یا دەنگ بەکەسی باش بە خیانەت لەپڕۆسەکە مەکە چونکە گەر خیانەتت کرد گەندەڵی دروستە بیت ! ١١٦

دەڵێت : الله پەنامان بدات ئایا ئیمە بەوشانە لەالله نزیك ئەبینەوە وشەی (هەی کافر هەی جەهەنەمی هەی مەلعون)............................ ١٢٠

دەڵێت : ئێستا ئەم وشانە بۆتە طاعەتی لەناوگەنگجانا کێ زیاتر تەکفیر وتبدیع وتفسیق بکات بەمە پلەی بەرزەبێتەوە ١٢٢

ئەڵێت باتەکفیر لەدەست گەنجان دەربکرێت جێی بهێلین بۆزانایان......... ١٢٣

مەلا جاسم کەرکوکی قبوری

دەڵێت : قورئان لەفزەکەی مەخلوقە دەڵێت کەواتە پێغەمبەر لە قورئان پلەی بەرزترە چوونکە پێغبەر ﷺ باشترینی مەخلوقەکانە.................... ١٢٥

ئەم بیدعە کوفریەی لەفزم بە قورئان مەخلوقە چۆن سەری هەڵدا ؟...... ١٢٦

پرسیار بۆچی کەسێ بڵێت لەفزی من مەخلوق نییە بیدعەی کردووە بۆچی ؟ ١٣٢

وەڵامی بۆجاسم قبوری ڕاستەکات دایك وباوکی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم موسڵمان بون یان بەپێچەوانەوە؟... ١٣٤

ئایا ڕاستەكات ابن العربی وتویەتی ئەوەی ئەوەی بلێت دایك وباوكی پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم كافرە مەلعونە بەنەصی قورئان؟.......... ١٣٦

مەلا عەلمانی میکائیل هەرکی

وەڵامێك بۆ مەلایەك كە خۆی كاندید كردووە ١٤١

دەڵێت : بێ فەرق و جیاوازیکررن لە نێوان دینەکان دیفاع لە هەموویان ئەکەم ١٤٥

احمد (کەر) کوکی

دەڵێت : دیمووكراسیەت لەگەڵ ئیسلام ناكۆك نیە چونكە عبدالرحمن ی كوری عەوف بۆهەڵبژاردنی خەلیفە لەپاش ئیمام عمر مال بەمال ئەگەڕا بۆچونی خەلكی وەرئەگرت ١٤٧

پاشان پرسیاركەر پرسیاری لێدەكات لەبارەی كردنەوەی باری ئارەق فرۆشتن ئەڵێت ئیمام عمر ڕێگەی یاوە ئارەق بچێتە مەدینەوە ١٤٨

دەڵێت : دیموكراسیەت و لیبڕالیەت جیایە دیمووكراسیەت باشترین بەرهەمی ئەقڵی مرۆڤە بۆخۆبەڕێوە بردن ١٥٠

مەلا سەرباز

ئەم جاهیلە هاتوە دەڵێت بەپێی ئەم فەرموودەیە شیرك لەناو ئوممەتی ئیسلام ڕوونادات ئیلا مەگەر حالەتێكی دەگمەن وتاك تاك ! ئەم فەرموودەیە دەكاتە بەڵگە (وإني والله ما أخاف بعدي أن تشركوا) ١٥٢

بیدعەی حەسەنە چییە ؟... ١٥٧

وەڵامی گەمانی ئەوانەی ئەڵێن ئیمام عمر فەرمووی ئەمە بیدعەیەکی باشە ١٦١

ئایە ئاهەنگێڕان بەیادی لە دایك بوونی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم خێر و چاکەکە ؟ ١٦٣

ابو محمد سنەی

کورتەیەك لەسەر ئەبو محمد سنەی (ابو جەهل سنەی) فکرەکەی.......... ١٨٢

عەقیدە (بیروباوەڕ) دروستکراوەکەی ئەبو محمد سنەی کەلە دەزگا سخوریەکانی ئیران بۆی نوسراوەتەوە بیریتییە لە ١٨٣

لە دینی ابو محمد سنەی سەرلێشێواو و گومڕا سەربڕاوی هەموو کافر و موشریکێ حەڵاڵە تەنها بەو مەرجەی بسم الله لەسەر کردبێت ١٩٢

مەلا ئارام موحەممەد

وەڵامێك بۆ ئەم ئەشعەرییە کۆڵەوارە هاتوە ئەیەوێ بەزۆر بڵێت محمدی کوری عبدالوهاب قوچی شەیطانە چونکە لەنەجد بووە وە فەرموودە هاتوە لەسەر ئەوەی پێغمبەر ﷺ فەرموویەتی لەنەجدەوە قوچی شەیتان دەرئەکەوێت کەچی وهابیەکان تەئویلی وشەی نەجد ئەکەن وئەیکەن بەعێراق ! ١٩٩

ماکوان کەریم

ماکوان کەریم ڕیبا حەڵاڵ ئەکات ئەڵێت مادەم بەڕەزامەندی دوو تەرەفە (دوولایەن نابێت بە ڕیبا) ٢٠٩

دووركەونەوە لە حەوت تاوانی لەناو بەر.. ٢١١

ماکوانه جاهیل بانگەشەی پێغەمبەرایەتی ئەکات.............................. ٢١٥

حوکمی ئەو کەسە چییە کە بانگەشەی پێغەمبەرایەتی بۆخۆی بکات..... ٢١٨

مەلا هەڵۆ

ئەڵێت زیکرکردن بەدەنگی بەرز دووای نوێژە فەرزەکان لەخەڵکی کرابوو بەبیدعە بەڵام سونەتە وبیدعە نیە و فەرموودەی سەحیحی لەسەرە وفەرموودەکەش متفق علیها یە (زیاد لەجارێك هەمان هەڵە دووپات ئەکاتەوە ئەڵێت متفق علیها) وە تەنانەت لەوەرگێڕان ی فەرموودەکەش هەڵە ئەکات... ٢٢١

ڕوونکردنەوەیەکی پێویست لەسەر قسەکانی مەلا هەڵۆ ئەڵێت لەمرۆدا هیچ حاکمێکی عەدڵ نیە هەمووی حاکمی جەبری (سەپێنەرە کەپیلانەکانی کافران جێ بەجێ ئەکەن) یەك سەرکردە لەمرۆژەدا نیە هەمووی جەبریە ئەوکەسەی موڵکی جەبری ناهێڵێت مەهدیە ئەویش هێشتا نەهاتوە... ٢٢٩

ئایە لە ڕووانگەی دەقە شەرعیەکان هەڵۆ ڕاستەکات خیلافەت نییە تا مەهدی دەردەچێت ؟.. ٢٣٠

مەلا هەڵۆ دەڵێت کزەی جەرگمان یەت کاتێ دوو ئافرەتی شەرڤانیان گرتووە سوکایەتیان پێ ئەکەن.. ٢٣٥

وەك و هەموو جارێ مەلا هەڵۆ سووکایەتی بە مناصرانی وراگەیاندنکاران ی دەولە ئەکات... ٢٣٦

هەڵۆ ویستی پینە وپەڕۆی هەڵە وگومرای و حاشا و ڕادیۆکان ی بکات بەڵام لەڕاستیدا بەدەست ی خۆی ماڵەکەی خۆی ڕووخاند چونگە دووای ئەم ٢٣٩

ئایە کەسی دادپەروەر چییە لەلای زانایان ؟.. ٢٤١

مەلا کوڕی پاک

عەبدولحەمیدی کوڕی پیس ئەڵێت : کەسێك کەحوکم بەڕێتەوە بۆمەحکمەی کوفری کەحوکم بەشەرع ناکات ڕۆشتن بۆ وەرگرتنەوەی ماف ی خۆت جائیزە... ٢٤٦

ئایە حوکم گێڕانەوە بۆ غەیری شەرع جائیزە ئەگەر ناچاربیت بۆ ئەوەت مافت نەخورێت ؟.. ٢٤٦

ئایە لە ناچاریدا بۆ نەفەوتانی ماڵی دوونیا جائیزە کوفر بە الله بکەیت ؟٢٥٢٠

حوکمی کەسێ چییە حەرامێکی کۆڕا لەسەر بوو حەلاڵ بکات ؟................. ٢٥٤

ئایە دروستە لە پێناو بە دەستهێنانی ماڵی دوونیا کوفر بکەیت بە الله بە ویستنی حوکم بردنەوە بۆلای طاغووت؟.. ٢٥٤

پاشان عبدالحمید چەواشەکاری ئەکات ئەڵێت بەشێکی زۆری ئەم یاسایانە لەئیسلام وەرگیراون! نمونەش بەکوردستان وعێراق و فەرەنسا ئەهێنێتەوە.. ٢٥٦

ئایە هاوەڵانی حەبەشە حوکمیان بردۆتەوە بۆ لای طاغووت؟................ ٢٥٨

حوکم کردن بە عەدل چیە ؟.. ٢٥٩

مەلا عبداللطیف

بەناو زاناکەی کوردستان وشەیەکی قورئان بەکوفر ناو ئەبات ئەمە زاناکەتان بوو ؟.. ٢٦٢

ئەی عەبدی الله تعالی کێیە ؟...٢٦٥

عبداللطیف شێخەکانی خۆیی بە تەکفیری ئەزانێت ئەی خەڵکینە ئاگادار بن ئەم کابرایە مامۆستا و شێخەکانی خۆشی پێتەکفیرییە ٢٦٥

عبداللطیف ی بەناو سەلەفی کە خۆی بە شوێنکەوتەی سەلەف وبەناو زاناکانی سعودیە ئەزانیت دووجار درۆئەکات لەگەڵ عەقیدەکەی خۆیی..٢٧٣

حوکمی ڕافیزە لەلای سەلەف...٢٧٥

پاشان وتەی زاناکانی عبداللطیف ئایا ئەوان چی ئەڵێن لەسەر ڕافیزە؟...٢٧٦

پاشان عبداللطیف تەنانەت تەکفیری موتڵەقی ڕافیزە ناکات واتە ناڵێ ڕافیزە کۆمەڵێکی کافرن بەڵام بۆ تەکفیری تاك تاکیان ئەبێت ئیقامە حوجەیان بکە ین ٢٧٧

ئایە کەسێ بوەستێ لە تەکفیری ڕافیزە حوکمی چییە ؟ ٢٧٨

ئایە تەکفیرکردن کاری قازی شەرعییە ؟ ٢٧٩

مەلا عادل عیزەت

حوکمی مناصرانی دەوڵەتی ئیسلامی لەسەر مەلا عادل عیزەت ٢٨٤

الله تعالی سێ مەرج ی داناوە بۆ وەرگرتنی تەوبە ٢٨٤

پیشەی پێشمەرگە چییە ؟...٢٨٥

ئەرکی ئاساییش چیتە ؟...٢٨٦

ئایە ئاڵای کورستان ئەونە پیرۆزە وەك مەلا عادل ئەیڵێت ؟................٢٨٧

ئایە بە پیرۆز ڕاگرتنی دروشمی دینی زەردەشتی حوکمی چییە ؟............٢٨٧

مەلا قانع خورشید

وەڵامێك بۆ دەجال قانع خورشید ی ئیخوانی موعتەزیلی دەڵێت دینی ئیسلام هی هیچ کۆمەڵێك نییە ٢٨٩

دەڵێت : موعتەزیلە بەعالم وعەوامیانەوە وەك من وتۆ بەشێکن لەئومەتی ئیسلام لەخالّی 4 ئەڵێت یەك عالم ی ئەهلی سوننە وجەماعە نەیانوتوە موعتەزیلە کافرە !.. ٢٩١

ئیجماعی سەلەف لەسەر تەکفیرکردنی موعتەزیلە بەمطلەقی............ ٢٩١

تەکفیرکردنی ماتوردیەکان بۆ موعتەزیلە ٢٩٣

دەڵێت : سەلەف بەپێی ئەو فەرموودەیە سێ سەدەکەیە لە هاوەڵان و تابعین کە موعتەزیلە لەناو تابعینا بوون..٢٩٤

مەلا جێگر مێدیرەمی

ئەم مەلا مەدخەلیە بەناوی جێگر کەلەکاتی دەنگدان داوای ئەکرد خەڵکی دەنگ بەن بە جووت حیزبی دەسهەلاّتی عەلمانی............................٢٩٨

دەڵێت: بۆمان نییە کافرەکان بکوژین تەنها مەگەر کافرەکە بمان کوژێت یان ڕێگری دینمان لێبکات ئەم ئایەتە دەکاتە بەڵگە.............................٢٩٩

ئایە ئەم کافرانە کێن کە اللە تعالی فەرمانی کردووە بەچاکە مامەڵەیان لەگەڵا بکەین ؟.. ٢٩٩

ئەگەر ابن تیمیە دادوەربێت چی بڕیارێك بەسەر مەلا جێگر جێ بەجێ ئەکات ؟.. ٣٠١

مەلا موقبیل شارەزووری

وەلامێك بۆ مەلا موقبیل شارەزووری برای ئێزیدیە شەیطان پەرستەكان.٣٠٥

ڕێزگرتن لە سەرجەم ئایینەكان؟ بابزانین ڕێزگرتن واتای چییە ؟.............٣٠٥

شێخ حمود بن عقلاء الشعیبي نووسراوێكی نووسیوە لەبارەی حوكمی ڕێزگرتن لەئاینەكان كە هەڵگرانی ئەم بیرۆكەیە بەكافر و مورتەد ناودەبات ٣٠٨

مەلا مستەفا زەڵمی

مستەفا زەڵمی بڕوای بە دەوڵەتی دین ی نەبووە كەلەسەر ئەحكامە شەرعیەكان دامەزرێت ڕەددی دەیان ئایەت و فەرموودە ئەیاتەوە دەڵێت ڕیش عادەتە چوونكە الله تعالی فەرمانی پێنەكردووە ٣١٧

ئایە عیبادەت چییە و عادەت (نەریت چییە) ؟..................................٣١٧

جیاوازی نێوان عادەت و عیبادەت چییە ؟..٣١٨

ئایە ڕیش هێشتنەوە عادەتە یان عیبادەتە ؟..................................٣١٨

ئیجماع لەسەر حەرامبوونی ڕیش تاشین..................................٣٢٤

پاشان ئایە جیاوازی ڕیش و قژ چیە ؟..٣٢٥

عەدنان ابراهیم بەناو قورئانی

عەدنان ابراهیم ی بەناو قورئانی دەجال ئەڵێت عیسا علیه السلام مردووە بەڵگەش ئەو ئایەتەیە كە الله تعالی فەرموویەتی: ٣٢٦

مەلا خەلیل شارباژێری

وەڵامێك بۆ مبتدع و سەرلێشێواو وگومڕاو سەرگەردان لادەر و منحرف (بەناو خەلیل شارباژێری) کە جوێن ئەیا بە ابن تیمیە دەڵێت عەقیدەت ئیمام ابن تیمیە تەواو نییە ٣٣٣

ابن تیمیە کێیە ؟ شایەتی زانایان لەسەر ابن تیمیە ٣٣٤

وەڵامێک بۆ ئەم گومڕاییە

ئەم دەمڕووتە ئەشعەرییە کە نازانێت فەرموودە بخوێنێتەوە ئەڵێت عەقیدەت ئەشعەری و ماتریدی عەقیدەی ئەهلی سونە و جەماعەتە و ئیجماعی ئوممەتی لەسەر!! ٣٤٢

مەلا دکتۆر عوسمان

دەڵێت : فەرموودەی (ئوممەتەکەم دابەش ئەبێت بۆ حەفتا و سێ کۆمەڵ حەفتاو دووی لە ئاگرە یەکیان لە بەهەشتە) ئەڵێت صەحیح نییە بەڵام ئایە بۆ صەحیح نییە ؟ ٣٥٣

ئەڵێت چوونکە نە بوخاری نە موسلیم ڕیوایەتیان نەکردووە................. ٣٥٣

هۆکاری دووەم دەڵێت : نەبوونی ئیجماع لەسەر صەحیح بوونی ٣٥٦

پاشان ئەڵێت : ابن حزم بەهەڵبەستراوی زانیوە لە وەڵاما ئەڵێین........... ٣٦١

مەلا عەلی خان

علی خان ودرۆکردن لەگەڵ مەنهەجی زاناکانی خۆی ئەڵێت کاری پێشمەرگە حەڵاڵە چونکە ئەگەر پێشمەرگە نەبێت کێ ئەم وڵاتە ئەپارێزێت ! ٣٦٤

پاشان قسەیەکی زۆر منداڵانە ئەکات دەڵێت : ئەو کەسانەی ئەڵێن پێشمەرگە کافرە خۆشیان بکەیتە سەرۆکی حوکمەت هەر پێشمەرگەیان ئەبێت ٣٧٠

عەلی باپیر

عەلی باپیر لە پێوەری قورئان و سوننەت... ٣٧٤

عەلی باپیر کەبەخۆی دەڵێت موسڵمان بەڵام دەبینین ڕێبازی دیموکراسیەت کە ڕێبازی کافران ی ئەمریکا و ئەوروپا قبوڵیەتی.......... ٣٧٥

سەرنجتان ڕادەکێشم بۆ بابەتێکی گرینگ.. ٣٧٦

سۆران عبدالكريم

وەك وتراوە شتان مابین الثرى والثريا واتا جیاوازییەکی زۆر هەیە لە نێوان خاکی ڕووی زەوی لەگەڵ کۆمەڵە ئەستێرەی درەوشاوەی ئاسمان ٣٧٨

مەلا سۆران تەوحیدی

بەڕاستی چاوەڕوان نەبووین مەلا سۆران پشتگیری خۆی دەرببڕێت بۆ کەسێکی وەك مەلا مەزهەری قبوری ٣٨١

مەلا مەزهەر لە هەمان لێدوانی بۆ کەناڵی ئاڤا ئەڵێت ئەحمەد شەرع نە وەسف ئەکەم وەك فریشتە نە زەڕبی سفری ئەکەم ٣٨٢

مامۆستا نورالدین

دەڵێت : ئەو کتێبانەی بە دەگمەن بابەتی اجماعی تیدایە لە بابەتی بیرو باوەڕدا (اعتقاد)... ٣٨٥

کتێبی سونەکان ی اعتقاد هەموو بابەتە اعتقادیەکانی ئیجماع یە......٣٨٧

عبدالعزيز الطريف

عبدالعزیز الطریف کە لە لای هەندێ لە موەحیدەکان بە زاناو علامە ناسراوە دەربارەی هەڵبژاردن دەڵێت : ئەگەر مرۆڤ بەو کارە خراپەیەك دووربخاتەوە یان بەرژەوەندیەك بەدی بهێنێت ئەوە دروستە ٣٩١

محمد الشمس الدين

دەڵێت : ئەو برایەی لە ئەڵمانیا کافرانی کوشتووە کارەکەی جائیز نییە چوونکە بە ئەمانی کافران لەو وەڵاتە نیشتەجێبووە.........................٣٩٤

ئایە سەرۆکی وەڵاتانی ئەمریکا و ئەورووپا هاوپەیمانن لەگەڵ موسڵمانان..٣٩٤

ئەمەش عبداللطیف ە بەعەرەبی زمانی بۆتەکفیرکردنی موجاهیدان وزانایان زۆر درێژبوو کەچی کارگەیشتە تەکفیرکردنی طاغوتەکان سەری کرد بەناو کلکلی خۆیدا...٣٩٨

وەسفی کوفر کردن بە طاغووت ئەمەیە... ٤٠١

محمد الشمس الدين تەکفیری دەولە ئەکات لەسەر ئەوەی شێخ عدنانی تقبلە الله وتوویەتی پێم خۆشە پێیەکانی شێخ ابو بکر بغدادی بشۆم وماچی بکەم بە نیەتی ئەوەی لە الله نزیم ببمەوە.........................٤٠٣

ئایە کارەکەی شێخ عەدنانی لە شەرعدا ڕێگەپێدراوە ؟......................٤٠٣

هەموو سەلەف کۆڕان کە بیدعە دووجۆرە.....................................٤٠٤

ئایە ماچ کردنی پێی چاکەکاران و زانایان و پیاوچاکان لە شەرعدا جائیزە وە ئایە سەلەف و زانایان بە شەرعیان زانیوە؟.. ٤٠٤

ابن باز و بن عثيمين

ئایە دەولە ابن باز و ابن عثیمین بە شێخ و زاناکانی خۆیان ناو دەبەن ؟ ٤١٠

سليمان علوان

ڕونکردنەوەیەک لەبارەی وتەکەی سلیمان علوان سروري الله هیدایەتی بات.. ٤١٢

لە هەڵەکانی.. ٤١٥

تم بحمد الله

کتێبی :

کردارەکانیان شایەتحاڵی ئەوەیە لەناو دڵیانە

الدولة الإسلامية

كتابٌ يهدي، وسيفٌ ينصر

وردبـــــوونـــــەوە

بەتايبەتى لە رۆژێكا كە دەم و چاويان لە ناو ئاگرى دۆزەخدا ئەم ديوئەو ديوى پێدەكرێت تا چاك ببرژێ دەڵێن :

(بريا بە فەرمانى اللّٰه مان كردبايە گوێرايەڵى پێغەمبەريش باين)

وە ئەڵێن : پەروەردگارا !

بێگومان ئێمە گـــوێڕايەڵى سەرۆكەكان و زاناكانمان بوين ئـاغاو گەورەكانمان بووين و «بە گـوێى ئەوانمان كرد ئەوانيش رێيان لێ هەڵـــە كردين و «چـــەواشەيان كــــردين»